

KRONIKA
MESTA BANSKÁ BYSTRICA za rok 2014

Kraj: Banskobystrický

Okres: Banská Bystrica

Tento zväzok kroniky mesta
Banská Bystrica
za rok 2014 obsahuje 382 strán,
slovom: tristoosemdesiatdva strán
a bol schválený MsZ dňa 28. júna 2016
číslo uznesenia 489/2016

Doc. RNDr. Katarína Čižmárová, CSc.
predsedníčka komisie

Ján Nosko
primátor mesta

PaedDr. Renáta Klementová
kronikárka

OBSAH

1/ ÚVOD.....	8
Demografické údaje.....	10
Klimatické údaje.....	12
VEREJNÝ ŽIVOT.....	15
Banská Bystrica je sídlom.....	15
Samospráva mesta v roku 2014.....	15
Komisie mestského zastupiteľstva.....	18
Mestský poslanec Pavol Bielik oslávil 60-tku.....	18
Termíny zasadnutí Mestského zastupiteľstva roku 2014:.....	19
Rozvojový program mesta	22
Participatívny rozpočet.....	22
Partnerské mestá.....	25
Oblasť diplomacie mesta.....	26
Zoznam zahraničných pracovných ciest.....	27
Mestský úrad.....	29
Súťaž EuroCrest	31
Úrady a inštitúcie v meste Banská Bystrica.....	32
Cena mesta.....	41
Prezidentské voľby.....	42
69. výročie oslobodenia mesta.....	43
Oslavy desiateho výročia vstupu Slovenska do Európskej únie (EÚ).....	44
240. výročie narodenia Jozefa Dekreta Matejovie.....	47
Zrekonštruovaná hodinová veža je opäť pýchou Námestia SNP.....	48
Mesto obnovilo hroby padlých vojakov v prvej svetovej vojne.....	49
V Banskej Bystrici budú jazdiť nové trolejbusy.....	49
70. výročie SNP.....	50
Stretnutie generácií na Kališti.....	50
Pamätná medaila pre Banskú Bystricu.....	51
Oslavy 70. Výročia SNP.....	52
Ceny SZPB pri 70. výročí SNP	54
Banskobystrický maratón	58
357. ročník Radvanský jarmok	60
Banská Bystrica si pripomína mesiac úcty k starším.....	61
Banská Bystrica v TOP 5 najtransparentnejších miest na Slovensku.....	62
Šetrenie mesta na úrokoch	64

Projekt „Elektronizácia služieb mesta Banská Bystrica“	66
25. výročie Nežnej revolúcie v Záhrade.....	68
Zmeny ku komunálnym voľbám 2014.....	69
Voľby primátora Banskej Bystrice	70
Nový primátor Banskej Bystrice.....	73
Vianoce 2014.....	76
Spoločenstvo “Sásovčania pre Sásovú”	78
Banskobystrický spolok okrášľovací a ochranný	82
II. HOSPODÁRSKY ŽIVOT.....	85
Rozvojové priority Mesta Banská Bystrica.....	85
Mesto aktívne pracuje na vytvorení stratégie RIUS.....	90
Najväčšími zamestnávateľmi v meste Banská Bystrica	91
Slovenská pošta, a.s.	98
Štatistický úrad SR.....	100
Správa o cestovnom ruchu.....	101
Oblasť cestovného ruchu	101
Banská Bystrica dostane ochranu pred veľkou vodou.....	108
9. ročník Dňa otvorených dverí Banskobystrického pivovaru.....	111
Štátna ochrana prírody SR	112
III. ŠKOLSTVO A VÝCHOVA.....	114
Štatút Mestskej školskej rady	114
Mesto Banská Bystrica je zriaďovateľom	117
Prípravný ročník na ZŠ JGT	124
Najlepšia na Slovensku je Základná škola SSV na Skuteckého ulici.....	126
60. výročie Pedagogickej fakulty v Banskej Bystrici	150
IV. VEDA A TECHNIKA.....	152
V Banskej Bystrici vznikla Filozofická fakulta.....	152
Prezident SR Andrej Kiska vymenoval rektora UMB.....	153
Úrad priemyselného vlastníctva Slovenskej republiky	153
Svetový deň duševného vlastníctva v ÚPV SR.....	157
6. zjazd Slovenskej elektrotechnickej spoločnosti.....	158
Organizácie výskumu a vývoja za rok 2014	158
Výskumný ústav spojov	160
Európska noc výskumníkov 2014.....	162
Roubalove dni 2014.....	168
Vedecké monografie 2014 - EF UMB Banská Bystrica	172

Štátna vedecká knižnica.....	176
V. KULTÚRA A UMENIE.....	178
Dotácie z rozpočtu Mesta na kultúru v roku 2014.....	178
Ocenenia v roku 2014 za kultúrny prínos	181
Návrh strategickej vízie smerovania kultúry v meste Banská Bystrica na roky 2014 - 2020.....	184
Štátna opera.....	207
Svetový deň turistických sprievodcov 2014	216
165. výročie narodenia Dominika Skuteckého.....	217
Kultúrne leto – 3. ročník	220
Robotnícky dom v Banskej Bystrici	222
Týždeň japonskej kultúry.....	223
Banskobystrický festival autorov.....	225
Sopranistka Dominika Doniga.....	230
Knihy o Banskej Bystrici.....	231
Jubilejné 20. Majstrovstvá sveta vo varení a jedení bryndzových halušiek.....	237
Kultúrne leto v Banskej Bystrici poteší každého.....	238
Múzeum - Pamätník SNP.....	239
VI. CIRKEVNÝ ŽIVOT.....	247
Rímskokatolícka cirkev.....	247
Sväté omše v meste.....	248
150.výročie narodenia kňaza Jozefa Murgaša	252
Evanjelická cirkev augsburského vyznania	258
Slovenská evanjelická jednota	258
Kniha evanjelického farára Pavla Hronca	260
XV. Duchovné hodnoty pre dnešok	261
Cirkev adventistov siedmeho dňa.....	261
Židovská náboženská obec Banská Bystrica.....	263
Chaviva 2014 - Medzinárodný festival židovskej hudobnej kultúry	267
VII. ZDRAVOTNÍCTVO.....	268
Mesto zdravia 2014.....	268
Detská fakultná nemocnica s poliklinikou	277
Fakultná nemocnica s poliklinikou F. D. Roosevelta Banská Bystrica	277
TOP lekári na Slovensku.....	281
Slovenská zdravotnícka univerzita - Fakulta zdravotníctva v Banskej Bystrici	282
Regionálna komora zubných lekárov Banská Bystrica	283
VIII. SOCIÁLNA STAROTLIVOSŤ.....	290

<u>Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja mesta Banská Bystrica na roky 2014 -2020.....</u>	<u>291</u>
<u>Dom pre núdznych Diecéznej charity Banská Bystrica.....</u>	<u>294</u>
<u>Druhé úspešne zrekonštruované KOMUCE aj v Sásovej - Rudlovej.....</u>	<u>295</u>
<u>Medzinárodná konferencia o projektoch pre rómske komunity.....</u>	<u>297</u>
<u>Komunitný plán sociálnych služieb .....</u>	<u>299</u>
<u>Nové komunitné centrum na Robotníckej ulici.....</u>	<u>303</u>
<u>Akadémia európskeho seniora na mesiac úcty k starším.....</u>	<u>304</u>
<u>Unikátny trh výrobkov zdravotne postihnutých.....</u>	<u>305</u>
<u>IX. ŠPORT A TELESNÁ VÝCHOVA.....</u>	<u>307</u>
<u>Športové zariadenia mesta.....</u>	<u>307</u>
<u>Prehľad poskytnutých dotácií z rozpočtu mesta.....</u>	<u>308</u>
<u>Ceny Mesta pre najlepších športovcov.....</u>	<u>310</u>
<u>Pamätná tabuľa olympijských víťazov .....</u>	<u>312</u>
<u>Slávnostné odhalenie pamätnej tabule olympijských víťazov.....</u>	<u>312</u>
<u>Anastasiu Kuzminovú vívalo mesto ováciami .....</u>	<u>315</u>
<u>Slovenský zväz biatlonu.....</u>	<u>316</u>
<u>Volejbal v Banskej Bystrici.....</u>	<u>318</u>
<u>Stručná história malého futbalu v Banskej Bystrici.....</u>	<u>319</u>
<u>Hokejový klub HC´05 Banská Bystrica.....</u>	<u>322</u>
<u>Banskobystrický klub CK Banská Bystrica .....</u>	<u>327</u>
<u>Trojkráľový večerný beh B. Bystrica .....</u>	<u>328</u>
<u>DUKLA .....</u>	<u>334</u>
<u>Bašta gymnastiky na Slovensku.....</u>	<u>346</u>
<u>X. RÔZNE.....</u>	<u>352</u>
<u>Kvalitná protipovodňová ochrana.....</u>	<u>353</u>
<u>Európsky týždeň mobility v Banskej Bystrici.....</u>	<u>358</u>
<u>Mestská polícia .....</u>	<u>362</u>

1/ ÚVOD

Rok 2014 (MMXIV) bol rok, ktorý začal v stredu v súlade s gregoriánskym kalendárom. Skončil sa v stredu 31. decembra 2014. Rok 2014 bol najteplejší na svete, na Slovensku i v Banskej Bystrici. Priemerná teplota bola o 0,6 stupňa vyššia ako v roku 2007, ktorý dosiaľ držal teplotný rekord. O historický rekord sa najviac zaslúžili hodnoty z meteorologických staníc na severe a severovýchode Slovenska. Bol to i najteplejší rok v histórii meteorologických meraní na Slovensku, ktorý charakterizovali aj bohaté zrážky a mimoriadne teplá zima. „Celkový trend otepľovania je dôležitejší ako výsledky za jednotlivé roky,“ uviedol generálny sekretár WMO Michel Jarraud. „Rok 2014 bol síce najteplejší, no medzi tromi najteplejšími rokmi sú len veľmi malé rozdiely. Očakávame, že globálne otepľovanie bude pokračovať, lebo nárast skleníkových plynov v atmosfére a rast tepla v oceánoch nás predurčuje pre teplejšiu budúcnosť,“ dodal. Zároveň poznamenal, že rast teploty a extrémne prejavy počasia od záplav po dlhé obdobia sucha sú v súlade s očakávanými dôsledkami klimatických zmien.

Rok 2014 bol Organizáciou Spojených národov vyhlásený za:

Medzinárodný rok rodinných fariem (rezolúciou A/RES/66/222)

Medzinárodný rok kryštalografie (rezolúciou A/RES/66/284)

Medzinárodný rok malých ostrovných rozvojových štátov (rezolúciou A/RES/67/206)

Medzinárodný rok solidarity s palestínskym ľudom (rezolúciou A/RES/68/12)

Hrozby v roku 2014

Rozmach Islamského štátu

Znepokojivé informácie a hrozby zasiahli aj obyvateľov mesta. V polovici roka 2014 začal svet vnímať ďalšiu hrozbu. O slovo sa začala hlásiť organizácia s názvom Islamský štát. Ich ťaženie malo fatálne následky. Zmocnenie sa ropných ložísk v Sýrii, útoky, hrozby a popravy uväznených novinárov a humanitárnych pracovníkov. Krvavé jatky, ktoré si vyžiadali obeť najmä medzi kurdami a jezídmi. Príkladom toho, že extrémisti dokážu do svojich radov verbovať aj Európanov je fakt, že sa k nim pridali dve mladé Rakúšanky, ktoré ušli od svojich rodičov. Používajú vyhrážanie, vydieranie a teror.

Udalosti u nás :

11. januára 2014 – Delegáti mimoriadneho snemu Ľudovej strany Hnutia za demokratické Slovensko (ĽS-HZDS) v Žiline rozhodli o dobrovoľnom zrušení strany bez likvidácie a vzniku novej strany – Strany demokratického Slovenska (SDS).

14. januára 2014 - Slovenská národná knižnica (SNK) sprístupnila na internete v rámci národného projektu Digitálna knižnica a digitálny archív zdigitalizované denníky, týždenníky a mesačníky, ktoré vychádzali na Slovensku pred 100 rokmi.

15. marca 2014 - Víťazom prvého kola prezidentských volieb sa stal premiér Robert Fico (Smer-SD), ktorého volilo 28 percent ľudí (531.919 hlasov). Do druhého kola postúpil aj Andrej Kiska. Tomu hlas odovzdalo 24 percent voličov (455.996 hlasov). Volebná účasť bola 43,4 percenta. Tretie, nepostupové miesto obsadil podľa oficiálnych výsledkov Radoslav Procházka (21,24 percenta, 403.548 hlasov). Nasledoval Milan Kňažko (12,86 percenta, 244.401 hlasov), Gyula Bárdos (5,1 percenta, 97.035 hlasov), Pavol Hrušovský (3,33 percenta, 63.298 hlasov), Helena Mezenská (2,37 percenta, 45.180 hlasov). Ani jedno percento hlasov nezískali Ján Jurišta (0,64 percenta), Ján Čarnogurský (0,64 percenta), Viliam Fischer (0,5 percenta), Jozef Behýl (0,48 percenta), Milan Melník (0,4 percenta), Jozef Šimko (0,24 percenta) a Stanislav Martinčko (0,13 percenta). Novým slovenským prezidentom sa stal Andrej Kiska.

29. marca v druhom kole voľby prezidenta na Slovensku, občiansky kandidát Andrej Kiska porazil Roberta Fica. Andreja Kisku volilo 59,38 percenta ľudí. Jeho protikandidát Robert Fico získal podporu 40,61 percenta voličov.

30. apríla 2014 – oslavy desiateho výročia vstupu Slovenska do Európskej únie (EÚ). Za najúspešnejšie obdobie dejín Slovenska označil prezident SR Ivan Gašparovič 10 rokov v Európskej únii. Slávnostné podujatie sa uskutočnilo za účasti premiéra Roberta Fica, predsedu Národnej rady SR Pavla Pašku, šéfa Európskeho parlamentu Martina Schulza, predsedu Európskej rady Hermana von Rompuya, ako aj podpredsedu Európskej komisie Maroša Šefčoviča. Štyria predstavitelia európskych inštitúcií si z rúk prezidenta SR Ivana Gašparoviča prevzali štátne vyznamenanie Rad Bieleho dvojkríža II. triedy. Slovensko si pripomenulo aj 10. výročie svojho členstva v EÚ. Obidve udalosti boli pre Slovensko kľúčové. Slovensko zažilo úspešný príbeh, keď sa z novej malej krajiny s kolabujúcou ekonomikou a politickými problémami stalo štandardnou európskou krajinou. Teraz platíme rovnakou menou ako Nemci a Francúzi a slovenskí občania využívajú voľný pohyb v rámci Schengenského priestoru. V Európe nás už nerozdeľujú hranice, ale spájajú spoločné hodnoty, záujmy a priateľstvá.

Slovenskí študenti získavajú zahraničné skúsenosti cez program Erasmus, európske programy podporujú aj spoluprácu vedcov, umelcov či výmenu skúseností medzi mestami a regiónmi.

Rok 2014 bol aj rokov veľkých zmien. Európania mali v máji 2014 možnosť zvoliť si svojich zástupcov do Európskeho parlamentu, ktorí ich budú zastupovať počas nasledujúcich 5 rokov. Žiaľ, na Slovensku bola najnižšia volebná účasť zo všetkých členských krajín - 13,1%. To svedčí o malom záujme Slovákov aktívnejšie sa zapájať do rozhodovania o ďalšom smerovaní Európskej únie. Rok 2014 bol plný významných výročí a dôležitých udalostí. Pripomenuli sme si 25. výročie pádu železnej opony a začiatok novej zjednotenej Európy.

Májové víchrice

15. mája 2014 – Do Banskej Bystrice večer pricestoval minister vnútra Róbert Kaliňák, aby priamo na mieste riešil kritickú situáciu, ktorá vznikla v dôsledku víchrice na celom území Banskobystrického kraja. 15. - 16. mája 2014 - veterná kalamita, ktorá postihla územie Tatier, má horšie následky, ako sa čakalo. 15. - 16. mája 2014 - Veterná kalamita, ktorá postihla územie Tatier, má horšie následky, ako sa čakalo.

Májová veterná kalamita si vyžiadala vyše 3,7 milióna kubických metrov poškodeného dreva. Najviac postihnuté sú lesy v okresoch Námestovo, Ružomberok, Liptovský Mikuláš, Banská Bystrica, Brezno, Žarnovica, Zvolen, Detva, Rimavská Sobota, Lučenec, Revúca, Prešov, Sabinov, Kežmarok, Poprad, Vranov nad Topľou, Košice I – IV, Košice okolie, Rožňava a Michalovce. Vyplynulo to zo správy, ktorú schválila vláda. Zároveň uložila ministrom vnútra vyhlásiť v týchto oblastiach mimoriadnu situáciu.

28. júna 2014 - Premiér a predseda strany Smer -SD Robert Fico potvrdil na pracovnom sneme strany individuálne zmeny vo vláde a medzi štátnymi tajomníkmi, pokarhal však aj svojich poslancov v NR SR. Podpredseda Smeru - SD Vladimír Maňka sa na mimoriadnom pracovnom sneme strany vzdal postu podpredsedu. Delegáti pracovného snemu napokon rozhodli podpredsedami strany sa stali Marek Maďarič a Peter Pellegrini.

Demografické údaje

Mesto Banská Bystrica Stav k 31.12.2014

Počet obyvateľov	77 375	
Počet žien	40 969	52,95 %
Počet mužov	36 406	47,05 %
Počet prisťahovaných	922	
Počet narodených	746	(374 chlapcov, 372 dievčat)
Počet úmrtí	687	(364 muži, 323 ženy)
Počet odhlásených z trvalého pobytu	1 371	
Počet sobášov	432	Zdroj: Matričný úrad MsÚ

Demografický vývoj v meste Banská Bystrica vykazoval dlhodobu klesajúcu tendenciu. Podľa údajov matričného úradu, počet obyvateľov k 31. decembru 2014 v meste Banská Bystrica bol 77375, žien bolo viac - 40969, a mužov 36406. Je to o 411 obyvateľov menej v porovnaní s rokom

2013, kedy v Banskej Bystrici žilo 77 786 obyvateľov. Do Banskej Bystrice sa minulý rok prisťahovalo 922 obyvateľov a odsťahovalo sa 1371 ľudí. Najčastejšie sa občania sťahovali do obcí v okolí mesta : Badín, Malachov, Slovenská Ľupča, Veľká Lúka, Selce, Hrochoť, Harmanec, Tajov a pod. Do Bratislavy a zahraničia odišlo 160 obyvateľov mesta. V roku 2014 sa narodilo 374 malých Banskobystričanov a 372 Banskobystričaniek. V matričnom úrade bolo zapísaných celkovo 1087 detí.

Dievčenské mená : Ema (Emma), Natália, Michaela , Simona, Viktória – tvorili päť najobľúbenejších dievčenských mien, ktoré v roku 2014 dávali rodičia svojim deťom v Banskej Bystrici. Z chlapčenských mien najviac rezonovali mená Matúš, Martin, Samuel, Lukáš, Jakub, Michal, Adam, Matej a Simon. K netradičným menám patrili napr. Sabina, Larin, Anastázia i Alyssia. V knihe narodení mesta Banská Bystrica sú zapísané za minulý rok aj mužské mená Lesan, Axel, Timon či Evarist. Novomanželov s trvalým pobytom na území Banskej Bystrice bolo 432. V celom matričnom obvode sa uzavrelo 388 manželstiev, z toho 160 cirkevným sobášom a 228 civilným spôsobom. K obľúbeným mesiacom svadiieb patrili v roku 2014 jún (58) a september (57). Najviac sobášov vzniklo v tradičné sobášne dni – soboty. Štatistika zaznamenala 1172 úmrtí (364 mužov, 323 žien) v celom matričnom obvode.

Počet obyvateľov mesta Banská Bystrica od 2002 :

2002 – 82 299

2003 – 81 759

2004 – 81 698

2005 – 81 281

2006 – 80 080

2007 – 79 670

2008 – 79 197

2009 – 79 003

2010 – 78 724

2011 – 78 327

2012 – 78 068

2013 – 77 787

Klimatické údaje

Priemerné mesačné teploty vzduchu v °C

mes.	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	rok
°C	1,9	3,3	7,8	10,5	13,5	17,4	19,5	16,6	15,0	10,8	6,6	1,8	10,4

Maximálne denné teploty vzduchu v °C

mes.	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	rok
°C	8,8	13,3	20,6	22,9	27,2	34,0	30,3	30,2	27,8	23,7	17,2	12,2	34,0

Minimálne denné teploty vzduchu v °C

mes.	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	rok
°C	-8,1	-6,7	-3,1	-0,7	1,3	6,0	9,0	5,0	2,5	-2,1	-2,3	-14,2	-14,2

Počet letných dní s maximálnou teplotou vzduchu 25 °C a viac

mes.	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	rok
dni					5	10	20	9	4				48

Počet mrazových dní s minimálnou teplotou vzduchu pod 0 °C

mes.	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	rok
dni	13	9	9	2						5	6	10	54

Mesačné úhrny zrážok v mm

mes.	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	rok
mm	94,0	76,1	55,7	57,1	114,6	55,5	183,9	123,2	112,4	47,7	41,3	49,6	1011,1

Maximálne denné úhrny zrážok v mm

mes.	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	rok
mm	29,4	15,7	18,7	17,2	30,3	32,6	50,8	32,0	30,0	11,5	20,6	21,0	50,8

Priemerná vlhkosť vzduchu v %

mes.	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	rok
%	86	80	65	73	70	62	72	78	80	83	86	82	76

Trvanie slnečného svitu v hodinách

mes.	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	rok
hod	29,4	73,6	192,8	156,0	201,3	271,2	228,7	177,6	134,1	96,8	38,8	66,1	1666,4

Počet dní so snehovou pokrývkou 1 cm a viac

mes.	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	rok

dni	7	3									1	7	18

Maximálna výška snehovej pokrývky v cm

mes.	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	rok
cm	4	3									1	3	4

Priemerné rýchlosti vetra v m/s

mes.	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	rok
m/s	1,6	1,6	2,2	2,0	2,6	2,2	1,8	1,6	1,9	1,7	1,4	1,8	1,9

Priemerná častosť smerov vetra v %

smer	S	SV	V	JV	J	JZ	Z	SZ	bezvetrie			
%	7,8	19,4	3,3	7,1	7,6	8,3	9,0	29,5	8,0			

Počasia 2014

Zaujímavosťou je, že na celom území Slovenska v júli zaznamenali až 29 dní s búrkou. Len dva dni bolo Slovensko bez búrkovej činnosti, a to 4. 7. a 12. 7. V ostatných júlových dňoch boli búrky na Slovensku zaznamenané aspoň na jednej meteorologickej stanici. Najviac búrkových dní sa vyskytlo na meteorologických stanicach Sliač (18), Bratislava-letisko, Liesek (16), Dolný Hričov, Poprad (15). Viac ako 10 dní s búrkovou činnosťou zaznamenali aj stanice Kuchyňa-Nový Dvor, Štrbské Pleso, Gánovce, Prievidza, Čadca, Banská Bystrica, Banská Štiavnica, Oravská Lesná, Chopok, Turčianske Teplice, Kráľová pri Senci. Najmenej búrkových dní bolo na stanicach na východnom Slovensku - Somotor a Čaklov (3), Medzilaborce a Spišské Vlachy (4). 140 do 300 mm. Značný podiel na celkovom mesačnom úhrne zrážok tvorili spomínané búrkové lejaky na úkor trvalých veľkopriestorových dažďov. Zdroj Gabriela Ivaňáková zo Slovenského hydrometeorologického ústavu.

Extrémy počasia

Scenáre dlhodobého vývoja klímy naznačujú, že v časovom horizonte rokov 2030 až 2100 by aj na Slovensku mali byť častejšie a výraznejšie podobné extrémny počasia, aké zažívame v posledných rokoch. To sa týka intenzívnych zrážok aj dlhodobého sucha. Predpokladá sa, že do roku 2100 by sa na Slovensku mala postupne oteplieť klíma o 2 až 4 °C v porovnaní s priemerom 20. storočia.

Slovensko zaznamenávalo, čo sa týka počasia, výnimočné leto. Pre médiá to skonštatoval klimatológ Milan Lapin. Aj v minulosti sa vyskytli v strednej Európe daždivé letá, tie však boli spravidla chladnejšie ako dlhodobý priemer. Teraz je to naopak, vysvetlil profesor Fakulty matematiky, fyziky a informatiky Univerzity Komenského v Bratislave. Podmienky v atmosfére, ktoré sú vhodné na rozvoj kopovitej oblačnosti, nastali pri celkovo teplejšej atmosfére a povrchu

oceánov Zeme ako v minulých desaťročiach. Aj na Slovensku je tohtoročné leto doteraz asi o 2 stupne Celzia teplejšie ako dlhodobý priemer 20. storočia, upozornil Lapin. "Čím je atmosféra teplejšia, tým je v nej v stave nasýtenia viac vodnej pary, a teda sa môže vytvoriť kondenzáciou aj viac zrážok," objasňuje príčinu periódy búrok a intenzívnych zrážok. Podľa klimatológa sa zatiaľ nedá konštatovať, že by bolo súčasné počasie rekordné. Leto sa však ešte neskončilo, upozorňuje. "V júli sme mali iba dva také dni, počas ktorých nebola na Slovensku búrka. Je to dosť výnimočná záležitosť," uviedol. Za častejším výskytom cyklonálneho počasia a rastom intenzity dažďov počas búrok treba vidieť otepľovanie globálnej klímy, ktoré zapríčiňujú aj ľudské aktivity, ozrejmil Lapin. Vysvetlil, že laický pozorovateľ nedokáže jednoznačne spozorovať počas niekoľkých rokov efekty zväčšovania sa extrémov počasia. "Je to dané tým, že globálne otepľovanie postupuje dosť pomaly - asi o 0,2 stupňa Celzia za desať rokov, čo je celkom prekryté prirodzenou premenlivosťou počasia." Celkové množstvo zrážok sa príliš nezmení, viac ich však bude v zime a na severe krajiny, menej v lete a na juhu. "Zásadne by sa mal zmeniť režim zrážok v tom, že dlhšie obdobia s malými úhrnmi zrážok budú striedané kratšími obdobiami s výdatnými zrážkami, pričom v teplom období roka budú dominovať zrážky z búrkových lejakov a prehánok," uzavrel Lapin. Zdroj: SHMÚ, pracovisko Banská Bystrica

VEREJNÝ ŽIVOT

Banská Bystrica je sídlom

Banská Bystrica je sídlom Banskobystrického samosprávneho kraja, krajského i obvodného úradu, regionálnej kancelárie prezidenta SR. V meste pôsobí Ústredné daňové riaditeľstvo, Slovenská pošta, Lesy SR, Úrad priemyselného vlastníctva SR. V Štátnom archíve, pobočka Banská Bystrica, sú uložené unikátne dokumenty, dokladujúce históriu mesta. Školstvo na území mesta predstavuje Univerzita M. Bela so 7 fakultami a Akadémia umení s 3 fakultami, na ktorých študuje viac ako 15 tisíc študentov v rôznych formách štúdia. Vzdelávací systém dopĺňa veľký počet stredných škôl, medzi nimi Konzervatórium J. L. Bellu, Osemročné športové gymnázium, Gymnázium J. G. Tajovského (s vyuč. francúzskeho jazyka), Gymnázium M. Kováča (s vyuč. Španielskeho jazyka). Zdravotníctvu dominuje jedno z najväčších zdravotníckych zariadení – Nemocnica F.D. Severotal, ale pôsobí tu aj súkromné zariadenie Novamed, s.r.o. Oblasť kultúry reprezentuje Štátna opera, Štúdio tanca, Bábkové divadlo na Rázcestí, Divadlo z pasáže, Múzeum SNP, Stredoslovenské múzeum, Literárne a hudobné múzeum, Poštové múzeum, Štátna vedecká knižnica, Verejná knižnica Mikuláša Kováča, Stredoslovenské osvetové stredisko, Dom Matice slovenskej, Dom kultúry SCK, Hvezdáreň. Banská Bystrica je aj mestom športu a turistiky, zo športových klubov je prestížny najmä ŠK Dukla. Dnešná Banská Bystrica má 78 tisíc obyvateľov s priemerným vekom 36 rokov. Mestské zastupiteľstvo má 31 poslancov v 4 volebných obvodoch. Banská Bystrica je krajským mestom Banskobystrického kraja a okresným mestom okresu Banská Bystrica. Metropolu stredného Slovenska sa rozprestiera v údolí rieky Hron medzi Kremnickými, Starohorskými vrchmi a Poľanou v nadmorskej výške 362 m nad morom v rozlohe 103,37 km². Mesto Banská Bystrica ako samostatný samosprávny územný celok vzniklo 01.01.1991 na základe Zákona č. 369/1990 Zb. O obecnom zriadení.

Mesto Banská Bystrica sa skladá z mestských častí:

Banská Bystrica, Iliáš, Jakub, Kostiviarska, Kráľová, Kremnička, Majer, Podlavice, Radvaň, Rakytovce, Rudlová, Sásová, Senica, Skubín, Šalková, Uľanka

Samospráva mesta v roku 2014

Primátor mesta : Mgr. Peter GOGOLA

Zástupkyňa primátora: Doc. RNDr. Katarína Čižmárová, CSc.

Mestské zastupiteľstvo:

Volebný obvod č. 1: - Centrum mesta

Ing. Mgr. Pavol Katreniak

Mgr. Art. Viera Dubačová

Ing. Ján Šabo

MUDr. Marián Hlaváč

Volebný obvod č. 2: Podlavice, Skubín, Uľanka, Jakub, Kostiviarska, Karlovo

PhDr. Ľubica Laššáková

Doc. RNDr. Katarína Čižmárová, CSc

MUDr. Peter Bielik, PhD.

Volebný obvod č. 3 : Senica, Šalková, Majer, Uhlisko

Jaroslav Kuracina

PhDr. Marcel Pecník

Volebný obvod č. 4: Iľiaš, Rakytovce, Kremnička, Kráľová, Podháj, Pršianska terasa

Milan Smädo

Ing. Igor Kašper

Volebný obvod č. 5: Radvaň

PaedDr. Ján Chladný

Ing. arch. Ľudmila Priehodová

Mgr. Marta Gajdošíková

Volebný obvod č. 6: Fončorda

RNDr. Ladislav Topoľský

Daniel Karas

MUDr. Peter Mečiar

MUDr. Peter Hudec

MUDr. Martin Švec

Ing. Lucia Skokanová

MUDr. Ladislav Slobodník

MUDr. Pavol Legiň

Volebný obvod č. 7: Sásová, Rudlová

Mgr. Jakub Gajdošík

Pavol Bielik

Mgr. Vladimír Pirošík

Ing. Milan Lichý

Vlastimil Plavucha

Ing. Milan Škantár

Ing. Tomáš Novanský

Bc. Andrej Refka

Ing. Martin Turčan

Mestská rada

Mestskú radu zriaďuje Mestské zastupiteľstvo. Mestská rada je iniciatívnym, výkonným a kontrolným orgánom mestského zastupiteľstva. Zároveň plní funkciu poradného orgánu primátora. Mestská rada je zložená z poslancov mestského zastupiteľstva, ktorých volí mestské zastupiteľstvo na celé funkčné obdobie. Mestskú radu a jej členov môže mestské zastupiteľstvo kedykoľvek odvolať. Počet členov rady schvaľuje MsZ. Pri jej zložení sa prihliada na zastúpenie politických strán a hnutí zastúpených v mestskom zastupiteľstve. Spôsob volieb upravuje Rokovací poriadok MsZ. V zmysle zákona 211/2000 Z. z. Mesto sprístupňuje Prehľad o účasti členov Mestskej rady na jej zasadnutiach.

Členovia Mestskej rady

1. Bc. Jakub Gajdošík
2. RNDr. Ladislav Topoľský
3. PhDr. Ľubica Laššáková
4. Milan Smädo
5. Ing. Mgr. Pavol Katreniak
6. Doc. RNDr. Katarína Čižmárová, CSc.
7. Ing. Martin Turčan
8. MUDr. Ladislav Slobodník

Komisie mestského zastupiteľstva

Komisia MsZ pre financie, správu a hospodárenie s majetkom mesta a podnikateľskú činnosť

Komisia MsZ pre územný rozvoj

Komisia MsZ pre rozvoj mestských častí

Komisia MsZ pre zdravie, sociálnu starostlivosť a bytovú politiku

Komisia MsZ pre školstvo a šport

Komisia MsZ pre dopravu, bezpečnosť, verejnoprospešné služby a verejný poriadok

Komisia MsZ pre regionálny rozvoj, medzinárodné vzťahy a cestovný ruch

Komisia MsZ pre kultúru, informatiku, mestskú kroniku a ZPOZ

Komisia MsZ pre ochranu verejného záujmu pri výkone funkcie a prešetrovanie sťažností

Komisia MsZ pre životné prostredie a odpady

Mestský poslanec Pavol Bielik oslávil 60-tku

Pavol Bielik, poslanec Mestského zastupiteľstva v Banskej Bystrici, je raritou medzi mestskými poslancami nielen v našom meste, ale aj v rámci Slovenska. Svoju funkciu vykonáva ôsme funkčné obdobie, čiže nepretržite od 4. novembra 1988. Vtedy bol kooptovaný do pléna Mestského národného výboru ako nestránik, zástupca občianskeho výboru prvých obyvateľov veľkého rozostavaného sídliska Rudlová-Sásová.

Narodil sa v Šahách 20. februára 1954, korene jeho predkov z otcovej strany sú v Kyncelovej, od detstva však žije v Banskej Bystrici a cíti sa Starobystričanom zrasteným s mestom. V Banskej Bystrici chodil na základnú deväťročnú školu, absolvoval tu strednú všeobecno-vzdelávaciu školu (gymnázium). Z rodinných dôvodov nedokončil štúdium na Lekárskej fakulte Karlovej univerzity v Prahe, ale stal sa zdravotníkom. Pracoval v banskobystrickej nemocnici a v 90-tych rokoch 20. storočia bol medzi zakladateľmi neštátneho ošetrovateľstva. Neskôr pracoval v štátnych a súkromných firmách a od septembra 2006 je vedúcim Krematória a cintorínskych služieb v mestskej organizácii ZAaRES. V rokoch 1992-1994 bol aj poslancom uvoľneným pre výkon verejnej funkcie. Mal na starosti koordináciu viacerých významných úloh ako bolo zakladanie Mestskej polície, správcovskej firmy pre mestský bytový fond BPM, s.r.o., firmy pre správu lesného majetku mesta Mestské lesy Banská Bystrica, s.r.o., i ďalších inštitúcií so zastúpením Mesta, napríklad Banky Slovakia. Koordinoval tiež práce na vzniku pešej zóny v centre mesta. Viac období vykonával aj funkciu predsedu Výboru mestskej časti Rudlová-Sásová. V roku 2002 sa Pavol Bielik stal prvým poslancom v histórii Mestského zastupiteľstva v Banskej Bystrici, ktorý bol zvolený ako nezávislý kandidát. V súčasnosti je členom poslaneckého Klubu nezávislých poslancov.

Pavol Bielik je činorodý aj vo svojom voľnom čase neoddychuje. Je členom klubu stomikov ILCO, angažuje sa v ďalších aktivitách, napríklad pomáha pri organizačnom zabezpečení Európskeho Festivalu humoru a satiry Kremnické gagy. Kedysi aktívne športoval, tak ako v zastupiteľstve i v športe bol jeho doménou beh na dlhé trate - maratón.

Pavol Bielik má dve deti. Dcéra Zuzana žije v Anglicku, syn Pavol je známy slovenský golfista.

Pavla Bielika charakterizuje jeho záujem o druhých, angažovanosť pre veci verejné, pracovitosť, zanietenosť, svedomitosť, vytrvalosť a ľudskosť. Tak, ako hovorí banskobystričský folklórny muzikant a spevák Vladimír Homola: „U Pala vždy cítim otvorenosť voči bežnému človeku. Otvorenosť, úprimnosť, bezprostrednosť a dôslednosť.“ František Paluška, predseda občianskej iniciatívy Náš domov – Sásová. dodáva: „Nepoznám veľa poslancov mestského zastupiteľstva, ktorí by mohli povedať, tak ako Palo Bielik, že toto je vybudované aj mojou zásluhou. Palo Bielik dlhodobo potvrdil svoje kvality práve tým, že získava neustále podporu u občanoch Banskej Bystrice.“

Termíny zasadnutí Mestského zastupiteľstva roku 2014:

11.2.2014, 14.2.2014, 13.3.2014, 8.4.2014, 20.5.2014, 27.5.2014, 30.6.2014, 15.8.2014, 9.9.2014, 28.10.2014, 12.12.2014,

VZN prijaté v roku 2014

1/2015	Všeobecne záväzné nariadenie Mesta Banská Bystrica č. 1/2015, ktorým sa vyhlasuje záväzná časť Územného plánu mesta Banská Bystrica	Účinnosť od: 1.5.2015
3/2015	Všeobecne záväzné nariadenie Mesta Banská Bystrica č. 3/2015, ktorým sa mení Všeobecne záväzné nariadenie Mesta Banská Bystrica č. 8/2013, o určení výšky dotácie na mzdy a prevádzku na žiaka základnej umeleckej školy, poslucháča jazykovej školy, dieťa materskej školy a dieťa školského zariadenia, zriadených na území mesta Banská Bystrica v znení dodatkov VZN č. 15/2013, VZN č. 2/2014, VZN č. 13/2014	Účinnosť od: 15.4.2015
4/2015	Všeobecne záväzné nariadenie Mesta Banská Bystrica č. 4/2015 o pravidlách času predaja v obchode a času prevádzky služieb	Účinnosť od: 15.6.2015
5/2015	Všeobecne záväzné nariadenie Mesta Banská Bystrica č.5/2015 o určení výšky príspevkov pre školy a školské zariadenia v zriaďovateľskej pôsobnosti Mesta Banská Bystrica	Účinnosť od: 1.8.2015
6/2015	Všeobecne záväzné nariadenie Mesta Banská Bystrica č. 6/2015 o určení školských obvodov pre základné školy v zriaďovateľskej pôsobnosti Mesta Banská Bystrica	Účinnosť od: 15.7.2015
7/2015	Všeobecne záväzné nariadenie Mesta Banská Bystrica č. 7/2015, ktorým sa mení a dopĺňa Všeobecne záväzné nariadenie č.9/2009 o štipendijnom fonde Andreja Hanzlíka v znení VZN č. 20/2011	Účinnosť od: 15.7.2015

- 8/2015 Všeobecne záväzné nariadenie Mesta Banská Bystrica č. 8/2015, ktorým sa mení a dopĺňa VZN č. 19/2013 o dočasnom parkovaní na vymedzenom území mesta Banská Bystrica Účinnosť od: 1.1.2016
- 9/2015 Všeobecne záväzné nariadenie Mesta Banská Bystrica č. 9/2015 Prevádzkové poriadky pohrebísk na území mesta Účinnosť od: 15.10.2015
- 10/2015 Všeobecne záväzné nariadenie Mesta Banská Bystrica č. 10/2015 o poskytovaní dotácií z rozpočtu Mesta Banská Bystrica Účinnosť od: 20.11.2015
- 11/2015 Všeobecne záväzné nariadenie Mesta Banská Bystrica č. 11/2015 o miestnych daniach a poplatku Účinnosť od: 1.1.2016
- 12/2015 Všeobecne záväzné nariadenie Mesta Banská Bystrica č. 12/2015, ktorým sa mení Všeobecne záväzné nariadenie Mesta Banská Bystrica č. 8/2013 o určení výšky dotácie na mzdy a prevádzku na žiaka základnej umeleckej školy, poslucháča jazykovej školy, dieťa materskej školy a dieťa školského zariadenia, zriadených na území mesta Banská Bystrica v znení VZN č. 15/2013, VZN č. 2/2014, VZN č. 13/2014, VZN č. 3/2015 Účinnosť od: 1.1.2016
- 13/2015 Všeobecne záväzné nariadenie Mesta Banská Bystrica č. 13/2015 o úhradách za sociálne služby poskytované v zariadeniach sociálnych služieb v zriaďovateľskej pôsobnosti Mesta Banská Bystrica Účinnosť od:1.2.2016
- 14/2015 Všeobecne záväzné nariadenie Mesta Banská Bystrica č.14/2015, ktorým sa mení a dopĺňa VZN Mesta Banská Bystrica č. 3/2014 o niektorých podmienkach držania psov na území mesta v znení VZN č. 25/2014 Účinnosť od: 1.1.2016

Historické míľniky mesta Banská Bystrica

1255 - Povýšenie na mesto kráľom Belom IV.

1380 - Spolu založenie Zväzu stredoslovenských banských miest

1443 - Najstaršie artikuly cechu mäsiarov

1495 - Založenie Turzovsko-Fuggerovskej spoločnosti s meďou

1526 - Ozbrojené povstanie baníkov

1577 - Založenie prvej tlačiarne K. Škultétym

1590 - Willenbergov najstarší pohľad na mesto

1605 - Obsadenie a vyplienenie hajdúchmi Štefana Bočkaja

1620 - Zvolenie Gabriela Betlena za uhorského kráľa

1655 - Začiatok tradície radvanského jarmoku

1725 - Prvá manufaktúra na súkno

1766 - Sídlo Zvolenskej stolice

1761 - Jeden z najväčších požiarov v Európe

1776 - Sídlo rímskokatolíckej diecézy

1785 - Vydanie mesačníka prvej slovenskej učenej spoločnosti

1820 - Stála mestská nemocnica

1829 - Otvorenie prvej detskej opatrovne

1841 - Otvorenie mestského divadla

1851 - Vyučovanie slovenčiny na rímskokatolíckom gymnáziu

1862 - Založenie židovskej obce

1889 - Založenie Mestského múzea

1890 - Zriadenie obchodnej a priemyselnej komory

1897 - Prvé oslavy prvého mája

1929 - Otvorenie Národného domu s divadlom

1944 - Centrum Slovenského národného povstania

1945 - Oslobodenie jednotkami sovietskej a rumunskej armády

1955 - Založenie Múzea Slovenského národného povstania

1957 - Otvorenie prírodného plážového kúpaliska

1958 - Dokončenie výstavby Štadióna SNP

1981 - Odovzdanie novej Nemocnice F.D. Roosevelta

1992 - Zriadenie Univerzity Mateja Bela

1994 - Rekonštrukcia Námestia SNP

1997 - Zriadenie Akadémie umení

2005, 2006 - Rekonštrukcia mestského hradu Barbakan

2010 - Otvorenie zrekonštruovanej historickej Radnice na Námestí SNP

2014 - Mimoriadna búrková činnosť

Rozvojový program mesta

Základnými dokumentmi strategického plánovania Mesta Banská Bystrica, v ktorých je zakomponovaná vízia a poslanie, sú Rozvojový program Mesta Banská Bystrica na roky 2008-2010-2014, ktorý definuje komplexnú predstavu o budúcnosti rozvoja mesta v ekonomickej a sociálnej oblasti vrátane kultúrnych aktivít a využitia kultúrno-historického potenciálu a Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja Mesta Banská Bystrica na roky 2007 – 2014 ako strednodobý strategický dokument, ktorý určuje smerovanie samosprávy definovaním konkrétnych aktivít a vízií ich rozpisáním do realizačných a horizontálnych cieľov. Politika kvality mesta Banská Bystrica definuje víziu a poslanie mesta. Víziou mesta je budovať infraštruktúru v Banskej Bystrici tak, aby plnila v stredoslovenskom regióne úlohu nástupného centra cestovného ruchu, centra školstva, kultúry, administratívy a podnikania. Poslaním mesta je formovať Banskú Bystricu ako stredoslovenské metropolitné centrum, ktoré využíva svoje ľudské, materiálne, prírodné a ekonomické zdroje na zvýšenie kvality života svojich občanov.

Pre dosiahnutie vízie a plnenie poslania uplatňuje Mesto Banská Bystrica v súlade s Politikou kvality nasledovné zásady: • otvorenosť, individuálny a profesionálny prístup voči občanom/klientom, dodávateľom a ostatným zainteresovaným stranám, neustále zvyšovanie kvality služieb poskytovaných obyvateľom, • zvýšenie záujmu a zapojenie občanov do riešenia vecí verejných, zameranie sa na prevenciu ochrany životného prostredia a zvyšovanie environmentálneho povedomia a kvality života v meste, • odborným vzdelávaním zamestnancov mesta sústavné zvyšovanie ich kvalifikácie.

Participatívny rozpočet

Koordinačná rada Participatívneho rozpočtu

Koordinačná rada Participatívneho rozpočtu pre Banskú Bystricu prijala k 15. aprílu 2014 spolu 31 projektov v tematických oblastiach Aktívne občianstvo a komunitný rozvoj, Zeleň v meste, Kultúra, Mládež, Šport a Zdravie, a to v celkovej sume 97 640 eur. V piatok 22. mája mohli občania rozhodnúť o rozdelení 19 455 eur z participatívneho rozpočtu mesta. O podporu v oblasti Aktívne občianstvo a komunitný rozvoj sa uchádza 9 projektov v celkovej sume 31 360 eur. Rovnaký počet je aj v oblasti Zeleň v meste. Nasleduje oblasť Šport s 5 projektami, Mládež so 4 a Kultúra s 3 projektami. O podporu v oblasti Zdravie sa uchádza jeden projekt. Začiatkom mája 2014 boli

projektové návrhy zverejnené na webovej stránke participatívneho rozpočtu banskabystrica.sk, aby sa s nimi mohla oboznámiť aj verejnosť. Samotné verejné hlasovanie prebehlo 22. mája 2014 o 16:30 v Cikkerovej sieni na Radnici mesta Banská Bystrica (Nám. SNP 1). Každý zástupca projektu mal jedinečnú možnosť oboznámiť verejnosť s daným projektom formou krátkej prezentácie. Obyvatelia, ktorí sa nezúčastnia verejného hlasovania, mali právo hlasovať o predložených projektoch do zapečatenej prenosnej schránky uloženej v Klientskom centre na Mestskom úrade v Banskej Bystrici do 6. júna 2014.

Výsledky hlasovania Participatívneho rozpočtu 2014

6. júna 2014 sa uzatvorilo hlasovanie v Klientskom centre na Mestskom úrade v Banskej Bystrici. Občania svojimi hlasmi rozhodli o projektoch, ktoré získajú podporu z participatívneho rozpočtu mesta.

O finančné prostriedky sa uchádzalo 31 projektov v tematických oblastiach *Aktívne občianstvo a komunitný rozvoj*, *Zeleň v meste*, *Kultúra*, *Mládež*, *Šport* a *Zdravie* a spoločne žiadali o takmer 100 tisíc eur. Verejného hlasovania počas Druhého diskusného fóra, ktoré sa uskutočnilo 22. mája 2014 v priestoroch Cikkerovej sieni na Radnici, sa zúčastnilo 205 občanov a v klientskom centre hlasovalo 177 občanov. Spolu tak za projekty hlasovalo 382 občanov.

Nasledujúca tabuľka zobrazuje výsledky hlasovania a umiestnenie projektových návrhov podľa získaného počtu hlasov.

Č. projektu	Názov projektu	Hlasy na DDF	Hlasy na KC	Súčet hlasov	Požadovaná suma (€)	Konečné poradie
9	Športovo-spoločenský deň	337	6	343	5000	1.
17	Projekt LETO - Kultúra pre ľudí	249	44	293	5000	2.
8	Komunitné centrum v Iliaši	239	5	244	5000	3.
26	Florbal - cesta k pohybu a zdraviu	105	5	110	4712,76	4.
27	Modernizácia parku pod Pamätníkom SNP	66	32	98	5000	5.
24	Fončorda: športovo-oddychový areál	88	3	91	4200	6.
25	Prvé občianske noviny - BB - Vízia	53	37	90	5000	7.

7	Putovanie s Mikulášom 2014	79	8	87	5000	8.
28	Cesta do školy bez blata	51	10	61	4850	9.
16	Podpora záujmu detí o prírodné a technické vedy	26	3	29	2770	10.
29	Ovocné stromy v Banskej Bystrici	27	1	28	300	11.
31	Dokončíme začaté	18	9	27	1100	12.
11	Hľadáme si lídra	25	0	25	1500	13.
23	Knižničky	24	0	24	5000	14.
14	Obnova historických súpisných a orientačných čísiel	20	3	23	1264	15.
22	Žijeme v jednom meste	22	0	22	2900	16.
2	Oživenie Mestského parku	15	5	20		17.
4	Vypracovanie štúdie parkovej úpravy s fontánou pred Hungáriou	19	0	19	500	18.
5	Revitalizácia parčíku kráľovnej Sissy	15	3	18	5000	19.
13	Osadenie altánku na "urpínskych serpentínach"	16	1	17	3981,05	20.
21	Dobrovoľníctvo v nemocnici	16	0	16	5000	21.-22.
10	Športové zariadenia pre dospelých, seniorov a mládež	15	1	16	5000	21.-22.
3	Bystrica nielen medená	13	1	14	1000	23.

20	Ludotéka - hrou pre život	12	0	12	4760	24.
19	Rozvoj sociálnych a manažérskych schopností študentov	11	0	11	500	25.
12	Aktívne občianske zastupiteľstvo (AOZ): modul Wikidemokracia.org	7	0	7	950	26.
6	Banskobystrický nordic walking deň	3	0	3	700	27.
15	Čistenie Mestského parku	2	0	2		28.
18	Boj proti biede	1	0	1	2500	29.
30	Regulátor vody obnoviť nátermi	0	0	0		30.-31.
1	Komunitná záhrada s jazierkom	0	0	0		30.-31.

Partnerské mestá

Partnerskými mestami Banskej Bystrice sú Hradec Králové (ČR), Šalgotarján a Dabaš (Maďarsko), Radom a Tarnobrzeg (Poľsko), Durham (Veľká Británia), Halberstadt (Nemecko), Tula (Rusko), Montana (Bulharsko), Herzliya (Izrael), Budva (Čierna Hora), Larissa (Grécko), Alba a Ascoli Piceno (Taliansko), Zadar (Chorvátska republika), Vršac a Kovačica (Srbsko)

Pamätné zápisy

28.1.2014 - Návšteva zástupcu veľvyslanca Nemeckej spolkovej republiky J.E. Reinharda Wiemera

12.2.2014 - Návšteva veľvyslanca Španielskeho kráľovstva J.E. Félixu Valdésa Valentína Gamaza

27.2.2014 - Prijatie predstaviteľov Rotary International Distrikt 2240

27.2.2014 - Prijatie olympijskej víťazky Anastasie Kuzminovej

28.2.2014 - Prijatie veľvyslanca Francúzskej republiky J.E. Didiera Lopinota

12.3.2014 – Pamätný zápis pri príležitosti udeľovania ceny mesta za rok 2013

12.3.2014 – Pamätný zápis pri príležitosti udeľovania ceny mesta za rok 2013

- 26.3.2014 – pri príležitosti vyhlásenia najlepších športovcov mesta za rok 2013
- 27.3.2014 – pri príležitosti Dňa učiteľov
- 11.6.2014 - Prijatie futbalistov FK Dukla BB, Majstrov Slovenskej rep. 2013-2014 U17
- 1.8.2014 - pri príležitosti Osláv výročia vzniku Dobrovoľných hasičských zborov
- 5.9.2014 - Prijatie Veľvyslanca Japonska J.E. Akio Egawa
- 12.9.2014 - Návšteva banskobystrických rodákov Únia Slovákov v zahraničí Dušan Klimo
- 12.9.2014 - Návšteva delegácie partnerského mesta Alba
- 12.9.2014 - Návšteva delegácie partnerského mesta Dabas
- 12.9.2014 - Návšteva delegácie partnerského mesta Salgótarján
- 23.10.2014 - Prijatie primátora mesta Chanty Mansijsk Ruská federácia Vasillya Aleksandrovicha Filipenka
- 18.11.2014 - Prijatie veľvyslanca Rakúskej republiky J.E. Helfrieda Carla

Oblasť diplomacie mesta

Stály zástupca veľvyslanca Spolkovej republiky Nemecko Reinhard Wiemer navštívil 28.januára Banskú Bystricu. Primátor mesta ho prijal v budove Radnice, kde diskutovali o možnostiach posilnenia spolupráce medzi samosprávou a ambasádou.

Primátor mesta prijal veľvyslanca Španielskeho kráľovstva na Slovensku J.E. Félixu Valdésy Valentín Gamaza a veľvyslankyňu Bulharskej republiky J.E. Margaritu Ganeva, ktorá prišla do Banskej Bystrice pri príležitosti Koncertu bulharského a slovenského priateľstva. Primátor mesta Banská Bystrica sa v utorok 15. apríla 2014 spolu so zástupcami inštitúcií pôsobiacich v našom regióne zúčastnil na prezentácii v Obchodnej a priemyselnej komore Ruskej federácie v moskovskom kongresovom centre.

Banská Bystrica ponúkla 27.a 28. mája 2014 odbornej i laickej verejnosti unikátny priestor na výmenu skúseností a poznatkov týkajúcich sa projektov pre rómske komunity. V priestoroch radnice sa v rámci projektu Bioknoblach romanés konala medzinárodná konferencia Financovanie a administrácia projektov pre rómske komunity.

V Izraeli sa v dňoch 15. -19. júna uskutočnila 29. medzinárodná konferencia primátorov. Na podujatí sa zúčastnili tri desiatky čelných predstaviteľov miest z Európy, Ázie, Severnej aj Južnej

Ameriky. Z primátorov slovenských miest sa na tomto významnom podujatí zúčastnil primátor Banskej Bystrice.

Japonský veľvyslanec J. E. Akio Egawasa pred otvorením festivalu Týždeň japonskej kultúry stretol s primátorom mesta Banská Bystrica v priestoroch Radnice.

„Fakt, že dva kedysi bratské národy obrátili proti sebe zbraň, naplňa naše srdcia ľútosťou a smútkom“. Takto komentoval situáciu vo východnej Ukrajine primátor mesta Banská Bystrica, ktorý svojmu partnerovi z ruského mesta Tula poslal list. V ňom vyjadril presvedčenie, že sa primátor Jevgenij Avilov váhou svojej autority zasadí o mierové urovanie tohto konfliktu.

Primátor potvrdil priateľské vzťahy s mestom Tula

Peter Gogola: „Fakt, že dva kedysi bratské národy obrátili proti sebe zbraň, naplňa naše srdcia ľútosťou a smútkom“. Takto komentoval situáciu vo východnej Ukrajine primátor mesta Banská Bystrica, ktorý svojmu partnerovi z ruského mesta Tula poslal 18. septembra 2014 list. V ňom vyjadril presvedčenie, že sa primátor Jevgenij Avilov váhou svojej autority zasadí o mierové urovanie tohto konfliktu. „Rovnako i ja verím, že humanizmus sprevádzaný pevným racionom zvíťazia nad vyhrotenými emóciami a nenávisťou,“ doplnil primátor Peter Gogola. Primátor mesta chcel listom potvrdiť dobré vzťahy, ktoré obe samosprávy majú. Podľa jeho slov dokázali dekády trvania priateľstva medzi oboma mestami, že z priateľstva medzi dvomi samosprávami, hoc aj mnoho kilometrov vzdialenými, dokáže vzniknúť pevný vzťah medzi ich obyvateľmi. Tulu spája s mestom pod Urpínom partnerská zmluva už od roku 1967. Spolu s Hradcom Králové, Durhamom a Salgótarjánom tak patrí k najstarším partnerským mestám Banskej Bystrice. Zdroj Kanisová

Zoznam zahraničných pracovných ciest

DÁTUM	MENO	MIESTO	ÚČEL
5.-6.2.2014	I. Hajdučková, Ľ. Grausová, I. Kolla	Zakopané, Poľsko	Pracovné stretnutie ku festivalu UEJF
3.-4.2.2014	M. Jánošíková, K. Slotová	Barcelona, Španielsko	Konferencia Projekt zdravej výživy
26.3- 28.3.2014	M. Filipová	Siegen, Nemecko	Konferencia Plánovanie inkluzívnych komunit
24.-26.3.2014	A. Tupá	Koprivnica, Chorvátsko	Konferencia v rámci projektu Biocesnak, pracovné stretnutie účastníkov projektu
7.-9.4.2014	J. Prekopová, Anna Marušková	Ostrava, ČR	2. mobilita v rámci projektu Comenius Regio

ENVITALENT

6-8.4.2014	D. Vlček, R. Rajnoha, I. Wágner	Hradec Králové	Konferencia ISSS
13.-16.4.2014	P. Gogola, Z. Kučerová	Moskva Ruská federácia	Prezentácia obchodných a investičných možností Banskej Bystrice, možnosti rozvoja cestovného ruchu, Obchodná a priemyselná komora Ruskej federácie, stretnutie s podnikateľskými subjektami a predstaviteľmi moskovskej samosprávy
01.05.14	K. Čižmárová	Šalgotarján, Maďarsko	Stretnutie pri príležitosti obnovy smerovníka partnerských miest, výročia vstupu do EU
14.-15.5.2014	P. Gogola	Ramsau, Rakúsko	STEFE, Pracovné stretnutie v dôsledku zmien v dodávkach a využívaní energií, postavenie CZT
14.-18.5.2014	M. Filipová, M. Husárik	Oslo, Nórsko	Hradené grant CKO, projekt Podpora aktívneho občianstva, komunitné centrá a komunitná činnosť
1.-3.6.2014	M. Filipová	Praha, ČR	Sdílení příkladu dobré praxe integrácie menších na lokálnej úrovni - konferencia organizované USA ambasádou
9.-11.6.2014	J. Prekopová	Ostrava, ČR	Envitalent projekt
10. -14. 6.2014	D. Martincová	Nesebar, Bulharsko	Projekt DECIDE
15.-17.6.2014	M. Jánošíková	Barcelona, Španielsko	Projekt we love eating, Zdravá výživa
14. - 20.6.2014	P. Gogola	Tel Aviv, Izrael	Konferencia primátorov

26.- 28.9.2014	D. Drábiková, K. Graciasová Šikulová	Český Krumlov, ČR	18. stretnutie baníckych miest a obcí ČR
15.10.14	I. Žilincová, I. Vilímek	Brno, ČR	Konferencia Smart cities
23.- 24.10.2014	D. Drábiková	Kaltenberg, Rakúsko	infocesta k projektu Barborská cesta, Mühlviertler Alm
29.10. - 31.10.2014	Bc. Ivona Benedeková, Marcela Novotná, Mgr. Dušan Krakovský	Ostrava, ČR	Projekt Comenius ENVITALENT
25.11 – 26.11. 2014	Ingrid Hajdučková, Lýdia Baranová, Lúdmila Grausová	Vyšehrad, Maďarsko	Projekt United Europe Jazz Festival
26.- 28.9.2014	D. Drábiková, K. Graciasová Šikulová	Český Krumlov, ČR	18. stretnutie baníckych miest a obcí ČR
15.10.14	I. Žilincová, I. Vilímek	Brno, ČR	Konferencia Smart cities
23.- 24.10.2014	D. Drábiková	Kaltenberg, Rakúsko	infocesta k projektu Barborská cesta, Mühlviertler Alm
29.10. - 31.10.2014	Bc. Ivona Benedeková, Marcela Novotná, Mgr. Dušan Krakovský	Ostrava, ČR	Projekt Comenius ENVITALENT
25.11 – 26.11. 2014	Ingrid Hajdučková, Lýdia Baranová, Lúdmila Grausová	Vyšehrad, Maďarsko	Projekt United Europe Jazz Festival

Mestský úrad

Prednosta MsÚ Mgr. Miroslav Rybár riadil a zodpovedá za činnosť MsÚ a plnil úlohy spojené s odborným, organizačným a technickým zabezpečením jeho činnosti. Prednostu vymenúva a odvoláva primátor mesta. Za svoju činnosť zodpovedá primátorovi mesta. Prednosta je oprávnený vykonávať pracovné činnosti štatutárneho orgánu na základe písomného poverenia primátorom . V rámci organizačnej štruktúry MsÚ sú priamo podriadenými zamestnancami

prednostu MsÚ vedúci odborov a oddelení. V zmysle Štatútu Mesta Banská Bystrica prednosta vedie a organizuje prácu mestského úradu, zabezpečuje hospodársky a správny chod mestského úradu, podpisuje spolu s primátorom zápisnice zo zasadnutí mestského zastupiteľstva, zúčastňuje sa na zasadnutí mestskej rady a mestského zastupiteľstva s hlasom poradným.

Vedúci odborov MsÚ:

Ekonomický odbor: Ing. Beáta Farkašová

Stavebný odbor: Ing. Stanislav Ferienc

Odbor sociálnych vecí: Ing. Mária Filipová

Odbor propagácie: Mgr. Karin Graciasová Šikulová

Napĺňanie vízie, poslania a politiky mesta sa zabezpečuje prostredníctvom stanovených cieľov, čím sa zabezpečuje sústavné zlepšovanie kvality služieb mesta a života obyvateľov návštevníkov

Štruktúra ľudských zdrojov MsÚ v Banskej Bystrici

V priebehu roka 2013 Mesto Banská Bystrica zamestnávalo 853 zamestnancov, z čoho muži obsadili 152 pracovných miest (17,82 %) a ženy obsadili 701 pracovných miest (82,18 %). Na mestskom úrade bolo zamestnaných 218 zamestnancov, z toho 67 mužov (30,73 %) a 151 žien (69,27%).

Okrem zamestnancov Mestského úradu Mesto Banská Bystrica zamestnáva aj zamestnancov sociálnych zariadení, mestských policajtov a zamestnancov školských zariadení.

Tabuľka: Vzdelanostná štruktúra k 31.12.2013:

Názov pracoviska	Základné	Stredné	Úplné stredné	VŠ I. st.	VŠ II. st.	VŠ III. st.	Spolu
MsÚ	2	9	88	7	112	3	221
Mestská polícia	0	1	58	0	12	0	71
Sociálne zariadenia	24	65	97	2	28	0	216
Školstvo	22	80	170	9	80	1	362
SPOLU	48	155	413	18	232	4	870

Mesto Banská Bystrica zamestnáva až 257 zamestnancov (30,13 %, vo vekovej kategórii medzi 51 – 60 rokom života. Nad 60 rokov zamestnáva 30 pracovníkov (3,52 %). Druhú najväčšiu skupinu, až 203 ľudí (23,80 %), tvoria 41 – 50 roční zamestnanci. Medzi 31 – 40 rokom života pracuje 98 zamestnancov, čo je 11,49 %. Druhú najmenšiu skupinu zamestnancov tvoria pracovníci vo veku 21 – 30 rokov, a to v počte 47 (5,51 %).

Tabuľka č. 2: Veková štruktúra zamestnancov Mesta Banská Bystrica

	20 – 30	31 - 40	41 – 50	51 – 60	Nad 60	SPOLU
MsÚ	12	40	52	96	21	221
Mestská polícia	9	21	28	12	1	71
Sociálne zariadenia	8	35	63	100	10	216
Školstvo	42	94	208	275	30	870

Pohlavie

V priebehu roka 2014 Mesto Banská Bystrica zamestnávalo 870 zamestnancov, z čoho muži obsadili 152 pracovných miest (17,47 %) a ženy obsadili 718 pracovných miest (82,52 %). Na mestskom úrade bolo zamestnaných 218 zamestnancov, z toho 65 mužov (29,82 %) a 151 žien (69,27 %).

Tabuľka č. 3: Počet mužov a žien zamestnaných v Meste Banská Bystrica

	Muži	Ženy	SPOLU
MsÚ	65	156	221
Mestská polícia	60	11	71
Sociálne zariadenia	25	191	216
Školstvo	2	360	362
	152	718	870

Zdroj : Výročná správa za rok 2014

Súťaž EuroCrest

Zástupcovia mesta Banská Bystrica si v pondelok 7. apríla 2014 prevzali ocenenie EuroCrest 2014. Táto cena je ďalším veľkým úspechom Oddelenia informatiky Mestského úradu v Banskej Bystrici pod vedením Ing. Alexandra Hlavatého.

Hlavnú cenu v súťaži EuroCrest o najlepšie internetové stránky miest, obcí a regiónov v Európe dostalo okrem Oddelenia informatiky Mestského úradu v Banskej Bystrici ešte poľské mesto Kolobrzeg a české mesto Ústěk. Vyhlasovateľom súťaže je české združenie Zlatý erb v spolupráci s Európskou komisiou a európskymi IT projektami, ako je napríklad TeleCities. Cieľom súťaže EuroCrest je oceniť výnimočné projekty a najmä ohodnotiť snahu samospráv účinne informovať prostredníctvom svojich internetových stránok, ako aj úroveň využívania informačných

technológií. To má prispieť k urýchleniu rozvoja služieb, ktoré poskytujú európske inštitúcie verejnej správy.

„Ďalšie ocenenie internetovej stránky mesta Banská Bystrica ma veľmi teší. Je to nielen ocenenie produktu, je to najmä ocenenie všetkých ľudí, ktorí internetovú stránku tvoria, starajú sa o ňu a každý deň sa snažia zdokonaľovať ju tak, aby bol úrad stále bližšie svojim obyvateľom," povedal primátor mesta Banská Bystrica Peter Gogola. Odovzdávanie cien sa uskutočnilo v rámci medzinárodnej konferencie ISSS 2014 - Internet v štátnej správe a samospráve, ktorá sa konala v Hradci Králové od 6. do 8. apríla. V rámci nej predstavili zástupcovia mesta oficiálnu stránku, za ktorú získalo mesto niekoľko ocenení. V roku 2013 to bola prvá cena v súťaži ZlatýErb.sk, ocenenie GrandPrix eSlovensko za rok 2013 a Cena Úradu vlády Slovenskej republiky. Tento rok sa k nim pridala aj cena EuroCrest 2014. V tradičnom projektovom laboratóriu si tiež prevzali pamätný list podpredsedu Senátu Parlamentu ČR Přemysla Sobotku. Odborná porota hodnotila jednotlivé webové stránky z hľadiska ich ovládania, prehľadnosti stránky, grafického zobrazenia s prihliadnutím na jednotlivé prehliadače, úroveň povinných informácií a informácií v oblasti cestovného ruchu, bezbariérového prístupu, či prístupnosť elektronických médií.

Úrady a inštitúcie v meste Banská Bystrica

Verejný ochranca práv (Ombudsman)

Úrad Banskobystrického samosprávneho kraja, Námestie SNP č. 23, 974 01 Banská Bystrica

tel.: 048/4325111

web: www.vucbb.sk

e-mail: podatelna@vucbb.sk

Mestský úrad Banská Bystrica, Československej armády 26, 974 01 Banská Bystrica

tel.: 048/4330 321, 322, 323

web: www.banskabystrica.sk

e-mail: podatelna@banskabystrica.sk , info@banskabystrica.sk

Okresný úrad Banská Bystrica, Námestie Ľ. Štúra 1, 974 05 Banská Bystrica

tel.: 048 /4306 111, fax.: 048/4 113 632

web: www.minv.sk

e-mail: prednosta@bb.vs.sk

Kancelária prezidenta Slovenskej republiky - pracovisko Banská Bystrica, Lazovná 9, 974 01 Banská Bystrica

tel.: 048/4156157, fax: 048/4156156

web: www.prezident.sk

e-mail: stanislav.liska@prezident.gov.sk

Regionálny úrad verejného zdravotníctva v Banskej Bystrici, Cesta k nemocnici 1, 975 56 Banská Bystrica

tel.: 048/4143514, fax.: 048/4142642

web: www.vzbb.sk

e-mail: ruvz@vzbb.sk

Fakultná nemocnica s poliklinikou F. D. Roosevelta Banská Bystrica, Nám. L. Svobodu 1, 975 17 Banská Bystrica

web: www.nspbb.sk

Stredoslovenský ústav srdcových a cievnych chorôb, Cesta k nemocnici 1, 974 01 Banská Bystrica

web: www.suscch.eu

Slovenská agentúra pre cestovný ruch (SACR)

Pracovisko Banská Bystrica, Námestie Ľ. Štúra 1, P. O. Box 35, 974 05 Banská Bystrica

tel.: (+421) 048-4136146

fax: (+421) 048-4136149

web: www.sacr.sk

e-mail: sacr@sacr.sk

Slovenská agentúra pre rozvoj investícií a obchodu (SARIO) Zastúpenie pre región Banská Bystrica ,
Kuzmányho 5 974 01 Banská Bystrica

web: www.sario.sk

E-mail: banskabystrica@sario.sk

Podnikateľské a inovačné centrum Banská Bystrica

BIC Banská Bystrica s.r.o. . Rudohorská 33, 974 11 Banská Bystrica

tel.: 048/471 64 11, 414 80 25 - 26

fax: 048/471 64 18

web: www.e-inkubator.sk

e-mail: bicbb@bicbb.sk

Slovenská obchodná a priemyselná komora (SOPK)

Banskobystrická regionálna komora, Nám. Š. Moysesu 4, 974 01 Banská Bystrica

tel: 048 4125 634, fax: 048 4125 636

web: bb.sopk.sk

e-mail: sopkrkbb@sopk.sk

Daňový úrad Banská Bystrica, Nová ul. 13, 975 04

tel.:048/4393111, fax.: 048/4134989

web: www.drsrc.sk

Finančné riaditeľstvo SR, Lazovná 63. 974 01 Banská Bystrica

web: www.financnasprava.sk

Štátna ochrana prírody SR Banská Bystrica, Tajovského 28 B, 974 01

tel.: 048/4722026, 048/4722027, fax.: 048/4722036

web: www.sopsr.sk

Slovenská agentúra životného prostredia, Tajovského 28, , 975 90

tel.:048/4 374111

web: www.sazp.sk

Štátny archív v Banskej Bystrici, Komenského ulica č. 26, P.O.BOX 224, pošta 1, 974 01

tel.:048/415 29 36, fax.: 048/415 29 36

e-mail: archiv@sabb.vs.sk

Úrad priemyselného vlastníctva SR v Banskej Bystrici, Jána Švermu 43, 974 04

tel.:048/4 300 131, fax.: 048/4 300 350

web: www.indprop.gov.sk

e-mail: infocentrum@indprop.gov.sk

Slovenský červený kríž - územný spolok Banská Bystrica, Pod Urpínom 6, 975 90

tel.: 048/4 153 039

web: www.redcross.sk

Krajský súd Banská Bystrica, Skuteckého 7, 974 87 Banská Bystrica

web. www.justice.gov.sk

Okresný súd Banská Bystrica, Skuteckého 28, 975 59 Banská Bystrica

web: www.justice.gov.sk

Krajská prokuratúra v Banskej Bystrici, Partizánska cesta 1, 975 62 Banská Bystrica

web: www.genpro.gov.sk

Slovenská pošta, Partizánska cesta č. 9, 975 99 Banská Bystrica

web: www.posta.sk

Krajské riaditeľstvo Hasičského a záchranného zboru Banská Bystrica, Trieda SNP 75, 974 89
Banská Bystrica

web: www.hazz.sk

Okresné riaditeľstvo Hasičského a záchranného zboru Banská Bystrica, Komenského 27, 974 01
Banská Bystrica

web: www.hazz.sk

Krajské riaditeľstvo policajného zboru v Banskej Bystrici, Ul. 9 mája č. 1, 974 86 Banská Bystrica

tel.: 0961/601111

web: www.minv.sk

Okresné riaditeľstvo policajného zboru v Banskej Bystrici, Okružná 19, 974 04 Banská Bystrica

tel.: 0961/601 111, fax.: 0961/603 109

web: www.minv.sk

e-mail: orpzbb@minv.sk

Štátna vedecká knižnica v Banskej Bystrici, Lazovná 9, 975 58 Banská Bystrica

web: www.svkbb.eu

e-mail: svkbb@svkbb.eu

Verejná knižnica Mikuláša Kováča, Lazovná 28, 974 01 Banská Bystrica

web: www.vkmm.sk

Informačné centrum mladých Banská Bystrica, Tajovského 30, 975 90 Banská Bystrica

tel.: 048/4131346

e-mail: bb@icm.sk

web: www.icm.sk

Stredoslovenské osvetové stredisko, Námestie SNP 23, 975 25 Banská Bystrica

web: www.sosbb.sk

Stredoslovenská galéria, Dolná 8, 975 90 Banská Bystrica

web: www.ssgbb.sk

Stredoslovenské múzeum v Banskej Bystrici

Administratívna budova, Nám. SNP č. 4A, 974 01 Banská Bystrica

web: www.stredoslovenskemuzeum.sk

Múzeum Slovenského národného povstania, Kapitulská 23, 975 59 Banská Bystrica

web: www.muzeumsnp.sk

Regionálne centrum remesiel ÚĽUV Banská Bystrica, Dolná 14, P.O.BOX 293

web: www.uluv.sk

Štátna opera v Banskej Bystrici, Národná 11, 974 73 Banská Bystrica

web: www.stateopera.sk

Štúdio tanca v Banskej Bystrici, Komenského 12, 974 01 Banská Bystrica

web: www.studiotanca.sk

Krajský pamiatkový úrad Banská Bystrica, Lazovná 8, 975 65 Banská Bystrica

tel.: 048/2455111

fax: 048/2455855

e-mail: podatelna.bb@pamiatky.gov.sk

web: www.pamiatky.sk

Inšpektorát práce Banská Bystrica, Partizánska cesta 98, 974 33 Banská Bystrica

tel.: +421-48-4141741, 2

fax: +421-48-4142108

mail: ip.bbystrica@bb.ip.gov.sk

web: www.safework.gov.sk

Univerzita Mateja Bela v Banskej Bystrici

Rektorát UMB, Národná 12, 974 01 Banská Bystrica

web: www.umb.sk

Akadémia umení v Banskej Bystrici, Jána Kollára 22, 974 01 Banská Bystrica

web: www.aku.sk

Fakulta zdravotníctva

Slovenská zdravotnícka univerzita, Sládkovičova 21, 974 05 Banská Bystrica

web: www.szu.sk

Slovenská legálna metrológia, Hviezdoslavova 31, 97401 Banská Bystrica

web: www.slm.sk

Lesy Slovenskej republiky, generálne riaditeľstvo, Nám. SNP 8, 975 66 Banská Bystrica

web: www.lesy.sk

Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Banská Bystrica

Odbor sociálnych vecí a rodiny, Odbor služieb zamestnanosti , Skuteckého 39, 974 01 Banská Bystrica

Tel.: 048/2440111

web: www.upsvar.sk/bb

Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Banská Bystrica, Československej armády 7, 974 01 Banská Bystrica

Web: www.upsvar.sk/bb

Mesto Banská Bystrica v roku 2014 plnilo svoje úlohy :

Novoročný ohňostroj

Oblíbené a farebné svetelné divadlo na nočnej oblohe pre niekoľko tisíc divákov usporiadalo 1. 1. 2014 Mesto Banská Bystrica pre obyvateľov i návštevníkov. V netradičnom termíne, večer 1. januára, zorganizovalo na Námestí SNP novoročný ohňostroj, ktorého jednotlivé svetlice štartovali tóny sprievodnej hudby. Novoročný ohňostroj na Námestí Slovenského národného povstania v Banskej Bystrici v netradičnom čase, po Silvestri , 1. januára 2014 bolo slovenskou novinkou. Pred samotným ohňostrojom vystúpila na balkóne Radnice banskobystrická speváčka Dominika Doniga a po nej pozdravil všetkých primátora mesta Peter Gogola. "Obyvateľom Banskej Bystrice želám šťastný nový rok, hlavne pevné zdravie, šťastie v osobnom a pracovnom živote, odvahu meniť veci k lepšiemu," povedal pre médiá a TASR. Mesto zorganizovalo oslavy príchodu nového roku 1. januára po prvý raz vlani. Podľa Gogolu sa inšpirovali Prahou. "Tam dokonca na túto tému zorganizovali referendum a ľudia sa vyslovili za to, aby oslavy s ohňostrojom boli večer na Nový rok. Tak si ho môžu viac užiť aj rodiny s deťmi a ľudia, ktorí o polnoci do mesta nechcú, alebo nemôžu prísť," uviedol. Banskú Bystricu označil v tomto smere za slovenského priekopníka. V organizovaní novoročných osláv v doposiaľ netradičnom čase chce mesto pokračovať aj naďalej. Na novoročný ohňostroj vynaložilo Mesto 3500 eur, celkovo na decembrové kultúrne a spoločenské podujatia a víťania nového roku vyčlenilo z rozpočtu 18.000 eur. (TASR)

Prvý narodený občan roku v meste

Chlapček, ktorému dali rodičia meno Pavol je prvým tohtoročným novorodencom na Gynekologicko-pôrodnicej klinike SZU Rooseveltovej nemocnice v Banskej Bystrici. Na svet prišiel dve hodiny aj desať minút po polnoci. "Bol to predčasný pôrod v 35. týždni," povedal médiám službukonajúci lekár Peter Palúch. Spontánny pôrod sa zaobišiel bez komplikácií. "Rodička aj chlapček sú v poriadku," dodal gynekológ. Matkou prvého dieťaťa, ktoré sa narodilo v Banskej Bystrici je 33-ročná Jana Gašparová z Riečky neďaleko krajského mesta. Pavol je jej tretím dieťaťom. Krátko po narodení vážil 2,55 kilogramu.

Bystrické trojičky sa napokon dočkali pomoci

Bystrické trojičky Emília, Nikolka a Simonka, ktoré sa narodili 8. januára 2014 v Rooseveltovej nemocnici rodine Sabackých, vyvolali obrovský záujem verejnosti. Ľudia prichádzajú s konkrétnou pomocou. Začali s ňou poslanci mestského zastupiteľstva a pokračuje v nej Občianske združenie "Za krajšiu Banskú Bystricu".

"S kolegom poslancom Milanom Smädom sme cez Občianske združenie Za krajšiu Banskú Bystricu v našom volebnom obvode založili verejnú zbierku na pomoc rodine trojičiek Sabackých z Iliáša. Ľudia im môžu pomôcť zaslaním akéhokoľvek finančného obnosu na účet č. 4015847317/7500 v ČSOB. Vybierané finančné prostriedky budú slúžiť výhradne na pomoc pri starostlivosti rodiny o trojičky a naše občianske združenie transparentne zverejní každé ich použitie," povedal pre náš portál banskobystrický mestský poslanec Igor Kašper, ktorý sa ako prvý spojil s rodinou trojičiek a informoval o ich narodení.

Minulý týždeň po zverejnení článku o trojičkách Sabackých okamžite zareagovali konkrétnou pomocou aj poslanci mestského zastupiteľstva z klubu SMER-SD.

"Ako matku ma príbeh novonarodených bystrických trojičiek úprimne zaujal a vidiac problémy mladej rodiny, ktoré nastali, sme sa s poslancami nášho klubu rozhodli osobne prispieť na základné veci pre rodinu finančne i materiálne, čo postupne odovzdávame oteckovi pánu Sabackému. Zároveň náš úrad bezodkladne poskytuje rodine všetko potrebné, čo umožňujú v takomto prípade zákony SR," uviedla poslankyňa Ľubica Laššáková, ktorá je aj prednostkou Okresného úradu v Banskej Bystrici.

Otca trojičiek Jána Sabackého takáto nezištná pomoc potešila:

"Manželka Alexandra je po ťažkom pôrode ešte v nemocnici, ale už v poriadku aj s dcérami. Nečakal som, že nám každý bude dávať niečo zadarmo. Vidiac, čo nás čaká, som začal mať z toho obavy, lebo okrem poslancov sa o nás nikto nezaujímal. Aj za manželku ďakujem všetkým, ktorí sa rozhodli nám pomôcť."

Mestskí poslanci nezostanú iba pri verejnej zbierke. Ako nás informoval Igor Kašper, po dohode s poslancami najsilnejšieho klubu na najbližšom zastupiteľstve 11. februára navrhnú vzdanie sa svojich odmien za zasadnutie v prospech rodiny Sabackých.

"Keďže v Radvani žije aj rodina Kováčikovcov, ktorým sa v roku 2009 tiež narodili trojičky, chceme navrhnúť nové nariadenie, na základe ktorého by mesto finančne prispelo takýmto rodinám konkrétnou sumou aj späťne," dodal Kašper.

Do redakcie sme dostali aj stanovisko mesta Banská Bystrica od hovorkyne primátora Martiny Kanisovej, v ktorom sa okrem iného uvádza:

"S pánom Sabackým komunikovala vedúca odboru sociálnych vecí na MsÚ. Na stretnutí mu predostrela možnosti pomoci, ktorú mesto v takýchto prípadoch môže poskytnúť. Podrobným preskúmaním tohto prípadu chceme využiť všetky dostupné spôsoby pomoci. Po predložení

potrebných dokumentov, ktoré sú podľa zákona nevyhnutné, posúdi primátor mesta aj iné riešenia, ktoré je možné v tomto prípade uplatniť."

Zdroj (Bystricoviny.sk)

14. januára 2014 - Slovenská národná knižnica (SNK) sprístupnila na internete v rámci národného projektu Digitálna knižnica a digitálny archív zdigitalizované denníky, týždenníky a mesačníky, ktoré vychádzali na Slovensku pred 100 rokmi.

Cena mesta

(04.02.2014; www.bystricoviny.sk; s. -; Mesto BB)

Cena mesta Banská Bystrica sa každoročne udeľuje jednotlivcom a kolektívom s trvalým pobytom v SR pri významných jubileách alebo výročiach. Tohto roku ju dostanú štyri osobnosti, z toho dve in memoriam.

Laureátov Ceny mesta schvaľuje mestské zastupiteľstvo. Na poslednej mestskej rade pred rokovaním poslancov 11.februára sa z 13 nominácií dostali do konečného výberu štyria jednotlivci: Július Česnak in memoriam (najdlhšie slúžiaci mešťanosta), Darina Turňová in memoriam (zbornajsterka), Michal Koššimon (predseda Slovenskej filatelickej akadémie) a Hubert Štoksa (riaditeľ Slovenskej leteckej agentúry).

Július ČESNAK, in memoriam (* 26.3.1863 - + 13.4.1933 Banská Bystrica)

19. mája 1893 bol vo veku 29 rokov jednomyseľne zvolený mestskou radou za mešťanostu Banskej Bystrice. Túto funkciu zastával k spokojnosti obyvateľov mesta neuveriteľných tridsať rokov (1893 - 1923), počas ktorých sa významnou mierou zaslúžil o rozkvet nášho mesta.

V tomto období sa v Banskej Bystrici vybudoval napr. mestský vodovod a kanalizácia, ďalej sa otvorila dnešná Skuteckého ulica (Deák Ferencz utca) vrátane budovy Sedrie, boli vydláždené viaceré významné ulice, vysadené typické mestotvorné nízke guľovité javory. Vybudovali sa niekoľko kilometrové serpentínky na Urpín, ďalej Hronské nábrežie (tzv. Garampart), ako aj viaceré vodostreky. Česnak založil v roku 1911 Spolok milovníkov kvetín "Hortenzia".

Stál pri zrode viacerých škôl v meste. Pričinil o vznik mestského múzea. V hospodárskej oblasti venoval pozornosť reorganizácii mestského lesného hospodárstva a postaveniu mestskej hydroelektrárne, ktorá umožnila osvetlenie ulíc a domácností, ale aj modernizáciu a rozvoj mestských podnikov. Dopomohol k vybudovaniu železnice do Harmaneckej papierne. Podporoval rozvoj zdravotníctva a sociálnych služieb, vrátane starostlivosti o mestských žobrákov, správu chudobinca, vývarovne a verejných kúpeľov pre nižšiu vrstvu.

Zomrel vo veku 71 rokov a je pochovaný v rodinnej hrobke na banskobystrickom evanjelickom cintoríne. Banská Bystrica bola v čase mešťanostovania Júliusa Česnak povestná v celej krajine svojou čistotou a krásou, označovali ju ako "Perla Slovenska".

Darina TURŇOVÁ (rod. Surová) in memoriam (* 24.4.1946 - + 31.3.2013)

Významná slovenská zbormajsterka. V roku 1966 absolvovala štúdium klavírnej hry na Konzervatóriu v Bratislave a v roku 1980 štúdium zborového dirigovania na VŠMU v Bratislave. Patrila k popredným osobnostiam a reprezentantom Štátnej opery v Banskej Bystrici, kde pôsobila od roku 1965 najskôr ako korepetítorka a od roku 1980 ako hlavná zbormajsterka.

Darina Turňová absolvovala mnohé koncerty, nahrávky v rozhlase a v televízii i zahraničné zájazdy so sólistami Štátnej opery. Naštudovala operné party v operách Madame Butterfly, Trubadúr, Maškarný ples, La Traviata a iné. V spevohernom repertoári to boli Gróf z Luxemburgu, Nebo na zemi či My Fair Lady. Venovala sa aj pedagogickej činnosti na Univerzite Mateja Bella v Banskej Bystrici (1991-1997), Akadémii umení (od roku 1997) a Konzervatóriu J. L. Bellu.

Hubert ŠTOKSA

Cena mesta mu je navrhovaná za vynikajúcu organizáciu Medzinárodných leteckých dní SIAF na letisku Sliač, ktoré každoročne navštívi vyše 100.000 návštevníkov z domova i zo zahraničia. Medzinárodné letecké dni sú svojim rozsahom najväčším podujatím v celom našom regióne, vďaka čomu sa Banská Bystrica úspešne propaguje v zahraničí. V neposlednom rade má toto podujatie veľmi priaznivý ekonomický vplyv na región i naše mesto a to najmä v oblasti služieb cestovného ruchu.

Michal KIŠŠIMON

Narodil vo Veľkom Krtíši. Je to človek vysokých morálnych a odborných kvalít, ktoré pravidelne preukazuje pri popularizácii a záchrane pamiatok, ich odbornom, vedeckom a historickom spracovaní a sprístupňovaní širokej verejnosti. Je zakladajúci člen a dlhoročný predseda Slovenskej filatelickej akadémie (SFA). Počas jeho predsedníctva organizácia vydala desiatky odborných kníh a článkov. Zároveň on sám je autorom mnohých odborných filatelistických publikácií.

Okrem vedeckej filatelickej činnosti sa aktívne angažuje v regionálnych dejinách, kde spracoval históriu Harmaneckých papierní. Je členom redakčnej rady Bystrického Permonu, pravidelne publikuje o zaujímavostiach z bežného bystrického života a zašlej sláve spolkovvej činnosti v našom meste. Zorganizoval a spolupracoval na mnohých výstavách venovaných napríklad menovej reforme v roku 1953 alebo vývoju finančnictva na našom území.

Prezidentské voľby

15. marca 2014 - Víťazom prvého kola prezidentských volieb sa stal premiér Robert Fico (Smer-SD), ktorého volilo 28 percent ľudí (531.919 hlasov). Do druhého kola postúpil aj Andrej Kiska. Tomu hlas odovzdalo 24 percent voličov (455.996 hlasov). Volebná účasť bola 43,4 percenta. Tretie, nepostupové miesto obsadil podľa oficiálnych výsledkov Radoslav Procházka (21,24 percenta,

403.548 hlasov). Nasledoval Milan Kňazko (12,86 percenta, 244.401 hlasov), Gyula Bárdos (5,1 percenta, 97.035 hlasov), Pavol Hrušovský (3,33 percenta, 63.298 hlasov), Helena Mezenská (2,37 percenta, 45.180 hlasov). Ani jedno percento hlasov nezískali Ján Jurišta (0,64 percenta), Ján Čarnogurský (0,64 percenta), Viliam Fischer (0,5 percenta), Jozef Behýl (0,48 percenta), Milan Melník (0,4 percenta), Jozef Šimko (0,24 percenta) a Stanislav Martinčko (0,13 percenta).

Novým slovenským prezidentom sa stal Andrej Kiska. 29. marca v druhom kole voľby prezidenta na Slovensku, občiansky kandidát Andrej Kiska porazil Roberta Fica. 29. marca 2014 - Víťazom druhého kola prezidentských volieb a novým slovenským prezidentom sa stal Andrej Kiska, ktorého volilo 59,38 percenta ľudí. Jeho protikandidát Robert Fico získal podporu 40,61 percenta voličov.

Mestský park

Mestský park bol založený v roku 1895 a rastie v ňom, približne, 850 stromov. Od roku 1988 neboli vykonané závažnejšie zásahy do zelene. Zamestnanci mesta ako aj správca mestskej zelene vykonávali len bežnú údržbu, ktorá zahŕňala opílovanie suchých konárov a konárov, ktoré boli prekážkou pre verejné osvetlenie. Zamestnanci správcu mestskej zelene celoročne park a dreviny v ňom monitorujú a v prípade, že hrozí riziko pre zdravie a majetok obyvateľov, operatívne zasahujú.

Mesto Banská Bystrica prostredníctvom spoločnosti ZAaRES pristúpilo k revitalizácii parku - odstráneniu 24 stromov v mestskom parku, ktoré sú podľa dendrologickej expertízy v zlom zdravotnom stave. Práce sa začali v pondelok 24. 11. 2014 o 8.00 hod. O bezpečnosť obyvateľov a návštevníkov mesta sa starali príslušníci polície. Jednotlivé časti parku boli počas realizácie prác uzavreté a označené páskou.

Mesto Banská Bystrica plánovalo tento výrub uskutočniť už v predchádzajúcom výrubovom období, teda v období od októbra 2013 do marca 2014. Neobvykle teplá zima však spôsobila skorší nástup jari a s ním spojené hniezdenie vtákov v korunách stromov. Z tohto dôvodu bol výrub presunutý na aktuálne výrubové obdobie. Spoločnosť ZAaRES chcela stihnúť staré a búrľavé stromy odstrániť ešte pred prvým snehom, aby bolo riziko vyplývajúce zo zaťaženia stromov napadnutým snehom minimalizované. „S výrubom začneme v pondelok a práce budú pokračovať pravdepodobne celý týždeň. Postup prác však závisel aj od vývoja počasia. Plánované odstránenie stromov je len prvým, no nevyhnutným krokom k obnove a revitalizácii parku," povedala vedúca oddelenia životného prostredia na MsÚ Beáta Kostúrová. Zdroj - mesto

69. výročie oslobodenia mesta

25. marca 2014 predpoludním sa v dolnej časti Námestia SNP uskutočnila pietna spomienka pri príležitosti 69.výročia oslobodenia mesta pod Urpínom. Jej účastníci si dôstojne pripomenuli

oslobodzovanie mesta v marci 1944, ktorého nemými svedkami boli historické budovy na banskobystrickom námestí a my súčasníci by sme si ich mali pamätať na večnosť.

Vence k čiernemu obelisku – pamätníku padlým vojakom sovietskej a rumunskej armády pri oslobodzovaní Banskej Bystrice kládli hostia: vedúci kancelárie prezidenta SR Ján Šoth a náčelník vojenskej kancelárie prezidenta Marián Áč, vedúci regionálnej kancelárie prezidenta v B. Bystrici Stanislav Líška, štátny tajomník ministerstva financií Peter Pellegrini, europoslanec Vladimír Maňka, zástupcovia veľvyslanectiev Ruska, Rumunska, Bieloruska Bulharska a Ukrajiny.

Pamiatku padlých osloboditeľov mesta si pripomenula aj prednostka Okresného úradu v B. Bystrici Ľubica Laššáková so štátnymi úradníkmi, predseda Slovenského zväzu protifašistických bojovníkov Pavol Sečkář a banskobystrického Oblastného výboru Ján Pacek s členmi SZPB, viceprimátor mesta Zvolen Juraj Družbacký, primátor mesta Banská Bystrica Peter Gogola s poslancami a mestskými úradníkmi, zástupcovia Múzea SNP a politických strán SMER-SD, SDKÚ-DS a KSS.

Medzi hosťami pietnej spomienky chýbal predseda BBSK Marian Kotleba, nevideli sme ani žiadneho zástupcu nášho samosprávneho kraja. Hovorkyňa primátora Martina Kanisová na otázku „prečo“ odpovedala:

„Poslali sme pozvánku priamo predsedovi BBSK, ale nikto na ňu nereagoval.“

K prítomným účastníkom pietnej spomienky na oslobodenie Banskej Bystrice spred 69 rokov prehovoril majster slova Juraj Sarvaš veršami Andreja Plávku a Milana Rúfusa.

„Sme späť s našou dedovizňou, nikdy sa krajšej nedozvieme, nebude viacej Germán čižmou barbarsky dláviť našu zem...“

zneli Námestím SNP verše Plávkovej básne Pieseň vďaky, ktorú napísal hneď po oslobodení Banskej Bystrice a sám ju predniesol z balkóna našej historickej Radnice. Rovnako vznešene zneli verše Rúfusovej básne Modlitba za Slovensko.

S prejavmi vystúpili primátor mesta Peter Gogola a zástupca SZPB Ján Pacek. Hostia s občanmi mesta a školákmi si po pietnej slávnosti pri obelisku mohli pozrieť pôsobivé vystúpenie čestnej stráže prezidenta SR a vypočuli zaujímavý koncert Vojenskej posádkovej hudby Banská Bystrica v modernom prevedení, za asistencie historickej vojenskej techniky a vojakov v dobových uniformách z Klubu vojenskej histórie Golian.

Oslavy desiateho výročia vstupu Slovenska do Európskej únie (EÚ)

30. apríla 2014 – Za najúspešnejšie obdobie dejín Slovenska označil prezident SR Ivan Gašparovič 10 rokov v Európskej únii. Slávnostné podujatie sa uskutočnilo za účasti premiéra Roberta Fica, predsedu Národnej rady SR Pavla Pašku, šéfa Európskeho parlamentu Martina Schulza, predsedu Európskej rady Hermana von Rompuya, ako aj podpredsedu Európskej komisie Maroša Šefčoviča. Štyria predstavitelia európskych inštitúcií si z rúk prezidenta SR Ivana Gašparoviča prevzali štátne

vyznamenanie Rad Bieleho dvojkríža II. triedy. Slovensko si pripomenulo aj 10. výročie svojho členstva v EÚ. Obidve udalosti boli pre Slovensko kľúčové. Slovensko zažilo úspešný príbeh, keď sa z novej malej krajiny s kolabujúcou ekonomikou a politickými problémami stalo štandardnou európskou krajinou. Teraz platíme rovnakou menou ako Nemci a Francúzi a slovenskí občania využívajú voľný pohyb v rámci Schengenského priestoru. V Európe nás už nerozdeľujú hranice, ale spájajú spoločné hodnoty, záujmy a priateľstvá. Slovenskí študenti získavajú zahraničné skúsenosti cez program Erasmus, európske programy podporujú aj spoluprácu vedcov, umelcov či výmenu skúseností medzi mestami a regiónmi.

Rok 2014 bol aj rokom veľkých zmien. Európania mali v máji 2014 možnosť zvoliť si svojich zástupcov do Európskeho parlamentu, ktorí ich budú zastupovať počas nasledujúcich 5 rokov. Žiaľ, na Slovensku bola najnižšia volebná účasť zo všetkých členských krajín - 13,1%. To svedčí o malom záujme Slovákov aktívnejšie sa zapájať do rozhodovania o ďalšom smerovaní Európskej únie. Rok 2014 bol plný významných výročí a dôležitých udalostí. Pripomenuli sme si 25. výročie pádu železnej opony a začiatok novej zjednotenej Európy.

Príprava projektu Barborská cesta

Vo štvrtok 3. apríla 2014 podpísal primátor mesta Peter Gogola spoločne so zástupcami Občianskeho združenia Terra Montanae Memorandum o súčinnosti pri realizácii projektu Barborská cesta. Spojením deviatich samospráv a jedenástich subjektov ako sú podnikatelia, banícke cechy, cirkevné spolky, občianske združenia, odborné agentúry a ďalšie subjekty cestovného ruchu v rámci jedného projektu sa vytvára predpoklad pre trvalú udržateľnosť a stabilitu produktu, nakoľko každý subjekt má v projekte Barborská cesta svoju významnú úlohu. Memorandum predpokladá aj zapojenie ďalších subjektov pôsobiacich v tomto regióne a nezabúda ani na hendikepovaných, ktorí sú združení v rôznych asociáciách. Projekt v historickej Radnici odprezentovali zástupcovia OZ Terra Montanae Juraj Slašťan a Zuzana Nagyová za prítomnosti predstaviteľov z Ministerstva dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja Slovenskej republiky – štátneho tajomníka Františka Palka a generálnej riaditeľky sekcie cestovného ruchu Ivany Magátovej. Signatári memoranda následne spoločne vyhlásili, že budú dlhodobo vytvárať pozitívne prostredie pre realizáciu projektu, zabezpečia jeho propagáciu a budú vytvárať materiálno-technické podmienky podľa svojich možností pre implementáciu tohto projektu ako súčasť stratégie rozvoja regiónu. Cesta predstavuje spolu 144 km a mala by trvať 6 až 7 dní. Je pomenovaná podľa sv. Barbory, ktorá je patrónkou baníkov, hutníkov, stavbárov, hasičov, vojakov, delostrelcov a ochrankyňou ľudí pred búrkou. Novinka v oblasti cestovného ruchu spája aktivity subjektov v stredoslovenskom regióne. Barborská cesta prevedie históriou baníctva. Prehliadka významných banských, religióznych a kultúrnych pamiatok, ako aj poznávanie unikátnych prírodných krás. To všetko ponúka nový produkt cestovného ruchu – Barborská púť, ktorej cieľom je vyzdvihnúť a sprístupniť miesta poznačené vyše 1000-ročnou históriou baníctva, hutníctva, razenia mincí a spracovania či využitia drahých a vzácnych kovov. Ambíciou projektu Barborská cesta je vytvoriť poznávaciu trasu v okruhu, ktorý spojí všetky najvýznamnejšie hodnoty baníctva a pozoruhodné miesta kultúrneho vývoja regiónu. Pre úspech tohto projektu je významná spolupráca a vytvorenie partnerstva ako v súkromnom, tak aj vo verejnom sektore. Plánovaná

trasa Barborskej cesty zahŕňa a sprístupňuje hodnoty regiónu, ktoré doteraz neboli zakomponované v ponuke turistických sprievodcov.

„V Barborskej púti ako v novom a unikátnom produkte cestovného ruchu vidím obrovský potenciál, ktorý doposiaľ nebol dostatočne využitý. Práve naštartovanie rozvoja turistiky takouto atraktívnou formou v srdci Slovenska a Európy upriami pozornosť na náš región a tým priláka množstvo domácich, ale najmä zahraničných návštevníkov. Základom a predpokladom úspechu tohto projektu je zjednotenie regiónu a vytvorenie partnerstva medzi zainteresovanými subjektmi. Som preto veľmi rád, že aj mesto Banská Bystrica sa podpisom memoranda pripojilo k tomuto významnému projektu,“ skonštatoval primátor mesta Peter Gogola. Zdroj Barbora Winterová, Mesto

Súťaž Dúhový kolotoč v Bystrici

Celoslovenská výstava výtvarných prác detí predškolského veku pod názvom Dúhový kolotoč do deviateho júna zdobila priestory banskobystrickej Radnice. Deti v tohtoročnom, ôsmom ročníku mali za úlohu nakresliť známe výtvarné diela tak, ako ich vidia vlastnými očami. Vyhlasovateľom súťaže je Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR, organizátormi sú Metodicko-pedagogické centrum (MPC), generálne riaditeľstvo Bratislava, MPC – regionálne pracovisko Banská Bystrica a Mesto Banská Bystrica. V roku 2014 primátor Banskej Bystrice Peter Gogola udelil cenu Filipovi Debnárovi (6) z Banskej Bystrice za prácu Barbakan. Ďalšie ceny si spomedzi mnohých víťazov odniesli napríklad aj Lenka Gondová (5) z Valaskej za Kvety Andyho Warholla či Banskobystričan Alex Anderle (7) za dielo Dojem od Clauda Moneta. Úspech mala aj skupinová práca detí z MŠ 29. augusta v Banskej Bystrici či detí z MŠ Štiavnická Nitra. „Pozrela som si výstavu a nemôžem nájsť slová na vyjadrenie pocitov, aké nádherné diela dokážu vytvoriť malé detské ručičky. Malí výtvarníci sú úžasní a šikovní,“ povedala médiám viceprimátorka Banskej Bystrice doc. Katarína Čižmárová, ktorá sa zúčastnila na odovzdávaní cien. Naším zámerom je čo najlepšie podporovať kreativitu detí. Stanislav Liška z Prezidentskej kancelárie, pracoviska v Banskej Bystrici konštatoval, že sa s výtvarnými prácami detských umelcov oboznámili aj návštevníci Prezidentského paláca počas dní otvorených dverí. Cieľom výtvarnej prehliadky Dúhový kolotoč je podporiť deti predškolského veku v osobitom výtvarnom vyjadrovaní fantazijných predstáv a výtvarnej obrazotvornosti. Do celoslovenskej súťažnej prehliadky výtvarnej tvorivosti detí predškolského veku Dúhový kolotoč zaslali materské školy (MŠ) z celého Slovenska až dvestosedemdesiat výtvarných prác. Z nich na slávnostnú prehliadku v historickej Radnici vybrali stodvadsať diel, ktoré posudzovala odborná porota v troch kategóriách – práce detí z materských škôl, práce detí z materských škôl so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami a práce učiteliek MŠ. Na slávnostnom otvorení výstavy snaženie najmenších detí vyhodnotili a ocenili autorov desiatich výtvarných prác. Malí výtvarníci si pre ceny prišli aj so svojimi rodičmi. „My, dospelí sa točíme v inom kolotoči, kolotoči života, ale nezabúdame na deti, na našich najmenších. Detská obrazotvornosť je úžasná, nezaťažená predsudkami a nám dospelým pripomína, že aj my sme boli niekedy deťmi,“ reagovala vedúca služobného úradu ministerstva školstva, vedy,

výskumu a športu Henrieta Crkoňová, ktorá odovzdávala ceny úspešným malým autorom. Viceprimátorka Katarína Čižárová vyjadrila želanie, aby súťaž trvala dlhé roky a podporila základy pre zrod hodnotných umelcov. Zdroj :TASR

240. výročie narodenia Jozefa Dekreta Matejovie

Banská Bystrica 11. júla 2014 - Pri príležitosti 240. výročia narodenia Jozefa Dekreta Matejovie sa v piatok 11. júla 2014 konala v Národnej ulici spomienková slávnosť. Primátor spolu s poslancom NR SR Jánom Mičovským a riaditeľom Mestských lesov Banská Bystrica Blažejom Možuchom položili veniec k pomníku tohto významného lesníka. Pred začiatkom spomienkovej slávnosti zasadil primátor mesta smrekovú sadenicu do kameňa stojaceho na mieste, kde sa pôvodne nachádzal dom Jozefa Dekreta Matejovie. „Veľmi si vážim odkaz, prínos ale aj osobu Jozefa Dekreta Matejovie. Je mi veľmi blízka myšlienka, že človek má prírode dávať viac, ako z nej brať a aj preto oceňujem ľudí, ktorí aktívne prispievajú k udržaniu a obnove lesov. Z tohto dôvodu som sa rozhodol na počesť zakladateľa moderného slovenského lesníctva zasadiť do kameňa na mieste, kde stál jeho dom sadeničku stromu, ktorá bude pripomínať okoloidúcim jeho odkaz,“ povedal primátor mesta Banská Bystrica Peter Gogola. Oficiálny program, na ktorom sa zúčastnilo niekoľko desiatok hostí, začal v Národnej ulici o 14.00 hod. vystúpením trubačov a následným kladením vencov. Program pokračoval v Cikkerovej sieni Radnice na Námestí SNP, kde sa účastníci prostredníctvom dvoch prednášok dozvedeli viac o živote, diele ale aj odkaze Jozefa Dekreta Matejovie, ktorý v Banskej Bystrici pôsobil. Jozef Dekret Matejovie bol prvým propagátorom a organizátorom lesného hospodárstva. Zakladal lesné škôlky a semeniská na pestovanie sadeníc v oblasti Starých Hôr a Horehronia. Už od roku 1804 vykonával systematickú obnovu a ochranu lesov v obvode banskobystriického komorského lesného úradu. Jeho životné krédo, Zachovajme lesy potomkom, je odkazom pre súčasné aj budúce generácie. Zdroj: Martina Kanisová, hovorkyňa primátora

Rada študentov

Banská Bystrica 6. augusta 2014 - Poradný orgán primátora mesta Banská Bystrica, Rada študentov, predstavila výsledky svojej spolupráce s vedením mesta. Projekty Zapoj seba, spoznaj veľa a Berte nás vážne budú ukončené už v priebehu augusta a ako informovali zástupcovia Rady študentov, ich pokračovaním by mal byť projekt Erasmus+.

Primátor mesta Banská Bystrica Peter Gogola poukázal na dobrú spoluprácu jeho poradného orgánu s vedením mesta. Dôležité je podľa jeho slov, aby sa mladí ľudia zaujímali o veci verejné a aktívne sa zapájali do verejného života. „Okrem podpory, ktorú mladým v meste Banská Bystrica dlhodobo ponúkame, sa nám teraz podarilo vyčleniť pre nich priestor v rámci budovy mestského úradu. Verím, že aj tento ústretový krok pomôže Rade študentov zvyšovať participáciu mladých ľudí na daniach v meste a uľahčí im prácu,“ povedal primátor mesta Banská Bystrica.

Podľa zástupcov Rady študentov je nevyhnutné budovať podmienky pre dlhodobý rozvoj mládeže v meste. To je aj ambíciou nového návrhu, ktorý dnes, na svojom letnom zasadnutí, Rada študentov prijala. Svoj návrh následne predložili aj vedeniu mesta: „Vzniesli sme dve dôležité a kľúčové požiadavky. Vytvoriť na mestskom úrade miesto pre tzv. referenta práce s mládežou, ktorý by spájal organizácie pracujúce s mladými ľuďmi, pomáhal študentom zorientovať sa v téme participácie a zameriaval by sa na strategický rozvoj v práci s mládežou,“ vysvetlil na tlačovej konferencii Jaroslav Dodok, predseda poradného orgánu primátora. Zároveň sa na tlačovej konferencii poďakoval vedeniu mesta za ústretovosť a pomoc pri naplňaní ich cieľov.

Banská Bystrica sa podľa Rady študentov môže stať prvým mestom, ktoré na regionálnej úrovni dokáže zrealizovať štátny dokument - Stratégiu SR pre mládež na roky 2014 – 2020. To znamená splniť opatrenia, vďaka ktorým by sa zlepšila kvalita života mladých ľudí a naskytna sa príležitosť spoločne rozhodovať o smerovaní Banskej Bystrice.

„Musím hlboko oceniť snahu a aktivitu členov Rady študentov. Zapájajú sa do podujatí, ktoré organizuje mesto ale vytvárajú si aj vlastný priestor, čo ma naozaj veľmi teší. Na tému Stratégie SR pre mládež na roky 2014 - 2020 komunikujeme s Radou študentov už dlhšiu dobu. Táto problematika je z môjho pohľadu veľmi dôležitá a ja verím, že Banská Bystrica bude aj v tejto oblasti patriť na Slovensku k lídrom,“ uviedla Katarína Čižmárová, viceprimátorka mesta Banská Bystrica. Zdroj: Martina Kanisová hovorkyňa primátora, Jaroslav Dodok predseda Rady študentov

Zrekonštruovaná hodinová veža je opäť pýchou Námestia SNP

Banská Bystrica, 31. júl 2014 - Banskobystričania i návštevníci nášho mesta majú dôvod na radosť. Budú si môcť bezpečne vychutnať jedinečný pohľad na Námestie SNP z vtáčej perspektívy.

Vo štvrtok 30. júla 2014 o 16.00 bola demontovaná posledná časť lešenia na dominante Námestia SNP – Hodinovej „šikmej“ veži. Stavebné práce na ochodzi i fasáde sú tak definitívne ukončené a pred finálnym sprístupnením veže sa čaká na záverečnú fázu rekonštrukcie. Otvoreniu historickej pamiatky musí totiž nevyhnutne predchádzať vymalovanie interiéru, oprava interiérových omietok schodiska a upratovacie práce. Na slávnostné otvorenie a sprístupnenie Hodinovej veže počas letnej sezóny sa tak obyvatelia mesta i návštevníci Banskej Bystrice môžu tešiť v druhej polovici augusta 2014.

„Veľká chvíľa otvorenia našej unikátnej Hodinovej veže je veľmi blízko pred nami a už onedlho sa nádherný pohľad na naše Námestie SNP stane realitou pre všetkých domácich obyvateľov i turistov nášho mesta. Okrem ponuky tohto atraktívneho zážitku ma najviac teší, že im už dnes vieme garantovať to najdôležitejšie – bezpečnosť,“ skonštatoval primátor mesta Peter Gogola. Zdroj: Barbora Winterová, tlačová tajomníčka mesta Banská Bystrica

Mesto obnovilo hroby padlých vojakov v prvej svetovej vojne

Banská Bystrica, 30. júla 2014

Uplynulé sté výročie vypuknutia prvej svetovej vojny si mesto Banská Bystrica uctilo komplexnou obnovou hrobov vojakov, ktorí hrdinsky padli počas tejto tragickej udalosti. Na hroby, ktoré sú umiestnené na rímsko-katolíckom cintoríne, pribudnú v najbližších dňoch aj mená padlých vojakov.

Obnovu približne 160 hrobov na rímsko-katolíckom cintoríne realizovalo mesto v rámci dvoch etáp od roku 2013. Prácam na cintoríne predchádzala odborná štúdia vypracovaná Útvárom hlavného architekta v Banskej Bystrici, ktorú následne schválilo ministerstvo vnútra. Autorom finálnej štúdie obnovených hrobov je Ing. arch. Peter Lapin.

„Konečná podoba hrobov uplatňuje minimalistický princíp bez realizácie hrobovej obruby. Pamätný hrobový prvok je situovaný vo vertikálnej polohe, pričom hrob je doplnený o drevený kríž, ktorý je umiestnený na jednoduchom betónovom podstavci,“ hovorí vedúca oddelenia kultúry na mestskom úrade Jana Pelikánová.

Hlavné práce na prelome rokov 2013 a 2014 zahŕňali výrobu krížov a betónových podstavcov, ich následnú montáž na hroby a dopravu zeminy potrebnej na zatrávenie povrchu. Obnova hrobov prebiehala v rámci dvoch etáp, nakoľko práce v teréne museli byť prerušené kvôli poveternostným podmienkam počas jesene a zimy.

„Je pre mňa ctou, že pri príležitosti stého výročia vypuknutia prvej svetovej vojny sme si obnovením hrobov padlých vojakov dôstojným spôsobom uctili ich pamiatku. Upravené hroby sú v súčasnosti hrdým svedectvom ich nesmiernej odvahy a hrdinstva. Ako dôkaz, že mesto si ich činy nadovšetko váži na identifikované hroby v najbližších pribudnú štítky s menami týchto hrdinov,“ skonštatoval primátor mesta Peter Gogola.

Na projekt získalo mesto príspevok od Ministerstva vnútra SR v hodnote 2 200 eur. Zvyšné finančné prostriedky v hodnote 7 800 eur financovalo mesto z vlastných zdrojov. Zdroj: Barbora Winterová, tlačová tajomníčka mesta Banská Bystrica

V Banskej Bystrici budú jazdiť nové trolejbusy

Banská Bystrica 30. júla 2014

Vozový park Dopravného podniku mesta Banská Bystrica bude opäť o niečo kvalitnejší a novší. Vďaka nenávratnému finančnému príspevku vo výške 1 980 750 eur z celkových oprávnených výdavkov na realizáciu projektu vo výške 2 085 000 eur plánuje DPM BB, a.s. kúpiť štyri nové trolejbusy. K dispozícii by mali byť už budúce leto.

Žiadateľovi Dopravný podnik mesta Banská Bystrica schválilo Ministerstvo životného prostredia, ako riadiaci orgán pre Operačný program Životné prostredie v rámci projektu Zvýšenie podielu

trolejbusovej dopravy v meste Banská Bystrica, nenávratný finančný príspevok na nákup trolejbusov. V rámci tohto projektu by sa tak k súčasným trolejbusom mali pripojiť tri kĺbové a jedno sólo vozidlo.

„Banská Bystrica sa môže naozaj pýšiť kvalitnými vozidlami mestskej hromadnej dopravy. Len zvyšovaním komfortu a kvality dokážeme dosiahnuť zvýšenie počtu pravidelne cestujúcich. To, nepochybne, prispieva k ochrane životného prostredia a zlepšovaniu kvality života všetkých Banskobystričanov. Verím preto, že pre obyvateľov Banskej Bystrice je nákup ďalších nových trolejbusov dobrou správou,“ povedal primátor mesta Banská Bystrica.

Miroslav Snopko, generálny riaditeľ Dopravného podniku mesta Banská Bystrica informoval, že nové trolejbusy budú prioritne nasadené na linku č. 1 - v smere železničná stanica - Rooseveltova nemocnica a linku č. 6 v smere železničná stanica - Tulská - Moskovská.

Nákup štyroch nových trolejbusov zabezpečí spolu s 19 nízkopodlažnými trolejbusmi, ktoré v Banskej Bystrici už premávajú od roku 2011, že základná turnusová potreba bude pokrytá už len novými vozidlami, čím okrem úspory elektrickej energie dôjde aj k menšiemu zaťažovaniu cestnej siete. Všetky trolejbusy budú nízkopodlažné, čo výrazne uľahčí pohyb po meste mamičkám s kočíkmi alebo ľuďom so zdravotnými problémami. Martina Kanisová hovorkyňa primátora

70. výročie SNP

Stretnutie generácií na Kališti

16. augusta 2014 sa uskutočnil 9. ročník stretnutia generácií na Kališti, do ktorej ako jedinej z vypálených obcí sa nevrátil život. Pamiatku zavraždených občanov si prišlo uctiť viac ako 3.000 ľudí. Všetci zúčastnení sa potešili príchodu predsedu vlády SR Roberta Fica, ministra školstva Petra Pellegriniho. Prítomný bol aj europoslanec Vladimír Maňka, poslanec NR SR Ján Senko, riaditeľ múzea SNP Stanislav Mičeva a ďalší. Tradičné podujatie sa koná každoročne pred oslavami výročia vyhlásenia SNP v Banskej Bystrici. Podujatie organizuje Oblastný výbor protifašistických bojovníkov. Prítomní potleskom ocenili príhovor predsedu strany, hlavne úvodnú časť jeho osobným vyznaním: Róbert Fico : „Drahé Slovenky a drahí Slováci. V roku 2006 som prvýkrát ako predseda vlády SR absolvoval množstvo podujatí, na ktorých bolo veľa ľudí a hrala sa slovenská hymna, ale ešte som nevidel toľko spievajúcich ľudí, ako teraz. Chcem sa vám za to poďakovať. Bol som tu už niekoľkokrát a hovorím, že podobné podujatia treba stále organizovať.“

Pôvodne preberal nad Stretnutím generácií v Kališti záštitu banskobystričský župan. Keďže po minuloročných regionálnych voľbách nový predseda BBSK Marian Kotleba napriek záujmu poslancov odmietol spoluprácu so Slovenským zväzom protifašistických bojovníkov i Múzeom SNP a nepodpísal zmluvu o podpore tejto akcie, záštitu nad podujatím prevzal slovenský premiér Robert Fico

Mesto dodržalo sľub - cestu vybuďovalo do osláv SNP

Banská Bystrica 19. augusta 2014 - Mesto Banská Bystrica opravilo dočasnú príjazdovú komunikáciu pri Múzeu SNP. Primátor mesta Peter Gogola dal pokyn opraviť komunikáciu s ohľadom na termín konania osláv aj napriek tomu, že pri schvaľovaní rozpočtu mesta na rok 2014 neboli schválené finančné prostriedky na investičné projekty.

Oslavy 70. výročia Slovenského národného povstania sa blížia a mesto vykonáva svoje činnosti tak, aby bola Banská Bystrica pripravená na množstvo návštevníkov, ktoré ju počas osláv navštívia. Už v priebehu minulého roku pristúpilo mesto k vybudovaniu dočasnej prístupovej komunikácie pri Múzeu SNP, ktorá vedie po pozemkoch vo vlastníctve mesta. Tento rok prešla cesta ďalšími opravami. Úprava komunikácie spočívala vo vyrovnaní existujúceho podlažia a pokládke dvoch vrstiev asfaltu na ploche 370 m². Zároveň boli vykonané lokálne opravy výtlkov v úseku komunikácie pred lietadlom.

„Naše mesto sa čoskoro stane centrom pozornosti slovenských, ale aj svetových politikov a médií. Je preto pre nás prioritou, popri štandardnej údržbe miestnych komunikácií a verejných priestranstiev, zveľaďovať tie časti mesta, v ktorých budú prebiehať hlavné oslavy. Samozrejme, dôležitým faktorom ovplyvňujúcim našu prácu sú financie. Aj napriek tomu, že tých máme skutočne málo, robíme všetko pre to, aby Banskobystričania boli na svoje mesto hrdí. Komunikácia pri Múzeu SNP je jedným z týchto krokov a ja som veľmi rád, že sa nám podarilo splniť sľub a dokončiť ju pred začiatkom osláv,“ zhodnotil vykonané práce primátor mesta Peter Gogola.

Komunikácia spája parkovisko pred múzeom so zrekonštruovanou záhradou Chavivy Reichovej. Podľa slov Renáty Hláčikovej, vedúcej Oddelenia údržby miestnych komunikácií a inžinierskych sietí, je táto oprava v takom rozsahu, aký umožnilo množstvo finančných prostriedkov, ktoré mala samospráva k dispozícii. V budúcnosti je naplánované dobudovanie tejto komunikácie v zmysle platných noriem.

Súčasťou prípravy na oslavy 70. výročia SNP bude aj očistenie sochy Partizán od Karola Dúbravského, ktorá bola ako spomienka ťažkých bojov v Banskej Bystrici umiestnená pod Urpínom pri príležitosti osláv 20. výročia SNP. Očistený bude aj Pamätník obetiam fašizmu v Kremničke, kde po potlačení Slovenského národného povstania popravili 747 ľudí. Nahradená bude aj poškodená popisná tabuľa. Zdroj: Martina Kanisová, hovorkyňa primátora

Pamätná medaila pre Banskú Bystricu

Banská Bystrica 28. augusta 2014 - V predvečer osláv 70. výročia SNP dostalo mesto Banská Bystrica pamätnú medailu Ministra obrany SR k 70. výročiu Slovenského národného povstania a ukončenia 2. svetovej vojny.

Pamätnú medailu prebral z rúk štátneho tajomníka Ministerstva obrany Slovenskej republiky Miloša Koterca primátor mesta Peter Gogola na zasadnutí Slovenského zväzu protifašistických bojovníkov, ktoré sa dnes konalo v Banskej Bystrici.

„S postupom času príbehy strácajú svoju farbu a hrdinské činy sa len ťažko dokážu samé brániť zľahčovaniu a dehonestácii. Tu zohráva dôležitú a nezastupiteľnú úlohu Slovenský zväz protifašistických bojovníkov. Veľmi si vážim ich prácu i neutíchajúce hlasy vystupujúce proti extrémnym silám propagujúcim rasizmus či xenofóbiu," zdôraznil na úvod stretnutia primátor mesta Banská Bystrica Peter Gogola.

Banská Bystrica bola centrom Slovenského národného povstania a v oslobodzovacom hnutí tak zohrala významnú úlohu. „Ako primátor mesta si veľmi vážim takéto ocenenie mesta. Banská Bystrica je viac, ako ktorékoľvek mesto na Slovensku, spojené so Slovenským národným povstaním. Pripomínajú nám ho ulice, námestie či pamätník, ktorý sa hrdo čnie nad Banskou Bystricou a je tichým, no o to naliehavejším, svedkom udalostí roku 1944," doplnil primátor Peter Gogola. Slovenský zväz protifašistických bojovníkov zároveň udelil pamätnú medailu aj primátorovi mesta Banská Bystrica Petrovi Gogolovi za obetavú prácu pre rozvoj SZPB. Zdroj: Mgr. Martina Kanisová, hovorkyňa primátora

Oslavy 70. Výročia SNP

Na oslavách 70. výročia SNP sa v Parku pod Pamätníkom SNP v Banskej Bystrici zišlo približne 10 až 15 tisíc ľudí. Oficiálna časť osláv sa začala o 11:00 kladením vencov v pietnej sieni Pamätníka SNP a pokračovala na poludnie slávnostným zhromaždením. Zúčastnili sa na nej slovenskí ústavní činitelia a delegácie zo zhruba 40 krajín.

Najvyššie postavenými zahraničnými hosťami bol český prezident Miloš Zeman a ruský minister obrany Sergej Šojgu. Pôvodne sa mal zúčastniť aj prezident Poľska Bronislaw Komorowski, pre zmenu svojho programu však má prísť položiť veniec v sprievode slovenského prezidenta popoludní. S príhovormi vystúpili slovenský prezident Andrej Kiska, český prezident Miloš Zeman, predseda slovenského parlamentu Pavol Paška i premiér Robert Fico.

Oslavy výročia SNP pokračovali kultúrnym programom s vystúpeniami zboru Alexandrovovci, SĽUK-u, Koncertného súboru vzdušných síl USA či orchestra Bobana a Marka Markoviča zo Srbska. V sobotu podvečer sa oslavy presunuli na banskobystrické Námestie SNP, kde bolo po koncerte súboru vzdušných síl USA ukážka mobilizácie a odchodu vojakov na front, respektíve na železničnú stanicu.

Oslavy boli ukončené v nedeľu popoludní na železničnej stanici v Banskej Bystrici - Šalkovej ukážka bojov povstaleckého pancierového vlaku Štefánik. Pôjde o poslednú dynamickú prezentáciu tohto vlaku, ktorý zrekonštruovali pred piatimi rokmi, pred jeho inštalovaním do skanzenu bojovej techniky pri Pamätníku SNP.

Kultúrny program osláv 70. výročia SNP s medzinárodnou účasťou interpretov i hostí naživo zhládlo mnoho návštevníkov. Slávnostné zhromaždenie bolo odvysielané v priamom prenose celoštátnej televízie RTVS. V priamom prenose mali možnosť vidieť dojímavé vyjadrenia i umelecký program. Kultúrny program vyvrcholil komponovaným programom zhudobnených veršov povstaleckých básnikov, z ktorého výstupom je CD pod názvom Vlčia stráž.

Súčasťou programu osláv bolo slávnostné otvorenie dokumentárnych výstav Víťazstvo (v spolupráci s Múzeom VVV Moskva a Múzea ozbrojených síl Moskva) a Varšavské povstanie 1944 (v spolupráci s Múzeom Varšavského povstania vo Varšave).

Župan Banskobystrického kraja sa osláv SNP nezúčastnil

Yankees go home! Stop NATO!“ 29. augusta 2014 v deň osláv 70. výročia Slovenského národného povstania vyvesil župan BB SK Marian Kotleba na verejnú budovu, sídlo Banskobystrického samosprávneho kraja, na Námestí SNP veľký transparent s textom „Yankees go home! Stop NATO!“

Po zvolení Kotlebu za župana banskobystrického VÚC bolo odložené jeho uvedenie do úradu, lebo viacerí poslanci požiadali o odklad aktu poslaneckého sľubu z praktických príčin. Inaugurácie, ktorá prebehla 20. decembra 2013, zúčastnilo sa jej viacero Kotlebových podporovateľov. Pred vstupom do sály stáli dvaja muži v straníckych tričkách a selektívne vpúšťali ľudí. Tlačovú konferenciu zvolal v januári po audite. Obvinenia z trestných činov - Pri stretnutí v Bratislave, ktoré oslavovalo 70. výročie založenia Slovenského štátu, Marian Kotleba v prejave povedal: „Vyskúšajme si teraz demokraciu v praxi“ a zakričal „Na stráž!“. Po incidente ho zadržala polícia. Bol stíhaný na slobode a obvinený z trestného činu podpory a propagácie skupín smerujúcich k potláčaniu základných práv a slobôd. Okresná prokuratúra Bratislava I. toto trestné stíhanie zastavila 16. júna 2009. Pri volebnej kampani za banskobystrického župana uverejnil vo svojom letáku, že „odstráni nespravodlivé zvýhodňovanie nielen cigánskych parazitov“. Prokurátor naňho podal obžalobu za prečin hanobenia národa, rasy a presvedčenia. Okresný súd v Banskej Bystrici stíhanie zastavil z dôvodu neodôvodnenej obžaloby. Po odvolaní prokuratúry zastavenie trestného stíhania potvrdil Odvolací senát Krajského súdu v Banskej Bystrici.

Mesto podniklo kroky na odstránenie transparent

Oslavy 70. výročia SNP narušilo osadenie banera na priečelie budovy Banskobystrického samosprávneho kraja. Primátor mesta Peter Gogola upozornil na túto skutočnosť Krajský pamiatkový úrad Banská Bystrica, ktorý v tejto veci okamžite konal.

Podľa Mestskej polície bol transparent na budove BBSK umiestnený v piatok 29. 8. 2014 ráno. Primátor mesta bezodkladne kontaktoval riaditeľku Krajského pamiatkového úradu Banská Bystrica. Už v popoludňajších hodinách, aj napriek tomu, že bol štátny sviatok, vydal KPÚ BB výzvu na nápravu a bezodkladné odstránenie nelegálne osadeného banera. Budova BBSK je totiž národná kultúrna pamiatka zapísaná v Ústrednom zozname pamiatkového fondu a je situovaná v území Pamiatkovej rezervácie Banská Bystrica.

Príslušníci MsP mesta Banská Bystrica sa výzvu pokúsili doručiť ešte v piatok, no pre neprítomnosť kompetentných osôb v úrade bola doručená na podateľňu BBSK až v utorok 2. 9. 2014.

V odôvodnení výzvy Krajského pamiatkového úradu Banská Bystrica sa píše, že reklamné, informačné, propagačné alebo technické zariadenie, ktoré nie je stavbou, je možné na nehmotnej kultúrnej pamiatke alebo v pamiatkovom území osadiť len na základe rozhodnutia KPÚ. Zdroj: Mgr. Martina Kanisová, hovorkyňa primátora

Ceny SZPB pri 70. výročí SNP

V Zrkadlovej sále Primaciálneho paláca, predstavitelia Slovenského zväzu protifašistických bojovníkov odovzdávali 12. novembra 2014 ocenenia osobnostiam z oblasti literatúry, hudby, výtvarného umenia, architektúry a historických vied, ako aj významným ustanovizniam a inštitúciám. Ústredná rada SZPB na základe návrhu Klubu umelcov, spisovateľov a historikov udelila pri príležitosti 70. výročia Slovenského národného povstania vyznamenania a ocenenia umelcom – priamym účastníkom protifašistického odboja, ako aj umelcom, ktorí významne prispeli rozvíjaniu protifašistických, humánnych a pokrokových tradícií slovenskej kultúry a umenia. Keďže mnohí z nich už nie sú medzi nami, ocenenia udelené In memoriam prevzali ich príbuzní alebo zástupcovia inštitúcií. Ústredná rada SZPB ocenila aj činnosť inštitúcií a činiteľov, ktorí aktívne napomohli vysokej úrovni podujatí a osláv 70. výročia Slovenského národného povstania.

Príhovor Ing. Pavla Sečkára, PhD., predsedu Slovenského zväzu protifašistických bojovníkov

Považujeme si za česť, ale aj za vzácnu príležitosť a povinnosť stretnúť sa vami, ktorí tvoríte pevný základ nášho protifašistického hnutia. Slovenský zväz protifašistických bojovníkov si mimoriadne váži a ctí tých, ktorí sa pred 70-timi rokmi aktívne zúčastnili bojov Slovenského národného povstania a neskôr vyjadrili svojou tvorbou, svojím umením to, čo osobne zažili. Osobitne chceme oceniť vzácne pamätníky a portrétna diela, ktoré vytvoril majster sochár Vojtech Remeň k téme a podnetom 1. a 2. svetovej vojny v Bratislave, ale aj v rodnej Iliji a na iných miestach Slovenska. Osobitne nás teší, ak je dnes medzi nami Dr. Dušan Roll, ktorý bojoval v roku 1944 v mladom veku, a ktorý neskôr šíril slávu našej kultúry a umenia v oblasti ilustrácií a kníh pre deti a mládež. A platí to, samozrejme, aj o hodnotách invencie a iskrivej sviežosti, ktorá vyžaruje z diel majstra Alberta Marenčina. Skutočne nás teší, ak môžeme oceniť humánne a hrdinské diela, ale aj hlboko ľudské posolstvá a snaženia tých, ktorí svoj život a ideály venovali svojmu národu, svojim blízkym.

Pri príležitosti 70. výročia považovali sme za potrebné opýtať sa našich kultúrnych ustanovizní, tentoraz vedenia Rozhlasu a televízie Slovenska a Slovenského národného divadla, koho si ctia z povstaleckej tradície nášho umenia. Téma a podnety Slovenského národného povstania tvorili pozoruhodný historický a mravný zdroj, ale aj tvorivo zvládnutý pilier tohtoročnej dramaturgie rozhlasového a televízneho vysielať.

Osobitne nás teší, ak Slovenské národné divadlo opätovne načiera do klasického odkazu slovenskej protifašistickej témy a dramatiky, ale aj že si pripomína svojich slávnych bardov. Skvelý a hrdinský odkaz povstaleckého Frontového divadla – Andreja Bagara a Františka Zvaríka – sme si v tomto

roku pripomenuli aj výstavou na Bratislavskom ´hrade. Dejiny nám pripomenuli aj osobnosť, ktorá tvorila spojivo rozhlasu a slovenskej divadelnej sféry, Gabriela Rapoša, iniciátora vzniku a vedúceho Slobodného slovenského vysielača Banská Bystrica.

Povstalecký rozhlas, to je aj burcujúci tón a výraz zvučky, neskôr Povstaleckého pochodu Jána Cikkerera. Je to už viac ako 25 rokov, čo som mal možnosť rozvíjať úvahy a viesť rozhovor s národným umelcom Jánom Cikkerom, s týmto tvorcom moderného výrazu a tradícií slovenskej hudobnej tvorby.

Naše stretnutie je významnou príležitosťou pripomenúť množstvo pozoruhodných osobností, doslova takmer práve ten tvorivý front, ktorý sa venoval a úspešne zvládol náročné podnety národno-oslobodzovacieho boja. Pripomeňme úspechy a hodnoty slovenskej grafiky, našej pomníkovej a pamätníkovej tvorby, a to vrátane svetovej úrovne architektonických riešení. Ale zdôraznime aj tie piliere vývinu slovenskej poézie a prózy, aké predstavujú mená osobností ako Ladislav Novomeský, Ladislav Mňačko, Vladimír Mináč, Miroslav Válek, Ladislav Ťažký a ďalší.

Nemôžeme zabudnúť ani na Jozefa Nálepku, ktorý tak verne napísal o svojom bratovi Jánovi, ako statočne, odvážne bojoval tam – v ďalekom Bielorusku, čo bolo aj príkladom partizánskeho hnutia na Slovensku.

Ak dnes spomíname odkaz týchto osobností, ak dnes oceňujeme umenie a postoje mnohých ďalších, ktorí vytvorili vynikajúci pamätník dejinnej udalosti Slovenského národného povstania, ale aj oslobodenia našej vlasti, tým viac si dnes uvedomujeme, že tieto hodnoty a odkaz nemôžu byť mĺkve. Ale ani zakríknuté a podvyživené. Mnoho sme už vykonali, aby sme oživilí sebavedomie a hrdinstvo, ktoré zostane ukázkou vlastenectva, lásky a vernosti k svojmu národu. Sme presvedčení, že máme všetky predpoklady a pevný základ, aby sme spolu garantovali pokrok a hodnoty života, ale aj mravné súžitie národov Európy. Blíži sa ten čas – budeme sláviť výročie oslobodenia a víťazstva nad fašizmom. Nesporne bolo potrebné poraziť agresora a znamenalo to množstvo obetí. Dobře tomu rozumeli, preto týmto ideálom oddali svoj um a schopnosti tie najvzácnejšie osobnosti Slovenska.

Vyznamenania a ocenenia žijúcim a zosnulým osobnostiam z oblasti literatúry, hudby, výtvarného umenia, architektúry a historických vied, ako aj významným ustanovizniám a inštitúciám k 70. výročiu Slovenského národného povstania

Významné osobnosti – najvyššie odbojárske vyznamenanie Za vernosť – In memoriam:

Andrej BAGAR – zakladateľ Frontového divadla, herec a režisér, riaditeľ Slovenského národného divadla. (Honoratívne prevzal generálny riaditeľ Slovenského národného divadla Marián Chudovský.)

PhDr. Jozef JABLONICKÝ, DrSc. – významný slovenský historik, spoluautor Slovníka Slovenského národného povstania a diela Z ilegality do Povstania venovaného občianskemu odboju.

Jozef NÁLEPKA – brat Hrdinu ZSSR a brigádneho generála In memoriam Jána Nálepku, významný predstaviteľ a aktivista protifašistického hnutia v Česku a na Slovensku. (Zomrel 2. októbra 2014 v Prahe.)

Gabriel RAPOŠ – zakladateľ a vedúci Slobodného slovenského vysielача Banská Bystrica
František ZVARÍK – operný spevák a herec, člen Frontového divadla z obdobia Slovenského národného povstania.

Priami účastníci odboja – pamätné medaily Za obetavú prácu pre Slovenský zväz protifašistických bojovníkov udeľované k 70. výročiu Slovenského národného povstania

Albert MARENČIN – spisovateľ, editor a medzinárodne uznávaná osobnosť v oblasti výtvarnej tvorby.

Doc., akad. sochár Vojtech REMEŇ – autor pamätných medailí a pomníkov odboja. (Zomrel 23. septembra 2014 v Banskej Štiavnici.)

PhDr. Dušan ROLL – medzinárodne uznávaná osobnosť slovenskej knižnej kultúry a ilustrácie kníh pre deti (BIB).

Ustanovizne a inštitúcie rozvíjajúce odkaz – Čestné uznania Slovenského zväzu protifašistických bojovníkov udeľované k 70. výročiu Slovenského národného povstania

Historický ústav Slovenskej akadémie vied – riaditeľ PhDr. Slavomír Michálek, DrSc.

Múzeum židovskej kultúry SNM– riaditeľ prof., PhDr. Pavol Mešťan, DrSc.

Slovenské národné múzeum – generálny riaditeľ PhDr. Viktor Jasaň.

Zosnulí umelci, priami účastníci odboja – Čestné uznania Slovenského zväzu protifašistických bojovníkov udeľované k 70. výročiu Slovenského národného povstania

Umelecký fotograf Karol KÁLLAY – autor autentických povstaleckých fotografií a viacerých reprezentatívnych spomienkových publikácií.

Národný umelec, prof. Vincent HLOŽNÍK – autor grafických cyklov, ilustrácií, známok a významných maliarskych diel k téme protifašistického odboja.

Zaslúžilý umelec, akad. maliar Jozef BALÁŽ – autor grafických cyklov, ilustrácií a známkovej tvorby venovanej odkazu Slovenského národného povstania.

Národný umelec Ladislav NOVOMESKÝ – básnik a predstaviteľ ústredných orgánov protifašistického odboja v období Slovenského národného povstania.

Ladislav MŇAČKO – spisovateľ.

Národný umelec Vladimír MINÁČ – spisovateľ.

Zaslúžilý umelec Miloš KRNO – spisovateľ.

Peter KARVAŠ – dramatik.

Umelci rozvíjajúci odkaz, zosnulí – Čestné uznania Slovenského zväzu protifašistických bojovníkov udeľované k 70. výročiu Slovenského národného povstania Národný umelec Ján CIKKER, hudobný skladateľ – autor znelky Slobodného slovenského vysielateľa, Pochodu povstalcov, atď. (Honoratívne prevzali Nadácia a Múzeum J. Cikkera v Bratislave.)

Národný umelec, prof. Orest DUBAY – autor viacerých grafických cyklov a ilustrátorskej tvorby k téme Povstania a víťazstva nad fašizmom.

Národný umelec, architekt Dušan KUZMA – autor viacerých pomníkových diel a popredný predstaviteľ modernej memoriálnej architektúry Slovenska.

Národný umelec, prof. Ladislav SNOPEK – autor viacerých svetoznámych pomníkových diel venovaných SNP a oslobodeniu Slovenska.

Ladislav ŤAŽKÝ – spisovateľ, autor memoárovej literatúry k téme zajateckých táborov.

Zaslúžilý umelec, akad. sochár Alexander TRIZULJAK – autor sochárskych diel a pomníkovej tvorby k téme oslobodenia.

Národný umelec Miroslav VÁLEK – básnik a kultúrno-politický pracovník.

Inštitúcie – pamätné medaily Za obetavú prácu pre Slovenský zväz protifašistických bojovníkov udeľované k 70. výročiu Slovenského národného povstania

Rozhlas a televízia Slovenska – Václav Mika, generálny riaditeľ Rozhlasu a televízie Slovenska.

Slovenské národné divadlo – Marián Chudovský, generálny riaditeľ Slovenského národného divadla.

Umelci a ďalšie osobnosti rozvíjajúce odkaz protifašistického odboja – pamätné medaily Za obetavú prácu

pre Slovenský zväz protifašistických bojovníkov udeľované k 70. výročiu Slovenského národného povstania

PhDr. Jozef BYSTRICKÝ – významný a angažovaný slovenský vojenský historik.

MUDr. Pavol DUBČEK – lekár, prezident Spoločnosti Alexandra Dubčeka.

Marta GAJDOŠÍKOVÁ – riaditeľka Dvojky, zodpovedná za prípravu koncepcie vysielania STV v rámci osláv 70. výročia SNP.

Doc., akad. maliar Stanislav HARANGOZÓ – maliar a grafik, výtvarný pedagóg, autor viacerých reprezentatívnych výstav v zahraničí, účastník odbojárskych výstav k výročiam

Dušan HUDEC – režisér - dokumentarista.

Eva Mária CHALUPOVÁ – herečka.

Prof., akad. sochár Jozef JANKOVIČ – autor významných pomníkových realizácií – B. Bystrica, Kováčová, atď.

PhDr. Ivan KAMENEC, CSc. – významný a angažovaný slovenský historik a vysokoškolský pedagóg.

PhDr. Pavol KANIS, CSc. – historik a publicista, významný odborník dejín protifašistického odboja.

Národná umelkyňa Mária KRÁĽOVIČOVÁ – herečka.

Národný umelec, prof. Ján KULICH – autor viacerých pomníkových realizácií, portrétov. a medailérskej tvorby k téme Slovenského národného povstania a oslobodenia.

Prof., PhDr. Jozef LEIKERT, CSc. – básnik, spisovateľ a historik.

Martin MARKO – producent, autor námetu projektu „Moje Povstanie“.

Ing. Milan MEDÚZ – maliar, autor významných symbolických portrétov osobností. a kompozícií z udalostí národných dejín.

Národná umelkyňa, akad. sochárka Klára PATAKIOVÁ – autorka viacerých vynikajúcich pomníkových diel a portrétnej tvorby k téme a podnetom odboja.

Akad. sochár Štefan PELIKÁN – autor viacerých významných pomníkových realizácií a portrétnych diel k téme Slovenského národného povstania.

Akademik Viliam PLEVZA – významný odborník dejín protifašistického odboja.

PhDr. Emil POLÁK – editor internetového portálu SLOVO a niekdajší šéfredaktor Nového slova

Národný umelec, akad. sochár Arpád RAČKO – autor viacerých monumentálnych sochárskych diel a medailí venovaných heroizmu boja proti fašizmu.

Ing. Alexander ROZIN – predseda Predstavenstva a generálny riaditeľ Incheby, a. s.

Akad. maliar Ivan SCHURMANN – autor významných grafických súborov, ilustrácií a známkovej tvorby.

Banskobystrický maratón

Banská Bystrica, 3. september 2014 - Prvý septembrový víkend bude patriť športovej udalosti mesiaca - tretiemu ročníku medzinárodného Banskobystrického maratónu. Organizátori si aj tentokrát pripravili bohatú programovú nádielku pre malých i veľkých. Spomedzi všetkých, ktorí

prebehnú cieľom v akejkoľvek individuálnej kategórii bude vyžrebovaný výherca nového osobného automobilu Renault Clio.

Sobotné predpoludnie bude patriť minimaratónu. Novinkou bude rozdelenie detských behov na chlapčenskú a dievčenskú kategóriu pre všetky vekové skupiny (do 5 r., 6-8 r., 9-12 r., 13-15 r.). Nebudú chýbať preteky lezúňov na hlavnom pódiu, ani beh mamičiek s kočíkmi. Registrácia na všetky sobotné zápolenia bude prebiehať od 8.00 hod. vo vyhradenej zóne na Námestí SNP. Všetky deti dostanú v cieľi ozajstnú maratónsku medailu. Zaujímavou novinkou bude cieľový fotoservis a možnosť zakúpenia kvalitnej fotografie či upomienkového predmetu s podobizňou detského športovca v cieľi priamo na mieste. Po skončení minimaratónu sa účastníci môžu tešiť na koncerty skupín priamo na hlavnom pódiu. V priestoroch hotela LUX sa účastníci stretnú na tradičnej pasta párty od 16.00 do 19.00 hod.

„Banskobystrický maratón je popri Radvanskom jarmoku a gastronomickom festivale Grilliada ďalšou udalosťou roka, ktorá je úzko spojená s naším mestom. Banská Bystrica sa stáva obľúbeným miestom veľkých podujatí s tradíciou a aj to je jedna z ciest ako pod Urpín prilákať množstvo ďalších domácich i zahraničných návštevníkov,“ skonštatoval primátor mesta Peter Gogola.

Hlavné behy odštartujú v nedeľu o 9.00 hod. hromadne na Námestí SNP. Pre sezónu 2014 je pozmenený maximálny limit pre absolvovanie maratónskej trate na päť hodín. Jedným z hlavných lákadiel budú už tradične neoficiálne Majstrovstvá sveta v polmaratóne naboso - Barefoot Halfmarathon. V spolupráci s VŠC Dukla Banská Bystrica sa prvýkrát organizujú Majstrovstvá Slovenska v polmaratóne rezortu ministerstva obrany. Novinkou budú DJ pulty rozmiestnené popri trati s hudbou, ktorá bude pomáhať a povzbudzovať pretekárov.

„Teší nás, že registrujeme stále väčší záujem zo strany domácich účastníkov behov. Najväčší záujem je doteraz o polmaratón, ale príťažlivé pre ľudí sú aj štafety. Dobrou správou pre všetkých je, že prihlásiť sa dá ešte aj v sobotu pred samotným maratónom,“ uviedol na dnešnej tlačovej konferencii jeden z organizátorov podujatia Peter Fabok.

Tak ako po minulý rok nebude medzi účastníkmi štafetových behov chýbať známa richtárska štafeta, v ktorej opäť pobeží primátor mesta Peter Gogola. Zostavu tento rok doplnia primátor mesta Sliach Daniel Dunčko, primátor mesta Hriňová Stanislav Horník a starosta obce Budča František Moravec.

„Na registrovaných účastníkov čakajú počas maratónskeho víkendu lákavé benefity ako vstup do Múzea SNP a na krytú plaváreň zdarma, bezplatné využitie MHD a bezplatné parkovanie v celom meste. Veríme, že sa zvýšenému dopytu prispôbia aj reštaurácie na Námestí SNP nielen svojou ponukou, ale najmä úpravou otváracích hodín,“ doplnil na tlačovej konferencii organizátor Miroslav Štrba. Zdroj: Mgr. Barbora Winterová, tlačová tajomníčka mesta Banská Bystrica

357. ročník Radvanský jarmok

Motívom jarmoku je varecha, ktorá sa neodmysliteľne spája s Radvanským jarmokom a už po stáročia je súčasťou tvorby tradičných remeselníkov. Novinkou tento rok bude Starodávny trh, rekonštrukcia pôvodného tradičného trhu na základe dobových fotografií, ktoré vlastní Stredoslovenské múzeum. Dobovú atmosféru dotvoria aj dva historické šiatre, predávaný tovar a komparzisti v kostýmoch, a to v piatok od 16.00 hod. do 18.00 hod. a v sobotu od 11.00 hod. do 13.00 hod. a od 16.00 hod. do 18.00 hod.

Jedinečný jarmok zapísaný do Reprezentatívneho zoznamu nehmotného kultúrneho dedičstva Slovenska, Radvanský jarmok, vo svojom 357. ročníku opäť zaplní ulice centra Banskej Bystrice. Návštevníci sa od 11. do 14. septembra môžu tešiť na bohatý kultúrny program, tradičný trh remesiel, jarmočné kulinárske špeciality ale aj novinku v podobe Starodávneho trhu.

Program 357. Radvanského jarmoku začal v piatok o 14.00 hod. Otvorením jarmočniska pred Barbakanom. Tradičnú atmosféru tu vytvorili piesne sprevádzané heligónkou, fujarou a gajdami. O 17.00 hod. bude pripravený Vareškový sprievod mestom, ktorý vyvrcholí o 17.30 hod. Slávnostným otváracím ceremoniálom pod názvom Jej veličenstvo Varecha Varechovna v réžii Michala Ďuriša. Kultúrny program na Námestí SNP potom doplní moderný folklór v rytme Bandy a CreDance, speváčka diva Sisa Sklovská či banskobystrickí interpreti Družina a HitBand. V sobotu nepochybne zaujmú známe melódie bez použitia hudobných nástrojov Otto Voce a cappella, Program časopisu Slovenka, kde sa okrem iných predstavia Peter Cmorík, Marcela Laiferová či Jakub Petraník, alebo koncert legendy českej pop music Dalibora Jandu.

Tradícia starodávnych bábkarov a komediantov ožije v priestore Barbakanu, kde si pamiatku významného slovenského bábkara Antona Anderleho organizátori uctia bábkovou hrou Divadla Tyjátr - Herkules alebo dobytie pekla, ktorú hrávali viaceré generácie bábkarskej rodiny Anderlovcov.

„Jedinečnosť Radvanského jarmoku každoročne láka do Banskej Bystrice mnoho ľudí. Verím že sa nám podarí uspieť so zápisom do Reprezentatívneho zoznamu UNESCO a prispieť tak k zachovaniu tradícií a atmosféry, ktorá Radvanský jarmok sprevádza už 357 rokov. Každý rok sa snažíme pripraviť pre návštevníkov jarmoku zaujímavý a hodnotný program a som presvedčený, že aj tento rok si v ňom každý nájde to, čo je blízke jeho srdcu,“ povedal primátor mesta Banská Bystrica Peter Gogola. Radvanský jarmok bol v roku 2011 oficiálne zapísaný do Reprezentatívneho zoznamu nehmotného kultúrneho dedičstva Slovenska. Je to podmienka na zápis do Reprezentatívneho zoznamu nehmotného kultúrneho dedičstva UNESCO. Koncom novembra 2014 na zasadnutí Medzinárodného výboru pre nehmotné kultúrne dedičstvo v Paríži sa rozhodne, či bude Radvanskému jarmoku patriť toto privilégium. Ponuku 357. Radvanského jarmoku doplnili predajcovia Trhu remesiel, ale aj obchodníci z rôznych kútov Slovenska ponúkajúci tradičný jarmočný sortiment a občerstvenie.

Banská Bystrica si pripomína mesiac úcty k starším

Banská Bystrica 10. októbra 2014. Aj tento rok sa v októbri koná Akadémia európskeho seniora. Za uplynulých 14 rokov sa jej podoba vyvíjala od osláv Dňa seniorov až po bohatú ponuku kultúrnych, športových, vzdelávacích a spoločenských podujatí počas celého mesiaca. V 14. ročníku Akadémie európskeho seniora pod heslom Banská Bystrica senior city - mesto seniorov nájdeme päť programových línií, a to byť aktuálny, vzdelávať sa, komunikovať, voliť a tvoriť.

Nosnou časťou týchto programových línií je práve línia vzdelávať sa, ktorej je venovaná najväčšia pozornosť. Banská Bystrica realizuje počas celého roka program celoživotného vzdelávania pod názvom Akadémia banskobystrického seniora. Do projektu podporeného v rámci OP Vzdelávanie je v rámci v deviatich vzdelávacích programov (cudzí jazyk, história mesta, zdravé starnutie, právne minimum, tradičné remeslá, počítačové zručnosti, komunikačné zručnosti, tvorba projektov, seniorské plávanie) zapojených približne 200 seniorov.

Snahou mesta je každoročne počas októbra ponúknuť bohatý a kreatívny program, ktorý aktivizuje seniorov v Banskej Bystrici a poukazuje na silu a potenciál tejto komunity. „Samotný program a ponuka Akadémie európskeho seniora je ovplyvnená už prebiehajúcim projektom Akadémie banskobystrického seniora, na ktorý sme veľmi hrdí. Ukazujeme tým svetu, že so seniormi je potrebné v živote samosprávy, ale aj v našich životoch, počítať a že sú pre nás dôležití. Tohtoročnú AES sme otvárali pri príležitosti otvorenia Komunitného multifunkčného centra na Robotníckej ulici, kde rekonštruované priestory z eurofondov budú z veľkej časti slúžiť práve seniorom,“ povedal primátor mesta Banská Bystrica Peter Gogola.

„O tom, že sú seniori aktívni, svedčí aj fakt, že každoročnú olympiádu seniorov si zorganizovali sami v spolupráci s občianskou radou a ZŠ na Uhlisku. Sme na našich seniorov hrdí, lebo sú skutočnými nositeľmi komunitných aktivít, ktoré si dokážu pripraviť a zorganizovať. Vnímame túto aktivitu ako veľký úspech, pretože práve o tom naše dlhoročné snaženie bolo, aby sme podporili komunitný rozvoj, aktivity v komunitách a podnietili svojpomoc. Život v komunite podobne zmýšľajúcich ľudí môže priniesť mnohé priateľstvá, no zároveň príležitosť uplatňovať hodnoty tam, kde je to najnáročnejšie, v medziľudských vzťahoch,“ povedala Mária Filipová, vedúca Odboru sociálnych vecí a projektového riadenia.

Keďže rok 2014 je zároveň aj rokom komunálnych volieb, ponúkne mesto v spolupráci s občianskymi iniciatívami seniorom aj besedu s kandidátmi na primátora, aby v diskusii aktívne participovali na vytváraní verejnej politiky v meste k starnúcej populácii, ktorej počet každým rokom narastá. Ku koncu roka 2013 počet obyvateľov nad 62 rokov v meste tvoril 18,43 %. Oproti roku 2010 narástol počet seniorov starších ako 62 rokov o 2,3 %. Zdroj: Mgr. Martina Kanisová, hovorkyňa primátora

Šikmá Hodinová veža

Dominanta banskobystriického Námestia SNP – šikmá Hodinová veža – prešla rozsiahlou rekonštrukciou, ktorá bola ukončená počas uplynulej letnej sezóny. Za necelé tri mesiace si jedinečný pohľad z ochodze Hodinovej veže prišlo pozrieť 6 846 domácich i zahraničných návštevníkov.

Mesto Banská Bystrica po rozsiahlych rekonštrukčných prácach opätovne sprístupnilo Hodinovú vežu 8. augusta 2014. Návštevníci si tak mohli vychutnať unikátny výhľad na mesto pod Urpínom z vtáčej perspektívy až do posledného októbrového dňa, v čase od 10.00 hod. do 19.00 hod. počas všetkých dní v týždni.

„V období od 8. augusta do 31. októbra navštívilo Hodinovú vežu spolu 6 846 návštevníkov, pričom celkový zisk zo vstupného na Hodinovej veži bol 4 600,20 eur. Získané financie budú použité na prevádzku Hodinovej veže, doplnenie interiéru a na jej ďalšie drobné úpravy v interiéri. Zo získaných finančných prostriedkov plánujeme aj dotlač propagačných materiálov o veži,“ uviedla Karin Graciasová Šikulová, vedúca odboru propagácie mesta.

Počas zimy bude veža pre verejnosť úplne uzatvorená, nakoľko námraza na ochodzi by mohla ohroziť bezpečnosť návštevníkov. V jarných mesiacoch marec a apríl umožní mesto v prípade priaznivého počasia vstup po dohode pre väčšie skupiny záujemcov.

Pre širokú verejnosť bude Hodinová veža otvorená opäť v máji 2015. V novej sezóne plánuje mesto novinku v podobe nočného vstupu na Hodinovú vežu, a taktiež zriadiť predaj suvenírov priamo v jej priestoroch, vrátane predaja miniatúr tejto banskobystrickej dominanty. Výhľad z Hodinovej veže si počas necelých troch mesiacov doprialo 6 846 návštevníkov Zdroj Barbora Winterová

Banská Bystrica v TOP 5 najtransparentnejších miest na Slovensku

Piate miesto zo stovky slovenských miest a stopercentné hodnotenie samosprávy v oblasti prístupu k informáciám či územného plánovania – aj to je hodnotenie Banskej Bystrice v otvorenosti samospráv mimovládnu organizáciou Transparency International 6. októbra 2014.

Mesto Banská Bystrica si v porovnaní s rokom 2012, kedy organizácia Transparency International vyhodnocovala rebríček na základe obdobných kritérií, výrazne polepšilo. V celkovom hodnotení transparentnosti samospráv získalo 69% oproti 63% spred dvoch rokov. Z deviateho miesta tak Banská Bystrica postúpila na piate.

Najlepšie hodnotenie získalo mesto pod Urpínom za prístup k informáciám (100%), za územné plánovanie a stavebný úrad (100%) a za účasť verejnosti na rozhodovaní (90%). Banskobystriická samospráva si značne polepšila i v oblasti verejného obstarávania a zabezpečovania služieb (63% oproti 36% v roku 2012) a v oblasti predaja a prenájmu majetku (68% oproti 10%). Najslabšie hodnotené oblasti sú podľa Transparency International personálna politika (0%) a obecné podniky a investície (31%). V celkovom hodnotení sa Banská Bystrica umiestnila za mestom Bratislava ako

druhé najvyššie hodnotené krajské mesto. „Piate miesto z celkového počtu 100 najväčších miest na Slovensku vnímam veľmi pozitívne, o to viac, že po dvoch rokoch si naša samospráva opäť polepšila. Sme druhým najvyššie hodnoteným krajským mestom, čo je vynikajúca vizitka v oblasti transparentnosti. Mimoriadne ma tešia hodnotenia za prístup k informáciám či územné plánovanie, kde sme dosiahli stopercentné hodnotenie. Samozrejme, stále je čo zlepšovať, preto sa aj na základe uvedených výsledkov chceme v súčasnosti zamerať na zefektívnenie personálnej politiky,“ skonštatoval primátor mesta Peter Gogola.

V rebríčku otvorenosti samospráv sa najvyššie umiestnili Martin (72%), Prievidza (71%) a Rožňava (70%). Najslabšie hodnotenia dostali mestá Sabinov (23%), Štúrovo (25%) a Veľký Krtíš (28%). Zdroj - tlačová tajomníčka

Vojnové hroby

Po úspešnej realizácii rekonštrukcie 160 vojnových hrobov z prvej svetovej vojny na rímskokatolíckom cintoríne mesto Banská Bystrica pokračovala v časti Majer. V priebehu mesiaca október sa uskutočnili zisťovacie sondáže, ktoré mali odhaliť, koľko je v tejto oblasti obnoviteľných hrobov. Na základe vykonaných sondáží je možné vysloviť predpoklad, že na území zaniknutého vojenského cintorína je 395 obnoviteľných hrobov.

Stredoslovenské múzeum pre mesto vypracovalo projekt zameraný na identifikáciu hrobov. Na základe jeho výsledkov je možné stanoviť rozsah plánovanej revitalizácie a obnovy vojenského cintorína z obdobia 1. svetovej vojny.

Miesto cintorína dodnes označuje pomník venovaný legionárom 1. sv. vojny. Na základe vojenských materiálov je možné povedať, že na tomto mieste bolo pochovaných 1 380 vojakov 8 národností (dnešných krajín: Slovensko, Bosna a Hercegovina, Chorvátsko, Maďarsko, Poľsko, Rumunsko, Slovinsko, Srbsko).

Veľká časť cintorína bola zničená pri výstavbe mimoúrovňovej križovatky v 60. rokoch 20. storočia. Mesto sa teraz snaží zistiť, koľko hrobov je možné opätovne vrátiť do pôvodného stavu: „Som hlboko presvedčený, že je našou povinnosťou urobiť všetky opatrenia, ktoré budú viesť k revitalizácii a úprave hrobových miest na našom území. Aj napriek tomu, že od začiatku prvej svetovej vojny uplynulo už sto rokov, je dôležité uvedomiť si, že na pôde nášho mesta našli miesto posledného odpočinku ľudia, ktorí dodnes majú vo svojich krajinách rodiny, a že si zaslúžia, aby sme na nich pamätali,“ povedal primátor mesta Peter Gogola.

Prvá etapa výskumných prác, ktoré boli zrealizované v zmysle projektu, odhalili možnosti obnovy vojenských hrobov, presné hranice cintorína ako aj hustotu pochovávaní. Od zisteného počtu hrobov sa potom bude odvíjať aj rozsah rekonštrukcie, nakoľko Mesto bude následne žiadať mimoriadny štátny príspevok na vojnové hroby. Na mieste, kde boli hroby odkryté, mesto dočasne, do doby, kedy budú obnovené, umiestnilo biele kríže s údajmi o pochovaných vojakoch. Zdroj: Mgr. Martina Kanisová, hovorkyňa primátora

Vojenská medaila pre primátora

Primátorovi mesta Banská Bystrica Petrovi Gogolovi bola ako prvému primátorovi na Slovensku udelená medaila Vojenskej kancelárie prezidenta Slovenskej republiky. Z rúk náčelníka Vojenskej kancelárie prezidenta SR generálporučíka Mariána Áča ju prebral v stredu 14. októbra 2014.

Medaila bola primátorovi udelená za významný podiel na spolupráci s Vojenskou kanceláriou prezidenta Slovenskej republiky pri príležitosti Dňa obetí Dukly.

„Veľmi si vážim takéto ocenenie, pretože poukazuje na dôležitosť našich aktivít, ktoré smerujú k väčšej informovanosti o dejinných udalostiach formujúcich našu vlasť. Počas štyroch rokov sme intenzívne spolupracovali s Vojenskou kanceláriou prezidenta SR a čestnou strážou prezidenta SR, najmä pri oslavách oslobodenia mesta a oslavách Slovenského národného povstania," povedal primátor mesta Banská Bystrica Peter Gogola a dodal: „Považujem za zmysluplné a nesmierne dôležité pripomínať si výročia, ktoré zasiahli do podoby našich dejín a najmä pripomínať tieto udalosti a ich význam mladšej generácii. Len taký národ má budúcnosť, ktorý pozná a váži si svoju minulosť."

Okrem primátora Petra Gogolu ocenila Vojenská kancelária prezidenta SR medailou aj prínos a pôsobenie riaditeľa Múzea SNP Stanislava Mičeva

Šetrenie mesta na úrokoch

Mestu Banská Bystrica sa podarí vďaka refinancovaniu úverov ušetriť na úrokoch sumu vo výške 283 574 eur. Táto výrazná úspora vznikne na základe rokovania vedenia mesta s poskytovateľom úveru, Československou obchodnou bankou, a. s.. „Mestá a obce sú dnes, doslova, finančne podvyživené. Musíme teda sami hľadať možnosti a spôsoby, ako rozumne hospodáriť tak, aby mesto plnilo všetky svoje funkcie a zároveň sa úspešne rozvíjalo. Práve preto sme sa rozhodli preveriť, či by bolo možné získať výhodnejšie podmienky na splácanie našich úverov. Je veľkým úspechom, že sa nám to podarilo a mesto tak ušetrí viac ako 283 tisíc eur," povedal 23. septembra 2014 primátor mesta Peter Gogola.

S cieľom zabezpečiť výhodnejšie financovanie úverov bol vyhlásený prieskum trhu, no ČSOB, a. s., ako súčasný partner mesta Banská Bystrica, reagoval na túto situáciu návrhom Dodatku k existujúcej zmluve, v ktorom sa úroková marža mení z 2,33% na úroveň 1,55%.

„Peniaze, ktoré takto mestu ušetríme, budeme môcť použiť na to, čo je pre obyvateľov skutočne dôležité, teda na podporu mestských škôl a škôlok, opravu ciest, či chodníkov v meste," doplnil primátor mesta Peter Gogola.

Ostatné parametre v úverových zmluvách zostali zachované, to znamená, že úvery splatné do januára 2023 budú aj naďalej bez zabezpečenia a s nulovým poplatkom za predčasné splatenie. Mesto na úrokoch ušetrí takmer 284 000 eur. Martina Kanisová, hovorkyňa primátora

Kontroly taxislužieb

Mesto opäť vykonalo kontroly taxislužieb, ktoré majú svoju prevádzku v Banskej Bystrici. V stredu 22. októbra 2014 kontrolovali zamestnanci MsÚ a Mestskej polície prevádzkovateľov a vodičov taxíkov. Kontrola bola zameraná najmä na dodržiavanie tých ustanovení zákona, ktoré hovoria o povinnosti vodiča vozidla taxislužby vydať cestujúcemu potvrdenie o zaplatenom cestovnom. Osoby, ktoré mali na takúto aktivitu oprávnenie, kontrolovali aj dodržiavanie iných povinností, ktoré prepravcom v taxíkoch zo zákona vyplývajú. Počas vykonávania kontroly boli u všetkých kontrolovaných subjektov zistené viaceré nedostatky. Tie budú následne riešiť orgány odborného dozoru, teda mesto Banská Bystrica. Kontroly taxislužieb sú v meste Banská Bystrica vykonávané pravidelne a okrem spomenutého riešia predovšetkým umiestnenie cenníka služieb, správne označenie vozidla, platnosť licencie a podobne. Zdroj: Martina Kanisová, hovorkyňa primátora

Banská Bystrica ocenená za najlepšiu fotografiu

Naše ulice, naša voľba. Tak znelo motto tohtoročného Európskeho týždňa mobility, do ktorého sa zapojilo 28 slovenských miest. V piatok 7. novembra 2014 sa v Martine konalo slávnostné odovzdávanie ocenení víťazných samospráv v piatich kategóriách. Mesto Banská Bystrica si odnieslo cenu v kategórii Originálna tematická fotografia. V rámci podujatia V meste bez môjho auta, ktoré sa konalo v posledný deň Európskeho týždňa mobility 2014, vznikla na Námestí Štefana Moysesova jedinečná fotografia. Jej hlavnou myšlienkou bolo poukázať na to, akými príjemnejšími a pre ľudí užitočnejšími spôsobmi je možné využiť miesta vyčlenené v mestách len na parkovanie. Na deviatich parkovacích miestach tak vznikol, napríklad, tenisový kurt, priestor na piknik, detské ihrisko, komunitná záhrada alebo miesto pre mamičky s kočíkmi.

„V Banskej Bystrici sa snažíme poukazovať na nevyhnutnosť riešenia zahusťovania dopravy a problém s parkovaním. Veľmi si preto vážim ocenenie nášho mesta. Dokazuje, že v tejto oblasti patríme na Slovensku k uvedomelým samosprávam, ktorým záleží na životnom prostredí. Vieme, že je to dedičstvo ďalším generáciám a je preto dôležité pristupovať k nemu zodpovedne,“ povedal primátor mesta Peter Gogola.

Slávnostné odovzdávanie ocenení víťazným samosprávam organizovalo Ministerstvo životného prostredia SR a Slovenská agentúra životného prostredia. Okrem Banskej Bystrice ocenili mesto Martin v kategórii Aktívna samospráva, mesto Žilina v kategórii Originálna aktivita, za Efektívne trvalé opatrenie si cenu odniesli zástupcovia mesta Košice a v kategórii Originálny video spot dominovalo mesto Lučenec.

„Doprava v mestách nám obyvateľom spôsobuje z roka na rok väčšie problémy, či už je to problém s parkovaním, vytváraním dopravných zápch na križovatkách, ale aj celkové znečisťovanie ovzdušia. Paradoxom ale je, že práve my obyvatelia môžeme tento stav zmeniť svojim rozhodnutím, aký druh dopravy po meste použijeme. Teší ma, že sa do súťaže zapojilo toľko miest na Slovensku, teší ma aj víťazstvo Banskej Bystrice, lebo aj takéto aktivity zvyšujú povedomie

obyvateľov a motivujú ich k správnym rozhodnutiam" dodala Andrea Štulajterová, koordinátorka kampane. Zdroj: Mgr. Martina Kanisová, hovorkyňa primátora

Projekt „Elektronizácia služieb mesta Banská Bystrica“

Projekt „Elektronizácia služieb mesta Banská Bystrica“ realizuje mesto od novembra 2011 a jeho ukončenie je naplánované na február 2015. Banskobystričania môžu profitovať z výhody, že momentálne je ukončená jeho prvá etapa, ktorá zhrňa 36 najviac používaných služieb a týchto 36 služieb môžu plnohodnotne využívať už teraz. Rozpočet projektu činí 2.646.754,85 Eur a v súčasnosti prebiehajú prípravy na jeho druhú etapu. Projekt „Elektronizácia služieb mesta Banská Bystrica“ je spolufinancovaný Európskou úniou z prostriedkov Európskeho fondu regionálneho rozvoja. Mesto Banská Bystrica pokračuje v kampani zameranej na výhody elektronického vybavovania úradných záležitostí obyvateľmi alebo podnikateľmi na území nášho mesta. Kto nechce v horúčave merať cestu na mestský úrad, má jedinečnú možnosť priamo z domova alebo zo svojej kancelárie riešiť problematiku daní, matričných dokladov, životného prostredia alebo sociálnych vecí prostredníctvom systému i-Mesto. Jedinou podmienkou je byť pripojený na internet a absolvovať registráciu do tohto systému. Pri registrácii je nutná jednorázová osobná návšteva mestského úradu s dokladom totožnosti, následne už spolužitie občana a mesta pokračuje na webe. Zdroj Barbora Winterová

Deň vojnových veteránov

Deň vojnových veteránov, ktorý je vo svete známy aj ako Deň červených makov alebo Deň pamäti, organizovalo mesto Banská Bystrica spolu so Zväzom vojakov SR - klubom Banská Bystrica minulý rok prvýkrát. Pietnym aktom v utorok 11. 11. na rímskokatolíckom cintoríne o 11.11. hod. si Banská Bystrica spolu s celým svetom pripomenula Deň vojnových veteránov. Veteránom a obetiam bojov ozbrojených konfliktov 20. a 21. storočia sa poklonil primátor mesta Banská Bystrica Peter Gogola. Mesto Banská Bystrica sa rozhodlo túto tradíciu zachovať, a tak pietny akt na výročie a presný čas poslednej salvy pri podpise prímeria v roku 1918 zorganizovalo aj tento rok. „Myslím si, že je zmysluplné udržiavať tradície, ktoré nás vedú k pokore a úcte k životom ľudí, ktorým nebolo dopriate dožiť pokojne a naplniť svoje životy. Zároveň je dôležité pripomínať, koľko utrpenia ľuďom prinášajú vojna a ozbrojené konflikty. Aj preto v Banskej Bystrici berieme veľmi vážne takéto pietne dni, aj preto neúnavne pracujeme na obnove vojnových hrobov, či už na rímskokatolíckom cintoríne alebo v Majeri," povedal primátor mesta Peter Gogola.

Mesto Banská Bystrica tento rok obnovilo 160 hrobov vojakov 1. svetovej vojny na rímskokatolíckom cintoríne. Samotným prácam na cintoríne predchádzala štúdia, ktorá bola

schválená Ministerstvom vnútra SR. Hroby boli doplnené o jednoduché drevené kríže s menami padlých vojakov. V októbri tohto roku boli vykonané zisťovacie sondáže v časti Majer, kde je zaniknutý vojenský cintorín, na ktorom sú pochovaní vojaci ôsmich národností. Podľa výsledkov výskumných prác bude možné obnoviť 395 hrobov. Mená ostatných vojakov si mesto plánuje uctiť inou, vhodnou formou.

Názov Dňa veteránov, Deň červených makov, je odvodený od symbolu tohto dňa, červeného divého maku. Ten použil v básni Na flámskych poliach vojenský lekár, podplukovník John McCrae ako symbol spomienky na hrôzy vojny a zbytočnosť smrti. Dnes je tak možné práve tento kvet vidieť pri spomienkových a pietnych aktoch, ktoré sa viažu k tomuto dňu. Zdroj - Mgr. Martina Kanisová

Pietna spomienka v Kremničke

Slovenský zväz protifašistických bojovníkov v Banskej Bystrici Bystrica usporiadal v utorok ráno 11. novembra pietnu spomienku do Kremničky. Účastníci prišli vzdať úctu tým, ktorých krv tu tiekla rukami fašistických vrahov a ich pomáhačov pred 70 rokmi. Pri Pamätníku v Kremničke vzdala poctu zavraždeným podpredsedníčka NR SR Jana Laššáková, vedúci prezidentskej kancelárie v Banskej Bystrici Stanislav Líška, primátor mesta s viceprimátorkou a poslancami mestského zastupiteľstva, predseda SZPB Pavol Sečkář s členmi banskobystričského Oblastného výboru, predstavitelia Židovskej obce a občania mesta. Udalosti na Slovensku zaznamenali v roku 1944 okamihy, ktoré sa do národnej kroniky zapisujú iba so sebazaprením. Po dvoch mesiacoch hrdinského ozbrojeného povstania sa koncom októbra začali kruté fašistické represálie. Nemeckí okupanti a ich slovenskí prisluhovači sa vršili na domácom obyvateľstve za odvalu a nebojácnosť v jeho boji s nepriateľom. Celkom bolo v Kremničke zavraždených 747 osôb, z toho 211 žien a 58 detí. Medzi obeťami boli zajatí povstaleckí vojaci, partizáni, ilegálni pracovníci, príslušníci americkej a britskej misie, nachádzali sa medzi nimi aj Bulhari, Francúzi, Česi, Chorváti, Maďari, Poliaci, Rumuni, Rusi, Srbi, Ukrajinci a ďalší. Svoj hrob tu našlo do 400 rasovo prenasledovaných občanov židovského pôvodu. Kremnička sa tak stala najväčším masovým hrobom na Slovensku. „Kremnička je miesto vraždenia, ktoré nacisti a jednotky POHG od začiatku novembra 1944 využili na popravu 747 ľudí. Umožnil im to aj protitankové zákopy vykopané povstaleckými jednotkami proti postupu Nemcov, do ktorých obeť zahrabávali. Bolo medzi nimi aj takmer 60 detí,“ povedal riaditeľ Múzea SNP Stanislav Mičev. Pamätníkom tohto krutého obdobia je aj obec Kremnička. V jej tesnej blízkosti sa v čase SNP nachádzali protitankové zákopy, ktoré v nasledujúcich mesiacoch slúžili fašistom ako miesto hromadných popráv. Prvá sa uskutočnila 5. novembra ráno, keď bolo zavraždených 108 ľudí, privezených z banskobystričskej väznice. Postupne sa konalo ďalších šesť brutálnych popráv, posledná 19. februára 1945. Na pamiatku všetkých obetí tohto beštiálneho činu bol v roku 1949 na tomto mieste odhalený pomník podľa návrhu Dušana Jurkoviča, ktorý spolu s veršami Andreja Plávku pripomína nám súčasníkom: „Tu mĺkvo strážime rok slávny meruštvrtý, odkazom dýchame krvavou touto pôdou. Nech skúva dejiny výkričník našej smrti, bolestne slávna je púť naša za slobodou“. V kamennej ohrade stojí pyramídálny pylón s trojicou späť krížov. Pamätník je zavŕšením majstrovskej série Jurkovičových stavieb a nadväzuje na motívy, ktoré použil v Haliči na cintorínoch z prvej svetovej vojny. Umiestnenie na úpäť svahu

a práca s proporciami sa vyznačujú kultivovanou a nenápadnou dokonalosťou. V roku 1995 pribudol nemu osobitný pomník židovským obetiam MENORA, ktorého autorom je Ing. arch. Juraj Fatran z Izraela.

Monografia o Kremničke

V novembri 2014 bola uvedená do života 213-stranová monografia Kremnička – Miesto života i pamäti. Publikáciu spracoval kolektív autorov a spolupracovníkov pod vedením historika a zostavovateľa PhDr. Marcel Pecníka a Mgr. Vladimíry Luptákovéj, historičky a zanietenej propagátorky vojenskej histórie. Kniha vyšla v zaujímavej a ojedinelej edícii spracovávajúcej dejiny mestských častí, ktoré boli kedysi samostatnými obcami. Čitateľom sa už takto do rúk dostali úspešné publikácie ako Radvaň (2009), Sásová a Rudlová (2010) a Šalková (2013). Aj v knihe o Kremničke si záujemcovia nájdu informácie o prírode a krajine, dejinách, tradičnej ľudovej kultúre, školstve, športe, náboženstve, ale aj mnohé vzácne osobné spomienky obyvateľov.

V knihe Kremnička – Miesto života i pamäti, sú kapitoly:

Ľudia, príroda a krajina (autor Tomáš Trstenský, spoluautor Milan Hlavatý)

Najstaršie dejiny Kremničky

Zo života obce do roku 1939

Kremnička dnes

25. výročie Nežnej revolúcie v Záhrade

Premiérou filmu LISTOPAD oslávili pondelok 17. november 2014 Banskobystričania 25. výročie Nežnej revolúcie v kultúrnom centre Záhrada. Jednou z hodnôt, s ktorými kultúrne centrum Záhrada pracuje vo svojom programe je aj sloboda. V spojitosti s ňou je najvýznamnejším historickým míľnikom 17. november – Deň boja za slobodu a demokraciu. Záhrada si ho pripomenula prostredníctvom nového filmu Listopad, na ktorom spolupracoval aj známy nebohý publicista a spisovateľ Arnošt Lustig. Film, ktorý vznikol v medzinárodnej koprodukcii, sa snaží autentickým spôsobom pripomenúť dianie v novembri 1989. Príbeh o troch mladých ľuďoch ukazuje rušné „novembrové dni nielen tak, ako sú prezentované v médiách, ale aj prostredníctvom ich osobných osudov, postojov a neľahkých rozhodnutí. Na novom snímku spolupracovali tvorcovia z Česka, Slovenska, Maďarska, ale aj Spojených štátov. Popri mladých tvárach sa vo filme objavujú aj známe české herecké tváre. Zaujímavosťou je, že natáčanie sa začalo už pred piatimi rokmi, keď tvorcovia uzavreli Národnú triedu v Prahe, kde rekonštruovali novembrovú demonštráciu a nasledujúce policajné represie. Účasť na diskusii po filme potvrdil americký režisér filmu Gary Keith Griffin. Ten okrem iného spolupracoval aj na krátkometrážnych dokumentoch, ktoré si v minulosti všimla i oscarová Americká akadémia. Moderátorom diskusie bude publicista Ľuboš Dojčan. Podujatie sa začalo projekciou filmu o 18:00 hod. a počas večera v Záhrade

prebiehalo aj niekoľko sprievodných aktivít. Podujatie k výročiu Nežnej revolúcie a vernisáž pripomenulo mladým i starším zlomové toto dejinné obdobie.

Zmeny ku komunálnym voľbám 2014

Komunálne voľby v roku 2014 sa niesli v znamení zmien volebných obvodov. Banskobystrickí voliči vo voľbách do orgánov samosprávy nevolili v siedmich volebných obvodoch, tak ako to bolo doteraz, ale v štyroch. Najväčšia zmena sa týkala častí Fončordy a Radvane, ktoré boli spojené do jedného obvodu. Dôvodom je skutočnosť, že štatút mesta sa riadi historickým členením mesta a v ňom Fončorda ako mestská časť nefiguruje.

Aktuálne členenie volebných obvodov

Volebný obvod č. 1.: Centrum, Majer, Uhlisko, Senica a Šalková (7 poslancov)

Volebný obvod č. 2.: Jakub, Kostiviarska, Podlavice, Skubín a Uľanka (2 poslanci)

Volebný obvod č. 3.: Sásová a Rudlová (10 poslancov)

Volebný obvod č. 4.: Radvaň, Fončorda, Iliáš, Kráľová, Kremnička, Rakytovce a Pršianska terasa (12 poslancov)

Banskobystrické mestské zastupiteľstvo bude mať aj v budúcom volebnom období 31 poslancov.

Vo voľbách sa o funkciu primátora mesta uchádzalo 15 kandidátov a o funkciu poslanca mestského zastupiteľstva 225 kandidátov v spomínaných štyroch volebných obvodoch, z toho:

55 kandidátov vo volebnom obvode č. 1,

13 kandidátov vo volebnom obvode č. 2,

66 kandidátov vo volebnom obvode č. 3,

91 kandidátov vo volebnom obvode č. 4.

Počet voličov vs. počet obyvateľov v meste Banská Bystrica:

VO č. 1 - 15 507 vs. 18 404

VO č. 2 - 4 833 vs. 5 695

VO č. 3 - 19 575 vs. 22 747

VO č. 4 - 26 083 vs. 30 626

Celkový počet obyvateľov - 77 472

Celkový počet voličov - 65 998

Voľby primátora Banskej Bystrice

Najviac kandidátov na primátora bolo v Banskej Bystrici, najmenej v Trnave a v Trenčíne. Banskobystričania sa rozhodovali až medzi 15-timi kandidátmi na primátora. V iných krajských mestách ich bolo maximálne desať. Post primátora obhajoval Peter Gogola. Ak by sa mu podarilo zvíťaziť, išlo by o jeho druhé funkčné obdobie. "Štyri roky som bojoval za záujmy obyvateľov mesta proti partajníkom a chcem v tom pokračovať," vyjadril sa Gogola. Pomerne veľké šance na úspech sa dávali aj súčasnému riaditeľovi detskej fakultnej nemocnice Jánovi Noskovi. "Myslím si, že mesto Banská Bystrica dlhodobo stagnuje a rád by som ponúkol svoje manažérske skúsenosti", hovorí Nosko.

Medzi kandidátmi bola žena. Primátorkou by chcela byť aj podnikateľka Janka Slaná. "Chcem trochu viac sledovať tok financií a ich využívanie, ktoré prichádzajú do pokladnice," hovorí Slaná.

V predvolebnej kampani súčasný primátor Peter Gogola odpovedá na otázky KF2014

Aké nástroje použijete ako primátor, aby ste zabezpečili vysokú politickú kultúru a transparentné myslenie mestského zastupiteľstva, v spolupráci s primátorom v prospech relevantných a racionálnych krokov v schvaľovacích aj plánovacích procesoch v záujme rozvoja mesta?

Verím, že občania Banskej Bystrice nedajú zastupiteľstvo do rúk jednej strany, tak ako to bolo doteraz. Ak bude v zastupiteľstve zastúpené široké politické spektrum a najmä dostatočný počet nezávislých poslancov, tak verím, že správne nastavenou komunikáciou a poskytovaním príležitostí verejnosti vyjadriť sa k schvaľovacím a plánovacím procesom, spoločne dosiahneme vyššiu úroveň politickej kultúry a transparentnosti. Práve v týchto voľbách občania rozhodnú o tom, či ostane v zastupiteľstve väčšina poslancov Smeru a ešte im aj zvolia nimi podporovaného primátora, a tým im umožnia vládnuť nášmu mestu úplne bez kontroly. Alebo podržia vo funkcii súčasného nezávislého primátora, ktorý štyri roky bojoval s touto centralizáciou moci a zvolia mi nové zastupiteľstvo, s ktorým dokážem oveľa viac.

Od decembra 2013 sa v spolupráci so zástupcami inštitúcií spracováva Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja mesta na roky 2014-2023. Obsahuje ciele, priority a akčný plán pre rozvoj mesta Banská Bystrica. Akým spôsobom zabezpečíte jeho realizáciu

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja mesta je strategický dokument, ktorý hovorí o tom ako by sa malo mesto vyvíjať, ako by malo vyzerať, čo by sa v ňom malo diať. To koľko sa z neho naplní však vždy závisí od množstva financií v mestskom rozpočte. Rozpočty miest sú na celoslovenskej úrovni poddimenzované a samosprávam sa dostáva len časť daní z príjmov ich obyvateľov (67%). Za túto decentralizáciu som sa zasadzoval celé štyri roky, aktívnou spoluprácou s viacerými primátormi so spoločným cieľom – dostať do miest viac financií, viac prostriedkov. Štát nám každoročne ukladá viac a viac zodpovedností, ale kompetencie a najmä zdroje na ich naplnenie chýbajú. Tak sa mestá dostávajú do neľahkých finančných situácií, často na pokraj krachu. Som hrdý, že toto nie je prípad Banskej Bystrice, keďže sa mi za posledné štyri roky dokonca podarilo zadĺženosť mesta znížiť.

Čo urobíte preto, aby územný rozvoj riadili odborníci a nie poslanci, developeri a mafie?

Určite snahou o transparentnosť, napríklad zverejňovaním posudzovaných developerských zámerov, hoci to stavebný zákon nenariaďuje, na druhú stranu to ani nezakazuje. Rovnako musíme chcieť v budúcnosti zabrániť situáciám ako v prípade jamy pri mestskom úrade. Ja sa pýtam, ako sa mohlo ledabolo a ľahostajne odpredať parkovisko hneď vedľa mestského úradu, bez dôkladného preštudovania zámeru dotyčného nadobúdateľa? O všetkých strategických odpredajoch majetkov a developerských zámeroch musí byť verejnosť vopred informovaná.

Čo so psami v meste?

Momentálne je v štádiu príprav projekt Pes v meste. Vedenie mesta ho pripravuje v spolupráci so Slovenskou asociáciou veterinárnych lekárov malých zvierat. Tento projekt bude komplexne riešiť chov, výcvik psov, daňové zvýhodnenie vycvičených psov, odchyt psov aj fungovanie karanténnej stanice. V súčasnosti je karanténna stanica riešená spoločnými priestormi so zvolenskou, čo bolo v čase zriadenia tejto povinnosti pre naše mesto tou najvýhodnejšou voľbou. Mojou ambíciou však bude nájsť riešenie pre stanicu na území mesta.

Systém odmeňovania zamestnancov MsÚ je dnes nastavený tak, že najlepšie zarábajú tí, čo tam robia najdlhšie. Ich efektivita je otázná, ako budete motivovať mladých pracovníkov, keď vám to systém dnes neumožňuje?

Žiaľ, systém odmeňovania v samospráve nenastavujeme sami, musíme sa prispôbiť celoštátnym pravidlám. To nám zväzuje ruky pri motivácii pracovníkov financiami. Systém je tabuľkový a ten nastavuje odmeňovanie presne tak ako píšete – čím dlhšie robíte, tým vyšší plat. Jediným možným spôsobom ohodnotenia zvýšenej aktivity pracovníka je tzv. „osobný príplatok“, ktorý je možné prideliť zamestnancovi jednorázovo alebo trvalo. Práca vo verejnej správe musí byť ale svojim spôsobom aj poslaním, určite to nie je miesto, kde sa môžu realizovať ľudia len kvôli peniazom.

Autobusová stanica

Takmer 30 ročná trauma všetkých Banskobystričanov sa pomaly ale isto schýľuje k svojmu záveru. Po dlhých rokoch a hľadániach správneho riešenia konečne 24. septembra 2014 autobusová stanica zmenila svojho majiteľa a riešenie je na dosah. Je veľmi dôležité k strategickým projektom pristupovať nesmierne zodpovedne. Aj preto sa tento problém riešil nepomerne zdĺhavo, no verím, že o to reálnejšie bude v blízkej dobe zmeniť tento bystrický „strašiak“ na dôstojné miesto privítania všetkých cestujúcich obyvateľov ako i návštevníkov nášho mesta.

Čo chcete urobiť aj pre seniorov, hlavne v Sásovej? Vzniká tam jeden veľký, nudný starobinec.

Dovolím si s týmto tvrdením nesúhlasiť. Počas môjho pôsobenia sa v časti Sásová – Rudlová podaril úspešný projekt podporený Regionálnym operačným programom Infraštruktúra sociálnych služieb, kde vzniklo multifunkčné centrum pre seniorov so zlepšenými podmienkami pre poskytovanie sociálnych služieb. Každoročne tiež mesto realizuje projekt Akadémie európskeho seniora, určený všetkým seniorom, určite aj tým z mestskej časti Sásová.

Ako konkrétne viete zabezpečiť pracovné miesta pre mladých ľudí?

Pracovné miesta a ich vznik viem podporiť, nie priamo zabezpečiť. Primátor, ani mesto takéto kompetencie nemá, keďže nie je podnikateľským subjektom. Vie však podporiť vytváranie príležitostí pre podnikateľov, investorov, ktorí tieto miesta vytvárať vedia. Mojou prioritou bol cestovný ruch – ako súčasť priemyslu, čiže turizmus, ktorý má rovnako ako iné odvetvia priestor pre vytváranie pracovných príležitostí, najmä v oblasti služieb. Pre tú technickejšiu, alebo teda priemyselnú stránku podnikania, je tu priestor v priemyselnom parku. Mnoho investorov však túto možnosť nevyužilo. Prečo? Park spravuje mestská spoločnosť MBB, v ktorej vedení sedia nominanti strany SMER. Toto vedenie nebolo doteraz schopné park označiť, dať mu náležitý názov, identitu, logo a následne aj patričnú propagáciu. Takýchto parkov je len na území Slovenska mnoho. Bez riadnej a intenzívnej propagácie do parku investora nepritiahneme. Preto som sa rozhodol zveriť agendu propagácie a prezentácie parku Odboru propagácie mesta. Už teraz je pripravená identita parku, propagačné materiály, onedlho bude spustená nová webová prezentácia a vrcholom celej propagácie bude medzinárodná investičná konferencia, v marci budúceho roku.

Mesto neriadi len primátor, ale aj poslanci MZ. V súčasnosti v Banskej Bystrici vzniká skupina poslancov pravo-ľavá Slovenská národná demokratická zmes. Viete si predstaviť spoluprácu s nimi?

Viem si predstaviť spoluprácu s každým, kto má úprimný záujem na rozvoji mesta. Momentálne zažíva Banská Bystrica obdobie, kedy sa spájajú ľavo-praví do spoločného úsilia nahradit' pre nich nepohodlného primátora, ktorý celý štyri roky bránil čachrom poslancov SMERu a ich straníckym záujmom. Každý občan si však vie vyhodnotiť ako dlho a ako efektívne môže takáto vzájomná podpora fungovať. Opýtajme sa všetci, či budú ruka v ruke vystupovať aj po voľbách?

Veľké sľuby, projekty, znižovanie daňového zaťaženia. Na koľko % je teč. plnený rozpočet mesta – strana príjmov

Posledný uzavretý údaj je k 30.6.2014 a plnenie príjmov bolo na úrovni 57%.

Keď si každý občan zoberie červený sprej a označí každú dieru v ceste, chodníku, poškodené zábradlie, akej farby bude toto mesto?

Keď si každý občan zoberie červený sprej a označí farbou každého jedného predošlého primátora, ktorý tieto záležitosti v minulosti neriešil, ako budú títo ľudia vyzerat' ? Každé mesto má problém s cestami, chodníkmi, údržbou a prevádzkou komunikácií a mnoho ďalších záležitostí, ktoré nie je vždy možné riešiť prioritne. Zvykne sa hovoriť, „čo sa nosí, drať sa musí“ - všetci tieto verejné komunikácie, miesta a priestranstvá využívame, sú preto opotrebované. Financíí je však málo a mojou prioritou je v prvom rade zabezpečiť decentralizáciu financovania samospráv, dostať do mesta viac prostriedkov aj na tieto účely a následne správne definovať oblasti prioritné potrebám financovania.

Prinášame profily kandidátov na post primátora:

Ján Nosko (53) – kandiduje s podporou SMER-SD, SDKÚ-DS, SNS, SMS

Je riaditeľom Detskej fakultnej nemocnice v Banskej Bystrici od roku 2008. Profesne je špecializovaný v odbore detská kardiológia. Od vzniku DFNSP pôsobil na pozícii námestníka pre liečebno – preventívnu starostlivosť a ako primár II. Detskej kliniky. Blízka mu je práca v občianskom združení PONS, ktorú založili v roku 2000.

Peter Gogola (46) – ide do volieb ako nezávislý.

Od roku 2010 je primátorom Banskej Bystrice. Predtým pôsobil ako hovorca v štátnom podniku Lesy SR. Do ďalšieho volebného obdobia vstupuje s odhodlaním zachovať mestu a jeho občanom čistý štít a silnú pozíciu moderného, zveľadovaného a transparentného krajského mesta.

Ľubomír Hadvičák (36) – kandiduje za stranu TIP

Je rodený Banskobystričan. Nepretržite žije na Fončorde. Je ženatý a vychováva dve deti. Už počas štúdia na Univerzite Mateja Bela začal pracovať v rodinnej firme HADVIČÁK, ktorá sa venuje najmä autodoprave a logistike. Dnes je v tejto spoločnosti konateľom a zamestnáva 50 ľudí.

O hlasy voličov sa ešte uchádzajú na súkromnej vysokej škole pôsobiaci Marian Korytiak (Sieť), podnikateľ v oblasti výstavby a správy nehnuteľností Miroslav Ivan (SaS), vysokoškolský pedagóg a bývalý komunálny politik Peter Lačný (KDH), podnikateľ Pavel Čupka (HZDS), Štefan Hrčka (generálny riaditeľ Kúpele Brusno), mediátor Ľubomír Piterka (NEKA). Ďalším kandidátom je Jozef Sásik, predseda Slovenskej ľudovej strany, manažérka Janka Slaná (NEKA). Ako nezávislí kandidaturu oznámili mestský poslanec a vedúci krematória a cintorínov v meste Pavol Bielik a tiež advokát Peter Múkera, režisér Igor Šimeg a dôchodkyňa Janka Virostková. slza

Nový primátor Banskej Bystrice

15. novembra - 2014 sa stal riaditeľ Detskej fakultnej nemocnice Ján Nosko. Kandidoval ako nezávislý s politickou podporou Smer-SD, SDKÚ-DS, SNS a SMS a počtom hlasov v primátorských voľbách výrazne porazil súčasného prvého muža mesta Petra Gogolu. Podľa Nosku ľudia pod Urpínom hlasovali za zmenu, ktorú chce po svojom zvolení do mesta aj priniesť.

"Výsledok je pre mňa do určitej miery prekvapením. Prekvapil ma najmä ten rozdiel, s ktorým som vyhral. Výsledok vnímam s pokorou a zároveň so zodpovednosťou. Ľudia hlasovaním vyjadrili, že chcú zmenu a ja sa budem snažiť zmenu aj priniesť," uviedol krátko po zverejnení predbežných výsledkov Nosko. Súčasne sa poďakoval všetkým, ktorí prišli voliť a tiež svojmu volebnému štábu a rodine. Riaditeľ Detskej fakultnej nemocnice Ján Nosko porazil v komunálnych voľbách v Banskej Bystrici súčasného primátora Petra Gogolu. Nosko kandidoval ako nezávislý s politickou podporou Smer-SD, SDKÚ-DS, SNS a SMS. Gogola priznal porážku slovami : "S pokorou prijímam rozhodnutie

voličov. Mesto mu odovzdam ako najmenej zadlžené krajské mesto, na 5. mieste v rebríčku transparentnosti. Želám mu, aby svojmu nasledovníkovi odovzdal mesto v rovnako dobrej kondícii ako teraz ja," reagoval pre médiá na výsledky primátorských volieb v Banskej Bystrici odchádzajúci primátor Peter Gogola.

Novozvolený primátor Ján Nosko slávnostne prevzal svoju funkciu

Banská Bystrica, Radničné priestory Cikkerovej siene sa 12. decembra 2014 stali dejiskom slávnostného zloženia sľubov nového primátora mesta a 31 poslancov mestského zastupiteľstva.

Na ustanovujúcom mestskom zastupiteľstve 12. decembra 2014 Peter Gogola oficiálne odovzdal primátorský mandát Jánovi Noskovi, ktorý svoje pôsobenie zahájil slávnostným sľubom v znení: „Sľubujem na svoju česť a svedomie, že budem riadne plniť svoje povinnosti, ochraňovať záujmy mesta a Slovenskej republiky. Ústavu Slovenskej republiky, ústavné zákony, zákony a ostatné všeobecne záväzné právne predpisy budem pri výkone svojej funkcie primátora uplatňovať podľa svojho najlepšieho vedomia a svedomia.“

Slávnostný sľub v rovnakom znení následne zložilo primátorovi mesta Jánovi Noskovi všetkých 31 poslancov.

Pavol Bielik, Matúš Molitoris, Matej Bučko, Ľubomír Motyčka, Katarína Čižmarová, Ľudvik Nábělek, Svetozár Dluholucký, Marcel Pecník, Viera Dubačová, Jozef Pikula, Jakub Gajdošík, Vladimír Pirošík, Daniel Karas, Ľudmila Priehodová, Hana Kasová, Vladimír Sklenka, Igor Kašper, Lucia Skokanová, Pavol Katreniak, Milan Smädo, Martin Klus, Ján Šabo, Karol Konárik, Michal Škantár, Ľubica Laššáková, Tomáš Štrba, Milan Lichý, Ladislav Topoľský, Stanislav Mičev, Martin Turčan, Marek Modranský,

Primátor mesta Banská Bystrica Ján Nosko 16. decembra 2014 predstavil nového prednostu Mestského úradu mesta Banská Bystrica. Je ním JUDr. Martin Adamec.

JUDr. Martin Adamec ukončil právne vzdelanie na Právnickej fakulte Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach. Po ukončení štúdia pôsobil ako advokátsky koncipient a následne vykonával funkciu právnika v súkromnej obchodnej spoločnosti, ktorú neskôr aj riadil.

„Martina Adamca som si vybral na základe toho, že mu dôverujem a moje dlhoročné skúsenosti s ním a s jeho prácou ma presvedčili, že práve on má zastávať tento post. Verím preto, že pre mňa bude veľkou oporou pri napĺňaní mojich vízií a predstáv o smerovaní a fungovaní mesta Banská Bystrica," vyjadril sa primátor mesta Banská Bystrica Ján Nosko.

Rodený Banskobystričan sa v pondelok 15. decembra 2014 ujal svojej funkcie. Prvé rozhodnutia a opatrenia chce urobiť až po dôkladnej analýze úradu.

„Prichádzam na úrad s pokorou, ale zároveň s veľkým odhodlaním. Chcem sa opierať o odbornosť zamestnancov úradu, ich chuť pracovať, ale aj ľudské kvality, ktoré sú pre zamestnanca samosprávy nevyhnutné. Samozrejme, so zmenou vedenia súvisia aj nevyhnutné zmeny v úrade.

Keďže som však vo funkcii krátko, nebudem ich zatiaľ konkretizovať," povedal prednosta MsÚ Banská Bystrica Martin Adamec. Zdroj: Mgr. Martina Kanisová ,hovorkyňa primátora

Mestské lesy oslávili 20. výročie

Spoločnosť Mestské lesy Banská Bystrica, s. r. o. si vo štvrtok 11. decembra 2014 v Cikkerovej sieni Radnice pripomenula svoje dvadsiate výročie. Čelní predstavitelia významných lesníckych inštitúcií, zamestnanci Mestských lesov Banská Bystrica, s. r. o., ale aj všetci sympatizanti si zároveň pripomenuli dôležitú úlohu, ktorú organizácie s podobným zameraním dennodenne vykonávajú.

Mesto Banská Bystrica v súčasnosti prostredníctvom svojej organizácie Mestské lesy Banská Bystrica, s. r. o. hospodári na lesnom majetku s celkovou výmerou 7 213 hektárov, ktoré sa nachádzajú v nadmorskej výške od 340 do 1498 metrov nad morom. Na tomto území rastie 29 % ihličnatých a 71% listnatých drevín.

K hlavným úlohám Mestských lesov Banská Bystrica, s. r. o. patrí starostlivosť o dreviny, zalesňovanie, ťažba dreva a jeho následný predaj, starostlivosť o rekreačné prírodné územia, či ochrana a starostlivosť o divo žijúcu zver v revíri mesta Banská Bystrica.

„V pozícii manažéra lesov patriacich Mestu Banská Bystrica považujem za najdôležitejšie a prvoradé udržať mestský lesný majetok v permanentnom ekonomickom zisku pri zachovaní všetkých zásad odborného, prírode blízkeho obhospodarovania lesov," povedal Blažej Možucha, riaditeľ Mestských lesov Banská Bystrica, s. r. o..

Zamestnanci Mestských lesov Banská Bystrica, s. r. o. sa podieľali aj na obnove niektorých lesníckych miest. Vodný žľab v Rakytove bol v roku 2000 vyhlásený za národnú kultúrnu pamiatku, a to v celkovej dĺžke 2 450 m. Dlhú dobu zostal žľab vzhľadom na svoj zlý technický stav nefunkčný, no vďaka iniciatíve Mesta Banská Bystrica bol spracovaný projekt opravy vodného žľabu Rakytovo vo výške 1,5 mil Sk. V spolupráci s Mestom Banská Bystrica tak Mestské lesy Banská Bystrica, s. r. o. vodný žľab zrekonštruovali a dnes je jediným funkčným dreveným vodným žľabom na plavenie metrového dreva v Európe. Zároveň bol v tomto roku vyhlásený za Významné lesnícke miesto. Zrekonštruované bolo aj sídlo MsL BB, s. r. o. v Dolnom Harmanci a vybudovaný Náučný chodník na Urpín, kde sa Mestské lesy významnou mierou podieľali na príprave obsahovej ako aj materiálnej stránky.

„Je nevyhnutné si uvedomiť, že les je tu preto, aby ľudia mali čistú vodu, vzduch, aby mali kde po práci regenerovať svoje fyzické a duševné sily, v neposlednom rade ako zdroj ekologicky čistej a obnoviteľnej suroviny," povedal Eduard Apfel z MsL BB, s. r. o. a dodal: "Je dôležité, aby vlastníci ako je štát, mesto alebo obec mali vlastníctvo vo svojich rukách. Lebo len tak budú môcť v budúcnosti zabezpečiť kvalitný život svojich občanov.

Mesto Banská Bystrica dostalo lesný majetok výsadnou listinou kráľa Bela IV. už v roku 1255 a využívalo ho až do roku 1573, odkedy boli mestské lesy postupne zoštátňované. V 16. storočí bolo potrebné chrániť pred krachom banské spoločnosti pre nedostatok drevnej hmoty presunom

ťažby na oblasť Horehronia. Drevná hmota pre hutu sa získavala plavením po vodných tokoch. Devastáciu lesného majetku zastavili až aktivity komorného lesmajstra J. D. Matejovie, zakladateľa moderného slovenského lesníctva. Do majetku mesta sa mestské lesy opäť dostali až v roku 1994. Zdroj Mgr. Martina Kanisová

Vianoce 2014

Mikuláš bol štedrý

Mesto Banská Bystrica si pre svojich malých, ale i dospelých obyvateľov aj tento rok pripravilo na Mikuláša množstvo podujatí a aktivít. Mikuláš na Námestí SNP rozsvietil stromček a vianočnú svetelnú výzdobu, deti za prezentáciu básničiek a piesní odmenil v Sásovej a tak ako minulý rok navštívi aj karanténnu stanicu. Program Banskobystrických Vianoc 2014 začal v piatok 5. decembra už tradičným uvítaním Mikuláša na Námestí SNP. Spolu s anjelom a čertom prišiel pozdraviť námestie plné detí o 16.30 hod. Po krátkych vystúpeniach ZUŠ J. Cikkera a Divadla PIKI Mikuláš rozsvieti vianočný strom, ktorý sa aj tento rok nachádzal v hornej časti Námestia SNP. Tento 17 metrový symbol Vianoc potom sprevádzať Banskobystričanov až do nového roka.

"Charitatívny Mikulášsky beh"

Novinkou bol "Charitatívny Mikulášsky beh" s hromadným štartom o 17.30 hod. pred ESC. Cieľom behu bude Námestie SNP. Štartovné na tento beh bolo 10 eur, pričom v sume bolo zahrnuté štartovné číslo a mikulášsky odev, ktorý je povinný. Charitatívny beh organizuje Active Planet Outdoor Centrum v spolupráci s OZ Viktory, mestom Banská Bystrica a inými a je zameraný na pomoc ženám, ktoré bojujú s rakovinou.

Mesto Banská Bystrica robilo aj podujatie Buď ako Mikuláš v nedeľu 7. 12. 2014 o 16.00 hod. na Rudohorskej ulici.

Tóny vianočných melódií sa rozozvučali v Evanjelickom kostole 12. decembra o 19.00 hod. v rámci verejnej rozhlasovej nahrávky z cyklu Hrajteže mi, hrajte s podtitulom Prišli sme k vám na koledu. „Program Banskobystrických Vianoc aj tento rok tvorili s dôrazom na tradície a hlavnú myšlienku tohto obdobia. Aj preto opäť zaradili do programu jedinečné spracovanie narodenia Ježiša Krista v podaní veselých šermiarov Cassanova. Tých si Banskobystričania vychutnali na Námestí SNP 20. a 21. decembra o 16.00, 17.00, 18.00 a 19.00 hodine," povedala vedúca Odboru propagácie mesta Karin Graciasová Šikulová.

Myšlienku Vianoc podporí aj podujatie Primátorský punč na Námestí SNP, ktorý sa konal 18. decembra o 16.00 hod. Výťažok z predaja bude použitý na charitatívne účely.

Primátorský punč 2014

18. decembra 2014 v priebehu od 16.00 hod. do 19.00 hod. na Námestí SNP hostil primátor mesta Ján Nosko Banskobystričanov vianočným punčom v rámci tradičného charitatívneho podujatia Primátorský punč. Počas tohtoročného Primátorského punču sa podarilo vyzbierať rovných 1 500

eur, ktoré poputujú na podporu občianskeho združenia SPOĽACH (Skupina Príbuzných a Opatrovateľov Ľudí s Alzheimerovou Chorobou). Hlavným poslaním združenia je zlepšovať kvalitu života ľudí s ochorením Alzheimerovej choroby a demencie. Predalo sa 150 litrov punču v 300 vianočných hrnčekoch a v 500 plastových termo pohároch. Stretnutie novozvoleného primátora s Banskobystričanmi a vianočnú atmosféru na Námestí SNP umocnil kultúrny program na Námestí SNP - koncert Ľudovej hudby Jána Maka so spevákmi z Horehronia a predstavenie divadla Kvelb z Českých Budejovic, ktoré zaujalo 13 metrovou bábkou anjela.

„Adventný čas priam nabáda pomáhať tým, ktorí sú slabší alebo v dôsledku svojho ochorenia potrebujú pomoc svojho okolia. S myšlienkou podujatia Primátorský punč som sa preto stotožnil a rád by som túto tradíciu udržiaval aj počas môjho pôsobenia v primátorskom kresle. Všetkých preto pozývam, aby si so mnou prišli vychutnať vianočný punč a prispeli tak na dobrú vec,“ povedal primátor mesta Banská Bystrica Ján Nosko.

Atmosféru predvianočnej Banskej Bystrice zvýraznil aj kultúrny program na Námestí SNP. O 16.00 hod. hrala Ľudová hudba Jána Maka so spevákmi z Horehronia a Nádej zrodzenia predviedlo o 17.00 hod. divadlo Kvelb z Českých Budejovic s 13 metrovou bábkou anjela. Zdroj Mgr. Martina Kanisová hovorkyňa primátora

Prvá dobrá správa Jána Noska

Primátor Ján Nosko bol 19. decembra 2014 vo funkcii presne týždeň. Aj napriek tak krátkemu času má pre Banskobystričanov prvú veľmi dobrú správu. Vláda Slovenskej republiky poskytne jeden milión eur na rekonštrukciu Kaštieľa Radvanských. Kultúrna pamiatka je vo veľmi zlom stave a dlhodobo chátra. Primátor tak splnil jeden zo záväzkov, ktorý Banskobystričanom sľúbil pred voľbami.

„Som veľmi rád, že Banskobystričania dostali takýto vianočný darček. Je to výsledok spoločných rokovaní s rektorom Akadémie umení a zároveň mojím priateľom Matúšom Olhom, ktoré prebiehali od momentu, ako som ohlásil svoju kandidatúru na primátora Banskej Bystrice. Veľkú zásluhu na tomto úspechu má aj bývalý minister školstva a súčasný predseda národnej rady Peter Pellegrini. S novým ministrom školstva Jurajom Draxlerom sme dotiahli posledné detaily,“ povedal dnes primátor mesta Banská Bystrica Ján Nosko. Kaštieľ si bol 19. decembra 2014 primátor pozrieť práve s ministrom školstva Jurajom Draxlerom. Obaja sa zhodli na tom, že renesančný kaštieľ zo 16. storočia potrebuje okamžitú investíciu, inak by sme ho mohli nenávratne stratiť. Veľký záujem na tom, aby sa v Radvani podarilo oživiť schátraný kaštieľ, má aj súčasný predseda parlamentu Peter Pellegrini.

„Ja ako Banskobystričan som dlhodobo vnímal, v akom stave sa nachádza tak významná kultúrna pamiatka. Preto som sa ešte ako minister školstva snažil najsť spôsob, ako pomôcť rekonštrukcii. Som rád, že sa to podarilo hneď takto po voľbách. Oceňujem aktívny prístup pána primátora Noska,“ povedal predseda NR SR Peter Pellegrini. Po rekonštrukcii, ktorá sa začne na jar, sa

sprístupní park opäť Banskobystričanom. V súčasnosti má kaštieľ v dlhodobom prenájme banskobystrická Akadémia umení, ktorá je prijímateľom vládnej dotácie. Za milión eur chcú zrekonštruovať a zastrešiť nádvorie kaštieľa, kde by sa v budúcnosti mali konať kultúrne akcie. Revitalizáciou prejde aj park v okolí kaštieľa, ktorý bude po dlhých rokoch sprístupnený verejnosti. Zdroj Mgr. Martina Kanisová

Spoločenstvo “Sásovčania pre Sásovú”

Rok 2014 bol druhým rokom fungovania spoločenstva “Sásovčania pre Sásovú.”

V dnešnej dobe a uplynulom roku zvlášť myslím, že je potrebné ukázať na pozitívne príklady spolupráce, obzvlášť keď svet vonku šalie (vojna na Ukrajine a v Sýrii, teroristické útoky v Paríži...). Vo svetle týchto udalostí sa pozitívne lokálne víťazstva stávajú takmer neviditeľné ale majú svoju silu. Keby som mal zvoliť patróna, ktorý by zastrešoval sásovskú spoluprácu, bol by to sv. Mikuláš. Pred ôsmimi rokmi nás obdaroval maličkým darčekom spolupráce pre najmenších tohto sídliska. Táto spolupráca sa ďalej rozvíja a prináša čoraz pestrejšie ovocie. Verím, že aj do budúcnosti porastie a vezme si to Mikulášske “predsavzatie” z tohto roka k srdcu, veď predsa “Radosť rozdávaním rastie”. Toto je výzvou a zároveň pozvánkou pre všetkých, ktorí chcú vytvárať na našom sídlisku pocit domova a spolupatričnosti. Symbolické dvere spolupráce sú otvorené každému, kto chce svojou troškou prispieť, pomôcť a tvoriť jednu veľkú sásovskú rodinu. Rok 2014 je druhým rokom fungovania nášho spoločenstva a je tu na mieste ĎAKOVAŤ. Touto cestou by som chcel poďakovať všetkým mladým, ale aj tým skôr narodeným, ktorí pre nás Rudlovčanov a Sásovčanov pripravujú podujatia bez nároku na honorár či odmenu, mestu Banská Bystrica za finančnú podporu aktivít a všetkým Sásovčanom, ktorí nás podporujú svojou prítomnosťou na akciách. Cicero hovorí “Začiatky všetkých vecí sú nepatrné” (Omnium enim rerum principia parva sunt.). My začiatok máme už za sebou a to aká bude budúcnosť závisí predovšetkým od nás všetkých. Autor Tomáš Štrba Spoločenstvo Rudlová - Sásová “

Spoločenstvo Rudlová - Sásová združuje mimovládne organizácie a aktívnych jednotlivcov pôsobiacich v mestskej časti Rudlová – Sásová, ktoré vyvíjajú aktivity v prospech občanov a mládeže najmä v oblasti, životného prostredia, kultúry, športu, v oblasti sociálnej a verejnoprospešných služieb.

Zastrešuje 3 občianske združenia, dve občianske rady a niekoľko aktívnych jednotlivcov.

- v súlade s právnym poriadkom podieľať sa na vytváraní predpokladov pre všestranný, slobodný a demokratický rozvoj občanov a mládeže v meste Banská Bystrica,
- prispievať k tvorbe predpokladov pre činnosť mimovládnych organizácií a pre koordinované presadzovanie ich spoločných záujmov,

- aktívne spolupracovať s Mestom Banská Bystrica, partnerskými organizáciami doma i v zahraničí, s medzinárodnými vládnyimi a mimovládnyimi organizáciami a inštitúciami, ktoré vyvíjajú aktivity v prospech občanov a mládeže najmä v oblasti životného prostredia, kultúry, športu, v oblasti sociálnej a iných verejnoprospešných služieb. Spolupracovať so štátnymi inštitúciami a občianskymi združeniami, ktoré vyvíjajú činnosť vo sfére záujmov združenia,
- v spolupráci s Mestom Banská Bystrica a Banskobystrickým samosprávnym krajom prispievať k tvorbe finančných zdrojov pre všestranný rozvoj mesta a činnosť mimovládnych organizácií pôsobiacich na území mesta Banská Bystrica

HLAVNÝMI CIEĽMI ZDRUŽENIA SÚ: V roku 2014 pre Vás naši členovia v spolupráci s mestom Banská Bystrica a partnermi zorganizovali rôzne kultúrno-spoločenské akcie, ale aj údržbu komunikácii.

Medzi najtradičnejšie akcie, ktoré organizačne zabezpečujú: Domka – združenie saleziánskej mládeže - stredisko Banská Bystrica, Saleziáni don Bosca Banská Bystrica, Laura – združenie mladých Banská Bystrica, Nezávislá občianska iniciatíva - Náš domov Sásová, Občianska rada Rudlová – Sásová I a II.

ORGANIZUJE: Spoločenstvo Rudlová - Sásová “Radosť rozdávaním rastie!” “Sásovčania pre Sásovú.”

Siedmy ročník tradičného sásovského podujatia pre najmenších sa tento rok niesol v znení známeho rozprávkového hesla od dvoch klobúkových zajacov Boba a Bobeka: “Vstávať a žiť!” Odmenou pre viac než 450 detí boli atrakcie ako nafukovací hrad, cukrová vata, kofola, maľovanie na tvár či skoky na trampolíne. Približne 17 stanovišť, hudbu a atrakcie zastrešili mladí dobrovoľníci zo saleziánskych organizácií Domka a Laura. O občerstvenie, odmeny, materiálne a technické zabezpečenie sa postarala organizácia NOI - Náš domov Sásová. „Buď ako Mikuláš.“ V duchu takéhoto hesla sa niesol už ôsmy ročník sásovského Mikuláša. Deti priniesli Mikulášovi darček, ktorý nakreslili alebo vyrobili a takto sa aj oni mohli stať účastníkmi rozdávania radosti. Mikuláš obdaroval sladkým darčekom viac ako 400 detí a dal im úlohu - podeliť sa so sladkosťou. Aj keď je akcia venovaná najmenším, radosť tradičného sviatku a zážitok veľkej rudlovskosásovskej rodiny si mohli vychutnať všetci Sásovčania pri rozsvietení vianočného stromčeka.

DEŇ DETÍ – SVET DETÍ (1. 6. 2014) SÁSOVSKÝ MIKULÁŠ (7. 12. 2014) Výročná správa za rok 2014 “Radosť rozdávaním rastie!” 7 “Sásovčania pre Sásovú.” Nadšenci a dobrovoľníci z Občianskej rady Rudlová – Sásová a občianskych združení NOI Náš domov Sásová, Domka, Laura v spolupráci s mestskými poslancami za Sásovú ponúkli obyvateľom sídliska malý kúsok z ľudovej tradície. Účinkovali folklórna skupina Pohronci, skupina historického šermu - Budzogáň a deti zo skupiny Matičiarik. Cieľom celého podujatia je priblížiť ľuďom na sídlisku a v meste Banská Bystrica, cez tradície nám vlastné a neopakovateľné čaro Vianoc ako ich vnímali naši starí otcovia. Tento rok sme už po tretíkrát pozvali všetkých, ktorí vnímajú túto krásu a bohatstvo regiónu, na spoločné stretnutie. Za hostí pozvanie účinkovať prijali DFS Hájiček, ZAF Pohronci, Gold orchestra

a Trombitáši z Brusna - Chrenovec. Hovoreným slovom doprevádzal Marián Čupka. Po dramaturgickej stránke celé podujatie zastrešil Michal Fiľo.

MÁJ ZELENÝ (1. 5. 2014) PASTRIERSKE VIANOCE (26. 12. 2014) - 3. ROČNÍK Spoločenstvo Rudlová - Sásová "Radosť rozdávaním rastie!" 8 "Sásovčania pre Sásovú." Tradičné podujatie pre oživenie histórie pestovania uhoriek v Sásovej, tradičných remesiel, podávanie uhorkových špecialít a uhorkovej polievky. Sprievodné akcie výstava, občerstvenie, košovka, detské hry a súťaže. Spolupráca NOI Náš domov Sásová, OZ Harry teater a Dokumentačné centrum Sásová. Podujatie zabezpečoval Ing. Ján Kollár. Už 6. ročník jesenných slávností pre deti nášho sídliska. Pre deti boli pripravené tvorivé dielne a malá drobnosť- hračka pre potešenie ducha. V závere programu vystúpili žiaci ZŠ s olympijským tancom.

DEŇ SÁSOVSKEJ UHORKY (2.8. 2014) JESENNÉ SLÁVNOSTI ĎALŠÍMI AKCIAMI NA KTORÝCH SA PODIEĽAME SÚ: Výročná správa za rok 2014 "Radosť rozdávaním rastie!" 9 "Sásovčania pre Sásovú." Tradičné podujatie pre seniorov sa uskutočnilo už po 8 krát. V programe vystúpili Pohronci - Združenie autentického folklóru s pásmom "Vianoce valachov" a deti z MŠ Sásovská cesta. Spoločné posedenie spríjemňovala ľudová hudba Vrštek. Pre tých ktorý si našli čas bola pripravená výstava ručných prác Klubu Rudlovských žien, vianočná kapustnica a mikulášske darčeky. Už šiestykrát sme tu boli pre Vás na ihriskách pod oporným múrom na Rudohorskej. Sásovčania pre Sásovú. Cieľom tejto akcie je nesediť doma, netúlať sa len tak bezcieľne po sídlisku, ale zahrať si futbal, basketbal, volejbal, kalčeto a veľa iných hier na sídlisku so svojimi rovesníkmi. Šport znamená zmysluplne využitý čas a rozvíjanie tímového ducha. Táto akcia je pripravovaná mladými a animátormi zo združenia Domka a Laura v spolupráci so Saleziánmi don Bosca a sestrami saleziánkami.

VIANOCE PRE SENIOROV HECNI SA! (25. - 28. 8. 2014) Spoločenstvo Rudlová - Sásová "Radosť rozdávaním rastie!" 10 "Sásovčania pre Sásovú." Prvá septembrová nedeľa v saleziánskom mládežníckom stredisku je už tradične venovaná všetkým Sásovčanom. Pre tých najmenších boli pripravené rôzne zaujímavé atrakcie a pre tých starších to je prezentácia atmosféry, ktorá v salezku vládne. Medzi zaujímavé atrakcie patrilo bábkové divadlo, zlaňovanie z balkónu, kino, príprava palaciniiek alebo kúzelník. Táto akcia slúži na odprezentovanie možností, ktoré deti v saleziánskom stredisku majú. V stredisku je aktívnych okolo 60 mladých animátorov, ktorí dobrovoľne a nezištne venujú svoj voľný čas a energiu do prípravy akcií a stretiek pre deti a mládež. Akcia je pripravená v spolupráci so združeniami Laura a Domka, saleziánkami a saleziánmi. Motivačno-vzdelávacie podujatie pre mladých dobrovoľníkov, ktorí sa podieľajú na organizovaní akcií na sídlisku Sásová. Program je zostavený z rôznych tvorivých workshopov, teambildingu pre mladých a dielní zameraných na animáciu skupín a tvorbu rôznych programov pre deti a mládež. Organizáciu podujatia zabezpečujú združenia Laura a Domka v spolupráci so saleziánmi a sestrami saleziánkami.

MAXISTRETKO (7. 9. 2014) AKTÍVNY ANIMÁTOR V SÁSOVEJ (17. - 20. 7. 2014)

Výročná správa za rok 2014

“Radosť rozdávaním rastie!” 11 “Sásovčania pre Sásovú.” Pripravila občianska rada súťaže pre malých športovcov na futbalovom ihrisku v Sásovej. V rámci “pondelkov v knižnici” sa v roku 2014 uskutočnilo viacero stretnutí: Novoročné stretnutie v knižnici (13.1.2014). MDŽ v Komunitnom centre (10.3.2014). Deň matiek (12.5.2014) v Komunitnom centre. Predvianočné stretnutie (8.12.2014) v knižnici VM MK. Podujatia sa uskutočnili za spolupráce NOI Náš domov Sásová, OZ Vítkorky, Denné centrum seniorov a ZŤP Púpava a Komunitné centrum. HURÁ DO ŠKOLY - FUTBAL V SÁSOVEJ (28.9. 2014) PONDELKY V KNIŽNICI Spoločenstvo Rudlová - Sásová “Radosť rozdávaním rastie!” 12 “Sásovčania pre Sásovú.” Komunitný festival Leto v Háji vznikol na podnet obyvateľov a obyvateľiek sídliska, ktorí chceli využiť potenciál sásovského jelšového hájika. Do organizácie podujatia sa zapájajú dobrovoľníci a dobrovoľníčky z komunity, rovnako aj lokálne neziskové organizácie a združenia. Spoločnou aktivitou Sásovčanom a Sásovčankám prinášajú kultúru, umenie a témy dobrovoľníctva a občianskeho aktivizmu. Festival Leto v Háji organizačne zastrešuje Komunitné centrum v Sásovej. V areáli zrušenej ZŠ Tatranská 10 sa podarilo otvoriť Komunitnú záhradku. Pestovanie v záhradke je prístupné všetkým obyvateľom BB, hlavne Sásovčanom a Sásovčankám. Stačí prísť do Komunitného centra a dohodnúť sa na spolupráci. LETO V HÁJI (6. - 7. 9. 2014) KOMUNITNÁ ZÁHRADKA Výročná správa za rok 2014 “Radosť rozdávaním rastie!” 13 “Sásovčania pre Sásovú.” V rámci rekonštrukcie chodníkov a ciest sme sa podieľali na obnove povrchu vozovky na Tatranskej ulici. V rámci výstavby areálu Pink Park sme sa podieľali na vybudovaní oplotenia. CESTA NA TATRANSKEJ ULICI POMOC PRI BUDOVANÍ AREÁLU PINK PARK Spoločenstvo Rudlová - Sásová “Radosť rozdávaním rastie!” 14 “Sásovčania pre Sásovú.” Domka – združenie saleziánskej mládeže, stredisko Banská Bystrica (štatutár Jozef Kmec) Laura – združenie mladých (štatutárka Mária Nagyová) Nezávislá občianska iniciatíva – Náš domov Sásová (štatutár František Paluška) Občianska rada Rudlová - Sásová I (zástupca Ľubica Buranová) Občianska rada Rudlová - Sásová II (zástupca Elena Puchyová) Pavol Bielik Milan Lichý Andrej Refka Tomáš Štrba Predseda: Tomáš Štrba Podpredseda: Pavol Bielik Predsedníctvo: Tomáš Štrba Jozef Kmec (Domka) František Paluška (NOI) Mária Nagyová (Laura) Pavol Bielik (delegát poslancov za volebný obvod) Kontrolná komisia: Ľubica Buranová (OR I) Elena Puchyová (OR II) Bc. Andrej Refka ČLENOVIA ZDRUŽENIA ORGÁNY ZDRUŽENIA Výročná správa za rok 2014 “Radosť rozdávaním rastie!” 15 “Sásovčania pre Sásovú.” HOSPODÁRENIE VÝDAVKY NA PODUJATIA (€) Príjmy (€) Dotácia 28 750,00 € Ostatné 0,17 € Celkom 28 750,17 € Výdavky (€) Služby 7 888,69 € Prevádzková réžia 20 818,31 € Závazky 42,00 € Celkom 28 749,00 € Pondelky v knižnici - Novoročné stretnutie 32,04€ Pondelky v knižnici - MDZ 149,09 € Komunitná záhradka v Sásovej 702,13 € Máj zelený 769,61 € Pondelky v knižnici - Deň matiek 148,74 € Pomoc pri budovaní športového areálu Pink Park 515,00 € Deň detí - Svet detí (MDD) 2 135,35 € Pondelky v knižnici - Deň otcov 26,06 € Sásovský jarmok (Sásovsko-Rudlovske dni) 500,00 € Aktívny animátor v Sásovej 723,46 € Deň Sásovskej uhorky 445,42 € Hecni sa 531,50 € Futbal v Sásovej - hurá so športom do školy 910,00 € Leto v Háji 300,00 € Oprava, údržba a obnova chodníkov, ciest, ihrísk a podobne 11 460,00 € Maxistretko 411,40 € Jesenné slávnosti 1 953,90 € Mikuláš v Sásovej - vrátane stromčeka a osvetlenia stromčeka 3

647,96 € Pondelky v knižnici - Predvianočné stretnutie 49,07 € Vianoce pre seniorov 1 322,61 € Pastierske Vianoce 1 476,00 € Kancelárske potreby pre činnosť VMČ, OZ a OR 221,19 € Ekonomická agenda (poplatky banke, účtovníctvo) 277,47 € SPOLU 28 708,00€ Spoločenstvo Rudlová - Sásová "Radost' rozdávaním rastie!" "Sásovčania pre Sásovú." O.Z. Spoločenstvo Rudlová - Sásová ADRESA: Tatranská 10, Banská Bystrica 974 11 IČO: 42306124 DIČ: 2023744789 BANKOVÉ SPOJENIE: 14505253/5200 EMAIL: spolocenstvorusa@gmail.com

Banskobystrický spolok okrásľovací a ochranný

Pre verejný život mesta vykonáva Banskobystrický spolok okrásľovací a ochranný významné dobrovoľnícke práce . V pláne činnosti na rok 2014 mal Banskobystrický spolok okrásľovací a ochranný aj sadenie stromčekov na nábreží Hrona na Mičinskej ceste. Po konzultáciách s ÚHA Banská Bystrica sa rozhodli, že sadenie stromčekov zrealizujú na Skuteckého ulici. V niekoľkých etapách by chceli doplniť chýbajúce stromky v celom možnom rozsahu a vytvoriť tak súvislú alej guľových javorov (*Acer platanoides globosum*), ktorá bola kedysi pre túto ulicu charakteristická. Projekt bude financovaný z finančných prostriedkov, ktoré získali z 2% z dane. Cieľ vrátiť niekdajšiu tvár Skuteckého ulici. K zámeru vydal ÚHA kladné stanovisko a so samotným sadením stromčekov začnú na jar budúceho roku.

Banskobystrický spolok okrásľovací a ochranný je dobrovoľné občianske združenie obyvateľov a sympatizantov mesta Banská Bystrica, ktoré chce svojou činnosťou obnovovať a zachovávať jeho historické a kultúrne hodnoty, zvyšovať historické povedomie ľudí a rozvíjať tak v nich patriotizmus a hrdosť na svoje mesto. Pozitívnymi príkladmi chce podporovať estetické cítenie a realizovaním aktivít so zameraním na skrásľovanie a udržiavanie verejných priestranstiev zlepšovať životné prostredie v Banskej Bystrici. Združenie bolo zaregistrované na Ministerstve vnútra SR 8.6.2012 (IČO: 42301815). Zakladajúcimi členmi sú: Andrej Predajniansky a Jakub Šišovský.

Niektoré realizované projekty spolku v roku 2014:

12. JÚN 2014

Vo štvrtok 5. júna 2014 sa v Medenom hámri začalo so stavbou II. zastavenia Krížovej cesty na Španiu dolinu. Stavbu realizuje Univerzálna stavebná spoločnosť, s.r.o. , Ing. Ivana Trenčana. Podľa prísľubu pána Trenčana má byť zastavenie čoskoro dokončené.

25. MÁJ 2014 Čistenie starého evanjelického cintorína v Radvani

V sobotu 24.mája 2014 sa uskutočnila v poradí už druhá brigáda na starom evanjelickom cintoríne v Radvani, za budovou Okresného riaditeľstva PZ na Okružnej ulici. Desaťročia nevyužívaný a neudržiavaný cintorín, s historicky aj umelecky cennými náhrobkami, si túto pozornosť rozhodne zaslúži.

21. JÚN 2014 Pokračovanie čistenia priepustov na odvádzanie vody na serpentínach na Urpíne

Dňa 15. a 21. júna sa uskutočnila brigáda na serpentínach na Urpíne. Podarilo sa vyčistiť posledný z troch zasypaných priepustov na odvádzanie vody. Odvodňovacia sústava pozostávajúca z troch priepustov je teda vyčistená a funkčná. V blízkej dobe sa ešte vykonajú dočistovacie práce menšieho rozsahu.

Obnovenie súpisných a orientačných čísel

V máji sa BBSOO uchádzal o podporu projektu "Obnovenie súpisných a orientačných čísel na budovách v historickom centre podľa vzoru z 1. ČSR." Ak ste nestihli hlasovanie 22. 5. 2014 v Cikkerovej sieni na Radnici, na Námestí SNP, mohli tak urobiť na Klientskom centre Mestského úradu, na ulici Československej armády.

V roku 2014 rady Banskobystričanov opustili:

Zomrel Ladislav Ballek

Vo veku 73 rokov zomrel 15. apríla 2014 diplomat, spisovateľ, bývalý redaktor, vysokoškolský pedagóg, poslanec parlamentu a dlhoročný veľvyslanec Slovenskej republiky v Českej republike Ladislav Ballek. Ťažiskom Ballekovho literárneho sveta bol najmä Palánk, mesto na juhu Slovenska - na rozhraní dvoch etníc, na hranici dvoch štátov. Reálne sú to Šahy, kde Ballek vyrastal. Pre tvorbu čerpal veľa zo svojich skúseností, príbehy často situoval do miest, ktoré dôverne poznal. Študoval a pracoval v rozhlase v Banskej Bystrici. Dokumenty o ňom uchováva Literárne a hudobné múzeum v Banskej Bystrici.

Zomrel profesor UMB Koloman Ivanička

13. augusta zomrel vo veku 85 rokov profesor UMB a vedec Koloman Ivanička. Univerzitný profesor Koloman Ivanička (+85) bol geograf, pedagóg, filozof, ekonóm, politológ, historik a spisovateľ. Jeho meno zostane navždy zapísané do dejín banskobystrického vysokého školstva. V roku 1995 sa Koloman Ivanička aktívne podieľal na príprave založenia Fakulty politických vied a medzinárodných vzťahov na Univerzite Mateja Bela v Banskej Bystrici a po jej vzniku bol menovaný za vedúceho Katedry synergetiky, prognostiky a politickej geografie. V rámci svojej bohatej pedagogickej činnosti sa profesor Koloman Ivanička zameriaval na vedenie prednášok celého spektra predmetov ako: Politická geografia, Synergetika, Prognostika, Globalistika a Univerzalistika. Okrem priamej vyučovacej činnosti sa výraznou mierou podieľal na vzdelávaní a príprave špecialistov v rámci študijného odboru Medzinárodné vzťahy a jeho študijných programov aj prostredníctvom vedenia a oponovania bakalárskych, diplomových, rigorózných a dizertačných prác. Koloman Ivanička bol v roku 2002 zvolený za predsedu Akademického senátu Fakulty politických vied a medzinárodných vzťahov Univerzity Mateja Bela a súčasne za člena jej Akademického senátu. Pri príležitosti 10. výročia založenia Fakulty politických vied

a medzinárodných vzťahov Univerzity Mateja Bela v roku 2005 udelil rektor profesorovi, ako zakladajúcemu členovi Fakulty politických vied a medzinárodných vzťahov, osobitnú medailu a primátor mesta Banská Bystrica pamätnú medailu 750. výročia založenia mesta, za zásluhy o rozvoj mesta Banská Bystrica.

Narodil sa 28. mája 1929 v Tesárskych Mlyňanoch, vyštudoval prírodné vedy a geografiu na univerzitách v Bratislave a vo Varšave. Prednášal na viacerých slovenských vysokých školách i v zahraničí. Svoje celoživotné poznatky a skúsenosti z mnohých zahraničných ciest, študijných stáží a pobytov i prednáškových turné v Európe, USA, Kanade, Japonsku, Číne, Indii a iných krajinách sveta zúročil vo vedeckých, odborných i popularizačných publikáciách.

Zdroj: Dnes24.sk

Zomrel JUDr. Richard Bejda

Hovorkyňa Krajského súdu v Banskej Bystrici Nina Spurná v stredu pre médiá uviedla, že rady sudcov 28. októbra navždy opustil sudca okresného súdu v Banskej Bystrici 45-ročný JUDr. Richard Bejda. Na Okresnom súde vybavoval trestnoprávnu a obchodnoprávnu agendu. Na okresnom súde pôsobil od 1. apríla 2009, dovtedy bol sudcom Vojenského obvodového súdu v Banskej Bystrici, ktorý bol k tomuto termínu zrušený. Podľa dostupných informácií sudca spáchal samovraždu v utorok 28. októbra 2014.

II. HOSPODÁRSKY ŽIVOT

Počet subjektov, pôsobiacich v meste Banská Bystrica aj v roku 2014 rástol. Od roku 2004 sa zvýšil z 10 750 na 12 262 v roku 2011, teda o 1512. Hlavnými odvetviami v Banskej Bystrici sú odvetvia obchodu a služieb - v obchode, hoteloch, doprave, finančníctve, službách v oblasti nehnuteľností, verejnej správe a obrane, školstve, zdravotníctve a ostatných službách pôsobí 77% subjektov v meste. 55% ekonomicky aktívnych obyvateľov mesta je v týchto odvetviach zamestnaných, pričom 50% je zamestnaných priamo v meste. 14% ekonomicky aktívnych obyvateľov Banskej Bystrice pracuje v odvetví priemyselnej výroby, pričom 10% je zamestnaných priamo v meste. Podľa systému sledovania ekonomických odvetví NACE v roku 2012 najviac subjektov bolo v stavebníctve 2930, v činnostiach v oblasti nehnuteľností 2126 a v umení, zábave a rekreácii 1064.

Z celkového počtu obyvateľov Mesta Banská Bystrica je ekonomicky aktívnych osôb 40 896. Z nich 35 203 dochádza do zamestnania. Najviac ekonomicky aktívnych osôb v počte 4 242 pracuje vo verejnej správe, obrane a povinnom sociálnom zabezpečení. Druhý sektor, kde pôsobí najviac ekonomicky aktívnych osôb, je sektor vzdelávania, pracuje tu 3299 ľudí. Tretím sektorom s najväčším počtom ekonomicky aktívnych osôb je maloobchod (okrem motorových vozidiel a motocyklov), pracuje tu 2994 osôb. Na štvrtom mieste je zdravotníctvo, kde pracuje 2832 ľudí.

Rozvojové priority Mesta Banská Bystrica

Rozvojové priority mesta Banská Bystrica vychádzajú z pripravovaného PHSR mesta Banská Bystrica na roky 2015 – 2020.

Hlavným a kľúčovým prorastovým pólom a motorom rastu a konkurencieschopnosti celého kraja by mohol byť priestor Banská Bystrica – Zvolen. Za obdobie uplynulých 10-15 rokov však krajské mesto zaznamenáva stagnáciu, ba až pokles hospodárskeho a sociálneho rozvoja, čo má negatívny vplyv na konkurencieschopnosť celého okresu. Preto je nevyhnutné naštartovanie rozvojových impulzov pre oživenie ekonomického rastu krajského mesta. Nevyhnutným predpokladom k tomu je jasné dlhodobé strategické smerovanie rozvoja mesta.

Stratégia mesta, vzhľadom k jeho histórii, polohe a potenciálom, nemôže byť postavená na rozvoji priemyselnej výroby, ale vzhľadom k vzdelanostnému potenciálu hlavne na sofistikovaných produkčných odvetviach a na zhodnotení prírodného a historického potenciálu.

Rozvoj mesta podľa v súčasnosti spracovávaného Programu rozvoja mesta Banská Bystrica na roky 2015-2023 bude stáť na troch pilieroch:

- I. Banská Bystrica - občianske mesto,
- II. Banská Bystrica - prosperujúce mesto,
- III. Banská Bystrica - zelené mesto.

Zo strany vlády je potrebná hlavne dlhodobá pomoc a podpora pri získavaní investorov do rozvoja uvedených strategických oblastí rozvoja, podpora budovania infraštruktúry a organizovania špičkových športových podujatí nadnárodného významu. Zároveň je nevyhnutné finančné zabezpečovanie trvalej udržateľnosti Banskobystrického geoparku podporou cestovného ruchu na jeho území.

Kľúčové rozvojové zámery v meste Banská Bystrica

Kľúčovou výzvou mesta je rozvoj zamestnanosti a vytváranie nových pracovných príležitostí.

Dlhodobé rozvojové zámery:

Dobudovanie dopravnej infraštruktúry v kraji, a to najmä:

- dobudovanie R1 v smere na Liptov;
- dobudovanie R2 v úseku Zvolen – Tornaľa – Rožňava;
- rekonštrukcia a modernizácia I/66 Šahy- Pusté Pole;
- vybudovanie uzlov integrovanej dopravy;
- dobudovaním cyklistickej komunikácie B. Bystrica – Zvolen;

Skvalitnenie dopravnej infraštruktúry v meste, a to najmä prostredníctvom:

- dobudovania obchvatu Podlavíc a rozšírenie a rekonštrukcia Tajovského ulice;
- dobudovania plnohodnotných križovatiek na R1; (mimoúrovňová križovatka pri Kremničke, Radvaň pri železničnej stanici;
- vybudovania cesty na Pršiansku terasu z uzlu Kremnička;
- vybudovania vnútorného mestského okruhu v úseku Tajovského – Bottova; (medzi EF a amfiteátrom);
- dobudovania dopravného prepojenia Senica - Kostiviarska - úsek od mimoúrovňovej križovatky na ceste I/59 po ul. Na Karlove;
- vybudovania peších prepojení ponad R1 v časti Kráľová;
- vybudovaním cyklistickej infraštruktúry;
- vybudovanie nových parkovacích státí, Tatranská ul. – 3 300 m² ;

Podpora rozvoja vedy, výskumu, inovácií a kreatívneho priemyslu, a to najmä prostredníctvom:

- prepojenia vedecko-výskumných kapacít a podnikateľského prostredia predovšetkým v oblasti lesníctva, drevospracujúceho priemyslu, elektronických komunikácií, obnoviteľných zdrojov energie, kúpeľníctva a rozvoja vidieka;
- zavádzania inovácií, nových technológií, prenosu know-how;
- vytváranie klastrov spájajúcich výskum, vývoj, vzdelávanie a výrobu;
- budovania vedeckovýskumných centier excelentnosti s medzinárodnou účasťou;
- budovania inkubátorov a start-upov pre malých podnikateľov;
- vybudovania komplexného centra podpory kreatívneho priemyslu;
- lokalizovania nadnárodnej inštitúcie.

Skvalitnenie infraštruktúry vzdelávania, kultúry a športu a to najmä prostredníctvom:

- modernizácie vzdelávacích inštitúcií a ich dobudovanie pre potreby prepojenia na prax;
- vybudovania multifunkčnej veľkokapacitnej haly;
- rekonštrukcie a modernizácie futbalového a atletického štadiónu;
- dobudovania skokanského a bežeckého areálu na Králikoch;
- vybudovania dvoch viacúčelových kultúrnych zariadení (v Sásovej a na Fončorde);
- vybudovania dvoch multišportových komplexov (v Sásovej a na Fončorde).

Skvalitnenie sociálnej a zdravotníckej infraštruktúry, a to najmä prostredníctvom:

- dobudovania a skvalitnenia zariadení sociálnej a zdravotníckej starostlivosti.

Podpora eliminácie bariér sociálno – ekonomického rozvoja a to najmä prostredníctvom:

- ukončenia procesu prevodu majetkov zo štátu na samosprávu a vysporiadania majetkovoprávných vzťahov pozemkov využiteľných pre rozvoj regiónu a modernizáciu existujúcej infraštruktúry;
- finančnej podpory majetkového vysporiadania a prevodu súkromných pozemkov pod verejnou infraštruktúrou do vlastníctva mesta;
- vytvárania podmienok socioekonomického rozvoja biosférickej rezervácie Poľana.
- znižovanie energetickej náročnosti, významné obnovy objektov a koncepcie nízkouhlíkového hospodárstva – energetické audity a projektové dokumentácie pre rekonštrukciu MŠ;

- modernizácia zariadení sociálnych služieb.

Dobudovanie komunikačnej siete

- rýchlostná cesta R1 v úseku cementáreň – Šalková – Slovenská Ľupča – na území mesta a s ňou súvisiaca preložka cesty I/66 vrátane mimoúrovňového napojenia mestskej časti Šalková NDS s perspektívou prepojenia na D1 v Ružomberku;
- dobudovanie neúplných križovatiek na rýchlostnej ceste (R1 a I/66).

Pripojenie mesta na nadradenú komunikačnú sieť (R1 a I/66)

- rýchlostná cesta R1 – mimoúrovňová križovatka Kremnička
- rýchlostná cesta R1 – mimoúrovňová križovatka Radvaň – NDS;
- dobudovať úrovňové križovanie komunikácie Bernolákova/Sládkovičova – VÚC;
- vonkajší mestský okruh Kostiviarska – prepojenie na I/59;
- komunikácia Majer – vonkajší mestský okruh v kategórii MZ 9/40 – mesto BB – 950 m, 2015 – 2017;
- dobudovať komunikačné prepojenie komunikácie Sládkovičova/Radvanská – VÚC.

Dobudovanie miestnych komunikácií – prístup na rozvojové plochy

- cesta III/066026 Sládkovičova – Horné Pršany, Už zrealizované HTU – mesto BB;
- cesta II/578 obchvat Podlavice v úseku Nám. L. Svobodu – Podlavice - Tajov vrátane prepojenia na Podlavickú cestu- mesto BB ;
- cesta III/066034 – Kostiviarska,- dobudovanie prepojenia medzi mimoúrovňovou križovatkou I/59 a komunikáciou III/066034 dĺžka 330 m - mesto BB ;
- preložka cesty III/066024 Kremnička Rakytovce, mimo zastavané územie obce – VÚC;
- dobudovať mimoúrovňové križovanie komunikácie Nové Kašlite/Cesta na Suchý vrch - mesto BB;
- komunikačné prepojenie vrátane zástaviek MHD v úseku mimoúrovňová križovatka Nové Kalište /Cesta na Suchý vrch – Pod Flosom v kategórii MO 7,5/40 – MsÚ;
- komunikačné prepojenie v úseku okružná križovatka Nám. Ľ. Štúra /Poľná, Nové Kalište v kategórii MZ 9/40 vnútorný mestský okruh – mesto BB.

Dobudovanie miestnych komunikácií – vnútorný mestský okruh

- komunikačné prepojenie v úseku Lazovná (tunel) okružná križovatka Kollárova/Rudlovska cesta v kategórii MZ 9/40 - mesto BB;
- komunikačné prepojenie v úseku okružná križovatka Vajanského námestie /Na Troskách – Kuzmányho v kategórii MO 7,5/40 – mesto BB;
- komunikačné prepojenie v úseku okružná križovatka Vajanského námestie/Na Troskách – M. Rázusa vrátane zriadenia podchodu v okružnej križovatke v kategórii MO 7,5/40 – mesto BB.

Revitalizácia verejných a zelených plôch

- revitalizácia Mestského parku;
- revitalizácia Parku pri Radvanskom kaštieli;
- revitalizácia Strieborného námestia v Banskej Bystrici – mesto BB – 5 300 m², 2015 –2016;
- revitalizácia dolnej časti námestia Hušták v Banskej Bystrici – mesto BB - vrátane zriadenia podchodu v okružnej križovatke – mesto BB.

Vodné hospodárstvo

- zvýšenie protipovodňovej ochrany na vodnom toku Hron (ochrana intravilánu mesta);
- odvedenie splaškových vôd v mestskej časti Uľanka – Rudlová.

Odpadové hospodárstvo

- vybudovanie kompostárne pre účel zhodnotenia biologického odpadu z verejnej zelene.

Ovzdušie

- modernizácia technologického úseku krematória (nevyhovujúce technické a emisné parametre kremečných pecí).

Cyklistická doprava

- cyklotrasa Podlavice – ESC – Hušták – Autobusová stanica – Hlavná železničná stanica – železničná stanica – zastávka mesto – 7,5 km – 2016 – 2018;
- cyklotrasa Hušták – Sásová – 4,7 km – 2018 -2020.

V rámci bytovej politiky Mesto Banská Bystrica

V rámci bytovej politiky Mesto Banská Bystrica postavilo za podpory ŠFRB a prenájima 237 nájomných bytov. Mesto prestavalo ubytovňu na byty vyčlenené pre naliehavé prípady (16

bytových jednotiek) v dome na Švermovej ulici, kde sa môže poskytnúť bývanie aj pre osoby, na ktorých je páchané násilie a pre osoby, ktoré sa nie vlastným pričinením náhle ocitli na ulici.

Odvetvová štruktúra v okrese Banská Bystrica

Odvetvová štruktúra v okrese je výrazne diverzifikovaná. Rozhodujúce postavenie v hospodárskej štruktúre má 5 sektorov. Z odvetví tu dominuje priemysel chemický, farmaceutický, drevospracujúci, strojársky a papierenský. Medzi podnikateľské subjekty s najstaršou tradíciou možno zaradiť podniky – BIOTIKA, a.s., Slovenská Ľupča (Fermas Slovenská Ľupča - zahraničný investor Degussa Nemecko) - farmaceutický priemysel a SHP Harmanec, a.s. Harmanec - papierenský priemysel. Ako jedna z mála drevárskych podnikov sa zachovala spoločnosť Doka Drevo s.r.o..

Ďalšími zamestnávateľmi v okrese Banská Bystrica sú investori sústredení v priemyselnom parku Šalková, ktorý sa nachádza v severo - východnej časti mesta Banská Bystrica.

V priemyselnom parku Vlkanová pri Banskej Bystrici je etablovaných v priemere 10 firiem. Medzi najmladšie firmy pôsobiace v priemyselnom parku sa zaraďuje spoločnosť KÜSTER Automobilová technika, spol. s.r.o. Zaoberá sa výrobou širokého sortimentu rôznorodých komponentov pre automobilový priemysel. Hlavnými odberateľmi sú také automobilové giganty ako Volkswagen Group, BMW, Rover, DaimlerChrysler, Renault a Ford. Spoločnosť zamestnáva viac ako 500 zamestnancov.

Mesto aktívne pracuje na vytvorení stratégie RIUS

Banská Bystrica 2. september 2014

Mesto Banská Bystrica minulý mesiac iniciovalo stretnutie so zástupcami BBSK a partnermi dôležitými pre územný rozvoj mesta a jeho funkčného územia, ktoré je tvorené 16 príľahlými obcami. Stretnutie malo poskytnúť základné informácie a určiť pravidlá prípravy Regionálnej integrovanej územnej stratégie a stratégie Udržateľného mestského rozvoja, ktorých vypracovanie je podmienkou čerpania eurofondov z Integrovaného regionálneho operačného programu v novom programovom období eurofondov 2014 -2020 s dôrazom na podporu rozvoja jednotlivých regiónov.

Cieľom takejto stratégie je zabezpečiť, aby finančné prostriedky prichádzajúce do jednotlivých regiónov boli vzájomne previazané, a tým dosiahli väčšiu efektivitu. Každý projektový zámer zaradený do RIUS musí mať regionálny rozmer a konkrétnym spôsobom prispievať alebo vytvoriť podmienky pre ďalší integrovaný rozvoj daného regiónu. V rámci jednotlivých Regionálnych integrovaných územných stratégií budú obsiahnuté aj tzv. opatrenia udržateľného mestského rozvoja (UMR), ktorých koordinátorom má byť práve krajské mesto.

Štatút partnerstva pre RIUS a metodika spracovania stratégií na úrovni kraja, ale aj mesta, ešte nie sú zadefinované riadiacim orgánom, Ministerstvom pôdohospodárstva SR. Keďže je však na

prípravu stratégie málo času, mesto Banská Bystrica zvolalo pracovné stretnutie s partnermi – zástupcami verejného aj neverejného sektora a zástupcami obcí, ktoré spadajú do funkčného územia mesta Banská Bystrica. Sú nimi Špania Dolina, Harmanec, Dolný Harmanec, Kordíky, Riečka, Tajov, Králiky, Kynceľová, Nemce, Selce, Slovenská Ľupča, Malachov, Horné Pršany, Vlkanová, Hronsek a Badín.

"Nakoľko ešte nie sú schválené programové dokumenty k Integrovanému regionálnemu operačnému programu, ktorý je jedným zo šiestich operačných programov, cez ktoré bude možné čerpať fondy z Európskej únie, nie je schválená ani metodika jeho implementácie. Aj napriek tomu sme sa rozhodli zvolať stretnutia, ktoré nám na úrovni nášho funkčného územia zabezpečia, že budeme pripravení reagovať na možnosti pritiahnúť do nášho regiónu mimorozpočtové prostriedky na jeho rozvoj," povedal primátor mesta Banská Bystrica Peter Gogola.

Výsledkom rokovania je dohoda, že bude vypracovaný zoznam cieľov a priorít integrovaného rozvoja, ktoré budú základom pre stanovenie ďalšieho postupu. V ďalšom kroku bude nasledovať vytvorenie Rady partnerstva a odborných pracovných skupín tak, aby sa mesto Banská Bystrica čo najlepšie zhostilo úlohy koordinátora územného mestského rozvoja a partnera v Rade partnerstva pre RIUS. Zdroj: Mgr. Martina Kanisová, hovorkyňa primátora

Najväčšími zamestnávateľmi v meste Banská Bystrica

Najväčšími zamestnávateľmi v meste Banská Bystrica sú odvetvia služieb. Najviac zamestnancov v Banskej Bystrici má Nemocnica s poliklinikou F. D. Roosevelta, na druhom mieste je Univerzita Mateja Bela, na treťom mieste Mesto Banská Bystrica. (Do tohto poradia nepočítame také subjekty, ktoré majú v Banskej Bystrici len ústredie, takže ich zamestnanci pôsobia na celom Slovensku alebo v kraji. Sú to: Slovenská pošta, a.s., Finančné riaditeľstvo SR, Lesy SR, š.p. a Stredoslovenská vodárenská prevádzková spoločnosť, a.s.). Najväčším podnikom, čo do počtu zamestnancov, je TBB, a.s. Zdroj: Štatistický úrad SR, 2013.

Firmy pôsobiace v priemyselnom parku

Názov / Existujúce spoločnosti v parku:	Výrobné zameranie firmy:	vytvorené prac miesta:
Burgmaier precision Slovakia	strojárstvo	120
MED - ART Nitra	farmácia, logistika	80 (60 v II. Etape)-vo výstavbe

Turancar Nitra	doprava	v štádiu projektovej prípravy
Trendwood twd s.r.o.	logistika, výroba nábytku	detto
AS Trading s,r,o	stavebné dielce. Logistika	25
MB Tech s.r.o.	PC. Logistika	detto
Rock Build s.r.o.	stavebné hmoty	detto
EKO-M s.r.o.	likvidácia nebezpečných odpadov	
BUBI Gold invest	strojárstvo	150 (vo výstavbe)
Možné ďalšie firmy/otvorené rokovania:	Výrobné zameranie firmy:	
Medical logistic	farmácia, logistika	
Radix	farmácia, logistika	
Med Art	farmácia, logistika	II. Etapa

Banský priemysel

(dobývacie priestory)

Objekty banského priemyslu (dobývacie priestory)

- Kameninový lom, Badín I. – Skalica, Ťažiar, spol. s.r.o. Zvolen, dobývací priestor Badín (andezit)
- Prevádzkovateľ – vo výberovom konaní – dobývací priestor Dúbravica (diatomit)
- ZEDA Banská Bystrica, s.r.o., Banská Bystrica – dobývací priestor Horná Mičiná (dolomit)
- Prevádzkovateľ – vo výberovom konaní – dobývací priestor Horné Pršany (dolomit)
- KLIMEX STONE SLOVAKIA, s.r.o. Bratislava – dobývací priestor Králiky (pieskovec)
- Porewit s.r.o. Lučenec – dobývací priestor Medzibrod (Au – rudy)
- PK Doprastav, a.s. Žilina, dobývací priestor Selce – (vápeneč)
- KARTIK s.r.o., Banská Bystrica – dobývací priestor Šalková (dolomitický vápeneč)
- Rudné bane, š.p. Banská Bystrica – dobývací priestor Špania Dolina I. – Piesky, (Cu-rudy)
- Miroslav Greško – BIELOSTAV, Tajov – dobývací priestor Uľanka (kremité piesky)

Poľnohospodárstvo

Poľnohospodárska výroba je zastúpená poľnohospodárskymi a roľníckymi družstvami:

poľnohospodárske družstvá :

Podlavice – Banská Bystrica, Badín, Hrochoť, Podkonice, Nemce pri Banskej Bystrici, Sebedín – Bečov, „Bukovina“ – Strelníky, Mliečna farma – Braunvich – Jozef Hiadlovský.

roľnícke družstvá:

HRON Slovenská Ľupča, Čerín – Čačín, Selce.

Väčšiu časť územia okresu zaberajú lesy. Na ornej pôde sa pestujú predovšetkým pšenica mäkká ozimná, raž ozimná, jačmeň ozimný, ovos, kukurica na zrno, repka olejka ozimná, zemiaky konzumné neskoré, ľan a raž. Rozsiahle plochy pokrývajú lúky a pasienky.

Na nich je založený chov hovädzieho dobytku a oviec. Živočíšna výroba prevláda nad rastlinnou.

Dopravná infraštruktúra mesta a okresu Banská Bystrica

Okres sa nachádza v centre Slovenska na hlavných cestných a železničných trasách zo západu na východ a zo severu na juh.

Dopravné spojenie s Podtatranskou kotlinou je možné len cez vysoko položené sedlo Donovaly, s Turčianskou kotlinou serpentínami cez sedlo Malý Šturec. Na trati Banská Bystrica - Turčianske Teplice sa na území okresu nachádza náš najdlhší železničný tunel. V blízkosti Banskej Bystrice (12 km) sa nachádza letisko Sliač s parametrami medzinárodného letiska, ktoré má pravidelné letecké spojenia. Banská Bystrica je vzdialená od Bratislavy 216 km, od Košíc 219 km, od Žiliny 91 km a od Prešova 214 km.

Mesto Banská Bystrica je administratívno-správnym centrom kraja a okresu a predstavuje jedno z najvýznamnejších centier Slovenskej republiky. Ako také je aj rozhodujúcim prvkom pri formovaní nadregionálnych a interregionálnych vzťahov celého Banskobystrického okresu.

Banskobystrický okres predstavuje v súčasnosti značne vnútorne diferencovaný hospodársky a sídelný systém.

Rozhodujúcou podmienkou rozvoja mesta a regiónu je kvalitná dopravná infraštruktúra, ktorá umožní bezproblémové dopravné vzťahy medzi regiónmi Slovenska a kvalitnú nadväznosť na európske dopravné koridory. Z uvedeného dôvodu je potrebné riešiť komunikačné napojenie regiónu na nadradený systém komunikácií – diaľničnú sieť resp. na medzinárodné dopravné koridory.

Prioritné postavenie v nosných vzťahových osiach má os východ - západ a os sever – juh. Os sever - juh je historicky vyformovaná. Jej pôsobnosť je daná existenciou dvoch významných aglomerácií, situovaných na tejto osi a to aglomerácie Katovicko-Krakovskej a Budapeštianskej. Už v období včasného a vrcholného stredoveku prechádzali územím stredného Slovenska dve cesty, ktoré boli označované ako via magna. Priestorom Banskej Bystrice viedla severojužná cesta, spájajúca centrálnu časť Uhorska s Poľskom, resp. pobrežím Baltického mora, cez Šahy, Zvolen, ďalej cez Banskú Bystricu, Slovenskú Ľupču v smere na Ludrovú, Liptovský hrad cez Oravu do Poľska.

Východo - západná vzťahová os vytvára napojenie na hlavné mesto Slovenska a prepojenie troch regionálnych centier Slovenska – Bratislava, Banská Bystrica, Košice. V smere východ – západ sa cestná preprava realizuje v trase Bratislava – Trnava – Nitra – Zvolen – Banská Bystrica, čo je medzinárodná trasa E 571 a súčasne rýchlostná cesta R1. Úseky ciest Bratislava – Nitra – Zvolen a Zvolen – Banská Bystrica sa zaraďujú medzi najviac zaťažené cestné ťahy.

Jednoznačnú potrebu vybudovania výkonného dopravného prepojenia stredného Slovenska na nadradené dopravné koridory – diaľnicu D1 nielen pri Trnave, ale aj pri Ružomberku ako pokračovanie rýchlostnej cesty R1 preukáza až výsledky štúdie realizovateľnosti. Dobudovaním rýchlostnej cesty po Banskú Bystricu s pokračovaním na Ružomberok, by sa vytvorilo prepojenie diaľnice D1 stredom Slovenska rýchlostnou komunikáciou, čo by prispelo k skvalitneniu a zrýchleniu dopravy v smere východ západ s možnosťou súčasného využitia trasy aj v smere sever – juh.

Existujúca výkonná komunikácia v trase Trnava – Nitra – Zvolen – Banská Bystrica v kombinácii s pripravovaným severojužným prepojením Banská Bystrica – Ružomberok podporí rozvoj zaostávajúcich oblastí stredného a východného Slovenska v zmysle politiky EÚ.

Napojenie územia Banskej Bystrice na ostatné územie Slovenska je zabezpečované nasledovnými koridormi:

Cestná doprava

- rýchlostnými cestami a cestami I. triedy, ktoré zabezpečujú prepojenia medzinárodného a celoštátneho významu
- R1 v trase D1 Trnava – Banská Bystrica (E77), s pripravovaným pokračovaním v smere Korytnica – D1 Ružomberok,
- I/59 v trase Banská Bystrica – Ružomberok (E77),
- I/66 v trase Banská Bystrica – Zvolen – Brezno,
- I/69 v trase Zvolen – Sliač - Banská Bystrica,
- I/14 v trase Banská Bystrica – Harmanec – I/65,

- cestami II. triedy, ktoré zabezpečujú prepojenia regionálneho charakteru
- II/578 v trase Banská Bystrica – Kordíky,
- II/591 v trase Banská Bystrica – Zvolenská Slatina s pripojením na cestu I/50,
- cestami III. triedy, ktoré zabezpečujú prepojenia lokálneho charakteru :
- III/066033 - od I/66 cez Selce a Priechod na Baláže,
- III/066034 - od I/59 na severnom okraji Kostiviarskej cez Nemce na cestu III/066033,
- III/066024 - od križovatky s cestami I/66 a I/59 cez Sládkovičovu ulicu súbežne s rýchlostnou cestou R1 do Badína s pripojením na cestu I/69 pri Vlkanovej,
- III/066014 - zo Sielnice na cestu I/66,
- III/066019 - z cesty I/66 cez Vlkanovú a Hronsek na cestu III/066016,
- III/066021 - prepojenie ciest I/69 a III/066024 severne od Badína a Vlkanovej,
- III/066026 - z križovatky Sládkovičovej a Poľnej ulice cez Poľnú ulicu do Horných Pršian,
- III/066035 - od cesty I/66 v Šalkovej na Poniky,
- III/066036 - od cesty III/066035 cez Môlču na cestu II/591,
- III/066040 - od cesty III/066042 zo Slovenskej Ľupče na Podkonice,
- III/066042 - od rýchlostnej cesty R1 východne od Šalkovej do Slovenskej Ľupče,
- III/578001 - z cesty II/578 do Riečky,
- III/578002 - z cesty II/578 na Králiky,
- III/059003 - z cesty I/59 do Španej Doliny

Pre mesto sú z hľadiska vlastníctva a správy najvýznamnejšími miestne komunikácie, ktoré sú súčasťou dopravného vybavenia územia mesta a sú dlhodobo kapitálovo poddimenzované. Mestu chýba ucelený vnútorný a vonkajší mestský okruh. Pri viacerých cestách nie sú vôbec vybudované chodníky pre chodcov, alebo sú v nevyhovujúcom stave. Tento stav sa javí ako problematický z hľadiska bezpečnosti. Problém bezpečnosti nemotorovej dopravy sa týka aj cyklistickej dopravy. Na území mesta neexistujú cyklocesty.

Významným negatívnym faktorom v oblasti dopravnej infraštruktúry na území mesta je nedostatok kapacít pre potreby statickej dopravy – nedostatok parkovacích miest predovšetkým na sídliskách. Sídlisko Rudlová- Sásová je vybudované v svahovitých terénoch s intenzívnou zástavbou viacpodlažných bytových domov. Mesto Banská Bystrica má pripravené lokality pre umiestnenie

statickej dopravy v Sásovej (hromadné garáže s kapacitou 3 480 a parkovanie na teréne s kapacitou 490). Spolu aj s ostatnými časťami mesta má vytypované lokality s kapacitou 9 250 parkovacích miest.

Cestná doprava je tiež zdrojom viacerých environmentálnych a zdravotných problémov. Popri vplyvoch na verejné zdravie súvisiacich so znečisťovaním ovzdušia a dopravnými úrazmi ide vďaka masívnemu nárastu intenzity individuálnej automobilovej dopravy v posledných desaťročiach predovšetkým o najvýznamnejší zdroj hluku v životnom prostredí. Súčasná situácia v tejto oblasti si preto vyžaduje ďalšie zlepšovanie, najmä prostredníctvom vylúčovania tranzitnej dopravy z intravilánov dotknutých miest a obcí a dôslednou realizáciou technických a organizačných opatrení na existujúcej a budovanej cestnej sieti

Železničná doprava

Hlavné železničné medzinárodné trate I. kategórie, ktoré Banskobystrický kraj obchádzajú, dopĺňa tzv. južný ťah“ (Bratislava) – Palárikovo / Nové Zámky – Šurany – Levice – Kozárovce – Zvolen – Lučenec - Lenartovce – Rožňava – Košice. V súčasnosti táto trať nespĺňa podmienky pre zaradenie do siete medzinárodných (E) železničných tratí (podľa dohôd AGC a AGTC). V sieti železníc SR je zaradená do železničných tratí II. kategórie s návrhom výhľadovo ju prebudovať tak, aby spĺňala parametre minimálne podľa dohôd AGTC.

Pripojenie mesta Banská Bystrica je zabezpečené dvoma železničnými traťami, a to:

- 170 Zvolen – Banská Bystrica – Vrútky,
- 172 Banská Bystrica – Červená Skala.

Zástavky a stanice v riešenom území mesta a jeho záujmovom území sú nasledovné:

- úsek trate č. 170 Zvolen – Banská Bystrica: Veľká Lúka – Hronsek – Vlkanová – Radvaň – Banská Bystrica - mesto – Banská Bystrica,
- úsek trate č. 170 Banská Bystrica – Diviaky – Vrútky: Kostiviarska – Uľanka – Harmanec – Dolný Harmanec – Harmanecká jaskyňa,
- úsek trate č. 172 Banská Bystrica – Margecany: Šalková – Slovenská Ľupča - Příboj – Slovenská Ľupča.

Ministerstvo dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja SR ako objednávateľ verejnej osobnej dopravy postupne rozširuje systémové železničné prepojenie a to najmä na spojnici Banská Bystrica – Bratislava a Banská Bystrica – Žilina, pričom v tomto roku po dohode s BBSK zaviedlo 4 nadregionálne diaľkové spoje z Banskej Bystrice cez Brezno do Margecian, so zastavovaním v miestach s turistickým potenciálom.

Letecká doprava

V blízkosti Banskej Bystrice sa nachádza letisko Sliač, medzinárodné verejné letisko so zmiešanou vojenskou a civilnou prevádzkou. Z letiska Sliač je v súčasnosti vykonávaná nepravidelná (charterová) letecká doprava najmä v letnom období.

Cyklistická doprava

V okrese Banská Bystrica sa v súčasnosti nachádza trinásť aktívnych cyklotrás v celkovej dĺžke takmer 300 kilometrov plniacich dopravnú a cykloturistickú funkciu. Zobrazuje ich interaktívna mapa, ktorá je prístupná na internetových stránkach mesta. V programe rozvoja je spojenie kúpeľného mesta Sliač s centrom Banskobystrického okresu prostredníctvom novej cyklotrasy so stredným štandardom kvality. V roku 2014 sa plánuje projekt rozšíriť o ďalšie trasy predovšetkým v oblasti Kremnických vrchov, na Skalku, Králiky, Tajov a Tri kríže. Trasy sú vyznačené prehľadne, aby umožnili čo najrýchlejšiu orientáciu a obsahujú informácie o jednotlivých bodoch na trati, možnostiach občerstvenia, základných parametroch a detailoch cyklotrasy. Súčasťou každej trasy je aj Cyklotrasa Sliač – Banská Bystrica bude prirodzeným pokračovaním regionálneho projektu Rodinná cestička medzi Zvolenom a Banskou Bystricou. O úseku Sliač – Banská Bystrica sa v súčasnosti rokuje vo veci vysporiadania vlastníckych vzťahov na pozemkoch pod cyklotrasou so súkromnými majiteľmi.

Mesto Banská Bystrica pripravuje cyklotrasu Podlavice - ESC - Hušták – Autobusová stanica a Hlavná Železničná stanica a Železničná zastávka - mesto Banská Bystrica s nadchodom ponad cestu I/66 a riekou Hron pri ul. Národná a doplnkovou cyklistickou infraštruktúrou.

Podkladom pre stanovenie trasy je Územný generel nemotorovej dopravy v meste Banská Bystrica (GNDBB) (základným princípom GNDBB je prepojenie sídlisk a okrajových častí s centrom, medzi sídliskami navzájom s prepojením na extravilán). V súlade s ním predmetná cyklotrasa prepája významné zdroje a ciele dopravy. Prepája obytné územie Podlavice, sídlisko Fončorda a Radvaň, školské areály stredných a vysokých škôl (tento komplex sústreďuje najväčší počet škôl v meste), areál krajskej nemocnice s poliklinikou, s centrom mesta a autobusovou a železničnou stanicou. Súčasťou vybudovanej cyklotrasy bude aj zabudovaný elektronický sčítač cyklistov, pomocou ktorého bude možné do budúca monitorovať presne intenzitu cyklistov a stanovovať prognózu nárastu cyklistickej dopravy na plánovanej cyklotrase.

Cyklotrasa Hušták - Kráľová - prepojenie centra mesta Banská Bystrica s južnou vybavenostnou a obytnou zónou mesta. Cyklotrasa prepája obytné územia juhozápadnej časti mesta, veľké obchodné areály a centrá, areály výroby a služieb s centrom mesta. V úseku Kráľová - Iľiaš je súčasťou plánovanej cyklistickej Rodinnej cestičky, ktorá prepája mesto Banská Bystrica so Sliačom a Zvolenom. Po vybudovaní bude cyklotrasa prepájať centrum mesta s okrajovými mestskými časťami a priemyselno-obchodnou zónou. V centre mesta sa priamo napojí na plánovanú cyklotrasu R10 v súlade s GNDBB. Okrem dopravnej funkcie plní aj významnú úlohu z pohľadu rozvoja cestovného ruchu, nakoľko je na území mesta súčasťou a s priamym napojením na extravilán na medzinárodnú cykloturistickú trasu tzv. Jantárová cesta (Budapešť – Bratislava-Krakow) a tiež nadregionálnu cykloturistickú trasu Zelená stuha Pohronia.

Výstavba parkovacích miest ako volebná téma

Zaujímavosťou je, že najviac parkovacích miest pribudne vždy vo volebnom roku, čo viac - menej dokazuje aj náš graf.

Najviac ich bolo v roku 2009 a 2010, v rokoch 2011 a 2012 bol útlm a opäť to rastie aktuálne v roku 2014.

Slovenská pošta, a.s.

Slovenská pošta, a.s. oslávila 10. výročie zápisu na Okresnom súde.

Sídlo: Partizánska cesta 9 975 99 Banská Bystrica

Plní úlohy a činnosti poskytovateľov univerzálnej poštovej služby

Spoločnosť Slovenská pošta, a.s. v roku 2014 zvýšila zisk o 58 % na 3,3 mil. € a tržby jej klesli o 4 % na 288,8 mil. €. Právna forma: akciová spoločnosť,

Dátum vzniku: 1. októbra 2004 Zapísaná na Okresnom súde Banská Bystrica, odd. Sa, vl.č.803/S

So sídlom v Banskej Bystrici vznikla 1. januára 1993 a 1. októbra 2004 sa pretransformovala na akciovú spoločnosť so 100-percentnou účasťou štátu.

V súčasnosti Slovenská pošta pôsobí ako ekonomicky samostatný a konkurencieschopný hospodársky subjekt. Slovenská pošta je popredným poskytovateľom moderných komunikačných, distribučných a platobných služieb na domácom trhu, s vytvorenými logistickými podmienkami na podnikanie v strednej a východnej Európe. Spoločnosť je dôveryhodnou inštitúciou, ktorá zohľadňuje meniace sa potreby zákazníkov a ponúka nové produkty a komplexné riešenia s pridanou hodnotou a vysokou kvalitou. Disponuje najrozsiahljšou pobočkovou infraštruktúrou s viac ako 1540 poštami. Ratingová agentúra Moody's udelila Slovenskej pošte v roku 2006 rating úverového rizika na úrovni Aaa.sk, čo je najvyššia možná úroveň. Odvtedy sa rating spoločnosti nemení a jeho výhľad je naďalej stabilný. Spoločnosť garantuje profesionalitu a kvalitu služieb na základe čoho v roku 2008 získala Certifikáty manažérstva kvality a environmentálneho manažérstva, zodpovedajúce požiadavkám normy STN EN ISO 9001:2001 a STN EN ISO 14001:2005. Slovenská pošta je taktiež držiteľom prestížnej ceny HR Gold za inovatívny projekt v personalistike. V minulom roku spoločnosť získala tiež ocenenie „Národná cena SR za kvalitu 2013“. Toto výnimočné ocenenie sa SP, a. s., podarilo získať aj vďaka udržaniu zamestnanosti, realizácie programu zmien a zlepšeniu hospodárskeho výsledku. Spoločnosť po rokoch stratového hospodárenia dosiahla za rok 2013 zisk vo výške takmer 4,4 mil. EUR pred zdanením. Zásadný vplyv na pozitívne hospodárenie mali predovšetkým výnosy v zmluvných zásielkových službách

a finančných službách a tiež program zmien, ktorý má umožniť transformáciu spoločnosti v celej škále služieb a vnútorných procesov, pri vytvorení nových oblastí poskytovaných služieb.

Najkrajšie známky za rok 2014

Najkrajšie známky za rok 2014 sú známe Bratislava. Deň 18. december bol už tradičnou oslavou slovenskej filatelie. V priestoroch Slovenskej pošty sa uskutočnil už 19. ročník odovzdávania cien za najkrajšie poštové známky. Spoluorganizátorom podujatia s názvom Deň poštovej známky a filatelie je aj Ministerstvo dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja SR a Zväz slovenských filatelistov. Krištáľovú známku – Cenu generálneho riaditeľa Slovenskej pošty, a.s., za najkrajšiu známku roka 2014 získal akad. mal. Rudolf Cigánik za poštovú známku Umenie: Alojz Stróbl. Ceny ministra dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja SR získali prof. Dušan Kállay a František Horniak, ktorí získali cenu v kategórii Najlepšia známka za emisiu Ochrana prírody: Národná prírodná rezervácia Sitno. V kategórii Najlepšia rytina získal cenu ministra František Horniak za rytinu známky Umenie: Peter Michal Bohúň a ako najlepší výtvarný návrh známky bol ohodnotený hárček poštovej známky Umenie: Alojz Stróbl v autorskom prevedení akad. mal. Rudolfa Cigánika. Súčasťou podujatia bolo aj odovzdávanie ocenení Zväzu slovenských filatelistov vo viacerých kategóriách. Cenou Zväzu slovenských filatelistov za rok 2013 bol ocenený Dr. Svätopuk Šablatúra za dlhoročnú činnosť v oblasti znalectva poštových známok. Cenu prevzal od predsedu ZSF Miroslava Ňaršíka súčasný predseda komisie znalcov Ing. Martin Jurkovič. Strieborný čestný odznak ZSF bol udelený Dr. Petrovi Bartekovi, Arpádovi Kuruczovi, Eugenovi Lanczovi a Ing. Stanislavovi Novosadovi. Zlatý čestný odznak udelila Rada ZSF Attilovi Barczimu, Martinovi Kellnerovi, PhDr. Štefanovi Kollárovi a Ing. Jánovi Počiatkovi, ministrom dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja SR, Mgr. Ing. Tomášovi Druckerovi, predsedovi predstavenstva a generálnemu riaditeľovi Slovenskej pošty, a.s., a Mgr. Martinovi Vančovi, PhD. vedúcemu POFIS Slovenskej pošty, a.s. Slávnostné podujatie bolo obohatené o výstavu ocenení.

Ocenenia známok v roku 2014

V roku 2014 Slovenská pošta, a.s., získala v rekordnom počte na prestížnych medzinárodných súťažiach: diplom a strieborný tanier za 2. miesto v súťaži o najkrajšiu rytú známku Európskej únie „Grands Prix de l'Art Philatélique Belge et Européen“ v Bruseli za poštovú známku z emisného radu Umenie: Martin Martinček, Strieborná plaketa sv. Gabriela a diplom za najkrajšiu religióznu známku sveta v súťaži „Il Premio d'arte filatelico San Gabriele“ v Legnagu pri Verone za hárček vydaný pri príležitosti 1150. výročia príchodu sv. Cyrila a Metoda na Veľkú Moravu, diplom za 1. miesto v kategórii najkrajší hárček sveta v súťaži NexoFil World's Best Stamp 2014 konanej v Madride, Strana 2 z 2 ktorý získala poštová známka 1150. výročia príchodu sv. Cyrila a Metoda na Veľkú Moravu. Zúčastnení si na výstave mohli pozrieť aj, diplom za tretie miesto v kategórii Najlepšia príležitostná tlač v súťaži NexoFil World's Best Stamp 2014 konanej v Madride za poštovú známku Umenie: Martin Martinček, ocenenie prezidenta Francúzskej republiky Francois Hollanda „Vase de Sèvres“ za najkrajšiu poštovú známku Európy 1150. výročie príchodu sv. Cyrila a Metoda na Veľkú Moravu, ktoré bolo Slovenskej pošte, a.s., odovzdané na 68e Salon philatelique

d'Automne v Paríži. Výnimočný úspech Zlatá medaila roku 2014 za filatelistický exponát „Stamps University“ zo Svetovej filatelistickej výstavy MALAYSIA 2014 v Kuala Lumpur. Zdroj S. Pondelová

Štatistický úrad SR

V projekte Household Finance and Consumption Survey Štatistický úrad SR pravidelne realizuje zisťovanie údajov pre štatistiku rodinných účtov. V zmysle vyhlášky č. 410/2013 Z. z. sa toto zisťovanie uskutočnilo aj v roku 2014, a to od 1. februára do 30. apríla 2014. Na Slovensku bolo do zisťovania pre rok 2014 vybraných viac ako 230 obcí, medzi ktorými je aj Banská Bystrica a zaradených je do neho takmer 2000 domácností. V uvedenom období navštívi vybrané domácnosti pracovník poverený funkciou opytovateľa, ktorý je povinný preukázať sa v domácnostiach osobitným poverením. Všetky informácie a názory, ktoré budú v rámci zisťovania poskytnuté, budú anonymné a použité výlučne na štatistické účely. Účelom štatistického zisťovania je o. i. získať informácie o výške, štruktúre a vývoji peňažných príjmov fyzických osôb v rôznych typoch domácností. Výsledky zisťovania sa využijú na zabezpečenie potrieb informačného systému Štatistického úradu Slovenskej republiky, požiadaviek ministerstiev a štátnych organizácií, osobitne na poskytnutie údajov na účely posudzovania úprav súm životného minima.

Národná banka Slovenska v spolupráci so Štatistickým úradom SR uskutočňuje na Slovensku Zisťovanie o financiách a spotrebe domácnosti, ktoré je súčasťou európskeho projektu HFCS (Household Finance and Consumption Survey) Projekt je koordinovaný Európskou centrálnou bankou a zúčastňujú sa na ňom všetky krajiny eurozóny. Jeho cieľom je získať spoľahlivé údaje o súčasnej ekonomickej situácii domácností v eurozóne. Údaje zo zisťovania poskytnú podklady pre rôzne štúdie, ako napríklad bytové otázky mladých, úspory a dôchodkové otázky starších osôb, výskum vplyvu bohatstva na spotrebu, zadlženosť domácností prístupnosť získania úveru, atď. Výsledky zisťovania umožnia získať dôležitý pohľad na ekonomické správanie sa rozličných typov domácností, čím sa stanú cenným prínosom v mnohých hospodársko-politických oblastiach eurosystému. Pre rok 2014 bolo do zisťovania vybraných približne 430 obcí, medzi ktorými je aj Banská Bystrica a náhodným výberom bolo do zisťovania zaradených celkovo 4 200 domácností. Zisťovanie sa uskutočnilo v mesiacoch február až marec 2014.

V uvedenom období navštívil vybrané domácnosti pracovník ŠÚ SR poverený funkciou opytovateľa, ktorý bol povinný preukázať sa v domácnostiach preukazom zamestnanca ŠÚ SR a pozývacím listom podpísaným guvernérom LNBS a predsedníčkou ŠÚ SR. Všetky informácie a názory, ktoré boli v rámci zisťovania poskytnuté, boli anonymné a použité výlučne na štatistické a vedecké analýzy nekomerčného charakteru. So všetkými odpoveďami na otázky bolo narábané ako s citlivými údajmi v súlade so zákonom č. 122/2013 Z. z. o ochrane osobných údajov a o zmene a doplnení niektorých zákonov, ako aj s európskou legislatívou o dôvernosti osobných údajov.

Správa o cestovnom ruchu

Štatistický úrad vydal správu o cestovnom ruchu v Banskej Bystrici, okrese a kraji.

Ku koncu polroka 2014 bolo podľa údajov Štatistického úradu SR v okrese Banská Bystrica 110 ubytovacích zariadení a ich služby využilo 35 641 návštevníkov. Z nich až 77,3 % tvorili domáci a 22,7 % zahraniční návštevníci, ktorí do okresu pricestovali prevažne z Českej republiky, Poľska, Maďarska, Južnej Kórei, Nemecka a Albánska. Priemerná cena za jedno prenocovanie dosiahla v okrese Banská Bystrica 22,71 eur. Do vrecka pritom hlbšie siahli práve cudzinci, keďže u domácich návštevníkov sa cena pohybovala okolo 21,57 eur za a u zahraničných 27,79 eur za noc a lôžko. Počet ubytovacích kapacít v okrese oproti polroku 2013 klesol o päť zariadení. Smutným zistením je však číslo, ktoré vyjadruje celkový počet domácich a zahraničných návštevníkov, ktorí ich využili. Ten sa totiž znížil až o 10 642. Priemerná cena za ubytovanie sa oproti polroku 2013 znížila o 1,34 eur. Čo sa týka celého kraja, ku koncu polroka 2014 tu poskytovalo ubytovacie služby 480 ubytovacích zariadení. Najviac cudzincov tvorili občania Českej republiky (5,49 %) a Maďarska (2,06 %). Na aktívnom cestovnom ruchu sa ďalej výraznejšie podieľali návštevníci Nemecka (1,34 %), Poľska (1,5 %) a Rakúska (0,82 %). Priemerná cena za ubytovanie v kraji bola 22,15 eur. Z územného hľadiska bol najvyšší počet ubytovacích zariadení v kraji, až 22,9 % v okrese Banská Bystrica, kde ubytovali 19,8 % návštevníkov kraja.

Zdroj: Dnes24.sk

Oblasť cestovného ruchu

Zástupcovia mesta Banská Bystrica ani v roku 2014 nechýbali na veľtrhu ITF SlovakiaTour 2014, ktorý sa konal v dňoch 30. 1 - 2. 2. 2014 v priestoroch bratislavskej Incheby. Na ploche 36 000 m² sa predstavilo 756 vystavovateľov z 29 krajín sveta. Banská Bystrica mala svoje zastúpenie v stánku Oblastnej organizácie cestovného ruchu a Banskobystrického samosprávneho kraja.

Pre talianskych podnikateľov

Mesto Banská Bystrica v spolupráci s banskobystrickou cestovnou kanceláriou FAMIKO zorganizovali v roku 2014 informačnú cestu pre talianskych podnikateľov pôsobiacich v cestovnom ruchu. V máji sa v Radnici, pri tejto príležitosti sa konal workshop s účasťou banskobystrických predstaviteľov subjektov pôsobiacich v tomto odvetví.

Cestovný ruch v meste a okrese Banská Bystrica

V programovom vyhlásení vlády na roky 2012 – 2016 boli stanovené nosné a podporné formy cestovného ruchu. Región Stredné Slovensko ponúka ideálne podmienky pre rozvoj nosných, aj podporných foriem cestovného ruchu.

Zámerom vlády je aj cieleňá podpora rozvoja cestovného ruchu prostredníctvom organizácií destinačného manažmentu v spolupráci s miestnou a územnou samosprávou, posilnenie ekonomického rozvoja regiónov s dôrazom na podporu malého a stredného podnikania a cestovného ruchu ako perspektívneho sektora pre tvorbu nových pracovných príležitostí. Vo vidieckych regiónoch vláda SR vytvorí podmienky aj na komplexnú podporu rozvoja vidieckeho turizmu a agroturistiky, vrátane budovania infraštruktúry, chýbajúcich inštitúcií, informačného a rezervačného systému a podpory marketingu v cestovnom ruchu.

V nadväznosti na tento dokument vláda SR uznesením číslo 379 z 10. júla 2012 vláda SR schválila Stratégiu rozvoja cestovného ruchu do roku 2020. V tejto sú ako hlavné druhy – produktové skupiny cestovného ruchu na Slovensku uvedené:

- letný cestovný ruch
- zimný cestovný ruch
- kúpeľný a zdravotný cestovný ruch
- kultúrny a mestský cestovný ruch
- kongresový cestovný ruch
- vidiecky cestovný ruch a agroturistika a
- geoparky a geoturistika zaradené do materiálu vzhľadom na geografickú rôznorodosť a bohatstvo Slovenska, môžu byť významným aspektom pre miestny ekonomický rozvoj smerujúci k zvýšeniu zamestnanosti a k novým ekonomickým aktivitám regiónu.

Z tohto hľadiska má okres Banská Bystrica k dispozícii:

kultúrno-historické pamiatky ako napríklad Stredoveký kamenný hrad z 1. polovice 13. stor. v Slovenskej Ľupči, Tihányiovský kaštieľ/ Banská Bystrica, Hronsek - postavený v 16. stor., goticko-renesančný kaštieľ.

Sakrálne stavby a pamiatky - napríklad artikulárny evanjelický kostol / Hronsek - Svetové kultúrne dedičstvo UNESCO, Kalvárska hora Urpín - Banská Bystrica, kostoly v Slovenskej Ľupči, Banskej Bystrici, na Starých Horách - Pútnický kostol z polovice 15. stor., Špania Dolina, Banská Bystrica, Poniky, Tajov, Ľubietová

Iné architektonické pamiatky - Mestská pamiatková rezervácia Banská Bystrica - Námestie SNP, meštianske domy a paláce (Thurzov dom, Bethlenov dom, Pribicerov dom, Biskupský palác), Hodinová veža, Mariánsky (morový) stĺp, Radnica, areál Mestského hradu (Banícka bašta, Barbakan s Petermannovou zvonnicou, Farská bašta, kostol Nanebovzatia P. Márie, kostol Sv. Kríža s Pisárskou baštou, Matejov dom, stará radnica Pretórium,)

Objekty ľudovej architektúry, skanzeny - Vidiecka pamiatková rezervácia Špania Dolina / Špania Dolina - Námestie s klopačkou, správcovskými budovami, baníckymi domami; paličkovanie čipiek; Banský náučný chodník – halda, šachty, štôlne

Technické pamiatky - Špaňodolinský banský vodovod / Špania Dolina najstarší a najdlhší banský vodovod na Slovensku, Vodný žľab Rakytovo / Harmanec - Posledný zachovaný a stále funkčný žľab na splavovanie dreva v Európe

archeologické náleziská - Archeologický park Kláštorisko / Slovenská Ľupča - Národná kultúrna pamiatka, archeologické vykopávky stredovekého kláštora

Kultúrno – osvetové zariadenia Bábkové divadlo na Rázcestí / Banská Bystrica, Divadlo D44 / Banská Bystrica, Divadlo Štúdio Tanca / Banská Bystrica, Divadlo U Greškov / Tajov, Divadlo Z Pasáže / Banská Bystrica, Hvezdáreň / Banská Bystrica, Literárne a hudobné múzeum / Banská Bystrica - Dokumentácia literárnej a hudobnej kultúry regiónu Banská Bystrica a Brezno, Múzeum historických vozidiel / Banská Bystrica, Múzeum Slovenského národného povstania / Banská Bystrica, vysunutá expozícia Kalište – národná kultúrna pamiatka, Poštové múzeum /Banská Bystrica, Rodný dom Jozefa Gregora Tajovského / Tajov, Stredoslovenská galéria / Banská Bystrica, Stredoslovenské múzeum / Banská Bystrica, Stredoslovenské osvetové stredisko /Banská Bystrica, Štátna opera /Banská Bystrica, Štátna vedecká knižnica /Banská Bystrica, Verejná knižnica Mikuláša Kováča / Banská Bystrica

Chránené územia a prírodné pamiatky - Badínsky prales, Králická tiesňava, Ľupčiansky skalný hriab, Mackov bok, Mičinské travertíny, Moštenické travertíny, Národný park Veľká Fatra

Jaskyne - Harmanecká jaskyňa, Jelenecká jaskyňa

Oblasti zamerané na udržateľný rozvoj nad rámec chránených území

- biosférická rezervácia Poľana

minerálne a termálne pramene - Banská Bystrica, Donovaly, Moštenica

- prírodné liečivé zdroje: Brusno, Dudince - prírodné minerálne vody: Čačín – Čerín, Brusno

vodné toky - Hron - Rieka využívaná na splavovanie.

Ku koncu polroka 2014 bolo v okrese Banská Bystrica 110 ubytovacích zariadení a ich služby využilo 35 641 návštevníkov. Z nich 77,3 % tvorili domáci a 22,7 % zahraniční návštevníci, ktorí do okresu pricestovali prevažne z Českej republiky, Poľska, Maďarska, Južnej Kórei, Nemecka a Albánska. Priemerná cena za jedno prenocovanie dosiahla v okrese Banská Bystrica 22,71 EUR, v tom u domácich návštevníkov 21,57 EUR a u zahraničných návštevníkov 27,79 EUR.

Mesto Banská Bystrica				
Rok	Počet	Sadzba	Vybratá daň za ubytovanie	Poznámka

	prenocovaní			
2009	125 856	0,33 €	41 532,48 €	
2010	109 755	0,33 €	36 219,15 €	
2011	110 832	0,33 €	36 574,56 €	
2012	104 695	1,00 €	104 695,00 €	
2013	101 601	1,00 €	101 601,00 €	
2014	92 049	1,00 €	92 049,00 €	Výber dane ešte nie je uzavretý

Popri ubytovacích a stravovacích zariadeniach, okrem samotnej oblastnej organizácie, ktorá propaguje a predáva svoj produkt je dôležitá aj funkcia cestovných kancelárií a agentúr, ktoré taktiež ponúkajú produkt konkrétnej cieľovej destinácie potenciálnym návštevníkom.

Negatívom súčasnej situácie na trhu cestovného ruchu je skutočnosť, že veľká väčšina cestovných kancelárií a agentúr sa zameriava na pasívny cestovný ruch (odchodový cestovný ruch) a naopak domácemu aj príchodovému cestovnému ruchu, ktorý predstavuje pre cieľovú destináciu ako aj pre štát oveľa väčší ekonomický prínos, sa venuje len málo z nich.

Dôležitou súčasťou infraštruktúry cestovného ruchu sú kongresové sály a kongresové centrá. Na území regiónu Stredné Slovensko majú takúto možnosť poskytovať hotely ako napríklad Hotel Dixon**** Banská Bystrica ,Hotel Lux*** Banská Bystrica, Hotel Národný Dom*** Banská Bystrica a Horský hotel Šachtička***, Banská Bystrica.

Zhrnutie

Na základe charakteristiky ponuky cestovného ruchu skúmanej oblasti môžeme konštatovať, že cestovný ruch a jeho cieľavedomý rozvoj predstavuje dôležitý faktor pre jej budúci rozvoj. Cestovný ruch má prierezový charakter, preto jeho rozvoj pozitívne ovplyvňuje aj ostatné odvetvia v cieľovej destinácii. Je preto dôležité, aby týmto otázkam bola venovaná primeraná pozornosť aj v uvedených teritóriách.

Negatívom je nízke využitie ubytovacích kapacít v meste Banská Bystrica. Priemerná využiteľnosť kapacít bola iba 16,6 %.

Mesto Banská Bystrica

Ekonomika a cestovný ruch

SILNÉ STRÁNKY

Poloha a dostupnosť

- Dobré dopravné napojenie nadregionálneho významu,
- Potenciál vzdelaných a kreatívnych ľudí (vysoké a stredné školy so širokou škálou odborov),
- Potenciál kvalitných a skúsených zamestnancov.

Inštitúcie v meste

- dobrá spolupráca SARIO + SOPK s Mestom B. Bystrica, existencia ďalších inštitúcií sídliačich v meste (BIC, Krajská rozvojová agentúra, Regionálne európske informačné centrum),
- Banská Bystrica je administratívne centrum,
- zastúpenie inštitúcií s národnou a regionálnou pôsobnosťou,
- B. Bystrica je spádové mesto - nemocnice, služby, nákupy, doprava.

Cestovný ruch

- Bohatá, najmä banícka história mesta,
- Kultúrne a technické pamiatky, prírodný potenciál,
- Veľký počet kultúrnych podujatí,
- Vysoký podiel chránených území v okolí mesta.

Ekonomika

- Dostatok voľných administratívnych priestorov, nízke dane z nehnuteľností v rámci krajských miest.

SLABÉ STRÁNKY

Poloha a dostupnosť

- Nevhodný vstup do mesta (autobusová stanica, železničná stanica a ich okolie),
- Nedobudované dopravné prepojenie sever - juh a juh - východ,
- Preťaženosť niektorých úsekov cestnej siete na území mesta (ranné a poobedné dopravné špičky),
- Nízka dostupnosť parkovania,
- Odliv obyvateľov v produktívnom veku, vysoká nezamestnanosť.

Inštitúcie v meste

- Nie je dostatočne využitá a koordinovaná kapacita a schopnosti miestnych organizátorov podujatí na území mesta.

Cestovný ruch

- Nedostatočne zhodnotený kultúrny a historický potenciál mesta,
- Nedostatok možností na relaxáciu vo vonkajšom priestore - vonkajšie aktivity,
- V meste absentujú vhodné veľkokapacitné priestory pre veľké podujatia, výstavy, koncerty a športové akcie,
- Nutná rekonštrukcia Štátnej opery,
- Skvalitnenie expozície „Ťažké zbrane pod zem“ v rámci Múzea SNP.

Ekonomika

- Rozvoj ekonomiky v meste je jeden z troch najväčších problémov Banskej Bystrice,
- Málo výrobných podnikov, slabo rozvinutý priemysel,
- Nízka kúpyschopnosť, nízke priemerné mzdy,
- Nárast pozastavení z rušení živností,

PRÍLEŽITOSTI

- Plán budovania nadregionálnych cestných komunikácií,
- Možnosť využitia nových operačných programov EÚ pre r. 2014-2020,
- Akcelerácia vývoja techniky a technológií v posledných desaťročiach umožňuje zvyšovať produktivitu a kvalitu výroby i služieb,
- Supraštruktúra CR - dobré podmienky na cestovný ruch v okolí mesta,
- Vidiecky charakter okolia,
- Lokality UNESCO v okolí,
- Národná cyklostratégia, vrátane schváleného finančného mechanizmu,
- Zlepšuje sa prístup k informáciám, komunikačné možnosti medzi ľuďmi a inštitúciami sa menia, rozvíja sa spolupráca na diaľku,
- Trend - rozvoj kreatívneho priemyslu.

- Málo príležitostí na zamestnanie absolventov.

OHROZENIA

- Neprepojenosť na dopravný koridor, nedobudovaná dopravná infraštruktúra,
- Chýbajúca koncepcia aj implementácia spoločných marketingových aktivít v regióne (kooperatívny marketing),
- Ekonomická kríza po roku 2008,
- Nižšie príjmy z podielových daní v rozpočtoch samospráv v SR,
- Verejný sektor, zdravotníctvo, školstvo nemá financie na rozvoj,
- Podniky a podnikatelia majú ekonomické problémy, súvisiace s nízkym dopytom a zvyšujúcimi sa nákladmi, daňami, odvodmi,
- Kvalifikovaná pracovná sila odchádza do zahraničia.

Vzdelávanie, kultúra a šport

SILNÉ STRÁNKY

- Dostatok inštitúcií, miestnych a regionálnych médií,
- Veľké zastúpenie mimovládnych organizácií,
- Skupiny aktívnych mladých ľudí.

Vzdelávanie, vzdelanosť

- Najlepšie gymnázium v kraji - GJGT - podľa rebríčka INEKO a výsledkov Maturitných skúšok,
- Najlepšia ZŠ na Slovensku ZŠ Skuteckého - podľa INEKO a Monitor,
- Študenti z Banskej Bystrice sa zúčastňujú medzinárodných olympiád a sú úspešní,
- Pôsobenie Univerzity tretieho veku,
- Sídlo Akadémie umení,
- V Banskej Bystrici pôsobí 50 inštitúcií, ktoré

SLABÉ STRÁNKY

- Z mesta odchádzajú mladí ľudia a ľudia v produktívnom veku,
- Nedostatočné postavenie a šance mladých ľudí ako jeden z najväčších problémov Banskej Bystrice.

Vzdelávanie, vzdelanosť

- Nevyužívame potenciál vzdelaných ľudí a študentov,
- Katastrofálny stav budov školstva,
- Chýba prepojenosť informácií v oblasti celoživotného vzdelávania v meste.

poskytujú programy celoživotného vzdelávania.

Kultúra

- Mnoho národných kultúrnych pamiatok a pamätihodností,
- Atraktívne a kvalitné podujatia,
- Štátna opera - reprezentant vysokej kultúry,
- Mnoho subjektov verejného i súkromného sektora pôsobiacich v kultúre.

Šport

- V základných školách je organizovaných 130 športových aktivít ročne s cca 2000 zapojenými žiakmi,
- Mesto podporuje v základných školách: odstraňovanie plaveckej, korčuliarskej a lyžiarskej zjazdárskej negramotnosti,
- DUKLA - Armádne stredisko vrcholového športu,
- Veľmi dobré podmienky na zimné športy.

Voľný čas

- Mesto má spracovanú koncepciu budovania mestských detských ihrísk a postupne ju realizuje.

Samospráva

- Obyvatelia majú záujem sa zapájať do rozvoja mesta, majú záujem byť v komisiách Mestského zastupiteľstva,
- Participatívny rozpočet - možnosť pre občanov roku 2014 rozhodnúť o rozdelení časti rozpočtu mesta.

PRÍLEŽITOSTI

- Eurofondy,
- EU program Erasmus,
- Stratégia SR pre mládež na r. 2014-2020,
- Záujem rodín s malými deťmi o spoločné trávenie voľného času,
- Možnosti zahraničnej spolupráce - Mesto Banská Bystrica má v zahraničí 19 partnerských miest a 3 spolupracujúce mestá,
- Podpora EÚ kreatívnemu priemyslu.

Kultúra

- Nefunguje dom kultúry, amfiteáter,
- Neexistuje veľkokapacitný krytý priestor pre kultúrne podujatia, konferencie.

Šport

- Malý počet školských športových stredísk,
- Športové areály sú zastarané a na šport nevhodné,
- Chýbajú cyklotrasy, inline dráha, chodníky pre korčuliarov, lezecké steny, skatepark.

Voľný čas

- Zariadenia voľného času sú lokalizované na periférii, majú zlú dostupnosť.

Samospráva

- Mesto netvorí a nerealizuje mládežnícku politiku na miestnej úrovni.

OHROZENIA

- Znižujúci sa počet spojov z/do iných miest a destinácií,
- Nezáujem médií o pozitívne správy,
- Zneužívanie drog a alkoholu u čoraz mladších detí.

Banská Bystrica dostane ochranu pred veľkou vodou

Banská Bystrica so 77.800 obyvateľmi bude môcť od roku 2018 počas veľkých dažďov a prítokových vln pokojne spať. Vtedy by už mala byť zabezpečená kvalitnou protipovodňovou ochranou, na ktorú čaká roky. Podľa vodohospodárov patrí toto mesto medzi najohrozenejšie podobného charakteru v rámci Slovenska.

Hoci Banská Bystrica bola pôvodne spolu s Bratislavou zaradená do programu protipovodňovej ochrany na roky 2000 až 2010, ktorý schválila vláda ešte v roku 2000, na svoju ochranu pred veľkou vodou stále čaká. Generálny riaditeľ Slovenského vodohospodárskeho podniku Marián Supek potvrdil, že na túto stavbu je vypracovaná dokumentácia pre vydanie územného rozhodnutia a rozpracovaná dokumentácia pre stavebné povolenie. Vodohospodári už požiadali o vydanie územného rozhodnutia. Protipovodňová ochrana by mala zadržať storočnú vodu. „Predpokladáme, že vybudovanie by nemalo trvať viac ako dva až dva a pol roka. Náš optimistický pohľad je rok 2017, rok 2018 považujem za absolútne reálny," dodal Supek. Podľa vodohospodárov na riešenie protipovodňovej ochrany Banskej Bystrice bolo vypracovaných niekoľko štúdií a projektových úloh. Odborníci sa nakoniec priklonili k návrhu, ktorý sa javí z hľadiska technického a ekonomického ako najvhodnejší a najpriateľnejší. Protipovodňová ochrana za takmer 27 miliónov eur počíta s výstavbou nábrežných múrov v kombinácii s mobilnými hradeniami - podobne, ako je to v Bratislave alebo Štúrove. „Priznávame, že Banská Bystrica už dlho čaká na kvalitnú protipovodňovú ochranu. Je potrebné mať všetky papiere a dokumenty spolu a v poriadku, aby sme mohli čerpať európske fondy. Čaká sa už len na posledné majetkovo-právne vysporiadania. Len čo začiatkom budúceho roka vyjde výzva z nového Operačného programu Kvalita životného prostredia, budeme žiadať čiastku 27 miliónov eur, potrebných na vybudovanie," povedal štátny tajomník ministerstva životného prostredia Vojtech Ferencz.

Územím mesta Banská Bystrica preteká rieka Hron. Do nej sa vlievajú ďalšie prítoky, ktoré možno prirovnať k horským tokom. Ide o Selčiansky potok, Rudlovský, potok Bystrica, Tajovský, Radvanský a Malachovský potok. Prvé väčšie úpravy koryta Hrona sa urobili v 60. rokoch minulého storočia v rámci preložky štátnej cesty. Korytová úprava však postačuje len asi na desaťročnú vodu. Po povodni v roku 1974 sa úsek koryta v intraviláne mesta zabezpečil dodatočne vybudovaním nábrežných múrikov, na ľavom brehu v dĺžke 790 metrov a na pravom brehu v dĺžke 1110 metrov. Nábrežné múriky už dnes nespĺňajú požiadavky ochrany mesta pred povodňou. Zdroj TASR

40. výročie veľkej povodne

V tomto roku si Banská Bystrica, mesto pod Urpínom, pripomenulo smutné 40. výročie najničivejšej prírodnej katastrofy. Tisícročná voda ho zaplavila od 19. do 24. októbra v roku 1974. Ohrozila 27 podnikov, z toho štyri úplne zničila. Viac ako 42 kilometrov ciest bolo neprejazdných a pod vodou sa ocitlo 267 domov. V dôsledku tejto živelnej pohromy museli záchranári evakuovať viac ako 300 rodín. O život prišiel vojak základnej vojenskej služby, ktorý pomáhal pri záchranných prácach. Udalosti prostredníctvom dobových fotografií pripomína výstava Povodeň '74 ktorú 9.10. 2014 otvorili v Stredoslovenskom múzeu v Banskej Bystrici.

Projekt Barborská cesta

V júni 2014 sa v priestoroch Cikkerovej siene zišli subjekty, ktoré spolupracujú na projekte Barborská cesta s partnermi z Českej republiky a Rakúska a podnikateľmi pôsobiacimi v oblasti cestovného ruchu v regióne. Okrem prezentácie pripravovaného projektu Barborská cesta, ktorá ponúkla krátky, no obsažný prehľad o hlavnej myšlienke, plánoch a pokračujúcich prípravách, mali účastníci workshopu možnosť vypočuť si aj prezentácie zahraničných partnerov. Tí sa zamerali na podobné produkty cestovného ruchu, ktoré sú vo svojich krajinách už úspešne etablované. Na internetovej stránke mesta začal fungovať nový interaktívny sprievodca mestom, jeho pamiatkami a okolím. Návštevníci regiónu ale aj Banskobystričania sa tak mohli dozvedieť mnoho zaujímavých informácií o pamiatkach a miestach, ktoré ich obklopujú.

Interaktívnu mapu je využiteľná aj ako učebná pomôcka regionálnych dejín a geografie na základných alebo stredných školách. Pre užívateľov, ktorí by mali záujem dozvedieť sa o jednotlivých prvkoch viac, slúžia hypertextové odkazy, cez ktoré sa otvorí okno s doplňujúcimi informáciami na externých webových stránkach - napr. článok v časopise Bystrický Permon".

Ambíciou mapového sprievodcu

Ambíciou mapového sprievodcu je oboznámiť užívateľov aj s menej známymi pamiatkami a lokalitami, preto je v ňom vyznačených a opísaných až 50 historických pamiatok, 20 cirkevných stavieb, 28 pamiatok 20. storočia, 36 parkov a prírodných zaujímavostí, 35 prvkov kategórie pamätníky, sochy a fontány, alebo 19 kultúrnych inštitúcií.

Námestie SNP z vtácej perspektívy

Banskobystričania i návštevníci Mesta mali v priebehu leta možnosť bezpečne vychutnať jedinečný pohľad na Námestie SNP z vtácej perspektívy. Slávnostné otvorenie a sprístupnenie zrekonštruovanej Hodinovej veže bolo uskutočnené počas letnej sezóny v polovici augusta. Poslanci mesta Banská Bystrica na 26. zasadnutí mestského zastupiteľstva schválili zmenu VZN o miestnej dani za užívanie verejného priestranstva. Nová podoba všeobecne záväzného nariadenia upravuje, okrem iného, aj spoplatňovanie terás na námestí. Prijaté VZN je teda ďalšou aktivitou, ktorá prispieva k atraktivite Námestia SNP v rámci projektu Spoločne pre naše námestie.

Nové trolejbusy

Dopravnému podniku mesta Banská Bystrica schválilo Ministerstvo životného prostredia, ako riadiaci orgán pre Operačný program Životné prostredie v rámci projektu Zvýšenie podielu trolejbusovej dopravy v meste Banská Bystrica, nenávratný finančný príspevok na nákup trolejbusov vo výške 1 980 750 eur z celkových oprávnených výdavkov na realizáciu projektu vo výške 2 085 000 eur. V rámci tohto projektu sa tak k súčasným trolejbusom pribudli tri kľbové a jedno sólo vozidlo.

Oblasť životného prostredia a zelene

Mestu Banská Bystrica sa podarilo získať dotácie z Environmentálneho fondu vo výške 25 000 eur na projekt "Náučný chodník Serpentíny Urpín". Mesto sa podieľalo na spolufinancovaní tohto projektu sumou 2 741 eur, pričom práce boli ukončené ešte v priebehu roku 2014. Trasa Náučného chodníka je päť kilometrov s prevýšením 190 metrov a prechádza od východiskového bodu, železničnej stanice Banská Bystrica - mesto cez 14 zastávok až k bývalému skokanskému mostíku na Žltých pieskoch. Už tradične začiatkom jari pripravuje mesto Banská Bystrica čoraz populárnejšiu sezónnu akciu Za krajšie mesto. Jej účelom a hlavným cieľom je vyčistenie verejných priestranstiev od rôznych druhov komunálnych odpadov. Pri realizácii akcie sa počíta s aktívnym zapojením sa obyvateľov mesta, základných a stredných škôl, mimovládnych neziskových organizácií a občianskych iniciatív. Na čistenie verejných priestranstiev ako Mestský park, Jelšovský hájik, Park pod Pamätníkom SNP, či Urpín boli prizvané taktiež rôzne miestne dobrovoľné organizácie s enviromentálnym zameraním. Dočistenie týchto priestranstiev zabezpečil správca verejnej zelene ZAaRES Banská Bystrica a pracovníci prijatí na aktivačné práce. V Parku pod pamätníkom pribudli exteriérové posilňovacie zariadenia, ktoré môžu Banskobystričania využívať od konca septembra 2014. Umiestnené sú pri detskom ihrisku, ktoré mesto vybudovalo na jeseň minulého roka. Dopĺňajú tak charakter zóny aktívneho oddychu v parku a vizuálne korešpondujú s inštalovanými detskými prvkami.

Hodina Zeme 2014

V marci 2014 sa Banská Bystrica opäť zapojila do celosvetového projektu Hodina Zeme 2014, v rámci ktorej sa každoročne spojí zhasnutím svetiel viac ako miliarda ľudí. Počas šesťdesiatich minút, a to od 20.30 hod. do 21.30 hod. bolo vypnuté osvetlenie v centre mesta. Popri každodenných povinnostiach a problémoch si len málokedy uvedomujeme globálne problémy. Aj preto si vážime aktivity, ktoré poukazujú na potrebu zmeny správania sa voči prírode, voči našej planéte.

Sezóna dovolenkových charterových letov

1. júna 2014 sa na letisku Sliač začala ďalšia sezóna dovolenkových charterových letov. Prvých sto desať dovolenkárov odletelo do tureckej Antalye lietadlom typu Boeing 737-300. Týmto dňom sa začala charterová sezóna aj pre riadiacich letovej prevádzky zmiešaného krídla Sliač.

Civilná letová prevádzka (GAT) na Sliači bola spustená 16. júna 2011. Tento deň je pre službu riadenia letovej prevádzky na letisku Sliač pamätný, pretože znamenal vyvrcholenie jeden a pol ročnej náročnej prípravy a výcviku letky riadenia letovej prevádzky.

Službu riadenia letovej prevádzky zabezpečujú príslušníci letky 7 dní v týždni 24 hodín denne z dvoch stanovišť riadenia letovej prevádzky – letiskové stanovište (TWR) a približovacie stanovište (APP).

Najdôležitejšia úloha letky riadenia letovej prevádzky zmiešaného krídla Sliač spočíva v bezpečnom riadení letu počas priblíženia, pristátia až po odovzdanie civilného lietadla do priestoru odstavnej plochy Letiska Sliač a.s. Rovnako aj pri odlete civilných lietadiel je celá komunikácia medzi pilotom a stanovišťami zabezpečovaná príslušníkmi letky riadenia. Služba riadenia letovej prevádzky, poskytovaná vojakmi na letisku Sliač, sa kvalitou vyrovná civilným letiskám v Bratislave, Košiciach alebo v Poprade.

Riadiaci lietania Zmiešaného krídla Sliač v roku 2013 odriadili viac ako trinásť tisíc pohybov, z toho bolo viac ako sedemtisíc civilných. Tento rok sa očakáva rovnaký počet charterových letov.

9. ročník Dňa otvorených dverí Banskobystrického pivovaru

Pre všetkých priaznivcov výnimočného slovenského piva URPINER sa konal už 9. ročník „Dňa otvorených dverí Banskobystrického pivovaru 2014“. Spoločnosť Banskobystrický pivovar, a. s. otvorila v sobotu, dňa 20. 9. 2014 od 11.00 hod brány pivovaru pre všetkých svojich priaznivcov a širokú verejnosť. Milovníci, priatelia a fanúšikovia výnimočného slovenského piva URPINER tak mohli spoznať históriu výroby piva v Banskej Bystrici, ale aj nazrieť do zákulisia pivovaru a zoznámiť sa s celým procesom výroby najoceňovanejšieho slovenského piva. Sprievodcom pestrého programu bol opäť moderátor Andrej Wallner. Na pódiu sa v rámci hudobného programu predstavili skupiny: SETBACK, Sendreiovcí, country skupina VODOPÁD a folklórny súbor URPIŇ. Okrem obľúbených exkurzií po pivovare, čakalo milovníkov piva URPINER aj množstvo ďalších sprievodných atrakcií ako bola prehliadka Klubu vojenskej histórie, ukážky prác záchranárskych psov, hasičov, džuda, polícia a mnoho ďalších zaujímavých vystúpení. Na svoje si prišli všetky vekové kategórie. Pre dospelých návštevníkov boli pripravené súťaže v pití piva na čas a v držaní krígľa, pre deti zas trampolína, jazda na koníkoch, či maľovanie na tvár. Samozrejme, nechýbali gurmánske špeciality a jedinečné osvieženie v podobe zlatistého moku - piva URPINER. Čapovalo sa pivo priamo z pivovaru a okrem obľúbených klasických pív si mohli návštevníci pochutnať aj na čapovanom pivnom nápoji URPINER RADLER a na nealkoholickom čapovanom pive URPINER NEALKO. Vstup na podujatie Deň otvorených dverí Banskobystrického pivovaru bolo zdarma. Prvých 3000 účastníkov navyše dostalo kupón na 0,5l nápoj podľa vlastného výberu zadarmo (čapované pivo alebo nealko nápoj). Len v tento deň sa pivo URPINER v pivovare predávalo za výnimočne dobrú cenu 0,50 €/0,5l. Milovníci skvelého piva, výbornej nálady a pravej pivnej pohody sa mali na čo tešiť. Mohli sa zúčastniť exkurzií po pivovare, pivné súťaže, Klub vojenskej histórie, ukážky hasičov a polícia, záchranárske psy, trampolína, jazda na koníkoch, maľovanie na tvár, skákací hrad, Veterán klub z Vlkanovej, zberatelia pivných suvenírov, ukážky juda, KRAV-MAGA .

Štátna ochrana prírody SR

Banská Bystrica je lokalizovaná do okolia chránených prírodných prostredí. Krajinu všade navôkol odborne chráni v zmysle štátnej legislatívy ŠOP je odborná organizácia ochrany prírody v priamom riadení Ministerstva životného prostredia SR s celoslovenskou pôsobnosťou, zameraná na zabezpečovanie odbornej činnosti pre výkon štátnej ochrany prírody a krajiny podľa ustanovení zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny (ďalej len „zákon“) a na plnenie úloh na úseku ochrany druhov voľne žijúcich živočíchov a voľne rastúcich rastlín reguláciou obchodu s nimi (tzv. CITES). Organizačne sa člení na 9 správ národných parkov, 14 správ chránených krajinných oblastí a 2 regionálne centrá ochrany prírody. Riaditeľstvo sídli v Banskej Bystrici a sekcia Správa slovenských jaskýň sídli v Liptovskom Mikuláši. Územná pôsobnosť organizačných útvarov bola určená rozhodnutím ministra životného prostredia SR z 5. decembra 2007 č. 77/2007 – 1.8. a bola stanovená na princípe územnej pôsobnosti národných parkov, chránených krajinných oblastí a k nim príľahlých okresov. Príloha č. 1. Organizačná schéma ŠOP SR. K základným činnostiam ŠOP SR patrí zabezpečovanie všeobecnej a osobitnej územnej ochrany prírody a krajiny, druhovej ochrany živočíchov, rastlín, nerastov a skamenelín, ochrany drevín a praktickej starostlivosti o osobitne chránené časti prírody a krajiny, tvorba dokumentácie ochrany prírody. Plní tiež úlohy v oblasti výchovy, vzdelávania, propagácie, edičnej činnosti a na úseku medzinárodnej spolupráce. 5 Riaditeľstvo Štátnej ochrany prírody v Banskej Bystrici v súčinnosti s ostatnými organizačnými jednotkami ŠOP SR • vypracúva návrhy stratégií, koncepcií, programových zámerov a opatrení na zabezpečenie ochrany prírody a krajiny, dosiahnutie trvalo udržateľného rozvoja a územného systému ekologickej stability, • spracúva odborné podklady pre návrhy právnych predpisov, • koordinuje a metodicky riadi výkon ochrany prírody a krajiny, • vypracúva odborné podklady pre výkon štátnej správy ochrany prírody MŽP SR, • plní medzinárodné záväzky v oblasti ochrany prírody a krajiny, vykonáva funkciu vedeckého orgánu CITES, • plní funkciu koordinátora pre sústavu Natura 2000, Správa slovenských jaskýň (SSJ) • zabezpečuje správu jaskýň ako vlastníctva Slovenskej republiky, • vykonáva prevádzku sprístupnených jaskýň, buduje a zabezpečuje údržbu vstupných areálov a technickej infraštruktúry na povrchu i v podzemí sprístupnených jaskýň, • podieľa sa na metodickom usmerňovaní starostlivosti o krasovú krajinu, • vykonáva a koordinuje výskum, monitoring a dokumentáciu jaskýň, najmä s cieľom tvorby praktických aplikácií pre potreby ochrany prírody, • vykonáva a zabezpečuje súbor opatrení na ochranu a prezentáciu slovenskej časti lokality svetového prírodného dedičstva Jaskyne Slovenského a Aggteleckého krasu, • spravuje dve jaskynné lokality (Domica, jaskyne Demänovskej doliny) zaradené do ramsarského zoznamu medzinárodne významných mokradí, • rieši úlohy týkajúce sa ochrany krasu a jaskýň, ktoré si vyžadujú cezhraničnú spoluprácu (jaskyne Slovenského a Aggteleckého krasu, krasové a pseudokrasové územia na hranici s Poľskou republikou), zúčastňuje sa rokovaní a plní uznesenia prijímané spoločnými pracovnými skupinami vytvorenými príslušnými ministerstvami susediacich štátov, • na celosvetovej úrovni zastupuje slovenské jaskyniarstvo v Medzinárodnej asociácii sprístupnených jaskýň (ISCA), v spolupráci so Slovenskou speleologickou spoločnosťou aj v Medzinárodnej speleologickej únii (UIS) a Speleologickej federácii Európskej únie (FSEU), • v spolupráci so zdravotníckymi zariadeniami zabezpečuje pre verejnosť speleoterapiu a ozdravovacie speleoklimatické pobyty v jaskyniach, • plní úlohy týkajúce sa environmentálnej

výchovy a vzdelávania verejnosti. Správy chránených krajinných oblastí (S CHKO), správy národných parkov (S NP) a regionálne centrá ochrany prírody (RCOP) • pripravujú odborné podklady pre vymedzenie funkcií a kategórií ochrany území, pre ich únosné zaťaženie a navrhujú zásady ich využívania vo vzťahu k činnostiam jednotlivých odvetví, posudzujú dôsledky zásahov do ekosystémov, ich zložiek a prvkov a navrhujú spôsob ich ochrany, zabezpečujú realizáciu asanačných, rekultivačných a rekonštrukčných zásahov s cieľom optimalizovať stav chránených území a realizujú ďalšie preventívne alebo nápravné opatrenia v územnej a druhovej ochrane, • určujú vzácnosť, zriedkavosť a ohrozenosť druhov a zabezpečujú ochranu druhov chránených podľa medzinárodných dohovorov, • vypracúvajú dokumentáciu ochrany prírody a krajiny podľa § 54 zákona, podieľajú sa na realizácii projektov zameraných na ochranu biodiverzity a ekologickej optimalizácie priestorového usporiadania a funkčného využitia krajiny, • vypracúvajú odborné podklady pre výkon štátnej správy krajských a obvodných úradov životného prostredia vo veciach ochrany prírody a krajiny, odborné stanoviská pre výnimky zo zákazov ustanovených zákonom, pre vydávanie súhlasov, záväzných posudkov a vyjadrení orgánov ochrany prírody a krajiny, vedú regionálne zoznamy osobitne chránených častí prírody a krajiny podľa § 51 zákona, príslušné databázy a poskytujú informácie, • označujú chránené časti prírody a krajiny a vypracúvajú podklady pre vyhlasovanie ich ochrany. Organizačné útvary ŠOP SR • zabezpečujú environmentálnu výchovu a vzdelávanie so zameraním na ochranu prírody a krajiny, poskytujú služby návštevníkom chránených území, • budujú náučné chodníky, prevádzkujú informačné strediská a iné zariadenia ochrany prírody a krajiny vo svojej správe vrátane rehabilitačných staníc, chovných staníc a záchytných centier. Základným dokumentom ochrany prírody je Národná stratégia ochrany biodiverzity na Slovensku (schválená uznesením vlády č. 231, ktorú následne odsúhlasila Národná rada Slovenskej republiky v júni 1997). Program na jej plnenie je premietnutý do Akčného plánu pre implementáciu Národnej stratégie ochrany biodiverzity na Slovensku (uzn. vlády SR č. 515/1998 zo dňa 4.8.1998), ktorý je v konkrétnych úlohách zapracovaný do plánu hlavných úloh ŠOP SR. Strategické úlohy organizácie do roku 2015 obsahuje STRATÉGIA ROZVOJA Štátnej ochrany prírody SR s výhľadom do roku 2013 (schválená uzn. OPM č. 194/2005 z 15.12.2005), koncepčným materiálom ochrany prírody a krajiny je KONCEPCIA OCHRANY PRÍRODY A KRAJINY (schválená uzn. vlády SR č. 471 z 24.5. 2006). 2. 2. PREDPOKLADANÝ VÝVOJ ORGANIZÁCIE A ROZVOJ AKTIVÍT Hlavným faktorom ovplyvňujúcim ďalšie smerovanie štátnej ochrany prírody

III. ŠKOLSTVO A VÝCHOVA

V Banskej Bystrici predstavuje významný intelektuálny potenciál mesta.

"Rok 2014 bol pre rozvoj školstva ďalším premárneným rokom," skonštatoval pre médiá viceprezident SKU Vladimír Crmoman, podľa ktorého sa okrem dvojnásobnej výmeny ministra školstva v tomto rezorte nič neudialo. Školskí odborári negatívne hodnotia nízku valorizáciu plátov nepedagogických pracovníkov, časté výmeny ministrov v rezorte školstva a nepresadenie vo vláde Správy o systémových zmenách v školstve. "Naďalej pretrvávajú problémy zamestnancov, ako sú započítateľnosť rokov praxe, ktorá nie je v súlade s vekom odchodu do dôchodku či analytické listy pre nepedagogických zamestnancov," povedal pre TASR predseda OZ PŠaV Pavel Ondek. Ako ďalej uviedol, neustále pretrváva aj problém nízkeho ohodnotenia pedagogických, odborných a nepedagogických zamestnancov. V tomto roku odborári preto pozitívne hodnotia zvýšenie plátov pedagogických a odborných zamestnancov regionálneho školstva a nárast plátov pedagógov vysokých škôl. "Prínosné je rovnako uzákonenie uzatvárania pracovných zmlúv u začínajúcich pedagógov a odborných zamestnancov na dobu určitú, na 12 mesiacov a uzákonenie dovolenky pre odborných zamestnancov tak, ako je to u pedagógov," povedal Ondek. Združenie samosprávnych škôl Slovenska (ZSŠS) malo podľa jeho predsedníčky Aleny Petákovvej v roku 2014 dve celoslovenské zasadania pléna, na ktorých sa riešili hlavne zmeny v štátnom vzdelávacom programe a legislatívne zmeny - v školskom zákone, v zákone o pedagogických zamestnancoch či v zákone o financovaní školstva. "Najdôležitejšou témou pre nás bola revízia štátnych vzdelávacích programov, ktorých zmenu sme iniciovali pred dvoma rokmi," uviedla pre médiá Petáková. Podľa jej slov sa snažili hlavne o rozpísanie obsahového a výkonového štandardu na ročníky, upravenie medzipredmetových vzťahov a to, aby počet hodín na predmet zodpovedal aj množstvu obsahu. "Dúfam, že sa nám podarilo vysvetliť všetkým, ktorí majú na to dosah, že učiteľ a školy nemôžu zostať osamotené vo svojom úsilí," dodala predsedníčka. Zdroj: TASR

Štatút Mestskej školskej rady

Do kroniky zo štatútu vyberáme :

Pôsobnosť a poslanie Mestskej školskej rady v Banskej Bystrici 1. Mestská školská rada v Banskej Bystrici je ustanovená v súlade s § 24 a § 25 zákona č. 596/2003 Z. z. o štátnej správe v školstve a školskej samospráve a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a vyhláškou Ministerstva školstva Slovenskej republiky č. 291/2004 Z.z., ktorou sa určujú podrobnosti o spôsobe ustanovenia orgánov školskej samosprávy, o ich zložení, o ich organizačnom a finančnom zabezpečení v znení vyhlášky č. 230/2009 Z. z. s pôsobnosťou pre mesto Banská Bystrica. Funkčné obdobie mestskej školskej rady je v zmysle § 24 ods. 16 zákona č. 596/2003 Z. z. o štátnej správe v školstve a školskej samospráve a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov štyri roky a začína plynúť dňom 5. júna 2012 .

2. Mestská školská rada v Banskej Bystrici je iniciatívnym a poradným samosprávnym orgánom, ktorý vyjadruje a presadzuje verejné záujmy, záujmy rodičov, pedagogických zamestnancov a ďalších zamestnancov v oblasti výchovy a vzdelávania. Plní funkciu verejnej kontroly, posudzuje a vyjadruje sa k činnosti a chodu škôl, školských zariadení, orgánov miestnej samosprávy z pohľadu školskej problematiky.

Čl. 3 Činnosť Mestskej školskej rady v Banskej Bystrici 1. Mestská školská rada v Banskej Bystrici sa vyjadruje ku všetkým závažným skutočnostiam, ktoré sa vzťahujú k školskej problematike, a to najmä: a) k činnosti zriaďovateľa základných škôl, základných umeleckých škôl a školských zariadení v oblasti vzdelávania zriadených na území mesta, b) ku koncepcii rozvoja škôl a školských zariadení zriadených na území mesta, c) k rozpisu finančných prostriedkov poskytnutých školám a školským zariadeniam zriadeným na území mesta z prostriedkov štátneho rozpočtu a materiálo-technickým podmienkam na činnosť škôl a školských zariadení zriadených mestom, d) k personálnym, materiálnym a sociálnym podmienkam zamestnancov škôl a školských zariadení zriadených na území mesta, e) k požiadavkám mesta na skvalitnenie starostlivosti a výchovnovzdelávacích služieb poskytovaných v školách alebo v školských zariadeniach a k spôsobu úhrady nákladov zvýšených z tohto dôvodu, f) k správe o výsledkoch výchovno-vzdelávacieho procesu na školách zriadených na území mesta. 2. Mestská školská rada v Banskej Bystrici plní funkciu rady školy, ak príslušná rada školy nie je zriadená.

Čl. 4 Zloženie Mestskej školskej rady v Banskej Bystrici

Mestská školská rada v Banskej Bystrici má 11 členov. 2. Mestská školská rada v Banskej Bystrici sa skladá z nasledujúcich členov, volených tajným hlasovaním a delegovaných: a) štyria zvolení zástupcovia z riaditeľov všetkých škôl a školských zariadení, ktorých zriaďovateľom je mesto Banská Bystrica, b) dvaja zvolení zástupcovia z rodičov žiakov všetkých škôl a školských zariadení, ktorých zriaďovateľom je mesto Banská Bystrica, c) traja zvolení zástupcovia z predsedov rád všetkých škôl a školských zariadení, ktorých zriaďovateľom je mesto Banská Bystrica, d) dvaja delegovaní zástupcovia mesta.

Čl. 5 Spôsob voľby a dopĺňanie členov Mestskej školskej rady v Banskej Bystrici.: Členom mestskej školskej rady môže byť fyzická osoba, ktorá je spôsobilá za právne úkony a je bezúhonná. Členov mestskej školskej rady z kandidátov navrhnutých radami škôl, z predsedov rád škôl a riaditeľov škôl a školských zariadení v zriaďovateľskej pôsobnosti mesta Banská Bystrica zvolia predsedovia rád škôl vo voľbách tajným hlasovaním. Voľby členov mestskej školskej rady sa uskutočnia samostatne pre každú skupinu kandidátov. Do mestskej školskej rady sú zvolení kandidáti, ktorí získali vo voľbách najvyšší počet hlasov. Pri rovnosti hlasov rozhodne o zvolení člena mestskej školskej rady za príslušné skupiny volebná komisia žrebom. Pri dopĺňaní členov sa akceptujú výsledky volieb do mestskej školskej rady zo dňa 24. mája 2012 a volení členovia sa kooptujú podľa počtu získaných hlasov vo voľbách. V prípade, že na základe predchádzajúcich volieb nie je možné doplniť ďalšieho člena, uskutočnia sa nové dopĺňajúce voľby v súlade s ustanoveniami vyhlášky Ministerstva školstva Slovenskej republiky č. 291/2004 Z. z., ktorou sa určujú podrobnosti o spôsobe ustanovenia orgánov školskej samosprávy, o ich zložení, o ich organizačnom a finančnom

zabezpečení v znení vyhlášky č. 230/2009 Z. z. 8. V prípade zániku členstva delegovaného člena Mestskej školskej rady v Banskej Bystrici, predseda mestskej školskej rady požiada primátora mesta Banská Bystrica o delegovanie nového zástupcu mesta.

Partneri z Moravskosliezského kraja

V dňoch 20. až 22. októbra 2014 Banskú Bystricu a blízke okolie opäť navštívili partneri z Moravskosliezského kraja. Cezhraničný projekt ich zaviedol do "Vtácej záhrady" doc. Miroslava Sanigu, za ekologickými pozoruhodnosťami kopca Urpín a tiež k ochutnávke čistej hliny v podobe vytvorenia unikátnej hlinenej plastiky na jednej zo všedných chodbových stien Gymnázia Andreja Sládkoviča v Banskej Bystrici.

Projekt cezhraničnej spolupráce

Projekt cezhraničnej spolupráce prešiel do druhej polovice svojej realizácie. Rozšírený projektový tím z Banskej Bystrice spolu s ostravskými partnermi úspešne absolvoval mobilitu v pražských inštitúciách zaoberajúcich sa talentovanými deťmi v oblasti prírodných vied. Celý program pripravila a sprevádzala ním pani doc. Milada Švecová z Klubu ekologickej výchovy v Prahe.

Za Banskú Bystricu sa mobility zúčastnili zástupcovia Mestského úradu, kancelárie Stromu života, ZŠ Ďumbierskej a Gymnázia A. Sládkoviča. Cieľom cesty bola návšteva najvýznamnejších pražských organizácií zaoberajúcich sa výchovou a vzdelávaním talentov v oblasti prírodných vied. Slovenský projektový tím navštívil Gymnázium Christiana Dopplera, prírodnú rezerváciu Český Kras, pražskú ZOO a Prírodovedeckú fakultu Karlovej Univerzity počas vernisáže víťazných výtvarných prác k Medzinárodnému roku kryštalografie. Zástupcovia slovenských organizácií získali množstvo inšpirácie pre výchovno-vzdelávacie aktivity a v rámci pracovných stretnutí boli prijaté kroky smerom k úspešnej realizácii ďalších pripravovaných projektových aktivít.

Projekt „Chceme žiť bez závislostí“

Centrum voľného času – JUNIOR ukončil projekt pod názvom „Chceme žiť bez závislostí“, ktorý organizoval pre žiakov prvých ročníkov ubytovaných v banskobystrických školských internátoch. Do projektu sa zapojilo päť školských internátov. Projekt pozostával z troch kôl. Prvé kolo bolo zamerané na prevenciu drogových závislostí a realizovali sme ho v spolupráci s OR PZ. Kpt. Mgr. Katarína Cimermanová žiakom ponúkla veľmi zaujímavé informácie z tejto oblasti. Päťčlenné družstvá z každého zapojeného internátu následne vypracovali test z danej problematiky. Druhé kolo projektu bolo zamerané na tému „Kulty a sekty“, ktorú žiakom internátov priblížila PhDr. Ľuba Danková. Pravidlá boli rovnaké ako pri prvej časti, teda súťažné družstvá po vypracovaní testu mohli získať ďalšie cenné body. Po absolvovaní prvého a druhého kola mali žiaci za úlohu vyrobiť plagát vo formáte A2, A3 na témy „Drogy, alkohol, fajčenie“ a „Kulty a sekty“ a priniesť ho na záverečné tretie kolo projektu. Tretie kolo sa uskutočnilo dňa 4. mája 2015 na atletickom štadióne Štiavnický, kde si súťažné družstvá zmerali svoje sily v zábavno – pohybových a vedomostných

aktivitách. K bodom z prvých dvoch kôl sa družstvám pripočítali body za prinesený leták, ale aj za správne zodpovedané otázky vedomostných testov z oblasti prevencií. Umiestnenie družstiev po týchto disciplínach premiešali zábavno – športové výkony v troch disciplínach – kačací skok z miesta, štafeta cez prekážky a štafeta okolo kužeľov. A ako to celé dopadlo? Okrem nazbieraných vedomostí z oblastí závislostí a príjemne prežitého odpoľudnia si každý člen súťažného družstva odniesol vecné ocenenie i sladkú odmenu, no a víťazné družstvo sa ešte môže tešiť na celodenný výlet do Aquaparku so slávnostným pohostením. V roku 2014 sa z tejto ceny tešilo družstvo ŠI, Tr. SNP 53.

Mesto Banská Bystrica je zriaďovateľom

27 materských škôl so 105 triedami.

Z toho sú 2 MŠ 1-triedne, 5 MŠ 2-triedne, 2 MŠ 3-triedne, 8 MŠ 4-triedne, 6 MŠ 5-triedne a 4 MŠ 6-triedne. Materské školy pokrývajú celé územie mesta aj s okrajovými časťami. V roku 2014 : bolo v MŠ umiestnených 2168 detí vo veku od 3 rokov do 7 rokov.

Počet detí, ktoré majú jeden rok pred plnením povinnej školskej dochádzky je 722.

Počet detí v MŠ je stabilizovaný, určený možnou kapacitou jednotlivých materských škôl.

Tabuľka č. 7 – Počet detí v MŠ v Meste Banská Bystrica za roky 2009 – 2014 (MsÚ – ŠÚ)

Rok	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Počet detí	2054	1954	2007	2177	2172	2168

Zdroj: MsÚ Školský úrad

Materské školy majú svoju profiláciu rozpracovanú v Školských vzdelávacích programoch.

Materské škola, Lazovná sídliaca v budove prvej opatrovne svoj výchovno - vzdelávací proces má zameraný na ekológiu a environmentálnu výchovu.

Materské školy, Hronská, Tulska, Radvanská 26, Jilemnického, Na Lúčkach Sásovská cesta, Odbojárov vo svojom portfóliu majú environmentálnu výchovu a výchovu k zdravému životnému štýlu.

Materská škola, Jakubská cesta, realizuje saunovanie detí vo vlastnej saune na základe projektu "Máme malý fínsky dom, veľa zdravých detí v ňom."

Materská škola Na Starej tehelni je prvou a jedinou MŠ v meste, ktorá je držiteľkou medzinárodného certifikátu Zelená škola.

Materská škola 29. augusta a Senická cesta sa profilujú ako MŠ s regionálnou výchovou.

Na dopravnú výchovu sú zamerané Materské školy Prof. Sáru, Šalgotarjanska a Radvanská 28, ktoré majú vybudované aj dopravné ihriská.

Inkluzívny model vzdelávania je profiláciou Materskej školy 9. mája.

Materská škola Cesta k nemocnici poskytuje diétne stravovanie - šetriaca diéta, bezlepková diéta a diéta pre deti s diabetes.

Problémom v oblasti materských škôl je zlý technický stav školských budov, vysoká energetická náročnosť, čo sa prejavuje najmä zvýšenými nákladmi v rozpočte zriaďovateľa, z čoho vyplýva komplexná rekonštrukcia MŠ na zabezpečenie zdravého a bezpečného prostredia.

Na území mesta je zriadených 8 súkromných materských škôl a 1 špeciálna materská škola, ktorá je v zriaďovateľskej pôsobnosti OÚ odboru školstva.

V zriaďovateľskej pôsobnosti mesta je 11 základných škôl, ktoré navštevuje 5140 žiakov, pričom v posledných rokoch zaznamenávame pokles žiakov v ZŠ. Z uvedených dôvodov mesto pristúpilo k racionalizačným opatreniam. Zrušené boli tri základné školy: ZŠ Tatranská, ZŠ Okružná a ZŠ Hronská.

Tabuľka č. 8 - Počet detí v ZŠ v rokoch 2009 – 2014 v Banskej Bystrici

Rok	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Počet detí	5586	5438	5325	5281	5228	5140

Zdroj: MsÚ – ŠÚ

Každá základná škola má svoju profiláciu rozpracovanú v Školskom vzdelávacom programe.

V hodnotení najlepších škôl v rámci Slovenskej republiky, Základná škola, SSV Skuteckého 8, už po štvrtý krát obhájila prvenstvo. Základná škola je školou s rozšíreným vyučovaním cudzích jazykov pre deti so špecifickým intelektovým nadaním na cudzie jazyky.

Základná škola Ďumbierska vytvára podmienky pre edukáciu všeobecne intelektovo nadaných žiakov programom Aprogén.

Základná škola Golianova okrem bežných tried má vytvorené športové triedy zamerané na hokej, lyžovanie, gymnastiku. Absolventmi tejto školy sú: Handzuš, Rusnák, Országh, Surový, Budaj, Slanina, Bukvajová.

Futbalové triedy sú zriadené na ZŠ Trieda SNP. Škola ako jedna z desiatich na Slovensku je zapojená do projektu "Škola na dotyk." Škola poskytuje kurz na získanie základného vzdelania.

Základná škola, J. Bakossa je zapojená do projektu PRINED pre deti z marginalizovaných skupín, zabezpečuje vzdelávanie pre žiakov, ktorí sú vo vyšetrovacej väzbe v Ústave na výkon väzby a plnia si povinnú školskú dochádzku. Zároveň škola poskytuje diétne stravovanie.

Základná škola, J.G. Tajovského je zapojená do projektu PRINED pre deti z marginalizovaných skupín, pre deti s narušenou komunikačnou schopnosťou je vytvorený prípravný ročník.

Problémom v oblasti základných škôl je zlý technický stav školských budov, ktoré prešli len čiastočnou rekonštrukciou (výmena okien a dverí okrem Základnej školy Jána Bakossa, Bakossova 5). V havarijnom stave sú kanalizácie, strechy, elektroinštalácie a zariadenia školského stravovania.

Základnú umeleckú školu Jána Cikkera, ktorá je v zriaďovateľskej pôsobnosti mesta navštevuje 1 592 poslucháčov. Okrem toho v meste pôsobia aj dve súkromné základné umelecké školy.

Na území mesta pôsobia nasledovné základné školy[:

Základné školy v zriaďovateľskej pôsobnosti Mesta Banská Bystrica

Základná škola, Bakossova 5

Základná škola, Ďumbierska 17

Základná škola Jozefa Gregora Tajovského, Gaštanová 12

Základná škola, Golianova 8

Základná škola, Hronská 47

Základná škola, Moskovská 2

Základná škola, Pieninská 27

Základná škola, Radvanská 1

Základná škola, Sitnianska 32

Základná škola, Spojová 14

Základná škola SSV, Skuteckého 8

Základná škola, Trieda SNP 20

Základná umelecká škola J. Cikkera, Štefánikovo nábrežie 6

Súkromné základné školy

Základná škola Fantázia, Magurská 16

Základná škola Dráčik, Mládežnícka 51

Základná škola U Filipa, Bakossova 5

Súkromná umelecká základná škola Róberta Tatára, Okružná 2

Súkromná umelecká škola, Námestie Slobody 3

Cirkevné základné školy[

Základná škola s materskou školou Štefana Moysesu, Nám. Štefana Moysesu 23 (rímskokatolícka cirkev)

Základná škola Narnia, Okružná 2 (Cirkev bratská)

Základné školy v zriaďovateľskej pôsobnosti Obvodného úradu Banská Bystrica (Špeciálne základné školy)

Špeciálna základná škola, Ďumbierska 15

Základná škola pri Detskej fakultnej nemocnici s poliklinikou, Nám. L. Svobodu 4

Štátne centrá voľného času na území mesta Banská Bystrica

	Názov	Adresa	Riaditeľ	Telefón	Zriaďovateľ
1.	Centrum voľného času Pohoda	Havranské 9	Mgr. Richard Vrbovský	4131590	Mesto Banská Bystrica
2.	Centrum voľného času Junior	Tajovského 30			Banskobystrický samosprávny kraj

Súkromné centrá voľného času

	Názov	Adresa	Zriaďovateľ
1.	Súkromné CVČ	Skuteckého 4	Slovenské misijné hnutie, Skuteckého 4, B. Bystrica
2.	Súkromné CVČ	Moskovská 2	Rodičovské združenie pri ZŠ Moskovská 2
3.	Súkromné CVČ	Radvanská 1	Mária Demočová, Záhonok 1959/33, Zvolen
4.	Súkromné CVČ	Dolná strieborná 2	Krajská asociácia rómskych iniciatív, Internátna 59, B. Bystrica

5.	Súkromné CVČ	Mládežnícka 51	PhDr. Monika Šabová, Mládežnícka 51, B. Bystrica
6.	Súkromné CVČ	Pod Urpínom 12	PaedDr. Miroslav Kučeřík, Pod Urpínom 12, B. Bystrica
7.	K-Centrum,	J. Kráľa 3	K-Centrum, s.r.o., J. Kráľa 3, B. Bystrica
8.	Plavecký oddiel Klubu telesnej výchovy Univerzity Mateja Bela	Mládežnícka 47	Univerzita Mateja Bela, Banská Bystrica
9.	Súkromné CVČ	Hurbanova 9	Rímskokatolícka cirkev, Biskupstvo, Nám. SNP 19
10.	Súkromné CVČ	Kráľovohoľská 6	Občianske združenie Rossija, Kráľovohoľská 6, B. Bystrica

Jazykové školy v Banskej Bystrici

	škola	Adresa	Zriaďovateľ
1.	Štátna jazyková škola	Tajovského 30	Banskobystrický samosprávny kraj
2.	Súkromná jazyková škola	Kuzmányho 5	RK Centrum Universa, Banská Bystrica
3.	Jazyková škola SPEAK	M. Rázusa 4	Jazyková škola SPEAK s.r.o.
4.	Súkromná jazyková škola SCHOOL	THK 3	School of English excellence

Súkromné školské kluby detí

	Názov	Adresa
1.	SŠ Klub detí	Mládežnícka 51
2.	SŠ Klub detí	Moysesova 23
3.	Š Klub detí (ZŠ U Filipa)	Bakossova 5

4.	Š Klub detí (ZŠ Narnia)	Okružná 2
5.	Š Klub detí (ZŠ Fantázia)	Magurská 16

CVČ v zriaďovateľskej pôsobnosti mesta navštevuje 1 594 detí a žiakov.

Na území mesta sú zriadené 4 gymnáziá: Gymnázium Andreja Sládkoviča, Športové gymnázium, Gymnázium J. G. Tajovského a Gymnázium Mikuláša Kováča.

V meste pôsobí 9 stredných odborných škôl, 1 odborné internátne učilište, 2 cirkevné gymnáziá, 1 súkromné gymnázium a súkromná obchodná akadémia.

Tabuľka č. 9 – údaje o žiakoch vo všetkých ročníkoch gymnázií (4 ročné, 8 ročné a tiež 5 ročné-bilingválne).

Vývoj počtu prijatých študentov a absolventov gymnázií na území mesta Banská Bystrica					
Rok	2010/2011	2011/2012	2012/2013	2013/2014	2014/2015
Prijatí	544	562	569	560	565
Absolventi	661	674	611	581	570

Zdroj: OU odbor školstva BB

Tabuľka č.10 – údaje o žiakoch vo všetkých ročníkoch stredných škôl

Vývoj počtu prijatých študentov a absolventov stredných škôl na území mesta BB					
Rok	2010/2011	2011/2012	2012/2013	2013/2014	2014/2015
Prijatí	1682	1541	1647	1626	1457
Absolventi	1518	1583	1606	1318	1454

Zdroj: VÚC BB, OU BB

V meste pedagogicky pôsobí 5 vysokých škôl:

Univerzita Mateja Bela – s fakultami:

- Ekonomická fakulta UMB
- Fakulta politických vied a medzinárodných vzťahov UMB
- Fakulta prírodných vied UMB

- Filozofická fakulta UMB
- Pedagogická fakulta UMB
- Právnická fakulta UMB

Fakulta zdravotníctva Slovenskej zdravotníckej univerzity

- vznikla v roku 2005 ako jedna zo štyroch fakúlt Slovenskej zdravotníckej univerzity v Bratislave. Je vysokou školou univerzitného typu pôsobiaca v rezorte Ministerstva zdravotníctva SR.

Akadémia umení

- vysokoškolská inštitúcia umeleckého zamerania s fakultou múzických umení a fakultou výtvarných umení, vznikla v roku 1997.

Bankovní institut - zahraničná vysoká škola, a.s. Praha

- v Banskej Bystrici pôsobí od roku 2002, má status zahraničnej vysokej školy, vzdeláva v bakalárskom i magisterskom stupni štúdia, sústreďuje sa na oblasť bankovníctva.

Vysoká škola Hochschule Fresenius

- patrí k najmladším vysokým školám v Banskej Bystrici, orientuje sa najmä na vzdelávanie mladých podnikateľov.

Mestské školy otvorili svoje brány 5 193 žiakom

Banská Bystrica 2. septembra 2014

Primátor mesta Banská Bystrica Peter Gogola symbolicky otvoril nový školský rok na ZŠ Golianova a ZŠ Spojová. Obe školy privítali svojich žiakov v príjemnejšom a najmä bezpečnom prostredí. Počas prázdnin mesto realizovalo projekt opravy a údržby siedmich základných škôl.

„Začiatok nového školského roka je vždy spojený s množstvom predsavzatí a želaní. Žiakom, rodičom aj učiteľom teda želám pokojný a najmä úspešný školský rok 2014/2015 v zrekonštruovaných priestoroch. Som rád, že môžem konštatovať, že tento rok sa školáci vďaka novým oknám zimy báť nemusia," povedal primátor mesta Banská Bystrica Peter Gogola.

Podľa údajov zo Školského úradu dnes do prvých ročníkov nastúpilo 588 prvákov. Ako dar od mesta všetci dostali knihu autorky Márie Števkovej - Medvedku daj labku. Okrem toho boli do škôl na začiatok školského roka distribuované knihy Osobnosti mesta Banská Bystrica. Každá škola tak dostala 10 výtlačkov tejto publikácie, ktorá má slúžiť na zlepšenie vedomostí o osobnostiach mesta a ich odkaze.

„Som presvedčený, že len ak budú naše deti poznať históriu, a to nielen svetovú a slovenskú, ale aj regionálnu, čaká nás lepšia budúcnosť. Významné osobnosti, ktoré prispeli k podobe sveta, v akom žijeme dnes, sa tak môžu stať dobrým vzorom pre našu mládež,“ dodal primátor Peter Gogola.

Do školských lavíc v základných školách v zriaďovateľskej pôsobnosti mesta tento rok zasadne 5 193 žiakov a otvorených je 253 tried. Zdroj: Mgr. Martina Kanisová, hovorkyňa primátora

Prípravný ročník na ZŠ JGT

Banská Bystrica 18. septembra 2014 - Základná škola J. G. Tajovského ponúkla v 161 roku svojej existencie Banskobystričanom novinku. Ako prvá základná škola v Banskobystrickom kraji otvorila prípravný ročník pre deti s narušenými komunikačnými schopnosťami, najmä s logopedickými problémami.

Vedenie školy ZŠ J. G. Tajovského, ako aj školský úrad sa zamýšľali nad tým, čo v rámci vzdelávania v našom meste chýba. Vzhľadom na rastúci počet detí s logopedickými problémami sa rozhodli otvoriť prípravný ročník, kde sa pod dozorom logopédov v rámci individuálnej logopedickej intervencie deti učia správne vyslovovať a tým znížiť zdravotné znevýhodnenie, ktoré by im mohlo vytvárať prekážky pri vstupe do prvého ročníka.

„Prípravný ročník je medzičlánok medzi škôlkou a prvým ročníkom. V žiadnom prípade nemôžeme prípravný ročník stotožňovať s nultým ročníkom. Oba majú svoj vlastný vzdelávací program, ktorý vychádza zo štátneho vzdelávacieho programu. Na otvorenie takejto triedy sme sa intenzívne pripravovali jeden a pol roka. K dosiahnutiu cieľa nám pomohla ústretovosť zriaďovateľa,“ povedal riaditeľ ZŠ J. G. Tajovského Milan Pápay.

Vzhľadom na špecifickú náplň vyučovacieho procesu si prípravný ročník vyžaduje kvalitné personálne obsadenie. Logopedické hodiny sú realizované školským logopédom, ktorý veľa detí pozná aj zo svojej praxe. Triedu navštevuje desať detí, čo je zároveň maximálny možný počet.

„Zriadenie prípravného ročníka je parketou špeciálnych škôl. Nám v spolupráci so ZŠ J. G. Tajovského v Banskej Bystrici sa však ako prvým v Banskobystrickom kraji podarilo túto triedu otvoriť aj na základnej škole v zriaďovateľskej pôsobnosti mesta. Chceme tak vychádzať svojim obyvateľom v ústrety a okrem zlepšujúceho sa stavu budov základných škôl pracovať aj na skvalitňovaní vyučovacieho procesu,“ doplnil primátor Peter Gogola. Zdroj: Mgr. Martina Kanisová, hovorkyňa primátora

Spolupráca základných škôl - z maďarským mestom Dabas

Dobré vzťahy s maďarským partnerským mestom Banskej Bystrice vyústilo aj do spolupráce základných škôl. V piatok 7. februára navštívila delegácia z mesta Dabas na čele s viceprimátorom Banskú Bystricu, mesto pod Urpínom, s cieľom nadviazať spoluprácu so základnou školou ZŠ Pieninská. Partnerskou školou banskobystrickej základnej školy je ZŠ II. Rákóczi Ferenc, ktorá sa

nachádza v dabasskej časti Sáři. Práve táto časť mesta je dodnes domovom obyvateľov so slovenskými koreňmi. Mesto Dabas je aj partnerským mestom Banskej Bystrice .

Výmena okien na základných školách

Výmena okien na základných školách, s ktorou začalo Mesto Banská Bystrica po odchode žiakov na prázdniny, prebiehala vo väčšine škôl v zriaďovateľskej pôsobnosti mesta. Jednalo sa o výmenu okien na základných školách Pieninská , Gaštanová, Golianova, Radvanská a Spojová, pričom výmena okien na uvedených školách prebehla v spolupráci s teplárenskou spoločnosťou STEFE Banská Bystrica. Na budovách základných škôl Sitnianska a Trieda SNP s vlastnými kotolňami sa vymenili okná v spolupráci so spoločnosťou PRIMA INVEST. Mesto Banská Bystrica vymení okná na ďalšej základnej škole. Prednosta MsÚ Miroslav Rybár dal už v priebehu septembra pokyn na začatie procesu prípravy podkladov pre výber stavebného projektanta pre výmenu okien na ZŠ Jána Bakossa. Už od 24. septembra tak prebiehajú nevyhnutné prípravy na to, aby mohla prejsť aj táto základná škola rekonštrukciou tak, ako sedem základných škôl v zriaďovateľskej pôsobnosti mesta. Poslanci mestského zastupiteľstva tak reagovali na ukončenie úspešnej plošnej opravy siedmich základných škôl, ktorú ešte na jar presadilo vedenie mesta. „Model rekonštrukcie škôl v našom meste, ktorý sme úspešne aplikovali na našich základných školách, sa ukázal ako funkčný. Sme preto radi, že sa s ním stotožnili aj poslanci a chcú ho preniesť aj na ZŠ Jána Bakossa. Tak ako pri už uskutočnených rekonštrukciách, aj tu je však potrebné poriadne celý projekt pripraviť," povedal 13. októbra 2014 primátor mesta Banská Bystrica Peter Gogola. Všetky podklady sú momentálne pripravené tak, aby mohlo byť vyhlásené verejné obstarávanie na stavebného projektanta. Nové dvere v hodnote približne 14 500 eur však základná škola dostane skôr.

„Dobrou správou pre ZŠ Bakossova, rodičov, učiteľov ale i žiakov je aj to, že v blízkej budúcnosti budú na škole vymenené vchodové predné aj zadné dvere. Tie sú momentálne vo výrobe a mali by byť osadené najneskôr do 10. novembra," informoval o postupe prác prednosta MsÚ Miroslav Rybár. spolupráce základných škôl . Mgr. Martina Kanisová , hovorkyňa primátora

Odpustenie ročného poplatku

Odpustenie ročného poplatku za pobyt dieťaťa v materskej škole mohli od mesta Banská Bystrica vyhrať rodičia, ktorí svoje dieťa zapísali do materskej školy elektronicky, prostredníctvom služby iMesto. O víťazovi rozhodlo žrebovanie v priestoroch MsÚ. Do žrebovania boli zaradení tí rodičia, ktorí v termíne do 6. marca 2014 do 17.00 hod. zaregistrovali prihlášku dieťaťa do materskej školy na školský rok 2014/2015 v systéme i Mesto, a to formulárom Umiestnenie dieťaťa do materskej školy.

Najlepšia na Slovensku je Základná škola SSV na Skuteckého ulici

Inštitút pre ekonomické a sociálne reformy (INEKO) v Bratislave zverejnil svoje hodnotenie základných a stredných škôl. Medzi základnými školami obhájila na celoslovenskej úrovni prvé miesto Základná škola Slobodného slovenského vysielача na Skuteckého ulici v Banskej Bystrici. Nasleduje škola na Hornej ulici v obci Ochodnica v okrese Kysucké Nové Mesto, ktorá bola aj v predchádzajúcej edícii rebríčkovo na druhom mieste. Z piatej na tretiu priečku sa posunula Základná škola na ulici T. J. Moussona v Michalovciach. INEKO pritom upozorňuje, že hodnotenie nezohľadňuje rozdiely medzi žiakmi jednotlivých škôl spôsobené inými faktormi, než je vzdelávací proces, teda napríklad rozdielmi v sociálnom zázemí. V hodnotení nemerajú ani pridanú hodnotu školy, čiže to, aké zručnosti a vedomosti škola v danom období odovzdala svojim žiakom, a hodnotenie preto komplexne nevytvára o kvalite školy.

Z výročnej správy najlepšej Základnej školy na Slovensku vyberáme do kroniky :

Gymnázia v Banskej Bystrici

	Gymnázium	Adresa	Zriaďovateľ
1.	Gymnázium Andreja Sládkoviča	Komenského 18	Banskobystrický samosprávny kraj
2.	Športové gymnázium	Tr. SNP č. 54	Banskobystrický samosprávny kraj
3.	Gymnázium J.G. Tajovského	Tajovského 25	Krajský školský úrad v Banskej Bystrici
4.	Gymnázium Mikuláša Kováča	Mládežnícka 51	Krajský školský úrad v Banskej Bystrici

Stredné odborné školy na území mesta Banská Bystrica

	Škola	Adresa	Zriaďovateľ
1.	Konzervatórium Jána Levoslava Bellu	Skuteckého 27	Banskobystrický samosprávny kraj
2.	Obchodná akadémia	Tajovského 25	Banskobystrický samosprávny kraj
3.	Spojená škola . Stredná odborná škola automobilová . Stredná odborná škola podnikania . Stredná odborná škola elektrotechnická	Školská 7	Banskobystrický samosprávny kraj
4.	Stredná priemyselná škola Jozefa	Hurbanova 6	Banskobystrický samosprávny kraj

	Murgaša		
5.	Spojená škola . Stredná odborná škola stavebná . Stredná priemyselná škola stavebná	Kremnička 10	Banskobystrický samosprávny kraj
6.	Stredná zdravotnícka škola	Tajovského 24	Banskobystrický samosprávny kraj
7.	Stredná odborná škola hotelových služieb a obchodu	Školská 5	Banskobystrický samosprávny kraj
8.	Stredná odborná škola	Pod Bánošom 80	Banskobystrický samosprávny kraj

Učilištia na území mesta Banská Bystrica

	Škola	Adresa	Zriaďovateľ
1.	Odborné učilište internátne Viliama Gaňu	Moskovská 17	Okresný úrad v Banskej Bystrici

Cirkevné stredné školy na území mesta Banská Bystrica

	Škola	Adresa	Zriaďovateľ
1.	Evanjelické gymnázium	Skuteckého 5	Biskupský úrad, západného dištriktu, ECAV Zvolen
2.	Katolícke gymnázium Štefana Moyses	Hurbanova 9	Rímskokatolícka cirkev, Biskupstvo Banská Bystrica

Súkromné gymnázium na území mesta Banská Bystrica

	Škola	Adresa	Zriaďovateľ
1.	Súkromné gymnázium Orbis eruditionis	Zvolenská cesta 18	Gymnázium Orbis eruditionis, Nad plážou 25, Banská Bystrica

Súkromné stredné školy na území mesta Banská Bystrica

	škola	Adresa	Zriaďovateľ
1.	Súkromná obchodná akadémia	Dolná 54	Akadémia vzdelávania, Banská Bystrica

Stredná odborná škola informačných technológií

Z pôvodného Učilišťa spojov sa najskôr transformovala na Stredné odborné učilište pôšt a telekomunikácií, neskôr na Strednú odbornú školu. V Banskej Bystrici má 45-ročnú tradíciu. Postupne sa menila a prispôbovala požiadavkám súčasnosti. Poskytuje ubytovanie žiakov v Školskom internáte. Študenti sú ubytovaní v 6.pochodovej budove s krásnym výhľadom na mesto Banská Bystrica. Izby sú dvoj a troj posteľové. Na každom poschodí je miestnosť pre službukonajúcich vychovávateľov, spoločenská miestnosť - vybavená televízorom, študovňa, kuchynka s kuchynskou linkou, mikrovlnou rúrou, chladničkou, varnou kanvicou. V rámci celého školského internátu sú žiakom k dispozícii na športovanie posilňovňa moderným posilňovacím zariadením, stolnotenisové miestnosti, telocvičňa. Svoj voľný čas môžu tráviť aj pri čítaní kníh ktoré im ponúka internátna knižnica. V prípade pekného počasia študenti môžu využívať ihriská v areáli školského internátu. Na internáte môžu žiaci používať vlastné notebooky na koľko je na poschodiach Wifi pripojenie.

Učebné odbory:

- 2487 H 01 autoopravár – mechanik
- 2487 H 02 autoopravár – elektrikár
- 2487 H 03 autoopravár – karosár
- 2487 H 04 autoopravár – lakovník
- 2433 H obrábač kovov
- 2466 H 02 mechanik opravár – stroje a zariadenia

Nadstavbové štúdium

- 2414 L 01 strojárstvo – výroba, montáž a opravy prístrojov, strojov a zariadení
- 2414 L 02 strojárstvo – obrábanie materiálov
- 2414 L 04 strojárstvo – podnikanie a služby
- 3757 L dopravná prevádzka

Cieľom každej školy je poskytnúť žiakom čo najlepšie podmienky pre dosiahnutie kvalifikácie v rámci svojho odboru. Jednou z možností skvalitnenia výučby pre žiakov aj učiteľov je zapájať sa do projektov, ktoré umožňujú dosiahnuť vyšší efekt edukačného procesu.

Stredná odborná škola automobilová

Nadväzuje svojim zameraním a študijným programom na veľký nárast automobilizmu a počet áut u nás i vo svete.

Deň otvorených dverí

Dňa 9.12.2014 sa na Strednej odbornej škole automobilovej škole konal deň otvorených dverí. Nielen žiaci, ale aj ich rodičia sa prišli informovať o možnostiach štúdia. Veľký záujem prejavili žiaci základných škôl o štúdium v našich učebných a študijných odboroch. Žiaci nadstavbového štúdia pohoťovo reagovali na otázky účastníkov DOD týkajúce sa odborného výcviku, odborných predmetov, kultúrneho a športového vyžitia na našej škole. Praktickými ukázkami svojej práce ich nadchli pre profesie autoopravár a autotronik. EXKURZIA „Stanko tech. s.r.o.“

Dňa 5.12.2014 sa žiaci 2. ročníka učebného odboru obrábač kovov zúčastnili exkurzie v súkromnej firme Stanko Tech. s.r.o. so sídlom na Partizánskej ceste v B. Bystrici. Firma disponuje klasickými konvenčnými obrábacími strojmi, CNC strojmi ako aj montážnym pracoviskom. Vedúci pracovnej smeny nám ukázal jednotlivé pracoviská, postupne od začiatku výroby až po montáž. Mali sme možnosť vidieť moderné pracoviská a predovšetkým nasadenie jednotlivých pracovníkov do jednotlivých prác. O obrábačov kovov je v našom regióne veľký záujem a firma prejavila záujem zamestnať našich absolventov. Ing. Detvan

Burzy povolání

V dňoch 27.11.2014 sa v Banskej Bystrici konala Burza povolání pre žiakov základných škôl a ich rodičov. Strednú odbornú školu automobilovú prezentovali žiaci nadstavbového štúdia spolu s učiteľmi odborných predmetov, kde podrobne informovali o možnostiach štúdia na našej škole, o výhodách štúdia ako aj o uplatnení pri zvolení si niektorého učebného alebo študijného odboru. Ing. Detvan

Prezentačný deň

Dňa 18. 11. 2014 sa na Strednej odbornej škole automobilovej škole uskutočnilo stretnutie výchovných poradcov základných škôl so zástupcami firiem pôsobiacich v našom regióne a vedením školy. Úvodom vystúpili zástupcovia firiem Grand Power s.r.o. Slovenská Ľupča, Autonovo a.s. Banská Bystrica, BBXNET s.r.o Banská Bystrica, dm – market Banská Bystrica, Evonik Fermas – Slovenská Ľupča, ktorí predstavili svoje výrobné programy a s nimi súvisiace požiadavky na absolventa študijných a učebných odborov Spojenej školy. Hovorilo sa o perspektíve

zamestnania sa absolventov Spojenej školy v nadväznosti na rozvojové aktivity týchto firiem. Zástupcovia firiem upozornili na nedostatok kvalifikovaných pracovníkov v strojárstve, elektrotechnike, obchode, chemickej výrobe. Spojená škola ponúka možnosti štúdia v žiadaných profesiách, preto firmy ocenili spoluprácu so školou a prisľúbili jej ďalšiu podporu.

Program pokračoval predstavením študijných a učebných odborov žiakmi jednotlivých zložiek Spojenej školy a príhovorom riaditeľa SŠ, ktorý apeloval na výchovných poradcov ZŠ, aby žiakom a ich rodičom otvorili oči pri výbere strednej školy, na ktorej budú ďalej študovať. SŠ svojimi ŠKVP im dáva možnosť ďalej rásť, vzdelávať sa v odboroch, ktoré im v budúcnosti ponúkajú atraktívne pracovné príležitosti.

Pozitívum stretnutia vidíme v dobrej informovanosti výchovných poradcov ZŠ a tým aj žiakov a ich rodičov a v zhode názorov vedenia školy a zástupcov firiem na ďalšie vzdelávanie našej mládeže.
Zdroj: Ing. Piliarová

Výlet vianočná Viedeň 2014 sa konal dňa 11. 12. 2014 . Výber študentov Strednej odbornej školy automobilovej sa zúčastnil exkurzie vianočná Viedeň 2014. Exkurzia bola uskutočnená v spolupráci s klubom AMAVET, ktorému by som sa chcel touto cestou veľmi pekne poďakovať. Počas tejto exkurzie navštívili študenti technické múzeum, v ktorom obdivovali zaujímavé exponáty od minulých čias až po súčasnosť. Vyvrcholením exkurzie bola návšteva krásne vyzdobených vianočných trhov. Počas presúvania sa na vianočné trhy sme navštívili známe miesta ako sú Maria-Terézia Platz, prírodovedecké múzeum, parlament či mestskú radnicu, pred ktorou sa konajú trhy. Exkurzia spravila na nás veľmi dobrý dojem a zanechala v nás veľa pekných zážitkov. Pevne verím, že o rok sa do Viedne opäť vrátíme. Zdroj: Mgr. Roman Ando

Futsal - obvodné kolo študentov

Študenti Strednej odbornej školy automobilovej dňa 10.12. 2014 sa zúčastnili na obvodnom kole vo futsale chlapcov stredných škôl. Futbalisti Strednej odbornej školy automobilovej sa umiestnili na druhom mieste v skupine, keď v rozhodujúcom zápase o prvé miesto podľahli tesne chlapcom z gymnázia JGT 3:4. Do finále postupoval len víťaz skupiny. Zdroj : Mgr. Miškuf

Deň študentstva

Deň 14. 11. 2014 si aj žiaci Strednej odbornej školy automobilovej spoločne pripomenuli dve významné historické udalosti súvisiace so 17. novembrom. Prostredníctvom vystúpenia žiačok z III.ED triedy sa dozvedeli, prečo sa oslavuje 17. november ako Medzinárodný deň študentstva. Pred 25 rokmi si občania Československa pokojnou cestou vydobyli slobodu a demokraciu, a preto je 17. november aj Dňom boja za slobodu a demokraciu. Ako mladí ľudia si aj športovými aktivitami spríjemnili piatkové dopoludnie a vedomostným testom dokázali svoje všeobecné znalosti. Najlepšie obstáli žiaci III.ED a IV.ED triedy.

Vo štvrtok 11. 12. 2014 sa výber študentov Strednej odbornej školy automobilovej zúčastnil exkurzie vianočná Viedeň 2014. Exkurzia bola uskutočnená v spolupráci s klubom AMAVET, ktorému by som sa chcel touto cestou veľmi pekne poďakovať. Počas tejto exkurzie navštívili

študenti technické múzeum, v ktorom obdivovali zaujímavé exponáty od minulých čias až po súčasnosť. Vyvrcholením exkurzie bola návšteva krásne vyzdobených vianočných trhov. Počas presúvania sa na vianočné trhy študenti navštívili známe miesta ako sú Maria-Terézia Platz, prírodovedecké múzeum, parlament či mestskú radnicu, pred ktorou sa konajú trhy. Exkurzia spravila na študentov veľmi dobrý dojem a zanechala v nich veľa pekných zážitkov. Zdroj: Mgr. Roman Ando, PaedDr. Pálková, Mgr. Kmeťová

Informatívna správa Gymnázium Jozefa Gregora Tajovského

V minulom školskom roku už vo všetkých ročníkoch prebiehalo vyučovanie podľa školského vzdelávacieho programu ISCED 3A, pričom v každom ročníku je jedna trieda F s profiláciou na matematiku a jedna trieda L, tieto triedy sú súčasťou päťročného štúdia bilingválnej slovensko – francúzskej sekcie.

Personálne obsadenie: v minulom školskom roku študovalo na škole 749 žiakov z nich 28 žiakov časť, popr. celý školský rok absolvovali v zahraničí.

Na škole pôsobilo 62 pedagogických zamestnancov, 2 zahraniční učitelia, 3 učiteľky - rodičovská dovolenka, 23 nepedagogických zamestnancov, 1 odborný zamestnanec

Všetci zamestnanci školy spĺňajú kvalifikačné predpoklady. Cieľom vedenia školy je podporovať kariérny rast a profesijný rozvoj pedagogických a nepedagogických zamestnancov účasťou na vzdelávacích akciách.

Výsledky výchovno- vzdelávacieho procesu:

Trieda	Celkový prospech					Priemerný Prospech
	PV	PVD	P	NEPROSP.	NEKLAS.	
I.A	19	8	2			1,40
I.B	16	9	4			1,39
I.C	23	5	1			1,28
I.D	17	9	4			1,42
I.F	16	10	3			1,43
I.L	28	2	0			1,14
II.A	9	13	2			1,56
II.B	10	9	5			1,60

II.C	10	12	1			1,46
II.D	11	10	7			1,59
II.E	11	8	6			1,69
II.F	12	5	7			1,60
II.L	17	9	2			1,38
III.A	16	6	6			1,39
III.B	18	8	4			1,33
III.C	18	7	5			1,40
III.D	17	6	4			1,34
III.F	6	9	5			1,58
III.L	17	6	2			1,28
IV.A	19	6	4			1,37
IV.B	12	12	4			1,57
IV.C	13	8	8			1,59
IV.D	21	5	1			1,35
IV.E	13	5	9			1,55
IV.F	14	6	3			1,41
IV.L	9	16	2			1,48

Výsledky externej časti maturitnej skúšky v školskom roku 2013/2014

	Počet maturantov v SR	Počet maturantov na GJGT	Percento úspešnosti maturantov v SR	Percento úspešnosti maturantov v BB kraji	Percento úspešnosti maturantov gymnazií	Percento úspešnosti maturantov GJGT
SJL		191	62,1	61,5	74,6	96,3
AJ B2		122	61,5	58,6	61,1	52,3
AJ B1		0				0
NJ B2		6	54,3	45,7	53,6	49,7

NJ B1		0				0
FJ B2		0				0
FJ B1		0				0
M		66	54,4	49,0	61,0	67,1

Zdroj: Štátny pedagogický ústav, MŠ SR

Výsledky písomnej časti maturitnej skúšky v školskom roku 2013/2014 bilingválna trieda

Matematika vo FJ	28	1,96
Biológia vo FJ	27	1,51
Fyzika vo FJ	4	2,75
Chémia vo FJ	25	1,88
Francúzsky jazyk a literatúra	28	65%

Výsledky ústnej časti maturitnej skúšky v školskom roku 2013/2014

Predmet	Počet žiakov	Priemer predmetu
Slovenský jazyk a literatúra	190	1,53
Anglický jazyk	127	1,55
Nemecký jazyk	9	1,89
Francúzsky jazyk	13	1,23
Matematika	66	1,48
Fyzika	9	1,33
Chémia	38	1,45
Biológia	40	1,47
Geografia	2	1,50
Informatika	23	1,43
Dejepis	26	1,35

Občianska náuka	47	1,29
Ekonomika	23	1,47
Deskriptívna geometria	15	1,27
Psychológia	21	1,09
Francúzsky jazyk a literatúra	28	1,89
Biológia vo FJ	26	1,11
Matematika vo FJ	6	1,33
Chémia vo FJ	4	1,25

43 žiakov maturitného ročníka požiadalo o uznanie MS z cudzieho jazyka.

Z AJB2 42 a 1 žiak z NJB2.

Úspechy žiakov školy v jednotlivých predmetoch v školskom roku 2013/2014

Slovenský jazyk:

Olympiáda zo slovenského jazyka

krajské kolo, kategória A 7.miesto – Barbora Priatková –III.C

krajské kolo, kategória B 1.miesto – Kristína Lichá – II.D

Kováčova Bystrica - prehliadka v umeleckom prednese poézie, prózy a vlastnej tvorby

vlastná tvorba –kat. SŠ 1.miesto – Ľudmila Hudecová – II.D

Hviezdoslavov Kubín – prehliadka v umeleckom prednese poézie a prózy

regionálne kolo 1.miesto – Slavomír Sochor – III.B

Bystrická IMPROLIGA

3.miesto – T. Šusteková - I.B

D. Machalová – I.C

S. Chudíková – II.F

Anglický jazyk:

Olympiáda v anglickom jazyku

krajské kolo: kategória 2A – 3.miesto – Marek Malach – II.E

Nemecký jazyk:

Olympiáda v nemeckom jazyku

krajské kolo: kategória 2A – 4.miesto – Tomáš Smädo – II.A

kategória 2B – 8.-10.miesto-Barbora Čížiková-III.C

Francúzsky jazyk:

Olympiáda vo francúzskom jazyku

krajské kolo: kategória 2A – 2.miesto – Emma Materlínová – I.D

kategória 2B – 1.miesto – Lenka Simanová – IV.C

kategória 2C – 1.miesto – Alexandra Katinová– IV.L

celoštátne kolo:

kategória 2B - 5.miesto –Lenka Simanová– IV.C

kategória 2C – 3.miesto – Alexandra Katinová– IV.L

Spievam po francúzsky

celoslovenské kolo:

kategória „Skupina“ – 2.miesto – výber žiakov

Matematika:

Matematická olympiáda

krajské kolo: kategória A- 1.miesto – Matúš Halaj –IV.F

celoštátne kolo: kategória A- 8.miesto – Matúš Halaj –IV.F

krajské kolo: kategória B- 1.miesto – Pavol Zaťko –III.L

4. miesto – Tomáš Terem – II.F

5.miesto - Milan Kubala –II.F

6.miesto – Samuel Schneider – II.F

krajské kolo:

kategória C – 1.miesto –Jozef Lipták – I.F

3.miesto – Ľubica Hladká – I.F

4.-5.miesto – Adam Dobrovič – I.F

Mathrace – internetová súťaž 1.miesto – P. Benková ,M. Halaj, M. Žilák, N. Slivka - IV.F

Jakub Cimerman - IV.F

Matematický B-day - súťaž v spolupráci s Freudenthal Institute Univerzity,Utrecht,Holandsko

slovenské kolo : 2.miesto – L. Kurčík - III.F,

M. Halaj, N. Slivka, M. Žilák –IV.F

MATEMATICKÝ KLOKAN –

kategória Kadet G12 – 1.-2.ročník -16 žiakov, kategória Junior G34 – 3.-4.ročník -1 žiak

Šampión školy – Roman Karlík -I.F- úspešnosť 100%

12 úspešných riešiteľov s vysokým percentom úspešnosti: T. Terem –II.F – 96,7%

J. Lipták, V. Priner, R. Bezák, P. Zaťko – 95%

Pangea –matematická olympiáda účasť 274 žiakov

Bratislavský náboj – matematická súťaž

Kategória seniori: 5.miesto – L. Kurčík, M. Halaj, N. Slivka, L. Jankovichová, P. Benková – IV.F

Kategória juniori - Slovensko 9.miesto – T. Terem, S. Schneider, V. Priner,

M. Sklenár -II.F, A. Dobrovič – I.F

Košický náboj – matematická súťaž

Kategória seniori 6.miesto –M. Halaj, N. Slivka, M. Žilák, P. Benková – IV.F

Kategória juniori -Slovensko 20.miesto – M. Kubala, T. Terem, L. Marcinekova -II.F, J. Lipták– I.F

Informatika

ZENIT

krajské kolo: kategória A - 1.miesto – Norbert Slivka –IV.F

2.miesto - Juraj Pančík – IV.F

5.miesto - Martin Žilák – IV.F

celoslovenské kolo: kategória programovanie – 4.miesto – Norbert Slivka – IV.F

krajské kolo: kategória web dizajn - 1.miesto – Kurčík, Kotočová –III.F

2.miesto – Hruška, Lunterová –IV.L

3.miesto – Beňko, Mutiš–III.F

celoslovenské kolo: kategória web dizajn – 3.miesto – Kurčík, Kotočová – IV.F

Fyzika:

Fyzikálna olympiáda

krajské kolo: kategória C - 2.miesto – Vladimír Priner – II.F

6.miesto – Lucia Marcineková – II.F

krajské kolo: kategória D - 1.miesto – Jozef Lipták – I.F

5.miesto – Leonard Turčan - I.F

Náboj FKS – fyzikálna súťaž

celoslovenské kolo: 10.miesto - M. Halaj, N. Slivka –IV.F, L. Kurčík - III.F

L. Marcineková, V. Priner –II.F

Čo vieš o hviezdach- astronomická súťaž

krajské kolo: 1.miesto – Patrik Gádoši –IV.L

3.miesto – Jozef Lipták –I.F

5.miesto – Marek Kvasnička –II.C

celoslovenské kolo: 2.miesto – Jozef Lipták –I.F

4.miesto – Patrik Gádoši –IV.L

Astronomická olympiáda

celoslovenské kolo: 3.miesto - Jozef Lipták –I.F

Medzinárodné súťaže:

Medzinárodná olympiáda v astronómii a astrofyzike v Suceava, Rumunsko

bronzová medaila - Jozef Lipták - I.F

Chémia

Chemická olympiáda

krajské kolo: kategória B - 3.miesto – Lucia Marcineková –II.F

kategória C - 1.miesto – Jozef Lipták – I.F

Biológia:

Biologická olympiáda

krajské kolo:

kategória A: teoreticko-praktická časť: 2.miesto – Daniela Kovaříková – V.L

6.miesto – Daniela Kovaříková – V.L

projektová časť: 1.miesto – Peter Kicko – V.L

kategória B: projektová časť: 1.miesto – Ľudmila Hudecová – II.D

celoštátne kolo:

kategória B: projektová časť: 3.miesto – Ľudmila Hudecová – II.D

INEPO EUROASIA 2014 – medzinárodná súťaž environmentálnych projektov

3.miesto– bronzová medaila–Peter Kicko – V.L   Baku - Azerbajdžan

Golden Climate 2014 – medzinárodná olympiáda environmentálnych projektov

3.miesto– bronzová medaila–Peter Kicko – V.L   Nairobi - Keňa

Genius Olympiad 2014 - medzinárodná súťaž environmentálnych projektov

3.miesto– bronzová medaila– Peter Kicko – V.L   New York - USA

Dejepis a občianska náuka:

Olympiáda ľudských práv

krajské kolo   kategória A   4.miesto – Jakub Orlíček – I.A

5. miesto – Eva Bullová – III.C

kategória B 2.miesto – Adrián Sarvaš – II.F

Geografia:

Geografická olympiáda

krajské kolo kategória A 1.miesto – Marianna Švecová – V.L

kategória CD 1.miesto – Peter Kicko – V.L

kategória Z 1.miesto – Peter Kicko – V.L

3.miesto – Ľudmila Boldišová – III.A

celoštátne kolo kategória A 1.miesto – Marianna Švecová – V.L

kategória CD 1.miesto – Peter Kicko – V.L

kategória Z 1.miesto – Peter Kicko – V.L

IGEO 2014 medzinárodná geografická olympiáda – účasť Peter Kicko – IV.L Krakow - Poľsko

Telesná výchova:

Basketbal

obvodné kolo- dievčatá: 2.miesto

obvodné kolo- chlapci: 5.miesto

Školské majstrovstvá SR v basketbale - družstvo dievčat: 3.miesto

Florbal

obvodné kolo- dievčatá: 1.miesto krajské kolo- dievčatá: 2.miesto

obvodné kolo- chlapci: 2.miesto krajské kolo- chlapci: 6.miesto

Volejbal

obvodné kolo- dievčatá: 1.miesto   krajské kolo- dievčatá: 4.miesto

MIX volejbalová študentská liga: 3.miesto

Ľahká atletika

Školské majstrovstvá SR v behu na 400m: 3.miesto – Barbora Tomková - II.B

Cezpoľný beh

obvodné kolo- výber: 2.miesto

krajské kolo- dievčatá: 3.miesto

Školské majstrovstvá SR v orientačnom behu: 1.miesto – Teodor Takáč - IV.L

Stolný tenis

obvodné kolo- dievčatá: 1.miesto

obvodné kolo- chlapci: 1.miesto

Badminton

obvodné kolo- dievčatá: 1.miesto

obvodné kolo- chlapci: 1.miesto

Iné súťaže:

Biblická olympiáda –

okresné kolo   3.miesto– Ľ. Hladká, R. Karlík - I.F

D. Mojžiš - II.F

krajské kolo, výtvarná časť-   2.miesto– Lucia Micháliková – III.A

Kreslenie komiksov „Dis-moi dix mots“   2.miesto – Claudia Kúdelková – II.L

IGRAM - cena pre najlepšieho herca- Patrik Gádoši – IV.L

j) údaje o projektoch, do ktorých je škola zapojená

Škola je zapojená do viacerých projektov, ktoré sú orientované na rozvoj vzdelávania, vedy a kultúry v intenciách naplňovania základných princípov a cieľov UNESCO. Podľa zamerania môžeme sú projekty rozdelené do štyroch okruhov. Vzhľadom k ich širšej profilácii je toto rozdelenie iba rámcové a slúži na sprehľadnenie aktivít školy:

- projekty zamerané na starostlivosť o životné prostredie a utváranie environmentálneho vedomia,
- projekty v oblasti výchovy mladých ľudí k tolerancii, humanizmu a demokratickým hodnotám ako aj na podporu tímovej práce a jej prezentácie
- projekty zamerané na popularizáciu vedy, modernizáciu vyučovania a uplatňovanie informačno-komunikačných zručností,
- projekty v oblasti rozvoja jazykových kompetencií, rozširovania kultúrneho potenciálu krajiny a medzinárodnej spolupráce.

1. Projekty zamerané na starostlivosť o životné prostredie a utváranie environmentálneho vedomia

Gymnázium J. G. Tajovského v Banskej Bystrici formuje ekologické cítenie študentov, ich postoje a hodnotovú orientáciu vo vzťahu k prírode, ľuďom i k životnému prostrediu. Ekologické vzdelávanie je implementované do všetkých vyučovacích predmetov našej školy, a to nielen na teoretickej báze (v podobe rôznych prednášok, besied, výstav, návštev Envirofilmu a firiem na spracovanie a recykláciu odpadov a pod.), ale aj prakticky. Kvetinovú výzdobu zabezpečuje RNDr. Capek v rámci biologického krúžku. Starostlivosť o živé organizmy: RNDr. Kusá spolu s vybranými chovateľmi z radou študentov sa starajú o 300-litrové tropické akvárium a o jedného tropického pavúka. Deň vody si pripomenuli premietaním filmov. Praktickú environmentálnu výchovu zabezpečuje počas vyučovania, ale aj pri mimoškolskom vyučovaní, napríklad v podobe ekologických exkurzií do chránených prírodných rezervácií, do výrobní rôznych firiem, ale aj návrhom a realizáciou menších projektov a účasťou na rôznych väčších projektoch. Škole patrí aj organizácia zberu druhotných surovín, najmä použitého papiera a plastových fliaš PET.

Okrem veľkého, ročného zberu (v období marca) papier zbiera aj priebežne počas celého školského roku. Od roku 2007 začali so zberom plastových fliaš PET. V škole sa objavili zberné nádoby v rôznej podobe a farbe, ktoré nazvali „plastožrútkami“. Koordinátorkou projektu je RNDr. Soňa Kusá.

2. Projekty v oblasti výchovy mladých ľudí k tolerancii, humanizmu a demokratickým hodnotám ako aj na podporu tímovej práce a jej prezentácie

Projekt Management macht die Schule

Obchodná fakulta Ekonomickej univerzity v Bratislave v dňoch 19. - 20. septembra 2013 na medzinárodnej konferencii Projekt Management macht die Schule umožnila našej škole pred medzinárodným publikom prezentovať projekt Šachovnica & človeče, ktorý získal pre svoj obsah Zvláštne ocenenie v kategórii B v 1. ročníku súťaže študentských projektov Projekty robia školy.

Spomínaný projekt v anglickom jazyku prezentovali Ludmila Jankovichová a Natália Slancová zo IV.F.

Projekt Orange „Pred oponou, za oponou“

Projekt bol uskutočnený v spolupráci s nadáciou Orange. Jeho cieľom bolo upriamiť pozornosť žiakov na problematiku zneužívania moderných komunikačných technológií a pomôcť im zorientovať sa v rizikách, ktoré vyplývajú z ich používania. Divadelný súbor bilingválnej sekcie naštudoval hru vo francúzskom jazyku „L'étranger á perpetuité“, ktoré sa zaoberala uvedenou problematikou. Projekt bol uskutočnený pod vedením p. profesoriek N. Labrousse, A. Belanovej a M. Ďurčovej v spolupráci so školskou psychologičkou Z. Benkovou.

Projekt KOMPRAX

Národný projekt KomPrax - Kompetencie pre prax, ktorý realizuje Slovenský inštitút mládeže - IUVENTA, je zameraný na podporu práce s mládežou prostredníctvom neformálneho vzdelávania. Tento projekt naučí mladých ľudí organizovať, manažovať, vytvoriť si tím a komunikovať s ním. Na malý projekt, v ktorom si vyskúšajú všetky tieto zručnosti dostanú podporu vo výške 200 €. Bolo zrealizovaných niekoľko projektov, ktoré prispeli k skultúrneniu prostredia školy, tried, študovne, chodieb, k upevneniu vzťahov v triednom kolektíve, ale aj zorganizovanie kultúrnych a športových akcií.

Najlepší športovci roka 2013 mesta Banská Bystrica

Dievčatá z GJGT: Katarína Urbániová (III.D), Lucia Striešová (II.E) a Jana Matejčíková (II.E), boli dňa 26. marca 2014 ocenené p. primátorom Banskej Bystrici Petrom Gogolom za úspešnú reprezentáciu školy, mesta a klubu v basketbale.

Všetky tri dievčatá sú študentkami Gymnázia J. G. Tajovského a reprezentujú mesto Banská Bystrica nielen na klubovej, či reprezentačnej úrovni ale aj v tzv. školskom športe. Práve táto zanietenosť pre basketbal priniesla dievčatám jedinečnú možnosť, ktorá prichádza raz za desiatky rokov, a tak skoro sa nebude opakovať. Mali to šťastie, že v jedinom roku 2013 sa konali všetky vrcholné podujatia, ktoré sa pre ich vekovú kategóriu organizujú a ony, vďaka svojej výnimočnej športovej výkonnosti, sa na ne kvalifikovali.

V minulom roku dievčatá získali dva tituly majstra republiky, reprezentovali Slovensko na Majstrovstvách Európy, Majstrovstvách sveta škôl a na Olympiáde mládeže.

Projekt Kino v bazéne,

ktorý počas minulého roka prinavrátil život do nádvorja Gymnázia Jozefa Gregora Tajovského. Kino v bazéne otvorilo svoj druhý ročník už v prvej polovici júna. Zatiaľ čo minulý rok sa prišlo na desať filmových projekcií pod holým nebom vyše 900 návštevníkov a návštevníčok, tento rok organizátori pripravili dvakrát toľko podujatí. A nezostalo to len pri filmoch. Otvorenie Kina v bazéne sa uskutočnilo 11. júna 2014 dokumentárnym filmom Roberta Kirchhoffa Kauza Cervanová, ktorý v ankete denníka SME označila umelecká obec ako Kultúrnu udalosť roka 2013. Pri príležitosti otvorenia druhého ročníka do „bazéna“ zavítalo po prvýkrát aj divadlo. 12. júna 2014 sa tu uskutočnila prezentácia projektu Divadelné Safari, v ktorom sa skupina mladých divadelníkov a divadelníčok pod vedením skúsených lektoriek venovala rozvoju svojich zručností. Výstupom z tvorivých ateliérov bolo interaktívne predstavenie Strach s pod názvom Naivne pozitívna rozprava.

Projekt Kino v bazéne získal 2. októbra 2014 1. miesto v oceňovaní Projekt roka mladých – cenu Most. Nominovaných bolo 130 projektov.

Jednota v rozmanitosti alebo Einheit in Vielfalt,

pod týmto heslom EÚ sa nesie iniciatíva krajskej vlády a Ministerstva kultúry Badenska-Würtemberska s cieľom vytvárať imaginárne mosty cez rieku Dunaj, spájajúcu desať európskych krajín, nadviazať spoluprácu mladých ľudí a tak vzájomne priblížiť rozmanitosť kultúr národov strednej a východnej Európy.

V súvislosti s blížiacimi sa voľbami do Európskeho parlamentu prišla krajská centrála pre politické vzdelávanie Badenska-Würtemberska s novým projektom pod názvom don@u-online Europawahl 2014, do ktorého sa už po druhýkrát úspešne zapojilo aj gymnázium J. G. Tajovského. Pracovná skupina vybraných 12 študentov z 1. - 3. ročníka na projekte pracovala pod vedením dipl. germ. Ľudmily Hrmovej.

V týždni od 10. februára do 14. februára 2014 sa na gymnáziu uskutočnil medzinárodný projekt AISEC Educate Slovakia. Tento projekt je určený pre stredné školy a šíri kultúrne povedomie medzi mladými ľuďmi. Vedú ho mladí zahraniční lektori výlučne v anglickom jazyku. Na gymnáziu pracovali traja lektori - Bozhena z Ukrajiny, Cita z Indonézie a Rocky z Taiwanu. Do projektu sa zapojili študenti 2. a 3. ročníka, ktorí študujú anglický jazyk ako prvý cudzí jazyk s dotáciou 4 hodiny týždenne. Každá trieda absolvovala 4 vyučovacie hodiny, v priebehu ktorých sa študenti dozvedeli veľa zaujímavých skutočností o kultúre a životnom štýle ľudí v krajinách, z ktorých lektori pochádzajú.

Komunikácia prebiehala formou IT prezentácií, prednášok a diskusií. Lektori zvolili zaujímavé metódy a formy práce, žiaci boli aktívni a iniciatívni. Zahraniční lektori ocenili dobrú až vynikajúcu jazykovú vybavenosť študentov, ich prístup k práci a schopnosť vytvoriť uvoľnenú a spolupracujúcu atmosféru na lektorovaných hodinách. Projekt finančne podporili rodičia našich študentov z fondu OZ RR.

V rámci projektu Rozumieme si – Poznajme sa navzájom, ktorý úspešne pokračoval aj v tomto roku, sa výber žiakov pod vedením J. Lišiakovej zúčastnil exkurzie: Lidice – Praha – Terezín. Projekt je zameraný na dejiny 2. svetovej vojny. Odborným garantom projektu bolo Múzeum SNP v Banskej Bystrici.

Agenda 21 NOW

Ako škola pridružená k UNESCO sa každoročne zapája do aktivít UNESCO. V roku 2014 sa zapojili do medzinárodnej internetovej konferencie pridružených škôl UNESCO, pod vedením D. Pokornej. Témou tohtoročnej edície bola: Predsudky proti svetu, svet proti predsudkom.

Podporovať emocionálnu inteligenciu študentov a vychovávať mladých ľudí k demokratickým hodnotám sleduje aj školský projekt PEER. Koordinátorom projektu bola výchovná poradkyňa Mgr. Katarína Ďurišková a školská psychologička Z. Benková. Program PEER je projektom rovesníckych skupín, ktorý prostredníctvom vzájomnej komunikácie a kooperácie (mediácie) rozvíja empatickú stránku človeka, pomáha mu prekonávať rôzne predsudky a učí ho sociálnej zodpovednosti.

Tradíciou sú na Gymnáziu projekty zamerané na zbierkovú činnosť a to: Deň narcisov, Deň nezábudiek, Modrý gombík, Týždeň boja proti rakovine, AVON pochod či zbierka pre nemocných na sklerózu multiplex. Všetky zbierky sú vyjadrením spolupatričnosti, porozumenia a pomoci chorým a postihnutým ľuďom. Koordinátorom uvedených projektov je RNDr. Pavol Capek.

V rámci výchovy k manželstvu a rodičovstvu sa dievčatá I. ročníka zúčastnili prednášky „ Za zdravie žien“, ide o projekt organizovaný Slovenskou asociáciou študentov medicíny v spolupráci s Ligou proti rakovine.

Váž si svoje zdravie, váž si sám seba - Projekt realizovaný Mestskou políciou BB, ktorý sa týkal problematiky fajčenia, požívania alkoholu a užívania psychotropných látok maloletými a mladistvými. Projekt sa realizoval v triedach 2. ročníka.

Predmetová komisia SJL realizovala projekt OTVORENÁ KNIŽNICA PRE VŠETKÝCH. PK SJL zriadilo vlastnú – otvorenú knižnicu zadarmo. Knihy sú voľne dostupné pred učebňou SJL. Každý si ich môže požičať a po prečítaní vrátiť na svoje miesto.

Aj v máji 2014 sa zapojili do medzinárodného tanečného projektu European Quadrille dance, ktorý sa koná v 50 európskych krajinách. Koordinátorom projektu bola Mgr. Lišiaková a S. Husárová.

3. Projekty zamerané na popularizáciu vedy, modernizáciu vyučovania a uplatňovanie informačno-komunikačných zručností

Škola participuje na viacerých projektoch tohto zamerania, ktoré majú dlhodobú perspektívu.

V rámci projektu ESF Premena tradičnej školy na modernú škola realizuje dva veľké projekty. Projekt „...a aby nám žiaci neutiekli“ je zameraný na zintenzívnenie interaktívneho vyučovania spolu s realizáciou vzdelávacích školení pedagogických zamestnancov. Cieľom tohto projektu je uskutočniť inováciu obsahu vzdelávania na Gymnáziu JGT.

Projekt má dve plánované aktivity:

1) tvorba nových učebných foriem a nového študijného materiálu, v rámci ktorého sa spracúva aj spoločná metodológia.

2) vzdelávacie aktivity pre pedagogických pracovníkov zameraných na zvýšenie vedomostí a zručností pri práci s interaktívnou tabuľou a prípravou inovovaných vyučovacích cvičení uplatňovať nové metódy vo vyučovacom procese.

V rámci projektu bolo cez interaktívne vzdelávanie zaškolených spolu 38 učiteľov z celej školy.

Druhý projekt, ktorý škola realizuje tiež v rámci projektu ESF Premena tradičnej školy na modernú je projekt „Škola priateľská študentom“. Prioritou tohto projektu je inovácia biologického laboratória, ktoré bude vybavené najmodernejšími pomôckami a IKT technikou. Projekt sa realizuje prostredníctvom dvoch aktivít. V rámci prvej aktivity je riešené pokračovanie v tvorbe ďalších študijných materiálov - interaktívnych cvičení s pokrytím maximálneho počtu tematických celkov najmä prírodovedných predmetov. Celkový počet interaktívnych cvičení po skončení projektu by mal byť okolo 320, čo je dobrý základ pre uplatňovanie moderných metód vyučovacieho procesu, tak aby sa vyučovací proces stal kreatívnym a interaktívnym. Vytvorené cvičenia budú zdieľané na www.gjgt.sk a prostredníctvom PROXIA Academy systému so všetkými pedagógmi a študentmi s cieľom stáleho zvyšovania kvality. V rámci projektu sa vybuduje aj mobilná tabletová učebňa.

Škola pokračuje v zapojení sa v národnom projekte MŠ SR „Modernizácia vyučovacieho procesu na stredných školách“. Projekt je zameraný na inováciu a zmodernizovanie obsahu vzdelávania a metód vo vyučovaní, ale najmä na prípravu učiteľov s novými kompetenciami pre prácu v Modernej škole 21. storočia (pre žiakov menej memorovania, zaujímavejšie a pestrejšie hodiny, pre učiteľov lepšie možnosti na seberealizáciu a nový systém kariérneho rastu). Do projektu sú zapojené : RNDr. Marcela Mozoľová, PhDr. Miriam Halvoňová, Mgr. Monika Ďurčová, Mgr. Helena Majerová.

Projekt Digitálna študovňa – je pokračovaním projektu „Učiteľ v novej úlohe“. Jeho cieľom je tvorba a poskytovanie študijného materiálu študentom, pedagógom i širšej verejnosti v elektronickej forme, ktorá je dostupná na internetových stránkach školy (www.gjgt.sk). Materiál je rozdelený podľa učebných predmetov a je k dispozícii v textovej (Word, AcrobatReader) resp. obrazovej (PowerPoint, WindowsMedia) podobe. Od februára 2008 digitálnu študovňu navštívilo už viac ako 14 000 návštevníkov.

Spolupracuje s Katedrou fyziky na FPV UMB v BB. My zasväcujeme študentov do tajov učenia fyziky a kolegovia z katedry pre našich žiakov usporadúvajú rôzne prednášky, semináre k riešeniu úloh FO a v posledných rokoch sa naši žiaci zúčastňujú videokonferencií pod názvom „International Particle Physics Masterclasses.“ Projekt organizuje Európska skupina pre popularizáciu časticovej vedy EPPOG.

4. Projekty v oblasti rozvoja jazykových kompetencií, rozširovania kultúrneho potenciálu krajiny a medzinárodnej spolupráce

Do záverečnej časti zaradujeme projekty, ktoré rozvíjajú partnerstvá s niektorými zahraničnými európskymi školami.

Medzinárodný projekt Comenius „ Po stopách Roberta Desnosa“

Projekt prebiehal dva roky v spolupráci s francúzskou partnerskou školou Collège Guillaume Cale a Slovanským gymnáziom v Olomouci, pod vedením profesoriek J. Zboranovej a E. Dropčovej. Cieľom projektu bolo štúdium života a diela surrealistického básnika Roberta Desnosa, ktorý zahynul v koncentračnom tábore Terezín. V októbri 2013 našu školu navštívili žiaci a vyučujúci z partnerských škôl a v apríli 2014 sa štyria žiaci našej školy zúčastnili pobytu vo Francúzsku. Výsledným produktom projektu bolo natočenie filmu, napísanie brožúry a uskutočnenie záverečnej výstavy.

Expozícia v rámci projektu Comenius

Výstavu pripravili a zrealizovali žiaci II.L triedy pod vedením J. Zboranovej a E. Dropčovej. Vernisáž ku výstave sa konala na našej škole 4.6.2014 za prítomnosti zástupcov mesta, Múzea SNP, rodičov a žiakov II.L triedy. Výstava o Robertovi Desnosovi bola ponúknutá Múzeu SNP a ďalším školám.

Simulácia zasadnutia Európskeho parlamentu organizovaná Francúzskym Inštitútom v Bratislave v spolupráci s Univerzitou Sciences Po v Dijone. Simulácia sa uskutočnila 10. Februára 2014 v Bratislave a za našu školu sa na nej zúčastnili 3 žiačky IV.L a 5 žiakov V.L triedy. Alexandra Katinová bola zvolená za predsedníčku parlamentu a viedla jednoduché zasadnutie. Následne 6.-9. 5. 2014 Alexandra Katinová a Tatiana Kanderová reprezentovali našu školu na simulácii Európskeho parlamentu priamo v Dijone.

Minicolloque – medzinárodné stretnutie žiakov v Saumur

5 žiakov II. a III.L sa pod vedením M. Ďurčovej zúčastnilo v dňoch 10.-14. 6.2014 na medzinárodnom stretnutí, organizovanom Institution St. Louis zo Saumur. Projekt zabezpečil prvé stretnutie so školou, ktorá už tretí rok prijíma našich žiakov na študijné pobyty v trvaní 4 mesiacov. Vzhľadom na záujem z francúzskej strany by sme chceli v budúcnosti zorganizovať podobné stretnutie aj na pôde našej školy.

Projekt "Eurodyssée" koordinovaný belgickou školou v Ciney.

Medzinárodný projekt 7 európskych škôl, na ktorom sme sa zúčastnili už deviatykrát, mal tému „Revolúcia“. Výmenný pobyt belgických študentov na Slovensku v termíne 3.3.- 10.3.2014 pripravili a realizovali žiaci II.L triedy pod vedením J. Zboranovej a A. Šullovej . V dňoch 4.4.- 11.4.2014 sa 16 našich študentov zúčastnilo projektu v Belgicku, spoznávalo zvyky, kultúru a krásy regiónu Ciney.

Projekt „Európa, škola, vzdelávanie“ koordinovaný lýceom v Sévres

Projekt pokračuje už desiaty rok. Umožňuje uvažovať o kultúre, škole a vzdelávaní v Európe a iných aktuálnych otázkach spolu so študentmi 14 európskych škôl prostredníctvom videokonferencií, približuje prednášky významných politikov, novinárov, filozofov. V rámci projektu sme sa zúčastnili videokonferencie pri príležitosti stého výročia narodenia J.P. Vernanta.

Projekt výmeny žiakov I.L s partnerským Lýceom J.P. Vernant v Sèvres.

Projekt sa uskutočnil už 21 krát. Výmenný pobyt 31 francúzskych študentov a 3 pedagógov sa uskutočnil v týždni 31.1. – 7.2.2014. Následne trieda I.L strávila týždeň vo Francúzsku od 4.4.- 11.4.2014. Za výmenu bola zodpovedná M. Chriaštelová, pomáhali jej pani profesorky A. Belanová a M. Ďurčová

V spolupráci s FHV UMB s názvom „ Učiteľ prekladateľom, prekladateľ učiteľom“ študenti absolvovali sériu prednášok o štúdiu cudzích jazykov, vyskúšať si prácu tlmočníka. Koordinátorom projektu bola Mgr. Šimkovičová

k) údaje o výsledkoch inšpekčnej činnosti vykonanej Štátnou školskou inšpekciou v škole

V školskom roku 2013/2014 bola vykonaná kontrola Štátnou školskou inšpekciou dňa 15.5.2014. Predmetom školskej inšpekcie bola kontrola zabezpečenia a priebehu prijímacích skúšok. ŠŠI nezistila žiadne priestupky, príprava a organizácia prijímacieho konania boli v súlade s platnou školskou legislatívou. Zdroj: M. Sochorová

Školský úrad

sídli na adrese Mesto Banská Bystrica, Československej armády 26 v Banskej Bystrici. Podľa zákona č. 596/2003 o štátnej správe v školstve a školskej samospráve a o zmene a doplnení niektorých zákonov, zabezpečuje školský úrad prenesený výkon štátnej správy na úseku školstva a ďalšiu samosprávnu činnosť v zmysle ustanovení § 6, § 7 a § 9:

1. Zriaďovanie a zrušovanie základných škôl podľa § 6 odsek 1 a § 9 odsek 1 zákona.
2. Pri výkone samosprávy zriaďuje a zrušuje:
  - a) základné umelecké školy,
  - b) materské školy,

- c) školské kluby detí,
- d) školské strediská záujmovej činnosti,
- e) centrá voľného času,
- f) zariadenia školského stravovania pre žiakov základných škôl a pre deti materských škôl,
- g) jazykové školy pri základných školách,
- h) strediská služieb škole,
- i) školské internáty.

3. Vytvára podmienky na:

- a) výchovu a vzdelávanie detí a žiakov najmä tým, že zriaďuje školy a školské zariadenia,
- b) plnenie povinnej školskej dochádzky v základných školách, ktorých je zriaďovateľom,
- c) zabezpečenie výchovy a vzdelávania detí a žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami v školách a v školských zariadeniach, ktorých je zriaďovateľom
- d) zabezpečenie výchovy a vzdelávania detí a žiakov s mimoriadnym nadaním a talentom v školách a v školských zariadeniach, ktorých je zriaďovateľom.

4. Vykonáva štátnu správu v prvom stupni vo veciach ohrozovania výchovy a vzdelávania maloletého alebo zanedbávania starostlivosti o povinnú školskú dochádzku žiaka.

5. Vykonáva štátnu správu v druhom stupni vo veciach, v ktorých v prvom stupni rozhodol riaditeľ základnej školy, ktorej je zriaďovateľom.

6. Vo veciach výchovy a vzdelávania v školách a školských zariadeniach, ktorých je zriaďovateľom, ďalej

- a) kontroluje dodržiavanie všeobecne záväzných právnych predpisov v oblasti výchovy a vzdelávania s výnimkou kontroly podľa §13 a v oblasti školského stravovania,
- b) kontroluje kvalitu podávaných jedál v školských jedálňach,
- c) vydáva organizačné pokyny pre riaditeľov, najmä organizačné pokyny na príslušný školský rok,
- d) poskytuje odbornú a poradenskú činnosť školám a školským zariadeniam,
- e) poskytuje právne poradenstvo riaditeľom,
- f) môže na základe dohody vykonávať administratívno-technické práce na mzdovom úseku a pracovnoprávnom úseku pre školy a školské zariadenia,
- g) vedie personálnu agendu riaditeľov,
- h) predkladá školskej rade na vyjadrenie:

1. informácie o pedagogicko-organizačnom a materiálnom zabezpečení výchovno-vzdelávacieho procesu škôl a školských zariadení,
2. návrh rozpisu finančných prostriedkov pre školy a školské zariadenia pridelených krajským školským úradom,
3. správu o výsledkoch hospodárenia škôl a školských zariadení,
4. správu o výchovno-vzdelávacej činnosti, jej výsledkoch a podmienkach škôl a školských zariadení, ktorých je zriaďovateľom,
5. koncepciu investičného rozvoja škôl a školských zariadení,
6. návrhy na zriaďovanie alebo zrušovanie škôl a školských zariadení,
7. návrhy na zriadenie tried s rozšíreným vyučovaním vyučovacieho predmetu alebo skupiny predmetov,
8. návrhy na zriadenie tried pre deti a žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami a deti a žiakov s mimoriadnym nadaním a talentom,
  - i) spolupracuje s inými obcami, orgánmi školskej samosprávy, príslušným krajským školským úradom a inými štátnymi orgánmi, s fyzickými osobami a inými právnickými osobami, s riaditeľmi pri zabezpečení personálneho obsadenia škôl a školských zariadení pedagogickými zamestnancami a nepedagogickými zamestnancami, s príslušným samosprávnym krajom pri zabezpečení ubytovania zahraničných lektorov pôsobiacich v školách a v školských zariadeniach a s občianskymi združeniami a inými právnickými osobami zaoberajúcimi sa záujmovou činnosťou detí a mládeže a športom a pri zabezpečovaní predmetových olympiád a súťaží detí a žiakov škôl a školských zariadení,
  - j) prerokuje školský vzdelávací program a výchovný program.
7. Spracúva a poskytuje informácie v oblasti výchovy a vzdelávania vo svojej pôsobnosti orgánom štátnej správy a verejnosti.
8. Schvaľuje návrh zmluvy o nájme a prenájme školských budov a miestností a o nájme a prenájme príľahlých priestorov školy a školského zariadenia, ktorej je zriaďovateľom.
9. Vykonáva správu škôl a školských zariadení, ktorých je zriaďovateľom, a na uskutočňovanie výchovno-vzdelávacieho procesu zabezpečuje
  - a) priestory a materiálno-technické zabezpečenie,
  - b) didaktickú techniku používanú vo výchovno-vzdelávacom procese,
  - c) finančné prostriedky na mzdy, platy, služobné príjmy a ostatné osobné vyrovnania podľa osobitných predpisov a finančné prostriedky na prevádzku a údržbu, ktoré prerozdeľuje a kontroluje ich využívanie,
  - d) investičné prostriedky zo štátneho rozpočtu a z vlastných zdrojov.

10. Zriaďovateľskou pôsobnosťou školského úradu v prenesenom výkone štátnej správy vo vzťahu k základným školám bez právnej subjektivity sa rozumie finančné, personálne, materiálno-technické a priestorové zabezpečenie výchovno-vzdelávacieho procesu, prevádzky a riešenia havarijných situácií týchto škôl. Vo vzťahu k základným školám s právnou subjektivitou ide o finančné, materiálno-technické a priestorové zabezpečenie výchovno-vzdelávacieho procesu, prevádzky a riešenia havarijných situácií týchto škôl. Starostlivosť o budovy, v ktorých základná škola sídli, je predmetom samosprávnej pôsobnosti obce.

11. Zabezpečuje podmienky na stravovanie detí a žiakov vo všetkých školách a školských zariadeniach, ktorých je zriaďovateľom, a to formou zriaďovania zariadení školského stravovania

12. Vykonáva následnú finančnú kontrolu na úseku hospodárenia s finančnými prostriedkami pridelenými zo štátneho rozpočtu, zo všeobecného rozpočtu Európskej únie, s materiálnymi hodnotami a majetkom, ktorý má v správe, a kontroluje efektívnosť a účelnosť ich využitia.

13. Vede evidenciu detí a žiakov vo veku plnenia povinnej školskej dochádzky, ktorí majú v obci trvalé bydlisko, a vede evidenciu, v ktorých školách ju plnia.

14. Vykonáva hodnotenie riaditeľa školy alebo riaditeľa školského zariadenia, ktorých je zriaďovateľom.

15. Určuje výšku príspevku za pobyt dieťaťa v materskej škole, výšku príspevku v základnej umeleckej škole, výšku úhrady nákladov na štúdium v jazykovej škole a výšku mesačného príspevku na čiastočnú úhradu nákladov na činnosť školského klubu detí, školského strediska záujmovej činnosti, internátu alebo centra voľného času.

Okrem toho Školský úrad vykonáva aj:

- riešenie priestupkov na úseku školstva
- spracováva a vedie agendu týkajúcu sa dotácií na stravu, na nákup učebných pomôcok a motivačný príspevok pre deti v hmotnej núdzi
- spracováva štatistické výkazy v zriaďovateľskej pôsobnosti mesta
- metodicky usmerňuje práce pri inventarizácii majetku a potravín, predkladá návrh na vyradenie majetku

60. výročie Pedagogickej fakulty v Banskej Bystrici

V akademickom roku 2014/2015 si Pedagogická fakulta Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici pripomína 60. výročie vysokoškolského učiteľského vzdelávania v Banskej Bystrici. „Súčasťou osláv 60. výročia vysokoškolského učiteľského vzdelávania v Banskej Bystrici bola slávnostná akadémia a medzinárodná vedecká konferencia. Slávnostná akadémia sa uskutočnila 11. novembra 2014 o 17:00 v Divadle Štúdio tanca v Banskej Bystrici, kde boli ocenené významné osobnosti z radov Pedagogickej fakulty UMB a spolupracujúcich inštitúcií za dlhoročný prínos na rozvoji Pedagogickej

fakulty UMB a vysokoškolského vzdelávania v Banskej Bystrici,“ uviedol prodekan pre medzinárodnú spoluprácu a vzťahy s verejnosťou Peter Jusko.

Vedeckovýskumná činnosť fakulty sa podľa Juska orientuje na základný, ale najmä na aplikovaný výskum v oblasti teórie vyučovania jednotlivých predmetov, pedagogiky, psychológie, sociálnej práce, umenia a evanjelikálnej teológie. „Učitelia fakulty pravidelne riešia grantové projekty a výsledky svojej práce publikujú v domácich a zahraničných časopisoch, zúčastňujú sa domácich a medzinárodných vedeckých a odborných konferencií. Fakulta sa angažuje aj v grantových projektoch v spolupráci s partnerskými vysokými školami v SR i v zahraničí a v grantoch Európskeho sociálneho fondu. Pedagogická fakulta UMB pravidelne organizuje medzinárodné vedecké konferencie,“ povedal prodekan.

Na prezentáciu výsledkov vedeckovýskumnej činnosti fakulta vydáva zborník vedecko – výskumných prác zamestnancov fakulty Acta Universitatis Matthiae Belii Pedagogická fakulta, vydáva zborníky vedeckovýskumných prác končiacich projektov, ako aj zborníky jednotlivých katedier. Pedagogická fakulta taktiež vydáva vedecké monografie a vysokoškolské učebné texty, a to aj v spolupráci s partnerskými vysokými školami,“ spomenul. Ako pokračoval, spolu s Pedagogickou fakultou Ostravskej univerzity a Sliezkou univerzitou v Katoviciach vydávajú medzinárodný vedecký časopis The New Educational Review, ktorý vychádza štvrťročne a umožňuje prezentovať výsledky práce všetkých učiteľov PF UMB v anglickom jazyku.

IV. VEDA A TECHNIKA

Technologický pokrok, technický pokrok je proces zdokonaľovania výrobných prostriedkov, technológií, organizácie práce a vyrábaných produktov, ktoré vedú k úsporám spoločnej práce, ku zvýšeniu užitočného efektu výroby a výrobkov.

Vedecký, technologický a technický pokrok, informačné technológie sú tým hlavným činiteľom, ktorý umocňuje a zrýchľuje globalizáciu svetovej ekonomiky. Bez IT technológií v súčasnosti nefunguje doprava, obchod, zdravotníctvo, organizácie, školstvo. Technický pokrok umožňuje, že do života ľudí vstúpili dotykové mobily, tablety, inteligentné telefóny s aplikáciami, ktoré sledujú zdravotný stav respondenta. V obchodoch sú čítače kódov, bežný je internetový obchod a reklama. V leteckej doprave závisí bezpečnosť na computerových systémoch, bežné sú check - in terminály na letiskách.

Dnes je už možné zapnúť doma kúrenie po ceste z práce pomocou aplikácie v šikovnom telefóne. V blízkej budúcnosti potom bude zrejme možné kúpiť napríklad chladničku, ktorá v prípade, že minie mlieko, bude schopná sama nové objednať v internetovom obchode alebo ho svojmu majiteľovi pridať na nákupný zoznam v jeho tabletu. 3 -D technológie prenikajú do polygrafie, medicíny i umenia a stávajú sa pomocníkmi v bežnom živote. Väčšinu vedomostí a poznatkov ľudstva možno nájsť na internete. Wikipédia, Google, Facebook , sociálne siete boli najčastejším zdrojom informácií v roku 2014 aj v Banskej Bystrici. Mobilný telefón je neodmysliteľnou potrebou , ktorú majú už deti na prvom stupni základných škôl a seniori v neskorom veku. Výber mobilných operátorov a ponuka mobilov sú v neustálom procese rastu. V automobilizme je rozvoj komputerie nevídaný, technické vybavenie áut je zväčša počítačové. Navigácia GPS, digitálne mapy, napojenie na družicový systém sú samozrejmosťou. Počítačová gramotnosť sa vyučuje od najmenších po seniorov.

Mesto Banská Bystrica má významné inštitúcie, pracoviská ,organizácie vedy, výskumu a vývoja a držiteľov osvedčenia o spôsobilosti vykonávať výskum a vývoj v Banskej Bystrici . Tento intelektuálny potenciál stavia mesto do pozície jedného z najvýznamnejších centier na Slovensku.

V roku 2014 rástol počet slovenských výskumníkov. V porovnaní s rokom 2013 to bol nárast o 1002 zamestnancov. Celkovo tak vlani pracovalo vo výskume 28.825 ľudí. Vyplýva to zo správy o stave výskumu a vývoja za rok 2014 z dielne ministerstva školstva, ktorú dnes prerokovala vláda. Najväčším problémom slovenskej vedy však zostáva nedostatok financií.

V Banskej Bystrici vznikla Filozofická fakulta

Slávnostné uvedenie Filozofickej fakulty do života sa uskutočnilo 7. januára 2014 o 9.30 hod. v sídle fakulty na Tajovského ulici 40 v Banskej Bystrici.

Filozofická fakulta vznikla z Fakulty humanitných vied Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici. Návrh vedenia fakulty a univerzity na zmenu odsúhlasila Akreditačná komisia vlády SR, Akademický senát FHV a UMB. Na fakulte v poslednom období prevažovali neučiteľské študijné programy, čím sa už svojím zameraním odlišovala od fakúlt pedagogického zamerania. Vedenie fakulty aj naďalej očakáva, že inštitúcia sa bude vyvíjať smerom k filozoficko-antropologickému výskumu a tomu budú prispôsobené aj študijné odbory a programy. Aj v budúcnosti však bude poskytovať taktiež učiteľské programy, ktoré majú v Banskej Bystrici dlhodobú tradíciu. O zmenu názvu sa už fakulta pokúšala pred trinástimi rokmi. V uvedenom období však mali väčšinu učiteľské programy, preto návrh neprešiel. Po vzniku Univerzity Mateja Bela najprv fungovala v spojení s Fakultou prírodných vied, neskôr sa osamostatnila. V roku 2007 sa zlúčila s Filologickou fakultou, ktorá zabezpečovala štúdium prekladateľstva a tlmočníctva.

Prezident SR Andrej Kiska vymenoval rektora UMB

Prezident SR Andrej Kiska vymenoval 18. novembra 2014 v Prezidentskom paláci nových rektorov vysokých škôl. Rektorem Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici sa stal Vladimír Hiadlovský Andrej Kiska novovymenovaným rektorom zaželel do ich novej náročnej práce veľa elánu a vysokým školám pod ich vedením obdobie plné úspechov.

V príhovore ďalej prezident pripomenul potrebu zmien v našom vysokom školstve a tiež dôležitosť správneho smerovania a budúcnosti nášho vysokého školstva. „Vy nie ste len najvyšší akademickí predstavitelia vysokých škôl, ste aj ich manažéri, ktorí budú určovať filozofiu vzdelávania a praktické smerovanie celej školy. Ste nositeľmi hodnôt, ktoré budete prenášať na svojich pedagógov a budete ich motivovať, aby ich prenášali na študentov,“ zdôraznil prezident. Andrej Kiska je presvedčený, že cieľom vysokého školstva nie je produkovať množstvo absolventov ale to, aby vysoké školy opúšťali kvalifikovaní, vzdelaní a rozhladení absolventi, ktorí prevezmú úlohu lídrov vo svojom odbore. Nový rektor UMB v Banskej Bystrici Ing. Vladimír Hiadlovský, PhD. vykonával funkciu dekana Ekonomickej fakulty UMB. Je manažér a pedagóg. Vyučuje podnikové financie, finančno-ekonomickú analýzu podniku, finančnú analýzu a plánovanie, analýzu trhu. Publikáčne sa venuje problematike finančno-ekonomickej analýzy podnikateľských subjektov. Je autorom viacerých vedeckých článkov a spoluriešiteľom niekoľkých vedeckých úloh. Absolvoval študijné pobyty vo fínskom Terku, na španielskej Univerzity of tme Balearic Islands, rakúskych Universität Wien a International Diversity Summer School. Je zakladateľom a riaditeľom neziskovej organizácie SEINA so zameraním na výskum, vývoj, vzdelávanie, podporu regionálneho rozvoja a športu.

Úrad priemyselného vlastníctva Slovenskej republiky

Sídli a vykonáva odbornú činnosť v Banskej Bystrici . Úrad priemyselného vlastníctva Slovenskej republiky je ústredným orgánom štátnej správy pre oblasť priemyselného vlastníctva. Túto úlohu plní na základe zákona č. 575/2001 Z. z. o organizácii činnosti vlády a organizácii ústrednej štátnej správy. Poslaním Úradu priemyselného vlastníctva SR (ďalej len „ÚPV SR“) je udeľovať ochranu na predmety priemyselného vlastníctva ako sú vynálezy (patenty), úžitkové vzory (tzv. malé patenty), ochranné známky, dizajny, topografie polovodičových výrobkov, označenia pôvodu

výrobkov a zemepisné označenia výrobkov. ÚPV SR Sídli a vykonáva odbornú činnosť v Banskej Bystrici . ÚPV SR vedie jedinečný fond patentovej a známkovej literatúry v Slovenskej republike, ktorý sprístupňuje verejnosti, a poskytuje služby a produkty verejnosti v oblasti priemyselnoprávných informácií.

ÚPV SR je gestom medzinárodných zmlúv na ochranu priemyselného vlastníctva, ktorými je Slovenská republika viazaná. Podporuje rozvoj technickej tvorivosti a ochranu jej výsledkov, vzdelávanie a popularizáciu v oblasti duševného vlastníctva. Samotný názov úradu „Úrad priemyselného vlastníctva Slovenskej republiky“ je pre bežného človeka ťažko zapamätateľný. Verejnosť pozná úrad skôr pod neoficiálnym ale viac zaužívaným pomenovaním Patentový úrad. Vo viacerých krajinách je však Patentový úrad oficiálnym názvom úradu (napr. Rakúsky patentový úrad, Maďarský patentový úrad, Belgický patentový úrad ...). No takýto názov vyjadruje len jednu, aj keď dôležitú časť činností úradu, ktorou je udeľovanie patentov na vynálezy. Pojem priemyselné vlastníctvo zahŕňa okrem patentov aj úžitkové vzory, dizajny, topografie polovodičových výrobkov, ochranné známky, označenia pôvodu výrobkov a zemepisné označenia výrobkov. Názov Úrad priemyselného vlastníctva SR vyjadruje poslanie úradu, ktorým je udeľovať ochranu na predmety priemyselného vlastníctva. Kontakt: Úrad priemyselného vlastníctva Slovenskej republiky, Švermova 43, 974 04 Banská Bystrica, Tel.: 048/43 00 131, Fax: 048/ 43 00 403, e-mail: infocentrum@indprop.gov.sk

Patent je ochranný dokument, ktorý udeľuje štát. Zaručuje jeho majiteľovi výlučné právo na komerčné využívanie vynálezu počas určitého časového obdobia a na určitom území. Zjednodušene možno povedať, že tento dokument dáva jeho majiteľovi právo zakázať inej osobe, aby pri svojej hospodárskej činnosti vyrábala, uvádzala do obehu alebo upotrebila patentom chránený vynález bez jeho súhlasu. Majiteľ patentu však môže poskytnúť súhlas iným osobám na využívanie jeho chráneného vynálezu prostredníctvom licencie.

Patentom však nie je možné chrániť akýkoľvek predmet. Patent nie je možné udeliť napríklad na objavy, vedecké teórie, programy počítačov a iné predmety, ktoré sa v zmysle patentového zákona nepovažujú za vynálezy. Niektoré ďalšie predmety sú z ochrany patentom z rôznych dôvodov vylúčené, medzi nimi napríklad odrody rastlín a plemená zvierat, spôsoby prevencie, diagnostiky chorôb a liečenia ľudí a zvierat, spôsoby klonovania ľudských jedincov a využitie ľudského embrya na priemyselné alebo obchodné účely. Nové odrody rastlín je možné chrániť podľa iných právnych predpisov.

Patenty sa udeľujú na vynálezy po vykonaní formálneho a vecného, t.j. úplného prieskumu. Uplatňuje sa tzv. odložený prieskum, so zverejňovaním prihlášok po uplynutí osemnástich mesiacov odo dňa priority (práva prednosti). Úplný prieskum sa vykoná na základe žiadosti prihlasovateľa alebo tretej osoby, ktorá musí byť podaná najneskôr do 36 mesiacov od podania patentovej prihlášky.

Patent môže platiť maximálne 20 rokov od podania patentovej prihlášky. Predpokladom platnosti patentu je platenie ročných udržiavacích poplatkov.

Patent je možné tiež predať, resp. previesť na inú osobu, či už fyzickú alebo právnickú. Prevod aj licenčná zmluva nadobúda účinnosť voči tretím osobám zápisom do patentového registra.

Majiteľ patentu dáva verejnosti zverejnením svojho vynálezu opísaného v patentovej prihláške cennú technickú informáciu. Zverejňovaním patentových dokumentov vzniká jeden z najväčších a najaktuálnejších zdrojov technických informácií, ktoré sú dostupné vo svete.

Nie každý vynález musí byť revolučný. Niektoré výborné vynálezy sú zdokonalením predošlých riešení. V krátkej histórii osobného počítača môžeme vidieť veľa zdokonalení v spôsobe externého ukladania dát. Vývoj od počiatočných diskiet, cez CD – ROM, DVD a Blue Ray disk pokračuje rýchlym tempom. Množstvo uložených dát na nové médiá rastie geometrickým radom pričom veľkosť médií sa neustále znižuje (mikro pamäťové karty v mobilných telefónoch, USB – kľúče).

Patenty poskytujú vynálezcom ocenenie a najmä konkurenčné výhody na trhu, ale tiež z nich profituje celá spoločnosť. Zverejnením patentovej prihlášky, resp. patentového dokumentu sa technické informácie poskytnuté v opise vynálezu stávajú komukoľvek dostupnými informáciami. Tieto informácie sú dostatočne podrobné, aby odborník z odboru, ktorého sa vynález týka, vedel daný vynález reprodukovat'. Týmto spôsobom pomáhajú patenty šíriť nové technické a technologické poznatky. A tie napomáhajú ostatným riešiť rôzne iné problémy a napomáhajú ďalšiemu rozvoju vedy a techniky.

Patent je ochranný dokument, ktorý udeľuje štát. Zaručuje jeho majiteľovi výlučné právo na komerčné využívanie vynálezu počas určitého časového obdobia a na určitom území. Zjednodušene možno povedať, že tento dokument dáva jeho majiteľovi právo zakázať inej osobe, aby pri svojej hospodárskej činnosti vyrábala, uvádzala do obehu alebo upotrebila patentom chránený vynález bez jeho súhlasu. Majiteľ patentu však môže poskytnúť súhlas iným osobám na využívanie jeho chráneného vynálezu prostredníctvom licencie.

Patenty sa udeľujú na vynálezy zo všetkých oblastí techniky, ktoré sú nové, zahŕňajú vynálezcovskú činnosť a sú priemyselne využiteľné. Patentovať je možné nielen nové výrobky, zariadenia a technológie, ale aj chemicky vyrobené látky, zmesi látok, liečivá, priemyselné produkčné mikroorganizmy ako aj biotechnologické postupy a produkty získané ich pomocou.

Patentom však nie je možné chrániť akýkoľvek predmet. Patent nie je možné udeliť napríklad na objavy, vedecké teórie, programy počítačov a iné predmety, ktoré sa v zmysle patentového zákona nepovažujú za vynálezy. Niektoré ďalšie predmety sú z ochrany patentom z rôznych dôvodov vylúčené, medzi nimi napríklad odrody rastlín a plemená zvierat, spôsoby prevencie, diagnostiky chorôb a liečenia ľudí a zvierat, spôsoby klonovania ľudských jedincov a využitie ľudského embrya na priemyselné alebo obchodné účely. Nové odrody rastlín je možné chrániť podľa iných právnych predpisov.

Patenty sa udeľujú na vynálezy po vykonaní formálneho a vecného, t.j. úplného prieskumu. Uplatňuje sa tzv. odložený prieskum, so zverejňovaním prihlášok po uplynutí osemnástich mesiacov odo dňa priority (práva prednosti). Úplný prieskum sa vykoná na základe žiadosti

prihlasovateľa alebo tretej osoby, ktorá musí byť podaná najneskôr do 36 mesiacov od podania patentovej prihlášky.

Patent môže platiť maximálne 20 rokov od podania patentovej prihlášky. Predpokladom platnosti patentu je platenie ročných udržiavacích poplatkov.

Patent je možné tiež predať, resp. previesť na inú osobu, či už fyzickú alebo právnickú. Prevod aj licenčná zmluva nadobúda účinnosť voči tretím osobám zápisom do patentového registra. Majiteľ patentu dáva verejnosti zverejnením svojho vynálezu opísaného v patentovej prihláške cennú technickú informáciu. Zverejňovaním patentových dokumentov vzniká jeden z najväčších a najaktuálnejších zdrojov technických informácií, ktoré sú dostupné vo svete.

Nie každý vynález musí byť revolučný. Niektoré výborné vynálezy sú zdokonalením predošlých riešení. V krátkej histórii osobného počítača môžeme vidieť veľa zdokonalení v spôsobe externého ukladania dát. Vývoj od počiatočných diskiet, cez CD – ROM, DVD a Blue Ray disk pokračuje rýchlym tempom. Množstvo uložených dát na nové médiá rastie geometrickým radom pričom veľkosť médií sa neustále znižuje (mikro pamäťové karty v mobilných telefónoch, USB – kľúče).

Patenty poskytujú vynálezcom ocenenie a najmä konkurenčné výhody na trhu, ale tiež z nich profituje celá spoločnosť. Zverejnením patentovej prihlášky, resp. patentového dokumentu sa technické informácie poskytnuté v opise vynálezu stávajú komukoľvek dostupnými informáciami. Tieto informácie sú dostatočne podrobné, aby odborník z odboru, ktorého sa vynález týka, vedel daný vynález reprodukovať. Týmto spôsobom pomáhajú patenty šíriť nové technické a technologické poznatky. A tie napomáhajú ostatným riešiť rôzne iné problémy a napomáhajú ďalšiemu rozvoju vedy a techniky.

Dizajn je vonkajší vzhľad výrobku alebo jeho časti tvorený špecifickými znakmi, ako napríklad línie, obrysy, farby, tvar, štruktúra, materiál alebo zdobenie. Môžeme povedať, že dizajn je výzdoba alebo estetická hodnota výrobku. Všeobecne platí, že všetko čo je jedinečné svojím tvarom, má predpoklad byť registrovaným dizajnom. Prihlášky dizajnov sú podľa zákona č. 444/2002 Z. z. o dizajnoch skúmané po formálnej aj vecnej stránke. Medzi základné podmienky na zápis dizajnu do registra a vydanie osvedčenia patrí svetová novosť a osobitý charakter dizajnu. Zápis dizajnu platí 5 rokov odo dňa podania prihlášky dizajnu. Dobu platnosti zápisu dizajnu je možné predĺžiť na základe žiadosti majiteľa dizajnu najviac štyrikrát, a to vždy o ďalších 5 rokov na celkovú dobu 25 rokov.

Právo duševného vlastníctva chápe dizajn ako estetický alebo vonkajší vzhľad výrobku, pretože tieto atribúty činia výrobok atraktívnym a pôsobivým v očiach zákazníka. A práve to, do akej miery je dizajn schopný pôsobiť na zrak zákazníka, rozhoduje aj o tom, či sa rozhodne pre ten-ktorý výrobok. Dizajny pomáhajú spoločnostiam odlíšiť vlastné výrobky od výrobkov ich konkurentov, ale tiež budovať imidž svojho výrobku. A práve preto je zabezpečenie náležitej ochrany dizajnov tak dôležité. Ochranná známka je akékoľvek označenie, ktoré možno graficky znázorniť a ktoré tvoria najmä slová vrátane osobných mien, písmená, číslice, kresby, tvar výrobku alebo jeho obal, prípadne ich vzájomné kombinácie spôsobilé rozlíšiť tovary alebo služby jednej osoby od tovarov

alebo služieb inej osoby. Za určitých okolností môže byť výrobok, ktorého tvar, dizajn alebo balenie má rozlišovaciu schopnosť, chránený ako trojrozmerná známka. Typickým príkladom je fľaša Coca-Coly alebo trojuholníkový tvar čokoládovej tyčinky Toblerone.

Svetový deň duševného vlastníctva v ÚPV SR

24. apríla 2014 sa v Banskej Bystrici uskutočnilo slávnostné podujatie

Dňa 26. apríla pred 44 rokmi nadobudol účinnosť Dohovor o zriadení Svetovej organizácie duševného vlastníctva . Pracovná časť osláv SDDV pozostávala z konferencie Duševné vlastníctvo na Slovensku XIV – Umenie odlíšiť sa, ktorá bola zameraná na budovanie značky a na dizajn, ktorý predáva.

Príhovory:

- Mgr. Ľuboš Knoth predseda Úradu priemyselného vlastníctva SR
- JUDr. Jana Laššáková podpredsedníčka Národnej rady SR
- Mgr. Peter Gogola primátor mesta Banská Bystrica
- doc. Mgr. art. Matúš Ol'ha, PhD. rektor Akadémie umení v Banskej Bystrici

Sprievodný program:

- vernisáž výstavy OD TALENTU K PATENTU v spolupráci s Vysokou školou výtvarných umení v Bratislave, katedra dizajnu
- deň otvorených dverí

Konferencia Duševné vlastníctvo na Slovensku XIV UMENIE ODLÍŠIŤ SA Banská Bystrica 24. apríla 2014

moderátor JUDr. Tomáš Klinka

BLOK I

BUDOVANIE ZNAČKY JUDr. Eugen Záthurecký

Príbeh značky Kofola Zbigniew Trendak

Levi Strauss: ochrana obchodnej značky v strednej a východnej Európe Mgr. art. Patrik Ševčík, ArtD.

Tvorba loga prezentácia „Bienále LOGO 2014“ Mgr. art. Juraj Blaško, ArtD. Jednotná vizuálna identita štátnej správy SR akad. maliar Pavol Rozložník

Logo ako totem firmy

BLOK II ,

DIZAJN, KTORÝ PREDÁVA

JUDr. Zuzana Adamova, PhD.

Dve cesty k právnej ochrane dizajnov doc. Ferdinand Chrenka, akad. soch., Mgr. art. Eva Vitkovská
Dizajn v praxi (škola a realita)

Mgr. art. Michal Riabič Tradícia značky

Zoltán Lepey Od rozbitého vajíčka k registrácii dizajnu

6. zjazd Slovenskej elektrotechnickej spoločnosti

6. zjazd SES sa uskutočnil 6.5.2014 v Banskej Bystrici vo Výskumnom ústave spojov. Na zjazde bola zvolená nová Rada SES a revízna komisia.

Predsedom SES sa stal Ing. Ján Tuška a podpredsedom Ing. Vladimír Murín, obaja z VUS B. Bystrica. Predsedom revíznej komisie SES zostáva prof. Ing. Dušan Repčík, CSc. ZSVTS vydáva 4x ročne nový časopis "VTS News", ktorý informuje o aktuálnom dianí vo Zväze a je otvorený pre príspevky odborných spoločností združených vo Zväze. <http://www.zsvts.sk/projekty>

Organizácie výskumu a vývoja za rok 2014

a držitelia osvedčenia o spôsobilosti vykonávať výskum a vývoj v Banskej Bystrici

AA TERRA ANTIQUA s.r.o.

Akadémia umení v Banskej Bystrici (AU)

Akadémia umení v Banskej Bystrici, Fakulta dramatických umení (FDU AU)

Akadémia umení v Banskej Bystrici, Fakulta múzických umení (FMU AU)

Akadémia umení v Banskej Bystrici, Fakulta výtvarných umení (FVU AU)

ALFA CONEX SLOVAKIA, s.r.o.

Asociácia výrobcov a opravcov koľajových vozidiel (AVOKOV)

BAKOMI

Bankovní institut vysoká škola, zahraničná vysoká škola Banská Bystrica (BIVŠ)

BcLoad, s.r.o. (BcLoad)

Univerzita Mateja Bela v Banskej Bystrici, Filozofická fakulta (FiF UMB)

Univerzita Mateja Bela v Banskej Bystrici, Pedagogická fakulta (PdF UMB)

Univerzita Mateja Bela v Banskej Bystrici, Právnická fakulta (PrF UMB)

Úrad priemyselného vlastníctva Slovenskej republiky (ÚPV SR)

Ústav ekológie lesa SAV (ÚEL SAV)

VEDUTA

VermiVital s.r.o.

VUM, a.s.

Výskumný ústav spojov (1993-2004)

Výskumný ústav spojov, n.o. (VÚS)

Výskumný ústav trávnych porastov a horského poľnohospodárstva (1990-2004) (VURV)

Výstava medzinárodného projektu ETNOFOLK

31. januára 2014 bola vo foyeri Filozofickej fakulty Univerzity Mateja Bela sprístupnená výstava medzinárodného projektu ETNOFOLK: Preservation and Enhancement of Folk Culture Heritage in Central Europe (Ochrana a šírenie kultúrneho dedičstva ľudovej kultúry v Strednej Európe). Výstava, ktorú autorsky pripravil Ústav etnológie SAV v Bratislave bola sprístupnená v Dome umenia v Bratislave, následne je prezentovaná na Univerzite Mateja Bela (31. januára – 28. februára 2014) a po tomto termíne bude trvalo inštalovaná v Slovenskom národnom múzeu v Martine. Na projekte ETNOFOLK okrem akademických etnologických pracovísk z Českej republiky, Maďarska, Slovinska a Ústavu etnológie SAV participuje aj Inštitút sociálnych a kultúrnych štúdií FF UMB. Cieľom výstavy je predstaviť projekt, jeho ciele, výskum a prezentovať ukážky z fotodokumentácie týchto pracovísk, ktorá bude komplexnejšie spracovaná a prezentovaná prostredníctvom portálu www.etnofolk.eu. Projekt ETNOFOLK : Preservation and Enhancement of Folk Culture Heritage in Central Europe je súčasťou programu CENTRAL EUROPE cooperating for success a je spolufinancovaný z Európskeho fondu regionálneho rozvoja EÚ (ERDF). Zdroj -Riešiteľský kolektív ISKŠ FF UM

Týždeň vedy a techniky na Slovensku

„Vesmír nie je pre nás až taký abstraktný,“ povedal, okrem iného, minister školstva, vedy, výskumu a športu SR Peter Pellegrini na tlačovej besede 5. novembra 2014 v Centre vedecko-technických informácií SR (CVTI SR).

Brífing zorganizovalo Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR pri príležitosti blížiaceho sa Týždňa vedy a techniky na Slovensku 2014.

Minister školstva Peter Pellegrini vo svojom úvodnom vystúpení zdôraznil, že Týždeň vedy a techniky 2014 je v poradí už 11. ročníkom tohto na Slovensku veľmi známeho podujatia. Konal sa v dňoch od 10. do 16. novembra 2014 a v rámci neho sa uskutočnilo viac ako 300 sprievodných podujatí od Bratislavy až po Košice. Pripomenul, že Týždeň vedy a techniky spolu s Ministerstvom školstva, vedy, výskumu a športu SR pripravovalo Centrum vedecko-technických informácií SR, Slovenská akadémia vied, zväzy, združenia a organizácie výskumu a vývoja, vyššie územné celky, mestá a obce. Tento známy event by mal spopularizovať výsledky vedy, o ktorej sa teraz takto často rozpráva, a mal by slúžiť práve na to, aby sa naši vedci mohli pochváliť svojimi úspechmi, ktoré dosahujú v oblasti výskumu, vývoja a tým možno aj menili pohľad na vedu na Slovensku. Minister vyzdvihol činnosť Slovenskej organizácie pre vesmírne aktivity, kde sú mladí ľudia, ktorí sa majú čím pochváliť a môžu naozaj Slovenskú republiku reprezentovať možno podstatne lepšie ako ktorákoľvek kampaň vymyslená štátom. Veľký prínos očakáva od popularizácie vedy v tom, že možno podnieti ďalších mladých ľudí, aby si za svoje štúdium vybrali niečo z oblasti techniky a vedy a aby sa nezameriavali len na humanitné odbory.

Pevne verí, že budúci týždeň bude úspešný, že sa na jednotlivých podujatiach zúčastní veľké množstvo mladých ľudí, že to pokryjú aj médiá tak, aby to prospelo popularizácii vedy a techniky na Slovensku a medzi mladou generáciou. Odporučil do pozornosti aj zaujímavú výstavu Wireless World – bezdrôtový svet, o vynálezoch Jozefa Murgaša, ktorá je otvorená už od 1. novembra v nákupnom centre Avion v Bratislave.

Výskumný ústav spojov

sídli a adrese - Zvolenská cesta 20, 974 05 Banská Bystrica

VÚS členom NetWorld 2020

4. 9. 2014 sa Výskumný ústav spojov, n. o. stal členom Európskej technologickej platformy pre komunikačné siete a služby NetWorld2020.

Strategickí zákazníci :

Ministerstvo dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja SR

Východiská a ciele národnej politiky pre elektronické komunikácie do roku 2020

Národná tabuľka frekvenčného spektra a správa údajov v informačnom systéme EFIS o využívaní frekvenčného spektra v SR

Výskum v oblasti systémov pozemského digitálneho televízneho vysielania

Spoločný príjem signálov pozemskej digitálnej televízie

Interaktívne TV systémy (MHP, HbbTV)

Skúšobné vysielanie v systéme DVB-T2

Využitie DVB-T pre osoby s poruchami zraku a sluchu

Vyhodnotenie ukončenia analógového pozemského televízneho vysielania

Výskum v oblasti systémov pozemského digitálneho rozhlasového vysielania

Analýza reálnych možností využitia jednotlivých digitálnych systémov v podmienkach Slovenska (HD Radio, FMeXtra, DRM, DRM+, T-DAB, T-DAB+)

Digitálne rozhlasové vysielanie v systéme DRM+ - výskum z hľadiska hlasových i dátových služieb (skúšobné vysielanie)

Stratégia zavádzania pozemského digitálneho rozhlasového vysielania v Slovenskej republike

Úrad pre reguláciu elektronických komunikácií a poštových služieb

Komplexné zabezpečenie funkčného riešenia programovej aplikácie informačného portálu pre bezpečnosť

Internetová aplikácia umožňujúca porovnávanie cien internetového pripojenia a zohľadňujúca lokalizáciu užívateľa

Návrhy vyhradení frekvencií na vysielanie DVB-T pre jednotlivé oblasti Slovenska

Návrhy frekvenčných prídellov pre T-DAB v pásme VHF

Metodika merania a monitorovania frekvenčného zdvihu FM vysielateľov v pásme 87,5 – 108 MHz

Výskum a vývoj

Pevné siete a služby projektov v oblasti elektronických komunikácií, poštových služieb, inteligentných dopravných systémov, elektronickej verejnej správy a v ďalších súvisiacich oblastiach.

Výskum a vývoj je orientovaný na:

vykonávanie aktivít pre verejný sektor (Ministerstvo dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja SR, Ministerstvo financií SR, Úrad pre reguláciu elektronických komunikácií a poštových služieb, ...),

riešenie potrieb podnikateľskej sféry.

Výsledky prác majú charakter štúdií, analýz, stratégií, metodík, prognóz a technických špecifikácií.

Rádiové siete a služby

Poštové služby

Inteligentné dopravné systémy

Aplikovaný výskum a vývoj patrí medzi hlavné aktivity Výskumného ústavu spojov. Je zameraný na riešenie

VÚS pre slovenský trh v roku 2014

Nové požiadavky na digitálne TV prijímače pre slovenský trh v roku 2014 pripravil VÚS v spolupráci s niekoľkými významnými výrobcami TV prijímačov a ďalšími relevantnými organizáciami (vysielaťelia, prevádzkovateľ vysielačích sietí, ...) nové znenie TNI 36 7554 "Technická špecifikácia prijímačov DVB-T/-T2 určených pre slovenský trh". Táto špecifikácia už rešpektuje smerovanie pozemského digitálneho TV vysielania, ktoré predovšetkým v dôsledku realokácie časti TV frekvenčného spektra pre mobilné služby tlačí na používanie efektívnejších systémov zdrojového kódovania (MPEG-4 AVC/H.264, ale najmä MPEG-H/H.265, známe aj ako HEVC) a nový vysielač systém DVB-T2. Nová TNI 36 7554 je platná od 1.7.2015 a je možné si ju zakúpiť v ÚNMS. VÚS na základe žiadostí od výrobcov vykonáva hodnotenie digitálnych prijímačov a zverejňuje zoznam modelov, ktoré požiadavkám slovenského trhu vyhovujú. Prijímače, ktoré hodnoteniu vyhovujú, majú právo byť označované logom „Vhodné pre slovenské DVB-T/-T2“. Záujemcom o kúpu nového TV prijímača odporúčame, aby v obchodoch žiadali prijímače označené uvedeným logom, alebo aby sa zameriavali na prijímače obsahujúce diel DVB-T2, s dekódovaním signálu MPEG-H/H.265 (HEVC).

Ocenenie Ing. Juraja Oravca

25. 9. 2014 na spoločenskom večere IT GALA získal Ing. Juraj Oravec ocenenie za celoživotný prínos v oblasti telekomunikácií.

Výskum koexistencie širokopásmových sietí LTE a pozemského digitálneho TV vysielania DVB-T/DVB-T2

Projekt 1. 9. 2014, sa zaoberá výskumom v oblasti vzájomného ovplyvňovania širokopásmových sietí LTE a pozemského digitálneho TV vysielania DVB-T/DVB-T2, ktoré pracujú vo veľmi blízkych frekvenčných pásmach.

Európska noc výskumníkov 2014

Dňa 26.09.2014 sa v Bratislave, Košiciach, Banskej Bystrici a Žiline konala Európska Noc výskumníkov, na ktorej pravidelne spolupracuje aj Zastúpenie Európskej komisie. Išlo o Festival vedy, ktorý sa na Slovensku konal už 8. raz. Pre návštevníkov bol pripravený bohatý program, rôzne interaktívne vedecké prezentácie, prednášky, diskusie, výstavy, hudobné vystúpenia,

veľkoplošné projekcie atď. Slávnostné otvorenie festivalu bolo o 10:00 v prítomnosti organizátorov a partnerov podujatia.

V priestoroch obchodného centra Europa Shopping Centre bolo 27 vedeckých stánkov a prezentácií z Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici, Technickej univerzity zo Zvolena, Žilinskej univerzity, ale predstavili sa aj spoločnosti Granvia, Slovenská inovačná a energetická agentúra, PosAm, Energoland, zastúpené bude aj Ministerstvo dopravy, pôšt a telekomunikácii SR a viaceré výskumné ústavy SAV. V predpoludňajších hodinách v dvoch sálach Cinemaxu boli zaujímavé vedecko-popularizačné prednášky.

V DOME TECHNIKY ZSVTS v Banskej Bystrici

Denný tábor tvorivosti VEDHRA 17.-21. 2. 2014

Organizátor: Vedecká hračka, občianske združenie, Banská Bystrica Vedúca tábora: Ing. Beata Puobišová, tel. 0903 549 243; vedhra@pobox.sk

Téma tábora: Navrhovanie a výroba prototypov hračiek a hier (najmä z odpadu).

Deň hrania - Kaleidoskop v Banskej Bystrici

Ústredným organizátorom podujatia bolo aj v roku 2014 OZ Vedecká hračka, občianske združenie
Korešpondenčná adresa: Kalinčiakova 4, 974 05 Banská Bystrica 0903 549 243; vedhra@pobox.sk;
www.vedeckahracka.sk © Vedecká hračka.

Cieľom združenia je pripomenutím významu hrania v živote každého človeka prispieť ku kultúrnosti v SR. Poukázať na možnosti vytvárania a spoločného harmonického využívania voľného času. Prostredníctvom hier oživiť vzťahy v rodinných, susedských, priateľských a iných kolektívoch. Využiť lúky, parky, klubovne, telocvične, plochy pri školách, na sídliskách, dvoroch, na voľných parkoviskách a uliciach.

História dní hrania Už 11 rokov je cieľ iniciátora Worldwide Day of Play, americkej káblovej televízie Nicklodeon zameranej na detského diváka, odtrhnúť v jednu jesennú sobotu na tri hodiny deti od obrazoviek televízorov a počítačov a podnietiť ich k zdravšiemu životnému štýlu. Tento rok bude tento deň v USA 4. 10. 2014. Svetový hrací deň (World Play Day) usporadúva každoročne 28. mája na pripomenutie svojho vzniku International Toy Library Association s cieľom propagovať najmä spoločenské hry detí. Prvý Deň hrania na Slovensku zorganizovalo 25. 9. 2010 pod patronátom predsedu Banskobystrického samosprávneho kraja Vladimíra Maňku občianske združenie Vedecká hračka. Počas neho sa rôzne hralo vyše 3 000 ľudí na 84 miestach SR. Počas 2. Dňa hrania 1. 10. 2011 bol vytvorený ustanovujúci slovenský rekord v nitkovom telefonovaní, keď sa spojilo 310 telefonujúcich.

Deň hrania 27. 9. 2014 Piaty Deň hrania v SR organizovalo opäť občianske združenie Vedecká hračka, Banská Bystrica. Vhodné miesta na hru a hranie sú hocikde okolo nás: na dvore medzi

domami, pri škole, škôlke, v parku, lese, na lúke, športovisku, kúpalisku, v divadle, kine, knižnici, múzeu, galérii, obchodnom centre, triede, klube, byte, na uzatvorenom neobsadenom parkovisku či inom priestranstve. Dokonca aj pri cestovaní v aute, vlaku a pod. (slovné či jednoduché matematické hry). Najvhodnejšie na športové a súťažné pohybové hry budú prirodzené prírodné priestranstvá, sprístupnené ihriská, najmä pri školách, školských a vzdelávaco-osvetových zariadeniach. Centrálny program bol na stálej interaktívnej výstave VEDHRAČKA - VYNÁLEZY v Europa SC vo Zvolene, kde bol pripravený materiál na zhotovenie kaleidoskopov pre všetkých návštevníkov. Autorka námetu a scenára Ing. Beata Puobišová, predsedníčka občianskeho združenia Vedecká hračka, zrealizovala výstavu na zariadení, ktoré podľa návrhu Ing. arch. Tomáša Sobotu vyrobili v banskobystričskom TWD, s. r. o., za spolupráce Ing. Kláry Kováčikovej (BA), Ing. Igora Kollárika (BA), JUDr. Nadeždy Haluskovej (BB), Andreja Goliana (BB) a Ing. Martina Zeleňáka (ZV).

Okrem hračiek, hlavolamov, neškolských fyzikálnych experimentov a optických klamov bola na výstave aj miniherňa (spoločenské hry o objavoch a vynálezoch, loto-matematika).

Kaleidoskop bol aj ústrednou hračkou prezentácie vedeckých hračiek počas „Noci výskumníkov“ 26. 9. 2014 v Europa SC v Banskej Bystrici. Vyzvali školské, voľnočasové, vzdelávacie a kultúrno-osvetové inštitúcie, dobrovoľnícke občianske združenia, rodiny a spontánne vytvorené kolektívy: Akýmkoľvek spôsobom sa mohli ohlásiť ústrednému organizátorovi so zámerom pripojiť sa k aktivite. Dobrovoľní organizátori v rámci svojich možností pripravili na rôznych miestach minimálne jednu hrovú súťaž najmä pre deti (s primeranými cenami z vlastných zdrojov) a zhotovovali jednoduché kaleidoskopy. Opisy zhotovenia boli na internete, ale, organizátori poslali záujemcom osvedčený návod a plagát. Spoločná aktivita bola výroba kaleidoskopu. Kaleidoskop vynášiel škótsky vedec David Brewster pred takmer 200 rokmi (patent 1817). Krásne symetrické obrazce sa vytvárajú v kaleidoskope odrazom na troch či dvoch zrkadlách alebo čiernych plochách. Oblíbená optická hračka podporuje obrazotvornosť a fantáziu hrajúceho sa. Počas Dňa hrania v SR preverila zručnosť tých, ktorí vyrábali kaleidoskop z ľahko dostupných domácich materiálov (valček z kartónu, fólia, drobné predmety, sklená guľka, zrkadlá, staniol). Zdroj - (Scientific Toy), obč. združenie. Sídlo: Švermova 26, 974 04Banská Bystrica

Europe Direct Banská Bystrica

poskytuje služby v nasledovných oblastiach

- poskytovania informácií občanom a odbornej verejnosti:
- poskytovanie aktuálnych informácií o Európskej únii
- ponuka aktuálnych informačných brožúr Európskej únie
- vyhľadávanie informácií o reáliách Európskej únie (napr. aktuálnych možnostiach štúdia, zamestnania a pod.)

- získavanie informácií o legislatíve, politikách a orgánoch Európskej únie-
- pomoc pri získavaní základných informácií o programovej pomoci Európskej únie (napr. štrukturálne fondy)
- sledovanie aktuálnych výziev na predkladanie projektov
- možnosť využívania služieb informačnej kancelárie (bezplatná call linka, internet, e-mail na inštitúcie Európskej únie)
- sprostredkovanie ponúk a spolupráce na riešení medzinárodných a komunitárnych programov s partnerskými inštitúciami Európskej únie (napr. Kultúra, Leonardo, Socrates, Siedmy rámcový program a pod.)
- tvorba a vyhľadávanie databáz informácií o európskych programoch a projektoch so zameraním na verejný a súkromný sektor
- participácia na riešení projektov informačného centra Europe Direct Banská Bystrica

V oblasti publikačnej činnosti:

- Vydávanie neperiodických odborných publikácií na témy Európskej únie na regionálnej a nadnárodnej úrovni
- Publikovanie odborných príspevkov v periodickom informačnom spravodajcovi REIC Banská Bystrica „Európa v regiónoch“
- Vydávanie medzinárodného vedeckého časopisu REGION DIRECT

V oblasti poradenstva a konzultácií:

- zamerané na prípravu a realizáciu rozvojových projektov z fondov Európskej únie pre verejný a súkromný sektor
- Konzultačná činnosť v oblasti štrukturálnych fondov a štátnych podporných programov Európskej únie pre verejný a súkromný sektor
- Organizovanie odborných školení, workshopov a seminárov so zameraním na problematiku financovania Európskej únie
- Reklamné a inzertné služby v periodickom informačnom spravodajcovi REIC Banská Bystrica „Európa v regiónoch“
- Medzinárodná vedecká konferencia pri príležitosti 50. výročia založenia Katedry cestovného ruchu a spoločného stravovania

Ekonomická fakulta Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici usporiadala 3. a 4. apríla 2014 v Banskej Bystrici (miesto konania: Hotel Lux ***, Banská Bystrica) medzinárodnú vedeckú

konferenciu pri príležitosti 50. výročia založenia Katedry cestovného ruchu a spoločného stravovania

- Tematické okruhy konferencie:
- 1. Vysokoškolské vzdelávanie a výskum v cestovnom ruchu
- 2. Uplatnenie vysokoškolsky vzdelaných absolventov na trhu práce
- 3. Spoločenská zodpovednosť v cestovnom ruchu
- 4. Cestovný ruch – hybná sila svetovej ekonomiky
- Konferencia je určená najmä vedeckým a vzdelávacím inštitúciám, členom partnerských katedier zo Slovenska a zahraničia, odbornej verejnosti a absolventom katedry. Rokovacie jazyky : slovenský, český a anglický.

Priority vedy a výskumu na Ekonomickej fakulte UMB

Veda a výskum na Ekonomickej fakulte UMB do roku 2013 vo väzbe na akreditované študijné programy, hlavné smery, priority a politiku vedy MŠ SR, strategické dokumenty v oblasti vedy UMB a fakulty sa bude v rámci základného a aplikovaného výskumu orientovať predovšetkým na tieto priority:

- 1. Stratégia rozvoja cestovného ruchu na Slovensku v podmienkach Európskej únie
- Garant: prof. Ing. Marian Gúčík, PhD.
- 2. Postavenie podniku v procesoch transformácie, integrácie a globalizácie
- Garant: prof. Ing. Viera Marková, PhD.
- 3. Manažment ľudských zdrojov a kvality
- Garant: prof. Ing. Milota Vetráková, PhD.
- 4. Reforma a efektívnosť verejného sektora
- Garant: prof. Ing. Helena Kuvíková, PhD.
- 5. Trvalo udržateľný rozvoj územných celkov
- Garant: doc. Ing. Soňa Čapková, PhD.
- 6. Spoločensko-ekonomické súvislosti globalizácie a ich vplyv na európsku ekonomiku a politiku
- Garant: prof. Ing. Mária Uramová, PhD.
- 7. Financie, bankovníctvo a investovanie v podmienkach globalizácie

- Garant: prof. Ing. Marta Orviská, PhD. (prof. Ing. Juraj Nemec, CSc.)

Centrum dobrovoľníctva

Centrum dobrovoľníctva organizovalo v meste konferenciu pod názvom „Je dobrovoľníctvo cesta k zamestnaniu?“, ktorá sa uskutočnila 10. septembra 2014 v Štátnej vedeckej knižnici v Banskej Bystrici. Cieľom konferencie bolo prezentovať príklady dobrej praxe v oblasti dobrovoľníctva, ktoré vedú k podpore zamestnanosti a vytvoriť priestor pre diskusiu zástupcov neziskových organizácií, akademickej pôdy, verejnej správy, zamestnávateľov a dobrovoľníkov o možnostiach rozvoja a uznávania zručností získaných v rámci dobrovoľníctva. Konferencia bola simultánne prekladaná z/do anglického jazyka a bola súčasťou projektu VOLWEM – Dobrovoľníctvo ako cesta k zamestnaniu, podporeného zo zdrojov Európskej komisie.

Slovenské národné povstanie - Slovensko a Európa v roku 1944

Medzinárodná vedecká konferencia - Slovenské národné povstanie - Slovensko a Európa v roku 1944. Miesto a termín konania: Banská Bystrica, 23. – 24. jún 2014. Usporiadateľ: Múzeum SNP v Banskej Bystrici, Vojenský historický ústav v Bratislave, Sekcia pre vojenské dejiny SHS, Historický ústav SAV, Múzeum Varšavského povstania a Katedra histórie Univerzity J. E. Purkyně.

Medzinárodná vedecká konferencia bola zameraná na vojenský, politický, hospodársky a kultúrny vývoj Slovenska v roku 1944, na zobrazenie procesov prebiehajúcich v okolitých či podobných európskych štátoch a na fenomén Slovenského národného povstania

Cyklus prednášok a seminárov pre študentov a širokú verejnosť Metodologické problémy modernej historickej vedy

Miesto a termín konania: Banská Bystrica, Katedra histórie Filozofickej fakulty Univerzity Mateja Bela, apríl a október 2014.

Usporiadateľ: Katedra histórie Filozofickej fakulty UMB v Banskej Bystrici, Spolok banskobystrických historikov – regionálna sekcia SHS, Historický ústav SAV.

1. V rámci prvého podujatia odznejú dve vedecko-polarizačné prednášky na tému Etniká a náboženstvá v ranno-novovekom Uhorsku.

2. Druhé podujatie budú tvoriť vedecko-polarizačné prednáška Daniely Dvořákovéj na tému: Zvieratá v stredoveku a prezentácia rovnomennej publikácie z minuloročnej vedeckej konferencie

Roubalove dni 2014

V dňoch 3. – 4. októbra 2014 sa v Banskej Bystrici uskutočnil 1. ročník vedeckej konferencie, venovanej pamiatke jedného z najvýznamnejších entomológov a prírodovedcov bývalého

Československa, Jana Roubala (1880 – 1971). Roubal pôsobil v B. Bystrici v rokoch 1919 až 1938, a v tomto plodnom období vznikol aj jeho trojdielny, dnes už legendárny «Katalog Coleopter». Okrem toho je autorom ďalších asi 300 odborných štúdií a popularizačných článkov. Na počesť Roubala bolo pomenovaných asi 20 druhov hmyzu, ale i kôrovce a roztoče; on sám pritom popísal viaceré druhy chrobákov. Významným prínosom tejto veľkej vedecko-pedagogickej osobnosti bola propagácia modernej a komplexnej ochrany prírody už v predvojnovom období. Týmto Roubal predstihol svoju dobu o cca 30 rokov. Vedecká konferencia Roubalove dni bola venovaná faunistike, ekológii, rozšíreniu a ochrane nielen hmyzu, ale všetkých článkonožcov na Slovensku a v strednej Európe. Akceptované boli aj príspevky o iných skupinách bezstavovcov, napr. mäkkýšov, rovnako ako práce taxonomického charakteru. Z konferencie bol publikovaný zborník kompletných príspevkov vo výbornej angličtine a v kvalitnej tlači.

Medzinárodná vedecká konferencia EDUCOM 2014

Dňa 4.12.2014 Katedra pedagogiky Filozofickej fakulty UCM v spolupráci s Katedrou pedagogiky Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici a Uniwersytetom Zielonogórskim organizovala medzinárodnú vedeckú konferenciu EDUCOM 2014, ktorej hlavnou témou bolo edukačné prostredie a kultúra školy. Zámerom rokovania bola výmena skúseností z rozličných oblastí skúmania klímy a kultúry edukačného prostredia školy a postavenia učiteľa ako tvorcu klímy edukačného prostredia. Cieľom konferencie bolo hľadanie zjednocujúcich prístupov k vytváraniu adekvátnej pozitívnej a tvorivej kultúry školy v súčasnej spoločnosti.

Medzinárodná vedecká konferencia:

AKO SA NESTAŤ OBEŤOU OBCHODOVANIA S ĽUĎMI ? HĽADÁME RIEŠENIE.

Inštitút kriminologických štúdií Banská Bystrica a Právnická fakulta UMB Banská Bystrica boli usporiadateľmi konferencie s názvom AKO SA NESTAŤ OBEŤOU OBCHODOVANIA S ĽUĎMI ?

Medzinárodná vedecká konferencia sa uskutočnila v dňoch 24. a 25. februára 2014 v konferenčnej sále hotela POLANA v Kúpeľoch Brusno a.s.

Podľa údajov Medzinárodnej organizácie práce je na svete približne 1,225 milióna obetí obchodovania s ľuďmi a ročný finančný obrat z týchto obľudných zločinov predstavuje sumu približne 3 miliardy US dolárov. Jeho existencia a aj následky sú nadnárodné, charakterom ide o vysoko sofistikovaný a latentný zločin. Jeho formy najčastejšie cielené pre účely sexuálneho zneužívania žien a detí vrátane pornografie(79 %), nútenú prácu, či nútenú službu (18 %), ako aj na obchodovanie s ľudskými orgánmi, nezákonnú medzinárodnú adopciu, na nútené žobranie, alebo iné vykorisťovanie. V oficiálnych štatistikách sa uvádza, že z hľadiska obetí je až 60 % obchodovaných z radov Rómov.

Vo svetovom meradle ide viac-menej o odhad, reálne čísla obetí si nikto zodpovedný netrúfa exaktne vyjadriť.

Inštitút kriminologických štúdií o. z. predložil svoj projekt k výzve č. III. KMV 2013 na predkladanie žiadosti o poskytnutie dotácie zo štátneho rozpočtu prostredníctvom rozpočtovej kapitoly Ministerstva vnútra Slovenskej republiky zo dňa 7.6.2013 pod názvom „Ako sa nestáť obeťou obchodovania s ľuďmi? Hľadáme riešenie.“ a na základe jeho vyhodnotenia výberovou komisiou súťaže, získal finančnú dotáciu vo výške 15.000 eur na jeho realizáciu. Projekt je zameraný na prevenciu a zníženie rizika, priamo odpovedajúc na otázku, ako sa nestáť obeťou obchodovania s ľuďmi. Jedným z konkrétnych výstupov projektu je usporiadanie medzinárodnej vedeckej konferencie, zameranej na predmet projektu a jeho výsledky, ako aj súvisiace odborné príspevky a diskusie k téme z pohľadu trestného práva, kriminológie, sociológie, pedagogiky, prevencie kriminality, významu štatistiky a systému triedenia užitočných informácií, atď. Jednotlivé príspevky, ktoré budú na medzinárodnej vedeckej konferencii prezentované, budú publikované v zborníku z konferencie, vrátane záverečného komuniké účastníkov konferencie.

Nová predajňa skript Vydavateľstva Belianum UMB

Nová predajňa skript Vydavateľstva Belianum UMB vznikla v roku 2014 v Banskej Bystrici. Edičná a vydavateľská činnosť Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici sa realizuje prostredníctvom Vydavateľstva Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici – BELIANUM, ktoré vydané publikácie zároveň propaguje a predáva prostredníctvom kamennej predajne Tajovského 51, 974 01 Banská Bystrica a tiež prostredníctvom internetovej predajne. Internetový obchod www.publikacie.umb.sk je pod hlavičkou Vydavateľstva Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici, ktorého poslaním je prispievať k zvyšovaniu kvality vedecko-výskumnej, umeleckej a pedagogickej práce tvorivých zamestnancov UMB a jej študentov finalizáciou a distribúciou výsledkov ich vedecko-výskumnej, umeleckej, pedagogickej a inej tvorivej činnosti. Jeho poslaním je aj podieľať sa na zlepšovaní informačnej dostupnosti týkajúcej sa služieb, ktoré UMB v oblasti vedy, výskumu, umení a možností štúdia poskytuje na regionálnej, národnej i medzinárodnej úrovni. Cieľom vydavateľstva je poskytovanie edičných a vydavateľských služieb tvorivým zamestnancom a študentom UMB, v oblasti publikovania výsledkov ich vedecko-výskumnej a umeleckej činnosti, nimi vytvorených vysokoškolských učebníc a študijných textov, neperiodických a periodických vedeckých a umeleckých publikácií, ako aj publikácií orientovaných na popularizáciu vedy, výskumu a umenia. Ďalej je to publikovanie originálnych a prekladových diel aj tých domácich a zahraničných autorov, ktorí nie sú zamestnancami UMB, ako aj informačných, propagačných a reklamných materiálov týkajúcich sa pôsobenia UMB ako vedecko-výskumnej a vzdelávacej inštitúcie.

Akademickí funkcionári pre vedu a výskum v roku 2014

doc. PhDr. Alexandra Bitušíková, CSc., prorektorka pre vedu a výskum

Mgr. Iveta Voskárová, referentka prorektora pre vedu a výskum

Ekonomická fakulta UMB

doc. Ing. Vladimír Úradníček, Ph.D.
prodekan pre vedeckovýskumnú činnosť
vladimir.uradnicek@umb.sk, kl. 2140

Daniela Gavalcová
referentka pre vedeckovýskumnú činnosť a doktorandské štúdium
daniela.gavalcova@umb.sk, kl. 2141

Ing. Ivan Sedliáčik
ivan.sedliacik@umb.sk, kl. 2179

Fakulta politických vied a medzinárodných vzťahov UMB

prof. PhDr. Peter Terem, PhD.
prodekan pre vedu a výskum
peter.terem@umb.sk, kl. 1226

Andrea Luptáková
referentka pre vedu a výskum
andrea.luptakova@umb.sk, kl. 1227

Fakulta prírodných vied UMB

prof. RNDr. Ján Spišiak, DrSc.
prodekan pre vedu, výskum
jan.spisiak@umb.sk, kl. 7434, 7244

Ing. Slavka Račáková, PhD.
referentka pre vedu, výskum
slavka.racakova@umb.sk, kl. 7431

Filozofická fakulta UMB

doc. PhDr. Michal Šmigel, PhD.
prodekan pre vedeckovýskumnú činnosť a doktorandské štúdium
michal.smigel@umb.sk, kl. 7412

PhDr. Lucia Allmanová
referentka pre vedu a doktorandské štúdium
lucia.allmanova@umb.sk, kl. 7621

Pedagogická fakulta UMB

Dr. h. c. prof. PhDr. Beata Kosová, CSc.
prodekanka pre vedu a výskum
beata.kosova@umb.sk, kl. 4228

Mgr. Miroslava Fudorová
referentka pre vedu a výskum
miroslava.fudorova@umb.sk, kl. 4229

Právnická fakulta UMB

Dr. h. c. prof. JUDr. Vladimír Čečot, CSc.
prodekan pre vedu, výskum a rigorózne konanie
vladimir.cecot@umb.sk, kl. 3112

Michaela Lihanová
referentka pre vedu a výskum
michaela.lihanova@umb.sk, kl. 3118

Slovenská zdravotnícka univerzita v Bratislave
so sídlom v Banskej Bystrici.

Prof. MUDr. Cyril Klement, CSc.,
prodekan pre vedu a výskum na Fakulte zdravotníctva

Univerzitná knižnica UMB - šesťdesiate výročie

Dňa 16. decembra 2014 oslávila Univerzitná knižnica 60. výročie svojho založenia. Knižnice sú zdrojom, žriedlom a prameňom k získavaniu poznania. Na slávnostnom stretnutí pracovníkov Univerzitnej knižnice s vedením univerzity, členmi Knižničnej rady UMB a zástupcami knihovníckych združení a spolupracujúcich inštitúcií odovzdal rektor univerzity doc. Ing. Vladimír Hiadlovský, PhD. piatim zamestnancom knižnice Ďakovné listy UMB za dlhoročný aktívny podiel na rozvoji služieb Univerzitnej knižnice. Za významný prínos k rozvoju Univerzitnej knižnice udelil rektor univerzity Bronzovú medailu UMB pani Renate Putnokovej a Striebornú medailu UMB PhDr. Ľudmile Homolovej, riaditeľke Univerzitnej knižnice UMB.

Vedecké monografie 2014 - EF UMB Banská Bystrica

POMPUROVÁ, K. 2014. Organizované podujatia ako nástroj dynamizácie cestovného ruchu. Banská Bystrica : Vydavateľstvo Univerzity Mateja Bela - Belianum, ...Publikácie vydané v rámci projektov - EF UMB Banská Bystrica:...www.ef.umb.sk/index.asp?uid=57

Banská Bystrica: Univerzita Mateja Bela v Banskej Bystrici, 2015. 75 s. ... SOCIAL ECONOMICS & ENTREPRENEURSHIP (vedecká monografia). Banská Bystrica : Vydavateľstvo Univerzity Mateja Bela - Belianum, Ekonomická fakulta, 2014.

SKLENKA, Vladimír a kol.: Radvaň - monografia obce, Banská Bystrica : DALI-BB, 2014, s. 167 - 168. ISBN 978-80-8141-062-8 ... [Druhé, doplnené a prepracované vydanie predchádzajúcej monografie.]

Univerzita Mateja Bela v Banskej Bystrici na Veľtrhu pomaturitného vzdelávania Gaudeamus Nitra 2014

Univerzita Mateja Bela v Banskej Bystrici sa predstavila na Európskom veľtrhu pomaturitného a celoživotného vzdelávania Gaudeamus Nitra 2014, ktorý prebehol na výstavisku Agrokomplex Nitra od 16.10. do 17.10.2014. Univerzita Mateja Bela v Banskej Bystrici sa na veľtrhu vzdelávania predstavila druhý krát a prostredníctvom zástupcov všetkých fakúlt prezentovala svoju ponuku štúdia na Akademický rok 2015/2016. Na veľtrhu bolo zastúpených 162 samostatných vystavovateľov zo Slovenska, Českej republiky, Veľkej Británie, Dánska, Švajčiarska a Kanady. Vo štvrtok a piatok bránami výstaviska Agrokomplex Nitra prešlo 11 700 študentov a 215 pedagógov. Hromadne pricestovalo 8 300 študentov a individuálne, bez pedagogického sprievodu, 3 400 študentov.

Nové centrum vied SAV v Banskej Bystrici

Nové centrum vied SAV v Banskej Bystrici na sídlisku Sásová - Rudlová vzniklo v roku 2008 rekonštrukciou bývalej budovy základnej školy a poskytlo domov pracovníkom šiestich ústavov SAV a dvom spoločným pracoviskám s Univerzitou Mateja Bela (UMB). Na jeho pôde pôsobia pracoviská Geologického ústavu SAV, Botanického ústavu SAV, Matematického ústavu SAV, Ústavu informatiky SAV, Geofyzikálneho ústavu SAV a Historického ústavu SAV, ako aj spoločné pracoviská - Inštitút biológie a geológie SAV a UMB a Inštitút matematiky a informatiky Matematického ústavu SAV a UMB. Dohromady tu pracuje 30 vedeckých pracovníkov, 4 doktorandi a 9 technických a administratívnych pracovníkov, medzi nimi riešitelia 18 grantov vedeckej agentúry VEGA a 11 projektov APVV. Súčasťou nového centra sú aj novo vybavené laboratóriá SCAN, optickej mikroskopie, ílovej mineralógie, separačných metód, infračervenej spektroskopie uhlíka a ďalšie pracoviská. Samozrejme, centrum vytvára základ ďalšej perspektívy svojho rozvoja v budúcich rokoch.

Geologický ústav SAV v Banskej Bystrici

Geologický ústav SAV v decembri 2014 zavŕšil významnú etapu svojho rozvoja a etablovania sa ako špičkového vedeckého a vzdelávacieho pracoviska v oblasti geológie v európskom výskumnom priestore. Realizáciou budovy Centra vzdelávania SAV v Banskej Bystrici v rámci projektu „Vybudovanie centier vzdelávania SAV v Banskej Bystrici a Smoleniciach“, ITMS 26250120034 sa vytvárajú kvalitné podmienky pre realizáciu doktorandského štúdia, výučbu bakalárskeho a magisterského štúdia a programov celoživotného vzdelávania realizovanej ústavmi SAV v spolupráci s Univerzitou Mateja Bela v Banskej Bystrici. Zámer nadväzuje na zriadenie Centra vied SAV v Banskej Bystrici v roku 2008 a vybudovaním jeho materiálnej výskumnej základe z iných dvoch výskumných projektov ŠF EÚ. Projekt bol koncipovaný v spolupráci s ďalšími detašovanými pracoviskami ústavov SAV v Banskej Bystrici: Botanickým ústavom, Matematickým ústavom a Ústavom informatiky, ktorým Centrum vzdelávania SAV poskytne špecializované učebne mikroskopických a geochemických metód, prietokovej cytometrie, karyologickej a molekulárnej systematiky, depozit geologických zbierok a študijný herbár. Súčasťou centra sú ubytovacie priestory pre 20 doktorandov, videokonferenčná miestnosť, spoločné seminárne miestnosti a centrálny server s dátovým úložiskom.

Vzdelávacou aktivitou sa sleduje prechod od klasických slovných a panelových výučbových metód na digitálne dvoj- a trojdimenzionálne metódy. Tvorbe digitálnych modelov je podriadený výber informačno-technologických celkov zabezpečujúcich získanie informácie (3D terestrický skener, mikro CT, binokulár, mikroskop), jej spracovanie (softvér jednotlivých zariadení), zobrazenie (hardvér, projekčné zariadenia) až po vytvorenie hmotného študijného materiálu prostredníctvom 3D printera a jeho fyzické uskladnenie v študijných zbierkach alebo digitálne v dátovom úložisku. Súčasťou vzdelávacieho procesu bude aj poskytovanie priestoru pre získavanie a disemináciu digitálnych informácií prostredníctvom digitálnej knižnice.

Unikátnym prístrojom celého projektu je mikrolokálny röntgenový tomograf v|tome|x L 240 s ochranným kabinetom, ktorý umožňuje nedeštruktívnu 3D analýzu. Jeho vlastnosti a výkon 240 kV unipolárna rtg trubica otvoreného typu a 180 kV HPNF nanofokusová trubica, presný žulový 7-osový manipulačný systém zabezpečujúci stabilitu a presnosť merania, vysoká obrazová kvalita zabezpečená GE DXR detektorom, detekovateľnosť detailu < 1 μ m s max. voxel rozlíšením < 2 μ m a max. rozmermi testovaného predmetu: v = 1300 mm, ϕ = 800 mm, m = 50 kg ho predurčujú na štúdium vysoko absorpčných materiálov z odborov strojárstva, hutníctva, automobilového priemyslu, skúšobníctva, geológie, biológie, medicíny, ale aj umeleckých a archeologických artefaktov.

Prostriedky pre realizáciu projektu v celkovej hodnote 5,36 mil. € boli získané z operačného programu Výskum a vývoj a opatrenia 5.1 Budovanie infraštruktúry vysokých škôl. Výstavba novej budovy z toho tvorila 1,6 mil. €. Budovu podľa pôvodného architektonického návrhu Ing. arch. Zdenka Kasáča a modifikácie Ing. arch. Ľubomíra Hollého realizovala v zmluvnom termíne banskobystrická stavebná spoločnosť Randa+R s.r.o. Personálne sa na implementácii diela podieľali zamestnanci Geologického ústavu SAV Mgr. N. Halašiová, Ing. H. Paľová, Mgr. J. Šurka,

Mgr. T. Mikuš, Ph.D., Mgr. R. Milovský, Ph.D, Ing. S. Kötelešová a Dr. R. Kyška Pipík. Slávnostné otvorenie Centra vzdelávania SAV v Banskej Bystrici je pripravované na marec 2015. Zdroj - *Radovan Kyška Pipík, Ján Madarás – Geologický ústav SAV*

Geologický ústav v Banskej Bystrici má unikátny mikro CT prístroj, výrazne pomôže vedcom a študentom

(14. 11. 2014; Rozhlasová stanica Regina; Žurnál Rádia Regina; 17:00; por. 8/14; Agáta Škublová/Martina Bodnárová)(prepis relácie) Publikované z monitoringu STORIN, s. r. o. (MI)

Martina Bodnárová, moderátorka RTVS: „Geologický ústav SAV v Banskej Bystrici sa môže pochváliť unikátnym mikro CT-čkom. Pomôže k lepšiemu skúmaniu hornín aj fosílií bez ich poškodenia, čo doteraz nebolo možné. Je prvým svojho typu na Slovensku. Pre jeho obrovské rozmery museli počkať aj s dostavbou budovy pracoviska, pretože by sa cez vchodové dvere nezmestil.“

Agáta Škublová, redaktorka RTVS: „Unikátny tomograf na prvý pohľad zaujme najmä veľkými rozmermi. Váži 18 ton a pracuje so silným röntgenovým žiarením. Jeho jedinečnosť spočíva v tom, že umožní trojrozmernú analýzu aj veľkých, až metrových predmetov s hmotnosťou do 50 kilogramov. Spresňuje vedúci pracoviska Radovan Kyška- Pipík.“

Radovan Kyška-Pipík, vedúci pracoviska: „Dokážeme teraz skúmať predmety bez toho, aby sme ich museli rozrezávať, priamo vidieť distribúciu všetkých častíc, ktoré sú vnútri, mikrofosílie, obrovský posun vpred.“

Agáta Škublová: „S mikro CT prístrojom budú pracovať dvaja odborníci v nových priestoroch Geologického ústavu v Banskej Bystrici. Prvé výskumy tu plánuje robiť vedec Jozef Klembara z Prírodovedeckej fakulty Univerzity Komenského, ktorý sa 35 rokov zaoberá stavovcami. Nový prístroj mu umožní skúmať aj lebky dlhé 12 centimetrov, čo doteraz nebolo možné.“

Jozef Klembara, vedec, Prírodovedecká fakulta Univerzity Komenského: Chcem sledovať práve ten prechod obojživelníkov na plazy na poznaní štruktúr mozgových kapsúl. K ich poznaniu sa vlastne nedá nijakým iným spôsobom dostať.“

Agáta Škublová: „Prístroj zakúpili v rámci projektu výstavby centier vzdelávania v Banskej Bystrici a v Smoleniciach za viac ako milión eur zo štrukturálnych fondov. Dodala ho nemecká firma a jeho súčasti vyrábali v rôznych kútoch sveta, napríklad aj v Juhoafrickej republike či v Spojených štátoch. Služiť má na vedecké účely. Hovorí odborný technický pracovník Juraj Šurka.“

Juraj Šurka, odborný technický pracovník: „Radi privítame aj rôzne študentské práce z odborov strojnictva, hutníctva, automobilového priemyslu, kde môžeme vlastne sledovať a analyzovať rôzne chyby a defekty materiálov, presnosti tých jednotlivých rozmerov.“

Agáta Škublová: „Dôležitou súčasťou jedinečného zariadenia je aj trojrozmerná tlačiareň. S prvými výskumami by tu mohli vedci začať už o 2 týždne. Presne toľko totiž bude trvať nastavenie a inštalácia prístroja. Agáta Škublová, RTVS.“

Inštitút matematiky a informatiky MÚ SAV a UMB v B. Bystrici

Detašované pracovisko Slovenskej akadémie vied v Bratislave plnil svoje programy a činnosti v roku 2014. Pacoval na pracovisku :

Matematický ústav SAV
Slovenská akadémia vied

Ďumbierska 1
974 11 Banská Bystrica

Počítačové hry

Sú formou relaxácie a náučnej hry na PC. Stáva sa, že dokážu vzbudiť i závislosť. V roku 2014 sa len potvrdila, ak nie zväčšila, popularita Indie hier. Čo ale robiť, ak máte skvelý nápad na hru a poznáte aj šikovných ľudí, ktorí by vám s jej tvorbou dokázali pomôcť, ale nemáte dostatočné finančné prostriedky na to, aby ste sa jej mohli venovať naplno? Získať peniaze od veľkých investorov, pokiaľ v hernom segmente ešte nemáte vybudované isté meno, je často nemožné. Preto sme vďační za stránky ako Kickstarter.com alebo Indiegogo.com, ktoré vkladajú fundovane do rúk samotnej komunity. A že sa v roku 2014 teda fundovalo. Je pravda, že veľa hráčov sa už párkrát popálilo a aj keď boli niektoré projekty úspešne fundované, ich tvorcovia z rozličných dôvodov neboli schopní dodať dokončenú verziu a nie vždy sa hráčom vrátili ich príspevky - toto ale spomenieme v druhej časti zoznamu. Na druhej strane sa stále zvyšuje popularita systému Early Access a Steam Greenlight, ktoré hráčom ponúkajú nielen myšlienku hry, ale už aj hrateľné diela.

Triumfálny návrat Nintendo Wii U

Mnoho hráčov si myslelo, že skorý príchod novej konzoly od spoločnosti Nintendo bude okamžite zatienený herným hardvérom od Sony a Microsoftu. Znova sa ale ukázalo, že Nintendo nemožno podceňovať. Predaj konzoly Wii U sa totiž oproti roku 2013 zvýšil, a to hlavne vďaka príchodu neskutočne dobrých hier, z ktorých musíme menovať minimálne Mario Kart 8, Bayonetta 2, Super Smash Bros., Donkey Kong Country: Tropical Freeze a novú hru zo série Legend of Zelda - Hyrule Warriors. Každý, kto tento článok číta, musí poznať aspoň jedno z týchto mien a my musíme povedať, že všetky tieto tituly ponúkajú vysokú kvalitu a skvelú zábavu. Palec hore, Nintendo.

Výber monografií odborníkov Regionálneho úradu verejného zdravotníctva v Banskej Bystrici v roku 2014

Vladimír Oleár, Zuzana Krištúfková, Cyril Klement a kolektív: Kapitoly z vakcinológie I. - Banská Bystrica : PRO, 2014 - 319 s. - ISBN 978-80-89057-52-8

Cyril Klement a kolektív: Vybraná terminológia I pre poslucháčov laboratórných vyšetrovacích metód v zdravotníctve FZ SZU - Banská Bystrica : PRO, 2014 - 224 s. - ISBN 978-80-89057-48-1

Cyril Klement [et al.]: Activities of the Regional Authority of Public Health in Banská Bystrica - Banská Bystrica : PRO, 2014 - 80 s. - ISBN 978-80-89057-51-1

Štátna vedecká knižnica

V zmysle uznesenia vlády SR č. 1380 zo dňa 8. decembra 2002 a v súlade so zriaďovacou listinou ŠVK v januári uzatvára *Kontrakt na rok 2014* s Ministerstvom kultúry SR na poskytovanie verejných služieb a realizáciu knižničných činností .

-v mesiacoch september a október prebiehala séria podujatí k ukončeniu realizácie aktivít národného projektu Dokumentačno-informačné centrum rómskej kultúry, ktoré vrcholila slávnostným ukončením 29. októbra

- v dňoch 10.- 11. septembra sa koná vedecká konferencia *Knižná kultúra Slovenska koncom 19. a začiatkom 20. storočia (východné Slovensko - pamiatky, osobnosti - udalosti)* pri príležitosti 100. výročia vypuknutia 1. svetovej vojny

-v dňoch 31. marca - 4. apríla realizovala podujatia v rámci celoslovenskej knihovníckej akcie Týždeň slovenských knižníc 2014: prezentáciu edičnej činnosti ŠVK k výskumu dejín knižnej a duchovnej kultúry za rok 2013 spojenú s prednáškami a autorskou besedou pod názvom *Prešovskí vydavatelia a kníhkupci - Révaiovci a Michal Hirjak - osobnosť ukrajinskej a rusínskej etnografie a výstava Taras Hryhorovyč Ševčenko - poet a výtvarník* z knižničných fondov ŠVK spojená s odbornou prednáškou Márie Ňachajovej o Ševčenkovej tvorbe

Pocta slovenským veľikánom – vynálezca a kňaz Jozef Murgaš, spisovateľ Jozef Gregor Tajovský

V roku 2014 si okrem iných štátnych, historických, spoločensko-kultúrnych, literárnych či vedeckých výročí (dejinné udalosti, výročie narodení či úmrtí významných slovenských osobností a pod.) pripomenú pamätná dáta svojich rodákov aj obyvatelia regiónov, miest či obcí. Tento kontext sa vyníma v prípade významných výročí dvoch tajovských rodákov, žijúcich buď väčšinu alebo časť života v slovenskom zahraničí - v USA a v Nadlaku: Jozefa Murgaša a Jozefa Gregora-Tajovského.

V tejto súvislosti je pre Úrad pre Slovákov žijúcich v zahraničí poctou a zároveň i morálnou povinnosťou mediálne podchytiť a podporiť viacrozmernosť významu pripomienky výročí oboch slovenských veľikánov – vynálezcu a kňaza Jozefa Murgaša, ako aj spisovateľa Jozefa Gregora – Tajovského.

Mgr. Anita Murgašová, lektorka pamätného domu a Jozefa Gregora Tajovského a Jozefa Murgaša v Tajove a členka organizačného tímu osláv Jozefa Murgaša a Jozefa Gregora Tajovského Obecného úradu Tajov a LHM ŠVKBB, aj prostredníctvom internetových médií ÚSZZ (úradnej webovej stránky a portálu slovenskezahranicie.sk), oslovuje v rámci príprav osláv, pripomienky ako aj vyhlásenia súťaží pre žiakov škôl o oboch národovcov tak našich krajanov v zahraničí, ako aj Slovákov na Slovensku: *„Dovoľujem si prezentovať materiál pre vaše internetové médiá o oboch rodákoch a akciách spojených s ich výročiami narodenia (150. výročie Jozefa Murgaša a 140. výročie Jozefa Gregora-Tajovského ako aj 110. výročie príchodu JGT do Nadlaku ako zakladateľa pobočky Ľudovej banky) v roku 2014, o ktorých chceme informovať aj slovenské zahraničie a zainteresovať ho do celoslovenských osláv. S vedomím, že Úradu pre Slovákov žijúcich v zahraničí*

na propagácii našich krajanov úprimne záleží. Nielen súčasných, ale aj tých minulých. A Murgaš spolu s Tajovským patria k nestorom slovenského zahraničia, ktorí sa zapísali do dejín ľudstva."150. výročie narodenia Jozefa Murgaša – sa uskutočnilo v pondelok 17. februára 2014 v Tajove.

2014 – Rok Jozefa Murgaša a Jozefa Gregora Tajovského

17. február 2014 o 15,00 hod. na Obecnom úrade v Tajove:

Z doliny prerástol hory – spomienková slávnosť pri príležitosti 150. výročia narodenia kňaza, maliara, vedca, vynálezcu a politika Jozefa Murgaša

Organizátor: obec Tajov, Farský úrad Tajov, Klub Jozefa Murgaša a Jozefa Gregora-Tajovského,

1. február – 31. máj 2014

Celosvetové rádioamatérske vysielanie k 150. výročiu narodenia Jozefa Murgaša pod značkou OM150JM;

16. máj 2014 v Štátnej vedeckej knižnici – Literárne a hudobné múzeum v Banskej Bystrici:

Jozef Murgaš – reflexie života a diela v medzinárodnom kontexte – konferencia k 150. výročiu narodenia Jozefa Murgaša;

Organizátor: ŠVKBB – LHM, Svetové združenie Slovákov v zahraničí, Úrad pre Slovákov žijúcich v zahraničí;

17. – 19. október 2014 Dni Jozefa Gregora-Tajovského:

17. 11. 2014:

medzinárodný literárno-vedný seminár o bielych miestach v literárnej tvorbe počas pobytu medzi dolnozemskými Slovákami v Nadlaku - Tajní boháči nadlackého bankového úradníka a spisovateľa Tajovského v rokoch 1904-1910,

18. 11. 2014:

Tajovského jednoaktovky a divadelníci o Tajovskom - komparácia jednoaktoviek JGT v prevedení ochotníckymi divadlami a profesionálov: divadelná hra o živote JGT od Mišíkovej – Hietzingerovej; *Na konci* – predstavenie Divadla JGT vo Zvolene versus víťaz Tajovského dní z marca 2014;

19. októbra 2014: ďakovná omša v kostole sv. Jána Krstiteľa v Tajove

Organizátor: MO Matice slovenskej v Banskej Bystrici, Úrad pre Slovákov žijúcich v zahraničí a Svetové združenie Slovákov v zahraničí, Vedecká a kultúrna spoločnosť Ivana Krasku v Nadlaku, FF UMB, LHM ŠVKBB, Klub JM a JGT;

V. KULTÚRA A UMENIE

Kultúru a umenie v Banskej Bystrici predstavuje široká a bohatá základňa a sieť, ktorá obsahuje :

Kultúrne dedičstvo a tradície, kultúrne inštitúcie, divadlá, múzeá, galérie, udalosti a festivaly, literatúru, umelcov, nadácie na podporu kultúry, médiá, umelecké telesá, zábavné služby, umelecké združenia a spolky, výtvarné umenie, hudobné umenie, alternatívne umenie , film, folklór, umeleckú edukáciu, záujmové združenia a spolky.

V záujme samosprávy mesta je, aby občania mesta i jeho návštevníci čerpali z bohatých zdrojov kultúry a šírili ju ďalej.

Dotácie z rozpočtu Mesta na kultúru v roku 2014

Komisia MsZ pre kultúru, informatiku, mestskú kroniku a ZPOZ zasadala v pravidelných termínoch, prerokovávala a podávala návrhy na rokovanie mestského zastupiteľstva.

V roku 2014 boli poskytnuté z mestského rozpočtu tieto dotácie :

Účelovo na organizačné zabezpečenie X. ročníka súťaže „Kováčova Bystrica 2014“, spracovanie a tlač 2. vydania zborníka „Kováčova Bystrica 2009 – 2013: Päť rokov tvorivej literárnej a interpretačnej súťaže pre deti a mládež“, služby odbornej poroty, lektorov a konzultantov ICM BB, materiálno-technické a organizačné zabezpečenie súťaží a činnosti ICM. - 3 000,- €

Štipendijný fond Andreja Hanzlíka 2. polrok 2014/2014 - Martina Škrváňová, Na Skalici 17, BB úhrada nákladov na cestovné, stravné, školské potreby a učebnice- 150 ,- €

Veronika Borovjaková, Nový Svet 61, BB úhrad nákladov na cestovné, stravné, ubytovanie, poplatky spojené so štúdiom: pomôcky, skriptá, exkurzie -250,- €

Bc. Mária Ištvánová, Majerská cesta 53, BB úhrada nákladov na cestovné, stravné, ubytovanie, študijné pomôcky - 250,- €

Bc. Noemi Mrázková, Javornícka 51, BB úhrada nákladov na školské potreby a učebnice, cestovné -250,- €

Stredoslovenské národopisné združenie, o.z. Vydanie národopisnej monografie: Vladimíra Luptáková, Marcel Pecník a kol.: Kremnička. Miesto života i pamäti. - 4 000 €

Otto Vocce, o.z. Nový profilový album OTTO VOCCE -2 000 €

Stred, o.z. Catch The Flava Summer Camp 2014 - 500 €

Živena, spolok slovenských žien Kultúrno-vzdelávací project- 300 €

SKALKA, o.z. Reprezentácia slovenského ľudového umenia a folklórnych tradícií – šírenie folklóru a ľudových tradícií na Slovensku a v zahraničí. - 700 €

Stredoslovenské múzeum v BB, príspevková organizácia Kultúrno-vzdelávacie aktivity na propagáciu kultúrneho a prírodovedného dedičstva mesta Banská Bystrica (animačné programy, tvorivé dielne a sprievodné akcie)- 1 000 €

OZ Čakanka III. ročník Banskobystrický Montmartre –hudba, tanec, šport, umenie - 4 000 €

ART 77, o.z. Letný multižánrový festival ROCKSCAPE 2014 - 4 000 €

Kultúrne Združenie Rómov Slovenska, o.z. Ľudia z rodu Rómov – XIII. ročník -2 500 €

Permon, o.z. Financovanie časopisu Bystrický Permon a vypracovanie scenára pochôdzkového divadla o udalostiach z histórie B. Bystrice 2 500 €

JUDr. Milan Kvietok – MIDLAND ADVENTURE Obnova vojenského cintorína z 1. svetovej vojny v B. Bystrici, časť Majer, Zisťovacia sondáž 2 500 €

ARTTODAY, o.z. Súpis sôch na území mesta Banská Bystrica 3 200 €

Banskobystrická spoločnosť – Klub priateľov Stredoslovenského múzea v BB, o.z. Výstava – Veľká vojna v našich osudoch – príbeh vojaka (osudy 16. honvédskeho banskobystrického pluku) 1 500 €

ENDOM Ing. Ján Kollár, FO Fragments z histórie Sásovej 300 €

Spolu: 10 000 €

MG & MK, s.r.o. Ružová 3, 974 01 B. Bystrica - 4 500 €

Štátna vedecká knižnica, Lazovná 9, BB Tlač 22. zborníka prác členov literárneho klubu LITERA -2 200 €

Záhrada - Centrum nezávislej kultúry, n.o., Lazovná 9, BB Podchod „UZOL“ - Týka sa nás to 250 € antikomplex.sk, o.z., J. Cikker 11, BB výroba kameňov a uloženie do chodníkov pred domami obetí nacistov v rámci projektu Stolpersteine v Banskej Bystrici

Bábkové divadlo na Rázcestí Začnite s vystávaním! Site specific pri príležitosti výročia SNP, Imaginárium Dr. Fausta a krásnej Heleny, oživená výstava v rámci festivalu Bábkarská Bystrica 2014, Dvojité impulz, medzinárodný festival súčasného bábkového divadla pre dospelých a pre deti, XIX. ročník. - 2 500 €

Štátna vedecká knižnica v BB Kúpa dokumentov do fondu ŠVK - 750 €

Klíčik, Združenie rodičov a priateľov detského súboru Matičiarik „Na baňu klopajú“ – 7. ročník detského folklórneho festivalu -1 500 €

Jazzar, o.z. 10. Jazz Festival Špania Dolina 2014 - 2 000 €

Stredoslovenská galéria, príspevková organizácia Dominik Skutecký: Ars et Amor, Labor et Gloria - 2 750 €

Urpín, n.o. BB alternatívna jeseň - 2 000 €

Grif graphics s.r.o. Rozprávková kniha pre deti o Banskej Bystrici „O zakliatej Bystrici“ - 1 760 €

Verbi, o.z. Divadlo Vis Verbi - 1 000 €

Laputa, o.z. Bašta pri Lazovnej bráne – obnova bašty mestského opevnenia z pol.16.st. A príľahlej prístavby meštianskeho domu z 19. storočia (10024/0) v Banskej Bystrici - 4 000 €

Radoslav Sloboda, SZČO Status QUO – Sloboda -2 740 €

Spolu boli poskytnuté dotácie v hodnote : 40 000 Eur

Kultúru v meste po Novom roku miesto PKO riadi mestský úrad

(16.01.2014; www.bystricoviny.sk; s. -; Bystricoviny.sk)

K 1.januáru 2014 zanikla príspevková organizácia mesta Park kultúry a oddychu (PKO), ktorá fungovala od roku 1961. Mestskú kultúru teraz riadi oddelenie kultúry na odbore propagácie MsÚ, ktorý vedie Karin Graciasová Šikulová. "Z pôvodného počtu 10 zamestnancov príspevkovej organizácie PKO prešlo pod MsÚ sedem, ktorí podpísali aj zmenenú pracovnú zmluvu. S tromi pracovníkmi, ktorí nesúhlasili so zmenou pracovných podmienok, PKO rozviazal pracovný pomer dohodou a v zmysle platnej kolektívnej zmluvy im mesto vyplatilo odstupné v celkovej výške 12.696 eur," uviedla hovorkyňa primátora mesta Martina Kanisová s tým, že na tento rok sa zníži celkový objem miezd

Vo funkcii riaditeľky PKO skončila po necelých dvoch rokoch Jana Suraová, predtým majiteľka umeleckej agentúry Mana s.r.o. Podľa minuloročného uznesenia mestského zastupiteľstva by nové oddelenie na mestskom úrade malo niesť názov s logom PKO, čo sa zatiaľ nestalo. Poverená vedením oddelenia je doterajšia vedúca Jana Pelikánová.

Hlavným dôvodom zrušenia príspevkovej organizácie mesta PKO bolo šetrenie administratívnych nákladov v rozpočte mesta na nájom za priestory (teraz sedia všetci pracovníci oddelenia kultúry v budove MsÚ), externé právne a ekonomické služby (robia sa na úrade). Celkom by sa malo ušetriť na administratíve PKO okolo 80 tisíc eur za rok.

"Ja si myslím, že kultúra mesta je o tvorivých ľuďoch v meste. To žije svojim tvorivým duchom. Nemusíme to cítiť dnes a tu, ale bude to cítiť generácia o 10, 20 či 50 rokov. Preto som bola za akúsi modernizáciu a rekonštrukciu PKO, súvisí to s kultúrnou koncepciou mesta. Kultúrou je napríklad aj bábkové divadlo, sú to aj deti zo základnej umeleckej školy. Mestská kultúra v Banskej Bystrici je neskutočne bohatá, pretože má veľký umelecký potenciál a ten treba podporovať," uviedla k zmene štruktúry riadenia kultúry v meste poslankyňa Viera Dubáčová.

Proti rušeniu príspevkovej organizácie PKO sa vlni na jeseň zdvihla v meste vlna protestov časti kultúrnej obce, ktorá tlačila na primátora Petra Gogolu, aby nepodpísal uznesenie zastupiteľstva, Ten to s váhaním napokon na druhýkrát v septembri urobil.

"Venoval som veľa času diskusiám s mojimi kolegami, primátormi okresných, krajských miest, akým spôsobom je manažovaná a financovaná kultúra v iných mestách. Zistil, že neexistuje univerzálny model, ktorý by potvrdil, že jednoznačne je vhodnejšia príspevková organizácia, alebo naopak manažovanie z úradu. Každé z tých riešení má svoje výhody či nevýhody a skôr spočíva v ľuďoch, ktorí kultúru riadia a manažujú," vysvetľoval primátor zmenu svojho postoja.

Transformáciou príspevkovej organizácie PKO na oddelenie kultúry MsÚ nekončí verejná diskusia samosprávy s umelcami, pracovníkmi kultúrnych a vzdelávacích inštitúcií, múzeí a galérií v meste. Oni musia povedať, ako si predstavujú vytváranie podmienok k tomu, aby sa kultúra v meste v daných ekonomických podmienkach posúvala dopredu a slúžila širokým vrstvám Banskobystričanov i návštevníkov mesta, vrátane nezastupiteľnej koordinačnej funkcie zo strany samosprávy.

Dôležité bude stanovenie jasných pravidiel hry, vrátane spôsobu financovania jednotlivých kultúrnych podujatí a umelcov bez toho, aby sa z verejného rozpočtu vynakladali zbytočné peniaze na administratívu mestskej kultúry.

Ocenenia v roku 2014 za kultúrny prínos

Kronika mesta Banská Bystrica

Kronika mesta Banská Bystrica v roku 2014 na celoslovenskej súťaži pod názvom Slovenská kronika 2014 v Martine získala mimoriadne ocenenie. Oceniť uchovávanie nemotného kultúrno-spoločenského dedičstva formou tvorby kroník, monografií obcí a miest. Taký bol cieľ súťaže Slovenská kronika 2014, ktorú vyhlásilo Národné osvetové centrum spolu so Slovenským národným archívom, Etnografickým múzeom Martin a Združením miest a obcí Slovenska. Päťčlenná porota súťaže Slovenská kronika 2014, ktorej predsedom bol riaditeľ Slovenského národného archívu PhDr. Radoslav Ragač PhD., posudzovala celkovo 26 kroník a 58 monografií, 9 z nich, ktoré vyšli v roku 2014, presunula do ďalšieho ročníka súťaže. Podľa propozícií súťaže porota posudzovala len monografie vydané do roku 2013. Mesto Banská Bystrica do rúk Doc. PhDr. Kataríny Čižmárovej, CSc., a Mgr. Marty Čellárovej prevzalo Špeciálnu (mimoriadnu) cenu: Za najdlhšie vedenú kroniku – od 16. storočia sústavne. Slávnostné udeľovanie cien sa konalo v stredu 26. novembra 2014 v priestoroch Slovenského národného múzea v Martine.

Cena Jozefa Kresánka

Dňa 30. septembra 2014 Hudobný fond v Bratislave ocenil za významné výkony a dlhoročný prínos v oblasti vážnej a dychovej hudby i džezu šesť osobností slovenskej hudobnej scény. Ocenenia

v jednotlivých kategóriách si prevzali na slávnostnom stretnutí v bratislavskom Zičiho paláci. O oceneniach rozhoduje každoročne Rada HF, čo je najvyšší orgán tejto inštitúcie, ktorá robí podpornú činnosť pre všetky žánre hudobného umenia. Cenu Jozefa Kresánka pre rok 2014 získala PhDr. Marianna Bárdiová za dlhoročnú muzikologickú, kriticko-publicistickú, prednáškovú a organizátorskú činnosť v prospech rozvoja stredoslovenskej hudobnej kultúry s prihladením na knižnú monografiu Ján Móry. Banskobystrická hudobná historička Marianna Bárdiová prebrala cenu od riaditeľky Hudobného múzea Edity Bugalovej počas udeľovania cien Hudobného fondu

Súťaž Študentská osobnosť roka

Víťazom kategórie Kultúra a umenie sa stal Bc. Stanislav Králik z FDU Akadémie umení v Banskej Bystrici. V kategórii Kultúra a umenie bolo celkovo 9 finalistov z radov študentov a z toho 6 bolo z Akadémie umení v Banskej Bystrici. O hlavnú cenu menovite zabojovali: Bc. Juraj Gramantík z Fakulty výtvarných umení Akadémie umení v Banskej Bystrici, Mgr. art. Milan Paľa z Fakulty múzických umení Akadémie umení v Banskej Bystrici a 4 finalisti boli z radov študentov Fakulty dramatických umení Akadémie umení v Banskej Bystrici: Mgr. art. Tomáš Mischura, ArtD, Mgr. art. Petra Kovalčíková, Bc. Ružena Rausová a Bc. Stanislav Králik. Súťaž Študentská osobnosť roka je národná súťaž pre študentov celého Slovenska organizovaná Junior Chamber International – Slovakia, s podporou Slovenskej rektorskej konferencie a pod odbornou garanciou Slovenskej akadémie vied. Junior Chamber International je organizácia, ktorá vznikla v USA a má za sebou už 100 ročnú tradíciu. Súťaže sa môžu zúčastniť študenti, ktorí počas svojho štúdia dosiahli svojou cieľavedomosťou, húževnatosťou a talentom nadpriemerné výsledky. Dňa 17.12.2014 sa v priestoroch Pálffyho paláca v Bratislave, uskutočnil už 10. ročník slávnostného odovzdávania cien Študentská osobnosť roka pre školský rok 2013/2014. Súťažilo sa v 11 kategóriách, spolu bolo nominovaných 66 študentov. Ich výsledky posudzovali garanti, odborníci v danej oblasti. Z každej kategórii cenu získal jeden študent.

Bc. Stanislav Králik, študent z Banskej Bystrice sa stal víťazom kategórie Kultúra a umenie. Komisia ho ocenila za jeho výborné študijné výsledky. Stanislav Králik je nielen režisérom, ale i zvukárom. Na svojom konte má množstvo ocenení z medzinárodných i slovenských festivalov. V roku 2014 bol prezentovať svoj bakalársky film na 22. ročníku prehliadky slovenského filmu v Segedíne v Maďarsku. Stanislav Králik na svojich projektoch úzko spolupracuje s Růženou Rausovou, ktorá tiež bola nominovaná v kategórii Kultúra a umenie.

Zdroj : Mária Boďová / Fakulta dramatických umení, AU v Banskej Bystrici

Cena rektora UMB za rok 2014

Cenu rektora UMB za dielo v oblasti umenia a v oblasti vedecko-pedagogickej získala kniha o stratégii učenia a učenia sa service learning. Členky Katedry sociálnej práce PF UMB doc. PhDr. Alžbeta Brozmanová Gregorová, PhD., Mgr. Jana Šolcová, PhD. a PhDr. získali Cenu rektora UMB za výnimočné dielo v oblasti vedecko-pedagogickej a v oblasti umenia za rok 2014 v kategórii vysokoškolská učebnica za publikáciu: Brozmanová Gregorová, Alžbeta – Bariaková, Zuzana –

Heinzová, Zuzana – Chovancová, Katarína –Kompán, Jaroslav – Kubealaková, Martina –Nemcová, Lívia –Rovňanová, Lenka – Šolcová, Jana –Tokovská, Miroslava: Service learning. Inovatívna stratégia učenia (sa) (vysokoškolská učebnica). 1. vyd. – Banská Bystrica : Vydavateľstvo Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici – Belianum, 2014. – 200 s. ISBN 978-80-557-0829-4. Vysokoškolská učebnica prezentuje na Slovensku doposiaľ málo známú, ale v zahraničí úspešne rozvíjanú, stratégiu učenia a učenia sa service learning. Podstatou tejto stratégie je integrácia zmysluplnej služby v komunite so vzdelávaním a reflexiou, pričom je reakciou na prienik potrieb všetkých zainteresovaných strán, t. j. študenta/študentky, komunity/organizácie a školy. Učebnica je určená študentom a študentkám vysokých škôl, ktorí absolvujú predmety s prvkami service learningu, prípadne by sa chceli o tejto stratégii dozvedieť viac. Zároveň je určená pedagógom a pedagogičkám na vysokých školách, ale aj na ďalších stupňoch a typoch škôl. Publikácia však môže byť užitočnou aj pre pracovníkov a pracovníčky organizácií pôsobiacich v praxi, ktorí pracujú s dobrovoľníkmi a dobrovoľníčkami. Učebnica je výsledkom práce jedinečného autorského kolektívu pedagogičiek a pedagóga pôsobiacich na Univerzite Mateja Bela v Banskej Bystrici pod vedením Alžbety Brozmanovej Gregorovej ako výstup projektu implementovaného v rokoch 2013 až 2014 Rozvoj inovatívnych foriem vzdelávania na Univerzite Mateja Bela v Banskej Bystrici v rámci aktivity 1.2 Inovácia študijných programov na Filozofickej fakulte a Pedagogickej fakulte Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici prostredníctvom service learningu. Hlavnými zdrojmi na tvorbu učebnice boli najmä odborné publikácie o service learningu zo zahraničia a skúsenosti získané počas zavádzania tejto stratégie v rámci uvedeného projektu. Osobitosťou autorského tímu je, že spája odborníčky a odborníka s rôznou vedeckou a pedagogickou profiláciou z rozličných katedier univerzity. Táto skutočnosť dokazuje, že service learning je stratégia využiteľná vo vysokoškolskej príprave študentov a študentiek rôznych študijných programov a predložená učebnica je vhodným prostriedkom ako túto stratégiu implementovať a rozvíjať.

Výročná cena za réžiu

Výročnú cenu za réžiu 2014 v oblasti divadla od Slovenského literárneho fondu získal režisér Marián Pecko za inscenáciu Nostalgia. Prémie za herecké výkony v tejto inscenácii získali herečky Mária Danadová, Mária Šamajová a herci Juraj Smutný a Tomáš Mischura. Interný herec a herečka s prihliadnutím na herecký výkon v inscenácii Ilona, žena Hviezdoslavova. Na festivale Bábkarská Bystrica 2014, Dvojitý impulz získalo Bábkové divadlo na Rázcestí za inscenáciu Dobrú chuť, vlk! Cenu detskej poroty (3. miesto). Eva Dočolomanská získala Cenu literárneho fondu za postavu v inscenácii Diagnóza: Slovo.

Tour Salon Poznaň 2014

Banskobystrický samosprávny kraj prostredníctvom oddelenia kultúry a cestovného ruchu Úradu BBSK prezentoval Banskobystrický región, jeho mimoriadne kultúrne a prírodné hodnoty ako jediný zástupca zo Slovenska na medzinárodnom veľtrhu Tour Salon Poznaň v dňoch 23. - 25. októbra 2014.

Návrh strategickej vízie smerovania kultúry v meste Banská Bystrica na roky 2014 - 2020

Odbor propagácie mesta, oddelenie kultúry v roku 2014 pripravil Návrh strategickej vízie smerovania kultúry v meste Banská Bystrica na roky 2014 – 2020. Dokument uvádzame do kroniky :

Kultúra je verejná otázka. Je ukazovateľom vyspelosti národa a kvality života jeho občanov. Pri jej zanedbaní dochádza k závažným škodám vo fungovaní sociálneho aj ekonomického systému. Kultúrne dedičstvo si každý národ chráni. Hodnoty kultúrneho dedičstva sú ohrozované chátraním a zmenami kultúrnych a spoločenských podmienok. Po "Nežnej revolúcii" prešla naša spoločnosť množstvom ekonomických sociálnych a spoločenských reforiem. V tomto období bolo prijatých niekoľko legislatívnych opatrení týkajúcich sa rozvoja kultúry. Nie je však dostatočne zabezpečená systematická podpora rozvoja miestnej a regionálnej kultúry z verejných zdrojov a postavenie kultúry v spoločenskej praxi. Hlavným predpokladom rozvoja kultúrnych hodnôt, amatérskej tvorby, ľudovej kultúry aj rôznych voľnočasových aktivít v meste je dostatok finančných prostriedkov na ich realizáciu. Zmeny a obmedzenie finančných prostriedkov sa negatívne odrazia aj na redukcii zamestnancov, znižovaní kultúrnej ponuky, poklese využiteľnosti a vybavenosti kultúrnych zariadení na účely kultúry, stave technického vybavenia a celkovom poklese návštevnosti kultúrnych zariadení.

Kultúrne dianie v meste musí byť súčasťou sociálno-ekonomického rozvoja a tento rozvoj by mal umožňovať dostatočné financovanie kultúry v meste. V žiadnej krajine sa zabezpečenie kultúrnych potrieb obyvateľstva nezaobíde bez výraznej podpory z verejných zdrojov. Kultúra je komunitná a občianska aktivita a súčasne slobodné kreatívne "podnikanie" a jej nositeľmi sú konkrétni aktéri (jednotlivci i inštitúcie) vo verejnom priestore. Štát či samospráva by preto mali v maximálnej miere nezasahovať do jej obsahu a neobmedzovať prirodzenú konkurenciu a dynamiku. Súčasne ale musíme pamätať na historicky etablované inštitúcie. Jednoduchý a jasný systém však môže túto postupnú reformu naštartovať aj urýchliť, začať môžeme na najnižšej úrovni v mestskej samospráve. V prvom rade a hneď na úvod nehovoríme len o kultúre organizovanej a spravovanej mestom, ale zaraďujeme sem všetky kultúrne aktivity na mape mesta, bez ohľadu na to, kto je ich zriaďovateľom, správcom alebo organizátorom (štát, kraj, mesto, tretí sektor, podnikatelia, jednotlivci), či sú profesionálne alebo amatérske, či sú lokálne alebo medzinárodné. Pri navrhovaní stratégie počítame so všetkou kultúrou v meste ako takom a súčasne vidíme aj „za kultúru“ , vstupujeme do širších vzťahov. Investície do kultúrnych organizácií, projektov a infraštruktúry sú totiž investíciami do spoločných hodnôt, do tvorivosti, do rozvoja schopností a vzdelávania, do komunitného života, ale majú samozrejme aj pozitívny dopad na ekonomiku, cestovný ruch a ďalšie oblasti.

Mesto tvorí pre kultúru podmienky a predpoklady, zabezpečuje prístup a podporuje ju, a je optimálne (v prípade, ak má mestské kultúrne stredisko), ak nie je samo organizátorom, keď tak

len vo výnimočných prípadoch. Mesto je partnerom a podporovateľom kultúrnych organizácií, nie ich konkurentom. Hlavná tvorivá časť procesu prebieha u organizátorov, nie naopak. Mesto a jeho oddelenie kultúry pôsobí ako koordinátor. Ku kľúčovým úlohám nového odboru kultúry patria pravidelné spoločné stretnutia, budovanie a spravovanie databázy, registra umelcov, kreatívneho priemyslu, súborov, organizácií, podnikateľov s rôznymi filtrami, umožňujúcimi aj rýchle vyhľadávanie a šírenie informácií (veľká časť z nich môže byť prístupná digitálne). Je potrebné vytvoriť identifikáciu dôležitých potenciálov medzi organizátormi a podujatiami. Ktoré akcie, festivaly, prípadne kontinuálne dramaturgické cykly alebo kompetencie sú pre mestskú kultúru kľúčové? V čom je tá-ktorá organizácia dobrá? Identifikácia kľúčových podujatí a organizácií by mala byť aj podkladom pre najväčšiu podporu z grantového systému. Optimálnym spôsobom financovania kultúry je určenie percentuálneho pomeru z ročného mestského rozpočtu.

História a súčasnosť Banskej Bystrice

Banská Bystrica - srdce stredného Slovenska - leží vo Zvolenskej kotline, v údolí rieky Hron medzi Kremnickými a Starohorskými vrchmi a Poľanou. História mesta sa začala písať v 13. storočí. Z pôvodne slovenskej osady Bystrice - zásluhou niekoľkých rodín saských kolonistov, ktorí na území dnešného mesta prirodzene vytvorili hospodársko-správnú a remeselnícku základňu banskej výroby v tejto oblasti, stúpol význam osady natoľko, že ju kráľ Belo IV. v roku 1255 povýšil na mesto.

Banská Bystrica od udelenia mestských práv prešla viacerými etapami vývoja a trvale sa vpísala nielen do dejín Slovenska. V roku 2010 sa tiež písalo 515. výročie vzniku Thurzovsko-Fuggerovskej spoločnosti. Tento banskobystrický mediarsky podnik so svojim obrovským komplexom spracovateľských závodov, dobre premyslenou organizáciou výroby, hustou sieťou skladov a podvojným účtovníctvom patril k najväčším a najmodernejším ranokapitalistickým podnikom svojho druhu v Európskom baníctve a hutníctve.

Mesto Banská Bystrica bolo, ako jedno z prvých miest na Slovensku, vyhlásené za mestskú pamiatkovú rezerváciu. Medzi najcennejšie pamätihodnosti patrí areál mestského hradu (Barbakanu), námestie s kostolmi Panny Márie a sv. Kríža, starou radnicou, Matejovým domom, Barbakanom a zvyškami mestského opevnenia. Srdcom mesta je veľké obdĺžnikové Námestie Slovenského národného povstania s Mariánskym stĺpom a šikmou Hodinovou vežou. Námestie ohraničujú honosné meštianske domy, z ktorých sú najvýznamnejšie Beniczkého a Thurzov dom. Pešia zóna z námestia pokračuje aj na Dolnej ulici, kde je kostol sv. Alžbety a Bethlenov dom, v ktorom vyhlásili sedmohradské knieža Bethlena za uhorského kráľa. Historické meštianske domy možno obdivovať aj na Lazovej a Hornej Striebornej ulici. Vzácne výtvarné diela uchovávajú tri objekty Štátnej galérie: Pretórium, Bethlenov dom a dom maliara Dominika Skuteckého.

Do novodobých dejín Slovenska sa mesto zapísalo 29. augusta 1944, keď tu bolo vyhlásené Slovenské národné povstanie - ozbrojený odpor proti fašistickej okupácii. Po oslobodení mesta v druhej svetovej vojne - 26. marca 1945 sa Banská Bystrica stala jedným z troch hospodársko -

správnych centier Slovenska. Historické jadro mesta bolo v roku 1955 vyhlásené za mestskú pamiatkovú rezerváciu.

Po zrušení krajov sa mesto rýchlo prispôbilo novým územno-administratívnym pomerom a začalo stavať na bankovníctve, školstve a turistike. Založením Univerzity Mateja Bela 1. júla 1992 sa Banská Bystrica stala jedným z centier vysokoškolského vzdelávania na Slovensku. V školskom roku 2003/2004 študovalo na univerzite 13 788 študentov. V súčasnosti je Banská Bystrica s 81 281 obyvateľmi hospodárskym, administratívnym a kultúrnym centrom stredného Slovenska a sídlom Banskobystrického samosprávneho kraja.

Mesto Banská Bystrica sa vo svojej činnosti v zmysle Zákona o obecnom zriadení zameriava na vytvorenie predpokladov pre fungovanie mestskej kultúry a vytváranie podmienok pre uspokojovanie kultúrnych potrieb obyvateľov mesta. Strategická vízia a ciele mesta v oblasti kultúry sú prioritou oddelenia kultúry mesta Banská Bystrica.

ANALÝZA SÚČASNÉHO STAVU

Poslanie a predmet činnosti

Mesto Banská Bystrica je realizátorom mestskej kultúry, ktorú v plnej miere podporuje. Svojimi aktivitami sa výrazne podieľa na spoločenskom živote Banskej Bystrice, ale aj na podujatiach presahujúcich rámec nášho krajského mesta. Mesto organizuje aj podujatia celoštátneho i medzinárodného charakteru. Pri realizácii významných podujatí, presahujúcich región a pri viacerých festivaloch s celoštátnou i medzinárodnou účasťou spolupracujeme s mnohými odborníkmi, s banskobystrickými školami a partnerskými kultúrnymi a umeleckými inštitúciami. Významná je taktiež spolupráca s médiami.

Dramaturgia by mala vychádzať z vyprofilovaných požiadaviek užívateľov na ponuku kultúry. Na základe týchto potrieb musí byť vytvorená celková koncepcia kultúry. Napriek tomu, mestská kultúra dramaturgicky vychádza z tradičných činností, ako prvoradú povinnosť v súčasnosti vidí v schopnosti prispôbiť svoju ponuku súčasným požiadavkám na kultúru. To sa týka nielen programovej ponuky, ale aj zmeny systému propagácie a celkovej schopnosti prezentovať svoju prácu navonok. Mesto sa vždy snažilo zabezpečovať kvalitné profesionálne umenie pre mestského návštevníka, ale pri neustále sa zhoršujúcich priestorových, ale aj pracovných podmienkach týkajúcich sa vybavenosti jednotlivých oddelení, pracovalo na hranici možného.

Čoraz alarmujúcejší je stav súborov záujmovo umeleckej činnosti. Naliehavejšie sa vynára potreba vytvárať viac priestoru pre amatérske zoskupenia na území mesta a okolia Banskej Bystrice. Túto úlohu je nutné chápať dvojzmerne. Po prvé je to vytvorenie priestoru na základnú existenciu takýchto zoskupení, to znamená poskytnúť podmienky a priestor na ich fungovanie. Po druhé formou individuálnych predstavení alebo organizáciou pravidelných prehliadok a festivalov poskytovať priestor na ich účinkovanie. Práve ucelená koncepcia kultúrnych festivalov rozmanitého zamerania (zborový spev, tanec, Hudobná jar, folklór, Hudobná jeseň a pod.) sa stala

živnou pôdou pre vznik a existenciu viacerých umeleckých súborov. Súbory, ktoré zostali pod správou mesta, majú v dôsledku absencie voľných priestorov nevyhovujúce podmienky na činnosť. Je to úloha, ktorú v dnešnej dobe nikto okrem zariadení typu mestských kultúrnych organizácií na seba neprevezme, pretože je vysoko nezisková. Napriek tomu, ide o dôležitú misiu, pretože existencia takýchto článkov amatérskej kultúry je v súčasnosti ohrozená, čoho dôkazom je stále sa znižujúci počet amatérskych zoskupení v oblasti moderného tanca, folklóru, zborového spevu, divadla, ale aj v iných oblastiach kultúry. Tam, kde došlo k zrušeniu mestskej kultúrnej inštitúcie a presunu kultúrnych aktivít na mestský úrad, sa vždy v dlhodobom horizonte prejavilo zásadnou redukciou kultúrnych aktivít, najmä v oblasti aktívnej kultúrnej činnosti. Preto je našou snahou pri programovej orientácii dôsledne vychádzať z materiálu Stratégia rozvoja kultúry SR na roky 2014 - 2020 a nedopustiť, aby došlo k takejto redukcii. Systematickým prístupom k podpore a rozvoju národnej kultúry a vzrastom kultúrneho priemyslu ako nového ekonomického odvetvia prispejeme k eliminácii negatívnych vplyvov krízy na spoločnosť.

Predkladaný návrh smerovania kultúry je úvodným materiálom, na vypracovaní ktorého sa podieľa Mesto Banská Bystrica odd. kultúry, pán Marek Adamov zastupujúci tretí sektor a tvorcovia PHSR najmä pani Magdaléna Bernátová. Materiál bude dopĺňaný v súčinnosti s PHSR mesta Banská Bystrica na roky 2014 - 2023. Osobitné podklady pre Konceptiu rozvoja mládežníckej kultúry v Meste Banská Bystrica budú spracované v rámci malého projektu KomPrax - IUVENTA (realizácie - júl, august 2014) na základe stretnutia s mladými ľuďmi za okrúhlym stolom a zapracované do tohto materiálu. Do koncepcie sú zapracované pripomienky členov kultúrnej komisie.

Pri tvorbe koncepcie tvorcovia materiálu vychádzali z prieskumov a dotazníkov PHSR.

Významné podujatia

Významné tradičné podujatia, ktoré organizuje Mesto Banská Bystrica, sú: Charitatívny ples mesta Banská Bystrica, Banskobystrická hudobná jar, Festival zborového spevu Viliama Figušu - Bystrého, Medzinárodný dixielandový festival, Cisárska vizitácia, Kultúrne leto, Letná hudba, Dni mesta, Radvanský jarmok, Banskobystrická hudobná jeseň, Hrajteže mi, hrajte, Mikuláš, Vianočné programy, Silvester, predstavenia Mestského divadla - Divadla z Pasáže.

VYBAVENOSŤ

Priestorové a materiálne vybavenie:

Mesto Banská Bystrica má v súčasnosti na uskutočňovanie kultúrnych podujatí k dispozícii priestor Radnice, najmä Cikkerovej siene. Priestor Robotníckeho domu je v nevyhovujúcom technickom stave a vyžaduje si urgentnú rekonštrukciu. V súčasnom stave je pre výkon kultúry nepoužiteľný. Priestor Amfiteátra je nateraz v dlhodobom prenájme. Okrem toho je v rámci mesta k dispozícii priestor Kultúrneho domu Podlavice, ktorý však nemá technické vybavenie a má drahé náklady na kúrenie. Tým pádom sú možnosti jeho využitia obmedzené. Iné priestory nachádzajúce sa na území mesta je možné využívať iba prostredníctvom prenájmov. Čo sa týka materiálnej vybavenosti, v meste absentuje prekryté pódium, ktoré by okrem realizácie vlastných podujatí

mohlo prinášať aj financie z jeho prenájmu iným subjektom. Prenájom pódia, naopak, predražuje kultúrne podujatia.

Subjekty kultúry na území mesta

Pre mesto Banská Bystrica je charakteristická mimoriadne bohatá tradícia kultúry, množstvo kultúrnych podujatí a kultúrnych aktivít, ktoré vytvárajú a rozvíjajú život v meste. Podľa prieskumu Národného osvetového centra Bratislava je šírka ponuky kultúrnych aktivít a jej pestrosť v meste Banská Bystrica dokonca druhá najširšia v rámci celej Slovenskej republiky. Toto je aj výsledkom infraštruktúry kultúry v meste. Na území mesta v oblasti kultúry pôsobí veľké množstvo subjektov s rôznorodým organizačným zázemím (nasledovný výpočet je snahou dať komplexnejší pohľad na štruktúru uvedených subjektov, avšak nenárokuje si na maximálnu úplnosť vzhľadom na neustále rozvíjajúce sa rôznorodé aktivity a ich rôzne organizačné zabezpečenie):

ZRIAĐOVACEJ PÔSOBNOSTI MINISTERSTVA KULTÚRY SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Štátna opera

Štátna vedecká knižnica

Literárne a hudobné múzeum (ako oddelenie ŠVK)

Múzeum SNP

Krajský pamiatkový úrad (Pamiatkový ústav)

ÚLUV - stredisko Banská Bystrica

ZRIAĐOVACEJ PÔSOBNOSTI SLOVENSKEJ POŠTY Poštové múzeum

V ZRIAĐOVACEJ PÔSOBNOSTI BANSKOBYSSTRICKÉHO KRAJA

Stredoslovenské osvetové stredisko

Stredoslovenské múzeum

Stredoslovenská galéria

Verejná knižnica M. Kováča

Bábkové divadlo na Rázcestí

Divadlo Štúdio tanca

Krajská hviezdáreň a planetárium H. Hella

V ZRIAĐOVACEJ PÔSOBNOSTI MESTA

Mestské divadlo Divadlo z Pasáže

SÚKROMNÉ SUBJEKTY Agentúra Mana Agentúra Mana - Babjak

Europa Culture Center

Teo Galery

Gypsymusic Alexandra Dašku

Súkromné predajné galérie

UMELECKÉ ŠKOLY A ŠKOLSKÉ ZARIADENIA

Základná umelecká škola J. Cikkera

Súkromná umelecká škola J. Tatára

Súkromná umelecká škola A. Dašku

Art gymnázium

Konzervatórium J. L. Bellu

Akadémia umenia

Univerzita Mateja Bela

Junior - centrum voľného času

Centrum voľného času - Havranské

Na území mesta pracuje 11 nadácií a 749 občianskych združení, z toho je okolo 97 zameraných na kultúrne aktivity. Zmapovanie vkladu týchto subjektov do kultúrneho života v meste je veľmi zložitá pre rozmanitosť foriem, dĺžky i spôsobu aktivít týchto organizácií.

Okrem vyššie uvedených organizačných subjektov v meste pôsobí veľké množstvo záujmovo-umeleckých súborov, ktoré sa nezastupiteľne podieľajú na kultúrnom živote v meste.

FOLKLÓRNE SÚBORY :

FS Mladosť FS Bystrina FS Urpín

FS Partizán, Slovenská Ľupča

ĽUDOVÉ HUDBY PRI FOLKLÓRNYCH SÚBOROCH

ĽH Urpín ĽH Bystrina

ĽH Partizán Slovenská Ľupča ĽH Mladosť

SAMOSTATNÉ ĽUDOVÉ HUDBY

ĽH Jána Pecníka ĽH Borievka

Brilant orchester Milana Olšiaka ml.

ĽH Vrštek

ĽH Hron

ĽH Alexandra Dašku

ĽH Jána Maka

DETSKÉ FOLKLÓRNE SÚBORY

DFS Radosť

DFS Prvosienka

DFS Matičiarik

DETSKÉ ĽUDOVÉ HUDBY DĽH pri DFS

Matičiarik DĽH pri DFS Radosť

DĽH pri DFS Prvosienka

SPEVÁCKE ZBORY

DETSKÉ ZBORY

DSZ Zvonček

DSZ Vodopádik

DSZ Vodopád

MLÁDEŽNÍCKE ZBORY Miešaný spevácky zbor Geronimo Dievčenský spevácky zbor Dolce Canto
Miešaný spevácky zbor Konzervatória J. L. Bellu

VYSOKOŠKOLSKÉ ZBORY Miešaný spevácky zbor J. Cikkera pri UMB Miešaný spevácky zbor
Mladosť pri UMB

Katedrálly mládežnícky spevácky zbor pri Katedrále sv. F. Xaverského

DOSPELÉ ZBORY V BANSKEJ BYSTRICI

Miešaný spevácky zbor Collegium Cantus pri Dome Matice slovenskej

Miešaný spevácky zbor Canzona Neosolium

Miešaný spevácky zbor Hron pri SOS

Katedrálly miešaný spevácky zbor Xaverius

Komorný spevácky zbor Ars Vocalis

Miešaný spevácky zbor Adventistov siedmeho dňa

SKUPINY COUNTRY, FOLKOVÉ SKUPINY A JEDNOTLIVCI

Jazdci

Idyla

Colorado

Prameň

DYCHOVÉ HUDBY

Mládežnícka dychová hudba Konzervatória J. L. Bellu Dychová hudba Cementón Vojenská hudba
vzdušných síl Armády SR Brassband

DIVADELNÉ SÚBORY

DS SPO-DI-NA Banská Bystrica

Divadelný súbor pri ZUŠ J. Cikkera

Nefolklórne tanečné súbory

K - Dance, spoločenské tance

Blesk - Harmónia BB, moderný scénický a disco tanec Element,

tanečný klub Banská Bystrica,

hip-hop tance Connemara

Tanečný súbor Energy - ZŠ Sitnianska

FÁBER DANCE SCHOOL

Neziskové organizácie

Ochrana ľudských práv a slobôd

Denné centrum Divadla z Pasáže, n. o.

DOM, n. o.

EBBA, n. o. - vzdelávanie, poradenstvo, sociálny servis

Európske vzdelávacie centrum n. o.

Komunitné centrum zdravia MOSTY, n. o.

MAGNA, n. o.

Mestské divadlo - Divadlo z Pasáže, n. o.

SOFI, n. o.

Záhrada - Centrum nezávislej kultúry, n. o.

Oblasť filmu

ART FILM, n. o.

C.A.L.E.H. n. o.

Envirofilm, n. o.

Tvorba, rozvoj, obnova, prezentácia duchovných a kultúrnych hodnôt

ADAM n. o.

Animus apertus, n. o.

Pre Lumen, n. o.

BB CAE, n.o.

ENVIROCENTRUM n. o.

HOREVITAL, n. o.

Podnik medzitrhu práce - Šanca pre všetkých, n. o.

ProCon, n. o.

Občianske združenia na území Banskej Bystrice

Zamerané na prácu s deťmi&

Bodkulienka

Bee TREE

Daruj nádej, občianske združenie Detské centrum U Macka Macíka Dúhové deti Naša šanca

Občianske združenie "Deťom zo škôlky" pri Materskej škole Strážovská 3

Občianske združenie Jasličkár

Občianske združenie NOŽIČKA

Občianske združenie PLAYGROUP Podlavice

Občianske združenie ROSA - fond na podporu zdravého psychického vývinu dieťaťa Občianske združenie za spoločnú výchovu maloletých detí Ozón - združenie rodičov detí postihnutých ochoreniami dýchacích orgánov Signál ohrozenia

Slovenská spoločnosť na ochranu zanedbávaných a zneužívaných detí - Dôvera Šťastné deti

Tvorivé dieťa v materskej škole Ladislava Sáru

Divadelné, filmové:

Compact Film Group Divadlo Hotel Maria Divadlo Tiché iskry Divadlo z Pasáže Filmový klub v Banskej Bystrici Občianske združenie Rázcestie Odivo, o. z.

Záhrada - centrum nezávislej kultúry Theatre Ovidas

Dobrovoľnícke Centrum dobrovoľníctva

Zamerané na prácu so seniormi: Klub 55 plus, ZO Rieka života - Centrum pomoci seniorom

Humanitné:

DOBRÝ SKUTOK

Občianske združenie - Panoráma zdravia a humanity

Občianske združenie Svetová rozvojová organizácia

Šanca pre život

Vinica Banská Bystrica

Združenie Dživipen - Život

Združenie Matta Talbota

Ženský spolok Karolin Drexlerovej

Zamerané na ľudovú kultúru

Folklórny súbor Urpín

Klíčik združenie rodičov a priateľov detského súboru Matičiarik Občianske združenie ETHNO

Občianske združenie FS BYSTRINA

OZ Pacho

PRVOSIENKA ZDRUŽENIE PRE ROZVOJ FOLKLÓRNYCH AKTIVÍT DETÍ A MLÁDEŽE SKALKA

Stredoslovenské národopisné združenie

Univerzitný folklórny súbor Mladosť

ZAF - Združenie autentického folklóru Pohronci

Združenie členov a priaznivcov folklórneho súboru Partizán Slovenská Ľupča

Zamerané na ľudské práva HOMO NOVUS - Nový človek

Humanity.

Študentský spolok pre ochranu ľudských práv LAMBDA SLOVENSKO

Národný demokratický inštitút pre demokratické záležitosti - Slovakia Nezávislý klub diskriminovaných Občianske združenie Antígona

Občianske združenie Podisea

Občianske združenie Rázcestie

Občianske združenie ROSA - fond na podporu zdravého psychického vývinu dieťaťa

Signál ohrozenia Ski Fatra

Slovenská spoločnosť na ochranu zanedbávaných a zneužívaných detí -

Dôvera Občianske združenie Podlavice-Skubín

OZ Za krajšiu Banskú Bystricu

Za dôstojnú Radvaň

Spoločenstvo Rudlová - Sásová

Výtvarné

Ateliér 3G - výtvarníci troch generácií,

občianske združenie Laputa

Synergia - združenie výtvarných umelcov

Vzdelávacie

Akadémia vzdelávania Banská Bystrica ATLS Slovensko

Centrum vzdelávania neziskových organizácií EWAP

IURISTAS NEOSOLIENSIS

Key

Knowledge Center - KC

Law Education, občianske združenie

Občianske združenie Očného centra OFTAL

Slovensko-švajčiarske združenie pre rozvoj cestovného ruchu

Spoločnosť pre podporu univerzitného vzdelávania a výskumu

Šťastné deti

Združenie na podporu celoživotného vzdelávania v Banskej Bystrici Združenie občanov Academy

Zamerané na vysokoškolskú mládež DSV - Deutscher Studentenverein ELSA Banská Bystrica

Erasmus Student Network Slovenská republika o. z.

KLUB SV MAJ 322 Panta Rei

Spolok študentov Slovenska ŠR EF UMB, o. z.

Študentská politologická spoločnosť APERTA MENTE

Študentská rada Fakulty politických vied a medzinárodných vzťahov Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici

Študentské univerzitné kultúrne združenie Uni2010

Mládežnícke HOSTEL BB

Kresťanské združenie mladých ľudí YMCA v Banskej Bystrici

Stredoškolská komora Mestského mládežníckeho parlamentu Banská Bystrica Vedecká hračka

Združenie robotníckej mládeže Slovenska Voľný čas

Občianske združenie "SYMETRIA"

SCIJ Slovakia TVORIVÁ ŠKOLA Združenie NOVUM

Zamerané na telesne postihnutých

BUDÚCNOSŤ pre telesne postihnutú mládež

Chránené bývanie a chránené dielne

Club H Banská Bystrica 93 - Club handicapovaných

Daruj nádej, občianske združenie

Dúhové deti

KAMARÁTIK

Naša šanca

Občianske združenie NOŽIČKA

Zamerané na duševne postihnutých

Chránené bývanie a chránené dielne Daruj nádej, občianske združenie DOM

Dúhové deti

FÉNIX, združenie priateľov ľudí trpiacich alebo ohrozených poruchami duševného zdravia

KAMARÁTIK

Naša šanca

Občianske združenie SANARE na podporu duševného zdravia Regionálna organizácia mentálne postihnutých v Banskej Bystrici SPOĽACH, o. z.

Spoločnosť na pomoc osobám s autizmom Banská Bystrica

VIA BONA - Centrum na podporu šírenia osvetu a zamestnávania rizikových skupín Združenie na pomoc mentálne postihnutým - Dúha Združenie príbuzných a priateľov Svit

Zamerané na spev, tanec, hudbu Ars Antiqua

ARS VOCALIS - komorný spevácky zbor CD klub

Collegium cantus

Country a square dance club Pegas Banská Bystrica

Dychová hudba Selčianka

FLIP

Folklórny súbor SPIEVANKY HARABURDÍ

Hudobná únia Banská Bystrica

IKABA

Jazzar

Jazzík

Koncertné združenie pri Fakulte múzických umení v Banskej Bystrici

MUSICA

OZ BIG MUSIC

PACIPACIFIK Pro Dance BB Pro Jazz

ROCK pre všetkých

Zamerané na rómsku komunitu

Carmen

Knowledge Center -

KC Kultúrne združenie Rómov Slovenska MANO -

Občianske združenie Nádej deťom

Rómske združenie Podlavice - RZP Šachovnica

Spoločnosť priateľov rómskej kultúry na Slovensku

Združenie Dživipen - Život

Združenie mladých Rómov Združenie na podporu Rómov ILOORO

Združenie pre podporu Rómov "BUTI - KER"

Združenie rómskych podnikateľov a súkromníkov v SR pre región stredné Slovensko

Zamerané na rodinu

Arca

PloDar

Rodinné centrum Mostík

ZAOSTRI NA RODINU - združenie na podporu tradičnej rodiny

Materské centrum HVIEZDIČKA

Materské centrum MAMINA

Materské centrum Podlavice

Materské centrum Rodinka - v likvidácii

Zamerané na spoluprácu so zahraničím ADESS

BRÁNA JAFFO fórum

DSV - Deutscher Studentenverein

NISSUBASHI

Občianske združenie ČOSON (Kórea)

Občianske združenie Mladá Rossija Občianske združenie ROSSIJA Portugalský inštitút RUBIS

Slovensko-francúzsky univerzitný inštitút Spoločnosť priateľov s národom Izraela Spoločnosť slovenských priateľov Francúzska - v likvidácii Storočie česko-slovenskej vzájomnosti

Iné umelecké kultúrne zameranie

BAN-BY-Klub

ČAKANKA

Centrum národov Slovensko

Centrum osvetu a poradenstva - doškoľovacie centrum pre ďalšie vzdelávanie OZ Kultúra pre všetkých Občianske združenie ART 77

SWOT ANALÝZA MESTSKEJ KULTÚRY V BANSKEJ BYSTRICI

Silné stránky

vysoká profesionálna úroveň a praktické skúsenosti pracovníkov v oblasti kultúry

kvalitný ľudský potenciál pracovníkov a chuť do práce
tradícia v oblasti folklóru, zborového spevu a džezu v meste
podpora kultúry a kolektívov záujmovo-umeleckej činnosti zo strany mesta
vypracovaná dokumentácia na rekonštrukciu budovy Robotnícky dom a podaný projekt
možnosť propagácie cez mestské médiá (Radničné noviny, webová stránka mesta) a Informačné centrum mesta
výchova nastupujúcej generácie v oblasti umeleckého školstva
široká pestrosť ponuky kultúry a kultúrnych aktivít
množstvo subjektov pôsobiach v oblasti kultúry
existencia uceleného systému umeleckého školstva v meste
sústredenie vysokého školstva v meste a sieť gymnázií, stredných škôl, učilíšť a základných škôl
využitie potenciálu žiakov a študentov na vlastnú tvorbu, poskytovanie zvýhodneného vstupného pri návšteve kultúrnych podujatí
medzinárodné kontakty mesta, spolupráca s partnerskými mestami
Silné stránky pre kultúru zo SWOT analýzy pripravovaného materiálu PHSR na roky 2014 - 2020:
slávna história
mnoho národných kultúrnych pamiatok a pamätihodností
atraktívne a kvalitné podujatia počas roka
Štátna opera ako reprezentant vysokej kultúry a nie obvyklý jav v krajských mestách
mnoho subjektov verejného i súkromného sektora pôsobiach v oblasti kultúry, úspešná reprezentácia vlastnej kultúry aj mimo mesta

Slabé stránky

zlý technický stav budov a priestorov na kultúru v meste
vysoké prevádzkové náklady zastaraných priestorov
nedostatočné a zastarané technické vybavenie priestorov na realizáciu podujatí v oblasti kultúry
architektonické bariéry pre prístup imobilným používateľom v týchto priestoroch
alarmujúci nedostatok priestorov s väčšou kapacitou sály v meste

nemožnosť vykazovať akýkoľvek zisk pri organizovaní podujatí v prenajatých priestoroch

veľmi slabé pokrytie kultúrou na sídliskách Radvaň, Sásová

nespokojnosť občanov mesta s kultúrno-spoločenskými podujatiami v nevhodných priestoroch (športová hala Štiavničky, Zimný štadión, auly vysokých škôl)

nedostatočná koordinácia subjektov pôsobiacich v oblasti kultúry

nevydanie monografie mesta

Slabé stránky pre kultúru zo SWOT analýzy pripravovaného materiálu PHSR na roky 2014 - 2020:

nefunguje dom kultúry, amfiteáter

ako jediné krajské mesto nemá veľkokapacitný krytý priestor pre kultúrne podujatia, konferencie

35 % občanov bolo v roku 2013 nespokojných s možnosťami trávenia voľného času v oblasti kultúry (nárast nespokojnosti o 11 % oproti roku 2006)

Príležitosti

finančné prostriedky EÚ, Ministerstva kultúry SR, nadácií a ďalších subjektov podporujúcich miestnu kultúru

rozvoj kreatívneho priemyslu, jeho podpora zo strany EÚ

Príležitosti zo SWOT analýzy pripravovaného materiálu PHSR na roky 2014 - 2020

eurofondy

mladí ľudia sú "virtuálni" - zbehlí v priestore internetu (pomerné ľahký spôsob komunikácie s nimi)

záujem rodín s malými deťmi o spoločné trávenie voľného času

mimovládny organizáciám v SR dôveruje 40 % občanov, čo je viac ako dôvera ústavným orgánom

možnosti zahraničnej spolupráce - mesto Banská Bystrica má v zahraničí 19 partnerských miest a 3 spolupracujúce mestá

podpora EÚ kreatívnemu priemyslu - nové možnosti uplatnenia a pracovných príležitostí v oblasti umenia a dizajnu

Ohrozenia

existencia sezónnosti v rámci návštevnosti

zlé sociálne postavenie občanov v regióne, nízka kúpyschopnosť

pretrvávanie nedostatočne účinného systému podpory miestnej kultúry zo strany štátu

rozvoj tzv. „masovej“ kultúry na úkor tradičných podujatí

nedostatočná štátna podpora kultúry z dôvodu nedostatku financií

komercializácia kultúry

nedostatok finančných prostriedkov

Ohrozenia pre kultúru zo SWOT analýzy pripravovaného materiálu PHSR na roky 2014 - 2020

znižujúci sa počet spojov z iných miest a destinácií, čo znemožňuje návštevníkom z regiónu navštevovať kultúrne podujatia v Banskej Bystrici

lepšia poloha mesta Zvolena

zmena klímy (zimné a letné extrémny - ohrozenie sezónnych aktivít organizovaných vo vonkajšom priestore)

pri nepriaznivých poveternostných podmienkach zlá dostupnosť z okolitých obcí a okolitého regiónu na podujatia v meste

nezáujem médií o pozitívne správy

system parkovania v meste ohrozuje mobilitu občanov aj návštevníkov

rýchle životné tempo, nedostatok času a energie na návštevu kultúrnych podujatí alebo zapájanie sa aktívne do záujmovej činnosti

ponuka ľahkých atraktivít (PC, obchodné centrá), návštevy obchodných centier ako forma trávenia voľného času mladých ľudí, rodín s deťmi

podiel verejných výdavkov na kultúru z hrubého domáceho produktu sa v SR znižuje

chýbajúca štátna systémová podpora novej tvorby

V novembri roku 2013 bol realizovaný prieskum verejnej mienky medzi občanmi mesta Banská Bystrica. Časť otázok sa venovala aj spokojnosti s ponukou kultúry v meste.

STROMY PROBLÉMOV Z PHSR

rámci tvorby PHSR mesta Banská Bystrica na roky 2014 - 2020 boli v pracovnej skupine pre ľudské zdroje pomenované najväčšie problémy v meste. Nasledovné z nich sa týkajú kultúry:

nedostatočná koordinácia podujatí a inštitúcií a vzájomná informovanosť

katastrofálny stav budov a areálov v oblasti kultúry a voľného času

nedostatok možností trávenia voľného času

nevyužitý potenciál mladých, vzdelaných ľudí

Pre každý z problémov boli vytvorené stromy problémov, v ktorých boli pomenované príčiny a následky týchto problémov.

NÁSLEDKY		
Odliv mladých ľudí, nedostatočná sebarealizácia	Vysoké vstupné na podujatia	Sociálnopatologické javy
	Nižšia návštevnosť podujatí	Veľa mladých ľudí navštevuje pohostinské zariadenia
	Veľakrát sa konajú viaceré podujatia v jednom termíne	Mladí chodia za kultúrou a športom mimo mesta BB
	Chaotický nekoordinovaný systém brigád pre	Mladým ľuďom sa nepáčia podujatia v meste
PROBLÉM		
Nedostatočná koordinácia podujatí a inštitúcií a vzájomná informovanosť		
PRÍČINY		
Chýba prepojenosť informácií v oblasti celoživotného vzdelávania v meste	Nie je mládežnícka politika v samospráve	Chýba podpora a systematickosť, reálne projekty v oblasti športu v meste
	Nepýtame sa mladých, čo naozaj chcú	Nízka informovanosť, nie je zverejnený kalendár športových podujatí na celý rok
Chýba koordinácia podujatí a inštitúcií		Neskoré schvaľovanie grantov (zo strany ministerstiev), nie je dostatočne dopredu známe, ktoré podujatia budú môcť byť realizované

NÁSLEDKY		
	Nespokojnosť občanov	Sociálno-patologické javy

	Občania udelili možnostiam trávenia voľného času v meste pre dospelých, aj pre mládež priemernú známku 3	Mládež nemá zmysluplný priestor vo voľnom čase
PROBLÉM		
Nedostatok možností trávenia voľného času		
PRÍČINY		
Nedostatočná informovanosť o možnostiach trávenia voľného času v meste	Vysoké vstupné na niektoré podujatia	Počas leta málo možností na letnú rekreáciu, relax
	Zariadenia voľného času sú na periférii, zle dostupné (CVČ Havranské, ICM, CVČ Junior)	Nedostatok voľnočasových aktivít pre mládež, rodičov s deťmi, seniorov
PROBLÉM		
Katastrofálny stav budov a areálov v oblasti kultúry a voľného času		
PRÍČINY		
Nie je veľkokapacitný priestor na kultúrne podujatia, konferencie		

AKČNÝ PLÁN pre oblasť KULTÚRY

Oblasť	2.1 KULTÚRA
Vízia	V Banskej Bystrici bude o 20 rokov zachované, prezentované, rozvíjané a podporované kultúrne bohatstvo mesta a jeho ľudí a obyvatelia budú mať na výber rozmanité kultúrne aktivity.
Priorita	2.1 Aktívny oddych pre všetkých
Strategický cieľ	Zvýšiť spokojnosť občanov s ponukou kultúry v meste.
Opatrenie	2.1.1 Rekonštrukcia kultúrnych pamiatok a budov slúžiacich kultúre
Gestor	

Cieľ	Podporiť zlepšenie technického a prevádzkového stavu objektov využívaných na organizovanie kultúrnych podujatí. Podporiť starostlivosť o kultúrne dedičstvo v meste - obnovu, rekonštrukciu a dlhodobu udržateľný rozvoj pamiatkových objektov.
Aktivity	Prioritné aktivity Rekonštrukcia Robotníckeho domu Rekonštrukcia kultúrnych pamiatok (Bašta Lazovná ulica, Serpentíny na Urpín), oprava a údržba pamätníkov, vyhlasovanie pamätihodností mesta - 50 tis. eur ročne Aktivity iných subjektov ako Mesto: Rekonštrukcia Amfiteátra Rekonštrukcia Europa Culture Center Rekonštrukcia kultúrnych pamiatok
Opatrenie	2.1.2 Zlepšenie ponuky kultúrnych podujatí v meste
Gestor	
Cieľ	Vytvorenie podmienok na zlepšenie ponuky kultúrnych podujatí v meste
Aktivity	Organizovať pravidelné stretnutia na koordináciu podujatí organizovaných rôznymi inštitúciami v meste Vybudovať multifunkčnú halu na kultúrne podujatia, konferencie a športové podujatia
Opatrenie	2.1.3 Zlepšenie informovanosti o kultúrnych podujatiach a záujmovo-umeleckej činnosti
Gestor	
Cieľ	Zvýšiť spokojnosť občanov s informovanosťou o kultúrnych podujatiach a záujmovo-umeleckej činnosti
Aktivity	Využívať komunikačné kanály efektívne podľa cieľových skupín internet a Facebook (pre mladých), Radničné noviny (pre starších občanov), SMS (pre mladšiu a strednú generáciu) - realizovať komunikačnú kampaň o tejto možnosti medzi občanmi

VÍZIA A STRATEGICKÝ CIEĽ

Vízia mesta Banská Bystrica pre kultúru bola vypracovaná v rámci procesu tvorby Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja mesta Banská Bystrica na roky 2014 - 2020. Je výsledkom spolupráce a dohody pracovnej skupiny pre ľudské zdroje v meste.

PHSR

V Banskej Bystrici bude o 20 rokov zachované, prezentované, rozvíjané a podporované kultúrne bohatstvo mesta a jeho ľudí a obyvatelia budú mať na výber rozmanité kultúrne aktivity.

Krátkodobá vízia

Rekonštrukciou budovy Robotníckeho domu vytvoriť kultúrne prostredie,

schopné plniť požiadavky súčasného užívateľa kultúrno-spoločenských podujatí

Rekonštrukcia sály Robotnícky dom

Programová činnosť

prispôbiť činnosť mestskej kultúry priestorovému vybaveniu v meste Banská Bystrica

zamerať sa na organizovanie menších komornejších programov

zamerať sa na voľnočasové aktivity detí a mládeže, súťaže pre žiakov základných a stredných škôl

pokračovať v organizovaní tradičných podujatí: Novoročný koncert, Jarné námestie, Hudobná jar, Hudobná jeseň, Dixielandový festival, Festival borového spevu atď.

•Dlhodobá vízia

usilovať o vypracovanie projektov na rekonštrukciu Amfiteátra z prostriedkov grantového systému

EU rekonštrukciou budovy Robotnícky dom vytvoriť kultúrne prostredie, moderné technicky vybaveného na realizáciu kultúrno-spoločenských podujatí

- výstavba a prevádzkovanie nového multifunkčného využiteľného centra na kultúru Banskej Bystrice

Strategické ciele

získanie prostriedkov na rekonštrukciu Robotníckeho domu a prípadne Amfiteátra z fondov EU

aktívnejšie využívanie štandardne vybavených priestorov pre šírenie miestnej kultúry

rozvíjanie hmotného a nehmotného kultúrneho dedičstva Slovenska vo všetkých oblastiach

ústne tradície a prejavy vrátane jazyka ako prostriedku nehmotného kultúrneho dedičstva

interpretačné umenie, spoločenské zvyky, rituály a slávnosti, poznatky a obyčaje súvisiace s vesmírom, tradičné remeselníctvo

zachovanie a sprístupnenie kultúrneho dedičstva, aktualizovať koncepciu ochrany pamiatkového fondu s dôrazom na zachovanie najvhodnejších súčastí kultúrneho dedičstva, najmä pamiatok a lokalít zapísaných v Zozname svetového kultúrneho dedičstva Unesco

vytváranie podmienok na dobudovanie centrálnej databázy informácií o tradičnej kultúre

zapájanie subjektov územnej samosprávy do systému zhromažďovania dokumentácie pamiatok prostredníctvom inventarizácie (významné osobnosti, umelecké diela vo verejnom priestore na území mesta, pamätihodnosti mesta, hroby významných osobností, vojnové hroby a iné pietne symboly...)

vytvorenie funkčného systému viaczdrojového financovania kultúry z podielových daní, dotácií a sponzorských darov formou účelovo viazaných prostriedkov, získavanie mimorozpočtových zdrojov (reformácia dotačného systému v podmienkach samosprávy)

vytvorenie ekonomického modelu s využitím kreatívneho priemyslu, podpora kreatívnej umeleckej činnosti

sprístupňovať a prepájať formy hmotného a nehmotného kultúrneho dedičstva na jednom kultúrnom podujatí

vytvoriť priestor pre vlastné podnikateľské aktivity v oblasti kultúry v podmienkach samosprávy s využitím potenciálu všetkých zložiek kreatívneho priemyslu

prehlbovanie a skvalitňovanie spolupráce s inými subjektmi

rozvíjanie foriem šírenia kultúry na sídliskách Radvaň a Sásová, Podlavice

zlepšenie kvality organizovaných kultúrno-výchovných podujatí

zlepšenie podmienok pre zmysluplné využitie voľného času, najmä detí a mládeže

vytváranie príležitostí pre talenty

využívanie marketingových nástrojov na zvyšovanie počtu návštevníkov

rozvíjanie spolupráce s družobnými mestami v oblasti výmeny kultúrnych hodnôt

zabezpečiť vysokú umeleckú úroveň programov a vlastných kolektívov neustálym vplyvom šírenia kvalitnej kultúry na širokú divácku verejnosť a prostredníctvom organizovania podujatí rôznych žánrov vytvoriť z Banskej Bystrice kultúrno-spoločenské centrum

osobitnú pozornosť venovať práci so špecifickými skupinami obyvateľstva

Využitelnosť priestorov Robotníckeho domu po rekonštrukcii

Hlavná sála - prízemie

Plánovaná činnosť: festivaly (tanca, zborového spevu, jazzu atď.)

koncerty populárnej hudby

koncerty vážnej hudby

jazzové večery

folklórne podujatia

folkové večery

karnevaly

detské programy

prednášky a školenia

Štátna opera

Úspech Štátnej opery BB v Japonsku

21. januára 2014 sa z Japonska v skorých ranných hodinách vrátili sólisti banskobystrickej Štátnej opery. Svoje spevácke umenie predviedli v „krajine vychádzajúceho slnka“ už 26-krát.

Operní sólisti Oľga Hromadová, Alžbeta Trgová, Patrícia Solotruková, Dušan Šimo, Šimon Svitok, Ivan Zvarík a klaviristka Martina Svitková úspešne uviedli koncert vo vypredanej sále v Jokohame. V prvej časti vystúpenia predviedli kostýmovaný a poloinscenovaný prierez operou W. A. Mozarta Don Giovanni, v druhej časti zazneli známe operné, operetné a muzikálové melódie. Tak ako predchádzajúce koncerty aj tento sa uskutočnil pod záštitou ministra kultúry SR Mareka Maďariča a veľvyslanca Slovenskej republiky v Japonsku Michala Kottmana.

Dôležité boli tiež rokovania riaditeľa Štátnej opery Rudolfa Hromadu a umeleckého šéfa Šimona Svitka nielen so známymi, ale i novými japonskými organizátormi kultúrnych podujatí. Počas rozhovorov prejavili veľký záujem o budúcu koncertnú prezentáciu našich operných umelcov. Banskobystričania už teraz vedia, že do Japonska znovu pocestujú tento rok v júli a absolvujú najmenej 7 vystúpení na ostrovoch Hokkajidó, Honšú a Kjúšu. Zdroj : Katarína Uhríková

Štátna opera partnerom Opera Academy Verona

Začiatkom marca 2014 absolvoval umelecký šéf Štátnej opery Mgr. art. Šimon Svitok pracovnú cestu do Talianska. V mestách Verona a Bologna sa zúčastnil rokovaní o spolupráci banskobystrickej Štátnej opery s talianskymi partnermi. Počas pobytu sa stretol s viacerými významnými osobnosťami talianskeho operného sveta. Prvé kroky umeleckého šéfa Štátnej opery

smerovali do Opera Academy Verona na rokovanie s jej riaditeľom maestrom Giorgiom Brunellom. Výsledkom ich stretnutia je dohovor, že banskobystriická Štátna opera sa stane oficiálnym partnerom Opera Academy Verona. Predstavitelia oboch strán sa dohodli na konkrétnej spolupráci, ktorá začne už v októbri 2014 prípravou inscenácie opery P. Mascagniho L'Amico Fritz. V ďalších mesiacoch sa so spoluprácou počítajú aj pri inscenácii opery G. Donizettiho Maria Stuarda v marci 2015. Túto operu režijne naštuduje jeden z najslávnejších talianskych režisérov pôsobiaci aj na svetových operných scénach maestro Gianfranco de Bosio, ktorý je súčasne hlavným profesorom štúdia opernej réžie Opera Academy Verona. Odborným garantom študentov pôsobiacich na Opera Academy Verona pre scénografiu a kostýmovú výpravu bude maestro Pier Luigi Pizzi. Preslávil sa nielen ako scénograf a kostýmový výtvarník, ale roku 1977 pôsobí ako režisér v najznámejších operných domoch celého sveta, vrátane Teatra alla Scala, Covent Garden, Metropolitnej opery a pod. Ďalšie možnosti spolupráce vidia obe strany napr. v uvedení hudobného diela študentov kompozície Opera Academy Verona realizovanom talianskym inscenačným tímom v Štátnej opere. Garantom projektu bude taliansky skladateľ maestro Azio Corghi, ktorého diela uvádzali v operných divadlách v Pesare, Teatro Lirico v Miláne, či samotnom Teatro alla Scala. Libreto a dramaturgiu diela si zoberie pod patronát slávny taliansky muzikológ, dramaturg maestro Quirino Principe, dlhé roky pôsobiaci ako prezident umeleckej rady Teatra alla Scala.

Umelecký šéf Štátnej opery Šimon Svitok sa vo Verone zúčastnil aj na slávnostnej ceremónii vyhodnotenia záverečných prác študentov Opera Academy Verona, ktorá sa konala za prítomnosti hostí z významných divadelných domov a škôl Talianska, ako aj predstaviteľov mesta Verona. Medzi absolventov patrila aj banskobystriická umelecká šéfkba baletu a režisérka Dana Dinková. Jej dielo VERDI, ktoré v premiére uviedla Štátna opera v októbri 2013, bolo vyhlásené za jednu z najlepších absolventských prác v histórii Opera Academy Verona. V oficiálnych prejavoch riaditeľa maestra Brunella a maestra De Bosia zaznelo poďakovanie Štátnej opere za príležitosť realizovať takéto náročné, rozsiahle a veľkovýpravné dielo. Umelecký šéf Štátnej opery Šimon Svitok: „Bol nádherný pocit počúvať také pozitívne reakcie na prácu ľudí zo Štátnej opery. Som neskutočne pyšný a hrdý na to, že môžem byť súčasťou tohto divadla, v ktorom nielen spievam, ale zároveň mi je dopriate umelecky ho viesť. Poďakovanie patrí všetkým, ktorí svojím prístupom k práci dokazujú, že operu, hudbu a divadlo vnímajú ako zmysel svojho života. Maestro De Bosio počas príhovoru pred auditóriom vyslovil nádhernú vetu: „Banská Bystrica je malé mesto s úžasnou pokojnou atmosférou, v ktorom je malé divadlo veľké svojou prácou, kvalitou a profesionalitou.“ Myslíte, že je niečo viac, čo by si mohol priať počuť umelecký šéf Štátnej opery?“

Predstavenie Verdi zaznamenalo úspech aj v talianskom hudobnom časopise VAO. Teatrológ a režisér Carlo Saletti, ktorý bol osobne na premiére v Štátnej opere, uverejnil rozsiahlu reportáž a mimoriadne pozitívnu recenziu.

V Bologni absolvovali Šimon Svitok spoločne s Danou Dinkovou osobné stretnutie s generálnym riaditeľom Teatro Comunale di Bologna maestrom Francescom Ernanim. Pracovné rokovanie bolo uskutočnené na základe úspešných recenzií a odporúčaní vysokých predstaviteľov veronskej akadémie na dielo Verdi. Obe strany deklarovali ochotu vzájomnej spolupráce - uvažuje sa

o pohostinnom vystúpení niektorého z komorných telies Teatro Comunale di Bologna, či jednotlivých operných alebo inštrumentálnych sólistov na scéne Štátnej opery. Do úvahy prichádza aj hostovanie banskobystrickej Štátnej opery v Bologni - takéto pozvanie si vypočul umelecký šéf Šimon Svitok priamo od riaditeľa Teatro Comunale di Bologna. Zdroj : Mgr. art. Šimon Svitok, PhDr. Katarína Uhríková

Zámocké hry zvolenské 2014

PAVEL UNGER, 29.06.2014 0:00

Zámocké hry zvolenské 2014 – opäť pod strechou banskobystrickej opery

Čo vlastne ešte platí z názvu festivalu, pod hlavičkou ktorého od roku 1979 pravidelne vychádza opera spod striech divadiel pod voľnú oblohu, na nádvorie zvolenského zámku? Práve špecifikum Zámockých hier zvolenských – hrať mimo sezóny, v lete, pod hviezdami, využívať prírodnú kulisu útulného a akusticky bezchybného nádvorja, ale aj zúročiť zvýšený turistický ruch prvého dovolenkového mesiaca – sa darí naplňať organizátorom stále menej. Niet sporu, že v daných klimatických podmienkach sú open air podujatia vždy späté s istým rizikom. Pokiaľ tento handicap pripustíme, musíme hľadať cestu ako ho minimalizovať.

Ak sa tri zo štyroch ťažiskových večerov (v čase písania recenzie platí, že záverečné predstavenie Macbetha bude uvedené v plánovanom exteriéri) automaticky a v predstihu premiestnia nielen z nádvorja do divadla, ale aj zo Zvolena do Banskej Bystrice, aj pri zabezpečenom presune divákov a posunutom začiatku, ide o situáciu, vnímanú publikom ako komplikácia. Navyše, otvárať predstavenia v kamennom divadle o pol deviatej je v našich zemepisných šírkach (keď v banskobystrickej Štátnej opere sú bežné začiatky predsunuté na pol siedmu) nezvyklé a neopodstatnené.

Operná časť Zámockých hier zvolenských sa z dlhoročných koncepčných dilem akosi nevie vymotať. Tri základné balíky problémov – termín festivalu, jeho dramaturgické poňatie a zabezpečenie návštevnosti – generujú vleklé, trieštiace sa názory, ktoré perspektíve festivalu neprosievajú. Časové splynutie s koncom divadelnej sezóny (v ostatných rokoch sa hráva posledný júnový týždeň, keď aj na základe dlhodobých meteorologických vyhodnotení býva nestále počasie) oberá opernú časť Zámockých hier zvolenských o jedinečnosť opravdivého letného operného festivalu. Takého, akých v okolitých štátoch máme nadostač, len na Slovensku vládne zakonzervovaná „uhorková sezóna“. Hrdiť sa kvantitou podujatí bratislavského Kultúrneho leta je iba kamufláž, pretože absentuje v ňom druh umenia nepoznajúci jazykové bariéry – opera. V „prenatálnom“ vývoji sa nachádzajúci, termínom skutočne letný trnavsko-nitriansky festival Viva Verdi (avizovaný v prvej polovici augusta), ukončí Zámockým hrám zvolenským bezkonkurenčné prostredie. Pokiaľ Zvolen nedokáže vyťažiť zo svojej potenciálne víťaznej devízy, pôvodnej a nefalšovanej akustiky, obávam sa, že si kope vlastný hrob. Vzhľadom na tridsaťpäťročnú tradíciu uvádzania oper od holým nebom, na desiatky slovenských premiér bežne neuvádzaných titulov

(najmä talianskych, vrátane celého „raného“ Verdiho) a desiatky hostujúcich spevákov svetovej úrovne (čo je tiež nedocenená výsada tohto festivalu), by už len náznaky súmraku Zámockých hier zvolenských znamenali fatálnu chybu. Operný Zvolen otvoril prvé kapitoly existencie ešte v bývalom režime a s populárnym repertoárom. Na Verdiho operách, okorenených exkluzívnym obsadením špičkovými sólistami z východného bloku, ale napodiv aj s rodiacimi sa západnými hviezdami (spomeniem aspoň Paola Gavanelliho, Maria Malagniniho, Christinu Angelakovu, Dana Iordachesca, Oliviu Stapp, Marthu Colalillo a mnohých ďalších, ktorí už v tom čase vystupovali napríklad v Arene di Verona), záujem publika vysoko prevyšoval kapacitu hľadiska. Zámocké hry zvolenské prechádzali rôznymi fázami, úspešnými aj útlmovými, aby sa ich dramaturgická tvár v ostatnom desaťročí stabilizovala na ambícii povýšiť podujatie na akúsi dramaturgickú baštu. Hlavne objavovania na Slovensku zabudnutých a vo svete dávno znovuobjavených titulov. Vzhľadom na neuveriteľné manko, ktoré naše divadlá v tomto smere vykazovali, nebola to úloha až taká ťažká. Bola – a stále je – to dvojsečná zbraň. Exkluzívnymi titulmi tvár festivalu víťazí v prepisovaní štatistických rekordov prvých slovenských uvedení a aspoň sčasti oslovuje fajšmekrov. Zo strany opačnej ide o zbraň namierenú proti záujmom širšej vrstvy divákov, ktorých neznáme diela nemobilizujú k návšteve. Festivaly nastavené ako dramaturgická alternatíva môžu fungovať, pokiaľ ich divácka objednávka akceptuje. V prípade Zámockých hier zvolenských, žiaľ, táto zbraň nie je účinná. Nepomohla ani masívna kampaň vo verejnoprávnom rozhlase či súkromnej televízii, ani plagáty v centre Bratislavy. Jeden príklad z končiaceho sa ročníka: koncertné uvedenie slovenskej premiéry Rossiniho opery Tancredi sa odohralo v poloprázdnej bystrickej Štátnej opere. Na kapacitne oveľa väčšom zvolenskom nádvorí by toto skóre pôsobilo ešte otrasnejšie. Nie raz bola na stole otázka: ako ďalej? Obávam sa, že je znova – a ešte naliehavejšie – aktuálna.

Z ponuky piatich podujatí (štyri opery a koncert v cykle Mladosť na zámku) som navštívil dve premiéry. Javiskové naštudovanie opery Georgesa Bizeta Lovci perál a koncertnú verziu Rossiniho priekopníckeho diela Tancredi

Mestské divadlo Divadlo z Pasáže, Lazovná 21,

Koncoročná správa Mestského divadla – Divadla z Pasáže za rok 2014 Január 2014

Bežná činnosť: Začiatok roka bol venovaný prevažne projektovej činnosti, finalizácii dramaturgického plánu na rok 2014. Dokončovali sa záverečné správy k už realizovaným projektom z roku 2013 a pripravovali sa nové projekty, zamerané na umelecké a vzdelávacie aktivity divadla. Ďalej sa uskutočňovali prípravné aktivity týkajúce sa zájazdových predstavení v rámci Slovenskej republiky. Administrácia jednotlivých činností a podkladových materiálov. Realizovali sa dokončovacie práce na výstavbe Divadelnej Skúšobne.. Príprava Medzinárodného divadelného festivalu Arteterapia.

Podané žiadosti o projekt na Ministerstve kultúry: Vzdelávací projekt pre hercov, Nová inscenácia, Medzinárodný divadelný festival Arteterapia

Divadelná činnosť: Mesiac január bol venovaný dramaturgickej a technickej príprave novej inscenácie „Dobry človek zo Sečuánu“ od Bertolda Brechta v réžii Šimona Spišáka, ktorá bola odpremiérovaná 29.04.2014. V januári prebiehali prípravy scenáru, dramaturgie, príprava miestnosti na skúšanie, oslovoval sa tvorivý tím. Tvorivý tím: Réžia: Šimon Spišák, asistentka réžie: Eva. Hrajú: Lucia Krajčiová, Michal Daniš, Mojmír Podlipný, Peter Vaculčíak, Marek Mojžiš, Ján Kinčeš, Ivan Blaško, Miriam Kujanová, Dana Snopková, Tomáš Debnár, Lýdia Rybárová, Peter Hudec, Peter Gregor, Veronika Lačná, scénografia: Dušan Krnáč Kostýmy: Zuzana Úradníčková, hudba: Juraj Haško, výroba kostýmov: Miroslava Zelníková, svetelný technik: Ján Čief Hudobný technik: Michal Pavúk Produkcia: Matúš Petričko, Zuzana Javorská Odborná spolupráca: Peter Vrto, Ľudmila Veverková, Michala Štubňová Réžia: Šimon Spišák Scéna: Dušan Krnáč Kostýmy: Zuzana Úradníčková Hudba: Juraj Haško Uskutočnili sa: Divadelné skúšky 5x predstavenie 3 x (A) Predstavenia 1x BB – 3 x (A)

Živá knižnica 1x Škola u Filipa Vzdelávacia činnosť Vo vzdelávacej činnosti sme naďalej pokračovali v našom dlhodobejšom projekte vzdelávania hercov divadla. Zámerom projektu je prostredníctvom workshopov vzdelávať hercov Divadla z Pasáže v oblasti dejín divadla, a tým im poskytnúť divadelný prierez všetkými historickými obdobiami vzniku a vývoja divadla. Našou snahou je sprostredkovať hercom osobnú intenzívnu skúsenosť s divadlom, jeho historickým vývojom a premenami Chronologicky sme pokračovali v ďalšej téme dejín divadla a to stredovekým divadlom. Prostredníctvom lektorov sa herci oboznámili s obdobím stredoveku z pohľadu divadla, resp. umenia, ale aj spoločenského života a fungovania ľudí žijúcich v Stredoveku. V januári sa zároveň uskutočnil aj týždenný intenzívny workshop s lektorkou Dominikou Donigou. Hlasový workshop zameraný na objavovanie farieb ľudského hlasu, kde hudobným nástrojom je ľudské telo. Externí lektori: Dominika Doniga – hlasová korepetítorka Martin Novák – lektor hudby Monika Kováčová – dejiny divadla Anna Tomašíková – tvorivé dielne Štefan Lengyel – lektor herectva Zuzana Úradníčková – výtvarné dielne Richard Niederland – dejiny divadla Centrum voľného času – viacero zahraničných dobrovoľníkov, interaktívne hodiny komunikácie. Interní lektori: Peter Vrto – lektor pohybu Ľudmila Veverková – lektorka hodín komunikácie Michala Štubňová – lektorka praktických cvičení sociálnych zručností Miroslava Zelníková – lektorka krajčírkej dielne Eva Ogurčáková – lektorka javiskového prejavu

Vzdelávanie hercov Február 2014: Uskutočňovali sa prípravné aktivity týkajúce sa zájazdových predstavení v rámci Slovenskej republiky. Administrácia jednotlivých činností a podkladových materiálov. Príprava podkladov pre cyklus prednášok a prezentácií pre stredné a základné školy. Realizovali sa dokončovacie práce na výstavbe Divadelnej Skúšobne. Príprava Medzinárodného divadelného festivalu Arteterapia. Divadelná činnosť Vo februári sa začala skúšať nová inscenácia „Dobry človek zo Sečuánu“. Skúšalo sa dvojfázovo od 09:00 do 12:00 a od 13:30 do 16:00. Uskutočnili sa: Skúšky 20 x predstavenie Dobry človek zo Sečuánu Predstavenia: 1x BB – 3 x (A) Čajovníčka 1x Verejné skúšky 3x Vzdelávacia činnosť

Popri horeuvedených aktivitách sme sa aj naďalej zaoberali kontinuálnou vzdelávacou činnosťou hercov divadla a širokej verejnosti. Uskutočnili sa aj verejné skúšky, kde okrem zhliadnutia ukážky divadelného predstavenia mali študenti možnosť zúčastniť sa divadelnej skúšky s možnosťou

priamo sa zapojiť do hlasovej a pohybovej prípravy hercov na predstavenie. Účastníci mohli vidieť priamo metódy práce s ľuďmi s mentálnym postihnutím na javisku, vidieť proces vzniku divadelných predstavení a tým nahliadnuť do zákulisia divadla a života tejto komunity. Zároveň sa oboznámiť s fungovaním a aktivitami divadla. Bližšie sme sa rozprávali o živote ľudí s mentálnym postihnutím a o iných komunitách, s ktorými divadlo pracovalo. Verejné skúšky sú pre študentov s humanitným zameraním istým štartovacím mostíkom, ktorý im do budúcnosti uľahčí prácu a komunikáciu s ľuďmi s hendikepom. Vzdelávacie aktivity divadla pre deti

Marec 2014 Organizačné zabezpečenie divadelných predstavení a iných umeleckých a vzdelávacích aktivít divadla, technické zabezpečenie divadelných predstavení a iných umeleckých a vzdelávacích aktivít divadla, činnosti divadelnej dielne, projektová činnosť, propagácia divadla, divadelných aktivít a mesta Banská Bystrica na Slovensku i v zahraničí, ekonomické činnosti, administratívne činnosti, zabezpečenie adminovania www stránky. Realizovali sa dokončovacie práce na výstavbe Divadelnej Skúšobne.

Príprava Medzinárodného divadelného festivalu Arteterapia. Divadelná činnosť Pokračuje príprava a skúšanie inscenácie Dobrý človek zo Sečuánu. Naďalej sa uskutočňovali aktivity divadla s názvom Čajovníčka. Je to jedna z aktivít, ktorá je dlhodobou súčasťou nášho divadla. Každé ráno v divadle začíname s hercami varením čaju a rozhovormi, ktoré sú hlavnou súčasťou tejto aktivity. Rozprávame sa o našich snoch, udalostiach, ktoré sú súčasťou našej spoločnosti a aj nás samotných. Prostredníctvom čajovníčiek harmonicky začíname naše ráno a zároveň máme platformu, prostredníctvom ktorej sa naši herci môžu vyrozprávať z problémov, ktoré ich ťažia. Uvedomili sme si, že je to výborný spôsob, ako si v tejto uponáhľanej dobe nájsť priestor pre samých seba. Rozhodli sme sa to sprostredkovať aj ľuďom žijúcim okolo nás - obyvateľom Banskej Bystrice. Preto sa tieto Čajovníčky uskutočnili v poobedňajších hodinách pre širokú verejnosť, ktorá má takto možnosť na chvíľku sa zastaviť a príjemne stráviť pár chvíľ zo svojho dňa. Uskutočnili sa : Divadelné skúšky 20 x – skúšky inscenácie Dobrý človek zo Sečuánu, 3 x (A), Rómeo a Júlia Predstavenia 2x – inscenácia 3 x (A) a Rómeo a Júlia BB. Čajovníčka: 1x Verejné skúšky 2x – študenti UMB BB katedra psychológie Vzdelávacia činnosť Aj naďalej sa uskutočňovalo metodické vzdelávanie hercov.

Apríl 2014 Organizačné zabezpečenie divadelných predstavení a iných umeleckých a vzdelávacích aktivít divadla, technické zabezpečenie divadelných predstavení a iných umeleckých a vzdelávacích aktivít divadla, činnosti divadelnej dielne, projektová činnosť, propagácia divadla, divadelných aktivít a mesta Banská Bystrica na Slovensku i v zahraničí, ekonomické činnosti, administratívne činnosti, zabezpečenie adminovania www stránky. Realizovali sa dokončovacie práce na výstavbe Divadelnej Skúšobne.. Príprava Medzinárodného divadelného festivalu Arteterapia. Divadelná činnosť Príprava a premiéra novej inscenácie Dobrý človek zo Sečuánu. Táto hra dostáva do popredia dôležitú a večnú otázku dobra a zla. Otázku, ktorá riadi samotnú ľudskú existenciu. Je možné konať iba dobro? Prečo pre dobro jedného je nutné ublížiť viac či menej priamo niekomu inému? Ako vôbec konať dobré veci, dobré skutky? Nie je podstata dobra rýdzo subjektívna, rovnako ako podstata zla? Existuje vôbec nejaké všeobecné dobro? A nie je možné, že všeobecné dobro je to najhoršie? Je dobro ubližovať sebe samému na úkor dobra iných? Možno je dobro len

domnienkou. Rovnako ako zlo. A možno vôbec nie. A existujú vôbec dobrí ľudia? Je dôležité sa nad tým zamýšľať. Dôležité na to nezabudnúť. Dôležité si neustále klásť tieto otázky. Dôležité hľadať dobro sám v sebe. Premiéra 29.04. o 19:00 v Záhrade – centre nezávislej kultúry. Predstavenie Dobrý človek zo Sečuánu Uskutočnili sa : Divadelné skúšky 21x inscenácia Dobrý človek zo Sečuánu Predstavenie 1x BB inscenácia Dobrý človek zo Sečuánu Premiéra 1x inscenácia Dobrý človek zo Sečuánu Čajovníčka 1x Vzdelávacia činnosť Aj naďalej sa uskutočňovalo metodické vzdelávanie hercov.

Máj 2014 Bežná činnosť Organizačné zabezpečenie divadelných predstavení a iných umeleckých a vzdelávacích aktivít divadla, technické zabezpečenie divadelných predstavení a iných umeleckých a vzdelávacích aktivít divadla, činnosti divadelnej dielne, projektová činnosť, propagácia divadla, divadelných aktivít a mesta Banská Bystrica na Slovensku i v zahraničí, ekonomické činnosti, administratívne činnosti, zabezpečenie adminovania www stránky. Realizovali sa dokončovacie práce na výstavbe Divadelnej Skúšobne.. Príprava Medzinárodného divadelného festivalu Arteterapia. Mechúrik v Mestskom parku Divadelná činnosť Uskutočnili sa reprízy najnovšej inscenácie Dobrý človek zo Sečuánu. Uskutočnili sa : Skúšky 6x – príprava na verejné prezentácie Predstavenia 4x – inscenácia Mechúrik Koščúrik 1x – Kriváň, inscenácia Dobrý človek 3x – Záhrada – Centrum nezávislej kultúry BB. Čajovníčka 1x Vzdelávacia činnosti Aj naďalej sa uskutočňovalo metodické vzdelávanie hercov. Jún 2014 Letná činnosť Organizačné zabezpečenie divadelných predstavení a iných umeleckých a vzdelávacích aktivít divadla, technické zabezpečenie divadelných predstavení a iných umeleckých a vzdelávacích aktivít divadla, činnosti divadelnej dielne, projektové/ekonomické činnosti, administratívne činnosti, zabezpečenie adminovania www stránky. Divadelná činnosť Od 3. do 6. júna sme organizovali šiesty ročník Medzinárodného divadelného festivalu Arteterapia, ktorý spája sociálne komunitné divadlá, otvára možnosť konfrontácie umeleckej tvorby, ale aj nových trendov. Šiesty ročník sa uskutočnil v Bratislave aj z dôvodu nevyhovujúcich divadelných priestorov v Banskej Bystrici. Cieľom tohto ročníka bolo stretnutie divadiel a umelcov, ktorí vo svojej tvorbe reflektujú súčasný hospodársko-spoločenský stav v tej, ktorej krajine. V prílohe prikladáme program festivalu. Festival Arteterapia Uskutočnili sa : Skúšky 7x – príprava na verejné prezentácie Predstavenia 8x – inscenácia Dobrý človek: 1x Bratislava, 1x Nitra, 2x BB, inscenácia Mechúrik Koščúrik: 1x Hrochoť, 1x Detská onkológia BB, 1x BB, inscenácia 3 x (A) 1x BB Čajovníčka 1x Dokument Chránené územie Vzdelávacia činnosti Aj naďalej sa uskutočňovalo metodické vzdelávanie hercov.

Júl 2014 Organizačné zabezpečenie divadelných predstavení a iných umeleckých a vzdelávacích aktivít divadla, technické zabezpečenie divadelných predstavení a iných umeleckých a vzdelávacích aktivít divadla, činnosti divadelnej dielne, projektová činnosť, propagácia divadla, divadelných aktivít a mesta Banská Bystrica na Slovensku i v zahraničí, ekonomické činnosti, administratívne činnosti, zabezpečenie adminovania www stránky

Divadelná činnosť V júli (30. jún až 6. júl) sme absolvovali záverečné pracovné stretnutie v rámci projektu Creating communities v Španielsku.. Bol to projekt zdokonaľovania kreatívnych a tímových schopností práce ľudí so zdravotným postihnutím so zámerom zlepšiť vedomie lokálnych komunit v kontexte kultúrnych nepomerov v oblasti rovnosti príležitostí pre ľudí s postihnutím. Našou

úlohou v rámci partnerov z Anglicka, Španielska a Turecka bolo zabezpečenie divadelnej časti projektu. Vo Valencii sme absolvovali tanečný workshop, ktorý rozšíril naše zručnosti. Na záver sme vystúpili na hlavnom námestí v rámci historického centra Valencie. Ďalšou aktivitou v rámci mesiaca júl bola Noc z archívu. Divadlo za svoju existenciu naskúšalo 21 inscenácií, natočili sme jeden celovečerný film Z denníka jedného vagóna, zrealizovali sme galaprogram pre Slovenskú televíziu Svetlá rámp v Pasáži a natočili dokumentárny film Chránené územie. Tieto produkcie a ďalšie staršie inscenácie diváci už nebudú mať možnosť vzhliadnuť na javisku a preto sme sa rozhodli uskutočniť letné večerné premietanie všetkých starších inscenácií a iných produkcií, ktoré sme počas svojej existencie realizovali. Premietanie sa uskutočnilo priamo v priestoroch divadla v novopostavenej Skúšobni. Už tradične sme aj tento rok pokračovali v projekte Divadlo na sídliskách, tento rok sme sa prepojili s Mestom Banská Bystrica a predstavenie Mechúrik Koščúrik sme odohrali v rámci projektu Sídliskové večerníčky. Tanečný workshop Valencia Uskutočnili sa : Skúšky 2x – príprava na verejné prezentácie Predstavenia 1x – inscenácia Mechúrik Koščúrik v Sásovej Noc z archívu 3x

August 2014 Organizačné zabezpečenie divadelných predstavení a iných umeleckých a vzdelávacích aktivít divadla, technické zabezpečenie divadelných predstavení a iných umeleckých a vzdelávacích aktivít divadla, činnosti divadelnej dielne, projektová činnosť, propagácia divadla, divadelných aktivít a mesta Banská Bystrica na Slovensku i v zahraničí, ekonomické činnosti, administratívne činnosti, zabezpečenie adminovania www stránky. Divadelná činnosť Tento mesiac bol pokračovateľom predchádzajúceho mesiaca. Uskutočnili sa aktivity ako Noc z archívu a Sídliskové večerníčky. Zároveň sa realizovali aktivity súvisiace s Otváraním divadelnej sezóny a premiérou novej inscenácie s názvom Kde je metla? Mechúrik na Sídliskách Noc z archívu Príprava Kde je metla? Uskutočnili sa : Skúšky 2x – príprava na verejné prezentácie Predstavenia 2x – inscenácia Mechúrik Koščúrik na sídliskách Sásová – Rudlová a Fončorda Noc z archívu 3x Vzdelávacia činnosti Herci divadla spoločne s výtvarníčkami Mariannou Mlynárčikovou a Norou Ružičkovou počas leta spolupracovali na projekte Sto rokov sklenárstva, ktorého vyvrcholenie sa uskutočnilo v Bratislavskej galérii – Galéria 19. Herci sa s výtvarníčkami stretávali počas letného mesiaca a z rôznych predmetov bežného využitia (vázičky, tanieriky ai.) vytvárali nové umelecké diela, ktoré boli neskôr súčasťou bratislavskej vernisáže.

September 2014 Organizačné zabezpečenie divadelných predstavení a iných umeleckých a vzdelávacích aktivít divadla, technické zabezpečenie divadelných predstavení a iných umeleckých a vzdelávacích aktivít divadla, činnosti divadelnej dielne, projektová činnosť, propagácia divadla, divadelných aktivít a mesta Banská Bystrica na Slovensku i v zahraničí, ekonomické činnosti, administratívne činnosti, zabezpečenie adminovania www stránky. Divadelná činnosť Tento mesiac sa niesol v duchu Otvárania divadelnej sezóny a premiéry novej detskej inscenácie Kde je metla. Celý mesiac sme venovali príprave programu a dokončovacím prácam na inscenácii. Otváranie divadelnej sezóny sa uskutočnilo 27. septembra 2014 o 17:00 premiérou inscenácie „Kde je metla?“ v réžii Petra Vrťu. Ďalej program pokračoval vernisážou výstavy Z garáže skúšobňa, ktorá mapovala proces výstavby divadelnej Skúšobne. Program ukončil koncert Martina Geišberga a Maoka. Zároveň sme tento mesiac mali dva krát možnosť hrať pred medzinárodným

publikom. Inscenáciu Chránené územie sme prvý krát odohrali pre banskobystrickú neziskovú organizáciu Komunitná nadácia Zdravé mesto, ktorá hosťovala zástupcov komunitných nadácií z krajín EU. Druhý krát sme inscenáciu uviedli pre zástupcov organizácií, ktorí pracujú rôznymi formami s ľuďmi s postihnutím. Zástupcovia boli z krajín: Poľsko, Česko, Ukrajina, Srbsko a Slovensko. Premiéra Kde je metla? a Otváranie divadelnej sezóny Uskutočnili sa : Skúšky 21x – príprava na verejné prezentácie Predstavenia 4x – inscenácia Kde je metla? 2x, inscenácia Chránené územie 2x Čajovníčka 1x Vzdelávacia činnosti Aj naďalej sa uskutočňovalo metodické vzdelávanie hercov.

Október 2014 Organizačné zabezpečenie divadelných predstavení a iných umeleckých a vzdelávacích aktivít divadla, technické zabezpečenie divadelných predstavení a iných umeleckých a vzdelávacích aktivít divadla, činnosti divadelnej dielne, projektová činnosť, propagácia divadla, divadelných aktivít a mesta Banská Bystrica na Slovensku i v zahraničí, ekonomické činnosti, administratívne činnosti, zabezpečenie adminovania www stránky. Divadelná činnosť V tomto mesiaci absolvovala umelecká riaditeľka divadla služobnú cestu do Talianska a Francúzska. Účelom cesty bolo pracovné stretnutie v Talianskom meste Carrara s prof. Di Marco Stefania z Academie di Belle Arti, ktorého účelom bolo dohodnúť spoluprácu Mestského divadla - Divadla z Pasáže s univerzitou. Spolupráca by mala prebiehať formou hostovania študentov z univerzity v našom divadle v rámci medzinárodne praxe, ktorú univerzita plánuje rozbehnúť v roku 2015. Na univerzite sa nachádzajú katedry venujúce sa grafike a divadelnej scénografii, študenti z týchto odborov by mohli nájsť uplatnenie v rámci praxe v našom divadle. Účelom druhej cesty v Paríži bolo stretnutie s riaditeľom komunitného divadla Theater du Cristal Olivierom Couderom a jeho kolegom Jozefom Rostockim. Priamo sme sa dohodli na rôznych formách spolupráce našich divadiel. Spolupráca bude prebiehať formou workshopov, hostovaním predstavení medzi našim divadlom a divadlom Theater du Cristal a iných spoločných projektov, ktoré plánujeme spoločne realizovať. V súčasnosti budeme spoločne pracovať na projektoch, ktoré nám umožnia vzájomnú výmenu skúseností a dohodnutých aktivít Uskutočnili sa : Skúšky 10x – príprava na verejné prezentácie Predstavenia 3x – inscenácia Kde je metla? 2x, inscenácia Dobrý človek zo Sečuánu 1x Čajovníčka 1x Vzdelávacia činnosti Aj naďalej sa uskutočňovalo metodické vzdelávanie hercov.

November 2014 Bežná činnosť Organizačné zabezpečenie divadelných predstavení a iných umeleckých a vzdelávacích aktivít divadla, technické zabezpečenie divadelných predstavení a iných umeleckých a vzdelávacích aktivít divadla, činnosti divadelnej dielne, projektová činnosť, propagácia divadla, divadelných aktivít a mesta Banská Bystrica na Slovensku i v zahraničí, ekonomické činnosti, administratívne činnosti, zabezpečenie adminovania www stránky. Divadelná činnosť Tento mesiac sme sa venovali príprave programu na 5. ročník Noci divadiel s podtitulom To sa ti nesnívalo! Spoločne s režisérkou Katarínou Vozárovou sme naskúšali divadelné predstavenie s názvom O mužovi, ktorému sa nikdy nesnívalo. Zároveň sme sa zúčastnili divadelného festivalu Integrace Slunce v Prahe. A stali sme sa súčasťou aktivity organizovanej mestom s názvom Potulky mestom, kde sme účastníkov oboznámili s bohatou históriou nášho divadla. Predstavenie Noc divadiel – „ O mužovi, ktorému sa nikdy nesnívalo“. Uskutočnili sa : Skúšky 12x – príprava na verejné prezentácie Predstavenia 6x – inscenácia Kde je metla? 2x, inscenácia Dobrý človek zo

Sečúánu 4x (Zlaté Moravce, Praha, Banská Bystrica) Čajovnička 1x Noc divadiel 1x Potulky mestom 1x Vzdelávacia činnosti Aj naďalej sa uskutočňovalo metodické vzdelávanie hercov.

December 2014 Organizačné zabezpečenie divadelných predstavení a iných umeleckých a vzdelávacích aktivít divadla, technické zabezpečenie divadelných predstavení a iných umeleckých a vzdelávacích aktivít divadla, činnosti divadelnej dielne, projektová činnosť, propagácia divadla, divadelných aktivít a mesta Banská Bystrica na Slovensku i v zahraničí, ekonomické činnosti, administratívne činnosti, zabezpečenie adminovania www stránky. Divadelná činnosť Aj tento rok sme pripravili pre deti z materských škôl Mikulášsky program priamo v priestoroch divadla. Po odohratí divadelného predstavenia „Kde je metla“, „Mikuláš, čert a anjel“ porozdávali deťom pripravené mikulášske prekvapenie. Prvý krát sa to uskutočnilo v priestoroch divadla vďaka novovybudovanej Skúšobni divadla. Mikuláš v divadle Uskutočnili sa : Skúšky 8x – príprava na verejné prezentácie Predstavenia 4x – inscenácia Kde je metla? 2x, inscenácia Dobrý človek zo Sečúánu 2x Čajovnička 1x Vzdelávacia činnosti Aj naďalej sa uskutočňovalo metodické vzdelávanie hercov.

Svetový deň turistických sprievodcov 2014

v Banskej Bystrici pri príležitosti Svetového dňa turistických sprievodcov (International Tourist Guide Day, 21.2.) pripravili program s trojicou bezplatných prehliadok, v tomto roku venovaných technickým pamiatkam a osobnostiam. Verejnosť si tak mohla prehliadnúť aj unikátnu zavesenú reťazovú strechu z kujného železa podľa patentu českého architekta Bedřicha Schnircha, ktorú má dom na Námestí Š. Moysesova 7 v historickom centre mesta. Postavili ju v roku 1826 a pri jej konštrukcii sa po prvý raz v novodobých dejinách stavebníctva použil princíp voľne zavesenej reťazovky ako nosného prvku „šikmej“ strechy, pričom vzorom pre toto riešenie boli reťazové mosty. Banskobystrická reťazová strecha je nielen prvou postavenou, ale aj jedinou zachovanou na svete.

Banská Bystrica 23. februára (TASR) – Strecha zavesená na reťaziach a historické vozidlá najviac lákali návštevníkov Banskej Bystrice počas Svetového dňa cestovného ruchu. Ako pre TASR uviedla vedúca informačného centra Dagmar Šusteková, tri trasy absolvovalo v sobotu 22. februára 641 ľudí.

Banskobystrickí sprievodcovia pripravili prostredníctvom Informačného centra tri trasy na tému Veda a technika. Prehliadky boli bezplatné a s odborným výkladom kvalifikovaných vlastivedných sprievodcov. „Ľudí zaujala najmä unikátna závesná strecha, ktorá visí na reťaziach. Je to jedinečný svetový unikát a na prvý pohľad ukrýva nenápadný dom na Námestí Štefana Moysesova. Vyše 220 ľudí využilo príležitosť a vyšlo až do podkrovia tohto domu. Je to úžasné číslo vzhľadom na to, že dom je v súčasnosti bez elektrického prúdu, je tam tma a navyše naraz mohol ísť hore len obmedzený počet návštevníkov,“ povedala Šusteková.

V Banskej Bystrici sa sprievodcovia chceli pokúsiť zdolať rekord v počte návštevníkov. Vlani si totiž mesto počas rovnakého podujatia pozrelo až 1200 ľudí. „Mali sme trochu obavy, lebo nám neprišlo počasie. Mrholilo a bolo pomerne chladno. Rekord sme síce neprekovali, ale aj 641 ľudí

vnímame ako slušnú návštevnosť. Množstvo návštevníkov zaujalo aj Múzeum historických vozidiel v areáli SAD. Najviac sa pristavovali pri historickom autobuse z roku 1941. Počas Svetového dňa sprievodcov cestovného ruchu sa návštevníci zoznámili aj so životom, dielom, ale aj so záľubami Jozefa Murgaša, svetoznámeho slovenského vynálezcu, priekopníka bezdrôtovej komunikácie, ktorý pravdepodobne ako prvý uskutočnil rádiový prenos hovoreného slova,” dodala vedúca informačného centra. Zdroj: Teraz.sk

165. výročie narodenia Dominika Skuteckého

14. februára uplynulo 165 rokov od narodenia významného maliara Dominika Skuteckého žijúceho v Banskej Bystrici. Je pochovaný na miestnom Židovskom cintoríne pri Rudlovskej ceste.

Banskobystričania si pripomenuli toto výročie pietnym aktom pri hrobe jedného z najvýznamnejších slovenských maliarov za účasti primátora mesta Petra Gogolu a zástupcov Židovskej obce v meste pod Urpínom. Dominik Skutecký sa nezmazateľne zapísal do histórie nášho mesta, ktoré môže byť na neho hrdé.

Dominik Skutecký, tiež David, Domenico, Döme, Skutezky, Skuteczky, Skutetzky (*14. februára 1849, Gajary; 13. marca 1921, Banská Bystrica) bol významný slovenský maliar židovského pôvodu.

Od roku 1853 žil vo Viedni, tu začal študovať na nižšej reálke, učil sa u sochára J. Meixnera, v prípravnej maliarskej škole v triede historického maliarstva (1865-1866), v škole rovnakého zamerania (1866-1867) a tento odbor študoval aj v Benátkach (1867-1870). Autor žánrovej maľby, krajinomalieb a portrétov. Pôsobil v Mníchove, Benátkach a vo Viedni. Počas prvého pobytu v Banskej Bystrici vytvoril viacero krajinomalieb zo Stredného Slovenska a žánrových scén (1884-1886). Po pobyte v Benátkach sa natrvalo usadil v Banskej Bystrici (1889); portrétoval významné osobnosti mesta a svojich príbuzných, maľoval prostredie medených hámrov v Banskej Bystrici.

Pričinil sa o rozvoj kultúrneho života Banskej Bystrice, organizoval výstavy, najvýznamnejšia s počtom vyše 120 umeleckých diel (1902). Jeho obrazy sú v zbierkach Slovenskej národnej galérie a v iných slovenských a zahraničných galériách i súkromných zbierkach ako aj od roku 1994 v stálej expozícii Stredoslovenskej galérie v Banskej Bystrici v Skuteckého vile na Hornej ulici. Najznámejším obrazom Dominika Skuteckého je Trh v Banskej Bystrici (1890). Zdroj: (22.02.2014; www.bystricoviny.sk; s. -; Mesto BB)

IV. European Quadrille Dance Festival

23. mája 2014 napoludnie sa banskobystrické Námestie SNP stalo najväčším tanečným parketom na Slovensku. Žiaci banskobystrických základných a stredných škôl sa budú opäť pokúšať prekonať Guinnessov rekord v hromadnom tancovaní tzv. štvorylky. Mesto Banská Bystrica sa už po

štvrtýkrát pripája k mnohým ďalším európskym mestám, v ktorých sa v rámci Medzinárodného tanečného festivalu European Quadrille Dance Festival bude tancovať štvorylka.

Organizátorom projektu je Tanečná školy K-dance a Súkromné centrum voľného času, záštitu nad podujatím prebral primátor mesta Peter Gogola. „Je už tradíciou, že štvorylka sa každý rok teší veľkej popularite. Som presvedčený, že podujatia podobného charakteru sú jednou z ciest, ako ešte väčšmi oživiť naše krásne námestie. Chcel by som srdečne pozvať všetkých Banskobystričanov, aby neváhali a v piatok napoludnie si nenechali ujsť pohľad na roztancované Námestie SNP,“ povedal Peter Gogola, primátor mesta. Zaujímavosťou štvrtého ročníka je nepochybne i vytvorenie živého loga filmového festivalu Envirofilm pri príležitosti záveru jeho jubilejného 20. ročníka. Dôležité informácie: Festivalu sa môžu zúčastniť len študenti, ktorí ovládajú tancovanie Štvorylky. Počas festivalu je nutné mať oblečené tričko, ktoré bude študentom odovzdané počas prezentácie. Po skončení festivalu si účastníci môžu tričko nechať. Pri prezentácii je potrebné odovzdať registračný list študentov, ktorý bude obsahovať kompletný zoznam /mená a priezviská/ jednotlivých tancujúcich štvoric festivalu. Štvorylku môžu tancovať len úplné štvorice študentov

Festival Brazil visual

Banská Bystrica sa stala v roku 16.6 – 23.6 2014 dejiskom unikátneho festivalu brazílskych filmov - Brazil visual.

Základnou myšlienkou podujatia bolo priniesť prostredníctvom žánrovo rôznorodých filmov návštevníkom festivalu širší obraz o ďalekej juhoamerickej krajine, živote jej obyvateľov a taktiež možnosť spoznať jej tradície a špecifiká. Súčasťou festivalu bol aj bohatý program sprievodných podujatí, ako tanečný workshop na Námestí SNP, brazílske špeciality v reštaurácii New Angus, zaujímavá výstava fotografií v centre nezávislej kultúry Záhrada, či edukačno-kreatívny workshop pre najmenších.

Program Festivalu brazílskeho filmu - BRAZIL VISUAL 2014 v Banskej Bystrici

- **CHUŤ BRAZÍLIE**

16.06.2014 - 23.06.2014, reštaurácia New Angus, Horná 23

- **BRASILEIRINHO**

18.06.2014 - 20.06.2014, Súkromná MŠ Montessori Banská Bystrica, Tr. SNP 54

Workshopy, premietanie filmu Taina 2

21.06.2014, Záhrada CNK, Nám. SNP 16

- **17.30 hod. OTVORENIE FESTIVALU za účasti hercov Divadla z Pasáže**

- **MAGICKÁ BRAZÍLIA OČAMI FOTOGRAFA ZDENKA SOMOROVSKÉHO**

Výstava fotografií

- 18.30 hod. PARŤÁCI (Colegas)

dobrodružná komédia (2012), 99 min.

v pôvodnom znení s titulkami

22.06.2014, Námestie SNP

- 15.00 hod. BRAZÍLSKY POULIČNÝ TANEC PASSINHO

tanečný workshop zameraný na improvizácie a pouličný tanec pod vedením Jána Jamricha a Michala Majera

- 16.00 hod. VYSTÚPENIE CAPOEIRA

- 16.30 hod. FINÁLE WORKSHOPU - BATALHA / SÚBOJ

- 17.00 hod. PASSINHO - POULIČNÝ TANEC (Batalha do Pasinho)

tanečný dokumentárny film (2012), 72 min.

v pôvodnom znení s titulkami

23.06.2014, Pamätník SNP

- 09.00 hod. PREMIETANIE PRE ŠKOLY: XINGU

- 19.00 hod. PREKLIATY HELENO

III. Noc hudby

Pre milovníkov dobrej hudby v piatok 20. júna 2014 Mesto Banská Bystrica pripravilo obľúbenú Noc hudby, ktorá svojou pestrou ponukou oficiálne otvorila tohtoročné Banskobystrické kultúrne leto. Sedemnást hudobných vystúpení na šiestich rôznych miestach, rôznorodá ponuka koncertov pre každú vekovú kategóriu a jedinečná atmosféra – to všetko ponúkol tretí ročník podujatia Noc hudby. Projekt, do ktorého sa zapája množstvo ďalších miest ako Bratislava, Nitra či Levice, získala na Slovensku čoraz väčšiu popularitu. Noc hudby aj tento rok priniesla výnimočné hudobné vystúpenia, z ktorých si mohlo vybrať široké spektrum návštevníkov bez ohľadu na vek. K tohtoročným lákadlám nepochybne patril koncert skupiny BAKURUBA v znamení tradičných nástrojov z krajín Guinea, Mali, Burkina Faso, Senegal, Pobrežie Slonoviny a Ghana. Hudba tejto skupiny je známa svojou živelnosťou, energiou a zábavou a je sprevádzaná výrazovým africkým tancom.

Diváci sa tešili na koncerty stálic banskobystrickej hudobnej scény, ako aj na nové kapely, ktoré v našom meste ešte nevystupovali. V ponuke bola aj súťaž vo frankofónnej piesni z dielne Alliance Française i voľný vstup do expozície Ľudové hudobné nástroje na Slovensku, ktorý zabezpečilo Literárne a hudobné múzeum Štátnej vedeckej knižnice. Vyvrcholením podujatia bol záverečný koncert Noci hudby na Námestí SNP pod taktovkou francúzskej kapely Les gars d'en bas. Noc hudby je inšpirovaná francúzskym Sviatkom hudby /Fete de la Musique/, ktorý sa prvýkrát konal v roku 1982 a za roky svojej existencie si získal mnoho priaznivcov na celom svete. Koná sa tradične tretí júnový piatok.

Kultúrne leto – 3. ročník

Podujatia Kultúrneho leta 2014 priniesol bohaté umelecké a zábavné zážitky. Kultúrny program naplnený zábavou, hudbou, divadelnými vystúpeniami, filmami či históriou mal ambíciu spríjemniť obyvateľom mesta letné mesiace.

Banskobystrické kultúrne leto 20. júna oficiálne otvorilo podujatie Noc hudby a pokračovať bude až do 31. augusta. Už tretí ročník tohto úspešného podujatia priniesol výnimočné hudobné vystúpenia pre široké spektrum návštevníkov. K tohtoročným lákadlám nepochybne patril koncert skupiny BAKURUBA v znamení tradičných nástrojov z krajín Guinea, Mali, Burkina Faso či Senegal.

Od 21. do 23. júna sa Banská Bystrica nadýchla brazílskej atmosféry vďaka unikátnemu festivalu brazílskych filmov Brazil Visual.

Júlový program Banskobystrického kultúrneho leta bol plný veľkých podujatí. Jedným z nich bol Festival historického šermu 19. Júla 2014 na Námestí Štefana Moysesu. Vďaka Festivalu historického šermu sa návštevníci ocitli v časoch dávnej histórie, plných šermiarov a krásnych kostýmov. Šermiari zo spoločnosti veselých šermiarov Cassanova sa predstavili v niekoľkých predstaveniach, a to napríklad Kozácke skúšky, Janičiari alebo odveký príbeh zápasu dobra a zla v plameňoch - Ohňová show. Milovníci dobrej hudby a tanca si vychutnávali hudobný festival Urpín fest 2014 v dňoch 4. - 5. júla na futbalovom ihrisku Kremnička, ale aj festival Rockscape 2014, na ktorom sa predstavili kapely Buty, Citrón, Slobodná Európa alebo Chiki Liki Tu-a. Rockscape 2014 sa uskutočnil na vynovenom Banskobystrickom amfiteátri. Rovnako zaujímavý, avšak z iného žánru, bol aj 5. ročník festivalu Outbeak Europe Hip Hop Festival. Festival hip hopu bol tanečno-hudobný festival, ktorý privítal umelcov z viac ako 60 krajín sveta a prebiehal od 25. do 27. júla 2014. Významným podujatím kultúrneho leta bola Cisárska vizitácia, dobová rekonštrukcia návštevy synov Márie Terézie Jozefa II. a Leopolda II. V Banskej Bystrici pred 250. rokmi. Tento rok, 26. júla, bolo 250. výročie konania ich cesty, ktorá bola kontrolou stredoslovenských banských miest. Súčasťou podujatia boli aj banícke hry a Banícky šachtág.

„Sme veľmi radi, že tento rok môžeme priniesť kultúru aj na sídliská v cykle podujatí Sídliskové večerničky. Považujeme za dôležité vychovávať v láske ku kultúre a umeniu aj tých najmenších z nás. Zároveň verím, že bohatá ponuka tohtoročného Kultúrneho leta zaujme a pobaví všetkých

Banskobystričanov a pomôže zaplniť naše mesto návštevníkmi. Množstvo výnimočných podujatí pre to vytvára jedinečné podmienky, povedal primátor mesta Banská Bystrica Peter Gogola.

Okrem spomínaných podujatí sa mohli Banskobystričania tešiť aj na premietanie filmov Kandidát, Gravitácia, Hrana, alebo Klub poslednej nádeje. Filmy boli premietané pod holým nebom v rámci podujatia Kino v bazéne, počas celého mesiaca júla. V auguste nové filmy Banskobystričanom priviezol Bažant kinematograf. Od 11. - 15. augusta si tak mohli na Námestí SNP pozrieť filmy Fair Play, Okresný prebor alebo Tigre v meste. Kultúra s neopakovateľnou swingovou atmosférou čakala na svojich priaznivcov i pod Pamätníkom SNP v rámci Promenádných koncertov v Parku pod pamätníkom SNP 17. a 23. augusta so začiatkom o 19.00 hod. Prinieslo ju prvé Hudobné auto na Slovensku, ktoré poskytlo publiku netradičné muzikálne promenády bez pódia a predovšetkým skvelú retro hudbu 30. - 50. rokov 20. storočia. Zdroj -Martina Kanisová

Banskobystrický amfiteáter a festival Rockscape 2014

Hudobný festival Rockscape 2014, ktorý organizuje Občianske združenie ART 77 v spolupráci s mestom Banská Bystrica, daroval zábavu pre všetky vekové kategórie. Počas troch festivalových dní od 24. do 26. júla 2014 si návštevníci banskobystrického amfiteátra vychutnávali hudbu kapiel zvučných mien ako Citron, Ghymes, Buty, Slobodná Európa, Brothers Rasputin, Heľenine oči alebo Chiki liki tu-a, ako aj spevácke legendy Vladimír Mišík či Michael Kocáb, ako i sprievodné aktivity festivalu výtvarné tvorivé dielne Stredoslovenskej galérie na tému Dominik Skutecký či premietanie hudobných filmov. „V rámci programu sa predstavilo viac ako 30 kapiel. Deti do výšky 130 cm mali vstup na festival zadarmo. Návštevníci festivalu Rockscape 2014 mohli stanovať priamo v areáli amfiteátra. Počet miest na stanovanie bol ale obmedzený. Parkovanie bolo zabezpečené pred Amfiteátrom a pozdĺž Cesty na amfiteáter. Po zaplnení týchto kapacít bolo možné využiť aj parkovacie plochy na Striebornom námestí, parkovisko na Tajovského ulici, prípadne ďalšie parkovacie plochy v blízkosti. Možné bude aj využiť špeciálne festivalové taxíky za zvýhodnenú cenu 2,50 eur, ktorá platila pre trasy na amfiteáter a z amfiteátra. Na bezpečnosť účastníkov festivalu dohliadala bezpečnostná služba, k dispozícii bola aj zdravotná služba a hasiči. Hviezda festivalu Michael Kocáb vystúpil v piatok 25. júla o 21.00 a Heľenine oči vo štvrtok 24. júla o 21.00 hodine. Verím, že Banskobystričania sa budú spoločne s nami tešiť, že do amfiteátra sa opäť vrátila kultúra, ktorá sem vždy patrila,“ povedal primátor mesta Peter Gogola. Mesto Banská Bystrica sa rozhodlo využiť tento festival aj na zvýšenie povedomia o informatizácii samosprávy a v priestoroch amfiteátra tak bude počas konania festivalu možné zaregistrovať sa do systému iMesto. Vstupenky na festival Rockscape bolo možné zakúpiť v sieti www.predpredaj.sk alebo v informačnom centre v Radnici za cenu 22 eur za permanentku resp. 10 eur za jednodňový lístok. Zdroj: Mesto

5. ročník festivalu Outbreak Europe 2014

Jedno z najkvalitnejších hip hop podujatí svetového formátu, OUTBREAK HIP HOP FESTIVAL, sa už po piaty krát uskutočnil v Banskej Bystrici, priamo v budove pod Urpínom, v podobe svetového

finále. V piatok 25. júla odštartoval program hlavnej časti festivalu kvalifikáciou vo všetkých kategóriách. V sobotu, 26. júla, tanečníci zápolili o titul svetového šampióna. V nedeľu 27. júla bolo svetové finále Rep Your Country. Okrem samotného finále boli účastníci a hostia zároveň svedkami svetového finále unikátneho projektu REP YOUR COUNTRY (krajina versus krajina). Celé podujatie trvalo týždeň od 20. do 27. júla, kedy sa naše mesto stalo epicentrom umelcov a fanúšikov hiphopovej kultúry z viac ako 60 krajín sveta. Miesto svetového finále hip hopu sa konalo v budove Europa Shopping Center v Banskej Bystrici. Okrem svetového finále v štýle breakin' (tanečný element hip hopu) sa všetci nadšenci tešili aj z unikátneho projektu pod názvom Rep Your Country, v ktorom sa proti sebe postavili skupiny bboyov reprezentujúcich jednotlivé krajiny..

Robotnícky dom v Banskej Bystrici

Banská Bystrica, 10. september 2014 - Mesto získalo z eurofondov viac ako dva milióny eur na rekonštrukciu kultúrneho stánku.

Robotnícky dom patrí medzi významné národné kultúrne pamiatky na Slovensku. V rokoch 1923 – 1924 ho svojpomocne postavili robotníci z Banskej Bystrice ako svoj kultúrny stánok

Banskobystričania majú dôvod na radosť. Vďaka finančným prostriedkom z eurofondov prejde významná národná pamiatka - Robotnícky dom v Banskej Bystrici rozsiahlou rekonštrukciou a modernizáciou v hodnote viac ako dva milióny eur. Mesto tak získa moderný a dlho očakávaný kultúrny stánok.

„Táto výzva, v ktorej sme uspeli, je tou najvýstižnejšou odpoveďou pre všetkých kritikov obviňujúcich mesto z neefektívneho čerpania eurofondov. Zároveň je to, samozrejme, skvelá správa pre všetkých Banskobystričanov,“ zhodnotil prednosta mestského úradu Miroslav Rybár.

Vďaka sume 2 180 866 eur, ktoré mestu Banská Bystrica ako nenávratný finančný príspevok schválila Európska únia, tak Robotnícky dom prejde komplexnou rekonštrukciou a modernizáciou. Projekt je zameraný na dva objekty – na rekonštrukciu samotného Robotníckeho domu a úpravu okolitého areálu. Stavebné úpravy zabezpečia vznik nových moderných a bezbariérových priestorov, výmenu okien, zateplenie budovy či novú fasádu. Pribudnú i nové priestory pre záujmovo-umeleckú činnosť všetkých vekových kategórií. Robotnícky dom však čaká predovšetkým vybudovanie moderného javiska, osvetlenie a ozvučenie objektu, čo umožní usporadúvať aj náročnejšie kultúrne a spoločenské podujatia na vysokej úrovni. Banská Bystrica tak získa plnohodnotný priestor na organizovanie prestížnych koncertov a veľkých kultúrnych udalostí.

„Z tejto správy mám veľkú radosť za všetkých obyvateľov nášho mesta. V Banskej Bystrici pribudne dôstojný a očakávaný kultúrny stánok, ktorý je od nepamäti významnou národnou ustanovizňou. Modernizácia a rekonštrukcia Robotníckeho domu má pre mesto mimoriadny význam, a to nielen z kultúrneho, ale aj historického hľadiska,“ skonštatoval primátor mesta Peter Gogola.

Realizácia projektu bude ukončená v októbri 2015. Mesto už v roku 2011 vypracovalo v rámci programu Ministerstva kultúry SR Obnovme si svoj dom projekt na rekonštrukciu Robotníckeho domu. Mestu boli za týmto účelom poskytnuté prostriedky v hodnote 50 000 eur, ktoré sa však samospráva rozhodla vrátiť. Dôvodom bola nízka suma, ktorá by nedokázala pokryť komplexnú rekonštrukciu. Podľa primátora sa tak rozhodnutie vedenia mesta v minulosti ukázalo ako správne. Zdroj: Mgr. Barbora Winterová, tlačová tajomníčka mesta Banská Bystrica

Projekt je zameraný na dva objekty – na rekonštrukciu samotného Robotníckeho domu a úpravu okolitého areálu. Stavebné úpravy zabezpečia vznik nových moderných a bezbariérových priestorov, výmenu okien, zateplenie budovy či novú fasádu. Pribudnú i nové priestory pre záujmovo-umeleckú činnosť všetkých vekových kategórií. Robotnícky dom však čaká predovšetkým vybudovanie moderného javiska, osvetlenie a ozvučenie objektu, čo umožní usporadúvať aj náročnejšie kultúrne a spoločenské podujatia na vysokej úrovni. Banská Bystrica tak získa plnohodnotný priestor na organizovanie prestížnych koncertov a veľkých kultúrnych udalostí.

Týždeň japonskej kultúry

Japonský veľvyslanec J. E. Akio Egawa otvoril festival japonskej kultúry v Banskej Bystrici. Výstava Japonsko očami Slovákov bola v priestoroch Radnice na Námestí SNP inštalovaná od piatka 5. septembra do 11. septembra 2014. Banskobystričanom predstavila Ďaleký východ prostredníctvom našich krajanov, ktorí v Japonsku žili alebo pôsobili. Veľvyslanec Japonska zdôraznil, ako veľmi si váži, že sa Banská Bystrica ako prvé mesto na Slovensku zapojila do medzinárodného projektu Rok výmen medzi krajinami Vyšehradskej skupiny a Japonskom.

Na oficiálnom prijatí sa primátor mesta rozprával s veľvyslancom Japonska v Slovenskej republike najmä na tému možnej spolupráce. Ako povedal primátor mesta Peter Gogola, spolupráca v kultúrnej oblasti by mala prerásť do spolupráce v cestovnom ruchu a ekonomickej oblasti.

„Už túto jeseň by sme chceli prezentovať náš priemyselný park aj partnerom v Japonsku. Každá veľká spolupráca sa začína malými krokmi a ja ako takýto malý, no významný krok vnímam aj festival Týždeň japonskej kultúry, ktorý do Banskej Bystrice prinesie japonskú kinematografiu, kultúru a gastronómiu,“ povedal primátor mesta Banská Bystrica Peter Gogola.

Atmosféru medzinárodného festivalu japonskej kultúry v Banskej Bystrici v úvode zvýraznili filmy japonskej kinematografie. Vo štvrtok si filmoví fanúšikovia mohli pozrieť film Traja na ceste (Yajikita doutyu Teresuko, réžia Hirayama Hideyuki, 108 min). Piatkový večer patril nostalgickej spomienke na Tokio koncom päťdesiatych rokov vo filme Always (San-chome no Yuhi, réžia Yamazaki Takashi, 142 min.). Filmy, ktoré boli Slovensku zapožičané špeciálne pre festival v Banskej Bystrici, boli premietané bezplatne v pôvodnom znení s anglickými titulkami. Diváci tak mali možnosť počuť autentickú japončinu i jazykové akcenty. Zdroj Mgr. Martina Kanisová

34. ročník zborového spevu Viliama Figuša – Bystrého.

Dňa 7. a 8. novembra 2014 štrnásť speváckych zborov rozozvučalo mesto Banská Bystrica zborovým spevom.

Štrnásť speváckych zborov aj so zahraničnou účasťou sa predstavilo v Banskej Bystrici v rámci 34. ročníka zborového spevu Viliama Figuša – Bystrého. Mesto Banská Bystrica v spolupráci s Ministerstvom kultúry SR a Národným osvetovým centrom Bratislava nadviazalo na dobrú tradíciu vokálneho zborového umenia a pre milovníkov zborového spevu pripravilo veľký zážitok. Štrnásť speváckych zborov, z toho štyri banskobystrické, deväť slovenských a jeden zbor so zahraničnou účasťou čakal návštevníkov 34. ročníka festivalu zborového spevu Viliama Figuša – Bystrého. Zahraničný spevácky zbor Musica Viva z Báčskeho Petrovca v Srbsku je partnerským zborom domáceho speváckeho zboru Collegium Cantus. Návštevníci si mohli počas dvoch festivalových dní vypočuť tri festivalové koncerty a tiež súťaž miešaných speváckych zborov, na ktorej bolo prihlásených sedem súťažných zborov. Spevácke výkony súťažiacich hodnotila odborná porota, ktorá ocenila tri najlepšie zbory. Vyhlásenie výsledkov sa konalo na galakonzerte v sobotu 8. novembra 2014 o 18.30 hod. v radničnej Cikkerovej sieni. Vstup na všetky festivalové koncerty bol voľný. Festival zborového spevu Viliama Figuša - Bystrého s medzinárodnou účasťou dal počas viac ako troch desaťročí priestor a možnosť účinkovať 18 000 spevákom všetkých vekových kategórií a 215 zborovým telesám z mnohých štátov Európy, Spojených štátov amerických či Juhoafrickej republiky. Od roku 1992 nesie meno hudobného skladateľa Viliama Figuša - Bystrého. Festival sa z pôvodne regionálneho podujatia stal jedným z najvýznamnejších svojho druhu na Slovensku. V roku 1990 začal festival s prizývaním zahraničných účastníkov. Pravidelnými hosťami boli poprední hudobní skladatelia zborovej tvorby, muzikológovia, interpreti a publicisti. Na festivale odzneli mnohé skladby za účasti ich autorov - Zdenka Mikulu, Alfréda Zemanovského, Igora Bázlika, Jevgenija Iršaja a mnohých ďalších. Zdroj: Mgr. Barbora Winterová

Dievčenský spevácky zbor Dolce Canto

dirigent – Martin Kašša

Vystúpenia speváckeho zboru Dolce Canto boli ozdobou nespočetného množstva koncertov reprezentujúcich ZUŠ JC , ako aj mesto Banská Bystrica. Prezentoval sa na rôznych koncertných podujatiach, benefičných koncertoch, pravidelne vystupuje na vianočných koncertoch a zúčastňuje sa festivalov a súťaží zborového spevu na Slovensku. Spomeňme len Festival zborového spevu Viliama Figuša – Bystrého v Banskej Bystrici a súťaže mládežníckych speváckych zborov Mládež spieva: (Mládež spieva 2008 – krajská súťaž – Banskobystrický kraj: zlaté pásmo s pochvalou poroty, celoštátna súťaž: bronzové pásmo, Mládež spieva 2010 – krajská súťaž: zlaté pásmo, Mládež spieva 2012 – krajská súťaž: zlaté pásmo s pochvalou poroty, Mládež spieva 2014 – Krajská súťaž: zlaté pásmo s pochvalou poroty

Dievčenský spevácky zbor Dolce Canto bol založený v roku 2006. Teleso vzniklo z iniciatívy riaditeľky Základnej umeleckej školy Jána Cikkera Mgr. Evy Beňáčkovej a dirigenta zboru Mgr. art.

Martina Kaššu ako študijné a koncertné teleso, ktorého členkami sú žiačky a študentky banskobystrickej Základnej umeleckej školy Jána Cikkera.

Širokospektrálny repertoár zboru obsahuje viac ako 80 skladieb, ku ktorým sa každý rok pridávajú ďalšie. Repertoár zahŕňa diela všetkých štýlových období od renesancie až po súčasnosť. Teleso s úspechom spolupracovalo aj s Komorným sláčikovým orchestrom ZUŠ Jána Cikkera na interpretáciách skladieb z oblasti barokovej hudby. Úplne osobitú časť repertoáru tvoria balady, spirituály, gospelsy a úpravy populárnych piesní s originálnym inštrumentálnym sprievodom.

Banskobystrický festival autorov

Kniha SLOVOMfest Zostavila: Katarína Donovalová Zodpovedný redaktor: Mgr. Peter Klinec ©

Vydala: Verejná knižnica Mikuláša Kováča Banská Bystrica Rok vydania: 2014 ISBN 978-80-88783-57-2 EAN 9788088783572

Elena Cmarková

Pracovala v Slovenskej pošte, v súčasnosti je na dôchodku. Venuje sa tvorbe poézie. Je členkou literárneho klubu LITERA 2. Publikovala v zborníkoch literárneho klubu, v Slovenskom rozhlase, Literárnom týždenníku, Dotykoch a i. Doteraz vydala štyri zbierky poézie. Debutovala zbierkou Istoty (2004), pokračovala zbierkami Známky (2005) a Jesienky (2008), v roku 2013 jej vyšla ostatná zbierka Hranice. Pravidelne sa zúčastňuje literárnych prezentácií v Banskej Bystrici a regióne. Je členkou Spolku slovenských spisovateľov. Žije v Banskej Bystrici. Duo Antico Moderno

Andrej Turčín

Pochádza z rázovitej horehronskej obce Polomka. Prvými krokmi za poznaním hudby a hry na husliach ho sprevádzala pani učiteľka Natália Lema v ZUŠ v Heľpe. Na konzervatóriu J. L. Bellu v Banskej Bystrici, ktorého je absolventom, bol žiakom profesorov Mgr. art. R. Karvaya a MgA J. Juríka. V súčasnosti študuje na VŠMU v Bratislave v triede doc. J. Kopelmana. Od útleho detstva sa venoval folklóru. Neskôr bol členom FS Urpín v Banskej Bystrici. Na konzervatóriu sa zoznámil s Františkom Kubišom, zakladajúcim členom skupiny SLOVAK TANGO. Okrem tejto špecifickej skupiny spolupracujú aj vo viacerých iných komorných projektoch, kde sa špecializujú na rôzne hudobné žánre - argentínske tango (Tono per anima), francúzsky šansón (Sentimento quartet) a v neposlednom rade Duo Antico Moderno, ktoré sa venuje interpretácii barokovej, klasickej a súčasnej hudby. František Kubiš Pochádza z Detvy. Od malička sa venoval folklóru. Začínal ako člen detského súboru (Matičiarik). Pod vedením pani učiteľky Anny. Hodúlovej v detvianskej ZUŠ získal dobré základy v hre na akordeón a začal študovať tento nástroj u Mgr. art. M. Vaculčiaka na banskobystrickom konzervatóriu J. L. Bellu. Momentálne je poslucháč VŠMU v Bratislave v triede doc. R. Kákoniho. Ešte počas pôsobenia na konzervatóriu stál pri zrode nielen skupiny SLOVAK TANGO, ale aj iných komorných hudobných telies špecializujúcich sa na rozličné hudobné žánre – argentínske tango (Tono per anima), francúzsky šansón (Sentimento quartet) a duo Antico moderno, ktoré sa zameriava interpretáciu baroka, klasicizmu a súčasnej hudby

Peter Blaha

Povoláním stolár. Prvotné impulzy k práci s drevom našiel u otca. Vyrába bačovský riad: črpáky, naberačky, palice, fujary i výrobky z kože: pastierske kapsy, biče. Je držiteľom ceny: Cena Dr. Ladislava Lenga Instrumentum Excellens 1981, 2004 za signálne nástroje, 2006 za zvukové hračky, 2007 za rohy a trúby, 2008 za fujary a 2009 za píšťaly. Žije a tvorí v Banskej Bystrici.

Ján Ambróz

Povoláním právnik. Najpopulárnejší spevák na Slovensku v oblasti folklórnej hudby. Spevák pochádzajúci z horehronskej obce Telgárt s nezvyčajne krásnym hlasom. Na ľudovej scéne sa pohybuje už od roku 1982 a za túto dobu vydal už 6 samostatných CD nosičov s krásnymi horehronskými pesničkami. S ľudovou hudbou BORIEVKA, pod vedením Igora Gašpara, spolupracuje už viac ako 20 rokov. Okrem tejto hudby tiež dlhodobo spolupracuje s Orchestrom ľudových nástrojov Slovenského rozhlasu Bratislava. Získal množstvo ocenení – päťkrát Zlatú platňu a raz Platinovú, Cenu primátora mesta Banská Bystrica za rok 1998 a takisto získal aj Medailu za rozvoj folklórneho umenia. Žije v Banskej Bystrici.

Jozef Ďuriančík

Historik, geograf, publicista, profesionálny sprievodca cestovného ruchu. Narodil sa v Brusne. V oblasti histórie popularizuje predovšetkým Banskú Bystricu, povedľa sprievodcovskej činnosti sériou článkov v časopisoch: „My“, Bystrický Permon, Radničné noviny, vystúpením v Slovenskom rozhlase, rádiu Regina, Slovenskej televízii, televízii Markíza TA3 a TV Hronka. Podieľal sa na tvorbe rozhlasových relácií a tvorbe programov, ktoré propagovali osobnosti, udalosti a architektonické klenoty v dejinách medeného mesta. V roku 2010 vydal publikáciu Korene medeného mesta a v roku 2012 Po stopách Dominika Skuteckého. Žije v Banskej Bystrici. Martin Kubuš Vysokoškolský učiteľ na Katedre anglistiky a amerikanistiky Filozofickej fakulty UMB v Banskej Bystrici, kde vyučuje prekladateľsky zamerané predmety a vedie semináre zo súčasnej britskej literatúry. Venuje sa prekladu (W. Allen, Saki, P. deWitt, R. Aslan a pod.), ale i vlastnej literárnej tvorbe. Jeho veľkou vášňou je aj kapela 220 V, v ktorej hrá na bicích a ktorú spoluzaložil s frontmanom, gitaristom, spevákom a skladateľom kapely Tomášom Dobříkom (poznajú sa od základnej školy, pričom basgitarista kapely Michael Dove je jeho katedrový kolega). Žije v B. Bystrici, je ženatý a má dve malé dcéry.

Michael Dove

Michael vedie pestrý život učiteľa a prekladateľa na Katedre anglistiky a amerikanistiky Filozofickej fakulty UMB v Banskej Bystrici. Má rád bryndzu, lečo, koložvársku kapustu a rachot. K soundu kapely 220V prispieva najmä zamatovými tónmi basovej gitary.

Jana Gálfyová-Lilková

Pracuje v neziskovom sektore, píše poéziu a ROB – rodinný občasník, v ktorom reflektuje dianie vo vlastnej rodine. Je členkou literárneho klubu LITERA 2. Publikovala v zborníkoch literárneho klubu,

v Slovenskom rozhlase, Rádiu LUMEN, v časopisoch Slovo, Dotyky a v regionálnych periodikách. Žije v Banskej Bystrici.

Vladimír Homola

Spevák z Priechodu s atraktívnym speváckym i pohybovým prejavom, hráč na fujaru. Spolupracuje s ľudovou hudbou Juraja Pecníka, s ktorým vydal niekoľko CD nosičov s názvami: Cez hory a vršky (1998), Keď pôjdeš popred nás (1999), Spod Poľany na Kráľov hoľu (2003), Čierne ja oči mám (2006)... Od detstva sa venuje i rezbárstvu, svoj vzťah k drevu však naplno rozvinul až v neskoršom veku. S výrobou fujár priechodského a podpolianskeho typu, hladké i zdobené, začal v roku 2000. Svoje fujary signuje iniciálkami VH v rámečku. Žije a tvorí v Banskej Bystrici. Je dobre známy aj ako starejší na svadbách.

Jana Chorvátová

Autorku básnických zbierok Príťažlivosť zemska – príťažlivosť ženská; Pečatenie chvíle; Slováci poslovia slova; Dávkovanie nehy možno charakterizovať ako duchovne spriaznenú osobu s umením slovesným, hudobným a výtvarným. Narodila sa v Liesku, no jej životné osudy sú výrazne späté s Banskou Bystricou. Od roku 2002 je členkou Spolku slovenských spisovateľov. Ako stála členka literárneho klubu Litera 2, sa aktívne zúčastňuje na jeho akciách a v zborníkoch pravidelne od roku 1995 uverejňuje svoje verše. Príležitostne publikovala viaceré texty v regionálnych novinách Naša Orava, ORAVSKO, Gemerské zvesti, SME, Dotyky, Knižničných novinách ŠVK v Banskej Bystrici, Literárnom týždenníku, ale i v slovensko-českých časopisoch LR-MAGAZÍN i ALFACIT. Samostatne sa predstavila v mnohých poeticko-hudobných pásmach, v rádiu Regina, rádiu Lumen a v Slovenskej televízii.

Hana Košková

Do literárnej tvorby vstúpila v roku 1976 zbierkou Pod teplom krvi (1976), v ktorej sa sústredila na intímnu lyriku a materstvo, ale aj verše s povstaleckou tematikou. Za túto zbierku získala Cenu I. Kraska. Tradičné motívy rodiny, dedinského prostredia a medzigeneračných vzťahov na pozadí zážitkov z vlastného detstva spracovala v súbore lyricko-reflexívnych básní Spojitosť (1978), ktoré venovala svojmu otcovi. Ďalej nasledovali: zbierka spoločenskokritických básní Spätné zrkadlo (1982, Cena vydavateľstva Slovenský spisovateľ), ďalej Tvár pri tvári (1988), Vnútrozemie (1989), Záhrada, zviera vo mne (2000, Prémia Spolku slovenských spisovateľov), Náhrdelník z hrdličiek (2001), na ňu nadväzuje zbierka Súrodenci zo sna (2006). V poslednom období sa venuje aj próze, pre deti napísala Príbehy z Ľudožrútskej ulice (2007) a Mara medvedia. Povesti a legendy z Novohradu (2007). Koncom roka 2012 jej boli vydané až dve knihy, jedna zbierka poézie Robotnica na poslednú chvíľu a druhá pod názvom Uľa-Fuľa krotí farby.

Kuboš Juraj

Narodil sa v Trstenej, žije v Banskej Bystrici. V roku 2013 ukončil štúdium na Ekonomickej fakulte UMB v Banskej Bystrici. Jeho veľkou záľubou je práve fotografovanie, v ktorom sa snaží vzdelávať a sebarealizovať.

Kuniak Juraj

Juraj Kuniak je človek mnohých rozmerov: básnik, spisovateľ, vydavateľ, podnikateľ. V 70. rokoch (1973-1978) študoval elektroinžinierstvo na Českom vysokom učení technickom v Prahe, ktorá mu pomáhala otvárať dvere do poézie a umenia vôbec. Debutoval zbierkou básní Premietanie na viečka (1983), ktorá získala cenu Ivana Kraska. Jeho druhá básnická zbierka Kúsok svetového priestoru (1994) s doslovom Milana Rúfusa bola ocenená v čitateľskej ankete Knižnej revue Kniha roka 1995. Ďalej vydal historickú esej Pán Černovský (1991), lyrickú prózu Súkromný skanzen – Etudy o etniku (1993, spoluautor fotograf Juraj Čech), básnickú skladbu Blúdivý nerv (1995), básnické epištoly Cor cordi (2001), autobiograficky ladenú zbierku Lyrických poviedok Nadmorská výška 23 rokov (2002), postmoderný triptych básnických próz Púť k sebe (2003), knihu Čiara horizontu (rovnomená báseň v 27 jazykoch, 2008), zbierku básní Zápisník lyrického spravodajcu / Notebook of a Lyrical Correspondent (2008) a monografiu maliara Jána Kudličku Mystérium krajiny /Mystery of Landscape (2008, spoluautor Ján Kudlička), ktorá bola ocenená prémieou Literárneho fondu. Pre deti vydal leporelo Pozrime sa cez básničku (1989). Výber z poézie mu vyšiel pod erbovým názvom Skálna ruža (2004). O jeho živote, tvorbe a ceste okolo sveta natočil režisér Martin Šulík dokumentárny film Obrázky zo súkromia (Slovenská televízia, 1996). Literárny vedec Milan Jurčo napísal o ňom monografiu Obnažovanie koreňov, Paralely života, tvorby a reflexií Juraja Kuniaka (2007). Je členom PEN klubu a Klubu nezávislých spisovateľov. Za svoju tvorbu získal viaceré ocenenia vo svete, vrátane čestných doktorátov v USA a Číne. Žije v horskej obci Kordíky v Kremnických vrchoch.

Karol Langstein

Je zamestnaný na Mestskom úrade v Banskej Bystrici – Odbor sociálnych vecí – Oddelenie sociálnej a krízovej intervencie na pozícii vedúceho oddelenia. V roku 2004 bol ocenený Najvyšším vyznamenaním Slovenského červeného kríža I. stupňa – Za obetavosť, humanitu, dobrovoľnú službu. V roku 2006 získal „Cenu detského úsmevu – 2006“ od detí z detských domovov prostredníctvom OZ SPDDD „Úsmev ako dar“. Detskému čitateľovi sa však meno Karol Langstein spája s knižkou Banskobystrické šibalstvá (2009), Banskobystrické šibalstvá 2 (2010), Banskobystrické šibalstvá ...3 : Príbeh stále pokračuje (2012), v ktorých ožíva história nášho mesta či rozprávkové bytosti. Na pozadí šibalstiev dvoch malých chlapcov, autor podáva ucelený pohľad na históriu Banskej Bystrice očami dieťaťa.

Michal Lunter

Vyštudovaný softvérový analytik a programátor, pracujúci v oblasti obchodu v strojárskych firme, ktorý sa intenzívne venuje umeniu. Tento mladý a nadaný umelec vytvára diela, ktoré inšpirujú ľudí v rôznych kútoch sveta. Ako podklady k svojim dielam používa akrylový papier, plátno, sololit, stavebný polystyrén a kombinácie. Inšpiráciu čerpá z hudby, filmov, kníh, internetu, prírody, z ľudí a zo svojho vnútra. Pochádza z Polomky

Ľudovít Majer

Narodil sa v Banskej Bystrici, ale rané detstvo prežil v blízkej dedinke Svätý Jakub. Promovaný na Elektrotechnickej fakulte SVŠT v Bratislave. Písaniu sa venuje približne od roku 1988, kedy začal uverejňovať svoje aforizmy a epigramy v časopise Roháč a neskôr aj v ďalších vtedajších periodikách, dokonca aj v zábavných reláciách Slovenského rozhlasu. Príležitostne sa venuje aj poézii. S jeho tvorbou sa môžete stretnúť na stránka Literárneho (dvoj)tyždenníka a programového dvojtýždenníka TELE plus. V roku 2013 vyšla jeho prvá knižka pod názvom Ľudové slovesnosti.

Zuzana Očenášová

V roku 2007 absolvovala kurz v banskobystričskom ÚĽUV-e pod názvom Drotárske techniky a spracovanie drôtu. Kurz akreditovaný Ministerstvom školstva SR. Od roku 2010 sa ako samouk venuje maľbe na hodváb. Svoje výrobky prezentovala na vianočných trhoch v Poprade, na vianočných a veľkonočných podujatiach poriadaných Horehronským múzeom v Brezne. Predstavila sa aj na výstave, ktorej usporiadateľom bol Ľudov, n.o. Banská Bystrica.

Janka Olejová

Narodila sa v Krupine. Žije v Banskej Bystrici. V roku 2013 maturovala na Gymnázium J. G. Tajovského v Banskej Bystrici. V súčasnosti študuje na Lekárskej fakulte Univerzity Palackého v Olomouci. O literatúru, čítanie či písanie sa zaujíma od útleho detstva. Už na Základnej škole J. C. Hronského v Krupine jej vyšla prvá básnická zbierka Šepot dažďa (Krupina, 2009). Napísala ju pod pseudonymom Eva Červienková- Koctúrová. V roku 2013 jej vyšla druhá zbierka básní Nemôžem mať všetko, kam by som to dala. Aktívne sa zapájala do literárnych súťaží. Od roku 2012 je členkou skupiny poetov Generácia NULA a literárneho klubu LITERA 2 v Banskej Bystrici. Publikovala v zborníkoch Litera 2 a literárnom časopise Dotyky. Okrem poézie sa rada venuje hudbe a spevu. Obzvlášť jej učarovali francúzske šansóny a jazz. V rokoch 2011 a 2012 sa zúčastnila speváckej súťaže vo Frankofónnej piesni. Tam sa spoznala a nadviazala znamenitú spoluprácu s kapelou Pas De Pitié.

Anna Ondrejková

Anna Ondrejková sa narodila v Liptovskom Mikuláši. Maturovala na Strednej všeobecno-vzdelávacej škole v Liptovskom Mikuláši. Prvé básne uverejňovala od prvej polovice 70. rokov 20. storočia v týždenníku Nové slovo, v jeho rubrike s názvom Z najmladšej poézie, ktorú v tom čase viedol básnik Vojtech Mihálik. Momentálne pracuje v Okresnej knižnici Gašpara Fejérpataky-Belopotockého v Liptovskom Mikuláši. Žije v neďalekom Bobrovci. Poézia: Kým trvá pieseň (1975), Snežná nevesta (1978), Plánka (1984), Sneh alebo Smutná jablň plná nedozretých pávov (1993), Nespavosť (1994), Skoromed skorokrv (1998), Havrania, snová (2000, súkromná tlač)

Jana Orlická Je vynikajúcou džezovou interpretkou, šansoniérkou, spieva rôzne etnické, cigánske a židovské skladby. Hoci je kresťankou, stala sa tvárou Židovskej náboženskej obce. Tvrdí, že

základom hudby je komunikácia medzi ľuďmi a preto sa nevyhýba ani skladbám v takých zložitých jazykoch a nárečiach ako aramejčina, či jemenitské ladino. V roku 2013 prevzala Cenu primátora za významné umelecké výkony v oblasti hudby, reprezentáciu mesta Banská Bystrica a pätnásťročné aktívne pôsobenie v oblasti kultúry a umenia.

Marcel Páleš

Pochádza z Poltára a v súčasnosti pôsobí ako redaktor v rádiu Regina v Banskej Bystrici. Vyštudoval učiteľstvo SJL-EV na Univerzite Mateja Bela v Banskej Bystrici, kde mu za jeho tvorivé aktivity bolo udelená Mimoriadna cena rektorky. Jeho tvorba sa sústreďuje nielen na prozaické a poetické žánre, ale veľkou časťou sa angažuje aj v motivačných článkoch, cez ktoré sa najčastejšie dotýka problematiky zmyslu života. Snaží sa "nakopávať" ľudí k aktívnemu životu a k láske – nabáda ich pozastaviť sa a zamyslieť nad maličkosťami a mnohým prehliadaným. Debutoval dobrodružným románom Keď slnko nezapadá (2010, ilustroval Jaro Slabej). V roku 2012 sa narodila jeho básnická zbierka Veľký tresk a malá treska. V apríli 2014 predstavil príbeh Michaely Urban v knihe Malý príbeh Veľkej nádeje. Moderuje a tvorí reláciu Slovo na zahryznutie v rádiu Slobodný vysielateľ, kam pozýva zaujímavých hostí. Je autorom myšlienky a hlavným organizátorom nového literárneho festivalu SLOVOMfest.

Peter Papšo

Narodil sa v Banskej Bystrici. Študoval na Pedagogickej fakulte UMB v Banskej Bystrici, kde získal postupne bakalársky titul v odbore sociálna práca, magisterský titul v odbore sociálna pedagogika a titul PhD. v odbore pedagogika. 12. 10. 2012 po úspešnom vykonaní rigorózneho skúšky a obhajobe rigorózneho práce bol slávnostne promovovaný a bol mu udelený titul doktor filozofie (PhDr.). Od roku 2006 až doposiaľ pôsobí ako vysokoškolský učiteľ na Katedre sociálnej práce Pedagogickej fakulty Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici. Literárne činný bol už na leveckom gymnáziu. Zapájal sa aj do rôznych literárnych súťaží. V roku 2000 získal čestné uznanie v literárnej súťaži Európa v škole, v roku 2004 čestné uznanie v literárnej súťaži Cena Andreja Chudobu. V tom istom roku debutoval so svojou prvou básnickou zbierkou Keď odídeš, zhasni... (Banská Bystrica, 2004). Druhú básnickú zbierku vydal o 3 roky neskôr pod názvom Pár slov (Poniky, 2007). Tretiu básnickú zbierku vydal v roku 2012 pod názvom Voľne si lietam (Banská Bystrica, 2012). Od roku 2003 je členom literárneho klubu LITERA 2 a pravidelne publikuje v jeho zborníkoch. V roku 2007 sa začal venovať aj tvorbe piesňových textov, pričom spolupracoval napríklad s Petrom Cmorikom, či banskobystrickou skupinou Fervido.

Sopranistka Dominika Doniga

Dominika Doniga Stráňavská je niečo ako zázračné dieťa. Pochádza z muzikantskej rodiny, jej otec Jaroslav Stráňavský je známy hudobník a producent vážnej a folklórnej hudby, a takže malá Dominika sa publiku predstavila už ako 2 a pol ročná speváčka v sprievode detskej ľudovej hudby. Ako päťročná sa roku 1990 predstavila dokonca celej Európe na okruhu talianskej televízie RAIUNO, keď naučila dokonca talianske deti spievať slovenskú ľudovú pieseň Tancuj, tancuj, vykrúcaj... Tam sa zoznámila aj so slávnym hercom Rogerom Moorom, ktorý veľký detský program

moderovať. Dominika sa hudbe a spevu oddala naplno, spev vyštudovala na Konzervatóriu J. L. Bellu v Banskej Bystrici a na VŠMU v Bratislave u prof. Zlatice Livorovej. V roku 2005 sa stala laureátkou celoslovenskej súťaže študentov slovenských konzervatórií. Niekoľkokrát sa táto húževnatá a talentovaná speváčka úspešne zúčastnila aj Zorničkinho slávika či Slávika Slovenska, no výstup na to pomyselné finálové bidielko jej vždy o krôčik ušiel. Dnes je táto mladá sopranistka stálym hosťom Štátnej opery v Banskej Bystrici, koncertuje nielen na Slovensku, ale aj v zahraničí, nezabúdajúc ani na slovenskú ľudovú pieseň, ktorej sa príležitostne venuje doteraz... Sopranistka Dominika Doniga, rodená Stráňavská, z Banskej Bystrice je novým operným talentom. Často pôsobí v zahraničí, umelecky činná je i na Slovensku. V roku 2014 hosťovala na operných scénach v Banskej Bystrici a Košiciach. Mladá umelkyňa hovorí: Bystrickú operu považujem za svoj operný domov. Od piatich rokov som v tej budove doslova vyrastala, keďže mama je členkou orchestra a cítim sa tu vďaka ľuďom, čo v nej pôsobia skutočne ako doma. V roku 2008 som dostala prvú úlohu, Marku v Krútnave, odvtedy som tam naštudovala niekoľko ďalších postáv, väčšina z inscenácií je stále v repertoári opery a mám s nimi spojené krásne spomienky, tak je to aj v prípade inscenácie Macbeth. V auguste 2014 bola na štipendiu v Bayreuthe vďaka Združeniu Richarda Wagnera v Brne. Zážitky z diela Richarda Wagnera, zážitok, nielen z opier samotných, ale aj z celkovej atmosféry festivalu vyvrátili mnohé zabehnuté tvrdenia, ktoré o jeho diele bez kritického zhodnotenia a znalosti začala nevedome preberať. Z Bayreuthu išla opäť do Innsbrucku, kde získala novinársku akreditáciu na festival barokovej hudby Innsbrucker Festwochen der alten Musik, kde počas 12 dní absolvovala 3 operné produkcie a 9 koncertov, urobila niekoľko interview s účinkujúcimi umelcami a s organizátormi, a tak sa mi podarilo spoznať fungovanie a piliere tohto festivalu. Na konci septembra sa jej podarilo dostať akreditáciu na barokový festival do Ambronay, ktorému napriek veľkým menám barokového sveta panovala nádherne rodinná atmosféra s nádychom mystiky, keďže celý festival prebiehal v opátstve Notre Dame z konca 8. storočia. Všetky tri festivaly jej splnili niekoľko diváckych snov, umožnili spoznať fascinujúcich umelcov, hudobných kritikov z medzinárodne uznávaných periodík a najmä trochu nahliadnúť do ich myslenia, spôsobu a prístupu k práci, k ľuďom a životu – a to bola predovšetkým vytrvalosť, pokora, jednoduchosť, prístupnosť a radosť zo života a z možnosti slúžiť spoločnosti takým naplňujúcim prostriedkom, akým hudba je. V Banskej Bystrici absolvovala i hlasový workshop s handicapovými hercami z Divadla z pasáže a podieľala sa na príprave predstavenia s názvom Omylom.

Knihy o Banskej Bystrici

Radvaň – monografia obce 2. doplnené vydanie, 2014 Vladimír Sklenka a kol., vydal DALI BB s.r.o.

Monografia Radvaň obce 2. doplnené vydanie

Na monografii venovanej bývalému jarmočnému mestečku spolupracovalo viac ako dvadsať autorov. Trhové mestečko Radvaň, v súčasnosti mestská časť Banskej Bystrice, má novú monografiu venovanú svojej minulosti. Na jej tvorbe sa podieľal vyše 20-členný autorský kolektív pod vedením historika Vladimíra Sklenku. Publikácia je venovaná pamiatke významného slovenského architekta Igora Thurza, ktorý bol rodinne spätý s Radvaňou. Plnofarebná monografia,

s vyše 400 obrazovými a fotografickými prílohami, pozostáva zo 14 kapitol z oblasti archeológie, histórie, ľudovej a svetskej architektúry, heraldiky a samosprávy mestečka. Súčasťou sú aj spomienky rodákov a osobností Radvane. Samostatná časť je venovaná histórii Radvanského jarmoku.

"Čitateľ si v nej nájde množstvo zaujímavostí, ktoré sa viažu k tomuto slovenskému mestečku. Dočíta sa o unikátnom radvanskom kostole z 13. storočia, zasvätenému Panne Márii, ktorý bol postavený na vrchu Hôrka. Na Hôrke sa našli pri stavbe veže kostola v 17. storočí keltské mince, ktoré dokladajú starobylosť tohto miesta. Dozvie sa tiež o kaštieľoch šľachtickej rodiny Radvanských, či o kaštieli Mateja Korvína, ktorý bol zničený pri bojoch počas 2. svetovej vojny," hovorí Sklenka.

Kaštieľ Radvanských stojí dodnes, akurát že je zdevastovaný. Na jeho opravu nie sú peniaze. Podľa Sklenku sa tam však v minulosti nachádzali také unikáty, ako posteľ Márie Séciovej, známej vďaka svojej kráse ako Muránska Venuša, množstvo obrazov a nádherného nábytku, ktorý ostal zachytený na fotografiách. Radvanský jarmok aj osobnosti mestečka sú dôležitou témou knihy. V monografii sa spomínajú aj kuriozity, ktoré boli rovnako v kaštieli, železný kôl, na ktorý počas Prešovských jatiek nastokli hlavu nevinného Juraja Radvanského pre účasť na sprisahaní proti kráľovi. Nechýbajú legendy o tajných chodbách v Radvani, ale aj o skutočnej tajnej chodbe v Radvanskom kaštieli do miestnosti, kde sa ukrývalo sedmohradské knieža Juraj Rákoci. "Radvanský jarmok sa začínal každý rok 8. septembra na sviatok Panny Márie. Cez spomienky Gustáva Zechentera Laskomerského a Jozefa Gregora Tajovského sa čitateľ môže preniesť do jeho atmosféry v 19. storočí. Medzi osobnosti Radvane, okrem členov šľachtickej rodiny Radvanských, patrí slovenský národovec a básnik Andrej Sládkovič, Ján Babilon, autor prvej kuchárskej knihy v slovenskom jazyku Július Thurzo, ktorý bol námorným kapitánom a plavil sa po svetových oceánoch a moriach, ale aj Anton Anderle, svetoznámy bábkar," približuje Sklenka.

Autori sa v monografii venujú aj novším dejinám, ktorými je asanovanie historickej Radvane, jej pripojenie k Banskej Bystrici v roku 1966, výstavbe sídliska Fončorda v historickom chotári Radvane a tiež výstavbe nového sídliska v 80-tych rokoch 20. storočia.

Kremnička - monografia obce 1.vyd.2014, Marcel Pecník, Vladimíra Luptáková a kol., vydala Agentúra MP, s.r.o. a Stredoslovenské národopisné združenie B.B.

Ako sme tu žili - život v Banskej Bystrici obrazom i slovom 2014, Vladimír Bárta a kol., vydal ABART press., Slovenská Ľupča

Fotokniha o meste – 2014, Eduard Genserek

Radvanský jarmok v minulosti-2014, Vladimír Sklenka, DALI BB s.r.o.

Lexikón obcí a ich pamiatok - Banská Bystrica a okolie 2014, Vladimír Sklenka, vydal CEPROCER

Za živa v Bystrici – zbierka pohľadníc Bohuslava Markusa

Čak si z Bystrici? 2.rozšírené vydanie 2014, Dušan Klimo, vlastným nákladom

Kniha : Najstaršie osídlenie

Autori: MÁCELOVÁ, Marta Rok vydania: 2014 Vydavateľstvo: In: Hronček, Pavel a kol.: ...obe obce svätoondrejské...Kniha o krajine, dejinách a ľuďoch Brusna, Martin : Neografia. Vydala obec Brusno, s. 53-58. ISBN 978-80-971630-8-2

Svätý Cyril a Svätý Metod 1150 rokov živého odkazu-2013, Marcel Pecník a kol., vydala Agentúra MP, s.r.o.

Šalková - monografia obce, 2013 Marcel Pecník a kol., vydalo Stredoslovenské národopisné združenie B.B.

Príbeh ľudí a peňazí - peňažná reforma v Československu v roku 1953 vyd. 2013, Marcel Pecník a Tomáš Novanský, vydala Agentúra MP, s.r.o.

Osobnosti mesta Banská Bystrica 1., 2013, kol. autorov, vydalo mesto B.B.

Po stopách architekta Ladislava Eduarda Hudeca - slov., angl., maď. publikácia 2013, Klára Kubičková a kol., vydal C.A.L.E.H.n.o.

Duch v kameni – župný dom, sídlo ŠVK v Banskej Bystrici, vydala ŠVK 2013

Pamätihodnosti mesta Banská Bystrica 1., 2012 kol. autorov, vydalo mesto B.B.

Po stopách Dominika Skuteckého 2012, Jozef Ďuriančík, vlastným nákladom

Spríevodca po Banskobystrických cintorínoch 2012, vydalo mesto B.B.

Lesy v dejinách Zvolenskej stolice 2011, Pavol Maliniak a kol., vydali Lesy Slovenskej republiky

Drevorubači a uhliari v lesoch Banskej Bystrice 2010, Oto Tomeček , vydala Fakulta humanitných vied UMB v Banskej Bystrici

Korene medeného mesta 2010 , Jozef Ďuriančík, vlastným nákladom

Lesy mesta Banská Bystrica - história a súčasnosť 2009, kolektív autorov, vydali Mestské lesy s.r.o. Banská Bystrica

Pamätníky a pamätné tabule - Banská Bystrica, 2009, vydala Verejná knižnica Mikuláša Kováča v Banskej Bystrici

Osídlenie Zvolenskej kotliny od včasného stredoveku do polovice 19.storočia, 2009, Oto Tomeček a kol., vydala Fakulta humanitných vied UMB v Banskej Bystrici--

Polstoročie kvalitnej kultúry - 50 rokov PKO, Ľubica Laššáková, vydal Banskobystrický samosprávny kraj, MPM s.r.o. Banská Bystrica Vydané: [Banská Bystrica] : [Ľubica Laššáková], [2012]. Vydanie: [1. vyd.] ISBN: 9788097127039 (viaz.) Fyzický popis: 83 s. :

9. apríla 2012 získala kniha v Štátnej vedeckej knižnici 1. cenu 6. ročníka súťaže „Najkrajšia kniha a propagačný materiál o Slovensku za rok 2012“. V kategórii „Knihy o mestách - monografické publikácie“ získala prvé miesto kniha publicistky a komunálnej političky PhDr. Ľubice Laššákovéj „Polstoročie kvalitnej kultúry- 50.rokov PKO“. „Chcem sa poďakovať bývalej riaditeľke PKO Lydke Baranovej, ktorá mi umožnila počas môjho pôsobenia v tejto mestskej príspevkovej organizácii pracovať aj na monografii, priateľom a Banskobystrickému samosprávnemu kraju za finančnú podporu pri vydaní knihy, fotografom a ďalším spolupracovníkom za pomoc pri jej zostavení a napokon aj riaditeľke ŠVK Olge Laukovej, ktorá monografiu prihlásila do súťaže,“ povedala nám po prevzatí ocenenia Ľubica Laššáková, bývalá novinárka, mestská a regionálna poslankyňa, ktorá v súčasnosti vykonáva funkciu predsedníčky Obvodného úradu v Banskej Bystrici.

Monografiu začala autorka písať koncom roka 2011. Vtedy PKO oslavovalo 50.výročie svojho založenia a dokončila ju v apríli 2012. Krst knihy o polstoročnici PKO sa bez veľkých fanfár konal vlni v septembri počas 355. Radvanského jarmoku, ktorý sa práve vďaka iniciatíve pracovníkov PKO zapísal do Reprezentatívneho zoznamu nemotného kultúrneho dedičstva Slovenska a teraz ašpiruje aj na zápis do UNESCO.

„Monografiu som písala s láskou ku všetkým vzácnym ľuďom, ktorí sa počas 50 rokov zaslúžili o kvalitnú kultúru pod značkou PKO. Kniha nie je určená na komerčný predaj, rozdala som ju do takmer dvadsiatky verejných knižníc v SR a šíri sa ďalej. Služi na propagáciu PKO a mesta Banská Bystrica, aby sme nezabudli na svoju kultúrnu históriu,“ dodala Ľubica Laššáková.

Banskobystrický Park kultúry a oddychu vznikol na prahu „zlatých šesťdesiatych“, v atmosfére tvorivosti a elánu. Boli to prúdy vážnej hudby, zborového spevu, spoločenského tanca, populárnej piesne a folklóru, spoločenského a ľudového tanca, jazzu, big-beatu, ochotníckeho divadla, súborov, folku, country. V Banskej Bystrici vznikli najstaršie festivalové podujatia na Slovensku vôbec: festival zborového spevu V. F. Bystrého, Festival tanca, Bystrické zvony, Dixielandový festival, Hrajteže mi hrajte, ľudové remeslá. Vystúpili tu spevácke hviezdy ako Karel Gott, Hana Hegerová, Hana Zagorová, Pavel Hammel, osobnosti Národného divadla, Radošínske naivné divadlo či velikáni jazzu. PKO vždy vytváral priestor pre rôzne amatérske umelecké zoskupenia. Vzťah k umeleckým žánrom a kultúre tu našlo niekoľko generácií divadelníkov, tanečníkov, spevákov, folkloristov. Niektoré pozoruhodné projekty sa v Banskej Bystrici robili skôr, ako v Bratislave. Spomeňme megakoncerty Nazaret, Jetrotuul či ďalšie veľké rockové a dixielandové festivaly. Bývalá riaditeľka a dlhoročná pracovníčka PKO Lýdia Baranová označila 50-ročnú značku PKO vlastnými slovami: „Vo voľnej interpretácii to znamená Pokora, Korektnosť, Oddanosť ku kultúrnym hodnotám mesta.“

Pas de pitié

je francúzska hudba v podaní slovenskej kapely, víťazov súťaže “Concours de la chanson francaise.” Skladby interpretujú vo vlastných zaujímavých aranžmánoch, čím chcú vyjadriť svoj názor na

francúzsky a slovenský šansón. Zoskupenie sa začalo formovať okolo súťaže vo Frankofónnej piesni v roku 2008. Bolo to ich prvé vystúpenie. Prvenstvo aj na medzinárodnej úrovni obhájili trikrát za sebou. Jej súčasní členovia: Jozef Sivák (gitara), Šimon Mackov (klavír), (Matúš Kucbel, spev) stáli na jej počiatku, Peter Havran (basová gitara), Ivan Haľak (bicie a cajon). Najmladšími prírastkami sú Janka Olejová a Marek Krajč.

Štefan Pelikán Významný slovenský akademický sochár. Žije a tvorí v Lietavskej Lúčke. Študoval na Akadémii výtvarných umení v Prahe. Po ukončení štúdia pracoval na Krajskom zväze spotrebných družstiev (1956 – 1970) a od roku 1970 je výtvarníkom v slobodnom povolání. V tvorbe dominuje sochárska práca od monumentálnych pamätníkových diel svetského i sakrálneho charakteru až po drobnú plastiku, pamätne medaily a plakety s dôrazom na portrét. Z jeho rozsiahlej tvorby je v Žiline Pamätník s bustou Jozefa Gabčíka (bronz – 2002), pamätná tabuľa Georgesa de Lannuriena na Základnej škole na Hájkiku, z monumentálnej tvorby na výstavisku Sympomech Mechanizmus (liaty betón, hliník – 1970), v areáli SPP Plameň (liaty betón – 1972) a tvorba v architektúre Matka (keramika – 1975) v žilinskej nemocnici, Dom smútku Zástranie Plačky (tepaná mosadz – 1981) a Dom smútku Zádubnie Plačky (tepaná mosadz – 1990). Je nositeľom vysokých domácich a zahraničných ocenení, Žilinský samosprávny kraj udelil 17. decembra 2003 akademickému sochárovi Štefanovi Pelikánovi ocenenie Čestný občan. V roku 2009 prevzal cenu Európskej únie umenia za sochársku a maliarsku tvorbu. Sonyta Music Je súkromným vzdelávacím zariadením pre detičky od malička do 18 rokov zo sídlom na ZŠ Moskovská na Fončorde a s pobočkou v Sásovej v Podnikateľskom inkubátore. Spolupracuje s MC Hviezdička a s bystrickými materskými školami. Všetky vzdelávacie aktivity prebiehajú zábavnou, zážitkovou formou prostredníctvom hudby. Autorkou programu pre najmenších je Mgr. Soňa Kopčanová, ktorá vypracovala hudobno – vzdelávací program „ Krtkova zázračná muzika “. Z autorskej dielne Soňa Kopčanová – Pavol Janíček - Dušan Slobodník vzniklo 21 nových, slovenských pesničiek pre deti, ktoré sú základom programu. Program navštevujú už detičky od 4 mesiacov až do 4 rokov v sprievode rodiča, ktorý sa aktívne zapája do všetkých činností. Pokračovaním je program „Čarovná flauta s pesničkami“, od 4 -7 rokov, ide o zábavnú výuku hry na zobcovej flaute hranú do moderných hudobných podkladov. Maminky s bábätkami si môžu zatancovať na kurze „ Baby salsa“, deti od 4 rokov v kurze „ Mini disko“. Súčasťou Sonyta Music je od júna 2012 aj „Škola angličtiny HELEN DORON EARLY ENGLISH“. 13 Igor Šimeg VŠMU v Bratislave, muzikálová réžia na JAMU v Brne, Letná škola pantomímy Ladislava Fialku v Prahe, Škola tanca v Budapešti a Nová scéna v Bratislave, spolupráce s televíziou, vlastná televízna detská Livetalk show a viac než 30 postáv svetového hudobno - dramatického repertoáru dláždí umeleckú cestu skúseného interpreta a tvorcu. Viacero úspešných turné so spevohrou NS po Taliansku, Rakúsku, Nemecku je jednou časťou umeleckého života spievajúceho herca, režiséra a kreatívca – They´replayingour song, Mizantropiáda, Grandhotel, My fair Lady, Can-can, Noc v Benátkach, Čardášová princezná, Cigánsky barón, Kráľ bláznov, Zo života hmyzu, Cyrano z predmestia, Cigáni idú do neba a mnoho ďalších mu vyniesli ocenenie Literárneho fondu a Klubu reklamných agentúr Bronzového klinca. Bol interpretom a režisérom generačnej výpovede mladých umelcov v projektoch Fugarová šou a Rýchlokurz geniality. Je autorom umelecko-propagačného projektu Slovakia for the World.

Jaroslav Škoda

Narodil sa v Dubovej. Je vyučený zámočník. Venuje sa výrobe fujár a píšťal – koncoviek, dvojačiek. Je aj hráčom na tieto nástroje. Svojej záľube sa venuje od roku 1980. Učil sa od miestnych výrobcov a výrobcov z Podpoľania. Rád prezentuje svoju výrobu aj na podujatiach pre školskú mládež. Na celoštátnej výstave TVORIVÉ ZÁUJMY ČLOVEKA 2005 v Liptovskom múzeu v Ružomberku získal cenu a Pamätný list za ľudové hudobné nástroje. Žije a tvorí v Banskej Bystrici.

Michaela Urban

Vyštudovala učiteľstvo slovenského jazyka a literatúry a etickej výchovy na Univerzite Mateja Bela v Banskej Bystrici. Veľmi rada píše, počúva hudbu a trávi čas s priateľmi. Okrem toho pracuje ako redaktorka pre športový portál a jednou z jej vášní je futbal:) ale len z pozície diváka:). Je hlavnou postavou knihy Marcela Páleša s názvom Malý príbeh veľkej nádeje. Marcela Václavková Konrádová Je doktorkou sociálnej práce, magisterkou sociálnej pedagogiky a vysokoškolské vzdelanie si doplnila štúdiom manažmentu na Britskej vysokej škole a mnohými kurzami. Napriek svojmu ťažkému zdravotnému postihnutiu aktívne pracuje so seniormi, deťmi a ľuďmi s handicapom. Jej zámerom je odstraňovať bariéry a ponúknuť zdravotne postihnutým druhú šancu. Jedným z výnimočných projektov v tejto oblasti bola aj realizácia Chránenej dielne – tréningového centra pre handicapovaných, ktoré ako jediné v Banskobystrickom kraji vytvára pracovné príležitosti pre ľudí s telesným a zmyslovým handicapom. Je predsedníčkou Občianskeho združenia Prístav nádeje. Je aj autorkou Zbierky básní, spoluautorkou prvého slovenského románu Minulosť ťa dostane a knihy pod názvom Na dobu určitú. Je nositeľkou Ceny primátora za rok 2012. 14 Michal Várošík Pracuje ako rozhlasový redaktor v Rádiu Regina v Banskej Bystrici. Rád spoznáva nových ľudí, miluje zamýšľanie sa nad bežnými i nevšednými javmi, spoločnosťou, politikou. Je závislý na knihách a chutnej káve. Neznáša konanie hlupákov a lenivcov, ktorí na svojom živote nechcú nič zmeniť, ale nevzdávajú sa zmeniť iných.

Marek Zákopčan

Narodil sa v Banskej Bystrici. Vyštudoval Fakultu humanitných vied UMB v Banskej Bystrici a teraz pracuje ako stredoškolský učiteľ (SJL, DEJ). Jeho tvorbu možno charakterizovať ako „všehochuť“. Na svojom konte má totiž román určený pre nežné, romantické ženské duše Zradná vášeň (2008), krimipríbehy Mesto tieňov (2008) môžu čitatelia poznať z televízie, Nevinní zmätkári (2010) a Zachovajte paniku! (2014) sú komédiami pre všetky vekové kategórie a Plamene hriechu (2013) sú historickodobrodružný román.

Jubilejné 20. Majstrovstvá sveta vo varení a jedení bryndzových halušiek

14. júna 2014 sa uskutočnili v Banskej Bystrici jubilejné 20. Majstrovstvá sveta vo varení a jedení bryndzových halušiek. Súťažiaci si merali sily v jedení a varení halušiek. Na banskobystričskom plážovom kúpalisku sa konali dvadsiatykrát. V hlavnej kategórii štvorčlenných družstiev, ktorých úlohou bolo z 3,5 kilogramu zemiakov uvariť čo najrýchlejšie chutné halušky a rovnako rýchlo ich zjesť, súťažilo celkom šesť družstiev, medzi ktorými boli aj súťažiaci zo Srbska a Maďarska. Prvenstvo z minulého roka obhájilo družstvo Klub K z Banskej Bystrice.

Cena za najkrajšiu poštovú známku sveta

Po prvý raz v histórii Slovenská pošta, a. s, získala 29. septembra Cenu za najkrajšiu poštovú známku sveta s kresťanskou tematikou v súťaži II Premio Internazionale d'arte filatelica San Gabriele.

Ako sa žilo na Slovensku pred novembrom 1989.

Asi 200 ľudí, ktorí si prišli zaspomínať na časy nedávno minulé, čakali stovky predmetov, ktoré sprevádzali každodenný život vtedajšej generácie. Obložené chlebičky, ruské vajcia či kofoly v štýle retro vítali 17. novembra 2014 na Radnici v B. Bystrici návštevníkov výstavy o tom, ako sa žilo na Slovensku pred novembrom 1989.

Unikátna Cisárska vizitácia

Mesto Banská Bystrica pre svojich obyvateľov i návštevníkov po minulom roku opäť pripravilo unikátnu Cisársku vizitáciu, ktorá v sobotu 26. júla vyvrcholila vo svojom prvom oficiálnom ročníku. Na Námestí SNP sa v sobotu uskutočnila pripomienka cisárskej návštevy spred 250 rokov.

Obnovený amfiteáter a veľký festival Rockscape 2014

Banská Bystrica má obnovený amfiteáter na ktorom bol aj veľký festival

Banskobystričania získali obnovený amfiteáter ,svoj schátralý vzhľad zmenil na nový. Premiérovu sa tam uskutočnil veľký hudobný festival. Banskobystrický amfiteáter prešiel náročnou obnovou 24. - 26. júla sa tam začal rockový festival Rockscape 2014 Banskej Bystrici . Hudobný festival Rockscape 2014 ktorý organizovalo občianske združenie ART v spolupráci s Mestom. Banskobystričania získali obnovou amfiteátra priestor pre konania podobných akcií. Banskobystrický primátor Peter Gogola privítal iniciatívu miestnej spoločnosti Kolotoče, ktorá si amfiteáter prenajala od mesta na 30 rokov s podmienkou, že do dvoch rokov preinvestuje na jeho opravu, rekonštrukciu a modernizáciu minimálne 330.000 eur.

Kapacita amfiteátra je okolo 5000 až 6000 ľudí. Podľa dostupných údajov ho začali stavať v 50. až 60. rokoch minulého storočia. Prenajímatelia manželia Lánikovci z Banskej Bystrice by chceli v amfiteátri obnoviť aj premietanie filmov. Brány trojdňového festivalu Rockscape 2014 sa otvorili

24. júla. Vystúpili na ňom skupiny Citron, Buty, Michael Kocáb, Ghymes, Vladimír Mišík & ETC, Oskar Rózsa s projektom Hrana, Slobodná Európa, Chiki liki tu-a, Korben Dallas, Lavagance a mnohí ďalší. Celkovo vyše 30 skupín a interpretov z piatich krajín.

Kultúrne leto v Banskej Bystrici poteší každého

Banská Bystrica 2. júla 2014

Prvé podujatia Kultúrneho leta 2014 už prebehli, no väčšina ťažiskových akcií na Banskobystričanov a návštevníkov mesta ešte čaká. Kultúrny program naplnený zábavou, hudbou, divadelnými vystúpeniami, filmami či históriou má ambíciu spríjemniť obyvateľom mesta pod Urpínom letné mesiace. Banskobystrické kultúrne leto 20. júna oficiálne otvorilo podujatie Noc hudby a pokračovať bude až do 31. augusta. Už tretí ročník tohto úspešného podujatia priniesol výnimočné hudobné vystúpenia pre široké spektrum návštevníkov. K tohtoročným lákadlám nepochybne patril koncert skupiny BAKURUBA v znamení tradičných nástrojov z krajín Guinea, Mali, Burkina Faso či Senegal. Od 21. do 23. júna sa Banská Bystrica nadýchla brazílskej atmosféry vďaka unikátnemu festivalu brazílskych filmov Brazil Visual.

Júlový program Banskobystrického kultúrneho leta bude plný veľkých podujatí. Jedným z nich bude Festival historického šermu 19. júla na Námestí Štefana Moyses. Vďaka nemu sa návštevníci ocitnú v časoch dávnej histórie, šermiarov a krásnych kostýmov. Šermiari zo spoločnosti veselých šermiarov Cassanova sa predstavia hneď v niekoľkých predstaveniach, a to napríklad Kozácke skúšky, Janičiari alebo odveký príbeh zápasu dobra a zla v plameňoch - Ohňová show.

Milovníci dobrej hudby a tanca sa môžu tešiť aj na hudobný festival Urpín fest 2014, a to už 4. - 5. júla na futbalovom ihrisku Kremnička ale aj Rockscape 2014, na ktorom sa predstavia kapely Buty, Citrón, Slobodná Európa alebo Chiki Liki Tu-a. Ten sa bude odohrávať na Banskobystrickom amfiteátri. Rovnako zaujímavý, avšak z iného žánru, bude aj 5. ročník festivalu Outbeak Europe Hip Hop Festival. Jedná sa o tanečno-hudobný festival, ktorý hostí umelcov z viac ako 60 krajín sveta a prebiehať bude od 25. do 27. júla.

Významným podujatím kultúrneho leta je Cisárska vizitácia, dobová rekonštrukcia návštevy synov Márie Terézie Jozefa II. a Leopolda II. Tento rok, 26. júla, bude 250. výročie konania ich cesty, ktorá bola kontrolou stredoslovenských banských miest. Súčasťou podujatia budú aj banícke hry a Banícky šachtág.

„Sme veľmi radi, že tento rok môžeme priniesť kultúru aj na sídliská v cykle podujatí Sídliskové večerníčky. Považujeme za dôležité vychovávať v láske ku kultúre a umeniu aj tých najmenších z nás. Zároveň verím, že bohatá ponuka tohtoročného Kultúrneho leta zaujme a pobaví všetkých Banskobystričanov a pomôže zaplniť naše mesto návštevníkmi. Množstvo výnimočných podujatí pre to vytvára jedinečné podmienky, povedal primátor mesta Banská Bystrica Peter Gogola.

Okrem spomenutých podujatí sa môžu Banskobystričania tešiť aj na premietanie filmov Kandidát, Gravitácia, Hrana alebo Klub poslednej nádeje pod holým nebom v rámci podujatia Kino v bazéne, ktoré bude prebiehať počas mesiaca júl. V auguste zas filmy Banskobystričanom privezie Bažant kinematograf. Od 11. - 15. augusta si tak mohli na Námestí SNP vychutnať filmy Fair Play, Okresný prebor alebo Tigre v meste. Kultúra s neopakovateľnou swingovou atmosférou čakala na svojich priaznivcov i pod Pamätníkom SNP v rámci Promenádných koncertov v Parku pod pamätníkom SNP 17. a 23. augusta so začiatkom o 19.00 hod. Prinieslo ju prvé hudobné auto na Slovensku, netradičné muzikálne promenády bez pódia a predovšetkým skvelá retro hudba 30. - 50. rokov 20. storočia. Zdroj -Martina Kanisová

Múzeum - Pamätník SNP

Je štátna kultúrna, vedecká a výchovná inštitúcia medzinárodného významu. Je jednou z architektonických dominánt mesta i typickým prvkom jeho panorámy.

Celková návštevnosť Múzea SNP v roku 2014

7 expozícií, otvorených výstav ako aj repríz, akcií realizovaných Múzeom SNP priamo, alebo v spolupráci počas roka 2014 na Slovensku a v zahraničí bola: 352.249 osôb

Akreditované vzdelávanie pre pedagógov:

Pripravujú podklady a program akreditovaného vzdelávania pre pedagógov, predmetom ktorého je téma: Slovenské národné povstanie 1944

Sprievodca stálou expozíciou Múzea SNP pre rodiny s deťmi

Rodinný sprievodca s interaktívnym obsahom a návodom na tvorivé aktivity v priestoroch stálej expozície Múzea SNP

Usporiadateľ: Múzeum SNP, termín: marec – november 2014, Autor: PhDr. Jana Odrobiňáková a kol.

Cieľom Múzea SNP je vyvolať záujem návštevníkov, predovšetkým mladých ľudí, o produkty i činnosť múzea a aktívne ich zapojiť do procesu tvorby týchto produktov.

V rámci akreditovaného vzdelávania zaškolili 12 pedagógov, 700 študentom ZŠ a SŠ poskytli 35 otvorených hodín.

V rámci medzinárodného vzdelávacieho programu Erasmus v 4. kvartáli 2014 umožnili trojmesačnú prax študentke FF Univerzity v Hradci Králové.

Edičná a vydavateľská činnosť Múzea SNP

Edičná činnosť je jednou z foriem prezentácie výsledkov odbornej a vedecko-výskumnej činnosti pracovníkov múzea. Je riadená edičným plánom múzea, ktorý schválila redakčná rada múzea.

Do tlače boli pripravené a následne vydané tituly:

Titul: Slovenský partizánsky zväzok Čapajev	Druh: monografia
Titul: Slovenskí sociálni demokrati	Druh: monografia
Titul: Slovensko-rumunský zborník prác	Druh: zborník
Titul: SNP, Slovensko a Európa v roku 1944	Druh: kolektívna monografia
Titul: Vojnová kronika	Druh: odborný časopis III. ročník č.1 a č. 2

Edičný plán v hodnotenom roku bol splnený a všetky publikácie a 2 čísla periodického časopisu boli úspešne vydané.

Knižničná činnosť Múzea SNP

Do fondu knižnice získali 187 knižných titulov odbornej a odbornopopularizačnej literatúry, ktorá bola získaná formou daru, prevodu a kúpy. Na kúpu kníh Múzeum vynaložilo 1.058,09 € a na kúpu 15 DVD s obrazovými dokumentmi 62,58 €. Knižnica odoberala 12 titulov novín, odborných časopisov. Z toho 2 zahraničné periodiká. Knižnica poskytla pri 272 návštevách 613 prezenčných a absenčných výpožičiek a zároveň poskytovala návštevníkom informácie týkajúce sa odbornej literatúry. Celkový počet evidovaných knižných jednotiek je 21.995 a z toho 21.858 viazaných kníh a periodík. V programe BACH - knižnica je spracovaných 14 888 kniž. jednotiek.

Public relations a marketing Múzea SNP

Hlavné úlohy pre túto oblasť boli stanovené v marketingovom pláne na rok 2014 a priebežne boli plnené:

- podľa potreby bola zabezpečovaná mediálna a technická podpora pre všetky projekty a akcie múzea na Slovensku a v zahraničí
- pravidelne boli informované o aktivitách Múzea SNP regionálne a celoslovenské médiá
- zabezpečenie publicity národnému projektu Digitálne múzeum OPIS PO2 a informovanie verejnosti o danom projekte,
- bola rozvíjaná spolupráca s mediálnymi partnermi a boli získaní noví partneri
- návrh a vytvorenie novej webovej stránky www.muzeumsnp.sk v slovenskom a anglickom jazyku
- zabezpečovanie grafických služieb pre edičné, prezentačné a propagačné úlohy riešené múzeom

- aktívna bola spolupráca s portálmi (www.kamdomesta.sk, www.mojabystrica.sk, www.akcny.sk); s mediálnymi partnermi (Rádiom Lumen, RTVS, TV Hronka , Kam do mesta, Moja Bystrica, BBonline ...) a partnermi
- priebežne počas hodnoteného obdobia boli sledované a vyhodnocované dotazníky týkajúce sa spokojnosti a požiadaviek návštevníkov múzea a operatívne odstraňované nedostatky
- zabezpečenie výstavy Anna Franková – História a dnešok
- podávanie žiadostí o ISBN pre publikácie Múzea SNP
- zabezpečenie komisionárskeho predaja Pamätných mincí s motívmi Múzea SNP na pokladni – návrhy mincí, komunikácia s dodávateľom, komisionárska zmluva v Múzeu SNP
- aktívna účasť na podujatí Deň Mestskej polície v Prievidzi
- organizačné zabezpečenie Pietnej spomienky na Kalište – 18. marec 2014
- príprava na všestranné zabezpečenie Osláv 70. výročia SNP- organizačné zabezpečenie, bezpečnostné, technické, (tvorba a organizácia kultúrneho programu, propagácia, prezentácia, sprievodné podujatia)
- návrh pozvánok
- príprava výstav: Normandia, MZV a európskych záležitostí SR, výstava v Lyone, Intermuzeum Moskva
- zabezpečenie podujatia „koncert pre Tokajík“ (výber účinkujúcich na kultúrnom programe, dohodnutie podmienok, vypracovanie zmlúv)
- tvorba a realizácia mediálnej kampane „7 Osobností“ – Citylight-y , plagáty, videoklipy, kalendár, PR projektu Múzea SNP
- grafické spracovanie propagačných materiálov, pozvánok, plagátov, inzercie pre rôzne podujatia
- zabezpečenie Publicity a informovanosti - projekt Rekonštrukcia MŠ na Vzdelávacie centrum Múzea SNP – veľkoplošná reklamná tabuľa

Plnenie cieľov na udržiavanie systému manažérstva kvality:

- vypracovanie cieľov kvality a politiky kvality pre rok 2014
- vypracovanie plánu vzdelávania a plánu interných auditov a ich realizácia

- udržiavanie systému manažérstva kvality a priebežné plnenie cieľov a politiky kvality
- príprava podkladov ku priebežnému kontrolnému auditu systému manažérstva kvality podľa normy STN EN ISO 9001:2009
- obhájenie certifikátu kvality v decembri 2014

Oblasť informačných technológií

Celoročne je zabezpečená údržba a spoľahlivá prevádzka všetkých zariadení výpočtovej techniky vlastnými zamestnancami a len v špeciálnych prípadoch prostredníctvom externého servisu. Bol zabezpečený trvalý prístup na internet odborným pracovníkom a aj ostatným zamestnancom Múzea SNP prostredníctvom technológie ADSL. Zabezpečil sa plynulý chod elektronickej pošty. Podľa individuálnych potrieb je pracovníkmi oddelenia zabezpečovaná poradenská a školiťská činnosť pre všetkých užívateľov PC na jednotlivých pracoviskách, s dôrazom na vedenie užívateľov k aktívnemu sebavzdelávaniu a zdokonaľovaniu sa v tejto oblasti. Priebežne, podľa požiadaviek oddelení, spolupracujeme pri zabezpečovaní scanovania a zálohovaní dôležitých dokumentov všetkých formátov. V administratívnej a odbornej prevádzke múzea spravujeme 37 PC zostáv a 7 laptopov. Je zabezpečený elektronický predaj vstupeniek ORES. Zabezpečilo sa vybavovanie reklamácií Hardwaru a nákup nových náplní do tlačiarň.

Aktívne je zabezpečovaná a dodržiavaná bezpečnostná politika IS v rezorte Ministerstva kultúry SR

Informatika v expozíciách

V tejto časti zabezpečuje múzeum prevádzku a servis 31 PC zostáv s multimediálnou prezentáciou. Cieľom je dosiahnuť, aby mal návštevník expozície možnosť využitia všetkých technických zariadení v expozícii s kvalitným audiovizuálnym prevedením.

Priebežne sa realizuje podľa potrieb oprava, alebo nákup nových technických komponentov potrebných na bezproblémový chod techniky v expozícii múzea.

Audiovizuálna technika:

Na vlastných a objednaných akciách v kinosále múzea je zabezpečovaná projekcia 35 a 16 mm filmov a videoprojekcie zo všetkých dostupných video formátov.

Na základe zmluvy o poskytnutí dotácie z finančných prostriedkov Audiovizuálneho fondu bol zakúpený a uvedený do prevádzky DLP projektor čím kino dosiahlo štandardu E-CINEMA HD čo umožňuje rozšírenie ponuky filmových produkcií.

Spoľahlivo bol zabezpečený chod Videoprojekcií (VP 1 a VP 2) v expozícii múzea. Podľa požiadaviek z ostatných oddelení a iných útvarov múzea, bola zabezpečená realizácia audio-nahrávok a video-nahrávok pomocou videokamery a ostatných technických zariadení oddelenia, pri zásadnej

podmienke dodržiavania zákona o ochrane autorských práv. Podľa potreby sme zabezpečili vyhotovenie digitálneho obrazového a zvukového záznamu z akcií vyplývajúcich z činnosti múzea a následné kompletne spracovanie týchto záznamov a ich zálohovanie na CD alebo DVD nosičoch. Priebežne sa realizuje spracovanie analógových VHS záznamov do digitálnej formy pre Archív múzea. V priebehu roka sme zabezpečovali digitálne obrazové záznamy požadovaných podujatí a uskutočnených rozhovorov pre potreby odborných pracovníkov, ktoré boli následne spracované prostredníctvom programu AvidLiquid do DVD formátu.

Pri príležitosti 70. výročia SNP boli natočené a spracované krátke videoklipy pod názvom 7-osobností, ktoré sa premietali počas osláv. Po oslavách boli dopracované ďalšie 4 videoklipy a v celkovom počte 12 videoklipov bolo vytvorené prezentačné DVD, ktoré bude súčasťou kalendára Múzea SNP na rok 2015.

Telekomunikácie

Podľa potreby zabezpečuje údržbu a opravy vnútorných rozvodov telefónnej siete. Zabezpečuje spoľahlivú prevádzku faxového prístroja na sekretariáte riaditeľa a jeho pravidelnú údržbu. Je zabezpečená aktualizácia a tlač interného telefónneho zoznamu. Na základe rámcovej zmluvy MKSR s firmou ORANGE je zabezpečovaná spoľahlivá prevádzka, servis a administrácia služobných mobilných telefónov pre vybraných zamestnancov organizácie. Pravidelne sú zabezpečované technicko-prevádzkové záležitosti mobilných telefónov vo vzťahu k dodávateľovi a mesačne sa vykonávala formálna kontrola dokladov telekomunikačných faktúr, ktorá obsahuje odsúhlasenie finančnej čiastky v nadväznosti na množstvo čerpaných služieb. Zabezpečuje sa správa VOIP telefónov v rámci rezortnej siete MKSR.

EZS

Neustále je zabezpečovaná prevádzkyschopnosť Elektronického zabezpečovacieho systému (ďalej len EZS), ktorý je napojený na Pult centralizovanej ochrany štátnej polície. V prípade poruchy EZS z akýchkoľvek príčin, zabezpečujú zamestnanci ochranu objektu náhradným spôsobom (osobná prítomnosť). Tento bod platí tak pre objekt hlavnej budovy Múzea SNP, ako aj pre Pamätník v Nemeckej. Služba je zabezpečená nielen počas pracovného času, ale aj mimo zabezpečením pracovníka s pracovnou pohotovosťou. V prípade narušenia objektu, alebo poruchy systému je zabezpečený styk s políciou, resp. firmou GAMA a písomne im oznamuje všetky zmeny a problémy súvisiace s činnosťou jednotlivých EZS.

V stanovených termínoch v zmysle zákona sú zabezpečené revízne a periodické prehliadky EZS prostredníctvom zmluvných autorizovaných firiem.

V rámci realizácie projektu „Obnova elektronického zabezpečovacieho systému“ bola zrealizovaná výmena ústredne, doinštalovanie obslužných klávesníc a výmena poruchových snímačov a káblov. Po ukončení projektu bola prepracovaná výkresová dokumentácia existujúceho stavu a vykonaná revízia celého systému.

EPS

Zabezpečuje predpísanú kontrolu a údržbu tohto zariadenia tak vlastnými pracovníkmi, ako aj oprávnenými externými organizáciami. Vykonávajú sa pravidelné denné kontroly požiarnej ústredne vlastnými pracovníkmi a ďalšie povinné kontroly v zmysle zákona a zmluvy v spolupráci s pracovníkmi firmy FITICH.

Údržba svetelných zdrojov v expozíciách:

Priebežne je zabezpečená pravidelná výmena a opravy svetelných zdrojov v expozícii a v priestoroch kinosály. Spolu ide o takmer 500 svetelných bodov. Prebehla realizácia výmeny stropných svetiel v kinosále múzea pričom sa zrealizovala aj výmena starých sklenených krytov, ktoré už nevyhovovali bezpečnosti v danom priestore.

Náročné úlohy v oblasti Public relations a marketingu boli v roku 70. výročia SNP úspešne splnené.

7. Zahraničná spolupráca a medzinárodné vzťahy Múzea SNP

Zahraničná spolupráca Múzea SNP bola v roku 2014 orientovaná na partnerské kultúrne pamäťové inštitúcie, univerzity a na zastupiteľské úrady SR v zahraničí a to v krajinách: Česká republika, Poľsko, Nemecko, Ruská federácia, USA, Rakúsko, Rumunsko, Grécko, Francúzsko, Bielorusko a Švajčiarsko. Múzeum v rámci medzinárodných partnerstiev spolupracuje so Štátnym múzeom Auschwitz - Birkenau

v Osvienčime, Pamätníkom Terezín a Pamätníkom Lidice, Centrálnym Múzeom Veľkej vlasteneckej vojny 1941 – 1945 v Moskve, Múzeom Veľkej vlasteneckej vojny 1941 – 1945 v Minsku v Bielorusku, Múzeom II. svetovej vojny v Gdansku a Múzeom Koncentračný tábor Majdanek pri Lubline, Centrálnym Múzeom ozbrojených síl v Moskve, Múzeom Varšavského povstania vo Varšave; Slovenskými kultúrnymi inštitútmi vo Viedni, Moskve, Paríži a v Berlíne.

Cieľom tejto spolupráce bolo organizovanie spoločných podujatí k 70. výročiu SNP a to tematických výstav, konferencií s medzinárodnou účasťou, získavanie odbornej literatúry, ako aj realizácia prezentačno-vzdelávacích programov. Po úspešných projektoch ako sú: putovná výstava Anna Franková – História a dnešok, projekt Vagón s tematikou holokaustu, ďalším pokračovaním vzdelávacích programov je projekt „Oživilí sme pancierový vlak“, výstava Vzdušný most v Moskve, aktívna účasť odborných pracovníkov múzea na konferenciách v Prahe, Moskve, v gréckom Tripolise, v Lyone vo Francúzsku a vo Švajčiarsku.

Správa a prevádzka Múzea SNP

V prvom štvrtroku 2014 bola ukončená komplexná rekonštrukcia objektu materskej školy na Vzdelávacie centrum z prostriedkov EÚ, ako aj ukončenie vybudovania prístupovej cesty k danému objektu z prostriedkov štátneho rozpočtu a z vlastných zdrojov organizácie.

Dňa 27. marca 2014 bola zhotoviteľom odovzdaná a investorom prevzatá zrekonštruovaná budova Vzdelávacieho centra. Dňa 22. 4. 2014 prebehlo kolaudačné konanie za účasti všetkých dotknutých inštitúcií, právoplatné kolaudačné rozhodnutie Mesta Banská Bystrica č. OVZ 48101/2014/Go bolo vydané dňa 8. 10. 2014. Začiatok sťahovania knižnice, archívnych dokumentov, nábytku pre

bádateľov a školiace priestory, do novo zrekonštruovaných priestorov Vzdelávacieho centra nebolo možné zrealizovať podľa plánu už v druhej polovici roka 2014 v dôsledku toho, že napriek tomu, že M SNP obdržalo v rámci prioritného projektu 97 000 EUR na obstaranie regálov, skriň pre knižnicu a archívne dokumenty, vzdelávacie priestory ako aj časti nábytku pre administratívu (predovšetkým skrine) už začiatkom roka 2014, MK SR po usmernení malo zabezpečovať verejné obstarávanie na interiéry pre organizácie celej kapitoly, teda aj pre M SNP.

Informáciu o tom, že Múzeum SNP môže samostatne vyhlásiť verejnú súťaž dostalo M SNP až začiatkom októbra 2014. Obratom bola zo strany M SNP vyhlásená verejná súťaž na dodávku interiérov ale v dôsledku predkladaných doplňovacích dotazov počas procesu VO došlo k prietahom procesu verejného obstarávania natoľko, že už začiatkom novembra 2014 bolo zrejmé, že M SNP už nebude schopné bežné výdavky vo výške 97 000 EUR prefinancovať do konca roka.

Začiatkom novembra požiadalo MK SR o presun prostriedkov na iný účel použitia a verejnú súťaž z dôvodu vzniknutých objektívnych skutočností zrušilo. Keďže v nových zrekonštruovaných priestoroch nie sú regály pre knižnicu a posuvné regály nie sú komplexnými výplňami, nebolo možné začať sťahovanie aspoň archívnych dokumentov a knižníc.

Verejnú súťaž na dodávku interiérov M SNP po zapracovaní certifikátov kvality do súťažných podkladov vyhlási opätovne začiatkom roka 2015.

Počas roka 2014 boli prevedené nasledovné rekonštrukčné práce a opravy:

- rekonštrukčné práce budovy a vnútroblokovej komunikácie v areáli M SNP
- realizácia zábradlia s osvetlením na hlavnom schodišti pred Múzeom SNP
- realizácia fontánky v areáli M SNP, lavičiek a košov
- realizácia betónových reliéfov v areáli M SNP
- rekonštrukcia schodišťa pri Čižmarskej bašte
- oprava podlžia pre umiestnenie vlaku IPV Štefánik
- oprava schodov v NKP Kalište
- oprava schodov pri podchode v KP Nemeckej, úprava areálu v Nemeckej
- oprava strechy Mäsiarskej bašty
- výsadba drevín v areáli M SNP
- realizácia sochy Chavivy Rejkovej v Románskej záhrade v areáli M SNP
- úprava okolia v okolí objektu Vzdelávacieho centra.

Sprístupňovanie kultúry a podpora návštevnosti Múzea SNP prostredníctvom kultúrnych poukazov

V zmysle projektu Ministerstva kultúry SR o kultúrnych poukazoch Múzeum SNP potvrdilo svoju registráciu a vypracovalo vnútornú smernicu manipulácie s kultúrными poukazmi. Múzeum v hodnotenom období prijalo 3 740 kultúrnych poukazov celkovej hodnote 3 740,00 €, prostredníctvom ktorých bol zabezpečený vstup žiakov do múzea.

VI. CIRKEVNÝ ŽIVOT

Cirkevný a náboženský život

Veriaci občania mesta v roku 2014 svoje obrady a bohoslužby, duchovnú činnosť uskutočňovali vo svojich farnostiach, chrámoch, modlitebniach a cirkevných spolkoch : Rímskokatolícka cirkev, Cirkevný zbor Evanjelickej cirkvi a.v. na Slovensku Banská Bystrica, cirkev Jednoty Bratskej, Cirkev adventistov siedmeho dňa, Univerzitné pastoračné centrum BB, Katolícke gymnázium Štefana Moysesu BB, Diecézne pastoračné centrum pre rodinu BB diecézy , Cirkev bratská, Hurbanova 2, Cirkev adventistov siedmeho dňa, Kollárova 18, Bratská jednota baptistov, Horná Strieborná 5, BB Chvály, Evanjelický spolok, Horná 21, ECAV, Lazovná 25, Evanjelické gymnázium, Apoštolská cirkev, Okružná 2, Kresťanské spoločenstvo Vinica, Spojová 19, Saleziáni Don Bosca, Banská Bystrica, Kresťanské spoločenstvo Milosť, Robotnícka ul., Židovská náboženská obec , J. Kráľa 2.

Najpočetnejšou skupinou veriaceho obyvateľstva mesta sú katolíci. Banská Bystrica je sídelným mestom diecézneho biskupa, biskupstva , ako i mnohých cirkevných vzdelávacích inštitúcií.

Náboženské zloženie obyvateľstva Banskej Bystrice

rímskokatolíci – 46,57 %

bez vyznania – 30,17 %

evanjelici a. v. – 13,94 %

grécki katolíci – 1,03 %

pravoslávni – 0,24 %

Náboženstvo učí človeka, čo má veriť, aké rituály má vykonávať a ako sa má správať. Skladá sa teda z náuky, obradov a morálky.

Rímskokatolícka cirkev

Banská Bystrica - Katedrála

Badín, Banská Bystrica - Belveder, Banská Bystrica - Fončorda, Banská Bystrica - Katedrála sv. Františka Xaverského, Banská Bystrica - Radvaň, Banská Bystrica – mesto, Banská Bystrica - Podlavice, Banská Bystrica - Stará Sásová, Banská Bystrica - Sásová, Banská Bystrica - mesto, Donovaly, Riečka, Staré Hory, Tajov, Uľanka

Mužské rehole

Kongregácia Najsvätejšieho Vykupiteľa – Redemptoristi - Banská Bystrica - Radvaň

Misijná spoločnosť sv. Vincenta de Paul – Lazaristi - Banská Bystrica

Rád Bosých bratov Preblahoslavenej Panny Márie z Hory Karmel - Karmelitáni Banská Bystrica

Rád Bosých bratov Preblahoslavenej Panny Márie z Hory Karmel - Karmelitáni - Staré Hory

Saleziáni don Bosca - Banská Bystrica

Ženské rehole

Congregatio Jesu - Banská Bystrica

Inštitút dcér Márie Pomocnice – Saleziánky - Banská Bystrica

Kongregácia Sestier Najsvätejšieho Spasiteľa - Banská Bystrica

Kongregácia Sestier Božského Vykupiteľa - Banská Bystrica

Kongregácia Sestier Božského Vykupiteľa - Banská Bystrica - Badín

Kongregácia Sestier Božského Vykupiteľa - Banská Bystrica - mesto

Spoločnosť Dcér kresťanskej lásky sv. Vincenta de Paul – Vincentky - Banská Bystrica

Spoločnosť sociálnych sestier - Banská Bystrica

Sväté omše v meste

Katedrála:

pondelok – sobota: 7:00 8:30 18:00

nedeľa: 8:00 9:30 18:00

Farnosť B. Bystrica – mesto , kostol Panny Márie Nanebovzatej, Nám. Štefana Moyses

<http://www.bb.fara.sk>

pondelok – piatok: 12,00

pondelok – sobota: 16,30

nedeľa: 7,00 8:30 11:00(detská) 16:30

Kostol sv. Alžbety, Dolná ul. (<http://www.vincentini.sk/komunity/banska-bystrica>)

pondelok – piatok: 6:00 15:30

sobota: 6:00

nedeľa: 7:30 19:00

gréckokatolícke (<http://www.fara.sk/grkatbb>)

pondelok, utorok 8:00

streda – piatok 16:30

nedeľa 10:00

Kostol Povýšenia Sv. Kríža, Kalvária (<http://urpin.bosikarmelitani.sk>)

pondelok, utorok, štvrtok – sobota: 18:30

streda: 7:30

nedeľa: 15:00 korunka k Božiemu milosrdenstvu, 15:30 sv. omša

Farnosť B. Bystrica – Belveder, kostol Božieho milosrdenstva, Dom Božieho milosrdenstva – Hospic (<http://www.farabv.sk>)

utorok, piatok: 15:00

štvrtok, sobota: 7:30

nedeľa: 11:00

Farnosť B. Bystrica – Fončorda, kostol sv. Michala, Archanjela, ul. Internátna

(<http://www.foncorda.fara.sk>)

pondelok – sobota: 6:30 16:30

nedeľa: 7:00 8:00 9:30 11:00 18:00

nedeľa (júl - august): 7:00 8:00 10:00 18:00

Farnosť B. Bystrica – Radvaň, kostol Narodenia Panny Márie, Kalinčiakova ul.

(<http://www.cssr.sk/?show=813>)

pondelok – sobota: 18:00

nedeľa: 7:30 9:00 10:30 18:00

kostol sv. Kríža, Nám. Štefana Moyses

pondelok – sobota: 6:30

nedeľa: 9:45

Farnosť B. Bystrica – Podlavice, kostol Svätého Ducha, Skubínska cesta 6

<http://podlavice.fara.sk>

utorok – piatok: 18:00

sobota: 7:30

nedeľa: 8:00 10:00 18:00

Farnosť B. Bystrica – Sásová (sídliisko), kostol Panny Márie Pomocnice Kresťanov, Tatranská 38/A

<http://www.sbb.sk>

utorok – sobota: 7:00 18:30

nedeľa: 7:30 9:30 10:30 18:30

cez školský rok aj 11:45 Banská Bystrica - Katedrála

Duchovná správa Banská Bystrica – Kalvária - Pod Urpínom 29

974 01 Banská Bystrica

Rektor: P. Miloš Viktorín, OCD

Kaplán: P. Paweł Wojnowski, OCD

Brat: Stanislav Jaloviar, OCD

Duchovná správa KGŠM, Hurbanova 9 ,974 01 Banská Bystrica

Duch. správca: Mgr. Boris Brutovský

Duchovná správa Univerzitného pastoračného centra Š. Moyses, biskupa, Tajovského 53 , Banská Bystrica

Duch. správca: ThLic. Martin Ďuračka

Duchovná správa Rádia Lumen, Kapitulská 2

974 01 Banská Bystrica

Gen. riaditeľ: Doc. ThDr. Juraj Spuchlák, PhD.

Náb. redaktor: Mgr. Pavol Jurčaga

Duchovná správa Krajského policajného zboru

Policajná farnosť sv. Jozefa (patrí pod Ordinariát OS a MV)

Krajské riaditeľstvo PZ SR, ul. 9. mája 1 - Banská Bystrica

Diecézne pastoračné centrum Jána Pavla II.

V súčasnosti sa v budove Diecézneho pastoračného centra Jána Pavla II. nachádzajú jednotlivé inštitúcie, zriadené diecéznym biskupom (Centrum pre rodinu, Diecézny katechetický úrad, Sekcia pre mládež. Diecézne pastoračné centrum Jána Pavla II. je prvým viditeľným znakom vďačnosti za návštevu veľkého pápeža Jána Pavla II. v Banskej Bystrici, ktorá sa uskutočnila dňa 12. septembra 2003. O rok neskôr, z príležitosti 1. výročia tejto vzácnej udalosti, v sobotu 11. septembra 2004, diecézny banskobystrický biskup Mons. Rudolf Baláž za prítomnosti apoštolského nuncia, arcibiskupa Mons. Henryka Józefa Nowackého, veľkého počtu kňazov, rehoľníkov a veriaceho ľudu, požehnal budovu Diecézneho pastoračného centra Jána Pavla II. na Kapitulskej ulici, č. 21. Táto budova slúžila do päťdesiatich rokov 20. storočia ako diecézny kňazský seminár, kedy ju štátna vrchnosť cirkvi zhabala a dala zničiť všetko, čo pripomínalo náboženstvo, predovšetkým vzácnu knižnicu, v ktorej bolo niekoľko tisíc kníh v latinčine, gréčtine a hebrejčine. Dnes sa v budove Diecézneho pastoračného centra Jána Pavla II. nachádzajú jednotlivé inštitúcie, zriadené diecéznym biskupom (Centrum pre rodinu, Diecézny katechetický úrad, Sekcia pre mládež a pod. – možno ich nájsť na <http://www.centrumbb.rcc.sk/>) ako aj reštaurácia Magnólia, malá pizzéria a niekoľko podnikateľských organizácií, ktoré si tu prenajímajú priestory.

Duchovná správa Diecézneho pastoračného centra pre rodinu

Kapitulská 21
974 01 Banská Bystrica

Katolícke sviatosti

Kompletný prehľad katolíckych sviatostí môžu veriaci a záujemci nájsť na webe. Krst dieťaťa a dospelého, prvé sväté prijímanie, birmovka či manželstvo. Podrobné informácie o postupe a konaní sú pre veriacich podrobne a zrozumiteľne interpretované na webových stránkach.

Prípravy na 300. VÝROČIE POSVIACKY KATEDRÁLY

Rok prípravy začal 24. septembra 2014 slávnostnou svätou omšou.

Príprava osláv 300. výročia posviacky Katedrály sv. Františka Xaverského v Banskej Bystrici bola venovaná veľká pozornosť. Po celý rok bohatý duchovný program, ktorý zabezpečia kňazi - odborníci na svoju tematiku.

Od mája 2014 do septembra 2015 bude kultúrno-spoločenská časť prípravy osláv. Oslava vysviacky katedrály vyvrcholí 24. septembra 2015 slávnostnou svätou omšou o 18:00 hod.

Banskobystrická diecéza si 24. Septembra pripomenula 299. výročie posviacky Katedrálneho chrámu sv. Františka Xaverského v Banskej Bystrici.

Diecézny biskup Mons. Marián Chovanec pri tejto príležitosti celebroid v katedrále sv. omšu, na ktorej sa zúčastnili viacerí kňazi a veriaci z Banskej Bystrice ako aj banskobystrickí bohoslovci z Kňazského seminára sv. Fr. Xaverského. Biskup – Mons. Chovanec sa v homílii zamyslel nad významom chrámu, diecézy i Cirkvy ako takej. Pripomenul, že Cirkev svojou prítomnosťou medzi ľuďmi sprostredkúva život, buduje spoločenstvo a hlása pravdu. Touto trojitou službou Cirkev poukazuje na istotu, ktorú čerpá z Boha.

Biskup informoval prítomných o príprave na 300-ročné jubileum katedrály. Tento chrám postavili jezuiti v rokoch 1695 – 1715 ako jednolodový kostol podľa vzoru chrámu Il Gesu v Ríme. Po vzniku Banskobystrického biskupstva sa stal katedrálou. Oltárny obraz a monumentálna stĺpová architektúra pochádzajú z roku 1829. Posledná prestavba sa uskutočnila v roku 2001, keď bol v chráme umiestnený nový oltár a výzdoba inšpirovaná videním proroka Ezechiela.

Podľa dekana farnosti Banská Bystrica – Katedrála Mons. Jána Krajčíka bude mať príprava na jubileum katedrály duchovnú a kultúrno-spoločenskú časť. Počas deviatich nediel budú v jednotlivých mesiacoch pozvaní kňazi celebroid sv. omšu o 9.30 hod. a následne po nej vystúpiť s prednáškou na vybranú tému. Duchovná príprava vyvrcholí 24. septembra 2015 svätou omšou, ktorú bude v katedrále opäť celebroid diecézny biskup. V kultúrno-spoločenskej časti sa návštevníkom katedrály predstavia so svojimi dielami viacerí umelci, ako aj historici, ktorí im priblížia jej dejiny. Bližšie informácie záujemcovia nájdu na www.katedralabb.sk. Začiatok prípravy 300-ročného jubilea je významnou udalosťou pre historické povedomie veriacich. Biskup Chovanec na záver svätej omše vyjadril presvedčenie, že táto príprava priláka do katedrály viac návštevníkov z celej diecézy. Zdroj Marián Juhaniak

150.výročie narodenia kňaza Jozefa Murgaša

Pri príležitosti 150. výročia narodenia kňaza, maliara, vedca, vynálezcu a politika Jozefa Murgaša sa predseda BBSK Marian Kotleba zúčastnil včera v Tajove (17. februára 2014) položeniu vencov k symbolickému hrobu tejto významnej osobnosti. Predseda BBSK sa zúčastnil aj na spomienkovej svätej omši, ktorú celebroid banskobystrický diecézny biskup, J. E. Mons. Marian Chovanec.

Na spomienkovej slávnosti sa okrem predstaviteľov BBSK, kňazov z banskobystrickej diecézy, predstaviteľov samospráv, Klubu Jozefa Murgaša a J.G. Tajovského, zúčastnil aj americký veľvyslanec na Slovensku J.E. Theodore Sedgwick. Zástupcovia vlády ani jednotlivých ministerstiev sa spomienkovej slávnosti na tohto významného slovenského rodáka nezúčastnili. Zdroj: BBSK

Renovovanie Kaplnky Svätého Jána Nepomuckého pri malej stanici

Kaplnka sv. Jána Nepomuckého pri železničnej stanici Banská Bystrica - mesto, je jediná baroková sakrálna stavba v meste, ktorá si zachovala svoju pôvodnú podobu, nakoľko nebola v neskorších obdobiach stavebne upravovaná?

Postavená bola v druhej polovici 18. storočia, po roku 1760. Maľby v kaplnke sú dielom A. Schmidta. Bol to rakúsky maliar, pôsobiaci predovšetkým v oblasti stredoslovenských banských miest, predstaviteľ neskorobarokového maliarstva. S jeho dielom sa môžeme stretnúť napr. v Kostole Sv. Kríža na banskoštiavnickej kalvárii, v kaštieli vo Svätom Antone, vo farskom kostole v Kremnici, v piaristickom kostole v Prievidzi a najmä vo farskom kostole Nanebovzatia Panny Márie v Banskej Bystrici. Kaplnka nesie meno sv. Jána Nepomuckého.

Táto kaplnka je jedným z prvých historických objektov, ktoré vidí návštevník a obyvateľ mesta, keď vystupuje z vlaku na „Malej stanici“. Cirkev sa rozhodla pamiatku po etapách reštaurovať. Do vyčistenia objektu sa zapojili aj aktívni dobrovoľníci. Z príspevkov sa opraví šindľová strecha, cez ktorú do objektu zateká... Začiatkom päťdesiatych rokov, pri presune koryta rieky Hron, železničnej trate a s tým aj budovy Malej stanice, bola Kaplnka značne poškodená — zostala „utopená“ v teréne a teraz sa nachádza 1,7m pod úrovňou nástupišťa. V r. 1989 bola Kaplnka zapísaná do Registra nehnuteľných národných kultúrnych pamiatok . V deväťdesiatich rokoch 20. stor. bola snaha cirkvi kaplnku opraviť. Vzhľadom na predložený projekt vyzdvihnutia kaplnky na úroveň terénu, ktorý bol podmienkou opravy, nebolo možné pre nedostatok financií tento projekt prijať. Jeho vtedajšia hodnota presahovala v prepočte 1 mil. Eur.

V r. 2008 Biskupstvo Banská Bystrica ponúklo Farnosti pomoc s opravou kaplnky v rámci 2. etapy výstavby Kalvárie, nakoľko Pamiatkový úrad už striktné netrval na vyzdvihnutí kaplnky. Tento krok sa nezrealizoval, nakoľko ho Biskupstvo pre petíciu zastavilo. Pred zimou 2011-2012 bola provizórne pokrytá strešná krytina lepenkou proti zatekaniu a v r. 2012 boli v spolupráci s Mestskými lesmi odstránené konáre a stromy, ktoré ohrozovali kaplnku.

Viacerým ľuďom leží stav kaplnky na srdci, o čom svedčia viaceré články v regionálnych tlačových médiách, ako aj listy, adresované Mestu Banská Bystrica. Viacerým ľuďom leží stav kaplnky na srdci, o čom svedčia viaceré články v regionálnych tlačových médiách, ako aj listy, adresované Mestu Banská Bystrica, Krajskému pamiatkovému úradu Banská Bystrica, ako aj Krajskému pamiatkovému úradu Banská Bystrica, ako aj Ministerstvu kultúry SR.

V r. 2014 sa Farnosť Banská Bystrica - Katedrála (ako vlastník) a Biskupstvo Banská Bystrica podujali na prvé kroky v spolupráci s Krajským pamiatkovým úradom k záchrane Kaplnky. Doteraz podnikli základné kroky — urobili sa odborné posudky statického narušenia a príčin zvlhnutia stavby ako aj návrhy na ich odstránenie. Každý, komu záleží na oprave Kaplnky a prinavrátaní jej krásy ako neodmysliteľnému monumentu pod Urpínom, sa môže zapojiť — počas niektorých opráv a úprav aj svojimi rukami. V prvej etape sa zameriava na výmenu strechy s vežou. Keďže pôjde o komplexnú výmenu nielen šindľovej krytiny, ale aj celej väzby, potrebuje na to - podľa predbežných odhadov - získať 35.000 Eur. Financie sa snaží získať cez dotačný program Ministerstva kultúry SR „Obnovme si svoj dom“, a prostredníctvom Verejnej zbierky, povolenej Ministerstvom vnútra: zasielaním príspevkov na špeciálny účet, zriadený pre tento cieľ, č. účtu: 5060133502/0900, IBAN SK2309000000005060133502

Darcovia, ktorí v sumáre prispejú viac ako 1.000 Eur, budú zapísaní na tabuli vďaky, ktorá bude umiestnená pri kaplnke po skončení opráv. Pri záchrane Kaplnky vstúpili do spolupráce s Mestom

Banská Bystrica, Mestskými lesmi, Banskobystrickým samosprávnym krajom, Železnicami SR, Banskobystrickým spolkom okrášľovacím a ochranným a mnohými dobrými ľuďmi.

Národný týždeň manželstva 2014

Katolíci na Slovensku už po štvrtý krát pripravili kampaň, ktorej cieľom bolo poukázať na hodnotu manželstva ako cieľavedome budovaného harmonického vzťahu muža a ženy. Národný týždeň manželstva bol 10.- 16. februára 2014. Mottom budúceho ročníka NTM na Slovensku v Banskej Bystrici bolo MANŽELSTVO – VIAC AKO PAPIER!

PROGRAM:

pondelok 10.2. o 17.00 - „Adorácia pre manželov“, Kaplnka CJP II., 1.poschodie, Kapitulská 21, BB

utorok 11.2. o 17.00 – „Viac ako pieseň“ – koncert (nielen) pre manželov, vystúpi Dievčenský spevácky zbor Dolce Canto a Komorný sláčikový orchester ZUŠ J. Cikker, Evanjelický kostol, Lazovná 46

utorok 11. 2. o 19.00 - Čo je Manželstvo? Vede Patrik Daniška. Diskusia ku knihe a problematike. Donedávna žiadna spoločnosť nevnímala manželstvo inak než ako zväzok muža a ženy. Identifikuje a obhajuje dôvody tohto historického konsenzu a ukazuje, prečo je predefinovanie civilného manželstva nepotrebné, nerozumné a v rozpore so spoločným dobrom. Centrum Jána Pavla II., Kapitulská 21, BB

utorok, 11. 2. o 21.00 - “Adorácia mladých – Upevnenie vzťahov”, Univerzitné pastoračné centrum Štefana Moyses, Tajovského, BB

streda 12.2. o 17.30 – „Panikááá! Chystáme svadbu!“ Workshop o tom, ako sa pripraviť na svadbu ... bez stresu. Veľa rád a tipov Vám dajú manželia Azorovci. Katka je svadobná manažérka a Peter je fotograf. Centrum Jána Pavla II., Kapitulská 21, BB

štvrtok 13.2. o 18.00 – „Spoločenská zodpovednosť manželov“, Stanislav Trnovec, otec 11 detí. Klub mnohodetných rodín, viceprezident FEFAF – Európska federácia rodičov a opatrovateľov, člen administratívneho výboru COFACE – konfederácia rodín v EÚ, diskusné stretnutie, Centrum Jána Pavla II., Kapitulská 21, BB.

štvrtok 13.2. o 18.00 – „Aká matka, taká Katka“ – workshop o tom, čo si prinášame zo svojej rodiny do manželstva, Návrat, Dolná 9, kapacita obmedzená, prihlásiť sa treba vopred na tel.: 0918 653 817

piatok 14.2. o 18.00 – „Ohromné maličkosti pre pohodové manželstvo“, Milena Mikulková z Moravy, ODPORÚČAME! V roku 2013 mala pani Mikulková Večer pre slobodných „Neboj sa lásky,“ bolo to veľmi prínosné, humorné a pravdivé. Valentínsky večer o maličkostiach, ktoré robia z manželstva „nebo na zemi“, Spoločenské centrum, Kollárova 18

nedeľa 16.2. o 16.00 – „Smiem prosiť?“ – tanečný večer pre manželské páry, Tanečná škola K-Dance, Ul J. Kráľa 3. Počas celého týždňa manželské páry pri návšteve reštaurácie Fórum Caffé, Nám SNP 27, Banská Bystrica dostanú malý darček. V priestoroch reštaurácie prebiehala výstava rodinných fotografií. Nám. SNP 27

Program v Meste Banská Bystrica pripravovali dobrovoľníci a rôzne organizácie: OZ Národný týždeň manželstva, Návrat o. z., K-Dance, Spoločenské centrum Banská Bystrica, Cirkev Jednoty Bratskej, Cirkev adventistov siedmeho dňa, Cirkevný zbor Evanjelickej cirkvi a.v. na Slovensku Banská Bystrica, Univerzitné pastoračné centrum BB, Katolícke gymnázium Štefana Moysesu BB, Diecézne pastoračné centrum pre rodinu BB diecézy a viacerí dobrovoľníci.

Finančné prostriedky, ktoré boli použité do kampane (a počas kampane): sponzori, príspevky, dobrovoľný príspevok od účastníkov počas Národného týždňa manželstva.

PRE LUMEN

Nezisková organizácia v roku 2014 realizovala aj projekty:

Projekt „Lupa - mapovanie duchovného života farských spoločenstiev nielen na Slovensku ale aj v zahraničí.“

Obsahom tohto projektu je mapovanie kresťanského života veriacich vo farnosti, od roku 2011 sa pomyselná „Lupa“ posunula aj na farnosti do zahraničia. Redaktor si vopred vytipuje farnosť, vycestuje do nej a s miestnym duchovným a poslucháčmi nahrá materiál, ktorý následne spracuje do relácie LUPA.

Rádio LUMEN spája Lumenrodiny - 10. ročník

Tento projekt sa zameriava na združovanie, duchovný rast, vzájomné obohacovanie a zdieľanie rodín. Myšlienkou tohto projektu je zasadzovať sa za rodinu, za jej správne fungovanie a prispieť k budovaniu zdravých rodinných vzťahov v jej vnútri. Formáciu uskutočňujeme cez odvysielanie blokov animátorov projektu na témy duchovného, školského a rodinného charakteru. Projekt umožňuje priestor na osobné stretnutie prihlásených rodín, spoločne strávený čas pri prednáškach, modlitbe, svätých omšiach. Zároveň je podporený modlitbou cez Živé ruže.

Projekty boli vypracované PRE LUMEN, n. o. pre ich vysielanie v Rádiu LUMEN.

Okrem vyššie uvedených projektov n.o. realizovala ďalšie projekty, napr. projekt „Prenosy z pútnických miest“, Talianske svetielko, Putujeme s Rádiom LUMEN, Povedz mi, čo čítaš a ja Ti poviem, kto si; Vyznania, Teológia tela a iné.

Podpora neziskovej organizácie PRE LUMEN, n. o.

Projekt 2% podielu zaplatenej dane.

PRE LUMEN, n. o. bola prvý krát prijímateľom 2% zaplatenej dane z príjmov za obdobie roku 2004. Prijaté finančné prostriedky sú využívané na nákup technológie potrebnej k realizácii audio nahrávok programov k podpore vzdelávania a podpore a obnove duchovných a kultúrnych hodnôt.

PRE LUMEN n. o. v roku 2010 pre prijímanie prostriedkov začalo používať nový účet z dôvodu prijatia stanovenej výšky finančných prostriedkov v zmysle požiadaviek zákona.

Účel použitia podielu zaplatenej dane		Prijatá suma
Nákup prenosovej technológie	Podiel 2% z dane - získané	18 178 €
Vybudovanie nahrávacieho štúdia	Podiel 2% z dane - získané	33 424 €
Činnosť neziskovej organizácie	Podiel 2% z dane - získané	65 155 €
Činnosť neziskovej organizácie	Podiel 2% z dane - získané	57 942 €
Činnosť neziskovej organizácie	Podiel 2% z dane - získané	55 111 e
Činnosť neziskovej organizácie	Podiel 2% z dane - získané	61 744 e
Činnosť neziskovej organizácie	Podiel 2% z dane - získané	53 033 €
Činnosť neziskovej organizácie	Podiel 2% z dane - získané v roku 2014 za rok 2013	51 6176

Projekt „Koncesionár LUMENU“.

Tento projekt sa zameriava na získavanie finančných prostriedkov umožňujúcich financovanie náboženských relácií a príslušných výdavkov v rámci podpory vzdelávania a obnovy duchovných a kultúrnych hodnôt. Je v činnosti od augusta 2006.

Projekt „SIPO“.

Nezisková organizácia PRE LUMEN zriadila pre svojich poslucháčov službu poslať svoje finančné príspevky cez Sústredené inkaso platieb obyvateľstva, čiže cez SIPO. Táto služba umožňuje prispievať pravidelne mesačne ľubovoľnou čiastkou v rámci predpisu na doklade SIPA. Projekt začal v septembri roku 2014

Projekt „eCARD“.

Druhá možnosť podpory neziskovej organizácie PRE LUMEN je cez systém eCARD. Je to možnosť podporovať vysielanie rádia, samotná platba je realizovaná výhradne na strane banky (na jej webe) a to bezpečným spôsobom vylučujúcim odchyt údajov tretej strane a doručenie platby na náš účet. Prispievateľ teda Rádiu LUMEN neposkytuje žiadne citlivé údaje (akým je číslo kreditnej karty, či CCV kód). Zo stránky www.lumen.sk je prispievateľ presmerovaný na zabezpečený platobný webový portál VÚB banky, ktorá nás po realizácii platby iba informuje o úspechu, či neúspechu transakcie. Projekt je funkčný od decembra 2014. Zdroj : Výročná správa za rok 2014

Opis významných položiek prijatých darov z jednotlivých projektov za rok	Suma
Finančné dary z projektov KPRL, finančné dary (účet 663)	219 789
Finančné dary z projektov RpreS (účet 663)	33 072
Finančné dary z projektov Koncesionár (účet 663)	186 524
Finančné dary z projektov SIPO (účet 663)	640
Finančné dary projekt eCARD	0

Na základe požiadaviek podporovateľov v roku 2014 boli pre Rádio LUMEN pripravené a odvysielané najmä nasledovné relácie vo forme prenájmu vysielacieho času: Duchovný obzor Od ucha k duchu Ruženec pre Slovensko

Emauzy - Priame prenosy svätých omší z rôznych významných udalostí a pútí.

Univerzitné pastoračné centrum Štefana Moysesa

oslavovalo 15. narodeniny

4.11. v roku 1999. Vtedajší biskup, o. Rudolf Baláž, podpísal zriaďovaciu listinu a založil tím Univerzitné pastoračné centrum Štefana Moysesa, biskupa so sídlom na Tajovského ulici. Vďaka tejto udalosti centrum presne 12.11.2014 oslávilo 15. narodeniny. Takéto výročie je len raz za život a preto sa ho rozhodli osláviť ho vo veľkom štýle. Celú akciu začali sv. omšou, ktorá bola v jedálni a celebroidal ju pán dekan, Mons. Ján Krajčík. Spevom ich sprevádzal náš skvelý UPC zbor. Ďakovali za uplynulé roky fungovania UPC ako aj prosili o ďalšie požehnania našich aktivít, ktoré robili. No program sa ani zďaleka neskončil sv. omšou. Tak ako sa na správnu oslavu patrí, pre všetkých návštevníkov bolo pripravené bohaté občerstvenie. Nechýbala ani skvelá hudba v podaní kapely S' brothers. Popri počúvaní hudby si mohli ľudia pozrieť výstavu s názvom 15. momentov UPC. Išlo o 15 kľúčových momentov v živote UPC (postavenie budovy, príchod o. Martina, maľovanie UPC, vybudovanie jazierka...). Okrem toho mohli napísať svoje pranie do kroniky, čo využilo veľa ľudí a popriali UPC-čku ešte veľa krásnych a požehnaných dní. Postupne sa program presunul do tanečnej zábavy pod vedením spomínanej kapely.

Vianoce pre druhých v Banskej Bystrici

19.12.2014 - V rámci projektu Vianoce pre druhých žiaci Strednej zdravotnej školy v Banskej Bystrici zapojili svoju šikovnosť a tvorivosť; napiekli vianočné pečivo a zhotovili vianočné pozdravy. Napečené koláčiky rozdelili pre dve skupiny – deti v detskom domove a ľuďom v núdzi v mestskej charite. Prežili spolu so sestrami z Congregatio Jesu dve popoludnia a po skupinkách navštívili spomínané zariadenia. Navzájom sa zblížili a urobili krok k druhým. Vianočné pozdravy od žiakov boli určené pre pedagógov, ktorí sa stretli na vianočnom posedení.

Evanjelická cirkev augsburského vyznania

Evanjelická cirkev augsburského vyznania na Slovensku (ECAV) je druhá najväčšia cirkev na území Slovenska a v meste Banská Bystrica.

Poslaním ECAV na Slovensku je:

- šíriť evanjelium Ježiša Krista, vyznávať vieru v Trojjediného Pána Boha a vstúpiť ju do vedomia ľudí
- slúžiť svojim členom službami Božími, prisluhovaním slova a sviatostí, náboženskou výchovou a poskytovaním duchovnej starostlivosti
- viesť svojich členov k vzájomnej úcte, podpore, tolerancii a príkladnému kresťanskému i občianskemu životu
- zriaďovať na zabezpečenie svojho poslania organizačné jednotky, charitatívne spoločnosti, cirkevné školy, združenia veriacich a pripravovať pre ne potrebných pracovníkov
- spolupracovať v oblasti výchovnej, vzdelávacej, humanitnej a charitatívnej s orgánmi štátu, samosprávami miest a obcí, so spoločenskými organizáciami a zahraničnými inštitúciami

Slovenská evanjelická jednota

je občianske združenie v Banskej Bystrici.

Slovenskí evanjelici v protifašistickom odboji bol názov projektu, ktorý občianske združenie Slovenská evanjelická jednota (SEJ) pripravilo k 70. výročiu Slovenského národného povstania ako svoju najvýznamnejšiu aktivitu v roku 2014. Verejnosti ho predstavilo 6. 9. 2014 o 13.00 hod. v Ev. spolku, Horná 21, Banská Bystrica. Na projekte participovala aj CZ ECAV Banská Bystrica a občianske združenia Kuzmányho kruh a Tvorba T. Projekt zahŕňa prednášky, ale i priame rozhovory s blízkymi príbuznými významných evanjelických osobností SNP, ako boli martýrske obete fašizmu Ján Bakoss, evanjelický farár z Banskej Bystrice a senior Zvolenského seniorátu; Jozef Bučko, evanjelický farár z Martina, či revúcky rodák generál Rudolf Viest. Na svojho hrdinského otca Jozefa bude spomínať herečka Jela Bučková, na generála Viesta jeho prasynovec Ivan Šimko, bývalý minister vnútra a obrany Slovenskej republiky, a reminiscenciami prispejú i zástupcovia rodiny Jána Bakossa.

Autentickými spomienkami na ďalšie významné evanjelické osobnosti udalostí pred 70 rokmi - kňazov Ctibora Jána Handzu z Ľubietovej, Juraja Holčíka a Pavla Hronca z Banskej Bystrice - prispejú ich blízki príbuzní. Osudy členov evanjelických rodín Veselovcov a Nábělkovcov priblíži publiku napr. známy banskobystrický lekár MUDr. Ludvik Nábělek.

Ing. Ján Holčík, predseda SEJ, PhDr. Eva Bombová, autorka projektu, PhDr. Daniela Baranová, historička, a prof. Belo Riečan, predstaviteľ Kuzmányho kruhu v Banskej Bystrici, ktorí sa spolu s Danielom Košťalom, zborovým farárom evanjelického cirkevného zboru v Banskej Bystrici stretli na v utorok 12. augusta 2014 na koordinačnej porade, priblížili obsah projektu na pôde banskobystrickej radnice Mgr. Petrovi Gogolovi, primátorovi mesta Banská Bystrica, ktorého projekt zaujal; ocenil jeho originálnu kompozíciu a prisľúbil organizátorom svoju podporu.

Konferencia bola postavená na dvoch pilieroch. Prvým boli svedectvá rodinných príslušníkov evanjelických osobností SNP – generála Rudolfa Viesta, bratov Veselovcov a Nábělkovcov, na evanjelického farára a seniora Zvolenského seniorátu Jána Bakossa, či kňazov Ctibora Jána Handzu z Ľubietovej, Juraja Holčíka z B. Bystrice i vojenského duchovného Daniela Kováča.

Druhým boli príspevky historikov – Daniely Baranovej, Mateja Oráča a Romana Porubäna.

Svetozár Nađovič, dozorca Považského seniorátu, prispel výsledkami dlhoročného výskumu z činnosti vojenských duchovných, ako na príbehu Daniela Kováča, tak i z vlastného pátrania po osudoch a miestach posledného odpočinku slovenských vojakov doma a v zahraničí.

Význam udalosti pomohli za Predsedníctvo ECAV na Slovensku zvýrazniť príhovorom generálny dozorca Imrich Lukáč, umelecky Juraj Sarvaš prednesom Chalupkovej básne Mor ho! a Belo Riečan klavírnymi improvizáciami. Ivan Šimko, politik a bývalý minister vnútra a obrany SR, prasnovec generála Rudolfa Viesta, hovoril i o tom, že na rozdiel od iných vedúcich osobností SNP, jeho prastrýko svojich vojakov neopustil. Zajali ho vedno s generálom Golianom – a rodiny dodnes nevedia, kde a ako títo muži skončili.

Lekár Ludvik Nábělek, ktorého otec iba o vlások unikol poprave, mohol na základe rozprávania a zápiskov blízkych priblížiť aj prípravu textu vyhlásenia, ktoré koncipovali bratia Veselovci (M. Vesel ho prečítal v Slobodnom slovenskom vysielaní, čím sa stal „štartérom“ SNP), Vavro Šrobár, Miloš Marko a Nábělkovci.

Juraj Holčík, otec predsedu SEJ Jána Holčíka, patril k evanjelickým kňazom, ktorí krstením zachraňovali prenasledovaných Židov. Riskoval aj vtedy, keď väzňom v bystrickej väznici zabezpečil kontakty s blízkymi. Ján Holčík prečítal spomienky Pavla Bakossa na otca – martýra, ktorého Nemci popravili v Martine, a otvoril i prostredie tejto ťažko skúšanej rodiny, ktorá vo vojne stratila nielen otca, ale tragicky i syna, medika Ivana.

Ctibor Ján Handzo premenil faru v Ľubietovej na azyl, či už pre rodinu farára Jozefa Bučka, ktorý neskôr zahynul v nemeckom koncentračnom tábore, ale i rodinu generála Čatloša, pre mnohých prenasledovaných Židov a ďalších. Fara však bola, ako v spomienkach na otca uviedla dcéra Eva, i skrýšou dokumentov – pre dnešné generácie zachránil vidiecky farár, cirkevný historik a novinár C. J. Handzo kompletný archív Slobodného slovenského vysielania B. Bystrica. Doteraz nepublikované skutočnosti priblížili účastníkom i historici Daniela Baranová a Matej Oráč. Sprístupnili tak dimenzie evanjelickej účasti na protifašistickom odboji. Evanjelici roky vzdorovali spochybňovaniu myšlienok československej vzájomnosti i hrozbe fašizmu. Nebáli sa hrozieb – ani mnohých foriem

prenasledovania, keď mnohí boli väznení, prenasledovaní, diskriminovaní, predčasne penzionovaní, cirkvi zastavovali evanjelické časopisy...

V podaní prešovského historika Mateja Oráča to potvrdil aj príbeh Pavla Neckára, biskupského tajomníka a jeho protifašistickej skupiny. Tragické príbehy popravených Jána Bakossa z B. Bystrice a Ladislava Remeteho z Jelšavy, obeť fašistov Jozefa Bučku z Martina a ďalších pripomenuli, aká vysoká bola cena obetavého zápasu, ktorý prežíva a ohrozuje i súčasníkov.

D. Baranová prečítala úryvok z listu amerického protestantského kňaza a korešpondenta Josepha Mortona, písaného z bansko-bystrickej väznice dvojročnej dcérke Mimi o tom, aké je umrieť za slobodu. Eva Bombová, SEJ |

Kniha evanjelického farára Pavla Hronca

Štátna vedecká knižnica Banskej Bystrici a Kuzmányho kruh predstavili 24. marca 2014 v Spoločenskej sále Štátnej vedeckej knižnice knihu evanjelického farára Pavla Hronca pod názvom Kronika nášho obrodného hnutia.

Pavol Hronec napísal knihu v roku 1983 na podnet viacerých vážených bratov. Venoval ju pamiatke nebohého Matka Taslera a tých, čo sa úprimne snažili o duchovnú a mravnú obrodu cirkvi. Kniha vyšla na internete. Má 271 strán a je možné si ju prečítať na internetovej adrese: <http://www.ecavbb.sk/ecavbb/images/Kronika%20nho%20obrodnho%20hnutia.pdf>

Pavol Hronec, evanjelický kňaz a protifašistický bojovník, sa narodil 10. 10. 1910 vo Zvolenskej Slatine. Ako farár pôsobil v Hronseku a Banskej Bystrici. Zomrel 28. 8. 1973 v Nemecku; pochovaný bol v Bratislave. Jeho životné a profesionálne osudy na prezentácii odborne predstavili Dr. Daniela Baranová a Dr. Michal Zajden, ako aj prof. RNDr. Beloslav Riečan DrSc. Podujatie moderoval Ing. arch. Dušan Čupka. V zaplnenej Spoločenskej sále sa prezentácie zúčastnili zástupcovia ev. cirkvi, veriaci aj synovia Pavla Hronca Pavol, Ľubo a Branislav. Braňo Hronec sa postaral o príjemný umelecký zážitok spolu so spevokolom Viliama Figuša Bystrého pod dirigentskou taktovkou PaedDr. Tomáša Škrabana, PhD. Zdroj Zlata Troligová

"Pavol Hronec (10. október 1910, Zvolenská Slatina – 28. august 1973, Nemecko) bol evanjelický kňaz, protifašistický bojovník. Študoval na gymnáziu v Prievidzi, teológiu v Bratislave a v Strassburgu, filozofiu a literatúrnu históriu na FF UK v Bratislave na FF UK v Bratislave (1934 – 1938). Ordinovaný za kňaza (1934), kaplán v Modre, Bratislave, gen. tajomník Zväzu evanjelickej mládeže a redaktor Nového rodu (1936 – 1937). Farár v Hronseku (1937). Počas vojny sa zapojil do protifašistického hnutia. Pracovník Veliteľstva pozemného vojska v Banskej Bystrici (od júla 1944), počas SNP dôstojník čs. armády a prezidiálny šéf povereníctva pre školstvo a osvetu. Po potlačení povstania pôsobil v partizánskej skupine Za slobodu Slovenska. Po oslobodení evanjelický farár v Banskej Bystrici. Politicky prenasledovaný a prepustený zo služieb. Zostavil Nárys Všeobecnej vnútromisijnej a pastorálnej konferencie evanjelických kňazov a. v. a Kroniku obrodného hnutia v cirkvi. Nositeľ viacerých vyznamenaní. Bol pochovaný v Bratislave." (Wikipédia)

XV. Duchovné hodnoty pre dnešok

V dňoch 7.6.2014 – 8.6.2014 Spoločnosť pre Tvorbu T, Kuzmányho kruh a Cirkevný zbor ECAV Banská Bystrica Vás uskutočnili podujatie: „XV. Duchovné hodnoty pre dnešok“. Podujatie v roku 70. výročia Slovenského národného povstania je venované pohľadom a spomienkam na významné udalosti a osobnosti evanjelického duchovného života a hospodárskeho diania pred, počas a po povstaní.

Miesto : Sála Evanjelického spolku Horná ul. 21, Banská Bystrica, 1.poschodie Termín : sobota 7.júna 2014

Program - sobota 7.6.2014, 9:00 hod.:

1. Belo Riečan : Otvorenie

Michal Zajden : Vzťahy medzi Evanjelickou cirkvou a.v. a režimom Slovenského štátu v rokoch 1939 - 1944

Pavol Martuliak : Ján Bakoss – príklad osobnosti kňaza, človeka, humanistu

Juraj Sarvaš : Osobné spomienky na Jána Bakossa, Júliusa Madarása a Samuela Velebného 11:00 hod. :

Jozef Ďuriančík : Viliam Paulíny – verejný, hospodársky a cirkevný činiteľ

Jozef Kreutz : Imrich Karvaš a Karol Markovič

Milan Zajac : Peter Pavol Zaťko

Belo Riečan : Jur Hronec a Pavel Hronec

Program - nedeľa 8.6.2014, 9:00:

Evanjelické služby Božie v evanjelickom chráme v Banskej Bystrici (káže: M. Zajden)

Pietne zastavenie pri hrobe Jána Bakossa - Pieseň I. - Miešaný zbor Viliama Figuša Bystrého - Báseň - recituje Juraj Sarvaš

Pietne zastavenie pri hrobe rodiny Vančovcov - Pieseň II. - Miešaný zbor Viliama Figuša Bystrého - Spomienka – Juraj Sarvaš

Cirkev adventistov siedmeho dňa

Konferencia o službe – Pieseň v službe evanjelia sa uskutočnila 11.3. – 13.3.2014 v Banskej Bystrici.

Jedným z najväčších prínosov Pieseň v službe evanjelia 2014 bol fakt, že to bola skutočná konferencia o službe.

Pieseň v službe evanjelia 2014 s mottom „Deň čo deň“ nebola o vystupujúcich a o pasívnych divákoch. Všetci sa mohli v priebehu konferencie do niečoho zapojiť. Počas workshopov všetci chválili Boha. Každá chvála bola spoločné dielo hudobnej skupiny, poslucháčov a Boha. Spoločne sa Bohu slúžilo piesňami, ktoré ho vyvyšovali a oslavovali.

Novou súčasťou Pieseň v službe evanjelia 2014 sú workshopy, alebo semináre o službe. Každý sa mohol zúčastniť na jednom z troch seminárov, ktoré inšpirovali účastníkov k rôznym formám služby, prostredníctvom modlitby, evanjelizácie, alebo dobrovoľníctva. Motiváciou k zapojeniu sa do služby boli aj skúsenosti s konkrétnymi nápadmi, ktoré predstavili zbory Banská Bystrica – Rodinné centrum Filipko a Zvolen – Dobročinný šatník.

Veľkou inšpiráciou bolo kázanie z Božieho Slova, prostredníctvom ktorého sa Boh dotkol srdc poslucháčov a Duch Svätý posilnil vôľu účastníkov ku skutočnej službe životom a činom.

Tento rok nám Boh „otvoril dvere“ i k ďalšej forme služby “Pieseň v službe evanjelia” sa mohlo vyselať priamo a tak požehnanie z Konferencie o službe mohli mať nielen účastníci, ktorí boli v Banskej Bystrici, ale aj diváci na celom Slovensku.

Bohu patrí všetka naša vďačnosť za požehnanie, ktorým sprevádzal Konferenciu o službe – PS:e 2014.

Zdroj: František Kolesár

INTEGRA

- občianske združenie, Centrum prevencie v oblasti siekt
- Dolná 9, vo dvore, 974 01 Banská Bystrica
- <http://www.integra.fost.ske>
- mail: integra@pobpx.sk

Integra v roku 2014 rozšírilo služby na ohrozenú skupinu seniorov a v spolupráci s o.z. AKSEN (Aktívny senior) organizovalo vzdelávací „klub psychickej sebaobrany“ voči ľuďom zneužívajúcim osamelosť a neznalosť starších ľudí.

Zmenili filozofiu a stratégiu prevencie nielen voči tzv. sektám, ale všeobecne voči negatívnym spoločenským javom. Dospeli k poznaniu, že najefektívnejšou prevenciou je výchova slobodného, zdravo sebavedomého, zodpovedného a kriticky mysliaceho človeka. Poslušné dieťa ľahšie podľahne sociálnemu tlaku a psychickej manipulácii. Vďaka dobrovoľnej finančnej podpore tím mohol absolvovať zážitkové kurzy zamerané na rešpektujúcu výchovu a študovať výchovné

prístupy Naomi Aldort, Faber – Mazlish, A. S. Neilla a vytvorili si vlastný model zážitkových seminárov o výchove pre rodičov, ktoré realizujeme klubovou formou.

Problematika zhubných siekt a kultov

predstavuje v súčasnosti závažný spoločenský problém. Rovnako ako sa progresívne vyvíja spoločnosť sa priamo úmerne vyvíjajú aj techniky a manipulačné stratégie zhubných siekt a kultov. Na tému „Kulty a sekty“ bola zameraná aj druhá časť projektu: „Chceme žiť bez závislostí.“, ktorá sa uskutočnila 16.1.2014 v priestoroch ICM. Pravidlá boli rovnaké, ako pri prvej časti, teda po prednáške 6-členné súťažné družstvo vypracovalo test z danej problematiky pozostávajúci zo 7 otázok, teda pre svoj internát mohli získať ďalších 7 bodov. Po absolvovaní 1. a 2. kola žiaci internátu majú za úlohu vypracovať plagát (formát flipchart) s problematikou: „Drogy, alkohol, fajčenie“ a „Kulty a sekty, ktorý prinesú na tretiu časť projektu 6.mája 2014. Výsledky po prvom kole sú: 1. Školský internát pri SOŠ – Kremnička 10, Banská Bystrica – 6,5 bodu, 2. Školský internát pri SOŠ, Pod Bánošom 80, Banská Bystrica – 6,0 bodov, 3. Školský internát pri SOŠ IT, Tajovského 30, Banská Bystrica – 6,0 bodov, 4. Školský internát, Internátna 4, Banská Bystrica – 4,0 body 5. Školský internát pri SOŠ elektrotechnickej, Zvolenská cesta 18, – 4,0 body. Spracovala: Mgr. Hilda Dienová

Židovská náboženská obec Banská Bystrica

Pre židov po dlhé roky platil zákaz osídľovania bankských oblastí. Až v 50. rokoch 19. storočia dostalo niekoľko osôb židovského vierovyznania povolenie na dočasné usídlenie v Banskej Bystrici. Po zrušení zákonov a nariadení obmedzujúcich podnikanie židov v bankských mestách sa počet židovského obyvateľstva postupne zvýšil.

Banskobystrickí židia patrili do náboženskej obce v Radvani a používali jej kultové objekty. Náboženská obec v Bystrici bola založená 25. decembra 1862. Jej zakladateľom a prvým predsedom sa stal Rafael Pikler. Židovská komunita bola liberálna. V roku 1867 otvorili veľkú neologickú synagógu. Bohoslužby sprevádzal dievčenský chór. Na prelome rokov 1868/69 po rozkole medzi židovskými náboženskými obcami v Uhorsku sa banskobystrická obec prihlásila k neologickému smeru.

V rokoch 1870 – 1890 sa počet židovského obyvateľstva viac ako stonásobil. V tomto období bolo postavených viacero kultových objektov. Na čele náboženskej obce sa vystriedali Dr. Jakub Krisser, Dr. Samuel Tandlich, Ármin Telek a Móric Hertzka. Štatút náboženskej obce bol obnovený v roku 1884. Pobočka sionistického hnutia v Banskej Bystrici vznikla ako jedna z prvých v Uhorsku, krátko po prvom Svetovom sionistickom kongrese v roku 1897.

Komunita bola pre svoju liberálnosť dobre integrovaná do spoločenského a kultúrneho života v meste. Alexander Pikler sa stal zástupcom mešťanostu a ďalší členmi mestského zastupiteľstva. Židia mali najpočetnejšie zastúpenie v obchode, v slobodných povolaniach a v priemysle. Židovské obyvateľstvo nažívalo s majoritným obyvateľstvom vo vzájomnej úcte a tolerancii.

Údaje o založení rabinátu v Banskej Bystrici sa nepodarilo získať. Vo funkcii rabína sa striedali reformní, vzdelaní absolventi rabínskeho seminára v Budapešti. Prvým banskobystrickým rabínom bol Chajim Heinrich Goldzieher, ktorý tu pôsobil až do roku 1896, a po ňom Dr. Emanuel Lenke, rodák z Trnavy, známy vzdelanec a autor niekoľkých prác z oblasti judaistiky. Od roku 1906, viac ako 50 rokov, pôsobil vo funkcii hlavného rabína známy učenec Dr. Aron Schönfeld. Rabín Dr. Schönfeld bol aj uznávaným propagátorom myšlienky sionizmu a dejateľom sionistického hnutia.

Židovská náboženská obec v medzivojnovom období

Po prvej svetovej vojne sa prisťahovalo do Banskej Bystrice niekoľko ortodoxných rodín z Radvane. V 20. rokoch si založili vlastnú ortodoxnú náboženskú obec. Na jej čele stál Alexander Kubiš. Ortodoxná komunita s niekoľkými desiatkami členov patrila k ortodoxnému rabinátu v Lučenci. Vlastnila malú synagógu a mikve.

Z banskobystrickej židovskej komunity vyšlo niekoľko významných osobností. Akademický maliar Dominik Skutecký (1849 – 1921), jeho vnuk, prozaik, dramatik a publicista Peter Karvaš (1920 – 1999), režisér a scenárista Peter Solan (1929), stomatológ, profesor Dr. Andrej Edlan (1917 – 1987) a ďalší.

V medzivojnovom období žila banskobystrická židovská komunita čulým spoločenským životom nielen v rámci židovských, ale aj mestských spolkov a združení, v ktorých zastávali aj židia významné postavenie. Miestna pobočka sionistického hnutia mala koncom 20. rokov okolo 200 platiacich členov.

Väčšina židovskej mládeže bola organizovaná v niektorom zo sionistických mládežníckych hnutí. Prvým a najsilnejším hnutím v meste bolo Hašomer Kadima, neskôr premenované na Hašomer Hacair, založené v roku 1922. V 30. rokoch otvorilo Hašomer Hacair v Banskej Bystrici hachšaru. Mnohí odchovanci hnutia sa ešte pred vypuknutím druhej svetovej vojny vysťahovali do Palestíny. Eli Andrej Schönfeld, syn hlavného rabína, bol koncom 30. rokov vedúcim funkcionárom hnutia Hašomer Hacair na Slovensku a zastupoval slovenských sionistov na Svetovom sionistickom kongrese vo Švajčiarsku. Popri Hašomer Hacair mali v Banskej Bystrici svoje klubovne aj mládežnícke hnutia Makabi Hacair a Betar.

V roku 1921 bola založená v Banskej Bystrici pobočka židovskej telovýchovnej jednoty Makabi, jedna z najväčších na Slovensku. Venovala sa telovýchovnej, spoločenskej a kultúrnej činnosti. Z miestnej pobočky vyšlo niekoľko známych športovcov. V roku 1936 bola v Banskej Bystrici a na jej okolí usporiadaná európska zimná Makabiáda. Zúčastnilo sa jej viac ako 200 židovských pretekárov z 11 európskych krajín.

V medzivojnovom období pokračoval rast životnej úrovne židovskej komunity. Židia vlastnili niekoľko veľkoobchodov a veľkých závodov na spracovanie dreva, továreň na kuchynské náradie (Neuberger a Roth), na výrobu železiarskeho tovaru (bratia Mayerovci), závod na spracovanie kože (Rafael Pikler), pivovar (Ármin Zsolnai), liehovar (Steiner & Lőwy), továreň na nábytok (A. Reif) a zápalkáreň. Židovských majiteľov malo asi sto obchodov a 30 remeselníckych dielní. V Banskej

Bystrici pôsobilo 8 židovských lekárov, 7 advokátov, niekoľko inžinierov, lekárnikov, stredoškolských profesorov a viacero štátnych a súkromných úradníkov.

Obdobie holokaustu

Po vyhlásení autonómie Slovenska v októbri 1938 príslušníci Hlinkovej gardy demonštrovali proti Čechom a židom, vytíkali okná ich bytov a podpálili dvere synagógy. Miestni príslušníci HG sústredili 4. novembra 1938 vo večerných hodinách okolo 40 židov bez domovskej príslušnosti a dvoma autobusmi ich vyviezli za Lučenec na územie nikoho pri slovensko- maďarskej hranici. V ten istý deň vzali do väzby niekoľko zámožnejších židov, ktorých majetok prevyšoval 500 000 Kč. Po vyplatení značnej sumy miestnym orgánom ich prepustili.

V roku 1940 žilo v Banskej Bystrici 1 327 židov. Neologická komunita mala asi 1 100 členov a jej predsedom bol Dr. Maximilián Seidner. Dr. Aron Schönfeld pôsobil ako hlavný Ortodoxná náboženská obec, ktorú viedol Edmund Weiss, mala približne 200 členov.

V roku 1941 zlikvidovali v Banskej Bystrici a na jej okolí približne 180 židovských podnikov s ročným obratom 42 miliónov Ks. Veľkú časť z nich čoskoro znovu uviedli do prevádzky nežidovskí podnikatelia. Štyridsaťšesť väčších podnikov, medzi nimi aj niekoľko priemyselných závodov s ročným obratom približne 50 miliónov Ks, bolo arizovaných. Mnoho židovských rodín prišlo o existenciu a žili iba z podpory od svojich súkmeňovcov.

Začiatkom roku 1942 bolo z Banskej Bystrice odvedených na nútené práce 136 židov, ktorých vyradili z hospodárskeho procesu. Odsun židov z Banskej Bystrice a okolia sa začal 24. marca 1942. Miestni gardisti a žandári odviekli asi 80 mladých mužov do zberného tábora v Žiline a 27. marca ich deportovali do koncentračného tábora Majdanek pri Lubline v obsadenom Poľsku. Dievčatá a mladé ženy sústredili 30. marca 1942 v židovskej škole, 83 dievčat odviekli do zberného tábora v Poprade a 3. apríla 1942 ich deportovali do tábora smrti v Osvienčime. Asi 27 dievčatám a 15 mužom sa podarilo ukryť. Časť z nich prešla ilegálne do Maďarska.

Deportácie celých rodín sa začali koncom apríla 1942 roku. V Banskej Bystrici sústredili niekoľko desiatok židovských rodín, najmä z okolia. Odviekli ich do zberného tábora v Žiline a odtiaľ ich deportovali 29. apríla do Osvienčimu, kde bola väčšina z nich krátko po príchode zavraždená.

Veľké zatýkanie židov prebiehalo v Banskej Bystrici a na jej okolí 6. a 7. júna 1942. V týchto dňoch sústredili gardisti a žandári v židovskej škole stovky židov z celého okresu a nasledujúci deň 9. júna ich zaradili do transportu, ktorý bol vypravený zo Zvolena do lublinskej oblasti vo východnom Poľsku. Práceschopných mužov deportovali do koncentračného tábora Majdanek, ženy, deti a starcov do tábora smrti Sobibor, kde ich zavraždili.

Ďalšia skupina židov z okresu Banská Bystrica bola odvečená 12. júna 1942 cez Žilinu do lublinskej oblasti a 31. júla 1942 niekoľko desiatok židov do vyhladzovacieho tábora v Osvienčime. Posledné skupiny židov, ktorým odňali výnimky, boli odvečené do tábora v Žiline v priebehu augusta 1942. Väčšina z nich bola deportovaná v septembri do Osvienčimu a tam usmrtená. V roku 1942 bolo z Banskej Bystrice deportovaných 56 % židovského obyvateľstva a z celého okresu približne 60 %.

Banská Bystrica sa zaradila k mestám s najnižšou kvótou deportovaných na Slovensku. Hnuteľný majetok odvlečených židov prešiel pod správu miestneho daňového úradu a bol rozpredaný na verejných dražbách.

Zaobchádzanie so židmi počas sústreďovania a zaradovania do transportov sa stretlo u časti obyvateľov mesta s nevôľou. Po prerušení deportácií koncom októbra 1942 bolo v banskobystrickom okrese 609 držiteľov výnimky. V samotnom meste evidovali okolo 400 židovských obyvateľov chránených výnimkami, medzi nimi 33 tzv. prezidentskou výnimkou.

Začiatkom roku 1944 registrovali v okrese 526 židov chránených výnimkami. Niekoľko židov sa ukrývalo v meste a na okolí. V máji 1944 sa zvýšil počet židov o desiatky rodín vypovedaných z východného Slovenska a počas deportácií maďarských židov aj o utečencov z Maďarska.

Po vypuknutí SNP sa Banská Bystrica stala útočiskom pre tisícky židov z rôznych častí Slovenska. V meste sa obnovila činnosť židovských krúžkov a spolkov. Židovská komunita a židovské charitatívne spolky pomáhali utečencom. Viacero židov z Banskej Bystrice vstúpilo počas SNP do povstaleckej armády a partizánskych jednotiek. Mnohí z nich padli v bojoch.

V septembri 1944 pristála v Banskej Bystrici štvorčlenná skupina parašutistov z Palestíny vedená Chavivou Reikovou, odchovankyňou miestnej pobočky hnutia Hašomer Hacair. Chaviva Reiková zintenzívnila sociálnu činnosť medzi utečencami a organizovala židovskú mládež na boj proti postupujúcemu nemeckému vojsku. Ona a jej traja spolubojovníci boli po potlačení SNP zavraždení pri Kremničke a pochovaní v masovom hrobe. Koncom októbra 1944 pred obsadením mesta nacistami opustili židia Banskú Bystricu a uchýlili sa do okolitých obcí a hôr. Krátko potom však časť z nich nemecká bezpečnostná služba a slovenskí gardisti zaistili, mučili, zavraždili a pochovali v masových hrobách. Mnoho židov sa ukrylo v odľahlých obciach, lesoch, v bunkroch a prežilo za pomoci miestneho obyvateľstva. Viac ako sto slovenským obyvateľom Banskej Bystrice a okolia udelila izraelská vláda za záchranu židov titul Spravodlivý medzi národmi.

Po oslobodení

Po oslobodení mesta sa do Banskej Bystrice vrátili stovky preživších. Len malá časť z nich boli pôvodnými obyvateľmi mesta. V prvých povojnových mesiacoch odhalili na okolí Banskej Bystrice viacero masových hrobov. V najväčšom z nich pri obci Kremnička sa našlo okolo 800 obetí, väčšinou židov. Židovská komunita zásluhou rabína Dr. Arona Schönfelda, ktorý sa zachránil za pomoci slovenských spoluobčanov, rýchle obnovila svoju činnosť. V roku 1946 mala židovská komunita v Banskej Bystrici 296 členov. Veľa prívržencov malo aj obnovené sionistické hnutie. V rokoch 1948 - 1949 sa časť židov vysťahovala do Izraela a iných krajín. Na židovskom cintoríne sa nachádzajú dva hromadné hroby, kde sú pochovaní židovskí partizáni a židia zavraždení po potlačení SNP v okolitých obciach a horách.

okres Banská Bystrica, Banskobystrický kraj

obyvateľstvo

rok/	počet obyvateľov/	počet židov/	%
1869/	5 950/	247/	4,2
1880/	7 159/	561/	7,8
1890/	7 485/	839/	11,2
1900/	9 264/	1 025/	11,1
1910/	10 776/	1 260/	11,7
1919/	10 737/	1 125/	10,5
1921/	10 587/	1 146/	10,8
1930/	11 347/	1 092/	9,6
1940/	13 045/	1 327/	10,2
1948/	13 605/	166/	1,2

Literatúra: Encyklopédia židovských náboženských obcí A – K (I. zväzok). 2009. Bratislava : SNM – Múzeum židovskej kultúry 2009. s. 18-23.

Fotografie: (1) II. svetové zimné hry Makabi v Banskej Bystrici, archív SNM - MŽK (2) Slávnostné otvorenie II. svetových zimných hier Makabi v Banskej Bystrici 17.2.1936, archív SNM - MŽK (3) Pohreb židovského partizána Egona Rotha, súkromný archív Abrahama Pressburgera / zdroj © SNM – Múzeum židovskej kultúry /

Chaviva 2014 - Medzinárodný festival židovskej hudobnej kultúry

V dňoch 8.-10.9. sa, po prvýkrát, na území mesta Banská Bystrica otvoria brány festivalu židovskej kultúry. Hlavná téma festivalu, ktorú si organizátori, cult-E Európska kultúra, o.z., v spolupráci s Múzeom židovskej kultúry v Bratislave a Múzeom SNP v Banskej Bystrici, mestom Banská Bystrica a Židovskou náboženskou obcou zvolili ako nosnú, je hrdinský odkaz života Chavivy Reik, čestnej občianky mesta Banská Bystrica a hrdinky štátu Izrael, ktorá sa vrátila z Izraelu na Slovensko, aby pomáhala zachraňovať židovských obyvateľov počas zverstiev 2. svetovej vojny. Medzinárodný festival židovskej hudobnej kultúry - Chaviva 2014 otvoril tradíciu porozumenia, humanizmu a kultúrnosti prostredníctvom kultúrneho pôsobenia pre všetkých.

VII. ZDRAVOTNÍCTVO

Spoločný politický rámec Zdravie 2020.

V roku 2012 odsúhlasilo 53 členských štátov z európskeho regiónu WHO nový spoločný politický rámec – Zdravie 2020.

Podpora dobrého zdravotného stavu občanov počas celého životného cyklu vedie k zvýšeniu predpokladanej dĺžky života a k dlhovekosti, ktoré môžu prinášať ekonomické, spoločenské a individuálne prínosy. Prebiehajúca demografická transformácia vybudovať efektívnu stratégiu zdravej životosprávy, ktorej prioritou budú nové prístupy k podpore zdravia a prevencie vzniku spoločensky závažných ochorení. Podporovanie zdravia by sa malo začínať už počas tehotenstva a ranného detstva, neskôr počas vyššieho veku človeka, čím sa dostávame k naplneniu cieľa aktívneho starnutia a k zvýšeniu dlhovekosti. Zdravé a aktívne starnutie populácie je politickou prioritou a významnou výskumnou prioritou. Programy podpory zdravia založené na princípoch zapojenia ľudí do aktivít posilňujúcich ich mentálne a fyzické kapacity predstavujú individuálny a spoločenský prínos (vytváranie lepších podmienok pre zdravý spôsob života, zlepšenie zdravotnej gramotnosti, podpora samostatnosti a pod.). Zaistenie dostatku a finančnej dostupnosti zdravých potravín a výživy v priebehu života je jedným z nástrojov v boji s epidémiou obezity, rastom kardiovaskulárnych ochorení a diabetu. Ďalším významným spôsobom na zachovanie vitality je pestovanie povedomia a realizácia primeraných pravidelných pohybových aktivít v jednotlivých obdobiach života v súlade s európskymi politikami v oblasti predchádzania a prevencie pred spoločensky závažnými ochoreniami nefarmakologickými intervenciami. Zdroj -MZ SR

Mesto zdravia 2014

Unikátny projekt „Mesto zdravia 2014“ prijalo mesto Banská Bystrica v roku 2014. Banská Bystrica sa mohla pochváliť tým, že bola po troch slovenských mestách, Košiciach, Žiline a Nitre štvrtým slovenským mestom, ktoré sa do projektu zapojilo. Mesto Banská Bystrica do rozsiahleho osvetovo - charitatívneho podujatia pre zlepšenie kvality života svojich občanov vstúpilo s mnohými nápadmi a cieľmi. Záštitu nad ním prevzal primátor mesta, personálne a odborne ju podporilo vedenie Fakultnej nemocnice s poliklinikou F.D. Roosevelta a celkovú organizáciu a financovanie zabezpečila spoločnosť Gedeon Richter Slovakia.

"Užívajme si zdravý život" - tak znie motto kampane, do ktorej sa mesto Banská Bystrica zapojilo spolu s ďalšími šiestimi európskymi mestami. Počas celého roka 2014 sa prostredníctvom rôznych podujatí, aktivít a projektov mohli Banskobystričania dozvedieť viac o zdravom životnom štýle. Projekt bol odštartovaný podujatím

V meste a zdravo

Cieľom tohto projektu Európskej komisie je inšpirovať Európanov, aby zmenili svoj životný štýl a žili zdravšie. Slúžiť k tomu má mnoho zábavných aktivít a propagačných predmetov, medzi inými aj hracie karty, príručky, aplikácia We love eating pre deti, či zdravé recepty. Projekt v pilotnej verzii a potrvá do leta 2015. Zapojilo sa do neho okrem Banskej Bystrice ešte šesť európskych miest, a to Bradford (Veľká Británia), Cluj-Napoca (Rumunsko), Deventer (Holandsko), Granollers (Španielsko), Poznań (Poľsko), Roncq (Francúzsko).

Svetový týždeň glaukómu v Banskej Bystrici

V Banskej Bystrici sa v termíne od 10. do 15. marca konal Svetový týždeň glaukómu. Z iniciatívy prezidentky Slovenskej glaukómovej spoločnosti a občianskeho združenia Glaukóm boli zorganizované bezplatné verejné prednášky o tomto ochorení spojené s diskusiou. Na podujatí usporiadanom pod záštitou hlavného odborníka Ministerstva zdravotníctva pre oftalmológiu spolupracovali aj Mesto Banská Bystrica, Lions club B. Bystrica, KS ÚNSS B. Bystrica, spoločnosť Geodis Slovakia a OC Europa.

Prednášky sa konali v Cikkerovej sieni Mestskej radnice. Účastníkom sa prihovoril prezident Lions clubu MUDr. Valky, viceprimátorka mesta Doc. Čižmárová a zástupkyňa spoluorganizujúcej firmy Geodis Ing. Poljovková. Príspevky MUDr. Kmeťovej a MUDr. Praženicovej priblížili problematiku zeleného zákalu, jeho prejavy, spôsoby vyšetrení a liečby. Bc. Filadelfiová vo svojej prezentácii predstavila ÚNSS a ponuku služieb pre klientov nielen s glaukómovým ochorením. Zaujímavým spostením prezentácií boli osobné výpovede dvoch pacientiek a zároveň členiek ÚNSS o živote s týmto ochorením a rôznymi spôsobmi vyrovnávania sa s jeho dôsledkami. Pre účastníkov bola pripravená ukážka využitia optických a kompenzačných pomôcok pre ľudí s problémami zraku.

V stredu 12. marca mohli návštevníci OC Europa bezplatne využiť ponuku na preventívne skriningové vyšetrenie vnútroočného tlaku. Na túto akciu zareagovalo množstvo záujemcov a rad čakateľov sa skrátil až v popoludňajších hodinách. Výsledky bolo možné si odkonzultovať s očnými lekárkami z Glaukómovej ambulancie. Pre návštevníkov pripravilo KS ÚNSS Banská Bystrica výstavu optických a kompenzačných pomôcok a prezentáciu ich používania.

Mottom Svetového týždňa glaukómu pre rok 2014 je „Poraziť neviditeľný glaukóm“. Cieľ posilniť informovanosť ľudí o zelenom zákale a zvýšiť včasným odhalením šancu nestratiť zrak .

VZN o verejnom poriadku na území mesta

V súvislosti so zdravotnými následkami úrazov , z dôvodu neodprataných a znečistených chodníkov, pyrotechnických úrazov a nehôd, alkoholizmu na verejnosti ,atd. vydalo v roku 2014

Mesto Banská Bystrica Všeobecne záväzné nariadenie Mesta Banská Bystrica č. 5/2014 o verejnom poriadku na území mesta

Schválené: 11.2.2014

Vyhlásené: 13.2.2014

Účinnosť: 1.3.2014

Mestské zastupiteľstvo v Banskej Bystrici na základe ustan. § 6 zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov a na základe :§ 4 ods. 3 n) zák.č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov, § 48 zák.č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov, § 2 ods. 4 a 5 zák.č. 219/1996 Z.z. o ochrane pred zneužívaním alkoholických nápojov a o zriaďovaní a prevádzke protialkoholických záchytných izieb v znení neskorších predpisov,§ 9 ods. 3 zák.č. 135/1961 Zb. o pozemných komunikáciách (cestný zákon) v znení neskorších predpisov ,§ 36g ods. 5 zák.č. 51/1988 Zb. o banskej činnosti, výbušnínach a o štátnej banskej správe v znení neskorších predpisov vydáva toto Všeobecne záväzné nariadenie Mesta Banská Bystrica č. 5/2014 o verejnom poriadku na území mesta (ďalej len nariadenie).

§ 1 Účel nariadenia

1. Účelom tohto nariadenia je stanoviť pravidlá a podmienky pre zabezpečenie verejného poriadku a čistoty na území mesta.
2. Nariadenie je záväzné pre obyvateľov mesta, návštevníkov mesta, právnické a fyzické osoby podnikajúce alebo pôsobiace na území mesta.

§ 2 Zabezpečenie verejného poriadku

Za účelom zabezpečenia verejného poriadku sa na území mesta zakazuje :

- a) rušiť nočný klúd v čase od 22.00 hod do 06.00 hod,
- b) znečisťovať alebo poškodzovať verejné priestranstvo, verejne prístupný objekt, verejnoprospešné zariadenie,
- c) umiestňovať na vonkajších stranách okien a na balkónoch kvetináče alebo iné predmety bez ich zabezpečenia proti pádu na verejné priestranstvo,
- d) jazdiť na skateboarde na verejných priestranstvách, kde by mohlo dôjsť k ohrozeniu zdravia občanov, poškodeniu majetku, resp. k narušeniu občianskeho spolunažívania,
- e) kúpať sa v mestských fontánach.

§ 3 Predaj, podávanie a požívanie alkoholických nápojov

1. V čase od 00.00 hod do 24.00 hod denne sa zakazuje predávať, podávať a požívať alkoholické nápoje na týchto verejne prístupných miestach na území mesta, ktorými sú :

a) ulice, námestia, pasáže,

b) mestské parky, verejná zeleň, lesoparky,

c) trhoviská,

d) detské ihriská, detské herné zariadenia,

e) miestne komunikácie, parkoviská, chodníky (vrátane mostov, podchodov, cyklotrás, turistických chodníkov),

f) predajné stoly, pojazdné predajne,

g) korytá a nábrežia vodných tokov,

h) cintoríny, pietne miesta, pamätníky.

2. Zákaz v zmysle ods. 1 neplatí :

a) na príležitostných trhoch, jarmokoch,

b) v obchodných a reštauračných prevádzkach umiestnených na verejnom priestranstve na základe podmienok stanovených v povolení Mesta a v súlade s ich živnostenským oprávnením (povolené zaujatie verejného priestranstva formou letných terás, resp. obdobných zariadení, poskytujúcich občerstvenie, reštauračné alebo pohostinské služby),

31.12. od 8.00 hod do 24.00 hod a 1.januára od 00.00 hod do 05.00 hod.

3. Na zhromaždeniach a verejných kultúrnych podujatiach konaných na území mesta je zakázané predávať, podávať a požívať alkoholické nápoje s výnimkou piva a vína 1/

§ 4 Používanie pyrotechnických výrobkov

1. Pyrotechnické výrobky určené na zábavné a oslavné účely kategórie 1, triedy I2/ sa môžu na území mesta používať neobmedzene.

2. Pyrotechnické výrobky kategórie II a III, triedy II. a III2/ sa môžu používať na území mesta v čase od 10.00 hod do 22.00 hod za dodržania podmienok v zmysle osobitného zákona3/.

3. Na území mesta je povolené používanie pyrotechnických výrobkov kategórie 4, triedy IV 2/, v dňoch 31. decembra v čase od 8.00 hod do 24.00 hod a 1. januára v čase od 00.00 hod - 05.00 hod za dodržania podmienok v zmysle osobitného zákona3/.

4. Na území mesta je povolené pri slávnostných podujatiach, pamätných dňoch, pietnych podujatiach a pod. prejavovať vzdanie úcty salvami za podmienok zabezpečenia verejného poriadku a povinností vyplývajúcich z príslušných zákonov

§ 5 Čistenie chodníkov a miestnych komunikácií

1. Závady v schodnosti chodníkov príľahlých k nehnuteľnosti, ktorá sa nachádza v súvisle zastavanom území a hraničí s cestou alebo miestnou komunikáciou, sú povinní bez prietahov odstraňovať vlastníci, správcovia alebo užívatelia nehnuteľností, pokiaľ tieto závady vznikli znečistením, poľadovicou alebo snehom v zmysle osobitného predpisu . 5/

2. Vlastníci, správcovia alebo užívatelia nehnuteľností sú povinní odstraňovať znečistenie chodníkov najmä zametáním, odstraňovaním nečistôt, buriny, náletov, odpadkov a pod. Zakazuje sa zhŕňať zmetené nečistoty na miestnu komunikáciu, verejnú zeleň, do kanalizačných vpustí alebo tieto ponechať zhrnuté na chodníkoch alebo ich spaľovať-

3. Vlastníci, správcovia alebo užívatelia nehnuteľností sú povinní v zimnom období čistiť chodníky od snehu a poľadovice. Sneh sa musí zhŕňať na okraj chodníka k ceste alebo k miestnej komunikácii. V prípade vytvorenia poľadovice sa musia chodníky posýpať inertným materiálom (piesok, drva). Sneh a ľad z chodníka treba odstrániť tak, aby sa ním nezatarasili priechody cez komunikáciu, kanalizačné vpuste, vchody a vjazdy do budov alebo iných zariadení alebo plochy na manipuláciu s materiálom alebo tovarom.

4. Vlastníci, správcovia alebo užívatelia nehnuteľností sú povinní čistiť príľahlý chodník, ako aj schody v celej šírke na vlastné náklady.

5. Vlastníci, správcovia alebo užívatelia nehnuteľností na Námestí SNP sú povinní zabezpečiť čistenie miestnej komunikácie pre peších v šírke 3 m pozdĺž nehnuteľnosti.

6. Vlastníci, správcovia alebo užívatelia nehnuteľností sú povinní vykonať čistenie chodníka najneskôr do 08.00 hod tak, aby chodci a obyvatelia nehnuteľnosti boli čo najmenej obťažovaní. Chodník a miestnu komunikáciu uvedenú v ods. 3 tohto ustanovenia treba čistiť i cez deň, keď vznikne akútna potreba ich čistenia. V zimnom období musí byť vždy odprataný sneh a námraza musí byť včas odstránená.

7. Ak sa vytvoria na streche alebo odkvape nehnuteľnosti cencúle, vlastníci, správcovia alebo užívatelia nehnuteľností sú povinní vykonať také opatrenia, aby cencúle a ľad zo strechy neohrozovali život alebo zdravie ľudí.

8. V prípade snehovej alebo inej kalamity je povinná fyzická alebo právnická osoba uposlúchnuť výzvu Mesta s určením podmienok pre likvidáciu kalamity v zmysle platných právnych noriem6/

9. Vlastníci, správcovia alebo užívatelia nehnuteľností, ktoré v súvisle zastavanom území hraničia s cestou alebo miestnou komunikáciou, zodpovedajú za škody, ktorých príčinou boli závady v schodnosti na príľahlých chodníkoch, ktoré vznikli znečistením, poľadovicou alebo snehom a neboli bez prietahov odstránené.7/

Kontrola a sankcie

1. Kontrolu tohto nariadenia sú oprávnení vykonávať príslušníci mestskej polície, hlavný kontrolór a poverení zamestnanci Mesta.
2. Porušenie ustanovení tohto nariadenia fyzickou osobou sa posudzuje ako priestupok 8/.
3. Za porušenie ustanovení tohto nariadenia právnickou alebo fyzickou osobou oprávnenou na podnikanie môže Mesto uložiť pokutu do výšky 6 638,00 €. 9/

Spoločné a záverečné ustanovenia

1. Týmto nariadením nie sú dotknuté práva a povinnosti vyplývajúce z iných právnych predpisov platných všeobecne záväzných právnych predpisov v všeobecne záväzných nariadení mesta.
2. Zrušuje sa :
  - a) Všeobecne záväzné nariadenie Mesta Banská Bystrica č. 9/2011 o verejnom poriadku na území mesta schválené uznesením Mestského zastupiteľstva v Banskej Bystrici č. 194/2011-MsZ dňa 20.9.2011.
  - b) Všeobecne záväzné nariadenie č. 1/2012, ktorým sa mení Všeobecne záväzné nariadenie Mesta Banská Bystrica č. 9/2011 o verejnom poriadku na území mesta bolo schválené uznesením Mestského zastupiteľstva v Banskej Bystrici č.325/2012-MsZ dňa 14.2.2012.
  - c) Všeobecne záväzné nariadenie Mesta Banská Bystrica č. 64/199 o ochrane nefajčiarov na území mesta schválené uznesením Mestského zastupiteľstva v Banskej Bystrici č. 31/1999 zo dňa 25.3.1999.
3. Toto nariadenie bolo schválené uznesením Mestského zastupiteľstva v Banskej Bystrici č. 1256/2014-MsZ dňa 11.2.2014 a nadobúda účinnosť dňom 1.marca 2014. Podpísaný Mgr. Peter Gogola, primátor mesta

Lekárska služba prvej pomoci

V roku 2014 poskytovala v Banskej Bystrici nutné zdravotnícke ošetrovanie v týchto miestach :

Lekárska služba prvej pomoci /ďalej len „LSPP“/ pre deti a dorast a LSPP pre dospelých sa poskytuje vždy na rovnakom mieste a v rovnakom prevádzkovom čase, dochádza len k zmene službukonajúceho lekára. Z toho dôvodu nie sú u týchto LSPP zverejňované rozpisy pohotovostných služieb.

Lekárska služba prvej pomoci

Druh LSPP: LSPP pre dospelých

Prevádzkovateľ: MUDr. Mária Kuniaková, Horná 60, Banská Bystrica

Miesto výkonu: Poliklinika, Horná 60, Banská Bystrica , tel.: 048/4146666

Spádové územie: okres Banská Bystrica

Prevádzkový čas: pracovné dni 16.00 – 07.00 hod., sobota, nedeľa, dni pracovného voľna nepretržite 07.00 – 07.00 hod.

Lekárska služba prvej pomoci

Druh LSPP: LSPP pre deti a dorast

Prevádzkovateľ: SOANRE, s.r.o., 1. mája 2, Slovenská Ľupča

Miesto výkonu: Poliklinika, Horná 60, Banská Bystrica , tel.: 048/4148090

Spádové územie: okres Banská Bystrica

Prevádzkový čas: pracovné dni 16.00 – 07.00 hod., sobota, nedeľa, dni pracovného voľna nepretržite 07.00 – 07.00 hod.

Lekárska služba prvej pomoci

Druh LSPP: LSPP stomatologická

Prevádzkovateľ: Poliklinika, Horná 60, Banská Bystrica

Miesto výkonu: Poliklinika, Horná 60, Banská Bystrica, tel.: 048/4312222

Spádové územie: okres Banská Bystrica

Prevádzkový čas: pracovné dni 16,00 – 18,00 hod., sobota, nedeľa, dni pracovného voľna 08,00 – 13,00 hod.

Pohotovosť pre dospelých

Pohotovosť pre dospelých, lekárska služba prvej pomoci poskytovala pomoc obyvateľov pri najnutnejších akútnych stavoch. Kontaktné údaje Pohotovosť pre dospelých, Banská Bystrica - Adresa: Pohotovosť pre dospelých, Banská Bystrica -Horná 60 974 01, Banská Bystrica.

O spoločnosti všeobecných lekárov

Všeobecné lekárstvo

Všeobecné lekárstvo je špecializačným odborom so zameraním na všeobecnú ambulantnú zdravotnú starostlivosť, ktorá tvorí základ zdravotníckeho systému v Slovenskej republike. Ako vedecká disciplína medicíny má vlastné špecifiká poskytovania zdravotnej starostlivosti, riadenie odboru, sieť pracovísk, informačnú základňu, výskum, vzdelávanie a manažment kvality.

24.9.2014 v Banskej Bystrici na seminári všeobecných lekárov boli odprezentované nové myšlienky o spoločnej práci všeobecných lekárov na Slovensku. Hlavnými prezentantmi boli i M. Palušková, a P. Eftimová.

Za prelomové možno označiť oficiálne spoločné rokovanie predstaviteľov odborných spoločností všeobecného lekárstva na pôde Ministerstva zdravotníctva SR. Stretnutie sa uskutočnilo 25.8.2014 a zorganizovala ho hlavná odborníčka MZ SR pre všeobecné lekárstvo Monika Palušková spoločne s Inštitútom zdravotnej politiky MZ SR, ktorý zastupovala Soňa Strachotová. Na rokovaní sa zúčastnili za Slovenskú spoločnosť všeobecného lekárstva pre dospelých SLS (SSVLD SLS) Peter Marko, Eva Jurgová a Monika Medová. Slovenskú spoločnosť všeobecného praktického lekárstva (SSVPL) zastupovala Iveta Vaverková, Eva Bérešová a Peter Bakič.

Stretnutie sa venovalo predovšetkým novým plánovaným aktivitám, na ktorých sa obe odborné spoločnosti všeobecných lekárov chcú podieľať spoločne. Ide o prvý spoločne organizovaný cyklus vzdelávacích seminárov, ktoré sa budú týkať nových odborných usmernení (delegované odbery, tzv. predoperačné vyšetrenia) a ich implementácie do praxe. Obe odborné spoločnosti sa na ich organizácii a realizácii budú podieľať parity. Súčasne sa zúčastnia na konferencii Hospodárskych novín v hoteli Crown Plaza v Bratislave so spoločnou prezentáciou, ktorá sa bude venovať reforme všeobecného lekárstva na Slovensku. Súčasťou pracovného rokovania bol aj obsah a koordinácia prípravy nových odborných usmernení MZ SR, na ktorých sa spoločne podieľajú predstavitelia oboch odborných spoločností a hlavný odborník MZ SR.

Spoločné edukačné semináre budú garantované hlavným odborníkom MZ SR pre všeobecné lekárstvo, SSVPL a SSVLD SLS. Organizátori požiadali o spoluprácu aj Všeobecnú zdravotnú poisťovňu, pričom určili termíny a miesta uskutočnenia vzdelávacích akcií a dohodli sa aj na spracovateľoch prezentácií. Čas konania a presné miesto organizátori účastníkom včas oznámia prostredníctvom spoločnej oficiálnej pozvánky. Primárny kontakt vás bude o nich informovať hneď, ako budú k dispozícii. Zdroj -všeobecný lekár

9. ročník - Festival diabetu

V sobotu 15. novembra 2014 od 8.00 hod. sa v priestoroch Obchodnej akadémie na Tajovského ulici v Banskej Bystrici uskutočnil 9. Festival diabetu. Organizátormi 9. Festivalu diabetu boli Zväz diabetikov Slovenska, Mesto Banská Bystrica, Fakulta zdravotníctva Slovenskej zdravotníckej univerzity, Regionálny úrad verejného zdravotníctva a Slovenská komora sestier a pôrodných

asistentiek. Pre účastníkov boli pripravené prednášky lekárov a zdravotných sestier, merania rôznych parametrov ľudského organizmu. Prezentovali sa aj farmaceutické firmy, výrobcovia zdravotníckych pomôcok, obuvi pre diabetikov či diabetických potravín. Podujatie tradične ukončila hodnotná tombola. Už tradične je 14. november svetovým dňom diabetu. Pri tejto príležitosti sa uskutočňujú v rôznych kútoch sveta podujatia, ktoré upozorňujú na vysoký výskyt ochorenia diabetes mellitus (cukrovka) v našej spoločnosti. Do celosvetovej kampane sa zapája opäť aj Banská Bystrica. Pri príležitosti 9. Festivalu diabetu vyjde aj časopis DIAspektrum 2/2014, obsahujúci hodnotné informácie pre diabetikov a ich rodinných príslušníkov. Časopis bude rozdávaný na podujatí zadarmo a prostredníctvom organizačných zložiek Zväzu diabetikov Slovenska distribuovaný po celom Slovensku.

Prvýkrát participoval na Festivale diabetu aj Regionálny úrad verejného zdravotníctva v Banskej Bystrici prednáškou, na ktorej upozorňovali na nevyhnutnosť preventívnych vyšetrení rizikových faktorov kardiovaskulárnych a niektorých metabolických chorôb a na tieto vyšetrenia aj pozývali. Tie budú doplnené o skriningové meranie spirometrie s výpočtom náležitej hodnoty a fajčiarom ponúknú stanovenie CO vo vydychovanom vzduchu.

Od 10.00 hod sa účastníci festivalu zapoja do celosvetovej kampane pod názvom Pochod proti diabetu 2014. Pre účastníkov je pripravená nová forma pohybovej aktivity – beh/chôdzu na bežiacich pásoch priamo vo vestibule auly Obchodnej akadémie. Po výkone dostane každý účastník malý darček. V Kauflande na ul. 29. augusta bude pripravené edukačné centrum pre verejnosť. V ňom budú mať všetci účastníci festivalu možnosť nechať si zmerať krvný tlak, hladinu cukru v krvi a k dispozícii bude bezplatne aj časopis DIAspektrum 2/2014.

Zväz diabetikov Slovenska (ZDS) zároveň v tomto roku zriadil v Banskej Bystrici Centrum sociálneho poradenstva a edukácie diabetikov. Poradenstvo je poskytované diabetikom, ich rodinným príslušníkom, rodičom diabetických detí, a to bezplatne. Zdroj: Martina Kanisová, Lenka Longauerová, viceprezidentka ZDS

Darcovia krvi

Územný spolok Slovenského Červeného kríža v Banskej Bystrici spolu s mestom Banská Bystrica oceňoval bezpríspevkových darcov krvi plaketami prof. MUDr. Jána Janského a medailami prof. MUDr. Jána Kňazovického za viacnásobné bezpríspevkové darovanie tejto vzácnej tekutiny, ktorá zachraňuje životy. Darcovia krvi s trvalým pobytom v meste Banská Bystrica boli samosprávou podporení aj formou zliav na cestovnom v MHD, a to ak boli držiteľmi minimálne zlatej plakety prof. MUDr. Jána Janského a zliav na Plavárni Štiavničky, ak boli držiteľmi minimálne striebornej plakety prof. MUDr. Jána Janského.

Detská fakultná nemocnica s poliklinikou

Skríningové centrum novorodencov SR (SCN SR) pri Detskej fakultnej nemocnici s poliklinikou v Banskej Bystrici vypracovalo Ročná správu novorodeneckého skríningu za rok 2014. V roku 2014 bolo vyšetrených 55 061 novorodencov. Skríningové centrum novorodencov SR (SCN SR) pri Detskej fakultnej nemocnici s poliklinikou v Banskej Bystrici je centrálné laboratórium pre novorodenecký skríning kongenitálnej hypotyreózy (KH), kongenitálnej adrenálnej hyperplázie (CAH), cystickej fibrózy (CF) a vybraných dedičných metabolických porúch (DMP). Vyšetruje suché krvné vzorky všetkých novorodencov, odoberané v 72 - 96. hodine života. Novorodenecký skríning KH, CAH, CF a vybraných DMP je právne podložený 42. Odborným usmernením Vestníka MZ SR, čiastka 39 – 60 z 27.12.2012. Štandardizované postupy SCN SR spĺňajú jednotlivé Články Odborného usmernenia MZ SR. A. Novorodenecký skríning kongenitálnej hypotyreózy. V skríningu KH sa vyšetruje tyreotropný hormón (TSH) v suchej krvnej vzorke metódou TSH ILMA, čo je imunoluminometrické kvantitatívne stanovenie TSH súpravou od firmy Immunotech Praha. Doporučená a overená hodnota cut-off limitu je 10 mIU/L - upresňovaná podľa denného vyhodnocovania priemernej hodnoty. Hodnoty v rozmedzí 10 – 20 mIU/L sa hodnotia ako „mierne“ suspektné (šedá zóna), hodnoty nad 20 mIU/L sú považované za „horúci“ recall. SCN SR je zaradené do externej kontroly kvality (Referenzinstitute für Bioanalytik DGKL, Bonn) a má platný Certifikát, monitorovaný 4 krát do roka. V laboratóriu je zavedená aj interná kontrola kvality na presnosť a správnosť .

Fakultná nemocnica s poliklinikou F. D. Roosevelta Banská Bystrica

Nemocnicu k 31. 12. 2014 tvoril komplex 11 kliník, 13 oddelení v lôžkovej časti, 95 špecializovaných ambulancií vrátane urgentných ambulancií, 7 pracovísk SValZ, Nemocničná lekáreň a Verejná lekáreň – Naša lekáreň. Nemocnica mala k dispozícii 901 lôžok a 15 lôžok na dennom psychiatrickom stacionári LÚČ. Každé lôžkové oddelenie má svoje odborné ambulancie, ktoré poskytujú špecializované diagnostické a liečebné výkony ambulantným pacientom, dispenzarizujú pacientov vyžadujúcich si špecifickú starostlivosť, ktorá sa nedá zabezpečiť u extramurálnych špecialistov. Oddelenia SValZ poskytujú diagnostické i liečebné výkony nielen v rámci nemocnice, ale i širšiemu regiónu. Laboratórne oddelenia sú integrované do centrálného komplexu laboratórnej diagnostiky s jednotným organizačným, metodickým a dokumentačným systémom.

FNSP FDR v roku 2014 poskytla pacientom 7 183 výkonov jednodňovej zdravotnej starostlivosti, 4 367 osobitne hrazených výkonov a bolo ukončených 32 075 hospitalizácií. Za rok 2014 nemocnici bolo evidovaných 482 511 ambulantných návštev.

FNSP FDR je zameraná na poskytovanie komplexnej zdravotnej starostlivosti obyvateľom Banskej Bystrice a okolia. Zároveň poskytuje špecializovanú ambulantnú a nemocničnú starostlivosť obyvateľom južnej časti stredoslovenského regiónu a vysoko špecializovanú ambulantnú

a nemocničnú starostlivosť pre celý stredoslovenský región, ale aj pre celé Slovensko. Z organizačného hľadiska má nemocnica klasickú líniovú organizačnú štruktúru s uplatňovaním rozhodovania na troch úrovniach riadenia – riaditeľ, námestníci riaditeľa a vedúci oddelení.

Významné udalosti Rooseveltovej nemocnice v roku 2014

Udalosti, ktoré významne ovplyvnili chod udalostí v nemocnici FNŠP FDR počas roka 2014.

Do kroniky mesta uvádzame :

Január

- II. Gynekologicko – pôrodnická klinika SZU získala darom od slovenského obchodného reťazca COOP Jednota, spotrebné družstvo moderné polohovateľné pôrodné lôžko. Vďaka daru, budú mať rodiace ženy odteraz pohodlie na všetkých troch pôrodných boxoch. V dvoch boxoch boli vymenené pôrodné lôžka v predchádzajúcich rokoch.
- Ukážkovú hodinu kondičného programu, ktorý patrí medzi svetové jednotky v skupinovom cvičení, zorganizoval zamestnávateľ a predstavitelia Jumping Fitness World Federation 24.1.2014 v priestoroch návštevnjej haly FNŠP FDR. Z prostriedkov sociálneho fondu bolo zakúpených 12 trampolín. Zamestnanci tak získali možnosť dva krát do týždňa zadarmo cvičiť v rámci regenerácie pracovných síl.

Marec

- Ochoreniam obličiek v starobe bol venovaný slávnostný seminár, ktorý pri príležitosti Svetového dňa obličiek organizovala II. Interná klinika SZU a Slovenská nefrologická spoločnosť v stredu 26. marca 2014 v hoteli Dixon v Banskej Bystrici.

Apríl

- Lekári II. Urologickej kliniky SZU v apríli prvýkrát na Slovensku odobrali obličku žijúcemu darcovi za asistencie robotického systému da Vinci.

Máj

- Vedenie FNŠP FDR na tlačovej besede 23. mája 2013 prezentovalo úspechy Ortopedického oddelenia, ktoré dosiahlo zníženie čakacích dôb na výmenu kĺbu o osem mesiacov.

Jún

- V návštevnjej hale sa dňa 20. júna 2014 uskutočnila vernisáž výnimočnej putovnej výstavy fotografií, ktorými sú pacienti po orgánovej transplantácii. Cieľom výstavy bolo podporiť transplantačný program na Slovensku.

- Prestížne ocenenie „BIELE SRDCE“, ktoré každoročne udeľuje Slovenská komora sestier a pôrodných asistentiek pri príležitosti Medzinárodného dňa sestier, získala v roku 2014 roku pôrodná asistentka II. Gynekologicko-pôrodníckej kliniky FNsP FDR - PhDr. Elena Drapáčová.

August

- Pacienti, ktorí prichádzajú na jednodňový zákrok zo vzdialenejších miest, môžu vo FNsP FDR využiť novú službu – ubytovanie. Ranný príjem do nemocnice tak stihnú bez včasného vstávania a cestovania. Novinka je určená aj pre tých, ktorí chcú byť svojim príbuzným nablízku počas ich hospitalizácie ako sprevádzajúce osoby. Na 2. poschodí v lôžkovej časti boli zriadené tri izby, kde môžu pacienti a návštevníci prenocovať.
- V súlade s kolektívnou zmluvou sa uskutočnili vo FNsP FDR v mesiacoch jún a júl výberové konania na pozíciu primárov oddelení. Ich výsledkom boli zmeny na troch oddeleniach, kde s účinnosťou od 1. augusta 2014 primársku funkciu zastávajú: MUDr. Jana Nikolínyová – Oddelenie neonatológie a JIRS MUDr. Marián Hlaváč, PhD. – Oddelenie ortopedie MUDr. Ludvik Nábělek, PhD. – Oddelenie psychiatrie

Október

- Pacientov Onkologickej kliniky SZU vo FNsP FDR prišli v piatok 24. októbra 2014 po prvýkrát rozosmiať zdravotní klauni z občianskeho združenia Červený Nos Clowndoctors v rámci ich špeciálneho programu. So sebou priniesli nielen radosť a smiech, ale aj obľúbené “Koše plné humoru“ plné milých darčiekov.

November

- Pri príležitosti vykonania stej transplantácie pečene sa 28. novembra 2014 v hoteli Kaskády v Sielnici konala slávnostná konferencia pod záštitou ministra zdravotníctva SR Viliama Čisláka. Veľkou poctou pre nemocnicu bolo prijatie pozvania a účasti profesora Daniela Casanovu, vedúceho divízie transplantačnej chirurgie U.E.M.S., ktorý úvodnou prednáškou otvoril odbornú časť konferencie. Transplantačnému centru vo FNsP FDR bola pri tejto príležitosti udelená Zlatá medaila Slovenskej lekárskej spoločnosti. Počas Výročná správa o činnosti za rok 2014 9/52 Banská Bystrica B FNsP F. D. Roosevelta konferencie si ju z rúk viceprezidenta spoločnosti prof. MUDr. Jána Brezu, DrSc. prevzali vedúca transplantačného centra MUDr. Eva Lacková, PhD. spolu s MUDr. Františkom Hamplom, vedúcim chirurgom programu.

December

- Pacientom, ktorým zdravotný stav neumožnil tráviť predvianočné chvíle v kruhu svojich blízkych, spríjemnila FDR pobyt usporiadaním Vianočného koncertu. O sviatočnú atmosféru sa v stredu 17. decembra 2014 v návštevnjej hale nemocnice postarali spevák Samuel Lorinčík, heligonkárka Vlasta Mudříková a Spevácky zbor Mladosť z Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici.

Manažment Rooseveltovej nemocnice:

Štatutárnym orgánom bol riaditeľ MUDr. Vladimír Baláž, PhD. do 12. 12. 2014

Námestník pre liečebno-preventívnu starostlivosť - MUDr. Ján Šulaj, PhD.

Námestníčka pre ošetrovatelstvo – PhDr. Monika Trnovcová

Technicko – prevádzkový námestník – Ing. Juraj Miškovič

Ekonomická námestníčka – Ing. Miriam Lapuníková, MBA do 11. 12. 2014

Zmocnenec pre kvalitu – MUDr. Peter Molnár, MBA

Prednostovia a primári nemocnice podľa kliník a oddelení :

- Algeziologická klinika SZU – prednosta doc. MUDr. Igor Martuliak, PhD.

- II. Gynekologicko-pôrodná klinika SZU – prednosta doc. MUDr. Tibor Bielik, PhD.

- II. Chirurgická klinika SZU – prednosta prof. MUDr. Peter Kothaj, CSc.

o prim. MUDr. Ladislav Šinkovič, PhD., MBA – Chirurgia + JIS.

o prim. doc. MUDr. Ľubomír Marko, PhD. – Miniinvazívna chirurgia a endoskopia

o prim. MUDr. Július Janek – Cievna chirurgia

- II. Interná klinika SZU – prednosta doc. MUDr. Ľubomír Skladaný, PhD.

o prim. doc. MUDr. Ľubomír Skladaný, PhD – Hepatologicko – gastroenterologické transplantácie

o prim. MUDr. Juraj Šváč, PhD. – Interné

o prim. MUDr. Eva Lacková, PhD – Nefrologické transplantácie

o prim. MUDr. Eva Vnenčáková – Dlhodobé choroby

- Klinika plastickej chirurgie SZU – prednosta MUDr. Ján Lehocký

- Neurochirurgická klinika SZU – prednosta prof. MUDr. Miroslav Galanda, CSc. o prim. MUDr. František Patráš, PhD – Neurochirurg.odd.

- II. Neurologická klinika SZU – prednosta doc. MUDr. Vladimír Donáth, PhD.

- II. Očná klinika SZU – prednostka MUDr. Marta Ondrejková, PhD.

- II. Urologická klinika SZU – prednosta MUDr. Vladimír Baláž, PhD.

- Dermatovenerologická klinika SZU – prednosta MUDr. Slavomír Urbanček, PhD.

- Onkologická klinika SZU – prednosta MUDr. Vladimír Malec, PhD.
- Oddelenie anestéziológie a intenzívnej medicíny – prim. MUDr. Jozef Valky, PhD.,
- Hematologické oddelenie – prim. MUDr. Alexander Wild
- Oddelenie infektológie – prim. MUDr. Milan Gablas
- Oddelenie klinického pracovného lekárstva a klinickej toxikológie – prim. MUDr. Róbert Vilček
- Oddelenie neonatológie a JIRS – prim. MUDr. Jana Nikolínyová, do 31.7.2014 MUDr. Milada Mošková
- Oddelenie ortopédie – prim. MUDr. Marián Hlaváč, PhD. do 31.7.2014. MUDr. Pavel Legiň
- Oddelenie otorinolaryngológie – prim. MUDr. Martin Švec
- Oddelenie pneumológie a ftizeológie – prim. MUDr. Juraj Mazal
- Oddelenie psychiatrie – prim. MUDr. Ludvik Nábělek, PhD., do 31.7.2014 MUDr. Zuzana Kašparová
- Oddelenie úrazovej chirurgie – traumatológie – prim. MUDr. Radomír Gajdoš
- Lekárneň – vedúca Mgr. Katarína Čupková
- Oddelenie centrálnej sterilizácie - prim. MUDr. Stanislav Čársky, PhD.
- Oddelenie centrálnych operačných sál - prim. MUDr. František Hampl
- Oddelenie fyziatrie, balneológie a liečebnej rehabilitácie – prim. MUDr. Gabriela Majeríková
- Oddelenie lekárskej genetiky – prim. MUDr. Danica Kantarská, MBA
- Oddelenie radiológie – prim. MUDr. Stanislav Okapec
- Oddelenie zákrokových sál a robotickej chirurgie – prim. MUDr. Vladimír Baláž, PhD.
- Oddelenie urgentného príjmu – prim. MUDr. Roman Križanský
- Centrálny laboratórny komplex – prim. MUDr. Dáša Albertyová

TOP lekári na Slovensku

V ankete Hospodárskych a Zdravotníckych novín TOP lekári na Slovensku IV sa na víťazných pozíciách umiestnili aj traja odborníci z FNŠP F. D. Roosevelta v Banskej Bystrici. Najlepšie umiestnenie získal Július Janek, ktorý sa v kategórii cievna chirurgia umiestnil na prvom mieste. Prestížne miesta obsadili lekári z radov odborníkov banskobystrickej nemocnice v kategórii

traumatológia a genetika. Na druhom mieste sa umiestnil traumatológ Radomír Gajdoš, a v kategórii genetika obsadila tretie miesto Dana Kantarská. Anketu už po štvrtý krát organizovali Zdravotnícke a Hospodárske noviny. Ich cieľom je predstaviť tých najlepších odborníkov v Slovenskej medicíne. Nominovaných vyberali hlavní odborníci ministerstva zdravotníctva, štátne a súkromné nemocnice a čitatelia Zdravotníckych novín. Výsledkom bolo vyše sto nominovaných lekárov, z ktorých odborníci hlasovaním vybrali 33 najlepších z 11 špecializácií, ktorých predstavia vo vydanej publikácii.

Dialyzačné pracoviská V Banskej Bystrici

Novamed, spol. s r.o.	Bernolákova 10, Banská Bystrica
Detská fakultná nemocnica s poliklinikou Banská Bystrica	Nám. L. Svobodu 4, 975 17 Banská Bystrica

Slovenská zdravotnícka univerzita - Fakulta zdravotníctva v Banskej Bystrici

Výučbové zariadenia a školiace pracoviská Slovenskej zdravotníckej univerzity Fakulty zdravotníctva v Banskej Bystrici

Študenti sa mohli vzdelávať na týchto špecializovaných pracoviskách :

- Fakultná nemocnica s poliklinikou F. D. Roosevelta, Banská Bystrica
- Detská fakultná nemocnica s poliklinikou, Banská Bystrica
- Stredoslovenský ústav srdcových a cievnych chorôb, Banská Bystrica
- Medicínske centrum NovaMed, Banská Bystrica
- Národné rehabilitačné centrum, Kováčová
- Špecializovaný liečebný ústav Marína, š. p., Kováčová
- Falck, a. s., Košice
- III. Pediatričná klinika SZU Nemocnica s poliklinikou, Lučenec
- Kúpele Brusno, a. s.

- ŠÚZ a výcviku MO SR, Lešť
- Banská záchranná stanica, Prievidza
- Dom Božieho milosrdenstva, Banská Bystrica
- Centrum zborovej diakonie Kanaán, Banská Bystrica
- Ambulancie primárnej zdravotnej starostlivosti, Banská Bystrica

Regionálna komora zubných lekárov Banská Bystrica

Poslanie komory -Regionálna komora zubných lekárov Banská Bystrica (ďalej len RKZL) je následníckou organizáciou RKZL Banská Bystrica zriadenej v roku 1992 na základe zákona č. 13/1992. RKZL je nezávislá, nepolitická, samosprávna stavovská organizácia, ktorá združuje osoby vykonávajúce povolanie zubného lekára v súlade s ustanoveniami zákona NR SR č. 219/2002 o povolaní lekára, o Slovenskej lekárskej komore, o povolaní zubného lekára, o Slovenskej komore zubných lekárov.

RKZL spolupracuje s Ministerstvom zdravotníctva SR a inými orgánmi štátnej správy, územnej a miestnej samosprávy, stavovskými organizáciami, záujmovými profesijnými združeniami v zdravotníctve a inými právnickými a fyzickými osobami, zabezpečuje úlohy stanovené komore zákonom, svojím štatútom a ďalšími vnútornými predpismi komory. Regionálna komora zubných lekárov Banská Bystrica je právnická osoba, ktorá sa riadi podmienkami ustanovenými zákonom, štatútom komory, ďalšími vnútornými predpismi komory a uzneseniami orgánov komory. Územná pôsobnosť RKZL Banská Bystrica je ohraničená územným celkom Banskobystrického samosprávneho kraja. Územná pôsobnosť regionálnej komory je uvedená v jej zriaďovacej listine.

Regionálna komora zubných lekárov Banská Bystrica so sídlom v Banskej Bystrici združuje tieto doterajšie regionálne komory:

Banská Bystrica

Veľký Krtíš

Zvolen

Lučenec

Rimavská Sobota

Žiar nad Hronom

RKZL riadia volené dobrovoľné orgány na čele s prezidentom podľa štatútu komory. RKZL je garantom odbornej a etickej spôsobilosti výkonu profesie zubného lekára pre svojich členov.

Dohliada, aby pacientom bola poskytovaná dostupná liečebno-preventívna starostlivosť podľa Liečebného poriadku Ministerstva zdravotníctva SR.

V roku 2014 uskutočnila Regionálna komora zubných lekárov semináre v Banskej Bystrici

Téma : Vianočný seminár zubných lekárov

Termín konania: 11. 12. 2014

Miesto konania: Hotel LUX, Banská Bystrica

Téma : Priame a nepriame techniky v estetickej stomatológii

Termín konania: 5.11. 2014

Miesto konania: Klub architektov, Banská Bystrica

Praktická endodoncia dnešnej doby

Termín konania: 27.10.2014

Miesto konania: Klub architektov, Banská Bystrica

Téma : Neodkladná podpora životných funkcií

Termín konania: 15.10. 2014

Miesto konania: Hotel Gala, Hronsek

BB DENT

Kaskády 2014, Termín konania: 18. – 20.9. 2014

Miesto konania: Hotel Kaskády, Sliač - Sielnica

Praktická endodoncia dnešnej doby

Termín konania: 24.4. a 25.4. 2014,

Miesto konania: Klub architektov, Banská Bystrica

Nový koncept opracovania a vyplachovania kanálikov

Termín konania: 14.4. 2014 Miesto konania: Hotel Dixon, Banská Bystrica

Ochrana osobných údajov v ambulancii stomatológa

Termín konania: 25.2. 2014 Miesto konania: Budova JMF, Banská Bystrica

Konferencia "20 rokov súkromného zdravotníctva na Slovensku

Dňa 21.10.2014 v hoteli Holiday Inn, Bratislava zorganizovali v spolupráci so Slovenskou komorou zubných lekárov a Asociáciou dodávateľov liekov konferenciu "20 rokov súkromného zdravotníctva na Slovensku - výsledky, poučenia, perspektívy" pod záštitou ministerky zdravotníctva SR Zuzany Zvolenskej.

Zúčastnili sa jej pozvaní hostia, a to predsedníčka Úradu pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou MUDr. Monika Pažinková, MPH, generálny riaditeľ VŠZP Ing. Marcel Forai, poradca pre stratégiu zdravotníctva Dôvera ZP MUDr. Marian Faktor, predseda predstavenstva UNION ZP Roman Podolák, lekári VUC Banská Bystrica a VUC Žilina a ďalší hostia.

Pre rodičky

Na II. Gynekologicko – pôrodníckej klinike SZU 11. novembra 2013 oficiálne otvorili pre rodičky zrekonštruovaný trakt s novovybudovanými nadštandardnými izbami. Štyri nadštandardné izby a jeden apartmán otvorili symbolickým prestrihnutím pásky prednosta kliniky Doc. MUDr. Tibor Bielik, PhD. a primárka Oddelenia neonatológie a JIRS MUDr. Milada Mošková. V zrekonštruovanom trakte sa nachádzajú aj dve komfortné izby pre mamičky, ktorých bábätká sú pre zdravotné problémy hospitalizované na pracovisku patologických novorodencov a jednotke intenzívnej starostlivosti. „Ďakujem vedeniu nemocnice, že pamätalo aj na nášho jediného, ale zároveň najzraniteľnejšieho detského pacienta a ich matky, ktoré s nimi zdieľajú neľahké chvíle neraz aj celé týždne.“ uviedla v príhovore doktorka Mošková.

Medzi pozvanými hosťami boli aj laktačné poradkyne, pôrodné asistentky organizujúce psychofyzickú prípravu a zástupkyne materských centier, ktorým sme v neformálnej diskusii bližšie predstavili starostlivosť o rodičky, šestonedieľky a novorodencov. „Naša pôrodnica a novorodenecké oddelenie sú vysoko odborné pracoviská, kde neposkytujeme len štandardnú starostlivosť. Sme špecializovaným Perinatologickým centrom pre celý Banskobystrický kraj. Snažíme sa držať krok aj so súčasnými trendmi, ako sú zvyšovanie komfortu, akceptovanie pôrodných plánov, či bonding“ priblížili filozofiu Perinatologického centra docent Bielik.

Cennými pre nás boli aj názory a pripomienky mamičiek k starostlivosti, ktoré nám sprostredkovali naše hostky.

Priestory návštevnjej haly v Lôžkovej časti spestrilo umenie fotografie. Prostredníctvom 13 umeleckých fotografií, pacientom priblížiť a predstaviť operatívnu liečbu, pri ktorej lekárovi asistuje robot. Túto technológiu budúcnosti využíva FNŠP F.D. Roosevelta ako jediná na Slovensku od roku 2011. Roboticky asistované operácie znásobujú všetky výhody miniinvazívnej chirurgie a pacient sa po operačnom zákroku rýchlejšie zotaví. Na Slovensku robotiku využívajú najmä v urológii pri radikálnej prostatektómii a operáciách obličiek. Gynekológovia operujú s robotom nádory na maternici. Prvá výstava Roboticky asistovanej chirurgie sa konala takto pred rokom na Radnici v Banskej Bystrici. Zdroj - Mgr. Ružena Maťašeje

Hniezdo záchrany

Vo Fakultnej nemocnici F. D. Roosevelta v Banskej Bystrici sa nachádza verejný inkubátor, ktorý je súčasťou jedinečného projektu – projektu Hniezda záchrany. Do verejného inkubátora môže žena, ktorá sa ocitla v krajnej životnej situácii po utajenom pôrode odložiť novorodenca a zachrániť mu tak život. Odloženie dieťaťa do Hniezda záchrany je považované za krajné riešenie, žena však zaň nie je trestne stíhaná. Je zaručená anonymita ženy.

Umiestnenie inkubátora vo FNsP FDR:

- pri vchode do návštevnjej haly v lôžkovej časti (monobloky) na 0. poschodí.

Realizátor projektu:

Občianske združenie Šanca pre nechcených

Jadranská 34, 841 01 Bratislava

Non - stop linka Hniezda záchrany: 0905 888 234

Služby plastickej a estetickej chirurgie

FNsP F.D. Roosevelta ponúka široké spektrum nadštandardných služieb plastickej a estetickej chirurgie:

Ponúka estetické operácie za jedny z najnižších cien na Slovensku.

Používa najkvalitnejšie materiály svetových výrobcov.

Operuje na moderných sálach s plným vybavením, spĺňajúc normy EU a s podporou špičkových odborníkov všetkých medicínskych odborov.

Ponúka ubytovanie na novej zrekonštruovanej nadštandardnej izbe vybavenej TV, internetom a vlastným sociálnym zariadením.

Slovenská liga proti epilepsii

Doc. MUDr. Vladimír Donáth, PhD - Prezident Slovenskej ligy proti epilepsii

Doc. MUDr. Pavol Sýkora, PhD. - Viceprezident Slovenskej ligy proti epilepsii

Slovenská liga proti epilepsii je súčasťou Medzinárodnej ligy proti epilepsii (ILAE), ktorá má viac ako 15 000 členov vo viac ako 100 členských krajinách.

Rovnako ako ILAE, má liga za cieľ zlepšovať a šíriť povedomie o epilepsii, podporovať výskum, vzdelávanie a odborné podujatia v tejto oblasti a zlepšiť starostlivosť o pacientov, predovšetkým v oblasti prevencie, diagnostiky a liečby epilepsie.

Epileptologické centrum v Banskej Bystrici pôsobí v FNŠP F. D. Roosevelta, Nám. L. Svobodu 1 , 975 17 Banská Bystrica

Doc. MUDr. Vladimír Donáth, CSc. (* 13. máj 1949, Bratislava) je lekár - neurológ. Pôsobí ako prednosta Neurologickej kliniky v Rooseveltovej nemocnici v Banskej Bystrici. V rokoch 1967-1973 absolvoval štúdium na Lekárskej fakulte UK v Bratislave. Od roku 1973 pôsobí v Nemocnici s poliklinikou F.D. Roosevelta v Banskej Bystrici (predtým KÚNZ), kde v súčasnosti pôsobí ako prednosta Neurologickej kliniky. V roku 1991 obhájil vedeckú hodnosť CSc. Absolvoval študijný pobyt v epileptologickom centre v Nemecku (1995). Prednáša neurofyziológiu na UMB v Banskej Bystrici.

Od roku 1997 je prezidentom Slovenskej ligy proti epilepsii. Do roku 1999 bol viceprezidentom Slovenskej neurofyzologickej spoločnosti. Je členom výboru Slovenskej neurologickej spoločnosti a členom zahraničných prestížnych spoločností: vedeckého panelu EFNS (European Federation of Neurological Societies), Royal Society of Medicine, International Headache Society (IHS), International Brain Research Organization (IBRO), European Federation of Neurological Societies, kde pôsobí ako člen panelu pre Epilepsiu, New York Academy of Sciences a European Academy for Epilepsy.

Je spoluautorom odbornej monografie Epilepsia. Praktická príručka diagnostiky a liečby. (Bratislava, 2000). Je autorom publikácie Žiak s epilepsiou a vyučovací proces (Banská Bystrica, 2005), ktorá je určená hlavne učiteľom.

Ocenenie[-v roku 1999 ocenený Striebornou medailou J.E. Purkyně za zásluhy o Slovenskú lekársku spoločnosť.

Roku 2009 ocenený Zlatou medailou J.E. Purkyně za zásluhy o Slovenskú lekársku spoločnosť.

Kryoterapia v Banskej Bystrici

Kryoterapiu vykonáva Relax centrum Ice Fit, Čerešňová 34, Banská Bystrica - Kremnička .

Od roku 2004 boli postupne vybudované kryocentrá, ktoré fungujú dodnes v Banskej Bystrici, Poprade, Košiciach a v Bratislave.

Zakladateľom a priekopníkom tejto metódy v Banskej Bystrici je MUDr. Ernest Caban . Je známym športovým lekárom reprezentantov SR .

MUDr. Ernest Caban (* 6. júl 1950 Banská Bystrica) je lekár, chirurg. Absolvoval štúdium na LF UK v Martine. Od roku 1974 pracoval ako lekár - chirurg v NsP FDR v Banskej Bystrici. V roku 1992-1998 pôsobil ako lekár reprezentácie SR v ľahkej atletike. V súčasnosti je lekárom reprezentácie SR v biatlone, hokejistov HK Banská Bystrica a basketbalistiek AGM Banská Bystrica. Otec Ernest Caban starší (1924-2000), bol zakladateľ a predseda Bielej stopy SNP v Banskej Bystrici.

História kryoterapie : Fakt, že chlad môže pôsobiť na organizmus blahodarne, spozorovali ľudia veľmi dávno. Liečenie prostredníctvom nízkych teplôt používali už starí Egypťania (2500 pred n.l.), ich analgetický účinok konštatoval aj Hypokrates (5. storočie pred n.l.). V širšom rozmere sa táto metóda rozvinula počas napoleonských vojen, keď sa veľký počet ťažkých zranení riešil amputáciami a na znecitlivenie poškodených končatín slúžili obklady z ľadu alebo snehu. V prvej polovici 20. storočia sa rozvinula kryobiológia, veda o bunkových zmenách podmienených extrémne nízkymi teplotami, a v nadväznosti na ňu sa zrodila koncepcia kryoterapie, teda impulznej stimulujúcej povrchovej aplikácie teplôt nižších ako -100°C v krátkom časovom úseku (2-3 minúty). Zavedenie kryoterapie do lekárskej praxe sa pripisuje Profesorovi Toshiro Yamauchimu z Reumatologického inštitútu v Oite, ktorý sa podieľal aj na skonštruovaní prvej kryogenickej komory na svete (r. 1978). Yamauchimu prišiel k veľmi zaujímavým poznatkom, ktoré sa v medicíne využívali ako liečebno-regeneračno rehabilitačné metódy. O zdokonalenie technológie sa v ďalšom období zaslúžili predovšetkým poľskí odborníci. Médiom, prostredníctvom ktorého vzniká chlad, je kvapalný dusík alebo vzduch. Celková kryoterapia zahŕňa dve základné fázy. Prvou je pobyt v kryokomore s optimálnou liečebno-rehabilitačnou teplotou v rozmedzí od -120°C do -130°C počas 2-3 minút. Podstata druhej, približne 15 minútovej fázy spočíva vo fyzickej záťaži - intenzívne cvičenie (stacionárne bicykle, bežecký pás, vesliarske trenažéry, superbežkáre...) V optimálnom prípade, by mala kúra zahŕňať 10 vstupov. Pozitívne účinky v zmysle hormonálnej reakcie organizmu sa dostávajú po štvrtom až piatom pobyte v kryokomore. Stres v podobe krátkeho, ale intenzívneho vplyvu veľmi nízkych teplôt uvádza do pohybu hormonálnu reakciu a do tela sa vylučujú látky, ktoré majú za úlohu zachovať ľudský organizmus nepoškodený. V krvnom sére sa tak zvyšuje hladina endorfínov vyznačujúcich sa výrazným protibolestivým účinkom, ako aj kortikoidov a testosterónov (u mužov). Prostredníctvom chladu dochádza k zníženiu vodivosti nervov, i k svalovému uvoľneniu, cievy sa sťahujú, krv sa z kapilár, ktoré sú v kontakte s nízkou teplotou, redistribuuje do vnútorného obehu, kde prúdi a filtruje sa pod vyšším tlakom spolu s produktami metabolizmu, ktoré spôsobujú poškodenie a starnutie buniek. Druhá fáza, podstatou ktorej je fyzická záťaž, je založená na opačnom jave. V 4 až 5 minúte nastáva až štvornásobné prekrvenie periferných častí a dostavuje sa búrlivá látková výmena. Tak veľké prekrvenie výrazne zlepšuje metabolizmus tkanív a zrýchľuje vyplavovanie škodlivých produktov metabolizmu (laktát, histamín), a zároveň spôsobuje rýchlejšie hojenie zranení a odstraňovanie pozostatkov zápalu. Kryoterapia je znášaná veľmi dobre, a to i malými deťmi, pri ktorých je nutné voliť dobu primerane kratšiu (od 0,5 minúty až 1,5 minúty). Kryoterapiu znášajú dobre i osoby vo veľmi vysokom veku (85 rokov), pričom prakticky neexistuje vekové obmedzenie. Vo všeobecnosti pacienti počas pobytu v kryokomore nepocítujú chlad, ale skôr jemné pálenie či tupé bodanie na odkrytých častiach tela (tzv. chladné pálenie). Po jeho ukončení sa dostávajú prejavy zníženého napätia,

uspokojenia, relaxu, sviežosti, psychického a fyzického uvoľnenia, ktoré pretrvávajú niekoľko hodín i dlhšie.

Kryoterapia účinne pomáha pri nasledujúcich chorobách a stavoch: chronické zápalové ochorenia kĺbov a chrbtice, degeneratívne kĺbové ochorenia bolestivé chrbticové syndrómy zápalové reumatické ochorenia mäkkých častí a kože, bolestivé kontraktúry (sťahy) kostrovej svaloviny a chrbtice, pourazové a pooperačné hematómy a opuchy, autoimunitné ochorenia a poruchy imunity, roztrúsená skleróza, psoriáza s kĺbovými a kožnými príznakmi, neurodermitída, migréna, chronické ochorenia dýchacieho systému a astma, chronický únavový syndróm tinnitus (zvonenie a pískanie v ušiach), celulitída, stavy po kozmetických a plastických operáciách, senná nádcha, psychická depresia, zvyšovanie výkonnosti aktívnych športovcov, zvyšovanie odolnosti proti infekčným chorobám, prevencia a zlepšenie funkcie imunitného systému. Zdroj Relax centrum Ice Fit

VIII. SOCIÁLNA STAROTLIVOSŤ

V roku 2014 vo všetkých zariadeniach Mesta Banská Bystrica poskytujúcich sociálne služby bola profesionálna a odborná snaha o orientovanie sa na klienta a načúvať potrebám obyvateľov. Na oficiálnej internetovej stránke mesta www.banskabystrica.sk, v sekcii Sociálne veci, Oddelenie služieb dlhodobej starostlivosti alebo v Klientskom centre banskobystrického magistrátu našli záujemcovia všetky dostupné informácie o možnostiach a službách na území mesta. Mesto dlhodobo podporuje komunitné multifunkčné centrá, ktoré poskytujú služby v oblasti podporovaného bývania, opatrovateľskej služby i ambulantnej rehabilitácie. Vytvára projekty zamerané na pomoc zdravotne postihnutým alebo sociálne znevýhodneným obyvateľom.

Mesto za posledné obdobie zmodernizovalo poskytovanie opatrovateľskej a rehabilitačnej služby. Vybudovalo terapeutickú záhradu a niekoľko alternatívnych terapií ako arteterapia, muzikoterapia. Podarilo sa rozšíriť špecializované priestory pre seniorov v denných centrách.

Na miestne samosprávy presúva štát čoraz viac kompetencií a požiadaviek na riešenie problémov obyvateľov. Mnohé z obcí, najmä menšie, však nemajú dostatočnú personálnu kapacitu, a preto ich zamestnanci zastrešujú niekoľko činností naraz. Sociálne služby v mnohých prípadoch vyžadujú vysokú mieru profesionálneho prístupu a skúseností. Túto požiadavku však majú niektoré obce problém splniť. Zákon o obecnom zriadení pre takéto situácie umožňuje vytvárať na základe zmluvy spoločné obecné úrady. Na základe spomenutého zákona došlo k uzavretiu zmluvy medzi mestom Banská Bystrica a 22 obcami v okolí. Mesto Banská Bystrica tak pomáha menším obciam najmä pri zabezpečovaní posudkovej činnosti, sociálnom šetrení v domácnosti, zabezpečovaní poskytovania sociálnej služby následne po ukončení posudkovej činnosti či pri poskytovaní poradenstva pri zúčtovaní finančných príspevkov na MPSVaR. Bezbariérové, moderne vybavené priestory a široká škála kvalitných a rôznorodých služieb. To všetko čaká užívateľov dvoch novootvorených komunitných multifunkčných centier – KOMUCE, ktoré svoje brány otvoria komunitám všetkých vekových skupín. V dvoch lokalitách na území mesta Banská Bystrica (na Robotníckej ulici 12 a Krivánskej ulici 16-26) sa vďaka dotácii z fondov Európskej únie podarilo mestu vybudovať dve moderné, bezbariérové Komunitné multifunkčné centrá (KOMUCE). Mesto Banská Bystrica tak vychádza v ústrety banskobystrickým seniorom, mamičkám na materskej dovolenke či občanom so zdravotným postihnutím. Mesto Banská Bystrica prostredníctvom pripravilo zmenu všeobecne záväzného nariadenia, ktoré zásadne kvalitatívne ovplyvní život rodín s tromi a viac narodenými deťmi. Zmena, ktorú mestské zastupiteľstvo schválilo, sa týka zníženia poplatku za opatrovateľské služby pre rodiny s deťmi, ktorým sa narodí tri a viac detí. Uplatnením spomínaného nariadenia tak rodiny s trojčatami príp. viacerými deťmi ušetria za rok 3 000 až 3 960 eur ročne. Zmena všeobecne záväzného nariadenia o úhradách za sociálne služby v praxi znamená, že rodine v mimoriadnej a naliehavej situácii s tromi a viac naraz narodenými deťmi sa poplatok za opatrovateľské služby mesta, ktorý bol doteraz v zmysle platného VZN stanovený na sumu 2,50 eur za hodinu rapídne zníži. Primátor mesta v súlade s nariadením bude mať možnosť udeliť rodine výnimku a odpustiť 60-80 % z uvedenej finančnej sumy. ... Aj v minulom roku sa v októbri konala Akadémia európskeho seniora.

Za uplynulých 14 rokov sa jej podoba vyvíjala od osláv Dňa seniorov až po bohatú ponuku kultúrnych, športových, vzdelávacích a spoločenských podujatí počas celého mesiaca. 14. ročník Akadémie európskeho seniora pod heslom Banská Bystrica senior city - mesto seniorov obsahoval päť programových línií, a to byť aktuálny, vzdelávať sa, komunikovať, voliť a tvoriť....

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja mesta Banská Bystrica na roky 2014 -2020

Nápad, návrh, ako vylepšiť proces spracovania Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja mesta, alebo ako zlepšiť život v Banskej Bystrici mohli občania poselať na webovú adresu: phsr@banskabystrica.sk

Pracovná skupina - sociálna oblasť

V roku 2014 zasadala pracovná skupina 5 x . Na úvodnom predstavení postupu tvorby PHSR Ing. Magdaléna Bernátová, PhD. zo spoločnosti M.B.Consulting privítala prítomných a odovzdala slovo primátorovi Mesta Banská Bystrica, ktorý poďakoval prítomným za záujem a účasť na pracovnom rokovaní a zaželal prítomným dobrú pracovnú atmosféru pri tvorbe dôležitého rozvojového dokumentu pre mesto Banská Bystrica podľa hesla: „Viac hláv – viac rozumu“. Ing. Magdaléna Bernátová, PhD., ktorá je facilitátorkou procesu spracovania PHSR mesta Banská Bystrica na roky 2014 -2020, predstavila svoju úlohu v procese: • Facilitácia stretnutí riadiaceho výboru (členmi sú vedúci odborov MsÚ a vedenie MsÚ), • Facilitácia štyroch pracovných skupín: • Rozvoj ľudských zdrojov – vzdelávanie, kultúra, šport, mládež, voľný čas, • Sociálna oblasť – sociálne služby, zdravotníctvo, bývanie a komunitný rozvoj, • Rozvoj ekonomiky – cestovný ruch, zamestnanosť, podnikanie, investície, marketing, služby, moderná samospráva, • Životné prostredie a infraštruktúra – dopravná a technická infraštruktúra, informačná spoločnosť a životné prostredie. Uviedla, že súčasťou prípravy PHSR je aj vypracovanie analýzy vnútorného a vonkajšieho prostredia a realizácia prieskumov názorov občanov a podnikateľského prostredia, existujúcich strategických dokumentov a vypracovanie konečného dokumentu. Tieto dokumenty (analýzu prostredia a vyhodnotenie prieskumov verejnej mienky) dostanú v priebehu mesiaca január v elektronickej forme všetci členovia pracovnej skupiny s možnosťou doplnenia. Tiež bude uverejnený na webovej stránke Mesta Banská Bystrica, kde je vytvorená samostatná sekcia pod logom PHSR. M. Bernátová doplnila, že okrem iného hlavný význam dokumentu je aj nutnosť mať vypracovaný a platný (schválený MsZ BB) dokument pri žiadostiach o dotácie zo štrukturálnych fondov EU. Dokument je spracovávaný pre celé mesto v partnerstve s inštitúciami a organizáciami pôsobiacimi na území mesta.

Pracovná skupina pre sociálnu oblasť sa zaoberá témami: sociálne služby, zdravotníctvo, bývanie a komunitný rozvoj.

Na webovej stránke mesta boli zverejnené obsahy rokovaní formou zápisníc :

- Zápisnica a prezenčná listina z 15.1.2014
- Zápisnica a prezenčná listina z 26.2.2014
- Zápisnica a prezenčná listina z 21.3.2014
- Zápisnica a prezenčná listina z 16.4.2014
- Zápisnica a prezenčná listina z 28.5.2014
- Zápisnica a prezenčná listina z 18.6.2014

Proces starnutia populácie

Rada vlády Slovenskej republiky pre práva seniorov a prispôsobovanie verejných politík procesu starnutia populácie navrhuje, koordinuje a kontroluje opatrenia zamerané na práva seniorov a elimináciu negatívnych dôsledkov starnutia populácie. Rada nadväzuje na činnosť Výboru pre seniorov, ktorý bol odborným orgánom ľudsko-právnej rady vlády.

Výbor pre seniorov bol uznesením vlády SR č. 17/2014_zo dňa 8. januára 2014 transformovaný na Radu vlády SR pre práva seniorov a prispôsobovanie verejných politík procesu starnutia populácie.

Rada spolupracuje s

ministerstvami a inými ústrednými orgánmi štátnej správy,

orgánmi miestnej a regionálnej samosprávy,

mimovládnyimi organizáciami,

vedeckými pracoviskami a akademickými inštitúciami.

Na miestne samosprávy presúva štát čoraz viac kompetencií a požiadaviek na riešenie problémov obyvateľov. Mnohé z obcí, najmä menšie, však nemajú dostatočnú personálnu kapacitu, a preto ich zamestnanci zastrešujú niekoľko činností naraz. Sociálne služby v mnohých prípadoch vyžadujú vysokú mieru profesionálneho prístupu a skúseností. Túto požiadavku však majú niektoré obce problém splniť. Zákon o obecnom zriadení pre takéto situácie umožňuje vytvárať na základe zmluvy spoločné obecné úrady. Na základe spomenutého zákona došlo k uzavretiu zmluvy medzi mestom Banská Bystrica a 22 obcami v okolí. Mesto Banská Bystrica tak pomáha menším obciam najmä pri zabezpečovaní posudkovej činnosti, sociálnom šetrení v domácnosti, zabezpečovaní poskytovania sociálnej služby následne po ukončení posudkovej činnosti či pri poskytovaní poradenstva pri zúčtovaní finančných príspevkov na MPSVaR. Bezbariérové, moderne vybavené priestory a široká škála kvalitných a rôznorodých služieb. To všetko čaká užívateľov dvoch novootvorených komunitných multifunkčných centier – KOMUCE, ktoré svoje brány otvoria komunitám všetkých vekových skupín. V dvoch lokalitách na území mesta Banská Bystrica (na Robotníckej ulici 12 a Krivánskej ulici 16-26) sa

vďaka dotácii z fondov Európskej únie podarilo mestu vybudovať dve moderné, bezbariérové Komunitné multifunkčné centrá (KOMUCE). Mesto Banská Bystrica tak vychádza v ústrety banskobystrickým seniorom, mamičkám na materskej dovolenke či občanom so zdravotným postihnutím.

Mesto Banská Bystrica pripravilo zmenu všeobecne záväzného nariadenia, ktoré zásadne kvalitatívne ovplyvní život rodín s tromi a viac narodenými deťmi. Zmena, ktorú mestské zastupiteľstvo schválilo, sa týka zníženia poplatku za opatrovateľské služby pre rodiny s deťmi, ktorým sa narodia tri a viac detí. Uplatnením spomínaného nariadenia tak rodiny s trojčatami príp. viacerými deťmi ušetria za rok 3 000 až 3 960 eur ročne. Zmena všeobecne záväzného nariadenia o úhradách za sociálne služby v praxi znamená, že rodine v mimoriadnej a naliehavej situácii s tromi a viac naraz narodenými deťmi sa poplatok za opatrovateľské služby mesta, ktorý bol doteraz v zmysle platného VZN stanovený na sumu 2,50 eur za hodinu rapídne zníži. Primátor mesta v súlade s nariadením bude mať možnosť udeliť rodine výnimku a odpustiť 60-80 % z uvedenej sumy. ...

Aj v minulom roku sa v októbri konala Akadémia európskeho seniora. Za uplynulých 14 rokov sa jej podoba vyvíjala od osláv Dňa seniorov až po bohatú ponuku kultúrnych, športových, vzdelávacích a spoločenských podujatí počas celého mesiaca. 14. ročník Akadémie európskeho seniora pod heslom Banská Bystrica senior city - mesto seniorov obsahoval päť programových línií, a to byť aktuálny, vzdelávať sa, komunikovať, voliť a tvoriť. Zdroj Výročná správa za rok 2014

Rada primátora mesta pre seniorov:

Vznikla v roku 2011 ako poradný orgán primátora mesta.

V roku 2014 Rada primátora mesta pre seniorov podala niekoľko podnetných návrhov a analýz v záujme skvalitnenia života v meste.

Na webe mesta bol zverejnený [Štatút Rady](#) a [Zápisnice zo zasadnutia Rady](#).

Členovia Rady primátora mesta pre seniorov:

Ing. Július Burkovský

Július Adamove

PaedDr. Renáta Klementová

Mgr. Gabriela Bromchesová

Mgr. Oľga Švarcová

Ing. Nataša Harmaniaková

Andrea Miková

Miroslava Štrbová

Anna Chabadová

Elena Šúpolová

Eva Brozmanová

Beáta Gašková - sekretárka

Dom pre núdzných Diecéznej charity Banská Bystrica

Do siete ubytovacích zariadení pre bezdomovcov v Banskej Bystrici sa 21. 01. 2014 zaradil Dom pre núdzných Diecéznej charity Banská Bystrica, ktorý vlani v novembri v rámci úsporných opatrení zrušil poskytovanie ubytovacích služieb. Jeho ubytovacia kapacita však bude nižšia, konkrétne štyri lôžka, kým do novembra to bolo 10 lôžok. Potvrdil to riaditeľ diecéznej charity Radoslav Bujdoš s tým, že obnovu poskytovania ubytovacích služieb umožnila stabilizácia finančnej situácie charity. Pripomenul, že v Dome pre núdzných poskytujú naďalej viaceré ďalšie služby pre bezdomovcov, ako je vydávanie teplej stravy, ošatenia, pomoc pri vybavovaní úradných záležitostí či služby strediska osobnej hygieny. Ako ďalej zdôraznil Bujdoš, pri zrušení ubytovacích služieb v Dome pre núdzných zabezpečili umiestnenie ich klientov v iných zariadeniach, a to buď u iných poskytovateľov v Banskej Bystrici alebo v cirkevnom útulku Dobrý pastier v Kláštore pod Znievom v okrese Martin. Potvrdila to aj vedúca odboru sociálnych vecí Mestského úradu v Banskej Bystrici Mária Filipová s tým, že v meste boli bývalí klienti Domu pre núdzných ubytovaní v útulku Slovenského Červeného kríža. Do siete sociálnych zariadení pre ľudí bez domova v Banskej Bystrici, ktorú koordinuje tamojší mestský úrad, patria zariadenia v správe mesta, banskobystrického územného spolku Červeného kríža a diecéznej charity. Rozdelené sú podľa cieľových skupín na zariadenia pre samostatne žijúce osoby, rodiny, respektíve matky s deťmi a starobných alebo invalidných dôchodcov. Sociálna sieť je zároveň viacstupňová, pričom vyššie stupne pomoci sú podmienené aj väčšími požiadavkami na klientov. Prvým stupňom je nocľaháreň Večierka slúžiaca na jednorázové prenocovanie a vyžadujúca od klientov len nebyť pod vplyvom alkoholu. Ostatné zariadenia poskytujú ubytovanie na dlhšie obdobia, vyžadujú však aj splnenie viacerých podmienok. Najvyšším stupňom je dočasná ubytovňa pre resocializovaných klientov, ktorí už majú trvalé zamestnanie, ale nemajú vyriešenú bytovú otázku. Dom pre núdzných je nízkoprahové zariadenie poskytujúce ubytovanie bezdomovcom v seniorskom veku. „Potrebné je ešte doplniť, že neverejní poskytovatelia nedostávajú na svoju činnosť finančné prostriedky vo výške 100 percent prevádzkových nákladov, ale podľa finančných možností samosprávneho kraja, čo sťažuje zabezpečovanie aj týchto činností," dodala Filipová. Pre zabezpečenie svojho vyrovnaného hospodárenia nebude Diecézna charita Banská Bystrica od začiatku budúceho roka poskytovať opatrovateľskú službu. Jej 29 klientov už postupne v spolupráci s mestským úradom preberajú iní poskytovatelia tejto služby v meste. Agentúry domácej ošetrovateľskej starostlivosti v Banskej Bystrici aj vo Zvolene bude diecézna charita prevádzkovať aj naďalej v nezmenenom rozsahu. Autor: SITA

Druhé úspešne zrekonštruované KOMUCE aj v Sásovej - Rudlovej

Banská Bystrica, 29. júla 2014 - Rekonštrukciou a modernizáciou objektu Komunitného multifunkčného centra (KOMUCE) na Krivánskej ulici opäť vzrástla kvalita poskytovaných sociálnych služieb v Banskej Bystrici. Po nedávnom otvorení KOMUCE na Robotníckej ulici je to ďalšia dobrá správa pre banskobystrických seniorov a občanov so zdravotným postihnutím.

Vďaka nenávratnému finančnému príspevku vo výške 550 tisíc eur z Regionálneho operačného programu Infraštruktúra sociálnych služieb sa mestu Banská Bystrica podarilo úspešne zrealizovať projekt Komunitné multifunkčné centrum KOMUCE Banská Bystrica, ktorého cieľom bolo zlepšenie podmienok na poskytovanie sociálnych služieb aj v objektoch na Krivánskej ulici. V rámci operačného programu bolo realizované zateplenie objektu a výmena okien v celom objekte. Realizovanými aktivitami by tak malo dôjsť k zníženiu energetickej náročnosti objektov, pričom mesto predpokladá zníženie výdavkov na energie v objeme približne 15 tisíc eur za rok.

„Rekonštrukciou komunitného multifunkčného centra na Krivánskej ulici sa podarilo zefektívniť ponuku služieb pre veľmi dôležité cieľové skupiny, ktorými sú seniori a ľudia so zdravotným postihnutím. Práve tieto komunity by sa v našom meste mali stretávať s prvotriednou starostlivosťou. Som veľmi rád, že aj prostredníctvom tohto projektu sme sa im opäť ešte viac priblížili,“ skonštatoval primátor mesta Peter Gogola.

Komunitné multifunkčné centrum (KOMUCE) na Krivánskej ulici je situované v dvoch štvorpodlažných objektoch, ktoré sú vzájomne prepojené vonkajšou bezbariérovou chodbou. Celkový počet obytných jednotiek je 96.

„Už od roku 2007 prebieha postupná transformácia bytov osobitného určenia na zariadenie špeciálne pre seniorov, nakoľko banskobystrickí obyvatelia starnú a zvyšuje sa ich miera závislosti na našej pomoci. Som presvedčená, že aj v tomto komunitnom centre im vieme zabezpečiť starostlivosť, ktorú ocenia a budú s ňou dlhodobo spokojní,“ hovorí vedúca odboru sociálnych vecí a projektového riadenia na mestskom úrade Mária Filipová.

V stavebne upravených objektoch na Krivánskej ulici sa spomínanou transformáciou bytov vytvorí zariadenie podporovaného bývania a zariadenie pre seniorov so 109 pobytovými miestami. Zariadenia prioritne poskytujú ubytovanie, sociálne poradenstvo, pomoc pri uplatňovaní práva a právom chránených záujmov. Takisto je klientom poskytovaná pomoc pri odkázanosti na pomoc inej osoby, ošetrovateľská starostlivosť, ubytovanie, stravovanie či upratovanie. V zariadení sú vytvorené podmienky na bezbariérový prístup do objektov a samotnú bezbariérovosť v objektoch. V rámci aktivít projektu sa do priestorov podarilo zabezpečiť aj moderné prostriedky informačno - komunikačných technológií.

Veľkou výhodou v blízkej budúcnosti bude spustenie zariadenia Kiosk – PC, nachádzajúceho sa v spoločenskej miestnosti, prostredníctvom ktorého sa seniori budú môcť naučiť používať výpočtovú techniku pre vlastné účely (zistenie spojov MHD, internetbanking, a pod.).

Informácie o KOMUCE na Krivánskej ulici:

Personál tvorí 33 zamestnancov z toho 52 % odborných pracovníkov.

je vybudované v sídliskovej zóne Sásová, kde je dostupnosť zdravotníckych a lekárenských zariadení, MHD a v blízkosti sa nachádzajú obchody so základným vybavením.

Klienti sú ubytovaní v jednoizbových bytoch a to buď samostatne, alebo vo dvojiciach, prípadne manželských pároch. Výhodou takéhoto bývania je rešpektovanie súkromia a voľnosť návštev bez akýchkoľvek obmedzení, čím sa vytvára prostredie blízke domácomu.

Klienti si môžu bytové jednotky zariadiť podľa vlastného uváženia a vlastných predstáv čo hodnotia veľmi pozitívne.

Druh sociálnej služby poskytované v zariadení:

Zariadenie pre seniorov (ZPS)

poskytuje sa sociálna služba fyzickej osobe, ktorá dovŕšila dôchodkový vek a je odkázaná na pomoc inej fyzickej osoby alebo osobe, ktorá dovŕšila dôchodkový vek a poskytovanie služby v zariadení potrebuje z iných vážnych dôvodov.

Stav k 1.7.2014 - 50 klientov

Zariadenie podporovaného bývania (ZPB)

poskytuje sa sociálna služba fyzickej osobe, ktorá je odkázaná na pomoc inej fyzickej osoby resp. dohľad, pod ktorým je schopná viesť samostatný život.

Stav k 1. 7.2014 - 6 klientov

Zariadenie opatrovateľskej služby (ZOS)

poskytuje sa sociálna služba na určitý čas plnoletej fyzickej osobe, ktorá je odkázaná na pomoc inej fyzickej osoby, ak jej nemožno poskytnúť opatrovateľskú službu.

Kapacita - 13 miest

Občianske združenie Inklúzia

Občianske združenie Inklúzia sa snaží vytvárať podmienky pre plnú integráciu občanov so zdravotným postihnutím do spoločnosti viac ako 15 rokov. Hlavnou náplňou OZ Inklúzia je realizácia projektov, ktoré modelovo realizujú nové komunitné formy služieb sociálnej pomoci, vzdelávania a zamestnanosti. Skúsenosti, získané pri realizácii projektov OZ Inklúzia ďalej šíri

a snaží sa podporovať vznik novej legislatívy, ktorá by sprístupnila možnosti plnej sebarealizácie a uplatnenia sa v spoločnosti občanom so zdravotným postihnutím. Cieľom OZ Inklúzia je aj spájať kľúčových predstaviteľov a ovplyvňovateľov spomínaných myšlienok, aktivít a nových trendov.

Občianske združenie SPOĽACH

V Banskej Bystrici pôsobí Občianske združenie SPOĽACH (Skupina Príbuzných a Opatrovateľov Ľudí s Alzheimerovou chorobou), ktorého hlavným poslaním je zlepšovať kvalitu života ľudí s ochorením Alzheimerovej choroby a demencie. Medzi ciele OZ SPOĽACH patrí napríklad zvyšovať informovanosť verejnosti o tejto problematike, o možnostiach prevencie či diagnostike.

Iné občianske združenia v sociálnej oblasti

Združenie mladých Rómov na Slovensku , Trieda SNP č. 27, Banská Bystrica, IČO 35 985 712 -
Prevenencia obchodu so ženami v rómskej komunite

Kresťanské centrum nepočujúcich na Slovensku, Skuteckého č. 4, Banská Bystrica, IČO 17 059 721
- Nepočujúci v srdci Slovenska (organizovanie týždenných stretnutí nepočujúcich detí s odbornými pracovníkmi z rôznych oblastí na vybrané témy)

DOM, n.o. chránené bývanie Horná Strieborná 25, Banská Bystrica, IČO 319 08 594 - Chránené bývanie pre ľudí s mentálnym postihnutím, v ktorom samostatný život znamená žiť vo svojom. Zriadenie chráneného bývania pre 6 ľudí s mentálnym postihnutím v štvorizbovom byte

Medzinárodná konferencia o projektoch pre rómske komunity

Banská Bystrica ponúkla 27. a 28. mája 2014 odbornej i laickej verejnosti unikátny priestor na výmenu skúseností a poznatkov týkajúcich sa projektov pre marginalizované skupiny.

Na radnici sa v rámci projektu Bioknoblach romanes konala medzinárodná konferencia Financovanie a administrácia projektov pre rómske komunity. Projekt Bioknoblach romanes, ktorý si za cieľ kladie poskytnutie vzdelania a vytváranie pracovných príležitostí pre marginalizované skupiny, sa tentoraz zameril na odborné inštitúcie, poskytujúce legislatívnu a finančnú oporu dotknutým skupinám.

V priebehu dvoch dní mali účastníci medzinárodnej konferencie možnosť počuť príspevky zaoberajúce sa financovaním projektov pre marginálne skupiny obyvateľstva. Zo zahraničia prijali pozvanie do Banskej Bystrice Kay-Michael Dankl z Európskeho združenia miest a regiónov pre inklúziu Rómov pri Rade Európy či Nemanja Pandurevic z Ministerstva pre ľudské práva a utečencov z Bosny a Hercegoviny.

Pre odbornú verejnosť však boli rovnako zaujímavé príspevky domácich inštitúcií, ktoré na fóre prezentovali aktuálne programy, pripravované novinky a výzvy pre rómske projekty. Vďaka prítomnosti zástupcov Úradu splnomocnenca vlády pre rómske komunity, Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny v Banskej Bystrici, mesta Banská Bystrica a mimovládnych organizácií tak vzniklo jedinečné diskusné fórum, ktoré nastavilo zrkadlo existujúcemu systému najmä v oblasti sociálnych politík. Auditórium ocenilo aktivity, ktoré sa v Banskej Bystrici v oblasti sociálnej politiky vykonávajú, zároveň sa zhodli na potrebe prehĺbenia dialógu medzi jednotlivými subjektmi, najmä pri kreovaní nových programov.

Partneri projektu Bioknoblach romanes spolu s hlavným koordinátorom, rakúskou mimovládnu organizáciou European neighbours, vyjadrili vôľu pokračovať v aktivitách vedúcich ku zlepšeniu podmienok znevýhodnených a marginalizovaných skupín obyvateľstva a k ich zapájaniu do verejného života. „Som presvedčený, že len poctivou a systematickou prácou dokážeme urobiť v oblasti pomoci marginalizovaným skupinám pokroky, aby sme nemuseli rómsku komunitu považovať za problém, ale za obohatenie našej vlastnej kultúry,“ povedal primátor Peter Gogola

Konferencia Determinanty sociálneho rozvoja

- zodpovedná Ing. Mária Filipová

Organizátorom konferencie bolo Mesto Banská Bystrica a konala sa 6.11.2014 .

Konferencia Determinanty sociálneho rozvoja, ktorej iniciátorom bolo Mesto Banská Bystrica mala tento tematický obsah:

- Rozvoj komunitnej starostlivosti
- Čo robiť , aby komunitné služby úspešne fungovali ?
- Štruktúra systému v komunitnom modeli starostlivosti
- Aká je stratégia pri budovaní komunitných služieb v BB?
- Komunitné multifunkčné centrum – KOMUCE
- Štruktúra služieb v KOMUCE
- Typy komunitných služieb zabezpečovaných MBB
- Komunitné služby ako nutná podmienka procesu DI Determinant

Komunitný plán sociálnych služieb

Komunitné plánovanie je metóda, ktorá umožňuje spracovávať rozvojové programy verejného života a výrazne posilňuje princípy zastupiteľskej demokracie. Vzájomná informovanosť a diskusie boli hlavnými piliermi, na ktorých vznikol v Banskej Bystrici strategický dokument týkajúci sa sociálnych služieb. Proces prípravy Komunitného plánu sociálnych služieb (KPSS) odštartoval na konferencii v rámci projektu „Banská Bystrica – Mesto Rodiny“ v júni 2008 a dnes sme vo fáze jeho finalizácie finalizácie. Záverečná podoba je zverejnená na internetovej stránke Banskej Bystrice, do 3. júna sa k nej môžu obyvatelia vyjadriť a poslanci mestského zastupiteľstva budú KPSS schvaľovať na júnovom zasadnutí.

KPSS je strategický dokument, ktorý analyzuje stav sociálnych služieb v našom meste, hodnotí potreby občanov v sociálnej oblasti a navrhuje priority pre rozvoj v tejto sfére na nasledujúcich päť rokov. S prípravou komunitného plánu sme v Banskej Bystrici začali v predstihu pred zákonom o sociálnych službách, ktorý bol prijatý až koncom roka 2008 a ustanovil povinnosť pre obce spracovať komunitný plán. Na príprave KPSS sa podieľalo päť pracovných skupín. Ich členmi boli občania mesta, klienti sociálnych služieb, zástupcovia poskytovateľov sociálnych služieb a pracovníci mestského úradu.

Výraz komunitný plán vznikol spojením slov komunita a plánovanie.

Komunita je tvorená ľuďmi, ktorí žijú na jednom mieste, majú medzi sebou rôzne sociálne väzby a sú viazaní nie len k sebe navzájom, ale aj k miestu kde žijú.

Aby občania mohli uspokojovať svoje záujmy, potreby a nároky musia spolupracovať s ďalšími ľuďmi. Ich záujmy a potreby sa môžu líšiť. Ľudia musia o svojich potrebách a záujmoch diskutovať, informovať sa o možných zdrojoch pre ich naplnenie a spoločne hľadať kompromisné riešenia, ktoré by aspoň čiastočne vyhovovali všetkým a pre nikoho by neboli prehrôu. Slovo "plánovanie" označuje proces, v rámci ktorého sa komunita chce dostať zo súčasnej situácie do budúcnosti, ktorá by lepšie vyhovovala občanom komunity. Plánovanie je cestou z miesta nazývané "súčasnosť" do miesta pomenovaného "dohodnutá budúcnosť".

Pri komunitnom plánovaní je potrebné zvážiť potreby občanov, potreby a možnosti poskytovateľov služieb a možnosti tých, ktorí poskytujú zdroje na napĺňovanie potrieb komunity. V záujme naplnenia spoločnej predstavy o budúcnosti sociálnych služieb v danej komunite sa stretávajú a spoločne plánujú jednotliví aktéri – objednávateľia služieb, poskytovatelia služieb a príjemcovia služieb (klienti). Všetky tri strany majú v procese plánovania rovnaké práva a povinnosti, najmä v oblasti rozhodovanie a finálnej podoby komunitného plánu.

Komunitné plánovanie je otvorený aktívny proces zisťovania potrieb, zdrojov a hľadanie najlepšieho riešenia v oblasti sociálnych služieb v Banskej Bystrici.

Čo je cieľom Komunitného plánu sociálnych služieb?

Poznať plány a predstavy samotných poskytovateľov sociálnych služieb

Poznať požiadavky a potreby príjemcov – klientov, obyvateľov Banskej Bystrice

Rozšírenie a skvalitnenie poskytovaných sociálnych služieb, snaha pomôcť všetkým cieľovým skupinám.

Spracovanie aktuálneho dokumentu o sociálnych službách

Koordinácia ponuky a potreby v sociálnych službách

Zvýšiť dostupnosť sociálnych služieb v Banskej Bystrici

Maximálne zapojenie verejnosti

Centrum komunitného organizovania

Kajo Zbořil

Kapitulská 13

974 01 Banská Bystrica

kajo@cko.sk

tel.: 412 38 80

mobil: 0915 958 056

Rada primátora mesta pre mimovládne neziskové organizácie (Rada pre MNO).

Vznikla v roku 2011 a v roku 2014 sa zišla s primátorom Gogolom 4 x. Cieľom stretnutí bolo predstaviť aktivity jednotlivých záujmových skupín a ich smerovanie. Rada chce byť nápomocná pri tvorení stratégie mesta. Jej ambíciou je motivovať k spájaniu a koordinovaniu postupov iných subjektov či zviditeľňovať potreby rôznych inštitúcií v meste.

Členovia Rady:

Ing. Mária Murray Svidroňová, PhD.

Zameriava sa na deti, mládež, rodinu, a aktívne využívanie voľného času. Jej cieľom je zvýšiť záujem u mladých ľudí o remeslá rôznymi zážitkovými aktivitami, obnovovať a udržiavať verejné priestranstvá s mladými pre mladých a pod.

Občianske združenie ZADOBE

Mgr. Dorota Martincová

Venuje sa zlepšovaniu životného prostredia, kvality života a komunitnému rozvoju. V rámci navrhovaných priorít je cieľom, o.i., zrovnoprávnenie jednotlivých sektorov v rámci neziskových organizácií v kontexte poskytovania dotácií

Občianske združenie Po schodoch

Ing. Csilla Droppová, PhD.

Do oblasti záujmu patrí vzdelávanie, výskum, podpora dobročinnosti, darcovstva a dobrovoľníctva. Jej cieľom je udržať komunikáciu medzi mimovládnyimi neziskovými organizáciami a mestom, realizovať školenia pre MNO o financiách a platných VZN, robiť osvetu pracovníkom MsÚ o pôsobení MNO v meste a pod.

Občianske združenie Vydra

Helexová Mária

Venuje sa aktivitám zameraných na zdravotníctvo, sociálne služby pre ľudí so zdravotným postihnutím, seniorov a iné cieľové skupiny.

Spoločnosť na pomoc osobám s autizmom Banská Bystrica /SPOSA BB/

Mgr. Milan Zvada, MA

V Rade sa venuje umeniu, kultúre, histórii, rekreácii i športu.

Kultúrne centrum Záhrada

Bc. Jolana Nátherová

Oblasť aktivít v Rade: Práca s rómskou komunitou

Nádej deťom

We love eating - „Užívaj si zdravý život“

Banská Bystrica tvorí skupinu siedmich európskych miest, ktoré sa v roku 2014 do kampane We love eating zapojili. Projekt We Love Eating učí ľudí, ako zdravo žiť. Hlavným cieľom pilotného európskeho projektu „Užívaj si zdravý život“ je prostredníctvom tvorby a testovania didaktických materiálov, zvýšiť povedomie o zdravotných problémoch súvisiacich so zlou životosprávou, nadváhou a obezitou. Projekt WLE sa snaží vytvoriť kladný vzťah ľudí k jedlu: čo jeme, kde jeme a s kým. Od októbra 2014 sa v Banskej Bystrici zrealizovalo niekoľko úspešných podporných iniciatív, Olympiáda zdravej výživy pre žiakov základných škôl, Prevencia vo výžive detí – medzinárodná

konferencia, Akadémia európskeho seniora a projekt užívaj si život, Tréning pamäti seniorov vs. Užívaj si zdravý život. „V porovnaní s ostatnými európskymi mestami považujú Banskobystričania za menej dôležité varenie čerstvého jedla a jeho konzumáciu v spoločnosti rodiny a priateľov. Seniori majú menšiu fyzickú aktivitu a málo predsavzatí cvičiť v budúcnosti viac. Avšak spoločne so skupinou tehotných žien dosahujú prvenstvo v dodržiavaní pravidelného pitného režimu,“ hovorí Mária Filipová, vedúca Odboru sociálnych vecí MsÚ v Banskej Bystrici.

Vďaka sústave príručiek, kartových hier, plagátov, letákov, magnetiek a online prieskumov sa podarilo projekt vyhodnotiť v piatich bodoch: súčasné zvyklosti, správanie sa, úroveň povedomia, poznanie, vedomosti a postoje.

V Cikkerovej sieni sa vyhodnotenia zúčastnil vedúci zastúpenia Európskej komisie na Slovensku Dušan Chrenek, vedúci odboru informácií a komunikácie Generálneho riaditeľstva pre rozpočet pri EK Peter Moos, zástupca Regionálneho európskeho informačného centra Peter Pisár a Katarína Slotová z Regionálneho úradu verejného zdravotníctva. Nechýbali zástupcovia samosprávy, členovia miestnej podpornej skupiny a zástupcovia cieľových skupín – seniorov, mládeže a tehotných mamičiek.

„Povedomie o zdravom životnom štýle vzrástlo vo väčšine cieľových skupín. Hoci nebol dosiahnutý ideálny životný štýl, zistil sa pokles nezdravého životného štýlu. Projekt Užívaj si zdravý život podporený zo zdrojov EK mal pozitívny vplyv na formovanie správania sa obyvateľov Banskej Bystrice,“ konštatovala Ing. Filipová. Materské centrum Mamina pripravilo sériu besied a praktických ukážok o zdravom varení a stravovaní pod názvom „Takto to varím ja“. V Rodinnom centre Filipko sa v mesiacoch marec – apríl uskutočnilo „Putovanie krajinou zdravia“, kde sa deti naučili správne si vyčistiť zúbky alebo variť v kuchyni zdravia. Tehotné ženy a seniori si mohli užiť nakupovanie zdravých potravín prostredníctvom virtuálnej predajne, ktorú pre nich pripravil Regionálny úrad verejného zdravotníctva

Od dávok k platenej práci

Mesto Banská Bystrica za svoj cieľ programu prepájania služieb zamestnanosti s poskytovaním sociálnych služieb pre dlhodobo nezamestnaných stanovilo vytvoriť model medzitrhu práce v lokálnych podmienkach, ktorým chce poskytnúť dlhodobo nezamestnaným, poberateľom DvHN dočasne podporované zamestnanie spojené s aktivitami zameranými na zvýšenie ich zamestnanosti.

Vytvorenie, realizácia a overenie modelu medzitrhu práce v pilotnom projekte s názvom „OD DÁVOK K PLATENEJ PRÁCI“ podporí tvorbu nového systému.

MESTO BANSKÁ BYSTRICA a partneri projektu Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Banská Bystrica Centrum vzdelávania neziskových organizácií Krajská rozvojová agentúra Banská Bystrica začali od apríla roku 2013 realizovať národný projekt „Od dávok k platenej práci“ cieľom ktorého je riešenie dlhodobej nezamestnanosti v lokálnych podmienkach prostredníctvom medzitrhu práce. Pre účely

pilotného projektu je medzitrh práce definovaný ako dočasne podporované zamestnávanie dlhodobo nezamestnaných, poberateľov DvHN, prijímateľov sociálnych služieb, spojené s aktivitami zameranými na zvyšovanie ich zamestnanosti a ďalšími určenými aktivitami. Medzitrhom práce sa vytvorí medzistupeň medzi dlhodobou nezamestnanosťou a zamestnaním na otvorenom trhu práce a zároveň dôjde k prepájaniu služieb zamestnanosti s poskytovaním sociálnych služieb. Cieľovú skupinu budú tvoriť 40 dlhodobo nezamestnaní, poberatelia DvHN, ktorí sú prijímateľmi sociálnych služieb podľa zákona NR SR č. 448/2008 Z.z o sociálnych službách v znení neskorších predpisov a je im zo strany Mestského úradu v Banskej Bystrici poskytované základné sociálne poradenstvo.

Vedúca odboru sociálnych vecí MsÚ Ing. Mária Mária Filipová z Mesta Banská Bystrica v roku 2014 vyhodnotila účinnosť projektu. 11 dlhodobo nezamestnaných Banskobystričanov zostalo pracovať vo firmách, ktoré ich zamestnávali v rámci projektu a s ich prácou boli spokojné. To bolo vlastne cieľom tohto pilotného projektu, ktorý je aj jedným z praktických riešení problému Rómov, medzi ktorými je najviac ľudí bez práce.

Súčasťou riešenia problému zamestnanosti bola aj analýza dôvodov dlhodobej nezamestnanosti, jej príčin a dôsledkov. Aktivity osobnostného rozvoja a poznatky získané na základe spolupráce so zamestnávateľmi medzitrhu práce poukazujú na závažné problémy väčšiny osôb tejto cieľovej skupiny, ktorými sú zadlženosť a exekúcie.

Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu v rámci Operačného programu Zamestnanosť a sociálna inklúzia www.esf.gov.sk www.banskabystrica.sk

Nové komunitné centrum na Robotníckej ulici

27. septembra 2014 nové komunitné multifunkčné centrum (KOMUCE) slávnostne otvorili na Robotníckej ulici v Banskej Bystrici. Vybudovalo ho mesto s pomocou európskych štrukturálnych fondov v náklade asi 1,7 milióna eur. "Centrum bude slúžiť pre všetky cieľové skupiny obyvateľov, čiže pre starších občanov, pre občanov so zdravotným postihnutím, pre mamičky na materskej dovolenke, jednoducho pre každého, kto chce zmysluplne tráviť svoj voľný čas," povedala pre médiá vedúca odboru sociálnych vecí a projektového riadenia Mestského úradu v Banskej Bystrici Mária Filipová. V objekte je okrem iného priestor pre záujmové aktivity občanov, napríklad aj keramická dielňa. Je tam tiež fyzioterapeutická miestnosť s vybavením na cvičenie. "Máme tu tiež vytvorené podmienky pre zamestnávanie ľudí so zdravotným postihnutím," pripomenula vedúca odboru. Tieto priestory chcú v blízkej budúcnosti prenajať ľuďom, ktorí prevádzkujú chránené dielne. Podobné, avšak menšie komunitné centrum bolo pred časom otvorené aj na sídlisku Sásová a mesto má v pláne vybudovať ďalšie takéto centrum aj na sídlisku Fončorda. Otvorenie KOMUCE na Robotníckej ulici bolo súčasťou aktivít, ktorými sa mesto dnes zapojilo do Svetového dňa cestovného ruchu. Aktivity sa niesli v duchu témy Cestovný ruch a rozvoj komunit. Na Banskobystričanov a hostí čakali prehliadky mesta a jeho najzaujímavejších pamiatok vrátane

historickej budovy Radnice. Ľudia mohli napríklad bezplatne navštíviť aj Hodinovú vežu na Námestí SNP. - zdroj TASR

Akadémia európskeho seniora na mesiac úcty k starším

V októbri 2014 mesto Banská Bystrica pripravilo Akadémiu európskeho seniora. Za uplynulých 14 rokov sa jej podoba vyvíjala od osláv Dňa seniorov až po bohatú ponuku kultúrnych, športových, vzdelávacích a spoločenských podujatí počas celého mesiaca. V 14. ročníku Akadémie európskeho seniora pod heslom Banská Bystrica senior city - mesto seniorov nájdeme päť programových línií, a to byť aktuálny, vzdelávať sa, komunikovať, voliť a tvoriť.

Nosnou časťou týchto programových línií je práve línia vzdelávať sa, ktorej je venovaná najväčšia pozornosť. Banská Bystrica realizuje počas celého roka program celoživotného vzdelávania pod názvom Akadémia banskobystrického seniora. Do projektu podporeného v rámci OP Vzdelávanie je v rámci v deviatich vzdelávacích programov (cudzí jazyk, história mesta, zdravé starnutie, právne minimum, tradičné remeslá, počítačové zručnosti, komunikačné zručnosti, tvorba projektov, seniorské plávanie) zapojených približne 200 seniorov.

Snahou mesta je každoročne počas októbra ponúknuť bohatý a kreatívny program, ktorý aktivizuje seniorov v Banskej Bystrici a poukazuje na silu a potenciál tejto komunity. „Samotný program a ponuka Akadémie európskeho seniora je ovplyvnená už prebiehajúcim projektom Akadémia banskobystrického seniora, na ktorý sme veľmi hrdí. Ukazujeme tým svetu, že so seniormi je potrebné v živote samosprávy, ale aj v našich životoch, počítať a že sú pre nás dôležití. Tohtoročnú AES sme otvárali pri príležitosti otvorenia Komunitného multifunkčného centra na Robotníckej ulici, kde rekonštruované priestory z eurofondov budú z veľkej časti slúžiť práve seniorom,“ povedal primátor mesta Banská Bystrica Peter Gogola.

„O tom, že sú seniori aktívni, svedčí aj fakt, že každoročnú olympiádu seniorov si zorganizovali sami v spolupráci s občianskou radou a ZŠ na Uhlisku. Sme na našich seniorov hrdí, lebo sú skutočnými nositeľmi komunitných aktivít, ktoré si dokážu pripraviť a zorganizovať. Vnímame túto aktivitu ako veľký úspech, pretože práve o tom naše dlhoročné snaženie bolo, aby sme podporili komunitný rozvoj, aktivity v komunitách a podnietili svojpomoc. Život v komunite podobne zmýšľajúcich ľudí môže priniesť mnohé priateľstvá, no zároveň príležitosť uplatňovať hodnoty tam, kde je to najnáročnejšie, v medziľudských vzťahoch,“ povedala Mária Filipová, vedúca Odboru sociálnych vecí a projektového riadenia.

Keďže rok 2014 je zároveň aj rokom komunálnych volieb, ponúkne mesto v spolupráci s občianskymi iniciatívami seniorom aj besedu s kandidátmi na primátora, aby v diskusii aktívne participovali na vytváraní verejnej politiky v meste k starnúcej populácii, ktorej počet každým rokom narastá. Ku koncu roka 2013 počet obyvateľov nad 62 rokov v meste tvoril 18,43 %. Oproti roku 2010 narástol počet seniorov starších ako 62 rokov o 2,3 %. Zdroj -Mgr. Martina Kanisová, hovorkyňa primátora

Banská Bystrica -senior city

Banská Bystrica si každoročne v októbri pripomína mesiac úcty k starším Akadémiou európskeho seniora. Ku koncu roka 2013 žilo v našom meste 18,43 percenta obyvateľov starších ako 62 rokov. V porovnaní s rokom 2010 počet týchto seniorov stúpol o 2,3 percenta. V 14. ročníku Akadémie európskeho seniora pod heslom Banská Bystrica -senior city - mesto seniorov bolo päť programových línií - byť aktuálny, vzdelávať sa, komunikovať, voliť a tvoriť. Nosnou časťou bola línia vzdelávania, ktorá sa realizuje počas celého roka. Je to program celoživotného vzdelávania pod názvom Akadémia banskobystrického seniora. Zo vzdelávacích programov seniori majú na výber cudzí jazyk, históriu mesta, zdravé starnutie, právne minimum, tradičné remeslá, počítačové zručnosti, komunikačné zručnosti, tvorbu projektov alebo plávanie. Do programov sa zapájalo cca 200 ľudí.

Unikátny trh výrobkov zdravotne postihnutých

„Je v mojom výsostnom záujme plne podporovať projekty s cieľom zviditeľniť prácu občanov so zdravotným postihnutím, ale hlavne osloviť zamestnávateľov, aby využili možnosť zamestnať týchto občanov. Oceňujem, že aj vďaka aktivitám ako je projekt Radničkine trhy sa téma chránených dielní dostane do povedomia širokej verejnosti a ľudia s neľahkým osudom tak môžu nájsť nielen svoje miesto na trhu práce, ale aj väčší rešpekt a úctu nás všetkých,“ vyjadril sa primátor mesta Peter Gogola.

3. októbra 2014 sa na Námestí SNP konali Regionálne Radničkine trhy. Jedinečný projekt sa konal pod záštitou primátora Petra Gogolu, mal za cieľ nielen zviditeľniť prácu občanov so zdravotným postihnutím, ale, hlavne osloviť spoločnosti a zamestnávateľov, aby využili možnosť zamestnať zdravotne postihnutých občanov.

Produkty svojej činnosti na Radničkiniých trhoch prezentovalo 25 chránených dielní, zariadení sociálnych služieb a služieb zamestnanosti z regiónov celého Slovenska, predovšetkým však z Banskobystrického regiónu. Návštevníci si tak mohli pozrieť a zakúpiť ručne vyrobené diela z hliny, kovu, papiera, textilu, keramiky či drôtu. Ne chýbali koláčiky a iné produkty z dielní poskytujúcich gastronomické služby.

Organizátormi predajno – prezentačných trhov boli Občianske združenie Inklúzia, Ministerstvo kultúry SR a Mesto Banská Bystrica. Generálnym partnerom je nadácia Slovenskej sporiteľne.

„Naším cieľom je prezentovať možnosti začleňovania osôb so zdravotným postihnutím do pracovného prostredia a podporiť myšlienku ich života a práce v komunite. Tento projekt má v sebe potenciál dať do pozornosti prácu občanov so zdravotným postihnutím, ale predovšetkým osloviť zamestnávateľov, aby využili možnosť zamestnať zdravotne postihnutých občanov, využiť služby chránených dielní či poskytnúť poradenstvo v problematike zamestnávania znevýhodnených skupín,“ povedala médiám Viera Záhorcová, štatutárna zástupkyňa OZ Inklúzia.

Novinkou tohtoročných Radničkiných trhov bola ponuka služieb zamestnanosti formou poradenstva pre záujemcov o prácu z radov zdravotne postihnutých občanov, ale aj pre zamestnávateľov, ktorí chcú zamestnať týchto občanov, prípadne vytvoriť pre nich pracovné miesta.

Program:

10.00 hod. - Slávnostné otvorenie – Sprievod mažoretiek

11.00 hod. - Príhovory organizátorov a hostí

13.00 hod. - Okrúhly stôl priamo na Námestí SNP – venovaný bude najmä zamestnávateľom a kľúčovým osobnostiam v problematike zamestnávania na Slovensku. Moderátorka a ambasádorka Radničkiných trhov Patrícia Jarjabková-Garajová predstaví zaujímavé projekty, či zamestnávateľov kľúčových aktérov v tejto problematike.

V kultúrnom programe vystúpia: Hudobná skupina SCHODY

Hudobný hosť: Gizka Oňová

Informácie o organizátorovi:

Občianske združenie Inklúzia sa snaží vytvárať podmienky pre plnú integráciu občanov so zdravotným postihnutím do spoločnosti viac ako 15 rokov. Hlavnou náplňou OZ Inklúzia je realizácia projektov, ktoré modelovo realizujú nové komunitné formy služieb sociálnej pomoci, vzdelávania a zamestnanosti. Skúsenosti, získané pri realizácii projektov OZ Inklúzia ďalej šíri a snaží sa podporovať vznik novej legislatívy, ktorá by sprístupnila možnosti plnej sebarealizácie a uplatnenia sa v spoločnosti občanom so zdravotným postihnutím. Cieľom OZ Inklúzia je aj spájať kľúčových predstaviteľov a ovplyvňovateľov spomínaných myšlienok, aktivít a nových trendov.
Zdroj Mgr. Barbora Winterová

IX. ŠPORT A TELESNÁ VÝCHOVA

Šport je dôležitým nástrojom kultúrnej a verejnej prezentácie a diplomacie mesta. Posilňuje prestíž a reputáciu navonok , ako aj posilňuje zdravie a zdravú zábavu občanov mesta.

Mesto Banská Bystrica v roku 2014 :

ocenilo najlepších športovcov,

organizovalo Olympijský festival detí,

Banskobystrický maratón.

Športové zariadenia mesta

Správa športových a telovýchovných zariadení mesta

Švermova 45, 974 04 Banská Bystrica, č. tel. správa: 048/414 62 62

(Tenisová hala, Futbalové ihrisko Radvaň, Telocvičňa Magurská, Lyžiarske bežecké trate Králiky)

Plaváreň Štiavničky Banská Bystrica

Cesta na štadión 30, 974 01 B. Bystrica, č. tel. prevádzka: 048/4230402 Viac informácií:

www.plavarenstiavnicky.sk

Plážové kúpalisko na Štiavničkách, Aqualand Banská Bystrica

Kúpalisko Banská Bystrica, Švermova 45, 974 01 Banská Bystrica

Bližšie informácie na telefónnom čísle: 0911 712 029

Viac informácií: www.aqualandbb.eu

Zimný štadión Banská Bystrica

Hronské predmestie 4, 974 01 Banská Bystrica, č. tel. správa: 048/414 31 50

Viac informácií: www.zimnystadionbb.sk

Prehľad poskytnutých dotácií z rozpočtu mesta

Prehľad zúčtovaných dotácií v zmysle VZN č. 8/2011 v platnom znení v roku 2014 – OPM-SP				
P. č.	Žiadateľ	IČO	Účel	poskytnutá dotácia v €
1.	Banskobystrická hokejbalová únia-Stred, Moskovská 10, BB	42304156	na podporu činnosti hokejbalového klubu v Slovenskej hokejbalovej extralige juniorov a seniorov – Hokejbalový Klub N-Sport Trend Pohronie Banská Bystrica a organizovanie športových podujatí v hokejbale v meste Banská Bystrica v roku 2014. Dotácia je účelovo viazaná a finančné prostriedky určené na prenájom priestorov, dopravné, materiálno-technické a organizačné zabezpečenie.	1300.00
2.	FK Šalková, Mieru 33, BB	14221748	na podporu projektu Život a šport v Šalkovej, organizovanie zimných a letných turnajov, náklady na činnosť klubu v roku 2014. Dotácia je účelovo viazaná a finančné prostriedky určené na prenájom priestorov, dopravné náklady, materiálno-technické a organizačné zabezpečenie.	600.00
3.	Športový klub RAJA, Poľná 139, BB	42307082	na podporu projektu Nechceme vrcholového športovca chceme zdravé dieťa – na skvalitnenie výučby rozvoja plaveckej gramotnosti u detí a mladistvých v meste Banská Bystrica v roku 2014. Dotácia je účelovo viazaná a finančné prostriedky určené na prenájmy priestorov, materiálno-technické a organizačné zabezpečenie.	500.00
4.	Súkromné centrum voľného času, Moskovská 2, BB	45015945	na podporu florbalového klubu 1. Fbk Quick Sport Banská Bystrica, na reprezentáciu mesta v celoslovenskej súťaži 1. Slovenskej lige žien vo florbale v roku 2014. Dotácia je účelovo viazaná a finančné prostriedky určené na prenájmy materiálno-technické a organizačné zabezpečenie.	500.00
5.	Športový klub polície BB, Skubínska cesta 48, BB	17060117	na zabezpečenie medzinárodných a domácich súťaží, reprezentáciu mesta a materiálno-technické a organizačné zabezpečenie klubov – strelecký, karate a kickbox, lyžiarsky, hádzaná, zápasnícky a judo v roku 2014. Dotácia je účelovo viazaná a finančné prostriedky určené na činnosť klubov, materiálno-technické a organizačné zabezpečenie.	1900.00
6.	Športový klub	37826905	na zabezpečenie podujatia 21. ročníka medzin.	200.00

	Benecol, Horná 51, BB		halového futbalového turnaja O pohár Dr.J. Vengloša. Dotácia je účelovo viazaná a finančné prostriedky určené na prenájom priestorov a ceny.	
7.	Šachový klub Junior pri CVČ B. Bystrica a MOMS, Jelšová 17, BB	35982691	na podporu činnosti šachového klubu v roku 2014, na tréningy, účasť a organizáciu šachových podujatí jednotlivcov a družstiev v meste Banská Bystrica hľadanie a rozvoj mládežníckych talentov. Dotácia je účelovo viazaná a finančné prostriedky určené na prenájom priestorov, ceny, materiálno-technické a organizačné zabezpečenie.	700.00
8.	Tenisový klub TENNIS FUN BB, Sitnianska 24, BB	45026041	na činnosť a materiálne zabezpečenie klubu v roku 2014. Dotácia je účelovo viazaná a finančné prostriedky určené na prenájom kurtov na súťaže a turnaje, materiálne zabezpečenie klubu.	300.00
9.	Krasokorčuliarsky klub Iskra BB, Hronské predmestie 4, BB	35987901	na zabezpečenie podujatia 52. ročníka Grand Prix SNP Banská Bystrica. Dotácia je účelovo viazaná a finančné prostriedky určené na ceny pre víťazov.	300.00
10.	BK ŠKP 08 BB, M.M. Hodžu 3, BB	45024138	na podporu športu v meste BB. Dotácia je účelovo viazaná a určená na: prenájom telocviční, materiálno – technické a organizačné zabezpečenie súťaží, dopravu, ubytovanie v roku 2014 pre mládežnícke družstvá vo výške 15000 € a prenájom priestorov pre družstvo žien na zabezpečenie tréningovej činnosti a zápasov Slovenskej extraligy žien vo výške 6500 €	21500.00
11.	Marathon B. B. s.r.o., Zvolenská cestu 14, BB	46232371	na podporu podujatia Banskobystrický maratón v dňoch 6.-7.9.2014. Dotácia je účelovo viazaná a finančné prostriedky určené na materiálno-technické a organizačné zabezpečenie, propagáciu, ceny a ubytovanie.	7000.00
12.	ŠK UMB BB, Tajovského 40, BB	14223970	na podporu činnosti športových klubov . Dotácia je účelovo viazaná a finančné prostriedky určené a) podporu vysokoškolského basketbalového družstva žien – basketbalová liga v roku 2014 vo výške 7000 € na prenájom priestorov, štartovné v celoslovenskej súťaži, dopravu a technicko-organizačné zabezpečenie b) prenájom priestorov a materiálno-technické a organizačné zabezpečenie klubov v roku 2014 vo výške 1000 €	1700.00
13.	Basket BB, Žltý piesok 6, BB	45029121	na celoslovenské mládežnícke súťaže, materiálno-technické a organizačné zabezpečenie činnosti klubu mládeže, ubytovanie a dopravu v roku 2014 vo výške 25000 €	32000.00

			a extraligu mužov v roku 2014 vo výške 7000 € na prenájom priestorov na tréningový proces a zápasy.	
14.	Lyžiarsky oddiel Mladosť, Majerská cesta 65, BB	14220971	na podporu činnosti klubu v roku 2014. Dotácia je účelovo viazaná a finančné prostriedky určené na nákup sezónnych lyžiarskych pernamentiek, letné sústredenie, prenájom telocviční na tréningový proces.	700.00
15.	Kynologická záchranná brigáda BB, Radvanská 29, BB	35662158	na zabezpečenie podujatia 22.ročníka Memoriálu MUDr. Olgy Kráľovej vo výkone záchranných psov s medzinárodnou účasťou . Dotácia je účelovo viazaná a finančné prostriedky určené na ubytovanie účastníkov podujatia.	200.00
16.	Cyklistický klub BB, M. Rázusa 38, Banská Bystrica	35999489	na podporu činnosti cyklistického klubu a podporu mladých talentov v roku 2014. Dotácia je účelovo viazaná a finančné prostriedky určené na cestovné, materiálne a technicko-organizačné zabezpečenie.	600.00
17.	HC 05 Banská Bystrica, Komenského 3, BB	37997866	na podporu mládežníckeho hokeja v BB. Dotácia je účelovo viazaná a fin. prostriedky určené na materiálno-technické a organizačné zabezpečenie mládežníckych súťaží v ľadovom hokeji, ubytovanie, dopravu, propagáciu, ceny, technicko-organizačné zabezpečenie v roku 2014.	60000.00
18.	FK Dukla BB Mládež, Hutná 3, BB	42318572	na podporu činnosti klubu v mládežníckych kategóriách, realizáciu súťaží v roku 2014. Dotácia je účelovo viazaná a určená na: prenájom telocviční a ihrísk, materiálno-technické a organizačné zabezpečenie súťaží, dopravu, ubytovanie v roku 2014 pre mládežnícke družstvá.	60000.00
Spolu:				190000.00

Ceny Mesta pre najlepších športovcov

Ceny mesta pre najlepších športovcov za rok 2014 boli schválené Mestom v roku 2014. Ich udeľovanie prebiehalo začiatkom roka 2015. Športovou osobnosťou mesta Banská Bystrica za rok 2014 sa stala Anastasia Kuzminová, úspešná biatlonistka, ktorá získala v rýchlostných pretekoch na vlaňajších Zimných olympijských hrách v Soči zlatú medailu. Cenu jej 26. februára 2015 podvečer v priestoroch historickej Radnice, kde sa uskutočnil 18. ročník oceňovania najlepších športovcov mesta, odovzdal banskobystrický primátor Ján Nosko.

Ceny ako poďakovanie za úspešnú reprezentáciu mesta pod Urpínom celkovo putovali 19 najlepším športovcom a štyrom športovým kolektívom v 10 kategóriách.

"Banská Bystrica vždy bola mestom športu, úspešných športovcov a olympijských víťazov. Aj to, že vás dnes oceníme a vyjadríme vďaka je znak toho, že sa dokážete presadiť nielen na domácej scéne, ale aj vo svetovej konkurencii. Som veľmi rád, že sa môžeme pochváliť a pýšiť vašimi výsledkami a športovými úspechmi," povedal Nosko.

V kategórii športové kolektívy odovzdal ocenenie juniorkám Basketbalového klubu ŠKP 08, juniorom futbalového klubu Dukla a Športovému oddielu Džudo VŠC Dukla. Cenu si odniesol i hokejový klub HC'05 za úspešnú sezónu 2013/2014.

Pri príležitosti životného jubilea 70 rokov a za dlhoročné pôsobenie v športovej oblasti získal ocenenie Eduard Földvári, bývalý reprezentant v behoch na dlhé trate, neskôr tréner. V kategórii tréneri a funkcionári si prevzali ceny Alžbeta Pažáková, trénerka plávania a autorka projektu výučby plávania detí, a tiež Juraj Benčík, športovec, olympionik a dlhoročný tréner.

Do kategórie veteráni sa zapísal Vladimír Výboštok, šesťnásobný majster sveta a 16-násobný majster Európy. Vo veku 67 rokov je držiteľom 76 medailí, z toho 40 zlatých. Vo svojej kategórii drží svetové rekordy na 60 metrov časom 7,81 sekundy a na 100 metrov časom 12,37 sekundy. Vyslúžil si prezývku "najrýchlejší senior planéty" a "*slovenský Bolt*".

V kategórii telesne postihnutí športovci sa stal víťazom Tomáš Král, ktorý vyniká v paralympijskom športe boccia.

Osobitnú kategóriu športovcov jedinečnej série pretekov Marathon BB Tour 2014 vyhrali Lucia Kamenská a Dušan Krajčovič.

Ceny v kategórii junióri – olympijské športy získala Barbora Mišendová, úspešná plavkyňa v klube VŠC Dukla. V cyklistike zasa minulý rok vynikal Christian Haas a tiež plavkyňa Lucia Hovorková.

Oravkin Víťazmi v juniorskej kategórii – neolympijské športy sa stali kickboxer Martin a Filip Lichanec s Evou Slančíkovou, ktorí reprezentujú moderný päťboj.

V kategórii senióri – olympijské športy jednoznačne bodovali biatlonistka Anastasia Kuzminová, atlét Matej Tóth a Martina Hrašnová za 2. miesto v hode kladivom na ME v atletike. Thajský boxer Ján Mazúr, duatlonistka Petra Fašungová a kickboxerka Katarína Dovalová zastúpili tento rok kategóriu senióri v neolympijských športoch.

"Aj keď som nikdy nepretekal na vrcholovej úrovni, k športu mám veľmi blízko. Sľubujem, že vás mesto bude stále podporovať a vytvárať vhodné podmienky pre váš ďalší športový rozvoj," dodal primátor Nosko. Ceny ako poďakovanie za úspešnú reprezentáciu mesta pod Urpínom celkovo putovali tým najlepším športovcom a štyrom športovým kolektívom .

Pamätná tabuľa olympijských víťazov

Na budove vojenského športového centra Dukla bola v septembri 2014 odhalená pamätná tabuľa, ktorá nesie mená slovenských olympijských víťazov z Banskej Bystrice.

Slávnostné odhalenie pamätnej tabule olympijských víťazov

Primátor mesta Peter Gogola spolu s riaditeľom VŠC Dukla Róbertom Kurčíkom 17. septembra 2014 slávnostne odhalili pamätnú tabuľu, ktorá nesie mená slovenských olympijských víťazov reprezentujúcich farby Banskej Bystrice. Slávnostného aktu sa osobne zúčastnili dvaja z nich - biatlonistka Anastasia Kuzminová a bývalý česko-slovenský futbalový reprezentant František Kunzo.

Pamätná tabuľa z mramoru sa nachádza na budove VŠC Dukla a nesie názov „Mesto Banská Bystrica, mesto olympijských víťazov“ a zdobia ju mená i roky úspechov našich zlatých olympionikov - Františka Kunza, člena zlatého futbalového tímu Československa na olympijských hrách v Moskve v roku 1980, Jozefa Pribilina, reprezentanta v športovej chôdzi, ktorý olympijské zlato získal na letných olympijských hrách v Soule (1988) a Anastasie Kuzminovej, dvojnásobnej olympijskej víťazky v biatlone zo zimných olympijských hier vo Vancouveri (2010) a v Soči (2014).

„Banská Bystrica je mestom slávnych spisovateľov, hudobných skladateľov, maliarov či architektov, a zároveň aj mestom veľkých športovcov. Je pre mňa mimoriadnou ctou aj touto cestou vzdať hold a úctu ich výnimočným úspechom, ktoré si aj vďaka tejto hrdej tabuli budú pamätať nasledujúce generácie,“ skonštatoval primátor mesta Peter Gogola.

Za neprítomného Jozefa Pribilina, ktorý momentálne pôsobí ako tréner chodcov v Kostarike, prevzal ocenenie jeho dlhoročný tréner a priateľ Juraj Benčík. Troch olympijských víťazov, ako aj ďalších olympionikov pôsobiacich vo VŠC Dukla vyzdvihol vo svojom príhovore aj jeho riaditeľ Róbert Kurčík: „Chcem poďakovať našim veľkým športovým osobnostiam, ktoré šíria dobré meno Dukly, nášho mesta i celého Slovenska vo svete obzvlášť krásnym spôsobom – cez veľké športové víťazstvá.“

Na slávnostnom akte sa zúčastneným hosťom prihovorili i samotní olympijskí víťazi:

Anastasia Kuzminová: „Banskú Bystricu milujem odkedy som sem prišla, je domovom pre mňa i pre moju rodinu. Je pre mňa veľkou ctou byť členkou tejto banskobystrickej olympijskej „štafety“ a pevne verím, že na pamätnej tabuli ešte pribudne veľa mien, na ktoré budeme môcť byť spoločne hrdí.“

František Kunzo: „Ďakujem mestu Banská Bystrica, že aj touto cestou mi pripomenula krásne olympijské chvíle, na ktoré sa nedá zabudnúť. Toto ocenenie si veľmi vážim.“

Juraj Benčík (ocenenie preberal za olympijského víťaza Jozefa Pribilina): „Chcem všetkým zúčastneným odovzdať od Jozefa pozdrav z Kostariky. Som presvedčený, že by dnes toto ocenenie preberal s vďakou, zadosťučinením a hrdosťou, a že by to bola pre neho veľká pocta. Zdroj: Barbora Winterová

Text piesne spisovateľa Petra Vala venovanej Nasti Kuzminovej :

Nasťa (Dvojnásobnej olympijskej víťazke Nasti Kuzminovej)

Cez krajinu nekonečnú

Vedú biele koľaje

Po nich letí Sibírčanka

Pred ňou naša hviezda je

Kamže letíš Sibírčanka

Kamže si to trieliš zas

Ona všetkým odpovedá

Vystúpim raz na Parnas

Gróf Beňovský na Sibíri

Počúval vraj trávu rásť

A ďaleko od domova

Spomínal na svoju vlasť

Móric sa k nám už nevrátil

Pohltil ho cudzí svet

Poslal nám sem Sibírčanku

Akej nikde páru niet.

Cez krajinu nekonečnú

Vedú biele koľaje

Po nich letí Sibírčanka

Pred ňou naša hviezda je

Kamže letíš Sibírčanka

Kamže si to trieliš zas

Ona sa len usmievala

Vystúpila na Parnas

Zo slečny sa stala pani

Na Slovensku našla vlasť

Cítila, že pod Tatrami

Bude znova sláva rásť

Stále sa len usmievala

Letela v tých stopách zas

Potom len tak mimochodom

Rozbehla sa na Parnas

Cez krajinu nekonečnú

Vedú biele koľaje

Po nich letí Bystričanka

Nasťa naša hviezda je

Kamže letíš milá Nasťa

Kamže si to trieľiš zas

Ona na to: Mám vás rada:

Dobyla pre nás Kaukaz

Zimný štadión v novom šate

proces rekonštrukcie zimného Vďaka rekonštrukcii zimného štadióna je Banská Bystrica tretím mestom na Slovensku, ktoré spĺňa normy Medzinárodnej hokejovej federácie (IIHF) a má tak možnosť hostiť prestížne medzinárodné hokejové turnaje i kultúrne podujatia. Rekonštrukciu došlo k výraznému zvýšeniu komfortu i vizuálnej stránky zimného štadiónu. Jeho realizácia bola možná vďaka dotácii milión eur z Úradu Vlády SR. Zimný štadión v roku 2014 prešiel do majetku spoločnosti BPM, s.r.o., ktorá bola v priebehu minulého roka zároveň prijímateľom

dotácie vlády od Mesta Banská Bystrica. Uvedená obchodná spoločnosť následne riadila celý štadióna.

3. ročník celomestskej súťaže Do práce na bicykli

Už tretí ročník celomestskej súťaže Do práce na bicykli začal v Banskej Bystrici 1. mája 2014 o 17.00 hod. na Medokýši. Po dvoch úspešných ročníkoch ju aj v roku 2014 organizovalo Občianske združenie OCI BB v spolupráci s Mestom Banská Bystrica. Tento rok sa po prvýkrát do súťaže zapojili aj iné slovenské mestá.

Anastasiu Kuzminovú vívalo mesto ováciami

Banskobystrické Námestie SNP privítalo doma olympijskú medailistku Anastasiu Kuzminovú, ktorá priniesla najcennejší kov z XXII. zimných olympijských hier zo Soči.

Kuzminová bola na OH v Soči jedinou slovenskou športovkyňou, ktorá získala medailu. Pred štyrmi rokmi v kanadskom Vancouveri vybojovala pre Slovensko dva cenné kovy- zlato a striebro. Oslavy jej príchodu organizovalo mesto Banská Bystrica spolu s Vojenským športovým centrom Dukla a Slovenským zväzom biatlonu. Kuzminovú vívalo v Banskej Bystrici takmer sedemtisíc ľudí. *Takmer sedemtisíc ľudí podľa odhadu banskobystrického primátora Petra Gogolu v stredu na Námestí SNP slávnostne privítalo 26.02.2014 biatlonistku Anastasiu Kuzminovú, ktorá sa z nedávnych zimných olympijských hier v Soči vrátila so zlatou medailou. Vyjadrili jej vďačnosť za úspešnú reprezentáciu Slovenska a Banskej Bystrice, kde žije.*

Anastasiya Kuzmina za slobodna Anastasija Vladimirovna Šipulinová (*28. august 1984, [Ľumeň](#), [Sovietsky zväz](#), dnes [Rusko](#)) je [slovenská biatlonistka](#) ruskej národnosti, ktorá predtým ako začala reprezentovať [Slovensko](#), reprezentovala [Rusko](#). Je dvojnásobnou olympijskou víťazkou v biatlone a získala aj jednu hrách. Na [Zimných olympijských hrách 2010](#) vo [Vancouveri](#) vyhrala zlatú medailu v rýchlostných pretekoch na 7,5 km a striebornú medailu v stíhacích pretekoch na 10 km. Víťazstvo z rýchlostných pretekov následne obhájila na Zimných olympijských hrách 2014 v Soči.

Oslavy jej príchodu sa začali o 16.30 h vystúpením speváka Bystríka a pokračovali rozhovormi so slovenskými olympionikmi, Kuzminová na námestie prišla krátko pred 17.30 h za ovácií davov. Po celý čas ju sprevádzal jej syn Jelisej a Banskobystričanov pozdravili na pódiu aj jej tréner a manžel Daniel Kuzmin a strelecký tréner Juraj Sanitra. Anastasii sa podarilo ľudí aj rozosmiať, keď vyhlásila, že za výsledkami slovenských hokejistov na ZOH 2014 je aj úbytok síl v dôsledku toho, že ju naplno povzbudzovali pri rýchlostných pretekoch, v ktorých triumfovala. Už vážnejšie pripomenula, že všetci športovci robili podľa nej všetko pre čo najlepší výsledok a poďakovala sa ľuďom za pochopenie. Okrem mnohých kytíc dvojnásobná zlatá olympionička dostala do daru aj detviansky kroj od primátora Gogolu, hokejový dres a prezident Slovenského zväzu biatlonu Ján Hyža ju korunoval špeciálne pre ňu vyrobenou korunou slovenskej olympijskej kráľovnej biatlonu. Rodáčku z Ľumeňa odmenil aj minister obrany Martin Glváč. Ako poďakovanie za úspešnú reprezentáciu

Vojenského športového centra Dukla Banská Bystrica aj celého Slovenska jej odovzdal špeciálny darček - budík s terčom, ktorý bude môcť vypnúť iba tak, že trafí terč. Kuzminová bola v Soči jedinou slovenskou športovkyňou, ktorá získala medailu. Pred štyrmi rokmi v kanadskom Vancouveri vybojovala pre Slovensko dva cenné kovy- zlato a striebro. Oslavy jej príchodu organizovalo mesto Banská Bystrica spolu s Vojenským športovým centrom Dukla a Slovenským zväzom biatlonu.

Slovenský zväz biatlonu

Slovenský zväz biatlonu je členskou federáciou Medzinárodnej únie biatlonu (IBU), ktorá zastrešuje biatlon v celosvetovom merítku. Adresa sídla : Slovenský zväz biatlonu, Partizánska cesta 71,974 01 Banská Bystrica. Biatlon patrí dlhodobo k najúspešnejším slovenským zimným športom, a vďaka dosiahnutým výsledkom svojich športovcov, ako aj organizovaniu vrcholných biatlonových podujatí, sa stal pojmom na slovenskom športovom nebi. Zväz usporadúva súťaže v biatlone aj letnom biatlone. Ich najvyššími formami sú preteky Slovenského pohára s celorepublikovou pôsobnosťou a vrcholom v každej sezóne sú Majstrovstvá Slovenska. Všetky oficiálne súťaže sú organizované pre vekové kategórie od 10 rokov vyššie. V rámci zväzu je ustanovených 6 žiackych kategórií - tri dievčenské a tri chlapčenské, štyri dorastenecké kategórie, dve juniorské a päť seniorských kategórií. Sídлом Slovenského zväzu biatlonu je od roku 1993 Banská Bystrica, ležiaca v strede Slovenska, ale aj v centre biatlonového diania. Zväz sídli v budove, ktorej je vlastníkom. Okrem kancelárií zväzu sú ostatné priestory prenajaté a zisk získaný z prenájmu je jedným z príjmov zväzu , ktorý zabezpečuje fungovanie a činnosť zväzu a jeho klubov. Umiestnenie zväzu v strede Slovenska a v centre biatlonového diania je výhodné pre všetkých - pre pretekárov, trénerov, funkcionárov ako aj pre samotný sekretariát zväzu. Záujmom zväzu je zapojiť do činnosti čo najväčší okruh ľudí, s cieľom neustále skvalitňovať činnosť zväzu a udržať si pozíciu, ktorú v slovenskom športe zaujíma.

Definícia biatlonu: Biatlon je šport, ktorý kombinuje beh na lyžiach so strelbou na cieľ.

Druhy pretekov:

Vytrvalostné preteky

Rýchlostné preteky

Stíhacie preteky

Preteky s hromadným štartom

Preteky štafiet

Preteky družstiev

Superšprint

Miešané štafety

Biatlon je v súčasnosti najúspešnejším slovenským zimným športom a vďaka dosiahnutým výsledkom svojich športovcov, ako aj organizovaniu vrcholných biatlonových podujatí, sa stal pojmom na slovenskom športovom nebi. Vzhľadom k náhlemu nárastu propagácie biatlonu by sa mohlo zdať, že je to nové športové odvetvie, ktoré sa u nás rozvíja len v posledných niekoľkých rokoch.

Biatlon vo svete

IBU je medzinárodná federácia zložená zo 66 krajín, schválená medzinárodným olympijským výborom a jej ústredie je v Salzburgu (Rakúsko). IBU je svetový riadiaci orgán pre šport Biathlon a má zodpovednosť za najpočetnejšie aspekty Biatlonu.

Realizačný tím

Šéftrener RD ženy: Anna MURÍNOVÁ

Asistent RD ženy: Lukáš DAUBNER, Daniel KUZMIN

Reprezentácia ženy

Šéftrener RD muži: Juraj SANITRA

Asistent RD muži: Jakub LEŠČINSKÝ, Ján ŠULEJ

Reprezentácia muži

Prezident SZB

Ján HYŽA

Viceprezident pre štátnu športovú reprezentáciu

Ivor LEHOŤAN

Viceprezident pre kluby, súťaže a masmédiá

Igor LUPTOVSKÝ

Športovo-technická komisia

Tomáš FUSKO

Športovo-technická subkomisia rozhodcovská

Ondrej KOSZTOLÁNYI

Trénersko-metodická komisia

Pavel KOBELA

Trénersko-metodická subkomisia letného biatlonu

Radovan CIENIK

Trénersko-metodická subkomisia pre vzdelávanie

Anna MURÍNOVÁ

Komisia pre eurofondy	Gustáv MAJDIŠ
Disciplinárna komisia	Radovan ŠIMOČKO
Komisia veteránov	Oľga KONŮPKOVÁ
Komisia pre riadenie a rozvoj klubov	Marian KAZÁR
	Dušan CHRAPÁN

Volejbal v Banskej Bystrici

má dlhoročnú tradíciu. Boli tu družstvá mužov a žien, ktoré hrávali organizované volejbalové súťaže (muži : Lokomotíva neskôr Dukla (I.SNL), Spoj, Sásová (Krajská súťaž), ženy : Smrečina, (I.SNL), Milanotrada (extraliga). Dá sa povedať, že Banská Bystrica bola baštou slovenského volejbalu. Ved' svojho času tu boli tri prvoligové dorastenecké družstvá, chlapci Dukla, Mladosť a dievčatá Smrečina. Volejbal bol udomácnený aj na stredných školách, ktoré patrili medzi najlepšie v Československu, Stredná priemyselná škola Jozefa Murgaša (2 x II. miesto na majstrovstvách Československa stredných škôl), Gymnázium a Stredná priemyselná škola stavebná. Napriek tomu, že tu vyrástlo množstvo volejbalistov, ktorí sa presadili v najvyšších súťažiach v Československu a iných medzinárodných súťažiach v Európe volejbal v Banskej Bystrici "zomrel". O oživenie mládežníckeho volejbalu (dievčatá) sa postaral v roku 2001 VK TATRAN, za čo im patrí srdečná vďaka všetkých ľudí, ktorí majú tento šport radi.

O tom, že v meste je zdravé „podhubie“ pre obnovenie súťažného volejbalu svedčia rôzne amatérske turnaje a súťaže, ktoré sa organizujú na území mesta (napr. mestská mix liga, rôzne turnaje veteránov, plážový volejbal). Aj z tohto dôvodu sme sa rozhodli založiť Volejbalový klub Bystričan. Klub sa bude venovať mužskému volejbalu. Napriek tomu, že nás ľudia, ktorí majú alebo mali blízko k volejbalovému životu odhovárali od tohto kroku sme sa v auguste 2014 dočkali pomoci od ľudí, ktorých som počas svojho bohatého a aktívneho volejbalového života nestretol. Aj touto cestou by som sa chcel poďakovať Radoslavovi Lukajovi, Ivanovi Šabovi a Martinovi Majlingovi, ktorí majú nie malú zásluhu na tom, že v Banskej Bystrici sa narodilo „nové volejbalové dieťa“, ktoré do svojho vienka dostalo medveďa. Medveď už v starej mytológii symbolizoval znovuzrodenie, silu a odvahu. Chceli by sme nadviazať na históriu volejbalu v meste a prispieť tak k rozvoju tohto krásneho športu.

Bystrickej volejbalovej verejnosti dávame na známosť, že „bystrickí volejbaloví medvedí“ sú tu a budú sa snažiť prinášať svojou hrou radosť pre všetkých, ktorí si nájdu cestu za týmto krásnym športom.

Zdroj: Predseda volejbalového klubu Bystričan

Stručná história malého futbalu v Banskej Bystrici

Počiatky organizovaného malého futbalu v Banskej Bystrici siahajú až do roku 1982. V tomto roku sa začiatkom leta rozhodlo pár nadšencov zorganizovať pre občanov Banskej Bystrice turnaj v malom futbale. Na ich veľké prekvapenie sa na prvý ročník prihlásilo viac ako šesťdesiat mužstiev! Treba spomenúť mená tých, ktorí stáli pri zrode "akcie" a ktorá bez prestávky trvá až doteraz. Medzi inými to bol napríklad vedúci mužstva Perla Peter Slamený, či Jozef Lovrant z Úsvitu. Neoficiálny prvý ročník sa hral turnajovým spôsobom, pričom do finálového turnaja postúpila najlepšia štvorica mužstiev. Turnaje sa hrali počas leta 1982 na ihrisku pri ZDŠ na Uhlisku a finálový turnaj na ihrisku Strednej zdravotníckej školy. Treba pripomenúť, že pred plným hľadiskom, čo činilo približne 300 ľudí. Do finálového turnaja sa prebojovali štyri mužstvá, spomedzi ktorých si historicky prvý titul vybojovali hráči Perly. Od sezóny 1982/1983 sa hrá súťaž už iba ligovým systémom. Počas 29 rokov trvania organizovaného malého futbalu v Banskej Bystrici dosiahli mužstvá niekoľko úspechov. Za zmienku stoja slovenské tituly mužstiev Vágner Devils, Vesel Banská Bystrica, Diamont Selce získané v deväťdesiatych rokoch, či 5 reprezentačných gólov Radoslava Galáta (naposledy hráč Severnej). Od roku 1992 funguje Mestská únia malého futbalu SFZ v Banskej Bystrici ako občianske združenie.

Mužstvá

Podobne, ako v prvom ročníku súťaže aj v ďalších sa skladali názvy mužstiev z lokalít odkiaľ hráči pochádzali (názvy ulíc - Mládežnícka, Švermova,...), podnikov kde pracovali (Krajský ústav národného zdravia, Letecké opravovne,...), pohostinských zariadení kde trávili voľný čas (Perla, Trend, Corgoň Pub, Obušok, Hradec,...), obľúbených mužstiev svetového mena (Colo-Colo, Juniors, Arsenal, Real Madrid, Ajax, Vikings Stavanger,...), či veselých názvov (Koťahúľky, 1.FC Posledný, Hrča, Betonári, Traktor United,...).

V posledných ročníkoch badať nárast názvov mužstiev sponzorov (Ikar, Rock Extremum Fortka, Küster Wolves, Royal - Brusno kúpele, 1.MK Tatranská mliekareň,...) nakoľko je to pre firmu v súčasnej dobe jeden z lacných spôsobov propagácie a názvov mužstiev s anglickými názvami (Twister, No Fear, Fox Creed,...).

Výbor MÚMF

Výkonným orgánom MÚMF je Výbor MÚMF. Ten sa skladá zo siedmich členov, každoročne volených spomedzi všetkých hráčov a činovníkov malého futbalu v meste. Výbor si na prvom zasadnutí volí svojho predsedu a podpredsedu. Stretáva sa každý týždeň (väčšinou v pondelok) od 17:00 hod. na Partizánskej ceste 93 (budova SsFZ, resp. ObFZ) v čase trvania súťaže pri riešení vzniknutých situácií a organizácii súťaže. Popri samotnej súťaži organizuje Výbor MÚMF pre registrovaných členov niekoľko turnajov. Každoročne to je turnaj O pohár jesenných majstrov (Zimný pohár), Pohár MÚMF a následne aj Superpohár. Superpohár sa hrá za účasti dvoch

najúspešnejších extraligových mužstiev, víťaza I. ligy a víťaza turnaja Pohára MÚMF. Turnaj jesenných majstrov sa majú právo zúčastniť víťazi (a mužstvá na druhých miestach) jednotlivých líg, hráva sa počas zimnej prestávky v ŠH v Badíne.

odkazy na webstránky

2. MK Tami

AC Hradec 07

Adrenalin

Adrian Tornádo

ANK PEGI

Ateeray

Capanegra

Celtic Sásová

Drink Team

Enzo

FC 09

FC Salve

Flaty

[I.Q.](#)

Iskra

Nulová šanca

SISEP

ŠK Hellius

Tigers United

Torpédo Stavbár

Vikings BB

Zaujímavosti z Fortuna ligy 2014/2015:

Najviac víťazstiev v sezóne 2014/2015 (spolu sa odohralo 33 kôl): Trenčín - 23

Najmenej víťazstiev: Banská Bystrica - 4

Najviac remíz: Dunajská Streda - 12

Najmenej remíz: Slovan - 3

Najviac prehíer: Banská Bystrica - 19

Najmenej prehíer: Žilina - 6

Najviac víťazstiev na jeseň (odohralo sa 19 kôl): Žilina a Trenčín - 11

víťazstiev na jar (odohralo sa 14 kôl): Trenčín - 12

Najmenej víťazstiev na jeseň: Ružomberok a Banská Bystrica - 3

Najmenej víťazstiev na jar: Banská Bystrica - 1

Najviac remíz na jeseň: Senica a Dunajská Streda - 9

Najviac remíz na jar: Košice a Myjava - 4

Najmenej remíz na jeseň: Slovan - 1

Najmenej remíz na jar: Trenčín - 1

Najviac prehíer na jeseň: Košice, Zlaté Moravce, Ružomberok a Banská Bystrica - 9

Najviac prehíer na jar: Podbrezová a Banská Bystrica - 10

Najmenej prehíer na jeseň: Žilina - 1

Najmenej prehíer na jar: Trenčín - 1

Góly vo Fortuna lige 2014/2015:

Jeseň: 298 gólov (v 113 odohraných stretnutiach /19 kôl/, bez neodohraného duelu 14. kola Slovan - Trnava /1:1/) - priemer 2,64 gólu/na jeden zápas

Jar: 233 gólov (v 85 odohraných stretnutiach /14 kôl/, vrátane dohrávaného duelu 14. kola z jesene Slovan - Trnava /1:1/) - priemer 2,74 gólu/na jeden zápas

Spolu: 531 gólov (v 198 stretnutiach /33 kôl/), z toho domáce tímy zaznamenali 326 presných zásahov (jeseň - 194, jar - 132) a hosťujúce mužstvá strelili 205 gólov (jeseň - 104, jar - 101), celkový priemer v uplynulej sezóne: 2,68 gólu/na jeden zápas

Najviac gólov: 22 (v 29. kole)

Najmenej gólov: 10 (v 5. kole)

Najviac strelených gólov v sezóne 2014/2015: Žilina - 68 (priemer: 2,06 gólu/na 1 zápas)

Najmenej strelených gólov v sezóne 2014/2015: Zlaté Moravce - 27 (priemer: 0,82 gólu/na 1 zápas)

Najviac inkasovaných gólov v sezóne 2014/2015: Banská Bystrica - 57 (priemer: 1,73 gólu/na 1 zápas)

Najmenej inkasovaných gólov v sezóne 2014/2015: Žilina - 25 (priemer: 0,76 gólu/na 1 zápas)

Najviac strelených gólov na jeseň: Žilina - 42 (priemer: 2,21 gólu/na 1 zápas)

Najviac strelených gólov na jar: Trenčín - 29 (priemer: 2,07 gólu/na 1 zápas)

Najmenej strelených gólov na jeseň: Zlaté Moravce - 15 (priemer: 0,79 gólu/na 1 zápas)

Najmenej strelených gólov na jar: Banská Bystrica - 9 (priemer: 0,64 gólu/na 1 zápas)

Najviac inkasovaných gólov na jeseň: Banská Bystrica - 32 (priemer: 1,68 gólu/na 1 zápas)

Najviac inkasovaných gólov na jar: Podbrezová - 32 (priemer: 2,29 gólu/na 1 zápas)

Najmenej inkasovaných gólov na jeseň: Žilina - 14 (priemer: 0,74 gólu/na 1 zápas)

Najmenej inkasovaných gólov na jar: Trenčín - 6 (priemer: 0,43 gólu/na 1 zápas)

Hokejový klub HC´05 Banská Bystrica

V júni roku 2005 vznikol v Banskej Bystrici nový hokejový klub HC´05 Banská Bystrica, ktorý mal po dlhodobej stagnácii banskobystrického hokeja obnoviť kvalitnú prácu s mládežou a dostať aj seniorské mužstvo na úroveň zodpovedajúcu dlhoročnej tradícii hokeja v Banskej Bystrici. V našom meste hokejovo vyrástli hráči NHL, ako Michal Handzuš, Richard Zedník, Vladimír Országh, Ivan Majeský, Tomáš Surový, Peter Budaj, Zoltán Bátorovský, a ďalšie známe hokejové osobnosti. Napriek tomu bývalý hokejový klub ustúpil zo svojich pozícií tak, že seniory s ťažkosťami vybojovali udržanie v 1. hokejovej lige v sezóne 2004/2005 a dorastenci vypadli z Extraligy. Tradícia ľadového hokeja ako aj tvrdohlavosť skupiny nových majiteľov HC ´05 Banská Bystrica, združených okolo Zdenka Krajča, nedovolila nechať padnúť hokej v Banskej Bystrici do zabudnutia.

Prvú hokejovú sezónu nového hokejového klubu je možné hodnotiť kladne. Dorastenci postúpili do Extraligy a všetky mládežnícke kolektívy klubu hrali v ďalšej hokejovej sezóne najvyššiu možnú súťaž v Slovenskej republike. Seniorské mužstvo vyhralo v sezóne 2005/2006 dlhodobú časť 1. hokejovej ligy s rekordným 18-bodovým náskokom pred druhým družstvom a vyhralo aj play-off tejto súťaže, čím sa stalo víťazom 1. hokejovej ligy. V hokejovej sezóne 2006/2007 skončilo seniorské mužstvo na 3. mieste v 1. HL SR. V hokejovej sezóne 2007/2008 si vedenie klubu vytýčilo ten najvyšší cieľ – pokúsiť sa vybojovať pre Banskú Bystricu, po takmer 10-ročnej prestávke, účasť v Extralige. Po pekných zápasoch, po tom, ako sa v kabíne mužstva zišla výborná partia hráčov a trénerov a vďaka všetkým reklamným partnerom, sa tento cieľ podarilo naplniť.

Klubové farby: biela, červená, čierna, Rok vzniku: 2005

Najväčšie úspechy: postup do Slovnaft Extraligy (2007/2008), 8. miesto v Slovnaft Extralige (2008/2009), 5. miesto v Slovnaft Extralige (2009/2010), 3. miesto v Slovnaft Extralige

(2010/2011), 8. miesto v Tipsport Extralige (2011/2012), 8. miesto v Tipsport Extralige (2012/2013), 3. miesto v Tipsport Extralige (2013/2014), 2. miesto v Tipsport Extralige (2014/2015)

Súťaže: Extraliga (seniori, juniori, dorastenci)

I. liga starších a mladších žiakov (9. ŠHT, 8. ŠHT, 7. ŠHT, 6. ŠHT)

Liga prípraviek (5. ročník)

Miesto výkonov : Štadión: Hronské predmestie 4 , Banská Bystrica

Kapacita: 2841 divákov

Prezident klubu	JUDr. Juraj Koval
Predseda predstavenstva, riaditeľ klubu	Bc. Michal Longauer
Člen predstavenstva	JUDr. Július Koval
Členka predstavenstva	Terézia Rekšáková
Športový manažér klubu	Július Koval
Marketingový a obchodný manažér klubu	Atila Béreš
Sekretariát	Terézia Rekšáková

Michal Handzuš - osobnosť hokeja

Center

ČÍSLO:	26	DÁTUM NARODENIA:	11. marec 1977
VÝŠKA:	195	MIESTO NARODENIA:	Banská Bystrica, Slovensko
HMOTNOSŤ:	93	DRAFTOVANÝ:	STL / Vstupný
HOKEJKA:	vľavo	KOLO:	4. (101. celkovo)

Štatistika posledných 5. zápasov 2013-2014

	G	A	PTS	+/-	PIM	PG	SG	S	S%	SHFT	TOI	FO%
1.6.2014 LAK @ CHI	0	0	0	-1	0	0	0	2	0,0	17	8:40	50,00
30.5.2014 CHI @ LAK	0	0	0	-1	0	0	0	0		16	9:25	44,44
28.5.2014 LAK @ CHI*	1	0	1	0	0	0	0	1	100,0	24	14:30	26,67
26.5.2014 CHI @ LAK	0	0	0	0	0	0	0	0		6	4:28	50,00

24.5.2014 CHI @ LAK	0	0	0	-1	2	0	0	0		18	11:43	66,67

* vstrelený víťazný gól zápas

ŠTATISTIKA KARIÉRY - BEŽNÁ SEZÓNA

SEZÓNA	TÍM	GP	G	A	PTS	+/-	PIM	PG	SG	GW	S	S%
1993-1994	SK ISKRA BANSKA BYSTRICA JR.-SLOVAK-JR.	40	23	36	59							
1994-1995	SK ISKRA BANSKA BYSTRICA-SLOVAK-2	22	15	14	29		10					
1994-1995	SLOVAKIA-EJC-B	5	5	3	8		4					
1995-1996	SK ISKRA BANSKA BYSTRICA-SLOVAKIA	19	3	1	4		8					
1995-1996	SLOVAKIA-WJC-A	6	0	3	3		2					
1996-1997	HC SKP PS POPRAD-SLOVAKIA	44	15	18	33							
1996-1997	SLOVAKIA-WJC-A	6	2	4	6		2					
1997-1998	WORCESTER ICECATS-AHL	69	27	36	63	-8	54	6	1	4	186	14,5
1998-1999	BLUES	66	4	12	16	-9	30	0	0	0	78	5,1
1999-2000	BLUES	81	25	28	53	19	44	3	4	5	166	15,1
1999-2000	SLOVAKIA-WC-A	6	1	4	5		4	0	0	0	8	12,5
2000-2001	BLUES	36	10	14	24	11	12	3	2	2	58	17,2
2000-2001	COYOTES	10	4	4	8	5	21	0	1	0	14	28,6
2001-2002	COYOTES	79	15	30	45	-8	34	3	1	1	94	16,0
2001-2002	SLOVAKIA-OLYMPICS	2	1	0	1		6					
2001-2002	SLOVAKIA-WC-A	6	1	4	5		4					
2002-2003	FLYERS	82	23	21	44	13	46	1	1	9	133	17,3

2003-2004	FLYERS	82	20	38	58	18	82	7	1	2	135	14,8
2004-2005	SLOVAKIA-W-CUP											
2004-2005	HKM ZVOLEN-SLOVAKIA	33	14	24	38		34					
2004-2005	SLOVAKIA-WC-A	7	3	0	3		2					
2005-2006	FLYERS	73	11	33	44	-2	38	2	1	1	113	9,7
2005-2006	SLOVAKIA-OLYMPICS											
2006-2007	BLACKHAWKS	8	3	5	8	4	6	1	0	0	9	33,3
2007-2008	KINGS	82	7	14	21	-21	45	0	3	0	89	7,9
2008-2009	KINGS	82	18	24	42	-7	32	7	1	4	143	12,6
2008-2009	SLOVAKIA-WC-A	6	0	4	4		6					
2009-2010	KINGS	81	20	22	42	4	38	5	1	6	117	17,1
2009-2010	SLOVAKIA-OLYMPICS	7	3	3	6		0					
2010-2011	KINGS	82	12	18	30	-5	20	4	0	3	94	12,8
2010-2011	SLOVAKIA-WC-A	5	0	2	2	0	0	0	0	0		
2011-2012	SHARKS	67	7	17	24	-6	18	2	0	0	81	8,6
2011-2012	SLOVAKIA-WC-A	8	2	5	7	3	0	2	0	1		
2012-2013	SHARKS	28	1	1	2	-9	12	0	0	0	31	3,2
2012-2013	HC '05 BANSKA BYSTRICA-SLOVAKIA	15	9	10	19		22					
2012-2013	BLACKHAWKS	11	1	5	6	7	4	0	0	0	10	10,0

2013-2014	BLACKHAWKS	59	4	12	16	0	16	0	1	2	50	8,0
2013-2014	SLOVAKIA-OLYMPICS	4	0	2	2	1	0	0	0	0	4	
2014-2015	HC '05 BANSKA BYSTRICA-SLOVAKIA	22	7	11	18		16					
	NHL CELKOM	1 009	185	298	483	14	498	38	17	35	1 415	13,1

ŠTATISTIKA KARIÉRY – PLAYOFF

SEZÓNA	TÍM	GP	G	A	PTS	+/-	PIM	PG	SG	GW	S	S%
1997-1998	WORCESTER ICECATS-AHL	11	2	6	8		10	1	0	0		
1998-1999	BLUES	11	0	2	2	0	8	0	0	0	16	0,0
1999-2000	BLUES	7	0	3	3	-2	6	0	0	0	16	0,0
2001-2002	COYOTES	5	0	0	0	-2	2	0	0	0	7	0,0
2002-2003	FLYERS	13	2	6	8	3	6	0	0	1	20	10,0
2003-2004	FLYERS	18	5	5	10	7	10	0	0	0	23	21,7
2004-2005	HKM ZVOLEN-SLOVAKIA	17	5	10	15		6					
2005-2006	FLYERS	6	0	2	2	-2	2	0	0	0	4	0,0
2009-2010	KINGS	6	3	2	5	-5	4	3	0	0	17	17,6
2010-2011	KINGS	6	1	1	2	-4	0	0	0	0	7	14,3
2011-2012	SHARKS	2	0	0	0	0	0	0	0	0	4	0,0
2012-2013	BLACKHAWKS	23	3	8	11	7	6	0	1	0	17	17,6
2013-2014	BLACKHAWKS	19	2	1	3	-8	8	0	0	1	9	22,2

2014-2015	HC '05 BANSKA BYSTRICA-SLOVAKIA	18	3	9	12		2					
	NHL CELKOM	116	16	30	46	-6	52	3	1	2	140	11,4

Banskobystrický klub CK Banská Bystrica

registroval kontinentálny tím pre rok 2014. Po zlepšujúcich sa výsledkoch a aj podmienkach v klube sa klub opäť hýbe novým smerom. Tím mužov bude v sezóne 2014 registrovaný na UCI ako kontinentálny tím. Dlhé roky bol na Slovensku len jediný takýto tím (Dukla Trenčín). Jeden rok sa v podobnom leveli ocitla aj ŽP Podbrezová, takže je tento krok v slovenskej cyklistike ojedinelý. Keďže CK Banská Bystrica už dávnejšie mala pretekový program na úrovni kontinentálneho tímu, je len logickým vyústením prechod do tejto kategórie, kde sa očakáva zhruba 160 podobných kontinentálnych tímov na celom svete. "Po dvoch rokoch kvalitnej spolupráce a stúpajúcej úrovne v tíme sme sa po rozhovoroch s partnermi tímu i Slovenským zväzom cyklistiky rozhodli k tomuto kroku. CK Banská Bystrica bude kontinentálnym tímom pre rok 2014. Chcem poďakovať všetkým, ktorí k tomu prispeli, vo veľkej miere Slovenský zväz cyklistiky, ktorý nás podporil a ocenil tak našu dlhoročnú kvalitnú prácu. Keďže sa rozširuje pole pôsobnosti a ako tradične o kvalitné preteky nebude núdza, tím rozšíri svoje rady. Keďže Martin Haring je zaradený do olympijskej prípravy a bude sa predovšetkým sústrediť na vyjazdenie bodov na olympiádu v MTB, rozhodli sme sa ponúknuť miesto ďalším dvom cyklistom. Najlepšiemu tohtoročnému juniorovi a víťazovi Slovenského pohára juniorov Tomášovi Haragovi a Karolovi Baďurovi, ktorý ukázal stúpajúci trend v domácich súťažiach Merida Road cupu. Chceme mu dať šancu vo väčšej cyklistike a tým ukázať, že každý má motiváciu pretekať a ukázať sa na domácom poli a jeho prestup do kontinentálneho tímu tak nie je utópiou. Podobne sme dali šancu tento rok Jakubovi Vančovi, ktorý sa neustále zlepšuje a dokázal už obliecť i reprezentačný dres v cyklokrose. Definitívne sa jedným z tímových manažérov stáva Belgičan Fred Blankers, ktorý každoročne absolvuje s nami africké preteky a uvidíme ho aj na Okolo Slovenska," zhodnotil dôvody rozhodnutia manažér Martin Fraňo.

Tím bude v novej sezóne pretekať na špičkových bicykloch Merida Scultura osadené sadou Shimano Dura-Ace, ktoré sa veľmi osvedčili nielen cyklistom CK BB, ale prešli náročnou Protour skúškou v tíme Lampre-Merida. Tím bude mať samozrejme k dispozícii štyri časovkárské stroje Merida Warp, aj s pomocou ktorých dokázali vybojovať titul majstra Slovenska v časovke družstiev, novinkou budú časovkárské prilby Casco, ktoré opäť prispievajú k zlepšeniu výkonnosti v časovkách, Martinovi Haringovi pomôže v olympijskej kvalifikácii nová karbónová Merida Big Seven team, v cyklokrose doslova "lietajú" osvedčené Meridy Cyclocross carbon.

"Je potešiteľné, že väčšina partnerov je spokojná a zostávajú partnermi klubu aj na rok 2014. Budeme teda môcť využívať civilné oblečenie Merida, športové nohavice a spodné prádlo Vaude, reťaze Yaban, kompresné podkolenky pre všetky ročné obdobia Royal Bay, opaľovacie krémy

a repelenty Daylong, najchutnejší prírodný "doping" káva Barzzuz, potravinové doplnky - zelené potraviny značky Nástroje zdravia, cyklistické oblečenie Top. Rovnako zostávajú ďalší naši partneri, Franko pizza, BCF, [Gryf](#), [FAT](#), [Cokin](#), [Bikepro](#), [Autoservis A1](#) a ďalší. Tím získal nového partnera pivo [Urpiner](#) a v rokovaní sú ďalší partneri a dodávatelia, o ktorých budeme informovať v najbližších týždňoch. V roku 2014 sa o preklad webu do anglického jazyka bude starať oficiálne profesionálna prekladateľská firma Vladimíra Otiepku. Registrácia tímu bola dosť hektická, aj preto, že práve prebieha vrchol cyklokrosovej sezóny, ktorá je pre nás veľmi náročná, no nadmieru úspešná. Vieme, že v súboji o UCI body, ktoré sa hodnotia v súťaži tímov to bude v konkurencii desiatok kvalitných a bohatých tímov veľmi, veľmi ťažké, no ideme do boja so vztýčenou hlavou a uvidíme, čo prinesie nová sezóna. Nemôžeme sa opierať o štátne zdroje ako napr. Dukla, o to je náš boj s financiami ťažší, no sme pripravení podať v sezóne výkony na hranici nášho maxima a našich možností. " povedal na margo budúcnosti Martin Fraňo. CK Banská Bystrica sa stalo kontinentálnym tímom pre rok 2014

Trojkráľový večerný beh B. Bystrica

Večerný beh trojkráľový na [5 km](#) sa konal 6. januára 2014 . Večerný beh trojkráľový bol tretí ročník úvodného podujatia Marathon BB Tour 2014. Priniesol zásadnú zmenu trate, osvieženie v podobe kreatívnych svetelných inštalácií spoločnosti LEDeco solution, s.r.o. ako aj fantastický účastnícky rekord. Trojkráľový večer v Banskej Bystrici patril už tradične večernému behu. 600 pretekárov si vyzdvihlo svoje čísla necelú hodinu po spustení registrácie a ďalších takmer 100 si vzhľadom na limitovanú kapacitu pretekov zabehlo trať aspoň cvične bez štartovného čísla. Podujatie tak potvrdilo rastúci trend, ktorý odráža obrovskú popularitu aktívneho pohybu v našom meste pod Urpínom. O 17:00 prebehlo slávnostné vyhlásenie víťazov Marathon BB Tour 2013 - seriálu regionálnych podujatí, ktorého vyvrcholením bol Banskobystrický medzinárodný maratón v septembri minulého roku. Samotné preteky odštartovali presne o 17:30 - o hodinu skôr ako v predchádzajúcom ročníku. Takmer jarné počasie hralo v prospech pohody na členitej trati a tomu zodpovedajú aj dosiahnuté výsledky. V záujme skvalitnenia servisu pre pretekárov boli časy merané čipovou technológiou, čipmi zabudovanými priamo do štartovného čísla. Partnerom zdravotníckeho zabezpečenia bola Stredná Zdravotnícka škola v Banskej Bystrici. Všetkých registrovaných čakala v cieľi zaslúžená medaila a horúci punč. Najrýchlejší si odniesli finančné prémie. Ďalšie hodnotné ceny potešili šťastlivcov vyžrebovaných spomedzi všetkých zúčastnených pretekárov a dobrovoľníkov. Atmosféru Trojkráľového večerného behu 2014 si pochvaľovali účastníci i diváci podujatia. Obrovský záujem o podujatie ponúkalo organizátorom možnosť prijať nové výzvy už v súvislosti s nasledujúcim ročníkom, teda Trojkráľový večerný beh 2015 plánujú s navýšením kapacity trate až do 1000 pretekárov.

VÝSLEDKY -TROJKRÁLOVÝ VEČERNÝ BEH B. BYSTRICA - 6. JANUÁRA 2014 - 5 KM

MUŽI

#	Meno	Čas	Strata
1.	ĎUREC Martin	0:16:45	0:00:00
2.	DOLETINA Ondrej	0:16:46	0:00:01
3.	PAVLÍK Ján	0:16:55	0:00:10

ŽENY

#	Meno	Čas	Strata
1.	FAŠUNGOVÁ Petra	0:17:48	0:00:00
2.	LOVRANTOVA Katarína	0:18:41	0:00:53
3.	VALLOVÁ Silvia	0:19:21	00:01:03

Štatistiky behu

Počet prihlásených	600
Prihlásení - Muži	432
Prihlásené - Ženy	168
Odštartovalo	595
V cieľi	593

Dražbu dresov hokejistov pripravila Dukla

Dražbu pripravila Dukla v spolupráci so spoločnosťou forfan, bude prebiehať od pondelka, 20. októbra, na stránke forfanu. Ešte máme v čerstvej pamäti, ako Marián Hossa počas otváracieho zápasu sezóny strelil gól z najvyššieho miesta na tribúnach Zimného štadióna Pavla Demitru. Dres, v ktorom tento husársky kúsok predviedol, bude od pondelka v dražbe. Spolu so štyrmi ďalšími bielymi dresmi hviezd Dukly, v ktorých hráči absolvovali otvorenie sezóny a následné akcie. Dresy sú podpísané hráčmi A-mužstva. „Dres, v ktorom Marián strieľal tie góly počas úvodného stretnutia sezóny, to je zberateľský unikát, verím, že o ten bude naozaj veľký záujem. Podobne sú cenné aj ďalšie štyri dresy, v ktorých sa absolvovali promo-akcie pred sezónou, točili sa videoklipy,

navyššie sú podpísané všetkými hráčmi A-tímu,“ okomentoval ponuku pre dražiacich obranca Dukly Richard Lintner. Zdroj hkdukla

Olympijský festival detí

Olympijský festival detí bolo podujatie na podporu športovania žiakov II .stupňa v meste. Počas posledného májového týždňa roku 2014 Olympijský festival detí registroval 510 žiakov druhého stupňa základných škôl. Svoje sily si mladí súťažiaci športovci zmerali v atletických disciplínach – behu na 60 m, štafetovom behu 4 x 250 m, behu na 800 m, v skoku do diaľky. Súťažilo sa aj v kolektívnych športoch, dievčatá súťažili v basketbale a vybíjanej, chlapci vo futbale a floorbale. Miestom športového festivalu bol Športový areál pri základnej škole na Golianovej ulici. Detských účastníkov i širokú verejnosť privítala a festival následne otvorila dvojnásobná olympijská víťazka Nasťa Kuzminová, ktorá dejisko Olympijského festivalu detí Mesta Banská Bystrica podporila. Primátor mesta Peter Gogola povedal : „Športové podujatia v meste, a predovšetkým tie s účasťou detí, považujem v dnešnej dobe za mimoriadne dôležité. Preto ma obzvlášť teší, že každoročný olympijský festival detí v Banskej Bystrici úspešne prenikol do povedomia verejnosti a tradične sa teší veľkému záujmu,“ zdroj - Oddelenie športu Odboru propagácie mesta Banská Bystrica.

Majstrovstvá Slovenska SŠ v cezpoľnom behu

Dievčatá zo Športového gymnázia v Banskej Bystrici vyhrali Majstrovstvá Slovenska SŠ v cezpoľnom behu.

Dievčatá v zložení Martina Okáľová, Lucia Smiešková a Erika Glajzová pod vedením trénera ŠG Miroslava Okáľa obsadili prvé miesto na Majstrovstvách Slovenska stredných škôl v cezpoľnom behu. Toto podujatie sa konalo za nepriaznivých podmienok 23.10.2014 v Starej Ľubovni. Martina Okáľová skončila celkovo na treťom mieste a ďalšie bodované miesto do súťaže družstiev získala štvrtým miestom Lucia Smiešková, Erika Glajzova dobehla na desiatom mieste.

Basketbalisti Športového gymnázia v Banskej Bystrici

Basketbalisti Športového gymnázia v Banskej Bystrici na Majstrovstvách Slovenska SŠ na 3. mieste. V Seredi 5.- 6. mája 2014 sa zúčastnili víťazi krajských kôl majstrovstiev Slovenska SŠ v basketbale. Družstvá boli rozložené do dvoch skupín, v každej skupine boli štyri družstvá. V skupinových zápasoch sme postupne zvíťazili nad družstvom zo Spišskej Novej Vsi, Bratislavy a Komárna. Ako víťaz našej skupiny sme o postup do finále prehrali s Handlovou a tak o tretie miesto sme hrali so Žilinou, ktorú sme jasne porazili o 31 bodov.

Konečné poradie :

1. Handlová	5. Bratislava
2. Komárno	6. Levoča
3. ŠG BANSKÁ BYSTRICA	7. Spišská Nová Ves

Maroš Minárik bol zaradený do All Stars turnaja (najlepší hráči) .

ŠG reprezentovali:

tréner: Miloslav Michálik

hráči: Róbert Jeňo, Branislav Obert, Jakub Palka, Jaroslav Supuka, Maroš Minárik, Branislav Pipiška a Andrej Jamnický

3.ročník podujatia Banskobystrický maratón 2014

zložení Peter Wahlandt, Šimon Wahlandt, Ján Sopko a Markus Bartík za 1:15:07 h. Na 3. mieste skončilo za 1:16:22 h družstvo slovenských reprezentantov v chôdzi, v ktorom boli Matej Tóth, Dušan Majdán, Anton Kučmín a Matej Spišiak. V drese OZ Nožička odbehol svoj úsek štafety aj hokejista Michal Handzuš.

Keňan Dennis Musau sa stal víťazom Banskobystrického maratónu.

Trať dlhú 42 195 m v metropole stredného Slovenska zvládol za 2:29:51 h a v cieľi mal vyše poldruha minútový náskok pred Ukrajincom Viktorom Starodubcevom.

Tretí dobehol Maďar Tamás Nagy. Zo Slovákov bol najlepší Dušan Krajčovič z Dukly Banská Bystrica, ktorý skončil štvrtý za 2:32:19 h. Medzi ženami vyhrala tretíkrát v rade Chorvátko Marija Vrajičová (2:56:09).

V polmaratóne sa presadili Anatolij Malyj z Ukrajiny a Petra Fašungová z Dukly Banská Bystrica. Poliak Marek Dziegelewski zvládol polmaratón naboso za 1:18:34 h. Armádnymi majstrami Slovenska na 21 097 m sa stali Marek Mockovčiak z VÚ 1007 Prešov a Natália Šuleková zo Sliača.

Výsledky - Banskobystrický maratón:

Maratón:

Muži: 1. Dennis Musau (Keňa) 2:29:51 h, 2. Viktor Starodubcev (Ukr.) 2:31:26, 3. Tamás Nagy (Maď.) 2:32:19, 4. Dušan Krajčovič (VŠC Dukla B. Bystrica) 2:44:22, 5. Martin Plačko (Brezová pod Bradlom) 2:51:14, 6. Ján Ďurán (Gemerská Panica) 2:53:14

Ženy: 1. Marija Vrajičová (Chor.) 2:56:09, 2. Nikola Čorbová (vww.sportdiag Senec) 3:03:08, 3. Liliana Koechová (Keňa) 3:11:23

Polmaratón:

Muži: 1. Anatolij Malyj (Ukr.) 1:12:29, 2. Róbert Valíček (Obal servis Košice) 1:13:37, 3. Tomáš Kubej (ŠK KU Ružomberok) 1:14:26

Ženy: 1. Petra Fašungová (VŠC Dukla Banská Bystrica) 1:23:26, 2. Natália Malá (Ukr.) 1:23:40, 3. Lucia Kamenská (Marathon BB Team) 1:29:20

Marathon BB Tour 2014 - výsledné poradie

Výsledné poradie Marathon BB Tour 2014.

Upozornenie: v zmysle pravidiel Marathon BB Tour 2014 sa do výsledného bodovania sa započítajú len tí pretekári, ktorí absolvovali najmenej 5 podujatí v bodovaných kategóriách.

Výsledná štatistika bodovaných účastníkov Marathon BB Tour 2014:

Počet mužov: 89

Počet žien: 25

Poradie muži

Por.	Body	Pretekár	Ročník	Pretekov	Započítané preteky
1	655	Dušan Krajčovič	1984	8	TKB, Sliač, Nemce, Lučatín, Kros, MBB, Orient, Brezno
2	644	Peter Barcík	1966	8	MBB, TKB, Nemce, BBB, Lučatín, Orient, Kros, Brezno
3	627	Peter Štilla	1989	9	TKB, Sliač, BBB, Nemce, Lučatín, Orient, Kros, Brezno, MBB
4	602	Milan Valocka	1960	9	TKB, MBB, BBB, Sliač, Nemce, Lučatín, Orient, Kros, Brezno
5	527	Erik Lenhardt	1973	7	TKB, MBB, Sliač, Nemce, Lučatín, Orient, Kros
6	519	Tomáš Willwéber	1989	8	TKB, Sliač, BBB, Nemce, Lučatín, Orient, Kros, MBB
7	495	Marian Herédy	1960	8	TKB, MBB, Sliač, Nemce, Lučatín, Orient, Kros, Brezno
8	464	Milan Krajčí	1941	6	MBB, Sliač, Lučatín, Nemce, Kros, Brezno
9	452	Peter Kypta	1951	6	Sliač, Nemce, Lučatín, MBB, Kros, Brezno
10	441	Milan Černek	1968	8	TKB, Nemce, Sliač, MBB, Lučatín, Kros, Brezno, Orient
11	418	Ján Mojžiš	1969	7	TKB, Sliač, Nemce, Lučatín, MBB, Kros, Brezno
12	411	Ján Ľupták	1953	6	TKB, Sliač, Lučatín, Kros, MBB, Brezno
13	408	Ladislav Abraham	1975	7	TKB, MBB, Sliač, BBB, Nemce, Orient, Kros
14	397	Ivan Ilavský	1958	8	TKB, Sliač, BBB, Nemce, Lučatín, Orient, Kros, MBB

15	335	Milan Pohorelec	1976	5	MBB, Sliač, Lučatín, Kros, Brezno
16	317	Štefan Gregor	1977	6	TKB, Sliač, Kros, Lučatín, MBB, Orient
17	316	Dušan Sedliak	1960	6	TKB, Sliač, Nemce, Lučatín, Kros, Brezno
18	315	Pavol Blažek	1958	6	MBB, TKB, Sliač, Nemce, Kros, Brezno
19	303	Ján Zvara	1974	6	MBB, Sliač, Nemce, Lučatín, Kros, Brezno
20	298	Martin Volenský	1982	6	TKB, Sliač, Lučatín, Kros, MBB, BBB
21	283	Rudolf Pado	1969	8	TKB, Sliač, Nemce, Lučatín, Orient, Kros, Brezno, MBB
22	222	Lukáš Fečko	1985	5	TKB, Sliač, Nemce, Kros, MBB
23	220	Ivan Čík	1966	6	Sliač, Nemce, Lučatín, Kros, MBB, Brezno
24	210	Peter Mojžita	1973	7	TKB, Sliač, Nemce, Lučatín, MBB, Kros, Brezno
25	203	Matej Tabak	1980	7	TKB, Kros, MBB, Sliač, Lučatín, Orient, Brezno
26	201	Radek Doktor	1966	8	TKB, Sliač, Nemce, Lu

Rekord plaveckej 24-hodinovky

Banskobystrická plavecká 24-hodinovka, 18. ročník, odštartovala 29.12.2014 a skončila sa na pravé poludnie 30.12.2014 v mestskej plavárni v Banskej Bystrici, zaregistrovala ďalší rekord. Počet návštevníkov športovo-relaxačného podujatia 2014 znovu stúpol. Ako informovali organizátori podujatia, na plaveckej akcii sa zúčastnilo 1511 účastníkov, s cieľom plávať 100 metrov na čas. Vlni ich bolo 1402. Počas existencie 24-hodinovky možnosť bezplatného vstupu na plaváreň využilo 2725 ľudí, minulý rok ich prišlo 2502. Zámerom športového podujatia každoročnej Banskobystrickej plaveckej 24-hodinovky, ktorú organizovalo mesto, bolo motivovať obyvateľov, aby urobili niečo pre svoje zdravie, zašportovali si, prípadne zhodili nazbierané kilogramy po vianočných sviatkoch. V tomto roku sa rekord v počte účastníkov zvýšil 223 osôb. Zdroj: bystrica.sme.sk Športová hala DUKLA a Štadión SNP v správe VŠC slúžia hlavne na 14 zabezpečenie tréningového procesu našich športovcov a na organizovanie podujatí a pretekov VŠC. V spolupráci s Mestom Banská Bystrica boli zabezpečené tréningy a športové akcie iných klubov a organizácií. Okrem našich športovcov v našich priestoroch celoročne trénovali: futbalisti FK Dukla, a.s., B. Bystrica, basketbalisti ŠKP B. Bystrica a džudisti UMB B. Bystrica

DUKLA

Úlohy, zásady činnosti a organizácie VŠC uvedené v štatúte sú záväzné pre vydaný organizačný poriadok VŠC. Obsah činnosti VŠC: Obsahom činnosti VŠC je zabezpečovanie športovej prípravy športovcov vo VŠC po stránke: – tréningovej (profesionálna práca kvalifikovaných trénerov), – organizačnej (organizovanie a zabezpečovanie pretekov i sústredení), – zdravotnej (odborné lekárske vyšetrenie, diagnostika funkčnej zdatnosti organizmu, biochemické vyšetrenie, regenerácia, rehabilitácia), – finančnej (mzdy, cestovné, stravovacie a ubytovacie náklady pri pretekoch a sústredeniach doma i v zahraničí), – materiálovej (zabezpečovanie všeobecného a špeciálneho športového materiálu), – stravovacej (zabezpečenie stravovania pre športovcov, zamestnancov VŠC), – ubytovacej (poskytovanie ubytovania pre športovcov, trénerov i ďalších členov realizačných tímov), – dopravnej (poskytovanie dopravy na preteky a sústredenia doma i v zahraničí). Stále činnosti VŠC: 1. Príprava vrcholových športovcov jednotlivých športových oddelení (ďalej len „ŠO“) na olympijské hry (OH), majstrovstvá sveta (MS), majstrovstvá sveta organizované Medzinárodnou radou vojenského športu „Council international du sport militaire“ (SVH, MS CISM), akademické majstrovstvá sveta (AMS), majstrovstvá Európy (ME), svetové poháre (SP), európske poháre (EP), majstrovstvá Slovenskej republiky (M-SR). 2. Zdravotná starostlivosť. 3. Materiálové zabezpečenie. 4. Zabezpečenie stravovania športovcom, zamestnancom. 5. Poskytovanie ubytovania. 6. Zabezpečenie dopravy. 7. Prenájom nehnuteľného majetku. 8. Zabezpečenie zahraničných služobných ciest. 8 9. Zabezpečenie zahraničných služobných návštev. 10. Organizovanie prezentačných a spoločenských akcií. Dlhodobé činnosti VŠC: 1. Príprava TOP športovcov jednotlivých ŠO na Olympijské hry 2016 a 2020 (OH) a Zimné olympijské hry 2018 a 2022 (ZOH). 2. Príprava vrcholových športovcov jednotlivých ŠO na Svetové vojenské hry 2015 a 2019 (SVH).

Stále činnosti VŠC: 1. Príprava vrcholových športovcov V súčinnosti s jednotlivými športovými zväzmi, so Slovenským olympijským výborom (ďalej len „SOV“) a v príprave na SVH v koordinácii s Ministerstvom obrany SR (ďalej len „MO SR“) VŠC prednostne zabezpečovalo prípravu a dôstojnú reprezentáciu nominovaných športovcov a trénerov na ZOH, MS, MSJ, ME, MEJ, MS CISM a OHM. V ostatných športoch bolo hlavnou úlohou r. 2014 vytvoriť spolu s jednotlivými športovými zväzmi optimálne podmienky pre plnenie hlavných úloh jednotlivých ŠO pri dodržiavaní prísnej diferenciacie jednotlivých ŠO i jednotlivcov. Len vo výnimočných prípadoch nominovať našich príslušníkov na vrcholné podujatia na náklady VŠC. Za VŠC plnili ŠO v roku 2014 hlavné úlohy na ZOH, MS, ME, MSJ, MEJ, AMS a OHM so ziskom 47 medailí nasledovne: ŠO atletika na ME v Zürichu, ŠO biatlon na ZOH v Soči a na MS v letnom biatlone v Ťumene, ŠO džudo na ME v alyshi v lotyšskom Liepaja, ŠO kanoistika na AMS v Minsku, ŠO rôzne vo vodnom motorizme na MS v talianskej Cremona a v hydroplánoch na Floride, na ME v Jedovniciach, v nemeckom Kriebsteine a Bitterfelde, na MS v karate v španielskom Carrera, na MSJ v alpskom lyžovaní v Jasnej, na MEJ v plávaní v holandskom Dordrechte, na MS v kulturistike v Montreale, na MEJ v modernom päťboji v portugalskom Setúbale a na ME v duatlone v holandskom Horste, ŠO športová streľba na AMS v arabskom Al Aine, ŠO vodný slalom na MS v Deep Creeku, na MSJ v austrálskom Penrithe, na ME vo Viedni, na MEJ v macedónskom Skopje a na OHM v čínskom Nankingu, ŠO vzpieranie na AMS v thailandskom Chiang Mai a na MEJ v cyprskom Limassole, ŠO zápasenie na ME vo fínskom

Vantaa a na MSJ v chorvátskom Záhrebe. Materiálne a ekonomické zabezpečenie športovej prípravy bolo v olympijskom roku na požadovanej úrovni. Za finančnej podpory MO SR v konečnej fáze prípravy sa VŠC podarilo obhájiť zlato na ZOH 2014 v Soči a tiež získať ďalšie medaily na svetových a európskych podujatiach.

2. Zdravotná starostlivosť Oddelenie zdravotnej, diagnostickej a regeneračnej starostlivosti (ďalej len „OZDRS“), je súčasťou servisného zabezpečenia VŠC. V roku 2014, tak ako v minulosti, oddelenie plnilo úlohy podľa vopred stanoveného plánu činnosti a podľa priebežne predložených požiadaviek. Hlavným cieľom bolo udržať odbornú úroveň poskytovaných zdravotníckych služieb na úrovni predchádzajúceho obdobia. Túto úlohu sa nám podarilo splniť. V rámci špecializovanej zdravotníckej starostlivosti o vrcholových športovcov bolo cieľom OZDRS poskytovať, popri základnej liečebnej a preventívnej starostlivosti, naďalej aj diagnostiku tréningového procesu, spolu s komplexným zabezpečením športovej prípravy a regenerácie, predovšetkým vo VŠC ako aj v jeho odlúčených častiach a na výcvikových táboroch a pretekoch. Zámerom bolo vytvoriť čo najlepšie podmienky pre športovcov pri plnení hlavných úloh na vrcholných svetových podujatiach, vrátane ZOH 2014. OZDRS to stálo veľa úsilia, pretože to vyžadovalo pre zamestnancov oddelenia vycestovať veľa dní mimo Banskú Bystricu. V priebehu roka 2014 nedošlo ku zmenám v počte tabuľkových miest na oddelení OZDRS a tiež v ich obsadení. Na oddelení pracujú dvaja lekári, z ktorých jeden na skrátenej úvazok, čo zvýšilo podiel poskytovaných zdravotníckych služieb v oblasti preventívnych vyšetrení ako najefektívnejšieho prostriedku predchádzania závažnejších zdravotných poškodení. Lekári majú atestácie zo všeobecného, vnútorného a telovýchovného lekárstva, čo zaručuje vysokú odbornú úroveň. Neúspešné bolo hľadanie nového, mladého, perspektívneho lekára s atestáciou zo všeobecného lekárstva čo je podmienkou aby mohol samostatne pracovať na ambulancii všeobecného lekára. Odborní zamestnanci OZDRS majú vysoké odborné vzdelanie a veľké skúsenosti v oblasti vrcholového športu. Všetci stáli fyzioterapeuti v Banskej Bystrici majú vysokoškolské vzdelania II. stupňa vo svojom odbore. Napriek tomu všetci priebežne zvyšovali svoje odborné vedomosti účasťami na kurzoch, kongresoch a samostatným štúdiom odbornej literatúry. V špecializovanej zdravotnej starostlivosti aj v roku 2014, podľa požiadaviek vedúcich trénerov ŠO a aktuálnych potrieb, boli vykonávané preventívne telovýchovno-lekárske a diagnostické vyšetrenia, so zameraním na udržanie dobrého zdravotného stavu a kontrolu tréningovosti (športové – lekárske prehliadky, funkčné laboratórne a terénne vyšetrenia). Napriek maximálnej snahe OZDRS úroveň poskytovaných služieb v diagnostickej oblasti pre športové oddelenie však trvalo poklesla od 1.10.2012, v dôsledku zrušenia miesta odborného pracovníka pre diagnostickú oblasť. Pri zabezpečení športových podujatí OZDRS v roku 2014 zdravotne zabezpečilo všetky športové podujatia, ktoré boli organizované VŠC. V rámci zdravotníckeho a regeneračného zabezpečenia sústredení a športových súťaží mimo Banskej Bystrice pre športové oddelenia VŠC a športové zväzy v roku 2014 zabezpečili na hranici možností súčasného personálneho obsadenia výcvikové tábory a športové súťaže v počte 602 dní, vrátane vrcholných podujatí, ako sú ZOH, MS, ME a SP. V oblasti regenerácie vrcholových športovcov OZDRS poskytuje regeneráciu športovcom v Banskej Bystrici, ako aj v relaxačnom centre lodenice v Liptovskom Mikuláši a v Trenčíne. V tejto oblasti poskytuje vysoko kvalitné služby vďaka kvalitným podmienkam, ako i odborne kvalifikovanému a už aj dostatočne

skúsenému personálu. Napriek 10 relatívne novému regeneračnému centru v Banskej Bystrici sa objavilo veľa porúch na vstavanom bazéne, opravy ktorého si vyžiadali nemalé finančné prostriedky, nehovoriac o čase, počas ktorého zariadenie nebolo možné využívať. Je pravdepodobné, že v nasledujúcich rokoch bude treba tento bazén vymeniť. V oblasti materiálo-technického zabezpečenia (ďalej MTZ) v priebehu roka 2014 nedošlo k zlepšeniu úrovne prístrojového vybavenia OZDRS vzhľadom pre nedostatok finančných prostriedkov. Naopak mnohé zariadenia mali v priebehu roka poruchy. Opravami starých zariadení bolo udržané spektrum diagnostických vyšetrení. Väčšina zariadení, tak ako bolo opakovane konštatované už v minulosti, je však po dobe životnosti a ich údržba a servis sú finančne nákladné a v niektorých prípadoch budú v budúcnosti i nemožné. Analyzátor plynov na spiroergometriu má už devätnásť rokov a pred dvoma rokmi sa prestali vyrábať jeho náhradné diely, takže i drobná porucha, môže celé zariadenie znefunkčniť. Bolo preto nutné naplánovať v r. 2015, po navršení finančných prostriedkov MO SR, zakúpenie nového zariadenia s cieľom vytvoriť tým predpoklady na udržanie súčasnej úrovne poskytovaných služieb na ďalšie roky. V roku 2014 OZDRS čerpalo finančné prostriedky vo výške 2 887,90 € na nákupy zdravotníckeho materiálu, techniky a iné, na opravy 2 758,32 € (viac o 48% v porovnaní s r. 2013), z toho opravy problémového bazéna stáli 2 100 €. Celkovo išlo o finančné prostriedky vo výške 5 646,22 €, čo bolo v porovnaní s r. 2013 viac o 1 776,40 € t.j. viac o 32,5%, bez výdavky z kapitálových finančných prostriedkov.

3. Materiálové zabezpečenie Materiálové vybavenie vo VŠC zabezpečuje oddelenie hnuťelného majetku

Zahraničné služobné návštevy

V roku 2014 VŠC organizovalo 8 podujatí s medzinárodnou účasťou, realizovaných ako zahraničné služobné návštevy (ďalej len „ZSN“). Z nich boli 2 plánované a 6 neplánovaných. Boli to podujatia „Cena Jozefa Pribilince – chôdza na Bacúchu“, medzinárodný „Turnaj SNP“ v džude, medzinárodné preteky „Memoriál Juraja Ondra“ v modernom päťboji, návšteva izraelského atletického klubu „Emer Hefer“, návštevy cyklistických reklamných partnerov z Českej republiky, a „Vyhodnotenie najlepšieho športovca RMO SR 2014“ s pozvanými hosťami ASC Dukla Praha. Náklady na tieto činnosti predstavovali sumu 7 274,50 €.

10. Organizovanie prezentačných a spoločenských akcií V priebehu roka 2014 VŠC organizovalo alebo spoluorganizovalo športové a kultúrne podujatia, ktorých hlavným cieľom bola propagácia športu, športových výsledkov, športovcov a samotného VŠC. Privítanie olympionikov zo Soči s Mestom Banská Bystrica a Slovenským biatlonovým zväzom Vojenské športové centrum DUKLA

26. februára 2014 spoluorganizovalo prípravu slávnostného privítania olympijskej víťazky Anastasie Kuzminovej, všetkých olympionikov a realizačného tímu. Na pôde VŠC ich prijal minister obrany a na Námestí SNP v Banskej Bystrici občania mesta, kde sa zišlo viac ako 6 000 ľudí. Privítanie A. Kuzminovej bolo vysielané v priamom prenose na RTVS. 16 IDEB 2014 V máji sa VŠC predstavilo na medzinárodnej vojenskej výstave IDEB 2014. Uskutočnila sa v priestoroch Incheby

v Bratislave. Úlohou VŠC bolo spropagovať a predstaviť vojenský vrcholový šport. Priestory DUKLY sa niesli v znamení histórie DUKLY a k spomienke k olympijským hrám v Soči. Vo fotogalérii a videa sme predstavili privítanie olympijskej víťazky zo Soči Anastasie Kuzminovej. Bolo to pripomenutie tých krásnych chvíľ pre Slovensko a vojenský šport. Fotografiami boli predstavovaní najlepší športovci histórie DUKLY a aktuálni športovci, ktorí momentálne píšú históriu nášho vojenského športového centra. V priestoroch stánku sa nachádzali obrazy našich olympijských medailistov. Vo vitrínach olympijskí maskoty, účastnícke medaily a štartovné čísla našich olympionikov. V súčinnosti s Ministerstvom obrany ČR a Armádnym športovým centrom Dukla Praha boli zorganizované besedy s našimi úspešnými športovcami. Na besedách sa zúčastnila olympijská víťazka v biatlone Anastasia Kuzminová a olympijský medailista v streľbe Jozef Gönci. Druhý deň to bola naša juniorská majsterka sveta v lyžovaní Petra Vlhová, majster Európy vo vodnom slalome Alexander Slafkovský a majster sveta vo vzpieraní Martin Tešovič.

Deň otvorených dverí Dukly V júni sme zorganizovali v spolupráci s ministerstvom obrany SR druhý ročník Dňa otvorených dverí DUKLY. Základným cieľom podujatia bolo priblížiť armádný šport širokej verejnosti, no najmä tým najmenším - budúcim slovenským olympionikom, s cieľom vyvolať ich záujem o šport. Ukázať deťom, alebo ich rodičom, že existujú aj iné, nemenej zaujímavé športy ako hokej, či futbal. Myšlienku športu pre všetkých podporili aj profesionálni športovci z VŠC. Nielenže sa mnohí zapojili do prebiehajúcej bežeckej 24-hodinovky, ale počas predpoludnia trpezlivo prezentovali svoje disciplíny deťom z banskobystričských materských a základných škôl. Na Dni otvorených dverí sa zúčastnilo takmer 1200 detí. Každé z nich absolvovalo jeden bežecký ovál a potom sa mohlo priamo stretnúť so svojimi športovými vzormi, ktorí im vysvetlili svoje športové disciplíny, porozprávali zážitky, deti si mohli mnohé atraktívne športy vyskúšať aj na vlastnej koži. Nechýbal medzi nimi ani najlepší slovenský atlét roka 2013 Matej Tóth s ďalšími chodcami Antonom Kučmínom a Dušanom Majdánom. Okrem chôdze si deti mohli vyskúšať hod oštepom priamo s Patrikom Žeňuchom, či si poťažkať kladivo medailistky z MS Martiny Hrašnovej. Aj keď neplánovane, ale predsa si vrhači vyhládli aj nádejné talenty. Veľký záujem bol o ukážky džuda. Tatami priamo na atletickej dráhe a buchot dopadajúcich džudistov pri rôznych chvatoch a technikách niekedy zneli ako štartové výstrely. Aj deti si vyskúšali aké to je dopadnúť na tatami na ipon od reprezentantov džuda. Biatlonovú malorážkovú zbraň si mohli poťažkať pod dozorom najlepšieho biatlonistu VŠC Mateja Kazára, nechýbala tiež Janka Gereková. Aby si deti vedeli predstaviť, do akých terčov a na aká vzdialenosť strieľajú biatlonisti počas pretekov, na štadióne boli nainštalované ich terče - presne na 50 m. Deti si mohli vyskúšať streľbu, nie však naostro, ale aspoň sa pokúsiť zamieriť na tú malú čiernu bodku, ktorú je v mieridlách niekedy aj ťažké 17 vidieť. Oveľa atraktívnejšie však pre deti bolo nasadiť si ochrannú masku a na vlastnej koži si vyskúšať po odbornej inštruktáži mladých päťbojárok športový šerm. Vzpieirači doniesli činku, ale bola z molitanu. Takto mohli nádejným adeptom ukázať techniku vzpierania. Účasť posádkovej hudby Sliač Dni otvorených dverí DUKLY 2014 bolo pre všetkých neopakovateľným zážitkom a pozdvihlo úroveň a výnimočnosť tejto akcie. Príslušníci regrutačného oddelenia OS SR vo svojom stane vysvetľovali deťom, čo všetko musí absolvovať záujemca, keď sa chce stať vojakom z povolania. Vojenská polícia si pripravila ukážky policajných zbraní, psovod predviedol poslušnosť policajného vlčiaka.

SIAF 2014 V auguste na leteckých dňoch SIAF 2014 boli prezentované športové oddelenia VŠC. Na podujatí sa uskutočnila autogramiáda medailistu z majstrovstiev Európy v atletike Mateja Tótha. Návštevníci si mohli vyskúšať zápas s džudistami a zastreľiť si s päťbojárskou laserovou pištoľou na cieľ. Niekoľkonásobný majster sveta a Európy vo vodnom motorizme Marián Jung prezentoval svoju loď. M-SR v polmaratóne V rámci Banskobystrického maratónu v septembri VŠC zorganizovalo majstrovstvá Slovenska rezortu MO SR v polmaratóne. Majstrovstiev sa zúčastnilo 38 bežcov z rezortu MO SR. Pri detských behoch sa aktívne zapojili aj naši olympionici.

Športovec MO SR 2014. Vyhlásenie najlepšieho športovca rezortu MO SR za rok 2014 sa konalo v priestoroch klubu Ministry of Fun v ESC v Banskej Bystrici. OPS zabezpečila v spolupráci s organizačným výborom pozvánky, scenár, kultúrny program, ocenenia, materiály na prezentáciu, podklady pre médiá a organizačne sa podieľala na bezchybnom priebehu slávnostného večera. Nominácie v jednotlivých kategóriách boli predstavené v prezentácii na veľkoplošnej obrazovke. Okrem vyhlásenia víťazov v kategóriách najúspešnejší junior, neolympijské a olympijské športy, boli ocenení športovci a zamestnanci VŠC pri príležitosti 10. výročia vstupe SR do EU. Vyhodnotenia sa zúčastnili hostia z rezortu MO SR, ako aj zástupcovia miestnej samosprávy, zväzov, sponzori, obchodní partneri a tiež samotní športovci a zamestnanci VŠC. Časopis Šport v DUKLE VŠC v roku 2014 vydalo dve čísla časopisu o športovom dianí vo VŠC, pod názvom Šport v DUKLE, ktorý je publikovaný ako občasník. Jeho obsahom sú športové výsledky športovcov VŠC, propagácia podujatí, dianie v športovom centre, história DUKLY. Časopis je distribuovaný športovým zväzom, Ministerstvu obrany SR, SOV, ako povinný výtlačok vybraným knižniciam a UMB v Banskej Bystrici, ďalej športovým priaznivcom, spolupracujúcim organizáciám, partnerom športových podujatí a novinárom.

18 Propagácia športových podujatí a športových výsledkov VŠC sa v roku 2014 organizačne spolupodieľalo na medzinárodných športových podujatiach chodecká Dudinská 50 a Majstrovstvách Európy v atletike družstiev 3. liga a regionálnych športových podujatiach Kritérium SNP a Horehronské hry v atletike, Olympiáda materských škôl, Medzinárodný turnaj SNP v džude, Banskobystrický maratón a na organizovaní športových a osvetových akcií Olympijského klubu Banská Bystrica. VŠC udržiavalo a dopĺňalo webovú stránku www.dukla.sk a facebook.

Dlhodobé činnosti VŠC: 1. Príprava TOP športovcov na OH 2016 V roku 2014 vyvrcholila dlhodobá príprava na ZOH v Soči účasťou 11 športovcov, ziskom 1 zlatej medaily, pričom v medailovej bilancii skončilo Slovensko na 21. mieste. Štvorročný olympijský cyklus začal v roku 2014 prípravou na ZOH 2018 v juhokórejskom Pchjongjangu. Letné športy pokračovali v dlhodobej príprave na plnenie nominačných kritérií na XXXI. Olympijské hry 2016 v brazílskom Rio de Janeiro. 2. Príprava vrcholových športovcov na SVH Príprava športovcov profesionálnych vojakov je dlhodobo zameraná aj na plnenie výkonnostných cieľov na svetových vojenských hrách (SVH), ktoré sa konajú každé 4 roky.

Dukla otvorila svoje brány pre verejnosť

Piatok trinásteho je pre mnohých nešťastný deň a niektorí poverčiví ani nevychádzajú z domu, ale kto tento júnový piatok prišiel na atletický štadión DUKLY Banská Bystrica neofútoval a odchádzal

s dobrým pocitom. Konala sa totiž Dôvera Banskobystrická bežecká 24-hodinovka, ktorej súčasťou bol aj Deň otvorených dverí Vojenského športového centra DUKLA Banská Bystrica. Na treťom ročníku podujatia sa zúčastnilo 1866 bežcov, ktorí počas 24 hodín - od štvrtka 17. hodiny do piatka rovnaké- ho času - celkovo nabehali 4 337 kilometrov, čo je vzdialenosť z Lisabonu do Moskvy. Prekonali tak 400-metrový okruh presne 10 842-krát. Najvýraznejšie sa pod toto číslo podpísal Dušan Krajčovič z VŠC DUKLA Banská Bystrica, ktorý sa stal držiteľom nového rekordu podujatia, keď zabehol až 102 kilometrov. Počas 24-hodinovky prebehla tiež súťaž v behu na 50 kilometrov. Túto vzdialenosť zvládol najlepšie Andrej Feik (4:13:01) pred Ľubomírom Hrmom (4:26:25) a Pavlom Blažekom (5:02:10).počať kladivo medailistky z MS Martiny Hrašnovej. Aj keď neplánovane, ale predsa si vrhači vyhládli aj nádejné talenty. Jeden chlapec svojou technikou hodu oštepom milo šokoval aj samotného Ženúcha. Veľký záujem bol o ukážky džuda. Tatami priamo na atletickej dráhe a buchot dopadajúcich džudistov pri rôznych chvatoch a technikách niekedy zneli ako štartové výstrely. Aj deti si vyskúšali aké to je, dopadnúť na tatami na ipon od Mariána Benkóczkeho, či mladých reprezentantov džuda. Ktoré dieťa by nechcelo držať v ruke veľkú pušku. Biatlonovú malorážku si mohli počať pod dozorom nášho najlepšieho biatlonistu Mateja Kazára, nechýbala Janka Gereková, či dnes už tréner, v minulosti piaty z OH v Turíne Marek Matiaško. Aby si deti vedeli predstaviť, do akých terčov a na aká vzdialenosť strieľajú biatlonisti počas pretekov, na štadióne boli nainštalované ich terče presne na 50 m. Deti si mohli vyskúšať streľbu na sucho a aspoň sa pokúsiť zamieriť na tú malú čiernu bodku, ktorú je v mieridlách niekedy aj ťažké vidieť. Ďalšiu zbraň, tentoraz laserovú päťbojarsku pištoľ, si mohli deti ohmatať pri ukázkach našich nádejných päťbojárov. Oveľa atraktívnejšie však pre nich bolo nasadiť si ochrannú masku a na vlastnej koži si vyskúšať športový šerm. Aj vďaka odbornej inštrukčii mladých päťbojárov sa nikomu nič nestalo a deti si odnášali krásne zážitky. Vzpierači doniesli činku, ktorá vyzerala ako naozajstná, ale bola z molitanu. Takto mohli nádejným adeptom ukázať techniku vzpierania. To, že DUKLA je vojenské športové centrum, potvrdzovala svojou prítomnosťou aj vojenská polícia a regrutačné oddelenie OS SR. Vo svojom stane vysvetľovali deťom, čo všetko musí absolvovať záujemca, keď sa chce stať vojakom a čo obnáša vojenská služba. Vojenská polícia si pripravila ukážky policajných zbraní, psovod predviedol poslušnosť policajného vlčiaka. Deti tak zo štadióna odchádzali nielen s dobrým pocitom zo športovania, kopou zážitkov so stretnutia so športovcami a vyskúšaním si mnohých nových športových disciplín, ale aj na tvári pomaľované vojenskými maskovacími farbami. Bežecká 24-hodinovka a Deň otvorených dverí VŠC DUKLA Banská Bystrica splnili svoj cieľ. Počet zúčastnených prekonal aj najoptimistickejšie predpoklady organizátorov. O to lepší bol pocit z krásneho a šťastného piatka trinásteho. Veľmi milou sprievodnou akciou týchto vytrvalostných výkonov, boli preteky lezúňov a beh s kočíkmi pre rodičov. Najmladší účastník podujatia mal len 7 mesiacov, najstarší 91 rokov. Aj to svedčí o tom, že v piatok trinásteho sa zabávala celá Banská Bystrica. Tak ako minulý, tiež tento rok, podporili myšlienku športu pre všetkých aj profesionálni športovci z VŠC DUKLA. Nielen- že sa mnohí zapojili do 24-hodinovky, ale počas piatkového predpoludnia trpezlivo prezentovali svoje disciplíny deťom z banskobystrických materských a základných škôl. Na Dni otvorených dverí sa zúčastnilo takmer 1200 detí. Každé z nich absolvovalo jeden bežecký ovál a potom sa mohlo priamo stretnúť so svojimi športovými vzormi, ktoré im vysvetlili svoje športové disciplíny, porozprávali zážitky, deti si

mohli mnohé atraktívne športy vyskúšať aj na vlastnej koži. Už počas behania si mnohí zabehali, či skôr pochodili, s našimi chodcami. Nechýbal medzi nimi ani najlepší slovenský atlét roka 2013 Matej Tóth so svojimi kolegami Antonom Kučmínom a Dušanom Majdánom. Z ďalších atletických disciplín si deti mohli vyskúšať napr. hod oštepom priamo s Patrikom Ženúchom, ktorému za výkon 84,83m patrí 2.miesto v európskych tabuľkách, či si Piatok trinásteho je pre mnohých nešťastný deň a niektorí poverčiví ani nevychádzajú z domu, ale kto tento júnový piatok prišiel na atletický štadión DUKLY Banská Bystrica neofutoval a odchádzal s dobrým pocitom. Konala sa totiž Dôvera Banskobystrická bežecká 24-hodinovka, ktorej súčasťou bol aj Deň otvorených dverí Vojenského športového centra DUKLA Banská Bystrica. Na treťom ročníku podujatia sa zúčastnilo 1866 bežcov, ktorí počas 24 hodín - od štvrtka 17. hodiny do piatka rovnaké- ho času - celkovo nabehali 4 337 kilometrov, čo je vzdialenosť z Lisabonu do Moskvy. Prekonali tak 400-metrový okruh presne 10 842-krát. Najvýraznejšie sa pod toto číslo podpísal Dušan Krajčovič z VŠC DUKLA Banská Bystrica, ktorý sa stal držiteľom nového rekordu podujatia, keď zabehol až 102 kilometrov. Počas 24-hodinovky prebehla tiež súťaž v behu na 50 kilometrov. Túto vzdialenosť zvládol najlepšie Andrej Feik (4:13:01) pred Ľubomírom Hrmom (4:26:25) a Pavlom Blažekom (5:02:10). Dukla otvorila svoje brány pre verejnosť. Zdroj -Mgr. Matej Tóth

Petra Fašungová

Banská Bystrica 16. apríla (TASR) - Petra Fašungová trhala zo stromu poznania. Na ME v holandskom Horste sa ovenčila premiérovou seniorskou medailou, bronzom v duatlonovom šprinte. Aj keď vlni zažiarila na MS i ME v kategórii do 23 rokov, do krajiny tulipánov cestovala autom s trénerom Marekom Vojníkom trochu v neistote. Sily premiérove sa presadiť medzi ženami jej dodala nutnosť skončiť do 6. mieste, aby sa jej vynaložené náklady vrátili a zrodil sa bronz, ktorým sama seba milo prekvapila.

MS v Austrálii

Slovenskí reprezentanti vo vodnom slalome Jakub Grigar a Pavlína Matulániová vybojovali bronzové medaily v juniorských pretekoch kajakárov a kajakárok na majstrovstvách sveta 26.apríla v austrálskom Penrithe. Grigar zaostal na 3. mieste za zlatým Mariom Leitnerom z Rakúska o 1,28 sekundy. Kým nový majster sveta išiel bezchybne, Slovák si pripísal dvojskundovú penalizáciu za dotyk s jednou z bránok.

Vo vodnom motorizme

Marián Jung vo vodnom motorizme strojovo zbiera v tejto sezóne tituly. V nemeckom Kriebsteine mu 4. augusta pribudol ďalší v triede O-500. Hneď po návrate sa jeho tréner Ján Miškovič opäť pripomenul zaužívaným mottom - my oslavujeme len zlaté medaily, iné neberieme, takže máme dôvod na radosť. Podľa slov Jána Miškoviča bol európsky šampionát v O-500 mimoriadne dramatický. „V úvodnej rozjazde Marián skončil druhý, ďalšie tri vyhral a keďže sa najhorší výsledok škrťá, zvíťazil s maximálnym počtom bodov 1200 bodov. Nebolo to však jednoduché, do posledného okruhu bojoval s Talianom Giuseppem Rossim, bolo to kto z koho, doslova súboj loď na loď.“ Pred Mariánom Jungom sa otvára unikátna séria. „Na prelome mája a júna v českých

Jedovniciach si na konto pripísal zlatú medailu v O-700, takže pred nami zostáva už len úspešne zavrieť seriál majstrovstiev sveta v kráľovskej disciplíne vo formule 500,“ dodal Ján Miškovič. „Zatiaľ po troch pretekoch Marián vedie o jeden bod pred Rakúšanom Attilom Havasom, keď dvakrát z troch pretekov zvíťazil, v Borette a Baji, v talianskom Barcise doplatil na technické problémy. Pred sebou má však ďalšie tri preteky a záverečný súboj 19.-21. septembra v talianskej Cremona.“ zdroj Dušan Dubovec

VŠC DUKLA Banská Bystrica - bilancia športových výsledkov

S blížiacim sa koncom kalendárneho roka podala Dukla celoročnú bilanciu športových výsledkov. K najzaujímavejším štatistikám patrí sumár získaných medailí z najväčších vrcholných európskych a svetových športových podujatí. Ing. Mgr. Róbert Kurčík, riaditeľ VŠC bilancoval slovami :

“V roku 2014 športovci VŠC DUKLA Banská Bystrica získali 42 medailí, čo je v 47-ročnej histórii centra jedna z najpočetnejších žatiev cenných kovov. Plánovaný počet 22 sa nám podarilo vysoko prekročiť. S takouto bilanciou môžeme byť spokojní. Je to vyjadrenie a potvrdenie správnej a tiež vysoko kvalitnej športovej prípravy, ale i organizácie a zabezpečenia v celom VŠC. V roku konania zimných OH 2014 v Soči dominuje, vyčnieva olympijské zlato biatlonistky Anastasie Kuzminovej. Takýto výsledok udržuje DUKLU v pozornosti nielen celej slovenskej spoločnosti, ale celého sveta. Ku cti slúži našej Nasti, že dokáže s láskou a uznaním prezentovať svoju príslušnosť k Vojenskému športovému centru DUKLA. Zlaté medaily z MS sa zaskveli aj na hrudi vodných slalomárov, stále skvelého svetového Michala Martikána a Alexandra Slafkovského, tiež vodného motoristu Mariána Junga. Všetci traja sú už dlhodobo oporami Dukly. S veľkými sympatiami verejnosti bol prijatý zisk dvoch strieborných medailí z ME atlétov Mateja Tótha a Martiny Hrašnovej. Obidvaja dostali i ďakovné listy od prezidenta republiky. Kulturistka Janka Purdjaková získala už desiaty titul majsterky sveta. Radostné a povzbudivé sú aj výsledky našich mládežníkov. Najvyššie na stupne víťazov, až k titulu juniorskej majsterky sveta v zjazdovom lyžovaní, sa dostala Petra Vlhová a tiež aj vodní slalomári Marko Gurecka, Martin Mračna a Marko Mirgorodský. Ten pridol aj bronz z OH mládeže, kde mu ešte lepšie sekundoval ziskom striebra Jakub Grigar. Naša veľká plavecká nádej Barbora Mišendová zaujala ziskom zlata na MEJ. Samozrejme menoslov medailistov je dlhší. Z neho sa budú regrutovať najúspešnejší športovci VŠC DUKLA na tradičnom slávnostnom koncoročnom vyhodnotení. Už dnes je však možné tvrdiť, že rok 2014 bol v histórii centra jeden z najúspešnejších. Výsledky našich najlepších športovcov iba šperujú povest VŠC DUKLA, ktorého príslušníci sú schopní konkurovať aj tým najlepším vo svete. Všetkým, ktorí sa pričínili o takto úspešnú tohtoročnú výsledky je možné a potrebné iba veľmi poďakovať. Samotným športovcom, trénerom, realizačným tímom, všetkým v našom centre. Prajem, aby tak ako je pre mňa táto úspešná súčasnosť povzbudením do ďalšej etapy, bola motivujúcou pre každého zamestnanca VŠC.

Majstrovstvá Európy v atletike

Dve strieborné medaily a jedno šieste miesto je skvelá bilancia najlepších vystúpení reprezentantov DUKLY Banská Bystrica na majstrovstvách Európy v atletike vo švajčiarskom Zürichu. Boli to nielen najlepšie umiestnenia „Duklákov“, ale aj celej slovenskej výpravy. Vďaka tomu sa Slovensko zaradilo na sedemnástu priečku v medailovom i v bodovom hodnotení krajín.

Bolo by zaujímavé porovnanie najúspešnejších klubov v rovnakej bilancii. Pravdepodobne by obe DUKLY, pražská aj bystrická, skončili veľmi vysoko. Tóth v životných pretekoch s národným rekordom O prvé striebro sa postaral chodec Matej Tóth, ktorý v „maratone“ na 50 km našiel premožiteľa len vo Francúzovi Yohannovi Dinizovi, ktorý v pretekoch zlepšil svetový rekord. Tóth absolvoval náročnú a dažďom poznačenú súťaž v uliciach Zürichu vo výslednom čase 3:36:21 h, ktorý je jeho osobným a zároveň aj slovenským rekordom. Ten predchádzajúci mal hodnotu 3:39:46 a pochádzal z 26. marca 2011 z Dudiniec. Pre 31-ročného zverenca Mateja Spišiaka je striebro z Zürichu najväčším úspechom v kariére. „Toto musí byť sen. Fantastická atmosféra a najlepšie preteky v mojom živote. Bolo tu mnoho fanúšikov zo Slovenska, ktorí bežali popri ceste a povzbudzovali ma. To ma neuveriteľne motivovalo najmä v záverečných šiestich - ôsmich kilometroch. Ďakujem im veľa mi pekne, že prišli. Aj keď záver bol už veľmi náročný, nakoniec som to dotiahol do úspešného konca,“ povedal Matej Tóth v cieli. Po siedmej priečke na OH 2012 v Londýne a piatom mieste na MS 2013 v Moskve sa na 50 km opäť výsledkovo zlepšil. Tentoraz sa zastavil na vrcholnom podujatí už tesne pod vrcholom. Čo bude ďalej? „Som v najlepšom veku a ešte stále mám kde stúpať. Na budúci rok prídu majstrovstvá sveta a o dva zasa olympijské hry. Odteraz už budem do každých pretekov vstupovať ako favorit na jednu z medailí. Uvedomujem si to,“ priznal rozradostený slovenský reprezentant. Skvelý Tóth sa od začiatku pretekov držal medzi najlepších. Po 10 km figuroval v skupinke na 4.- 6. mieste a neskôr sa ešte o čosi posunul vpred. Na medailovej pozícii bol prvý raz na 36. km, keď predstihol Rusa Noskova na treťom mieste. Vtedy zaostával za vedúcim duom Diniz – Ryžov o vyše jeden a pol minúty, ale nebol to neprekonateľný odstup. V závere pokračoval v rovnomernom tempe, zatiaľ čo Ryžov pred ním podľahol kríze a tesne pred métou 46. km sa Tóth dostal pred neho na striebornú pozíciu. Tú už v pohode udržal až do cieľa, zatiaľ čo vysileného Ryžova predstihol v závere ešte krajan Noskov a vzal mu bronz. Tridsaťjedenročný skúsený člen VŠC DUKLA Banská Bystrica Tóth na európskom šampionáte vôbec prvý raz absolvoval „maratónsku“ chodeckú vzdialenosť 50 km. V rokoch 2006 a 2010 bol na 20 km dvakrát šiesty. V pretekoch na 50 km v Zürichu sa predstavili aj ďalší dvaja slovenskí reprezentanti (obaja DUKLA). Dušan Majdán rovnako úspešne útočil na osobný rekord a výkonom 3:53:26 h (predtým 3:57:50) obsadil 19. miesto. Debutant na ME, 21-ročný Martin Tišťan, skončil na 24. priečke rovnako v novom „osobáku“ 4:06:11 (predtým 4:07:58). Hrašrovej menej očakávané striebro než v Helsinkách Matejovi Tóthovi práve vešali na krk striebro, keď začínala na Letzigrunde kladivárska súťaž kladivárov. Na konci finále pridala druhé striebro do rozrastajúcej sa slovenskej zbierky kladivárka Martina Hrašnová. Jej strieborný pokus z piatej série mal hodnotu 74,66 m. Obhájila ním druhé miesto pred dvoch rokov a európskeho šampionátu v Helsinkách. Tridsaťjedenročná členka VŠC DUKLA Banská Bystrica Hrašnová začala piatkovú finálovú súťaž výkonom 71,66, ktorý ju po prvej sérii posunul až na druhé miesto. Potom prišiel prešlap a v tretej sérii zlepšenie na 73,03 a stále druhá pozícia. Dve strieborné medaily a jedno šieste miesto je skvelá bilancia najlepších vystúpení reprezentantov DUKLY Banská Bystrica na majstrovstvách Európy v atletike vo švajčiarskom Zürichu. Boli to nie len najlepšie umiestnenia „Duklákov“, ale aj celej slovenskej výpravy. Vďaka tomu sa Slovensko zaradilo na sedemnástu priečku v medailovom i v bodovom hodnotení krajín. Bolo by zaujímavé porovnanie najúspešnejších klubov v rovnakej bilancii. Pravdepodobne by obe DUKLY, pražská aj bystrická, skončili veľmi vysoko. Tóth

v životných pretekoch s národným rekordom O prvé striebro sa postaral chodec Matej Tóth, ktorý v „maratón“ na 50 km našiel premožiteľa len vo Francúzovi Yohannovi Dinizovi, ktorý v pretekoch zlepšil svetový rekord. Tóth absolvoval náročnú a dažďom poznačenú súťaž v uliciach Zürichu vo výslednom čase 3:36:21 h, ktorý je jeho osobným a zároveň aj slovenským rekordom. Ten predchádzajúci mal hodnotu 3:39:46 a pochádzal z 26. marca 2011 z Dudiniec. Pre 31-ročného zverenca Mateja Spišiaka je striebro z Zürichu najväčším úspechom v kariére. „Toto musí byť sen. Fantastická atmosféra a najlepšie preteky v mojom živote. Bolo tu mnoho fanúšikov zo Slovenska, ktorí bežali popri ceste a povzbudzovali ma. To ma neuveriteľne motivovalo najmä v záverečných šiestich - ôsmich kilometroch. Ďakujem im veľmi pekne, že prišli. Aj keď záver bol už veľmi náročný, nakoniec som to dotiahol do úspešného konca,“ povedal Matej Tóth v cieli. Po siedmej priečke na OH 2012 v Londýne a piatom mieste na MS 2013 v Moskve sa na 50 km opäť výsledkovo zlepšil. Tentoraz sa zastavil na vrcholnom podujatí už tesne pod vrcholom. Čo bude ďalej? „Som v najlepšom veku a ešte stále mám kde stúpať. Na budúci rok prídu majstrovstvá sveta a o dva zasa olympijské hry. Odteraz už budem do každých pretekov vstupovať ako favorit na jednu z medailí. Uvedomujem si to,“ priznal rozradostený slovenský reprezentant. Skvelý Tóth sa od začiatku pretekov držal medzi najlepšími. Po 10 km figuroval v skupinke na 4.- 6. mieste a neskôr sa ešte o čosi posunul vpred. Na medailovej pozícii bol prvý raz na 36. km, keď predstihol Rusa Noskova na treťom mieste. Vtedy zaostával za vedúcim duom Diniz – Ryžov o vyše jeden a pol minúty, ale nebol to neprekonateľný odstup. V závere pokračoval v rovnomernom tempe, zatiaľ čo Ryžov pred ním podľahol kríze a tesne pred métou 46. km sa Tóth dostal pred neho na striebornú pozíciu. Tú už v pohode udržal až do cieľa, zatiaľ čo vysileného Ryžova predstihol v závere ešte krajan Noskov a vzal mu bronz. Tridsaťjedenročný skúsený člen VŠC DUKLA Banská Bystrica Tóth na európskom šampionáte vôbec prvý raz absolvoval „maratónsku“ chodeckú vzdialenosť 50 km. V rokoch 2006 a 2010 bol na 20 km dvakrát šiesty.

Futbalista Róbert Polievka

Róbert Polievka (1996) je jedným z najtalentovanejších hráčov súčasnej Dukly. Prezentuje sa skromným prejavom, je rozvážny v myšlienkach, zato na ihrisku vždy naplno prezentuje svoj talent. Odmala ho to ťahalo do útoku, túžil po presadení sa a je na správnej ceste splniť si svoje sny. Dostal šancu v A - tíme, kde sa postupne etabluje a popri zápasoch za dorast si plní aj reprezentačné povinnosti vo výbere do 19 rokov. Skúsime vám ho bližšie predstaviť. Svoju kariéru odštartoval v Hontianskych Nemciach, až neskôr prišiel rad na jeho príchod do Banskej Bystrice. „S futbalom som tam začal ako sedemročný, hrával som tam asi rok, potom som išiel na hostovanie do rodnej Krupiny. Začiatky som mal ako každý mladý chalan, náročné, ale aj pekné. Ako 10-ročný som potom prišiel do Dukly, začínal som ako mladší žiak a od samotného začiatku som hrával s o rok, niekedy s až dva roky staršími chalanmi o kategóriu vyššie,“ spomenul si na prvé krôčiky po ihriskách, pričom zdôraznil, že spomínané pôsobenie pri starších hráčoch mu výrazne pomohlo v napredovaní. „Futbal sa stal mojou vášňou, najviac ma na ňom teší a baví to, že môžem strieľať góly. Je to neopísateľný pocit, keď hráč dokáže streliť gól, už ako malý chlapec som chcel neustále skórovať,“ opísal to, čo ho najviac fascinuje. Róbertovi v raste pomáhal fakt, že vždy mal dôveru

trénerov. Strieľal góly, bol lídrom svojich mužstiev, rozdielovým hráčom. „Futbal mi veľmi prirástol k srdcu. Väčšina trénerov, s ktorými som mohol pracovať mi hovorili, že mám talent od Boha. Ja však viem, že talent nie je všetko, pokiaľ hráč nepracuje na 100% a nepristupuje k svojim povinnostiam zodpovedne.“ Povedaným dokázal, že v hlave to má uložené správne. „Spomínam si na viacero zápasov, ktoré som zatiaľ odohral. Najlepšie spomienky mám na zápas na turnaji v Prahe, ktorý sme hrali proti FC Everton, špičkovému anglickému tímu. Hral som za starších žiakov, nastúpil som od začiatku a bola to pre mňa obrovská škola futbalu. Vyhrali sme ho 2:0, pričom jeden gól som strelil a na druhý prihrál. Je to určite jeden z mojich najpamätnejších zápasov. Ďalšie ešte určite prídu, mojim najbližším cieľom je však prepracovať sa do zostavy Dukly, stať sa plnohodnotným hráčom nášho mužstva. Viem, že ma predtým čaká ešte veľa práce a individuálnych tréningov, ale pôjdem si za tým,“ skonštatoval s odhodlaním. Je z tých mladíkov, ktorí sa neboja snívať. Prílišne hľadiet vysoko však nie je dobré, niektorí mladí hráči si prehnajú predstavou o sebe samom len akoby priväzujú k nohe záťaž, ktorá brzdí ich kariérny rozlet. Róbert je v tomto realista. Vie, že úspech príde len postupnými krokmi. „Musím povedať, že futbal je pre mňa skutočne všetko, mám ho veľmi rád, priam ho zbožňujem. Určite by som sa chcel raz dostať do nejakého špičkového zahraničného klubu, ale zatiaľ takto nerozmýšľam. Mojim obľúbeným klubom je FC Barcelona. Teraz je ale pre mňa najdôležitejšie, aby som bol zdravý a mohol na sebe tvrdo pracovať a mohol tak dosahovať dobré výkony. Vtedy budem najšťastnejší. Len za tvrdou prácou a poctivými tréningami sa skrývajú úspechy,“ zakončil ambiciózny futbalista náš rozhovor vetami sťaby z knihy. FK Dukla Predstavujeme talent FK Dukla - Róbert Polievka 25 Tužine pracuje na 100% a nepristupuje k svojim povinnostiam zodpovedne.“ Povedaným dokázal, že v hlave to má uložené správne. „Spomínam si na viacero zápasov, ktoré som zatiaľ odohral. Najlepšie spomienky mám na zápas na turnaji v Prahe, ktorý sme hrali proti FC Everton, špičkovému anglickému tímu. Hral som za starších žiakov, nastúpil som od začiatku a bola to pre mňa obrovská škola futbalu. Vyhrali sme ho 2:0, pričom jeden gól som strelil a na druhý prihrál. Je to určite jeden z mojich najpamätnejších zápasov. Ďalšie ešte určite prídu, mojim najbližším cieľom je však prepracovať sa do zostavy Dukly, stať sa plnohodnotným hráčom nášho mužstva. Viem, že ma predtým čaká ešte veľa práce a individuálnych tréningov, ale pôjdem si za tým,“ skonštatoval s odhodlaním. Je z tých mladíkov, ktorí sa neboja snívať. Prílišne hľadiet vysoko však nie je dobré, niektorí mladí hráči si prehnajú predstavou o sebe samom len akoby priväzujú k nohe záťaž, ktorá brzdí ich kariérny rozlet. Róbert je v tomto realista. Vie, že úspech príde len postupnými krokmi. „Musím povedať, že futbal je pre mňa skutočne všetko, mám ho veľmi rád, priam ho zbožňujem. Určite by som sa chcel raz dostať do nejakého špičkového zahraničného klubu, ale zatiaľ takto nerozmýšľam. Mojim obľúbeným klubom je FC Barcelona. Teraz je ale pre mňa najdôležitejšie, aby som bol zdravý a mohol na sebe tvrdo pracovať a mohol tak dosahovať dobré výkony. Vtedy budem najšťastnejší. Len za tvrdou prácou a poctivými tréningami sa skrývajú úspechy,“ zakončil ambiciózny futbalista náš rozhovor vetami sťaby z knihy. Zdroj FK Dukla

Najlepšia armádna športovkyňa roka 2014

Olympijská víťazka zo Soči Anastasia Kuzminová sa stala 26. novembra najlepšou armádnou športovkyňou roka 2014. Ocenenia udelili v stredu v Banskej Bystrici. Kuzminová triumfovala

v ankete Vojenského športového centra Dukla v kategórii olympijských športov. Na trón ju vynieslo zlato z rýchlostných pretekov na ZOH 2014 i šieste miesto zo stíhacích pretekov. Ďalšími laureátmi v tejto kategórii boli dvaja atléti - kladivárka Martina Hrašnová a chodec Matej Tóth, ktorí vybojovali zhodne strieborné medaily na majstrovstvách Európy v Zürichu. VŠC Dukla odmenilo aj vodného slalomára Michala Martikána za striebornú medailu z majstrovstiev Európy v Rakúsku v kategórii C1 i celkové víťazstvo v prestížnom Svetovom pohári a jeho kolegu z divokej vody Alexandra Slafkovského za triumf na ME vo Viedni. Za bronz na európskom šampionáte v zápasení grécko-rímskym štýlom vo Fínsku získal ocenenie od VŠC Dukla István Lévai, za výsledky na ZOH aj zjazdár Adam Žampa a biatlonová miešaná štafeta Jana Gereková, Anastasia Kuzminová, Pavol Hurajt a Matej Kazár. V kategórii neolympijských športov triumfoval vodný motorista Marián Jung. v tomto roku získal až tri zlaté medaily, dve z majstrovstiev Európy a jednu z KUZMINOVÁ JE NAJLEPŠOU V REZORTE OBRANY ŠPORTOVEC ROKA REZORTU MOSR 2014 OLYMPIJSKÉ ŠPORTY Víťaz Anastasia KUZMINOVÁ – biatlon Tréner: Juraj Sanitra, Daniel Kuzmin Bez poradia v abecednom poradí Martina HRAŠNOVÁ – atletika Tréner: Jiří Koukal István LÉVAI – zápasenie Tréner: rtm. Karol Lengyel Michal MARTIKÁN – vodný slalom Tréner: Jozef Martikán Miešaná štafeta /Gereková, Kuzminová, Hurajt, Kazár/ – biatlon Alexander SLAFKOVSKÝ – vodný slalom Tréner: Stanislav Gejdoš Matej TÓTH – atletika Tréner: Matej Spišiak Adam ŽAMPA – zjazdové lyžovanie Tréner: Tomáš Žampa Juniori Víťaz Petra VLHOVÁ – zjazdové lyžovanie Tréner: Ivan Ilhanovský Bez poradia v abecednom poradí Jakub GRIGAR – vodný slalom Tréner: Jozef Martikán, Tomáš Mráz Zoltán LÉVAI – zápasenie Tréner: rtm. Karol Lengyel Pavlína MATULÁNIOVÁ – vodný slalom Tréner: Peter Mráz Barbora MIŠENDOVÁ – plávanie Tréner: Ľuboš Križko NEOLYMPIJSKÉ ŠPORTY Víťaz Marián JUNG – vodný motorizmus Tréner: Ján Miškovič Bez poradia v abecednom poradí Petra FAŠUNGOVÁ – duatlon Tréner: Marek Vojník Michal MARTIKÁN, Alexander SLAFKOVSKÝ – vodný slalom Tréneri: Jozef Martikán, Stanislav Gejdoš Martin OTČENÁŠ – biatlon Tréner: Juraj Sanitra Jana PURDJAKOVÁ – kulturistika Tréner: Ľuboš Čapka majstrovstiev sveta. Navyše si doviezol zo svetového šampionátu v USA aj bronz z jazdy na hydropláne. Ďalšími ocenenými boli dvojnásobná tohtoročná majsterka sveta v kulturistike Jana Purdjaková, vodní slalomári Michal Martikán a Alexander Slafkovský za svetový titul v hliadkach a bronz v tejto neolympijskej disciplíne z európskeho šampionátu, biatlonista Martin Otčenáš, ktorý získal bronz na majstrovstvách sveta v letnom biatlone v rýchlostných pretekoch na kolieskových korčuliach, a duatlonistka Petra Fašungová za bronzovú medailu z ME. Rezort obrany SR vyhlásil aj najlepších juniorov z VŠC Dukla, ktorí v tomto roku získali dovedna štrnásť medailí na vrcholných podujatiach. Víťazkou sa stala zjazdová lyžiarka Petra Vlhová za triumf na juniorských majstrovstvách sveta v Jasnej v slalome. Bez určenia poradia boli ďalej ocenení plavkyňa Barbora Mišendová za zlato a bronz z juniorských ME, vodný slalomár Jakub Grigar, ktorý získal bronzovú medailu na MSJ, rovnaký cenný kov vybojovala aj vodná slalomárka Paulína Matulániová v K1 i zápasník Zoltán Lévai. Osobitnú cenu za najväčší skok - úspech, ktorý sa nečakal, teda titul Skokan roka si prevzala plavkyňa Barbora Mišendová

Bašta gymnastiky na Slovensku

Banská Bystrica patrí a patrí celé desaťročia k hlavným baštám gymnastiky na Slovensku - Gymnastický klub ŠK UMB Banská Bystrica. Mesto leží v srdci krajiny a je ľahko dostupné pre našich členov. Ďalším bonusom je dobre fungujúci klub s obetavými funkcionármi a trénermi. K úspechu gymnastiky podstatne prispieva aj aktívny prístup a pomoc vrcholných predstaviteľov BBSK a mesta Banská Bystrica. V neposlednom rade treba spomenúť vynikajúce priestorové podmienky FHV UMB Banská Bystrica a ochota zamestnancov fakulty.

História gymnastického klubu

Začiatok pôsobenia súčasného Gymnastického klubu ŠK UMB siaha do roku 1963, keď vo vtedajšej VŠTJ Slávia Pedagogický inštitút vznikol oddiel mužskej športovej gymnastiky pod vedením prvého trénera Adama Bellu, ktorý pôsobil v GK ŠK UMB až roku 2006. Príchodom trénera Milana Supeka v roku 1964 začala pracovať aj ženská zložka. Jeho odchodom do novozaloženého oddielu športovej gymnastiky v Dukle Banská Bystrica v roku 1969 činnosť ženskej zložky v TJ Slávia zanikla.

Medzi odchovancov PaedDr. Adama Bellu, CSc. patrí celý rad slovenských reprezentantov v športovej gymnastike - Michal Oráč, Marian Laššák, Rudolf Babiak, Stanislav Kútik, Marian Babiak, Alojz Drexler, Karol Verkin, Richard Daniš. M. Oráč sa stal v roku 1970 prvým Majstrom Slovenska v I. výkonnostnej triede mužov. M. Laššák sa stal v rokoch 1973 – 1975 desaťnásobným Akademickým Majstrom ČSSR, bol účastníkom dvoch svetových univerziád (Moskva 1973, Sofia 1975), členom reprezentačného družstva ČSSR a účastníkom mnohých medzinárodných pohárových a medzištátnych stretnutí. R. Babiak prestúpil v roku 1975 do Dukly Banská Bystrica, kde získal výrazné úspechy. S. Kútik sa stal v rokoch 1979 - 1982 trojnásobným Majstrom Slovenska. A. Drexler získal v roku 1982 titul Majster ČSSR v kategórii juniorov a v roku 1986 prestúpil do Dukly Banská Bystrica. V rokoch 1984 – 1985 sa stal trojnásobným Majstrom ČSSR v žiackej kategórii K. Verkin. V roku 1987 bol do reprezentačného výberu juniorov ČSSR zaradený R. Daniš. Medzi odchovancov A. Bellu patria aj reprezentanti SR v deväťdesiatych rokoch – Peter Krištof a Peter Náhly, ktorí sa zúčastnili mnohých medzinárodných pohárových i medzištátnych stretnutí ako aj Majstrovstiev sveta (1995, 1997, 1999) i Majstrovstiev Európy (1994, 1996, 1998). Peter Krištof je od roku 1997 členom klubu Slávia UK Bratislava, kde získal mnohé úspechy. Peter Náhly získal v roku 1997 titul Majster SR v cvičení na hrazde a v roku 1998 titul Majster SR v cvičení na koni. Od roku 1997 pôsobí ako tréner mužskej zložky aj Juraj Kremnický. Pod jeho vedením vyrástlo viacero majstrov Slovenska v žiackych kategóriách a neskôr aj v seniorskej kategórii Martin Argaláš. Martin Argaláš je v súčasnosti najúspešnejší gymnasta nášho klubu. Bol účastníkom viacerých zahraničných pretekov ako reprezentant Slovenska v športovej gymnastike. Medzi jeho najvýznamnejšie preteky patria rokoch 2009 EYOF, 2010 a 2014 ME.

Ženská zložka športovej gymnastiky v TJ Slávia začala opäť pracovať až v roku 1985, keď sa stal jej prvým profesionálnym trénerom Michal Oráč. Z družstva, ktoré vytvoril, dosiahla najväčšie úspechy Anna Mesarkinová. V roku 1985 vzniklo aj Školské športové stredisko, ktorého prvými trénermi sa stali Marian Babiak a Pavel Kuchár. V žiackych kategóriách dosahujú výborné úspechy aj mladé gymnastky pod vedením trénerky Márie Pýchovej. Anna Mesarkinová pod vedením

trénerov Ľubice Rísovej a Stanislava Kútika pôsobila v reprezentačnom družstve žiačok, junioriek a žien SR. Zúčastnila sa mnohých medzištátnych i medzinárodných pohárových súťaží ako aj Majstrovstiev sveta (1997, 1999) a Majstrovstiev Európy (1998, 2000). V roku 2001 získala titul Akademická Majsterka SR v cvičení na bradlách a v roku 1997 titul Majsterka SR v prostných. Ďalšie pretekárky, ktoré úspešne reprezentovali klub: Silvia Ruščinová. Adriana Hilmerová sa zúčastnila Majstrovstiev Európy junioriek 2002 v Grécku. Ivana Risková a Kristína Reháková.

GK ŠK UMB usporiadal aj rôzne športové podujatia. Organizuje pravidelne BANSKOBYSSTRICKÉ GYMNASTICKÉ DNI (BBGD) je to gymnastické súťaž v mužskej a ženskej zložke SGF. V rámci BBGD sú zaradené súťaže Slovenský pohár; Pohár UMB; Banskobystrická kladina, Memoriál Alojza Drexlera, ktorých sa zúčastňujú aj pretekári a pretekárky zo zahraničia. V spolupráci so SGF pripravili medzištátne stretnutia žien Slovensko – Slovinsko (1997) a Slovensko – Maďarsko (2003). Akademické majstrovstvá Slovenska (2001 - ženy, 2014 muži, ženy). Pre najmladších cvičencov z prípravných ročníkov pôsobiacich v klube pravidelne organizujú súťaž Vianočná vetvička.

V GK ŠK UMB je v súčasnosti zaregistrovaných cez 100 členov, pričom do výkonnostnej gymnastiky je zaradených 20 pretekárov.

NAJVÝZNAMNEJŠIE ÚSPECHY PRETEKÁROV GK ŠK UMB

1963 - založenie Oddielu športovej gymnastiky TJ Slávia Pedagogický inštitút – zakladateľ a prvý tréner Adam Bella

1970 - muži: Majstrovstvá SR, I. VT - 1. Oráč

1973 - muži: Laššák – člen reprezentačného družstva ČSSR

7. Československá univerziáda (usporiadateľ: oddiel ŠG TJ Slávia PF) – 2. Laššák

Majstrovstvá ČSSR – hrazda: 3. R. Babiak

Svetová univerziáda, ZSSR (Moskva) – Laššák

1974 - muži: Laššák – člen reprezentačného družstva ČSSR

Celoštátna liga družstiev – 3. R. Babiak, Laššák (hostovanie v TJ Prievidza)

1975 - muži: Laššák – člen reprezentačného družstva ČSSR

8. Československá univerziáda – šesťboj: 1. Laššák

Svetová univerziáda, Bulharsko (Sofia) – Laššák

Celoštátna liga družstiev – 3. TJ Slávia PF (Chrappa, Kútik, Laššák, Oráč, Slováček)

R. Babiak - prestup do Dukly Banská Bystrica

1978 - muži: Akademické majstrovstvá SR - 3. Kútik

1979 - muži: Majstrovstvá SR, I. VT - 1. Kútik

1980 - muži: Majstrovstvá SR, I. VT - 1. Kútik

1981 - muži: celoštátna liga družstiev – 5. TJ Slávia PF (M. Babiak, Drexler, Chrappa, Kútik, Oráč)

1982 - muži: Majstrovstvá SR, I. VT - 1. Kútik

- juniori: Majstrovstvá ČSSR -1. Drexler

1984 - žiaci: Majstrovstvá ČSSR - 1. Verkin (1 náradie)

1985 - žiaci: Majstrovstvá ČSSR - 1. Verkin (2 náradia)

1986 - muži: Drexler - prestup do Dukly Banská Bystrica

1987 - juniori: Daniš - člen reprezentačného výberu ČSSR

Majstrovstvá ČSSR - 3. Daniš

1992 - Majstrovstvá SR I. VTŽ – kôň na šírku: 1. Kremnický

1993 - Majstrovstvá SR I. VTŽ – viacboj: 3. Mesarkinová

1994 - muži: Majstrovstvá Európy, Česko (Praha) – Krištof (člen reprezentačného družstva SR)

1995 - muži: Majstrovstvá sveta, Japonsko - Krištof (člen reprezentačného družstva SR)

1996 - muži: Majstrovstvá Európy, Dánsko (Kodaň) - Krištof, Náhly (členovia reprezentačného družstva SR)

Majstrovstvá SR - viacboj: 3. Náhly hrazda: 3. Náhly

- juniorky: Majstrovstvá SR - kladina, prosné: 2. Mesarkinová

1997 - muži: Majstrovstvá sveta, Švajčiarsko (Lausanne) - Náhly (člen reprezentačného družstva SR)

Majstrovstvá SR - hrazda: 1. Náhly

- ženy: Majstrovstvá sveta, Švajčiarsko (Lausanne) – Mesarkinová (členka reprezentačného družstva SR)

Majstrovstvá SR - prosné: 1. Mesarkinová

- žiaci: Majstrovstvá SR II.VTŽ - viacboj: 1. Ursíny

- žiačky: Majstrovstvá SR II.VTŽ - viacboj: 1. Hilmerová

1998 - muži: Majstrovstvá Európy, Rusko (St. Petersburg) – Náhly (člen reprezentačného družstva SR)

Majstrovstvá SR - kôň: 1. Náhly

- ženy: Majstrovstvá Európy, Rusko (St. Petersburg) - Mesarkinová (členka reprezent. družstva SR)

- žiaci: Slovenský pohár - viacboj: 1. UMB

Ursíny – člen reprezentačného družstva SR

- žiačky: Majstrovstvá SR - viacboj: mlž. 3. R. Kandová, stž. 3. Hilmerová

1999 - muži: Majstrovstvá sveta, Čína (Tian-Jin) – Náhly (člen reprezentačného družstva SR)

XXIII. svetová univerziáda, Španielsko – Náhly

Majstrovstvá SR – kôň: 2. Náhly

- ženy: Majstrovstvá sveta, Čína (Tian-Jin) - Mesarkinová (členka reprezentačného družstva SR)

- žiaci: Majstrovstvá SR I.VTŽ - viacboj: 1. Ursíny (člen reprezentačného družstva SR)

- žiačky: Slovenský pohár - viacboj: 2. UMB

Majstrovstvá SR - viacboj: 3. Hilmerová

2000 - muži: Náhly – člen reprezentačného družstva SR

- ženy: Majstrovstvá Európy, Francúzsko (Paríž) - Mesarkinová (členka reprezentačného družstva SR)

Majstrovstvá SR - preskok, kladina, prostné: 2. Mesarkinová

- juniorky: Majstrovstvá SR - viacboj: 3. R. Kandová

- žiaci: Slovenský pohár - viacboj: 1. UMB

Majstrovstvá SR - viacboj: 3. J. Zmoray

- žiačky: Slovenský pohár - viacboj: 2. UMB

Majstrovstvá SR - viacboj: 2. Hilmerová; 3. Košičiarová

Hilmerová, Košičiarová, Ruščinová - členky reprezentačného družstva SR

2001 - ženy: Akademické majstrovstvá SR - bradlá: 1. Mesarkinová, kladina: 3. Mesarkinová

- juniorky: Svetové hry detí, Maďarsko (Szombathely) – preskok: 2. Hilmerová

Majstrovstvá SR - preskok: 3. Hilmerová; kladina: 3. Košičiarová

Hilmerová, Košičiarová, Ruščinová - členky reprezentačného družstva SR

- žiaci: Slovenský pohár - viacboj: 2. UMB

Majstrovstvá SR - viacboj: 2. J. Zmoray

2002 - juniorky: Majstrovstvá Európy, Grécko (Patras) – Hilmerová

Majstrovstvá SR – viacboj: 2. Hilmerová, 3. Košičiarová, prostné: 1. Ruščinová

- žiaci: Slovenský pohár, st. ž. A – viacboj: 3. UMB

- žiačky: Majstrovstvá SR, st. ž. B – viacboj: 1. Majtánová

Majstrovstvá SR, ml. ž. A – viacboj: 3. Reháková

Majstrovstvá SR, ml. ž. B – viacboj: 1. Kurjanová

Slovenský pohár, ml. ž. B – viacboj: 1. UMB 1, 3. UMB 2

2003 - žiaci: Slovenský pohár, st. žiaci A – viacboj: 2. UMB

- žiačky: Majstrovstvá SR, ml. ž. B – viacboj: 1. Švecová Maťa, 2. Hamráková, 3. Bednarčíková

Slovenský pohár, ml. ž. B – viacboj: 1. UMB

ZOMRELI:

Stanislav Riša

29.10.2014 bol v Jakube veľmi smutným dňom. Po ťažkej chorobe dotieklo veľké futbalové srdce 73- ročnej hlavy rodiny Stanislava Rišu, ktorý bol v Jakube, B. Bystrici i širokom okolí známou a významnou športovou osobnosťou. Celý život doslova zasvätil futbalu. Či už ako aktívny hráč, neskôr rozhodca, delegát, funkcionár tamojšieho klubu, rovnako tak oblastného a regionálneho zväzu. Všetci sme nahraditeľní, ale Stano bude veľmi chýbať a to nielen vlastnej, ale aj futbalovej rodine. Posledná rozlúčka s ním bola v pondelok 3.11.2014 o 14,00 hod. v Rímsko – katolíckom kostole v Jakube.

Zomrel majster sveta z Göteborgu Miroslav Hlinka

Bývalý slovenský hokejový reprezentant Miroslav Hlinka sa v nedeľu pravdepodobne obesil v Banskej Bystrici. K tragédii prišlo v jeho izbe v hoteli, v ktorom prechodne býval počas pôsobenia pod Urpínom. Mŕtve telo našli v nedeľu. Smutnú správu oznámili hráčom HC '05 na popoludňajšom tréningu. „Miroslav Hlinka (nar. 30. augusta 1972) skončil vo veku 42 rokov. Bývalý výborný center je držiteľom kompletnej medailovej zbierky z majstrovstiev sveta. Zlato má z Göteborgu 2002, striebro z Petrohradu 2000 a bronz z Helsínk 2003. Rodák z Trenčína začínal aktívnu kariéru v miestnej Dukle. Hral aj za Spartu Praha, Jokerit Helsinky, Slovan Bratislava, Karlove Vary, MODO, Dinamo Moskva, Zlín, Žilinu, Pardubice, Chomutov, Poprad a v minulej sezóne vypomáhal prvoligovej Trnave a druholigovej Dubnici nad Váhom. Od leta 2014 bol asistentom trénera Miroslava Chudého v extraligovom klube HC '05 Banská Bystrica. Slovensko

reprezentoval na Svetovom pohári 2004. V drese národného mužstva nastúpil Hlinka v 82 stretnutiach, v ktorých strelil štrnásť gólov. „S hlbokým zármutkom Vám oznamujeme, že 14. septembra 2014 vo veku 42 rokov navždy svet opustil bývalý skvelý hokejista, mnohonásobný reprezentant a asistent trénera HC '05 Banská Bystrica Miroslav Hlinka. HC '05 vyjadruje úprimnú sústrasť všetkým pozostalým. Česť jeho pamiatke!“ uvádza sa na klubovom webe HC '05 Banská Bystrica.

Zomrel Rudolf Mažgut

Futbalový klub Dukla Banská Bystrica vyjadruje pozostalým úprimnú sústrasť a vzdáva česť pamiatke osobnosti, ktorá sa výrazne podpísala pod rozvoj športu v našom meste a navždy tak zostane spojená s jeho históriou. Rodák z Nových Zámkov, ktorý by sa bol v apríli dožil 67 rokov, spojil celý svoj kariérny život so športom v Banskej Bystrici. V stredu sa životná púť Rudolfa Mažguta naveky skončila. Pri futbalovej Dukle bol takmer od jej začiatku. Už so skúsenosťami z druhej Slovensko-moravskej ligy, sem narukoval v roku 1967, aby stál pri prvom veľkom futbalovom nadšení pod Urpínom. Hneď v prvom roku jeho pôsobenia Dukla postúpila do druhej a v ďalšej sezóne hneď do prvej celoštátnej ligy. V jej kádri pôsobil do roku 1976 a hneď potom začal trénovať na Štiavničkách mladé futbalové talenty. Aj keď v roku 1980 odišiel pôsobiť pod Ministerstvo vnútra, od roku 1990 sa spájal s červeno-bielymi farbami opäť, keď sa stal členom dozornej rady klubu. Pôsobil ako funkcionár v ŠKP Banská Bystrica. Od začiatku roka 2010 do roku 2012 bol športovým riaditeľom FK Dukla. Posledná rozlúčka s Rudolfom Mažgutom sa uskutočnila v pondelok 17. februára o 13.00 h v krematóriu v Kremničke.

Zomrel reprezentant vo futbale Vladimír Hrivnák

Vo veku 69 rokov zomrel 17. októbra rodák mesta bývalý československý reprezentant vo futbale Vladimír Hrivnák. Rodák z Banskej Bystrice prišiel v roku 1963 do bratislavského Slovana z Rimavskej Soboty. Po dvoch rokoch debutoval ako obranca v lige. Počas desaťročného pôsobenia v Slovane sa tešil z historického triumfu v Pohári víťazov pohárov UEFA v roku 1969 a o rok neskôr z federálneho titulu. Reprezentačný dres obliekol spolu v 13 stretnutiach. Po skončení aktívnej činnosti trénoval juniorov Slovana, neskôr viedol kluby Dunajská Streda, ZŤS Košice, Inter Bratislava, Matador Púchov a ŠKP Bratislava.

X. RÔZNE

Najbezpečnejšie krajské mesto na Slovensku.

Pozitívne policajné štatistiky sa týkajú podľa banskobystriického krajského policajného riaditeľa Mariana Slobodníka aj Banskobystrického kraja. Podotkol, že Banská Bystrica v roku 2014 z nich vychádza ako najbezpečnejšie krajské mesto na Slovensku. Za prvých osem mesiacov zaznamenali v kraji 7 122 trestných činov, čo je o 341 menej než za rovnaké obdobie vlaňajška. Klesá ohlásená trestná činnosť, kým trestných činov zistených políciou je viac. Hoci dopravných nehôd bolo do konca augusta o 100 menej než vlani, zomrelo pri nich 13 ľudí, čo je o dvoch viac. Neuspokojivá je podľa Slobodníka hlavne štatistika vodičov jazdiacich pod vplyvom alkoholu, ktorých v kraji odhalili 1 800, čo je o 550 viac než vlani.

Z policajných správ:

V Bystrici za rok zmizlo až 34 áut

Tento rok, našťastie, neprišiel v metropole stredného Slovenska o život rukou vraha ani jeden človek. Už dlhodobo je z pohľadu kriminality najrizikovejšou časťou Banskej Bystrice sídlisko Sásová, kde žijú prevažne mladšie rodiny. Tie dennodenne musia zápasíť s drogovou kriminalitou, no pozor si musia dávať aj na krádeže a vykrádanie áut. /Zdroj: čas.sk /

Centrum mesta sa stáva kritickým hlavne počas víkendov.

Dve nehody na tom istom mieste

Kuriózný sled nehôd zaznamenali tento rok na benzínke pri Tescu, kde autá nielen tankujú, ale akosi aj pričasto havarujú. V marci tam na streche pristála vodička, ktorá nezvládla auto pri odbočovaní z hlavnej cesty. O tri mesiace nato tam vodič Škody Fabia zdemoloval tankovací stojan. Drogy sú v Sásovej takmer každodennou realitou. „Prevažne mladí ľudia užívajú mäkké či tvrdé drogy často aj pred vchodmi do panelákov. Nezriedka po nich zostávajú použité injekčné striekačky,“ povedal policajt, ktorý sa počas služby pohybuje v teréne. Autor: fab, anc

V Sásovej je rozšírená aj krádež áut. V centre Banskej Bystrice je rušno najmä počas víkendov, keď ľudia navštevujú podniky. „V meste Banská Bystrica sme v tomto roku doposiaľ zaznamenali 9 lúpežných prepadnutí, 34 krádeží motorových vozidiel a 11 prípadov drogovej trestnej činnosti,“ povedala banskobystriická policajná hovorkyňa Petra Kováčiková.

Kvalitná protipovodňová ochrana

Banská Bystrica so 77.800 obyvateľmi bude môcť od roku 2018 počas veľkých dažďov a privalových vín pokojne spať. Vtedy by už mala byť zabezpečená kvalitnou protipovodňovou ochranou, na ktorú čaká roky. Podľa vodohospodárov patrí toto mesto medzi najohrozenejšie podobného charakteru v rámci Slovenska. Hoci Banská Bystrica bola pôvodne spolu s Bratislavou zaradená do programu protipovodňovej ochrany na roky 2000 až 2010, ktorý schválila vláda ešte v roku 2000, na svoju ochranu pred veľkou vodou stále čaká. Generálny riaditeľ Slovenského vodohospodárskeho podniku Marián Supek potvrdil, že na túto stavbu je vypracovaná dokumentácia pre vydanie územného rozhodnutia a rozpracovaná dokumentácia pre stavebné povolenie. Vodohospodári už požiadali o vydanie územného rozhodnutia. Protipovodňová ochrana by mala zdržať storočnú vodu. „Predpokladáme, že vybudovanie by nemalo trvať viac ako dva až dva a pol roka. Náš optimistický pohľad je rok 2017, rok 2018 považujem za absolútne reálny," dodal Supek.

Podľa vodohospodárov na riešenie protipovodňovej ochrany Banskej Bystrice bolo vypracovaných niekoľko štúdií a projektových úloh. Odborníci sa nakoniec priklonili k návrhu, ktorý sa javí z hľadiska technického a ekonomického ako najvhodnejší a najpriateľnejší. Protipovodňová ochrana za takmer 27 miliónov eur počíta s výstavbou nábrežných múrov v kombinácii s mobilnými hradeniami - podobne, ako je to v Bratislave alebo Štúrove. „Priznávame, že Banská Bystrica už dlho čaká na kvalitnú protipovodňovú ochranu. Je potrebné mať všetky papiere a dokumenty spolu a v poriadku, aby sme mohli čerpať európske fondy. Čaká sa už len na posledné majetkovo-právne vysporiadania. Len čo začiatkom budúceho roka vyjde výzva z nového Operačného programu Kvalita životného prostredia, budeme žiadať čiastku 27 miliónov eur, potrebných na vybudovanie," povedal štátny tajomník ministerstva životného prostredia Vojtech Ferencz.

Územím mesta Banská Bystrica preteká rieka Hron. Do nej sa vlievajú ďalšie prítoky, ktoré možno prirovnať k horským tokom. Ide o Selčiansky potok, Rudlovský, potok Bystrica, Tajovský, Radvanský a Malachovský potok. Prvé väčšie úpravy koryta Hrona sa urobili v 60. rokoch minulého storočia v rámci preložky štátnej cesty. Korytová úprava však postačuje len asi na desaťročnú vodu. Po povodni v roku 1974 sa úsek koryta v intraviláne mesta zabezpečil dodatočne vybudovaním nábrežných múrikov, na ľavom brehu v dĺžke 790 metrov a na pravom brehu v dĺžke 1110 metrov. Nábrežné múriky už dnes nespĺňajú požiadavky ochrany mesta pred povodňou.

V tomto roku si mesto pod Urpínom pripomína smutné 40. výročie najničivejšej prírodnej katastrofy. Tisícročná voda ho zaplavila od 19. do 24. októbra v roku 1974. Ohrozila 27 podnikov, z toho štyri úplne zničila. Viac ako 42 kilometrov ciest bolo neprejazdných a pod vodou sa ocitlo 267 domov. V dôsledku tejto živelnej pohromy museli záchranári evakuovať viac ako 300 rodín. O život prišiel vojak základnej vojenskej služby, ktorý pomáhal pri záchranných prácach. Udalosti prostredníctvom dobových fotografií pripomína výstava Povodeň '74 ktorú v piatok 9.10. otvorili v Stredoslovenskom múzeu v Banskej Bystrici.

TASR, Odbor komunikácie MŽP SR

Náučný chodník Serpentíny Urpín

Nový Náučný chodník Serpentíny Urpín plný atrakcií a interaktívnych prvkov dostal svoju konečnú tvár. Projekt Náučný chodník Serpentíny Urpín sa podarilo mestu zrealizovať vďaka dotácii z Environmentálneho fondu vo výške 25 000 eur. Je spolufinancovaný mestom vo výške 2 741 eur. 30. septembra 2014 ho prepílením dreva slávnostne otvoril primátor mesta Banská Bystrica Peter Gogola. Trasa náučného chodníka je dlhá takmer štyri kilometre s prevýšením 190 metrov. Prechádza od východiskového bodu, železničnej stanice Banská Bystrica - mesto cez 13 zastávok až k bývalému skokanskému mostíku na Žltých pieskoch. Náučný chodník je ideálnym oddychovým miestom pre malých i veľkých, na svoje si prídu najmä rodiny s deťmi. Je zároveň vhodným miestom pre žiakov základných škôl na výučbu prírodovedy či na environmentálnu výchovu. „Urobiť náučný chodník na Urpíne bol jeden zo spôsobov, ako mu opäť prinavrátiť život. Banská Bystrica sa môže pýšiť práve blízkosťou tohto vrchu od centra mesta a my sme chceli túto jedinečnú výhodu podčiarknuť a využiť v prospech našich obyvateľov ale aj návštevníkov mesta. Zároveň sme vytvorili veľmi dobrú príležitosť pre rozvíjanie vzťahu verejnosti k lesom,“ povedal primátor mesta Banská Bystrica Peter Gogola.

„Prechádzka Urpínom prináša množstvo zážitkov a zaujímavostí, ktoré sú prítlačivé predovšetkým vďaka svojmu interaktívnemu charakteru. Deti a dospelí sa tu pútavou a hravou formou dozvedia aké rastliny sa vyskytujú na Urpíne alebo ako sa pozorujú hviezdy. Naučia sa poznávať okolité dreviny, ako postaviť domček pre hmyz či vtáčiu búdku alebo ich možno zaujme, čo všetko robí lesník a čo oni sami môžu urobiť pre ochranu lesa,“ hovorí Tatiana Voskárová, vedúca oddelenia prípravy projektov na mestskom úrade. Návštevníkov chodníka na info tabuliach symbolicky sprevádza maskot náučného chodníka - pavúk Stepníček. Druh pavúka Stepníka červeného sa totiž v minulosti nachádzal práve v tejto lokalite a patril medzi vzácne unikáty nášho regiónu. Začiatok trasy zdobí slávnostná lavička vyrezaná z kmeňa 120 ročného dubu. Na trase chodníka čakajú návštevníkov aj umelecky stvárnené info tabule, ktoré zdobí vyrezávaná drevená plastika vyjadrujúca danú tému. „Mimoriadne zaujímavá je jedna z info tabúľ, kde návštevníci spoznajú rez kmeňa stromu smreka obyčajného starého 282 rokov a majú tak možnosť vidieť, ktorý letokruh značí jednotlivé významné udalosti nášho mesta,“ dodáva Voskárová.

Chodník je príjemným vychádzkovým miestom aj v horúcich letných dňoch, pretože veľká časť trasy sa nachádza v tieni okolitých stromov. Zdroj Mgr. Barbora Winterová

Banskobystrický župan Kotleba sa v sobotu oženil

07.07.2014, 12:00 | Kontroverzný politik a predseda BBSK sa oženil. Marian Kotleba (37) si vzal za manželku mladučku Frederiku Pospíšilovú (19) z Kežmarku.

O svojej láske verejnosti veľa neprezradili, vekový rozdiel 18 rokov však pre nich nikdy nebol žiadnou prekážkou. To, čo malo byť utajené, však Nový Čas vypátral. Novomanželia sa spoznali na základe dramatických udalostí. Utajovaná svadba banskobystrického župana s Frederikou sa

konala v sobotu o tretej popoludní v starobyľom kostolíku v Čeríne pri Banskej Bystrici. Marian prišiel na miesto už pol hodiny pred začiatkom sobáša a netrpezlivo vyčkával na svoju vyvolenú.

Banskobystrický župan Marian Kotleba sa rozhodol vstúpiť do stavu manželského.

Tá dorazila na fordke vyzdobenej zelenými vlajkami Ľudovej strany Naše Slovensko. Cirkevný obrad, na ktorom sa zúčastnilo zhruba 100 ľudí, trval hodinu. Pri gratuláciách mladomanželom nechýbali v rukách svadobčanov ani rovnaké zelené vlajky s logom strany. Čerstvý ženáč a ani nevesta sa však k svadbe vyjadrovať nechceli. „Sme spolu dosť dlho, no viac už nepoviem,“ robila tajnosti Frederika.

Mladomanželia s rodičmi a príbuznými. Autor: Jozef Fabo, Nový Čas

„Prepáčte, ale toto je moja súkromná záležitosť,“ povedal Kotleba. Následne sa okolo 50 hostí presunulo na svadobnú hostinu, ktorá sa konala v banskobystrickom hoteli Dixon. K oltáru viedol mladučkú nevestu jej otec Jozef, ktorý tiež sympatizuje s Kotlebovou stranou. Práve on nechtiac poodhalil tajomstvo novomanželov. Na internetovú stránku ĽSNS totiž pred tromi rokmi zavesil oznámenie o spáchaní trestného činu.

Obeťou bola nastávajúca pani Kotlebová. Vtedy ešte len 16-ročná Frederika robila servírku v penzióne svojho otca. Pred hlavným vchodom prevádzky sa hádala a kričala partia ľudí. Frederika ich upozornila, aby odišli, pretože je po záverečnej a aby nerušili nočný pokoj. Nato ju štyria muži mali napadnúť, sotiť na zem a kopať do bezvedomia.

Práce na Moskovskej budú mať dohru na hygienu

Banská Bystrica 25. septembra 2014 Mestu Banská Bystrica bol doručený protokol o meraní hluku v blízkosti výstavby na Moskovskej ulici. Stavebník prekročil prípustné hodnoty hluku a mesto preto v zmysle zákona odstúpilo tieto zistenia Regionálnemu úradu verejného zdravotníctva, ktorý v tejto veci vyvodí voči stavebníkovi sankcie.

Merania boli uskutočnené v lehote, ktorú mesto určilo stavebníkovi vo výzve. Hluk merala odborne spôsobilá a certifikovaná spoločnosť pred najbližším obytným domom a pred základnou školou ako aj v interiéri školy. Výsledky merania preukázali prekročenie prípustnej hodnoty ekvivalentnej hodnoty hladiny zvuku.

V prípade merania pred fasádou najbližšieho bytového domu aj pred fasádou školy boli namerané hodnoty 65,9 dB a 65,7 dB, pričom prípustná hodnota je 50 dB. V prípade merania v škole boli namerané hodnoty 41,9 dB pričom prípustná hodnota je 40 dB.

„Vnímam veľmi citlivo túto situáciu, a preto som osobne komunikoval so staviteľom a žiadal ho o zabezpečenie kompenzácií pre obyvateľov, ktorí boli hlukom postihnutí. Podarilo sa nám takto vyrokovať, že investor vysadí alej stromov pri 15 parkovacích miestach, ktoré sa už predtým zaviazal vybudovať a odovzdať mestu. Investor zároveň prisľúbil zabezpečiť ZŠ Moskovská úpravu športového ihriska,“ povedal primátor Peter Gogola.

Problém s výstavbou na Moskovskej ulici nie je v slovenských mestách výnimkou. Pokiaľ je stavba realizovaná na súkromnom pozemku, je v súlade s územným plánom a sú splnené všetky zákonné požiadavky, mesto nemá právo stavbu nepovoliť. „Aj preto ma veľmi mrzí, že poslanci mestského zastupiteľstva na minulom zasadnutí opäť odložili schvaľovanie nového územného plánu a neschválili ho. Mesto sa tak musí riadiť starým územným plánom z roku 1976," dodal primátor Peter Gogola. Zdroj: Mgr. Martina Kanisová, hovorkyňa primátora

Exteriérová posilňovňa v Parku pod Pamätníkom

Deväť posilňovacích prvkov umiestnených v dvoch radoch rovnobežne s detskou lanovkou. Sú vyrobené z kovu, dreva a imitácie dreva a svojou farebnosťou zapadajú do prostredia parku. K dispozícii sú zariadenia na precvičenie horných a dolných končatín, posilňovanie brušných a chrbtových svalov či kardiovaskulárne cvičenie. Okrem známych zariadení, ako sú rebriny, hrazdy, rotoped, bench či lavičky na cvik sed - ľah, sú inštalované aj prvky na precvičovanie pásu alebo stuhnutých svalov ramien a chrbta. Exteriérovú posilňovňu realizoval správca zelene spoločnosť ZAaRES v celkovej hodnote 20 000 eur z rozpočtu mesta Banská Bystrica. Všetky prvky sú už umiestnené na svojich miestach, no je ešte nevyhnutné vybudovať dopadové plochy s mlatovým povrchom a zabudovanými obrubníkmi po obvode. „Úlohou samosprávy je aj vytvárať svojim obyvateľom podmienky pre aktívny odpočinok. Nie všetci si môžu, alebo chcú dovoliť platiť posilňovne, takže si myslím, že posilňovňa zadarmo a najmä na čerstvom vzduchu, je ideálnou alternatívou. Verím, že priestor, ktorý sme vytvorili, si nájde svojich priaznivcov a užívateľov," povedal primátor Peter Gogola.

Exteriérové posilňovacie zariadenia, ktoré v Parku pod pamätníkom pribudli mohli Banskobystričania využívať od 29. septembra 2014. Umiestnené sú pri detskom ihrisku, ktoré mesto vybudovalo na jeseň minulého roka. Dopĺňajú tak charakter zóny aktívneho oddychu v parku a vizuálne korešpondujú s inštalovanými detskými prvkami. Zdroj : Mgr. Martina Kanisová

Cyklobus

Primátor mesta Banská Bystrica Peter Gogola sa rozhodol presunúť primátorskou zmenou rozpočtu finančné prostriedky nevyhnutné na dofinancovanie úspešného a obľúbeného projektu Cyklobus. Vyčlenené finančné prostriedky mestským zastupiteľstvom pokryli náklady na jeho prevádzku len do augusta roku 2014.

Podpora cyklistiky v Banskej Bystrici rok od roka stúpa. V meste je prijatý Generel nemotorovej dopravy, každoročne sa na jar koná súťaž, ktorá už prerástla hranice Banskej Bystrice Do práce na bicykli a mesto sa aktívne zapája aj do Európskeho týždňa mobility. Vďaka cyklobusu sa môžu cyklisti z Banskej Bystrice a okolia pohodlne dostať priamo na cyklotrasy, ktoré sa nachádzajú v horách okolo Banskej Bystrice. „Bolo z nášho pohľadu zmysluplné nezastaviť prevádzku

cyklobusu počas letnej sezóny a túto službu pre našich obyvateľov zachovať. Využil som teda svoje právo a vykonal som primátorskú zmenu rozpočtu na dofinancovanie nákladov za prevádzku cyklobusu," povedal primátor Peter Gogola.

Zabezpečovanie cyklobusovej dopravy bolo objednané mestom Banská Bystrica na základe verejného obstarávania u SAD Zvolen. Na tento účel boli v rozpočte určené finančné prostriedky vo výške 10 000 eur, no už v priebehu augusta boli vyčerpané. Na základe požiadavky mesta bola cyklobusová doprava zabezpečovaná naďalej. Vďaka tomuto kroku bude cyklobus premávať do konca septembra. Zdroj: Mgr. Martina Kanisová, hovorkyňa primátora

Kampaň "Užívajme si zdravý život"

Projekt začal 17. septembra 2014 podujatím V meste a zdravo. Cieľom tohto projektu Európskej komisie je inšpirovať Európanov, aby zmenili svoj životný štýl a žili zdravšie. Služiť k tomu má mnoho zábavných aktivít a propagačných predmetov, medzi inými aj hracie karty, príručky, aplikácia We love eating pre deti, či zdravé recepty. Kampaň We love eating - Užívaj si zdravý život, obsahuje šesť dôležitých odporúčaní, ktoré vyplynuli z vedeckých štúdií. Týkajú sa nielen jedla ako potravy, ale jedla ako životného štýlu. Poukazujú na zdravý život a zdravú výživu ako na celok. Sú nimi: Užívaj si nakupovanie zdravých potravín, Užívaj si varenie, Užívaj si spoločné stolovanie, Užívaj si pitie vody, Užívaj si farebné ovocie a zeleninu a Užívaj si telesnú aktivitu. Kampaň je koncipovaná tak, aby doplnila všetky komunitné aktivity, ktoré na lokálnej úrovni už prebiehajú. „Zameraná je na tri cieľové skupiny, a to deti, tehotné ženy a seniorov. Všetky tri skupiny predstavujú obdobia života, kedy je dôležité zvykať si na nové, zdravšie spôsoby stravovania sa," doplnila Mária Filipová, vedúca Odboru sociálnych vecí a projektového riadenia na MsÚ. Projekt je v pilotnej verzii a potrvá do leta 2015. Zapojilo sa do neho okrem Banskej Bystrice ešte šesť európskych miest, a to Bradford (Veľká Británia), Cluj-Napoca (Rumunsko), Deventer (Holandsko), Granollers (Španielsko), Poznań (Poľsko), Roncq (Francúzsko). "Užívajme si zdravý život" - bolo motto kampane, do ktorej sa mesto Banská Bystrica zapojilo spolu s ďalšími šiestimi európskymi mestami. Počas celého roka sa prostredníctvom rôznych podujatí, aktivít a projektov budú môcť Banskobystričania dozvedieť viac o zdravom životnom štýle. „Myslím si, že nemôžeme zatvárať oči pred číslami, ktoré nám hovoria, že naša populácia stále viac trpí zdravotnými problémami spojenými práve s nesprávnou životosprávou. O to viac, ak uvážime, že už dávno nehovoríme len o dospelých ľuďoch, ale obezita a s ňou spojené ochorenia sa čoraz častejšie dotýkajú práve detí. Som preto veľmi rád, že práve Banská Bystrica sa ako jediné mesto na Slovensku a jedno zo siedmich európskych miest zapojilo do tohto projektu a verím, že prinesie želané výsledky," povedal primátor mesta Banská Bystrica Peter Gogola. Mgr. Martina Kanisová hovorkyňa primátora

Európsky týždeň mobility v Banskej Bystrici

Mesto Banská Bystrica sa aj tento rok zapojilo do Európskeho týždňa mobility, ktorý prebiehal od utorok 16. septembra do 22. septembra. V rámci neho sa uskutoční mnoho podujatí a aktivít, ktorých cieľom je podporiť ekologické spôsoby dopravy v meste. Program začal v utorok 16. septembra na Námestí SNP, kde bolo slávnostné otvorenie ETM 2014 spojené už niekoľkokrát s Týždňom dobrovoľníctva. Účastníkov tu čaká kultúrny program, veľtrh neziskových organizácií či zaujímavé ceny. Streda bude venovaná zdravému životnému štýlu v rámci podujatia V meste a zdravo, kde sa v rámci arény zdravého životného štýlu môžu všetci tešiť na Olympiádu zdravia spolu s Anastasiou Kuzminovou.

„Upozorňovať na iné spôsoby dopravy v mestách, ako je doprava osobným automobilom, je v dnešnom svete preplnenom autami skutočne zmysluplné. Všetky samosprávy dnes musia bojovať s problémom nedostatku parkovacích miest a dopravnými problémami, ktoré sú s používaním áut spojené. Našou snahou je tento problém riešiť a vyriešiť v prospech obyvateľov nášho mesta. Kampane, akou je Európsky týždeň mobility, však poukazujú aj na nevyhnutnosť prehodnocovať naše potreby a konať viac ekologicky," povedal primátor mesta Banská Bystrica Peter Gogola. Sobota bude už tradične patriť milovníkom cyklistiky, nakoľko sa opäť uskutoční Cyklofest. Cyklisti sa tu môžu zapojiť do malého či veľkého cyklopelotónu. Tie odštartujú na Námestí SNP o 9.30 hod. a ich cieľom bude aj tento rok Vlkanová.

„V mnohých mestách na Slovensku je súčasťou Európskeho týždňa mobility mestská hromadná doprava zdarma. My v Banskej Bystrici si však myslíme, že takáto aktivita neprispieva k zvýšeniu povedomia o ekologických druhoch dopravy a ani nemá tú silu presvedčiť majiteľa auta, aby do práce chodil MDH aj mimo takýchto podujatí. Navyše nám takýto prístup pripadá ako znevýhodnenie tých, ktorí pravidelne cestujú mestskou hromadnou dopravou. Preto sa snažíme každý rok organizovať efektívnejšie a pútavejšie podujatia, ktoré majú hlbší edukatívny význam," uviedla Andrea Štulajterová z OCI BB.

Posledný deň Európskeho týždňa mobility 2014 bude opäť patriť podujatiu V meste bez môjho auta, ktoré poukazuje na to, ako by bolo možné využiť priestor vyčlenený pre automobily viac pre ľudí. Na Námestí Štefana Moysesu tak vznikne jedinečná fotografia na tému "Naše ulice, naša voľba". Bude predstavovať príjemnejšie využitie priestoru, ktorý momentálne zaberajú parkovacie miesta v mestách. Zdroj: Mgr. Martina Kanisová

Radvaň sa dočká protihlukovej steny

Banská Bystrica 12. augusta 2014 - Primátor mesta Banská Bystrica Peter Gogola sa v júli tohto roka obrátil listom na Národnú diaľničnú spoločnosť, a.s. so žiadosťou o prijatie opatrení s neúnosným zvýšením dopravného hluku v lokalitách rýchlostnej cesty R1 v úsekoch Belveder - Banská Bystrica a Kremnička - Rakytovce. Odpoveď Národnej diaľničnej spoločnosti poteší obyvateľov Radvane.

„Ako primátor mesta som oslovil Národnú diaľničnú spoločnosť, pretože si uvedomujem, že hluk z rýchlostnej cesty znižuje kvalitu života našich obyvateľov. Odpoveď nemôžeme považovať za pozitívnu správu pre všetkých Banskobystričanov, nakoľko NDS, a. s. ma informovala, že na niektorých úsekoch sa v súčasnosti s vybudovaním protihlukových stien neuvažuje. Verím však, že táto správa poteší aspoň obyvateľov Radvane, ktorí sú dopravným hlukom zasiahnutí najviac,“ povedal primátor mesta Banská Bystrica Peter Gogola.

V januári tohto roka vypracovala NDS, a. s. strategické hlukové mapy pre 284, 5 km diaľnic, rýchlostných ciest a ciest I. triedy, ktoré mali v predchádzajúcom roku viac ako 6 000 000 prejazdov vozidiel. Medzi nimi sa nachádzala aj R1 v úseku Banská Bystrica. V rámci Slovenska NDS, a. s. eviduje 25 miest postihnutých nadmerným hlukom. Na základe kritérií, ktorými sú napríklad miera prekročenia prípustnej hlukovej záťaže, cenová efektívnosť na jedného obyvateľa a podobne sa Národná diaľničná spoločnosť rozhodla zahrnúť do zoznamu problémových lokalít územie Radvaň.

Navrhované opatrenia budú pozostávať v obmedzenej rýchlosti na 60 km/h na úseku od premostenia ul. Zvolenská po napojenie cesty I/66 v smere do centra Banskej Bystrice. Inštalovaná bude aj protihluková stena v predpokladanej dĺžke 996 m. Podľa informácií, ktoré Národná diaľničná spoločnosť poskytla primátorovi mesta Petrovi Gogolovi v odpovedi na jeho žiadosť, bude táto protihluková stena vľavo od rýchlostnej cesty R1, ktorá sa začína premostením ul. Zvolenská a pokračuje smerom na sever pozdĺž rýchlostnej cesty. NDS, a. s. musí pred začatím realizácie protihlukových opatrení zabezpečiť projektovú prípravu protihlukovej steny. Následne bude projekt zaradený do výstavby podľa naliehavosti hlukovej záťaže a s prihliadnutím na reálne finančné možnosti NDS, a. s..

Ako informoval primátora mesta investičný riaditeľ NDS, a. s. v mestských častiach Kremnička, Rakytovce, viadukt pri ESC, Belveder sa s vybudovaním protihlukovej steny v súčasnosti neuvažuje. Zdroj: Martina Kanisová, hovorkyňa primátora

Tatranská ulica dostane novú tvár

Banská Bystrica 6. augusta 2014 - Mesto Banská Bystrica pripravuje rozsiahlu opravu Tatranskej ulice. V pondelok 11. augusta 2014 sa začnú práce, ktorých výsledkom bude opravená a bezpečná miestna komunikácia. Opravených bude celkom 4 044 m² plochy, z toho 1 787 m² prejazdnej časti vozovky a 2 257 m² plôch na parkovanie.

Predpokladaný termín ukončenia prác je najneskôr do 31. augusta 2014. Do tohto dátumu budú realizované tri etapy opravy. Prvá etapa bude prebiehať v úseku od jednosmernej časti Tatranskej ulice, teda od orientačného čísla 33 po č. 59, ďalej sa práce presunú na úsek od orientačného čísla 46 po č. 54 a nakoniec úsek od orientačného čísla 64 po č. 86.

Oprava bude realizovaná z prostriedkov rozpočtu mesta Banská Bystrica určených pre volebné obvody. „Práce budú spočívať najmä vo výmene existujúcich zatrávňovacích panelov po ľavej

strane vozovky v časti od orientačného čísla 33 po číslo 54 za asfaltový povrch a v obnove asfaltového povrchu prejazdnej časti vozovky," informovala vedúca Oddelenia údržby miestnych komunikácií a inžinierskych sietí Renáta Hláčiková. Počas prác na oprave zostane prejazdná pravá časť vozovky, na ktorej v súčasnosti motoristi parkujú svoje vozidlá šikmým státím.

Počas opravy miestnej komunikácie bude z Tatranskej ulice vylúčená MHD. Cestujúci budú mať možnosť využiť autobusové zastávky v primerane dostupnej vzdialenosti, a to na Rudohorskej ulici. Znemožnené bude aj parkovanie motorových vozidiel na jednotlivých úsekoch ulice. Po ukončení opravy asfaltového povrchu bude na parkovacích miestach doplnené vodorovné dopravné značenie. Vodiči budú môcť svoje autá parkovať na parkovisku na Pieninskej ulici ale aj na parkovisku pri supermarkete Billa, nakoľko na základe rokovania umožní počas trvania opravy miestnej komunikácie spoločnosť Billa, s. r. o. bezplatné parkovanie vozidiel aj na svojom parkovisku pri supermarkete v dolnej časti Tatranskej ulice.

„Stav Tatranskej ulice už dlho znepokojoval obyvateľov aj vedenie mesta. Som preto rád, že začíname s jej opravou a do začiatku školského roka bude táto ulica vynovená. Zároveň ma veľmi teší fakt, že dokážeme zabezpečiť počas trvania opravy parkovanie pre obyvateľov, ktorí na Tatranskej ulici bývajú,“ povedal primátor mesta Banská Bystrica Peter Gogola a dodal: „Chcel by som požiadať obyvateľov Tatranskej ulice o porozumenie a strpenie zníženia komfortu počas trvania opravy. Výsledkom bude krajšia, pohodlnejšia a najmä bezpečnejšia Tatranská ulica. “
Zdroj: Martina Kanisová, hovorkyňa primátora

Policajti na chirurgii

Policajti zo špeciálnej zásahovej jednotky v Banskej Bystrici zavítali na Kliniku detskej chirurgie DFNSP BB. Nie, neprišli zasahovať J Prišli potešiť a obdarovať. V predvianočnom čase sa rozhodli urobiť radosť deťom, ktoré sú nútené tráviť dni v nemocnici. A vďaka týmto „ostrým“ chlapom a ich šarmantným kolegyniam to budú mať naše deti o niečo príjemnejšie. „Kukláči“ totiž doniesli 3 novučké televízory a darovali ...

Za nájdených 25 000 dostala odmenu

(20.02.2014; Nový Čas; s. 16; red)

BANSKÁ BYSTRICA - Byť poctivým sa oplatí! Janka Maslanová našla v jednom z obchodných centier v meste pod Urpínom v nákupnom košíku 25-tisíc eur. Aj keď by sa žene, ktorá žije skromne, peniaze určite zišli, nezaváhala a odniesla ich na políciu. Vďaka tomu jej vyplatili odmenu.

Strážcovia zákona úctyhodnú sumu peňazí vrátili majiteľovi. "Nemala by som z nich radosť. Keď som celý život poctivá bola, tak prečo by som sa teraz, na starosť mala zaťažovať cudzími peniazmi," vyznala sa skromná nálezkyňa pre TV Markíza. Teraz dostala odmenu, v prípade, ak by však peniaze nevrátila, hrozilo by jej väzenie až na 5 rokov. "Nálezcovi prislúcha odmena podľa Občianskeho zákonníka vo výške 10 % z ceny nálezu," povedal právnik s tým, že ak nálezca

odmenu nedostane, môže sa obrátiť na súd, ktorý mu ju podľa právnika väčšinou prizná. V tomto prípade ide o sumu 2 500 eur. Dôchodkyňa odmenu dostala a šťastná majiteľka peňazí sa jej vraj chce poďakovať ešte raz.

21.02.2014; Nový Čas; s. 12, 13; kil)

BANSKÁ BYSTRICA - Dostala srdiečko vďaka. Janka Maslanová (61) z Banskej Bystrice našla v nákupnom košíku neuveriteľných 25 000 eur a vrátila ich majiteľke. Sympatická dôchodkyňa hovorí, že keby sa situácia zopakovala, tak nezaváha a peniaze vráti opäť. Šľachetný čin skromnej ženy si všimli aj ľudia zo Spoločnosti Ferdinanda Martinenga a darovali jej Krištáľové srdiečko vďaka, ktoré odovzdávajú výnimočným ľuďom.

Nový riaditeľ DFNSP BB

Minister zdravotníctva Viliam Čislák, s účinnosťou od 12. decembra 2014, vymenoval do funkcie riaditeľa - štatutárneho orgánu Detskej fakultnej nemocnice s poliklinikou Banská Bystrica Ing. Mariannu Hoghovú. "Pani Ing. Hoghovej odovzdávam nemocnicu s plnou dôverou. Bola pri všetkých akciách v jej histórii. Je to človek, ktorý má k DFNSP by som povedal až intímny vzťah. Odchádzam spokojný s tým, že nemocnica bude v dobrých rukách." Týmito slovami uviedol novú riaditeľku.

Vianočný benefičný koncert pre Detskú nemocnicu

Vážení spolupracovníci, obchodní partneri, milí priatelia! S veľkou radosťou vás všetkých pozývame na Vianočný benefičný koncert pre Detskú nemocnicu. Koncert je vyvrcholením verejnej zbierky, ktorú organizuje občianske združenie Klub priateľov Detskej nemocnice v Banskej Bystrici. Koná sa 20.12.2014 o 18,00h v evanjelickom kostole v Lazovnej ulici v B. Bystrici. Výťažok zbierky bude použitý ako príspevok na nákup monitorov vitálnych funkcií pre DFNSP BB. Príďte spoločne ...

Začína verejná zbierka „NECH DETI ZABUDNÚ, ŽE SÚ V NEMOCNICI“

Túto zaujímavú verejnú zbierku usporiada občianske združenie Klub priateľov Detskej nemocnice v Banskej Bystrici a celý jej výnos bude použitý na podporu činnosti DFNSP. Začína už v pondelok 29.09. a končí 21.12.2014. Zbierka je organizovaná v spolupráci so štyrmi vybranými banskobystrickými reštauráciami: Pigis, Plzeňská reštaurácia, Steak house a New Angus. Prebiehať bude v týždňových intervaloch.

Protest členov SOL'

Pred budovou Úradu Banskobystrického samosprávneho kraja (BBSK) na Námestí SNP dnes niekoľko protestujúcich demonštratívne likvidovalo mesačník Banskobystrického kraja Náš kraj.

Akciu organizovala Strana občianskej ľavice (SOĽ), svoje nie tomuto periodiku však prišli vyjadriť aj niekoľkí študenti zastupujúci mladých z Univerzity Mateja Bela (UMB), Akadémie umení v Banskej Bystrici a Technickej univerzity vo Zvolene.

SOĽ sa podľa jej predsedu Štefana Sládečka rozhodla reagovať v súvislosti s obsahovou stránkou posledného vydania mesačníka.

Študenti sa neboja

"V inkriminovanom mesačníku *Náš kraj* sa objavilo viacero názorov, s ktorými nemôžu občania Slovenska súhlasiť, a my máme zato, že vyjadrili svoj nesúhlas už tým, že bolo prijaté jediné platné referendum v roku 2003, kde 93 percent zúčastnených voličov dalo mandát politikom, aby rokovali o vstupe do Európskej únie," podotkol Sládeček.

Európska únia je tak už pre nás podľa jeho slov nevyhnutnosťou. V dočasne inštalovanom odpadkovom koši neskôr noviny študenti aj podpálili "Máme dosť fašistických prejavov pána Kotlebu a aj takouto možno radikálnejšou formou sme sa pripojili k SOĽ a povedali sme rázne nie pánovi Kotlebovi. Banská Bystrica nebude hnedá," poznamenal na margo protestnej akcie Peter Marcinčin z banskobystrickej UMB.

Propaganda

Obsahovou stránkou mesačníka *Náš kraj* sa tento týždeň zaoberala aj Okresná prokuratúra v Banskej Bystrici, ktorá vec odstúpila na Obvodné oddelenie Policajného zboru Banská Bystrica - východ ako podozrenie zo spáchania prečinu popierania a schvaľovania holokaustu a zločinov politických režimov.

Periodikum, ktoré vo svojom poslednom vydaní obsahuje oslavný text na obdobie vojnového Slovenského štátu a ktoré mal Kotleba zneužiť na svoju vlastnú propagandu, sa nepáči ani banskobystrickým krajským poslancom.

V piatok 11. apríla na mimoriadnom zasadnutí zastupiteľstva kraja prelomili veto predsedu BBSK a schválili rozpočet kraja, ktorý nepočíta s finančnými prostriedkami na vydávanie mesačníka.
Autor: TASR

Mestská polícia

Zo správy o činnosti Mestskej polície do kroniky uvádzame:

Mestská polícia v Banskej Bystrici (ďalej len MsP) je poriadkový útvar Mesta Banská Bystrica, zriadený mestským zastupiteľstvom v zmysle zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení uznesením č. 3/1991, zo dňa 15. januára 1991, ktorý pôsobí pri zabezpečovaní verejného poriadku, ochrany životného prostredia v meste, plní úlohy vyplývajúce zo všeobecne záväzných nariadení mesta, z uznesení mestského zastupiteľstva a z rozhodnutí primátora mesta Banská Bystrica.

Mestská polícia tvorí integrálnu súčasť systému samosprávy Mesta Banská Bystrica a zohráva nezastupiteľnú úlohu pri riešení problematiky bezpečnosti, ochrany života, zdravia a majetku občanov ako aj majetku mesta.

Organizáciu, riadenie a činnosť mestskej polície upravuje zákon Slovenskej národnej rady č. 564/1991 Zb. o obecnej polícii.

V zmysle ustanovenia § 26a ods. 1 zákona SNR č. 564/1991 Zb. o obecnej polícii, obec, ktorá má zriadenú obecnú políciu, je povinná do 31. marca každého roka zaslať ministerstvu vnútra správu o činnosti obecnej polície za predchádzajúci kalendárny rok, čo si MsP splnila.

Nakoľko správa predkladaná ministerstvu má prevažne štatistický charakter, bola útvárom mestskej polície v zmysle § 6 ods. 1 písm. b) zákona SNR č. 564/1991 Zb. o obecnej polícii, vypracovaná predmetná správa, ktorá pre potreby primátora mesta a mestského zastupiteľstva, ktorá podáva konkrétnejší prehľad o činnosti mestskej polície na území mesta Banská Bystrica v roku 2014.

V hodnotenom období od 01.01.2014 do 31.12.2014, zastával funkciu náčelníka mestskej polície Ing. Miroslav Bálint.

Počet príslušníkov mestskej polície za obdobie od 01.01.2014 do 31.12.2014 .

Tabuľka T 1:

1	Plánovaný počet príslušníkov obecnej polície/zamestnancov mesta na MsP	72
1a	Skutočný počet príslušníkov obecnej polície/zamestnancov mesta na MsP od 1.7.2014	72
2	Počet prijatých príslušníkov obecnej polície/zamestnancov mesta na MsP	3/2
3	Počet prepustených príslušníkov obecnej polície/zamestnancov	2/2
4	Počet príslušníkov obecnej polície, ktorí boli právoplatne odsúdení za spáchanie úmyselného trestného činu	0
5	Počet príslušníkov obecnej polície, ktorí sú držiteľmi osvedčenia o odbornej spôsobilosti podľa § 25 zákona SNR č. 564/1991 Zb. o obecnej polícii v znení neskorších predpisov	66
5a	Počet príslušníkov MSP bez osvedčenia o odbornej spôsobilosti:	0

Pri organizácii a riadení MsP v roku 2014 sa vychádzalo z organizačného poriadku účinného od 1.1.2014 v rámci, ktorého bola prijatá nasledovná organizačná štruktúra:

a) Náčelník MsP

b) Zástupca náčelníka MsP pre výkon služby

Výkonný útvar:

Veliteľ operačného strediska MsP - 5 príslušníkov MsP

Skupina operatívneho zásahu MsP – 14 príslušníkov MsP

Operátor kamerového systému MsP, chránené pracovisko – 5 zamestnancov ZŤP

Vnútoraná ochrana a informátor MsÚ, chránené pracovisko – neobsadené

Veliteľ obvodu MsP

Zástupca veliteľa obvodu MsP

Člen obvodu MsP – 37 príslušníkov MsP

c) Vedúci oddelenia vnútornej správy MsP

Funkčný útvar:

Referent pre správne konanie a legislatívu MsP

Referent pre objasňovanie priestupkov MsP

Referent pre ekonomiku a rozpočet MsP

Referent pre administratívu a hospodárenie MsP

Referent pre techniku MsP

Referent pre prevenciu a hovorca MsP

Od 01.01.2014 do 31.12.2014 boli do pracovného pomeru na útvar MsP prijatí 3 zamestnanci na pozíciu príslušník MsP – člen obvodu a 2 zamestnanci Mesta Banská Bystrica so ZŤP, ktorí boli zaradení na útvar MsP do chránenej dielne ako operátori kamerového systému, ktorí nahradili 2 zamestnancov ZŤP, ktorí pracovný pomer ukončili. Dvaja príslušníci MsP na základe vlastnej žiadosti rozviazali pracovný pomer.

K 31.12.2014 pôsobilo na útvare mestskej polície 66 príslušníkov MsP, ktorí boli držiteľmi osvedčenia o odbornej spôsobilosti podľa § 25 zákona SNR č. 564/1991 Zb. o obecnej polícii v znení neskorších predpisov. Ostatní zamestnanci nie sú držiteľmi osvedčenia o odbornej spôsobilosti pretože právne normy toto nevyžadujú. Jedná sa o 1 referentku pre administratívu a hospodárenie a 5 zamestnancov so ZŤP zaradených do chránenej dielne ako operátor kamerového systému.

V zmysle ustanovenia § 6 zákona č. 564/1991 Zb. o obecnej polícii, činnosť obecnej polície riadi jej náčelník. V roku 2014 bol na útvare mestskej polície vytvorený nasledovný systém riadenia. Zástupca náčelníka MsP pre výkon služby je priamym nadriadeným výkonnému útvaru (vid'. vyššie v texte), ktorého jednotliví zamestnanci v zmysle svojho pracovného zaradenia a pracovnej náplne zodpovedajú za priamy výkon služby. Ide o kompletný výkon pešej a motorizovanej hliadkovej činnosti (riešenie priestupkov, zisťovanie komunálnych nedostatkov, zabezpečovanie verejného poriadku, kultúrnych, športových a verejných akcií atď.), zabezpečovanie činnosti operačného strediska (organizácia a riadenie príslušníkov MsP v priamom výkone služby, lustrovanie vozidiel, prijímanie a následné vybavovanie telefonických a písomných oznamov od občanov ako aj vybavovanie stránok, ktoré sa osobne dostavia na útvary MsP a pod.) a taktiež chránené pracovisko - Operátor kamerového systému MsP, na ktorom 5 zamestnanci Mesta Banská Bystrica so ZŤP, zodpovedajú za obsluhu, sledovanie a vyhodnocovanie výstupov z kamerového systému. Na základe písomnej žiadosti zo strany PZ SR, poskytujú kamerové záznamy na účely trestného konania.

V hodnotenom období bola zriadená funkcia vedúci oddelenia vnútornej správy MsP, ktorý je poverený vedením a organizáciou funkčného útvaru, ktorého zamestnanci zabezpečujú objasňovanie priestupkov, správne konanie a s tým spojenú administratívu, ekonomiku a rozpočet na útvare MsP, v čom je zahrnuté plnenie všetkých finančných povinností jednak voči zamestnancom MsP ako aj zamestnávateľovi, administratívu a hospodárenie, ktorého hlavným účelom je zabezpečovanie výstrojných súčiastok pre príslušníkov MsP a činnosti spojené s ich obstarávaním, výmenou atď. a taktiež správa dochádzkového systému. K funkčnému útvaru taktiež patrí referent pre prevenciu a hovorca MsP, ktorého pracovnou náplňou je aktívny výkon prevencie na materských, základných a stredných školách, formou prednáškovej činnosti a dynamických či statických ukážok, projektová činnosť, prezentácia MsP v médiách atď. Referent pre techniku MsP zabezpečuje kontrolu, údržbu a užívanie materiálno-technického vybavenia, ktorým disponuje MsP.

V roku 2014 bol na útvare MsP taktiež zavedený elektronický dochádzkový systém od firmy APIS. Každý zamestnanec mestskej polície dostal do užívania čipovú kartu, prostredníctvom ktorej si každý deň v aktuálnom čase zaznamenáva príchod a odchod do zamestnania ako aj ostatné zmeny napr. priepustka na lekárske vyšetrenie, každé opustenie pracoviska zamestnancom atď. Vďaka zavedeniu uvedeného systému odpadla povinnosť pre každého zamestnanca MsP, na konci každého mesiaca písať mesačný výkaz odpracovaných hodín. Systém zaznamenáva čas na sekundu presne a počas celého roka je možnosť aj spätne overiť dochádzku do zamestnania každého jedného zamestnanca. Každý riadiaci pracovník má prístup do systému dochádzky svojich podriadených a teda môže kedykoľvek vykonať kontrolu. Dohľadom nad elektronickým dochádzkovým systémom bola poverená referentka pre administratívu a hospodárenie MsP, ktorá kontroluje správnosť údajov v systéme a rieši prípadné nedostatky.

1.2 Štatistika riešených priestupkov

Tabuľka : T2

		§ 47-48	§ 49	§ 50	§ 22	Všeobecne záväzné nariadenia obce	Ostatné	Spolu
1	Celkový počet zistených priestupkov vlastnou činnosťou	461	1	2	5378	81	113	6036
2	Celkový počet oznámených priestupkov na útvár obecnej polície	17	0	1	64	5	6	93
3	Celkový počet uložených priestupkov	7	0	0	25	1	2	35
4	Celkový počet odložených priestupkov	13	4	0	14	0	0	31
5	Celkový počet odovzdaných priestupkov	4	3	0	12	0	0	19
6	Celkový počet oznámených priestupkov príslušnému orgánu	14	0	0	68	0	5	87
7	Celkový počet priestupkov prejednaných v blokovom konaní	225	0	3	4029	67	86	4410
	Výška finančnej hotovosti (€)	4052	0	60	59661	966	1492	66231
8	Celkový počet priestupkov prejednaných v blokovom konaní vydaním bloku na pokutu nezaplatenú na mieste	102	0	0	413	31	44	590
	Výška finančnej hotovosti (€)	2144	0	0	8705	506	923	12278

V činnosti príslušníkov MsP prevažuje riešenie priestupkov, ktorých sa dopúšťajú fyzické a právnické osoby na území Mesta Banská Bystrica a to porušením všeobecne záväzných platných právnych noriem, špecificky všeobecne záväzných nariadení Mesta Banská Bystrica.

Príslušníci MsP v hodnotenom období zistili vlastnou činnosťou celkovo 6 036 priestupkov. Na útvár mestskej polície bolo zo strany občanov oznámených 93 priestupkov. Z tohto počtu bolo 4 410 priestupkov prejednaných v blokovom konaní a 590 priestupkov bolo riešených vydaním bloku na pokutu nezaplatenú na mieste. Spolu boli uložené pokuty s výslednou sumou 77 869,- €.

Z hľadiska špecifikácie priestupkov najväčší podiel z celkového počtu jednoznačne predstavujú priestupky na úseku statickej dopravy. V roku 2014 riešili príslušníci mestskej polície 5 378 porušení § 22 zákona č. 372/1990 o priestupkoch.

Okrem priestupkov proti bezpečnosti a plynulosti cestnej premávky, dochádza najčastejšie k porušovaniu § 47 vyššie uvedeného zákona – priestupky proti verejnému poriadku a § 48

– všeobecne záväzné nariadenia mesta. Z hľadiska kontroly dodržiavania § 47 a § 48, riešili príslušníci mestskej polície za uplynulý rok spolu 478 priestupkov, za ktoré boli páchatelom uložené v blokovom konaní pokuty vo výške 6 156,- € .

Mestská polícia pravidelne vykonáva kontroly reštauračných a pohostinských zariadení na území Mesta Banská Bystrica.

V roku 2014 bolo vykonaných 357 kontrol. Uvedená kontrolná činnosť je zameraná na dodržiavanie všeobecne záväzných nariadení Mesta Banská Bystrica, najmä na dodržiavanie stanovenej dĺžky otváracích hodín a taktiež na porušovanie zákazu požívania alkoholických nápojov a iných návykových látok maloletými osobami do 15 rokov a mladistvými osobami do 18 rokov. Príslušníci mestskej polície v roku 2014 riešili 24 maloletých a mladistvých osôb, ktoré požívali alkohol.

Ostatné porušenia všeobecne záväzne platných noriem (vid'. tabuľka T2) sa vyskytovali sporadicky a neprekročili obvyklú úroveň.

1.3 Činnosť pri plnení úloh mestskej polície

Tabuľka T3

1	Počet osôb, ktorým bola obmedzená osobná sloboda zákrokom príslušníka obecnej polície	12
2	Počet osôb predvedených na útvár obecnej polície	10
3	Počet osôb predvedených na útvary Policajného zboru, z počtu uvedeného v bode 2	3
4	Počet nájdených osôb, po ktorých bolo vyhlásené pátranie	0
5	Počet nájdených vecí, po ktorých bolo vyhlásené pátranie	0
6	Počet nájdených motorových vozidiel, po ktorých bolo vyhlásené pátranie	0

V roku 2014 príslušníci mestskej polície pri plnení pridelených úloh obmedzili prostredníctvom služobného zákroku 12 osobám osobnú slobodu a na útvar mestskej polície bolo predvedených 10 osôb. Dôvody predvedenia vyplývajú zo zákona o obecnej polícii č. 564/1991 Zb., konkrétne z § 9 oprávnenie požadovať preukázanie totožnosti a § 10 oprávnenie požadovať vysvetlenie. Tri osoby boli predvedené na útvary PZ SR, z dôvodu, že sa dopustili trestných činov, ktorých riešenie nespadá do zákonom stanovených kompetencií mestskej polície

1.4 Zákroky, donucovacie prostriedky a úlohy príslušníkov mestskej polície

Tabuľka : T4

1	Počet vykonaných zákrokov – počet úradných záznamov	1239
2	Počet prípadov použitia zbrane	1
2a	Z toho neoprávnených	0
3	Počet prípadov použitia varovného výstrelu do vzduchu	0
3a	Z toho neoprávnených	0
4	Počet prípadov použitia donucovacích prostriedkov vrátane technických zariadení na zabránenie odjazdu motorového vozidla/ len TZ	2876/ 3783
4a	Z toho neoprávnených	0
5	Počet prípadov, v ktorých došlo k zraneniu osoby, proti ktorej zákrok smeroval	0
6	Počet prípadov, v ktorých došlo k usmrteniu osoby, proti ktorej zákrok smeroval (do 24 h.)	0
7	Počet prípadov, v ktorých došlo pri zákroku k zraneniu nezúčastnenej osoby	0
8	Počet prípadov, v ktorých došlo pri zákroku k usmrteniu nezúčastnenej osoby (do 24 hod.)	0
9	Počet prípadov, v ktorých došlo pri zákroku k spôsobeniu škody na majetku	0
9a	Z toho so spôsobením škody na majetku obce	0
10	Počet útokov na príslušníkov obecnej polície (pri plnení úloh obecnej polície alebo v súvislosti s ich plnením)	0
10a	Z toho so zranením príslušníka obecnej polície	0

Príslušníci mestskej polície v hodnotenom období realizovali 72 kontrol zameraných na dodržiavanie zákona 282/2002 Z.z., ktorým sa upravujú niektoré podmienky držania psov. Počas týchto kontrol bolo skontrolovaných 223 držiteľov psov, či už vlastnou činnosťou, alebo za asistencie referenta karanténnej stanice vykonali odchyt 84 túlavých psov a 5 mačiek.

1.5 Sťažnosti na príslušníkov mestskej polície

Tabuľka : T 5

1	Počet opodstatnených sťažností na príslušníkov mestskej polície	0
2	Počet neopodstatnených sťažností na príslušníkov mestskej polície	3

Od 01.01.2014 do 31.12.2014 3 fyzické osoby podali podnety na činnosť a postup príslušníkov mestskej polície, ktoré mali byť podľa oznamovateľov sťažnosťami. Vzhľadom na to, že uvedené podania nespĺňali náležitosti v zmysle zákona o sťažnostiach, boli vybavené ako podnety od občanov.

V súvislosti s podávaním sťažností na činnosť príslušníkov mestskej polície, sa aj v tomto období vyskytli prípady, keď niektorí občania, ktorí sa dopustili priestupku a bola im zo strany mestskej polície uložená sankcia, cítili dotknutí a boli presvedčení, že sa voči nim postupovalo príliš prísne alebo dokonca neobjektívne, a preto sa osobne dostavili na útvar mestskej polície so zámerom podať sťažnosť. Po následnom poučení o zákonných oprávneniach MsP, od svojho zámeru podať sťažnosť upustili.

Vo všeobecnosti sa pomerne často vyskytujú prípady, kedy občania z dôvodu neznalosti zákonných oprávnení mestskej polície, požadujú vykonanie služobného zákroku, ktorý mestskí policajti nie sú oprávnení vykonať, lebo by sa dopustili prekročenia svojich kompetencií, ktoré majú dané zákonom. Občania v takýchto prípadoch reagujú veľmi emotívne a býva komplikované poučiť ich o zákonomnom postupe, ktorý je potrebné realizovať, aby došlo k náprave, ktorú požadujú. Výnimkou nie je ani situácia, keď si občania z dôvodu neznalosti platnej legislatívy zamieňajú kompetencie mestskej polície a PZ SR, prípadne iných zložiek.

1.6 Správne konanie a administratívna činnosť

Uvedenou činnosťou bol na základe poverenia primátora mesta Banská Bystrica, za mestskú políciu, splnomocnený referent MsP pre správne konanie a legislatívu.

V rámci výkonu správneho konania bolo vypracované vyhodnotenie účinnosti zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 214/2009 Z.z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon Národnej rady

Slovenskej republiky č. 219/2006 Z.z. o ochrane pred zneužívaním alkoholických nápojov a o zriaďovaní a prevádzke protialkoholických izieb a o zmene a doplnení niektorých zákonov v podmienkach mesta Banská Bystrica.

Novela zákona reagovala na závažný spoločenský problém požívania alkoholických nápojov maloletými osobami do 15 rokov a mladistvými osobami do 18 rokov, a preto bolo potrebné prijať intenzívnejšiu právnu reguláciu. V podmienkach mesta Banská Bystrica boli splnomocnení príslušníci mestskej polície na prejednávanie správnych deliktov, ktorých sa dopustili zákonní zástupcovia maloletých osôb do 15 rokov a mladistvé osoby do 18 rokov.

V hodnotenom období bolo zistených celkovo 41 prípadov požitia alkoholických nápojov maloletými osobami a mladistvými osobami do 18 rokov, z toho správny orgán 8 účastníkom konania uložil sankciu pokarhanie, 1 prípade bola udelená bloková pokuta a v žiadnom prípade nebolo konanie zastavené podľa ustanovenia § 30 ods.1 písm. h) zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) v znení neskorších prepisov, 9 prípadov je rozpracovaných, 23 vecí bolo postúpených obciam podľa miesta trvalého bydliska.

V hodnotenom období bolo zistených 7 prípadov požitia alkoholických nápojov maloletými osobami do 15 rokov, z toho správny orgán 1 zákonnému zástupcovi maloletej osoby do 15 rokov uložil pokutu.

V zákonnej lehote ani jeden účastník konania proti rozhodnutiu správneho orgánu nepodal riadny ani mimoriadny opravný prostriedok.

Prax jednoznačne preukázala tú skutočnosť, že tento zákon je potrebné novelizovať takým spôsobom, aby splnil svoj účel.

1.7 Objasňovanie priestupkov

Priestupky, zistené príslušníkmi MsP pri plnení pracovných úloh, ktoré neboli na mieste vyriešené v blokovom konaní alebo priestupky, ktoré boli mestskej polícii nahlásené zo strany občanov, sú predkladané referentovi pre objasňovanie priestupkov.

Úlohou referenta pre objasňovanie priestupkov je vykonať šetrenie a prostredníctvom neho zistiť relevantné informácie, na základe ktorých je možné takýto priestupok vyriešiť. Za týmto účelom spracováva všetky písomné materiály týkajúce sa objasňovania priestupkov a archivuje ich, vyžaduje vysvetlenie od osôb, ktoré môžu prispieť k objasneniu priestupkov, rieši a zaobstaráva podklady potrebné na objasňovanie priestupkov priamo v teréne.

2. Spolupráca s inými útvarmi, orgánmi štátnej správy a organizáciami

V zmysle ustanovenia § 6 ods. 1 písm. c), zákona SNR č. 564/1991 Zb. o obecnej polícii, náčelník obecnej polície spolupracuje s riaditeľom príslušného útvaru Policajného zboru, orgánmi štátnej zdravotníckej správy, orgánmi ochrany životného prostredia, a inými orgánmi.

Mestská polícia v Banskej Bystrici spolupracovala pri zabezpečovaní verejného poriadku s Krajským a Okresným riaditeľstvom Policajného zboru v Banskej Bystrici. Dňa 5.3.2015 bola medzi Mestom Banská Bystrica a Ministerstvom vnútra SR uzavretá Dohoda o spolupráci pri ochrane verejného poriadku a v obecných veciach verejného poriadku. V oblasti ochrany životného prostredia, poriadku, čistoty a hygieny útvar mestskej polície spolupracoval s Mestským úradom Banská Bystrica, oddelením životného prostredia, oddelením odpadového hospodárstva a údržby verejnej zelene aj s Obvodným úradom v Banskej Bystrici. Pri zabezpečovaní uvedených úloh nedošlo k mimoriadnej udalosti.

Útvar mestskej polície plnil úlohy pri zabezpečovaní verejného poriadku v meste Banská Bystrica pri organizovaní verejných telovýchovných, športových, kultúrnych alebo iných podujatí najmä na základe súčinnosti s organizátormi uvedených podujatí a v súčinnosti so zamestnancami Mesta Banská Bystrica, ktorí sú poverení výkonom zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 479/2008 Z. z. o organizovaní verejných telovýchovných podujatí, športových podujatí a turistických podujatí a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Pri zabezpečovaní verejného poriadku pri uvedených podujatiach nedošlo k mimoriadnej udalosti.

V zmysle ustanovenia § 2a zákona SNR č. 564/1991 Zb. o obecnej polícii, Mestská polícia Banská Bystrica mala v roku 2014, uzavreté zmluvy s nasledovnými obcami: „Zmluva o vykonávaní úloh obecnej polície na území obce Kynceľová č. 652/2013/ MsP, Zmluva o vykonávaní úloh obecnej polície na území obce Špania Dolina č. 380/2013/ MsP, Zmluva o vykonávaní úloh obecnej polície na území obce Selce č. 378/2013/MsP, Zmluva o vykonávaní úloh obecnej polície na území obce Hrochoť č. 379/2013/MsP.“ Uvedená spolupráca bola veľmi sporadická. Zo štyroch obcí, ktoré mali právoplatne uzavretú zmluvu s Mestom Banská Bystrica, v hodnotenom období len obec Kynceľová v dvoch prípadoch požiadala o poskytnutie súčinnosti. Jednalo sa o zabezpečenie verejného poriadku, pri dvoch kultúrno-spoločenských akciách, ktoré sa každoročne opakujú.

Mestská polícia v rámci kontrol verejného poriadku má vyškolených 4 príslušníkov MsP, ktorí majú oprávnenie na kontrolu taxikárov na území mesta Banská Bystrica a to pravidelne vykonávajú v spolupráci s referentom pre cestnú dopravu MsÚ.

Útvar Mestskej polície v Banskej Bystrici spolupracuje pri plnení úloh v meste a v uvedených oblastiach s nasledovnými subjektmi:

Oblasť verejného poriadku, statickej a dynamickej dopravy:

príslušné obvodné oddelenia Policajného zboru v Banskej Bystrici, resp. odborné zložky Okresného a Krajského riaditeľstva Policajného zboru v Banskej Bystrici - súčinnosť pri zabezpečovaní verejného poriadku na území mesta počas rôznych športových a kultúrnych akcií,

Okresný úrad - Odbor všeobecnej vnútornej správy v Banskej Bystrici - súčinnosť v oblasti objasňovania a riešenia priestupkov a rôznych právnych deliktov, Odborom dopravy pri likvidácii vrakov vozidiel na území mesta a vykonávaní opatrení voči majiteľom vozidiel, ktorí vozidlami nespĺňajúcimi legislatívne normy a dlhodobo zaberajú parkovacie miesta.

Železničná polícia pobočka Banská Bystrica – súčinnosť v oblasti zabezpečovania rôznych športových a kultúrnych akcií, kde dochádza k občianskej mobilite vlakovými spojeniami,

Útvary MsP na území SR, resp. ostatné útvary MsP v rámci EÚ – súčinnosť s ostatnými obecnými a mestskými políciami v rámci výmeny informácií a unifikovaného služobného postupu, nakoľko MsP Banská Bystrica je členom Združenia náčelníkov obecných a mestských polícií SR.

Ochrana majetku obce a občanov:

technicky zabezpečuje firma SK - SPIN s.r.o., Zvolen pomocou pultu centrálnej ochrany – uzavretá zmluva o spolupráci. Súčinnosť so zmluvnou spoločnosťou a majiteľom chráneného objektu je na základe uzavretej zmluvy, ktorej sa vykonávajú výjazdy príslušníci MsP po prijatí signálu o narušení objektu. V hodnotenom období bolo na pult PCO pripojených 82 objektov z toho 27 materských škôlok, 5 objektov mesta a ZŠ Tatranská – vysunuté pracovisko mestskej polície, hasičská zbrojnica Šalková a ostatné objekty fyzických a právnických osôb. MsP k ochrane majetku využíva aj súčasný kamerový systém 22 kamier rozmiestnených na území mesta.

Oblasť ochrany životného prostredia:

Okresným úradom životného prostredia v Banskej Bystrici, Regionálnym úradom verejného zdravotníctva Banská Bystrica, Mestským úradom Banská Bystrica - Odborom výstavby a životného prostredia – súčinnosť pri odhaľovaní osôb podozrivých zo zakladania nelegálnych skládok, znečisťovania ovzdušia a iných správnych deliktov.

Oblasť poriadku, čistoty a hygieny v uliciach:

Mestským úradom Banská Bystrica – Oddelením odpadového hospodárstva a verejnej zelene a oddelením údržby miestnych komunikácií

firmami vykonávajúcimi údržbu a čistenie miestnych komunikácií: MIS, s.r.o. Banská Bystrica, GANZ Banská Bystrica – súčinnosť poskytovaná pri monitorovaní stavu zjazdnosti ciest a peších komunikácií, nahlasovanie a riešenie zistených nedostatkov.

Oblasť sociálnych vecí, v súvislosti s nápadom riešenia vecí v tejto oblasti:

Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Banská Bystrica,

Mestský úrad Banská Bystrica – Odbor sociálnych vecí – súčinnosť najmä v oblasti kontrol záškoláctva školopovinných detí a v oblasti alkoholizmu a toxikománií, príp. oznamovanie rôznych udalostí, ktoré negatívne ovplyvňujú vývoj maloletých a mladistvých osôb.

Oblasť prevencie sociálno patologických javov:

materské školy, základné školy a stredné školy na území mesta, domovy dôchodcov a kluby dôchodcov,

KRPZ BB, ORPZ BB, Okresný úrad BB – členstvo v komisii Rady vlády SR pre prevenciu kriminality,
centrá voľného času v meste,
Mestským úradom Banská Bystrica – Odborom školstva.

Oblasť poskytovania informácií:

rozhlasové, printové a obrazové médiá – poskytovanie informácií z aktuálnej činnosti mestskej polície širokej verejnosti.

3 Činnosť v oblasti prevencie a osvetovej činnosti

V rámci preventívnych aktivít sa plnili úlohy so zameraním na predchádzanie kriminality a inej protispoločenskej činnosti najmä vo vzťahu k deťom, mládeži, seniorom a širokej verejnosti. Preventívne aktivity pozostávali z prednášok a besied (celkový počet 75), praktických jázd (celkový počet 15), prezentačných akcií (celkový počet 3) a preventívno-bezpečnostných akcií zameraných na bezpečnosť chodcov na priechodoch na cestách a na požívanie alkoholu maloletými a mladistvými osobami.

Dopravná výchova tvorila podstatnú časť preventívnych aktivít realizovaných pre deti materských škôl a žiakov základných škôl prvého stupňa.

Tak ako v predchádzajúcich rokoch, aj v roku 2014 bola uskutočnená dopravná výchova na 7 základných školách, ktorej sa zúčastnilo celkovo 498 žiakov prvého stupňa. Na základných školách bola zrealizovaná celkovo 30x dopravná výchova. Okrem teoretickej časti 237 žiakov z 2 základných škôl absolvovalo aj praktické jazdy na bicykli. Tieto boli vykonané v súčinnosti s inými subjektmi (KR PZ, OR PZ a CVČ Havranské).

Praktické jazdy boli vykonané aj v Materskej škole Šalgotarjanska 5. Týchto jázd sa zúčastnilo 39 detí na bicykloch a kolobežkách v areáli materskej školy s vybudovaným dopravným ihriskom pre deti. Celkovo 82 detí z troch materských škôl absolvovalo teoretickú časť dopravnej výchovy.

V súvislosti s bezpečnosťou na priechodoch pre chodcov príslušníci mestskej polície počas školského roka pravidelne vykonávajú dohľad pri základných školách.

Prezentácia práce príslušníkov mestskej polície prebiehala počas celého roka 2014 nielen v materských školách, základných školách, ale aj na nasledovných podujatiach:

„Deň polície“ prezentačná akcia zameraná na činnosť príslušníkov mestskej polície a ukážky práce príslušníkov mestskej polície

„Deň Sásovej Rudlovej“ prezentačná akcia zameraná na bezpečnosť cestnej premávky a činnosť príslušníkov mestskej polície

„Denný tábor pre deti“ prezentácia práce príslušníkov mestskej polície spojená s besedou pre deti v dennom tábore, ktorý zorganizoval športový klub RAJA v komunitnom centre KOMUCE v Sásovej

„Letný miestny tábor“ prezentácia práce príslušníkov mestskej polície spojená s besedou pre deti v dennom tábore, ktorý zorganizovalo Centrum voľného času na Havranskom

„Deň otvorených dverí“ pre deti MŠ a žiakov ZŠ - prezentácia práce príslušníkov mestskej polície spojená s prehliadkou priestorov útvaru mestskej polície

v piatich materských školách – bolo vykonaných 11 besied, ktorých sa zúčastnilo 313 detí

v jednej základnej škole – besedy sa zúčastnilo 54 druhákov.

Zakúpením didaktických pomôcok v roku 2013 s finančnou podporou zo štátneho rozpočtu sme kontinuálne pokračovali v roku 2014 v preventívnych aktivitách zameraných na problematiku alkoholizmu a fajčenia. Na štyroch základných školách bolo zrealizovaných 15 prednášok, ktorých sa zúčastnilo 275 žiakov druhého stupňa. Jednej prednášky sa zúčastnilo 40 študentov Strednej hotelovej školy. V spolupráci s Okresným riaditeľstvom PZ bolo zrealizované jedno stretnutie s 30 vychovávateľmi, ktorým boli predstavené didaktické pomôcky: simulátor škodlivosti fajčenia a simulátory opitosti (low level, klasik twilight a extra opitosti).

V nadväznosti na túto preventívnu činnosť príslušníci mestskej polície vykonávajú pravidelné kontroly zamerané na požívanie alkoholu maloletými a mladistvými osobami v reštauračných a pohostinských zariadeniach na území mesta.

V roku 2014 boli vykonané ešte ďalšie aktivity:

prednášková činnosť na základných a stredných školách na základe požiadaviek škôl na nasledujúce témy:

Šikanovanie pre 1.stupeň ZŠ: 2 prednášky (32 žiakov)

Slušné a bezpečné správanie pre 1. stupňa ZŠ: 2 prednášky (30 žiakov)

Viktimológia pre 2.stupeň ZŠ: 2 prednášky (41 žiakov)

Viktimológia pre seniorov: 1 prednáška (11 seniorov) prednáška spojená s besedou bola realizovaná v obci Kynceľová.

Poradenská a konzultačná činnosť prostredníctvom webových stránok, diskusného fóra, mailom, telefonicky alebo osobne.

Kamerový systém zriadený ako chránené pracovisko pre ľudí s telesným postihnutím. V súčasnosti disponujeme 22 kamerami rozmiestnenými na území mesta Banská Bystrica.

Prezentácia vlastnej činnosti na vlastnej internetovej stránke, ako aj na známej sociálnej sieti, kde bolo uverejnených 14 príspevkov. Príležitostne sme prispievali do mestských novín vydávaných Mestom Banská Bystrica – Radničné noviny.

V súvislosti so zvyšovaním efektivity realizovanej prevencie negatívnych spoločenských javov Mestská polícia Banská Bystrica spolupracovala aj s inými subjektmi a inštitúciami:

Centrum voľného času JUNIOR, Okresné riaditeľstvo Policajného zboru, Krajské riaditeľstvo Policajného zboru, Občianske združenie Urpín, materské školy (Tatranská, Sásovská cesta, Šalgotarjárska, Jilemnického, Kremnička, Jakubská cesta) základné školy (Skuteckého, Pieninská, Ďumbierska, Trieda SNP, Golianova, Gaštanová, Spojová, Bakossova, Moskovská, Sitnianska), Stredná hotelová škola v Banskej Bystrici

4 Materiálno – technické zabezpečenie

V roku 2014 disponoval útvar mestskej polície materiálno-technickým vybavením, prostredníctvom ktorého realizoval plnenie svojich úloh, požiadaviek a potrieb na základe rozpočtu na rok 2014, aby bol zabezpečený plynulý chod MsP Banská Bystrica.

Na služobné účely využíva mestská polícia nasledovný vozový park:

Škoda Felicia - 1 ks

Škoda Fabia - 1 ks

Škoda Fabia Combi – 5 ks

KIA SOUL – 4 ks

Od 1.9.2013 používa na základe zmluvy o zápožičke aj elektromobil továrenskej značky Peugeot i On, ktorý zapožičala stredoslovenská energetika pre Mesto Banská Bystrica.

Okrem osobných motorových vozidiel disponuje útvar MsP aj 4 motocyklami a 2 cestnými bicyklami továrenskej značky Merida.

Motocykel, SUZUKI - 2 ks

Motocykel, YUKI - 2 ks

Tieto dopravné prostriedky sa využívajú prevažne v lete, vzhľadom na klimatické podmienky, ich základnou výhodou je lepšia dostupnosť na miesta, na ktoré sa osobným motorovým vozidlom nedá dopraviť, ako sú napr. mestské parky.

Pri plnení úloh príslušníci MsP používajú krátke guľové zbrane a to:

ČZ 75, 9 mm v počte 32 ks

ČZ 75 P-07, 9 mm v počte 15 ks

ČZ 85, 9 mm v počte 2 ks

Glock, 9 mm v počte 2 ks

P1, 9 mm	v počte 15 ks
Holek 831, 38 špeciál	v počte 8 ks
T12, 10 mm	v počte 4 ks

Príslušníci mestskej polície pri plnení úloh mestskej polície používali spolu 78 krátkych guľových zbraní.

5 Kameraný systém, pult centrálnej ochrany a špecializovaný softvér

V roku 2014 MsP Banská Bystrica disponovala celkovo 23 kamerami – statickými aj otočnými.

Zoznam lokalizácií kamier:

1. ASTRA – otočná
2. INTERNÁTNA – otočná
3. KYJEVSKÉ NÁMESTIE – otočná
4. Trieda SNP– statická
5. BARBAKAN – otočná
6. GALÉRIA ul. Dolná – otočná
7. OPERA – otočná
8. VEŽA – Nám. SNP – otočná
9. Magurská ul. – otočná
10. Starohorská ul. – Pikart – otočná
11. Starohorská ul. - otočná
12. Tatranská ul. – otočná
13. Internátna 6 – statická
14. Internátna 6 – otočná
15. Štadlerovo nábrežie - Hušták – statická – webkamera
16. Štadlerovo nábrežie – otočná
17. Partizánska cesta – statická – smer Mýto
18. Partizánska cesta – statická – smer Žel. Stanica

19. Partizánska cesta – statická – smer MsÚ

20. ul. Nová – statická – smer THK

21. ul. Nová – statická – smer Wolkerova

22. ul. Nová – statická – smer Nové Kalište

23. mobilný kamerový systém vo vozidle

MsP Banská Bystrica využívala kamerové systémy na monitorovanie verejných priestranstiev umiestnených v centre mesta – 6 ks, na sídlisku Fončorda – 8 ks, na sídlisku Sásová – 4 ks, na Partizánskej ceste – 3 ks, na Tr. SNP – 1 ks a jeden mobilný kamerový systém nainštalovaný v služobnom motorovom vozidle KIA Soul.

V roku 2014 bolo pripojených na Pult centrálnej ochrany firmy SPIN-SK, s.r.o, Zvolen(d'alej PCO), nainštalovaných na operačnom stredisku MsP Banská Bystrica 82 objektov: 32 materských škôlok, ZŠ Tatranská – vysunuté pracovisko mestskej polície, hasičská zbrojnica, ostatné objekty vo vlastníctve fyzických a právnických osôb.

Činnosť PCO je právne ošetrená zmluvou o spolupráci so samosprávnym subjektom – Mestom Banská Bystrica.

V súvislosti s narušením objektu nebola žiadnej osobe obmedzená osobná sloboda.

Od 01.06.2014 Mestská polícia Banská Bystrica disponuje špecializovaným softvérom pod názvom SHERIFF. Tento systém kompletne zabezpečuje evidenciu priestupkov a ďalšie činnosti potrebné pri výkone činnosti MsP. Konkrétne využitie systému je uvedené v podkapitole 6.1 Operačné stredisko mestskej polície.

5.1 Operátor kamerového systému MsP – chránené pracovisko.

V roku 2013 bolo na útvare MsP Banská Bystrica zriadené chránené pracovisko – Operátor kamerového systému, v rámci ktorého bolo vytvorených 5 pracovných miest a tieto boli následne obsadené 5 pracovníkmi Mesta Banská Bystrica zaradenými na útvar MsP. Jedná sa o zamestnancov so ZŤP. Činnosť chráneného pracoviska pokračovala kontinuálne počas celého kalendárneho roka 2014 a plánuje sa v tomto aj naďalej pokračovať.

V stredisku operátorov kamerových systémov MsP Banská Bystrica sú on-line výstupy z kamerových systémov a tak isto boli zaznamenávané údaje zálohované na HDD po dobu 7 dní (resp. 15 dní od zmeny zákona) okrem mobilného systému, ktorý je zálohovaný priamo vo vozidle. Po uplynutí tejto doby boli zálohované údaje automaticky zmazané. Záznamy z kamerových systémov MsP Banská Bystrica boli poskytované len orgánom činných v trestnom konaní a na základe písomného vyžiadania orgánov činných v trestnom konaní.

6. Priamy výkon služby

6.1 Operačné stredisko mestskej polície

Operačné stredisko MsP je miestom prvého kontaktu obyvateľov mesta Banská Bystrica s mestskou políciou a slúži pri riadení výkonu služby príslušníkov MsP nepretržite počas 24 hodín. V roku 2014 zabezpečovali stálu službu na operačnom stredisku šiesti príslušníci MsP v 12 hodinových pracovných smenách.

Pracovná náplň veliteľa operačného strediska (ďalej len VOS) je určená v Organizačnom poriadku MsP Banská Bystrica.

Veliteľ operačného strediska MSP vedie a zodpovedá za správnosť vypisovania schválených služobných a administratívnych písomností, spracovanie podnetov z činnosti členov skupiny operatívnej pomoci MsP ako aj ďalších príslušníkov MsP a ostatných zamestnancov MsP, zodpovedá za úplné vybavovanie osobne a telefonicky podaných podnetov fyzických a právnických osôb, zabezpečuje efektívne spravovanie rádiostaníc, kamier, pultu centrálnej ochrany, skladovanie, evidenciu, výdaj a preberanie služobných zbraní a streliva, príslušníkmi MsP zapísaných v Knihe zbraní. Zodpovedá za fyzickú ochranu priestorov útvaru MsP.

Velitelia operačného strediska využívajú špecializovaný softvér SHERIFF. Tento systém prostredníctvom 40 mobilných telefónov umožňuje telefonickú komunikáciu medzi príslušníkmi MsP navzájom, medzi veliteľom operačného strediska a príslušníkmi. Okrem toho prostredníctvom internetového pripojenia sa príslušníci MsP dostanú do systému, ktorý slúži na evidenciu a dokumentovanie priestupkov priamo v teréne (príslušník priamo na mieste pomocou smartfónu vyhotoví fotografie priestupku, vloží text a celú informáciu následne odošle priamo do systému), softvér tak nahradil množstvo agendy, ktorú predtým museli ručne vypisovať velitelia operačného strediska napr. kniha udalostí, kniha blokovacích zariadení, v ktorých sa v prípade potreby museli všetky informácie zdĺhavo vyhľadávať čo predstavovalo zbytočnú stratu času, keďže fotografie sa museli vyhľadávať osobitne. Systém nielen poskytuje kompletné informácie čo uľahčuje riešenie prípadných sťažností ale zároveň poskytuje aj ďalšie možnosti napr. obsahuje platné zákony a normy, ktoré si príslušníci môžu kedykoľvek pozrieť, evidencie napr. o psoch, založených technických prostriedkov na zabránenie odjazdu motorového vozidla atď. Systém bol na základe zmluvy obstaraný od 1.6.2014 a dodávateľ pracuje na jeho čo najdokonalejšom využití podľa požiadaviek pre potreby MsP. Zatiaľ je možné konštatovať, že výrazne odbremenil veliteľov operačného strediska a sprehľadnil prácu jednotlivých príslušníkov, nakoľko je možné personálne vyhodnotiť každý vykonaný služobný zákrok. Zariadenia smartfóny obsahujú aj funkciu GPS, takže je možné kedykoľvek určiť polohu každého príslušníka MsP, ktorý je v aktuálnom čase v službe.

Na operačnom stredisku sú umiestnené monitory kamerového systému, ktorý sníma vybrané lokality v meste Banská Bystrica, nepretržite 24 hodín.

Veliteľ operačného strediska v rámci výkonu pridelených pracovných úloh, koordinuje činnosť príslušníkov MsP v teréne, zabezpečuje zisťovanie operatívnych informácií (napr. lustrovanie vozidiel prostredníctvom evidencie PZ SR, kontakty na oprávnené osoby, vlastnícke vzťahy k pozemkom príp. budovám atď.), kontaktuje príslušné oddelenia MsÚ alebo iné oprávnené orgány, organizácie a v aktuálnom čase zabezpečuje odovzdávanie podnetov a informácií, potrebných pre súčinnosť pri riešení vzniknutých problémov.

Vybavuje stránky, ktoré sa dostavia na útvar MsP.

Vzhľadom na vysokú pracovnú vyťaženosť VOS, boli v roku 2014 opakovane posilnené služby a výkon stálej služby, počas pracovných dní zabezpečovali 2 príslušníci MsP.

6.2 Skupina operatívneho zásahu MsP

V rámci organizačnej štruktúry vznikla skupina operatívneho zásahu („SOZ“) ako jednotka, ktorej hlavnou činnosťou je plnenie úloh v teréne, ktoré si vyžadujú špecifické fyzické a psychické schopnosti ako aj ďalšie teoretické a praktické zručnosti.

V roku 2014 pôsobilo v skupine operatívnej zásahu 14 príslušníkov, v rámci schválenej organizačnej štruktúry.

V minulosti prešli príslušníci zaradení do SOZ špecializovanými výcvikmi prvej pomoci, taktiky služobných zákrokov, 4 príslušníci boli vyslaní na školenie na odchyt túlavých a zabehnutých zvierat.

Medzi hlavné úlohy, ktoré SOZ plní patria výjazdy k objektom, ktoré signalizujú narušenie na PCO. Rôzne krízové situácie, keď občania kontaktujú mestskú políciu na tiesňovej linke 159 a je potrebné vykonať okamžitý výjazd. V prípadoch ak je vážnejším spôsobom narušený verejný poriadok.

Príslušníci SOZ ďalej vykonávajú aktívnu súčinnosť s referentom karanténnej stanice, pri odchyte nebezpečných túlavých zvierat, v minulosti sa opakovane stalo, že bolo potrebné použiť služobnú zbraň, pretože došlo k situácii krajnej núdze v zmysle trestného zákona.

Zabezpečujú verejné, kultúrne a športové podujatia organizované v Meste Banská Bystrica. predovšetkým rizikové futbalové a hokejové zápasy.

6.3 Mestská polícia - obvod

V roku 2014 bolo vo funkcii príslušník mestskej polície – člen obvodu zaradených 39 zamestnancov. Z tohto počtu boli 3 príslušníci náčelníkom MsP poverení aj inou pracovnou náplňou a 1 príslušníčka bola počas celého roka na materskej dovolenke.

Na účely organizovania a riadenia činnosti príslušníkov obvodu MsP, ktorí vykonávajú prevažne pešiu hliadkovú činnosť boli vytvorené funkcie veliteľ obvodu MsP a zástupca veliteľa obvodu MsP, ktorí zodpovedajú za priamy výkon služby.

Po zrušení obvodov MsP (východ a západ), ktoré kopirovali organizáciu činnosti PZ SR, sa vytvoril jeden obvod, v rámci ktorého bolo mesto rozdelené na miestne časti, ktoré majú na starosti konkrétne 2-členné hliadky MsP. (viď tabuľka). Výnimku tvorí centrálna mestská zóna, Fončorda a Rudlová - Sásová.

Centrálna mestská zóna je rozdelená na 2 časti a na každú časť sú pridelené 2 dvojčlenné hliadky z dôvodu vysokej migrácie obyvateľov a návštevníkov.

Miestna časť Fončorda je tiež rozdelená na 2 časti, na každú časť je pridelená 1 dvojčlenná hliadka z dôvodu veľkej rozľahlosti miestne časti Rudlová- Sásová je rozdelená na Sásová I.: starú Sásovú, Rudlovú a dolnú časť sídliska a na Sásová II.: celé sídlisko Sásová. Uvedené okrsky v Sásovej sú každá z nich zabezpečované 2 dvojčlennými hliadkami z dôvodu vysokej koncentrácie obyvateľov.

OKRSKY		
Názov okrsku	Popis okrsku	Zodpovední okrskári
CMZ I	Od Kapitulskej a Bakosovej ulice po Belveder, od Hrona po Laskomerskú	Adamov, Burganová Masaryk, Borkovič
CMZ II	Od Kapitulskej a Bakosovej ulice po ul. Cesta k nemocnici (vrátane), od Hrona po AURIS	Jobko, Mika Hušenica, Kaššay
Sídlisko	Od Námestia Slobody po Partizánsku cestu (Peugeot), od železničnej trati po Bánoš	Špatka, Uhrík Mr.
Uhlisko, Majer	Od železničnej stanice B. Bystrica – mesto po R-1, od železničnej stanice o koniec mesta	Kapustka, Uhrín
Radvaň	Od Námestia Ľ. Štúra po Kúpeľnú a Pršiansku cestu + Pršianska terasa	Klein, Lamperová
Fončorda I	Od Námestia Ľ. Štúra po Tajovského, od Európy po Kyjevské námestie	Bako V., Koniar
Fončorda II	Od THK a Kvetinovej po Poľnú, od Suchého vrchu po Nové Kalište	Ferjanc, Hudák
Podlavice, Skubín	Podlavice, Skubín, NFRD, Graniar	Bako D., Jesenský
Sever	Od Laskomerskej ulice, sídlisko Sever, Karlovo, Kostiviarska, Jakub, Nový Svet, Uľanka	Randa, Hatalčík
Sásová I	Od Aurisu po Ďumbiersku, stará Sásová a Rudlová	Kosák, Ladika, Hrnčiariková, Krokvička
Sásová II	Sásová - Rudlová, Na Skalici Agátová, Pod Skalkou časť	Kanka , Hrašková Galátová
Kráľová, Kremnička	Od Zvolenskej cesty (Kúpeľná), Pršianskej	Maďar, Majling A.

Rakytovce, Iliáš	cesty Kráľová, Kremnička Rakytovce, Iliáš	
Senica, Šalková	Od Partizánskej cesty (Peugeotu), Senica, Šalková + priemyselná zóna,	Orsák, Makovíniová

7. Odborný výcvik a školenie príslušníkov MsP

Útvar MsP zabezpečuje odborný výcvik príslušníkov mestskej polície v oblasti taktickej a streleckej prípravy. Uvedená príprava je zameraná na profesionálny zásah príslušníkov MsP, ktorý sa od nich vyžaduje pri výjazdoch k signalizovaným poplachom vzniknutých na chránených objektoch pripojených na pult centrálnej ochrany, pri zabezpečovaní ochrany majetku fyzických a právnických osôb, vrátane ochrany mestského a štátneho majetku, pri riešení rôznych narušení verejného poriadku na území mesta ale aj pri rôznych situáciách, kde môže dôjsť k zákonnému použitiu služobných zbraní útvaru MsP v zmysle krajnej núdze a nutnej obrany definovanej Trestným zákonom.

Ďalšou odbornou prípravou bola príprava na riešenia modelových situácií, s ktorými sa denne stretávajú príslušníci MsP odborne spôsobilou osobou s európskymi skúsenosťami z tréningov policajtov v európskych krajinách a psychologická príprava.

Strelecká príprava bola vykonávaná na vojenskej strelnici v Hronseku, kde bolo MsP umožnené vykonať strelecký výcvik bez akýchkoľvek poplatkov v rámci spolupráce s vojenskou políciou a po zrušení vojenskej polície v Banskej Bystrici na strelnici v Sielnici.

Z hľadiska nácviku taktiky služobných zákrokov, zo strany príslušníkov vyplynul záujem o jednotný výcvik sebaobrany, ktorí by bol prispôbený reálnym potrebám príslušníkov v teréne. Ide najmä o zvládnutie agresívnej osoby, ktorá sa dopúšťa protiprávneho konania, na výzvu príslušníka nereaguje a je voči nej potrebné použiť donucovacie prostriedky. Takýto ucelený a jednotný výcvikový program v súčasnosti absentuje a bude realizovaný v roku 2015.

Záver

Mestská polícia Banská Bystrica aj v roku 2014 v plnom rozsahu zabezpečovala základné úlohy vymedzené zákonom o obecnej polícii č. 564/1991 Zb., pričom prioritou bolo zabezpečovanie verejného poriadku v meste, ochrana jeho obyvateľov a iných osôb pred ohrozením ich života a zdravia. V týchto intenciách a službách pre obyvateľov mesta a v boji s protiprávnym konaním pokračuje aj v roku 2014. Na úseku hospodárenia s majetkom Mesta Banská Bystrica boli zistené škody na majetku mesta riešené cestou likvidačno – škodovej komisie.

Tieto zistené skutočnosti vzniku škody na majetku Mesta Banská Bystrica boli niektoré komisiou zosobnené. Škody na majetku mesta vzniknuté v období roku 2012 a riešené aj cestou trestnoprávnej zodpovednosti boli v piatich prípadoch zastavené a v jednom ešte nebolo v súčasnej dobe rozhodnuté a koná sa zo strany mesta zákonnými opravnými prostriedkami.

Mestská polícia bola vykonávanými organizačnými zmenami a zmenami organizácii práce dňom 1.1.2014 stabilizovaná, plní všetky úlohy vyplývajúce zo zákona č. 564/1991 Zb. o obecnej polícii a vykonáva dohľad nad plnením VZN a verejným poriadkom. Vzájomné pracovné vzťahy a vzťahy k verejnosti sa výrazne zlepšili o čom svedčí aj to, že za rok 2014 neprišla žiadna sťažnosť na činnosť resp. nečinnosť mestskej polície, ktorá by mala byť riešená v zmysle zák. 9/2010 o sťažnostiach. (v roku 2012 bolo doručených 19 sťažností a 2013 1 sťažnosť).